

BAŞBAKANLIK
AİLE ARAŞTIRMA KURUMU

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Bilim Serisi
115

T.C.
Başbakanlık
Aile Araştırma Kurumu
Başkanlığı

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Ankara, 1998

SUNUŞ

Yeni bir yüzyıla girerken toplumumuzun yaşadığı değişmeler, onun temel birim olan aileyi de derinden etkilemektedir. Öyle ki toplum, ekonomi, kültür ve teknoloji alanındaki hızlı değişmeler öncelikle kırdan kente göç şeklinde kendini gösteren geniş boyutlu bir hareketliliği hızlandırmıştır. Son elli yıllık dönemde toplumumuzu ve aile yapımızı en fazla etkileyen olaylardan birisi olan son yıllarda yeni bir boyut olarak terör nedeniyle göçler eklenmiştir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde 1980 yılı sonrasında tırmanışa geçen terör eylemleri sonucunda bölge halkının can ve mal güvenliği tehdit altına girmiş ve buna bağlı olarak köy ve mezra gibi güvenlik imkanları az olan yerleşim yerlerinden daha büyük yerleşim yerlerine, büyük şehirlere göçler yaşanmış; daha yakın yıllarda ise bunda bir artış gözlenmiştir. Göç olayı, insanların yaşadıkları mekanı terk ederek yeni bir mekanda yaşamak durumunu doğurması nedeniyle, beraberinde ekonomi, sağlık ve çevre ile ilgili sorunların yanı sıra uyum gibi kültürel sorunları da getirmektedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde terörden kaynaklanan göçlerin aile yapısına etkileri hakkında bu araştırmada göç eden ailelerin sorunları ve göç ettikleri yerlerdeki durumları incelenmiştir.

Bu çerçevede; "Aile Türk toplumunun temelidir ve devlet bu alanda gerekli tedbirleri alır" şeklindeki Anayasal hüküm başta olmak üzere, göç eden ailelerin sorunlarıyla ilgili bulguları ve önerileri dile getiren bu çalışmanın konuyla ilgili kişi ve kurumların çalışmalarına kaynaklık edeceğine inanıyorum.

Işıl Saygın

Devlet Bakanı

T.C.
Başbakanlık
Aile Araştırma Kurumu
Başkanlığı

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Ankara, 1998

BAŞBAKANLIK AİLE ARAŞTIRMA KURUMU BAŞKANLIĞI YAYINLARI

Genel Yayın No : **115**
Yayın Serisi : **Bilim**
ISBN : **975-19-2139-2**
Dizgi-Baskı : **ÖZKAN Matbaacılık Ltd. Şti. Tel: 229 59 74**
Yayın Koordinatörü : **Mesut Taşçı**
Teknik Danışman : **Sadık Güneş**

***Bu araştırma Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu
Başkanlığı tarafından 1997 yılında
yaptırılmıştır.***

Proje Ekibi

*Ahmet Türkyılmaz
Prof. Dr. Abdülhaluk ay
Doç. Dr. B. Zakir Avşar
Dr. Mustafa Aksoy
Dr. Hamit Pehlivanlı
Dr. Zekeriya Kökrek*

SUNUŞ

Yeni bir yüzyıla girerken toplumumuzun yaşadığı değişmeler, onun temel birim olan aileyi de derinden etkilemektedir. Öyle ki toplum, ekonomi, kültür ve teknoloji alanındaki hızlı değişmeler öncelikle kırdan kente göç şeklinde kendini gösteren geniş boyutlu bir hareketliliği hızlandırmıştır. Son elli yıllık dönemde toplumumuzu ve aile yapımızı en fazla etkileyen olaylardan birisi olan son yıllarda yeni bir boyut olarak terör nedeniyle göçler eklenmiştir.

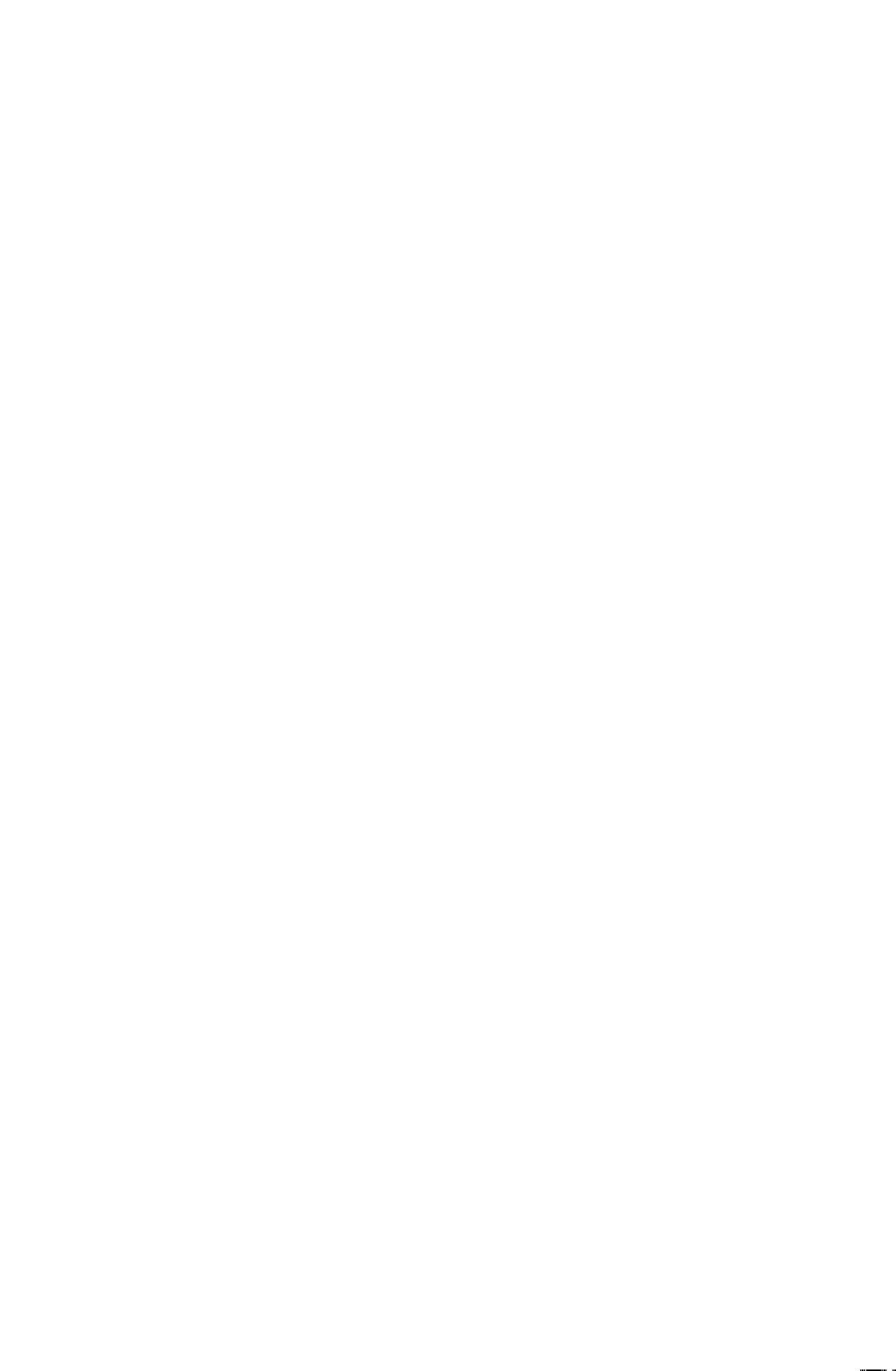
Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde 1980 yılı sonrasında tırmanışa geçen terör eylemleri sonucunda bölge halkının can ve mal güvenliği tehdit altına girmiş ve buna bağlı olarak köy ve mezra gibi güvenlik imkanları az olan yerleşim yerlerinden daha büyük yerleşim yerlerine, büyük şehirlere göçler yaşanmış; daha yakın yıllarda ise bunda bir artış gözlenmiştir. Göç olayı, insanların yaşadıkları mekanı terk ederek yeni bir mekanda yaşamak durumunu doğurması nedeniyle, beraberinde ekonomi, sağlık ve çevre ile ilgili sorunların yanı sıra uyum gibi kültürel sorunları da getirmektedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde terörden kaynaklanan göçlerin aile yapısına etkileri hakkında bu araştırmada göç eden ailelerin sorunları ve göç ettikleri yerlerdeki durumları incelenmiştir.

Bu çerçevede; "Aile Türk toplumunun temelidir ve devlet bu alanda gerekli tedbirleri alır" şeklindeki Anayasal hüküm başta olmak üzere, göç eden ailelerin sorunlarıyla ilgili bulguları ve önerileri dile getiren bu çalışmanın konuyla ilgili kişi ve kurumların çalışmalarına kaynaklık edeceğine inanıyorum.

Işılray SAYGIN

Devlet Bakanı

ÖNSÖZ

Kurumumuz tarafından yaptırılan “Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri” araştırması ile bir taraftan ülkemizin Doğu ve Güneydoğusundan yıllar yılı batıya yönelik olarak gerçekleşen göçlerin aile yapısı üzerine etkileri tesbit edilmeye çalışılırken, diğer yandan da özellikle 1983 yılından sonra bölge insanlarının hayat damarlarını koparmaya çalışan bölücü örgütün tesiriyle gerçekleşen göçlerin yoğunluğu ve yönünün belirlenmesi, göçden ailelerin karışıkları sorunlar, göçtıkları yörelere uyumları, göçten kaynaklanan komplikasyonların ortadan kaldırılması ve inananlarımızın mağduriyetlerinin önlenmesinde yapılması gerekenler, çözüm önerileri üzerinde durulmuştur.

Bölge’de terörün etkisini hissettirmeye başlamasıyla birlikte yapılan bir çok kıymetli araştırma çalışmaları da olmuştur. Ne var ki, bu araştırmaların hem belli bir süreklilik arzetmemesi, hem araştırma sahasının özelliklerinden kaynaklanan sıkıntılardan ötürü hep yeni yeni araştırmaların yapılması ve daha spesifik konulara girilmesi zorunluluğu doğmuştur.

Aile Araştırma Kurumu işte şu zorunluktan hareketle, bilimsel, önyargısız, objektif bir çalışma ile terör nedeniyle gerçekleşen göçlerin aile yapısına etkilerini araştırmaya karar vermiştir. Saha çalışmasına değerli araştırmacıların bölge üzerinde daha önceleri de gerçekleştirmiş oldukları çeşitli araştırmalar ve çalışmalarla oluşturdukları deneyimler ve bilgi birikimleri de eklenince elinizde bulunan bu kıymetli eser ortaya çıkmıştır.

Yararlı olacağını umduğumuz çalışmanın ortaya konmasında, kamuoyuna sunulmasında emeği geçenleri kutluyorum.

Osman Nuri FİLİZ

AAK Başkanı

PROJE GRUBU ÖNSÖZÜ

Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu tarafından 1997 yılı içerisinde gerçekleştirilen “Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları ve Çözüm Önerileri” başlıklı araştırma ile öncelikle diğer araştırmalardan farklı olarak araştırma evreninin ortaya çıkarılması yoluna gidilmiştir. Kamuoyunda spekülasyon amaçlarla kullanılan göçe ilişkin birtakım verilerin doğruluğunun araştırılması, göçün yoğunluğuna ve yönüne ilişkin bulguların elde edilmesi yolunda gayret gösterilmiştir. Birçok kaynaktan derlenen verilerin çakıştırılması ile tutarlı, gerçekçi göç rakamları elde edilerek kamuoyunun bilgisine de ilk kez bu araştırma ile sunulmuştur. Şüphesiz ki, bu araştırma sonrasında da bölgede yine göç hareketleri yaşanmış, verilerde değişiklikler olmuştur ama araştırmanın yapıldığı döneme ilişkin olarak örneklemi sağlıklı kılabilen verilere de ulaşılmıştır.

Takdir edilmelidir ki, saha araştırmalarının her türlüşünün bir hayli güçlkle yürütüldüğü ölkemizde özellikle böyle hassas bir konuda araştırma yapmak kolay olmamıştır. Kapsam ve sınırlılıklar bölümünde karşılaşılan zorluklara değinilmekte olduğu için burada uzun yeniden zikretmeyi gereksiz görmekteyiz.

Araştırmanın başından sonuna kadar her türlü ön yargıdan uzak olmaya özen gösterilmiştir. Bu tutumumuzu da umarız ki okuyucu fark edecektir.

Çalışma Grubu'nun görev dağılımında Prof. Dr. Abdülhaluk Çay engin bilgi birikimiyle yol gösterici olurken, Doç. Dr. Zakir Avşar ve Mustafa Aksoy saha çalışmasını gerçekleştirmiş, değerlendirmeleri ve rapor yazımını üstlenmişlerdir. Ayrıca Dr. Hamit Pehlivanlı ve Dr. Zekeriya Kökrek literatür taraması aşamasında katkıda bulunmuşlardır.

Murat İlkan'ın ve Ahmet Doğan'ın değerli katkılarını da burada ifade etmemiz gerekmektedir.

Çalışmanın başından sonuna kadar yapıcı yardımlarını esirgemeyen Aile Araştırma Kurumu uzmanları Nesrin Avşar'a, Nadir Alpaslan'a, Mahmut Evkuran'a, Mustafa Nuri Nurun'a, Ferruh Solak'a ve çalışmanın yayınlanarak kamuoyunun dikkatine sunulmasını gerçekleştiren Kurum Başkanı Sayın Osman Nuri Filiz'e teşekkür ediyoruz.

Ölkemize ve insanlarımıza yararlı olmayı her türlü peşin hükümlü tavrın önüne geçirebilmiş olmanın huzuru içerisinde şayet olmuşsa eksikliklerimiz. hatalarımızdan ötürü de peşinen değerli okuyucularının affına sığınıyoruz.

Yararlı olması dileğiyle.

Ahmet Türkyılmaz
Proje Yürütücüsü

İÇİNDEKİLER

Sayfa

SUNUŞ	v
ÖNSÖZ	vii
PROJE GRUBU ÖNSÜZÜ	ix
TABLolar LİSTESİ	xiii
KISALTMALAR	xxviii
I. BÖLÜM	
1. GİRİŞ	1
1.1. Göç Olgusu	2
1.2. Göçlerin Sebepleri	3
1.3. Göç Hareketleri ve Türkiye Gerçeği	4
1.4. Terör Nedeniyle Göçeden Aileler	6
1.5. Literatür	8
1.6. İlgili Araştırmalar	12
1.7. Amaç ve Hedefler	16
1.8. Önem ve Gerekçeler	19
II. BÖLÜM.	
2. YÖNTEM ve ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ	21
2.1. Kavramsal Şema	21
2.1.1. Aile ve Tipolojileri	21
2.1.2. Türkiye'deki Tipolojilerin Genel Eleştirisi	24
2.1.3. Tanımlar	25
2.2. Yöntem	26
2.3. Kapsam ve Sınırlılıklar	28
2.3.1. Evren	28
2.3.2. Örneklem	30
2.4. Verilerin Toplanması	32
2.4.1. Editing	37
2.4.2. Kodlama	37
2.4.3. Veri Girişi	38
III. BÖLÜM.	
3. VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULARIN YORUMU	39
3.1. Örneklemın Sosyo-Ekonomik ve Demografik Özellikleri	39
3.2. Araştırmanın Yürütüldüğü İllerin Genel Durumu	40
3.3. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Genel Ekonomik Yapısı	42
3.4. Gelir Dağılımı	45
3.5. Demografik Yapı	46
3.6. Aile Yapısı	47
3.7. Eğitim Durumu	52
3.8. Şehirleşme ve Sosyal Hayat	56
3.9. Hayat Standardı	62
3.10. Göçün Yoğunluğu ve Yönü	67
3.11. Göçün Sebepleri ve Göç Yılları	70
3.12. Göçeden Ailelerin Sorunları	78

3.12. Göçeden Ailelerin Sorunları.....	78
3.13. Batıdaki Yerli Halkın Göçedenlerle İlgili Problemleri	91
3.14. Yerleşilen Yerde Gelecek Beklentisi.....	93
3.15. Göçedenlerin Memleketleriyle İlgileri.....	103
3.16. Göçedenlerin Devlete Bakışı	105
3.17. Dil ve Etnik Köken.....	120
3.18. Göçedenlerin ve Yerli Halkın Önerdikleri Çözüm Yolları	131

IV. BÖLÜM

4.SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	145
4.1. Terör ve Göç Olayları	145
4.2. Göç Veren İller	154
4.3. Göç Alan İller	155
4.4. Göç Olayının Sebep ve Sonuçları	155
4.5. Göç Öncesi Hayat Standardı	157
4.6. Göç Edilen Yerlerdeki Hayat Standardı.....	158
4.7. Uyum.....	158
4.8. Sosyal Yapı.....	159
4.8.1. Aile	159
4.8.2. Kültürel Kimlik	160
4.8.3. Eğitim	161
4.9. Siyasi Tercih.....	162
4.10. Dine Bakış.....	162
4.11. Devletten Beklentiler	163
4.12. Göçle İlgili Öneriler.....	164
4.13. Terörle İlgili Öneriler.....	165
4.14. Terör Nedeniyle Göçden Ailelerle İlgili Öneriler.....	167
SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA	169
TABLolar	177
SORU FORMLARI	515
ÖZET / SUMMARY	525

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo: II.1.	Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Terör Nedeniyle Göçe Konu Olan İller	29
Tablo: II.2.	Batı Bölgelerinde Göç alan İller.....	29
Tablo: III.1.	Göç Etmeden Önceki Meslek.....	43
Tablo: III.2.	Göç Edilen Yıl	44
Tablo: III.3.	Bölgelere Göre Gelir Durumlarının Karşılaştırılması	46
Tablo: III.4.	Aile Biçimi	48
Tablo: III.5.	Hane Reisi	49
Tablo: III.6.	Ailede Kaç Kişi Olduğu.....	50
Tablo: III.7.	Ailedeki Çocuk Sayısı	51
Tablo: III.8.	Cinsiyetlerine Göre Ailedek Çocuk Sayısı.....	52
Tablo: III.9.	Cinsiyete Göre Eğitim Seviyesi Dağılımı.....	53
Tablo: III.10.	Göç Öncesi Yerleşim Yerlerindeki Okullar	54
Tablo: III.11.	Çocukların Eğitimi Konusunda Neler Düşünüldüğü	55
Tablo: III.12.	Kız Çocuklarının Eğitimi.....	56
Tablo: III.13.	Görüşülen Kişinin Mesleği.....	57
Tablo: III.14.	Yerli Halk İle İlişki	61
Tablo: III.15.	Yerli Halkın Göçedenlere Bakışı	62
Tablo: III.16.	Oturulan Konut Türü.....	62
Tablo: III.17.	Doğu ve Batı Bölgelerine Göre Oturulan Mekanın Türü.....	63
Tablo: III.18.	Aynı Evi Kaç Ailenin Paylaştığı	63
Tablo: III.19.	Doğu ve Batı Bölgelerinde Aynı Evi Kaç Ailenin Paylaştığı	64
Tablo: III.20.	Göç Nedenlerine Göre Aynı Konutta Yaşayan Aile Sayısı	64
Tablo: III.21.	Göç Sebebine Göre Oturulan Konut	65
Tablo: III.22.	Oturulan Konutun Genişliği ve Elektrik, Su İmkanları.....	66
Tablo: III.23.	Sahip Olunan Eşyalar	67
Tablo: III.24.	Yerleştikleri Yere Göre Göç Ettikleri Yer	69
Tablo: III.25.	Göç Sebepleri	70
Tablo: III.26.	Yerleştiklere Yere Göre Göç Etme Yılı.....	71
Tablo: III.27.	Köyün Tamamının Göçedip Etmediği	71
Tablo: III.28.	Yıllara Göre Göç Sebepleri	72
Tablo: III.29.	Göç Sebepleri ve Aile Göçü Bağlantısı	74
Tablo: III.30.	Göçedilen Yıllara Göre Ailenin Tamamının Göçedip Etmediği.....	75
Tablo: III.31.	Aileden Ayrılarak Başka Yere Göçedenler	76
Tablo: III.32.	Göçedilen yere Yerleşme Nedeni	77
Tablo: III.33.	Bölgelere Göre Göçedilen Yere Yerleşme Nedeni.....	78
Tablo: III.34.	En Çok Zorlanılan Konu	79
Tablo: III.35.	Göç Sebebi ve Göç Sonrası En Çok Zorlanılan Konu.....	80
Tablo: III.36.	Göç Öncesi Geçim Sağlama Yolları.....	81
Tablo: III.37.	Köydeki Ekonomik Durum.....	82
Tablo: III.38.	Göç Öncesi ve Sonrası Ekonomik Durum Mukayesesi.....	82
Tablo: III.39.	Gelir Durumu.....	83
Tablo: III.40.	Göç Sebebi ve Göçedenlerin Göçedilen Yerdeki Ekonomik Durumu..	84
Tablo: III.41.	Göç Sebebinin Göçle Birlikte Ortadan Kalkıp Kalkmadığı.....	86
Tablo: III.42.	Yerleşilen Yerde Güven Hissi	87
Tablo: III.43.	Göç Sebepleri ve Göçedilen Yerde Güvende Olup Olmama Düşüncesi.....	88
Tablo: III.44.	Göçederken Köye Geri Dönüşün Düşünüldüğü Düşünülmeyişi.....	89
Tablo: III.45.	Yerli Halk İle İlişki.....	89
Tablo: III.46.	Yerli Halkın Göçedenlere Bakışı	90

Tablo: III.47.	Yerli Halkın Göçedenlere Bakışı	91
Tablo: III.48.	Yerli Halkın Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri.....	92
Tablo: III.49.	Yerli Halkın Göçedenlerle İlişkileri.....	93
Tablo: III.50.	Yerleşilen Yerdeki Gelecek.....	93
Tablo: III.51.	Göç Sebebi ve Göçedilen Yerde Geleceğe İlişkin Beklentiler	94
Tablo: III.52.	Göçedenlerin İmkânı Olsa Nerede Yaşamak İsteyecekleri	95
Tablo: III.53.	Göç Sebebi ve Yaşanacak Yer Tercihi.....	96
Tablo: III.54.	Köye Geri Dönme İsteği.....	97
Tablo: III.55.	Köye Döneceklerini Düşünerek mi Göç Ettikleri.....	97
Tablo: III.56.	Göç Sebebinin Ortadan Kalkması Durumunda Köye Geri Dönme İsteği.....	98
Tablo: III.57.	Hangi Şartlarda Köye Geri Dönüleceği	98
Tablo: III.58.	Köye Neden Geri Dönülmek İstenmediği	99
Tablo III.59.	Göç Sebebi ve Geriye Dönüp Dönmemeye Düşüncesi	99
Tablo:III.60.	Göç Sebebi ve Köye Geri Dönme İsteği.....	100
Tablo: III.61.	Goç Sebebi ve Göç Sebebinin Ortadan Kalkması Durumunda Geri Dönüp Dönmemeye Eğilimi	101
Tablo: III.62.	Göç Yılı ve Köye Geri Dönme İsteği	102
Tablo: III.63.	Köyün Tamamının Göçedip Etmediği	103
Tablo: III.64.	Köyde Kalanların Neden Göçetmedikleri	103
Tablo: III.65.	Köyden Göçenlerin Nereye Yerleştikleri.....	103
Tablo: III.66.	Köyde Kalan Yakınlarıyla İlişkiler	104
Tablo: III.67.	Köye Geri Dönme İsteği ve Yerli Halkla İlişkiler	104
Tablo: III.68.	Devletten Maddi Yardım Alıp Almadıkları.....	105
Tablo: III.69.	Devletten Maddi Yardım Talebi Olup Olmadığı.....	105
Tablo: III.70.	Göç Sebebi ve Göçetmeden Önce Devletten Maddi Yardım Alınıp Alınmadığı.....	106
Tablo: III.71.	Göç Sebebi ve Devletten Yardım Talebi	107
Tablo: III.72.	Göç Sebebi ve Devlet Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma Durumu	108
Tablo: III.73.	Göç Sebebi ve Devletin Sağlık Hizmetlerinden Neden Yararlanılmadığı.....	109
Tablo: III.74.	Göç Sebeplerine Göre Göç Sebeplerinin Sorumluları.....	110
Tablo: III.75.	Göç Sebebi ve Devletten Beklentiler.....	112
Tablo: III.76.	Göç Sebebi ve Türkiye'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler	113
Tablo: III.77.	Göç Sebebi ve Terörün Geleceğine İlişkin Düşünceler	114
Tablo: III.78.	Göçedilen Yer ve Türkiye'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler	116
Tablo: III.79.	Göçedilen Yer ve Terörün Geleceği Hakkındaki Düşünceler	118
Tablo: III.80.	Anadil	121
Tablo: III.81.	Göçetme Sebebi ve Anadili.....	121
Tablo: III.82.	Evde En Çok Konuşulan Dil	122
Tablo: III.83.	Göç Sebebi ve Evde En Çok Konuşulan Dil.....	122
Tablo: III.84.	Ailede Türkçe Bilmeyenlerin Olup Olmadığı.....	123
Tablo: III.85.	Göç Sebebi ve Ailede Türkçe Bilmeyenler	124
Tablo: III.86.	Etnik Köken.....	125
Tablo: III.87.	Etnik Köken ve Anadil İlişkisi.....	126
Tablo: III.88.	Anadil ve Etnik Köken İlişkisi.....	127
Tablo: III.89.	Göç Sebebi ve Etnik Köken İfadesi	128
Tablo: III.90.	Anadili ve Türkiye'nin Geleceği Hakkında Düşünceler	129
Tablo: III.91.	Anadili ile Terörün Geleceği Hakkındaki Düşünceler	130
Tablo: III.92.	Terörün Sona Ermesinin Şartı.....	131
Tablo: III.93.	Yerli Halka Göre Terörün Sona Ermesinin Şartı	132
Tablo: III.94.	Yerleştikleri Yer ve Terörün Sona Ermesinin Şartı.....	133

Tablo: III.95.	Köye Geri Dönme İsteği ve Terörün Sona Ermesinin Şartı	133
Tablo: III.96.	Etnik Köken ve Terörün Sone Ermesinin Şartı.....	134
Tablo: III.97.	Göç Etme Sebebi ve Terörün Sona Ermesinin Şartı.....	135
Tablo: III.98.	Göçedenlere Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği	136
Tablo: III.99.	Yerleştikleri Bölgeye Göre Bölge Sorunlarına Çözüm Önerileri	137
Tablo: III.100.	Yerli Halka Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği.....	137
Tablo: III.101.	Başbakan Olmaları Durumunda Bölge Sorunlarına Nasıl Çözecekleri	138
Tablo: III.102.	Yerli Halkın Başbakan Olmaları Durumunda Bölge Sorunları Çözüm Önerileri.....	139
Tablo: III.103.	Etnik Kökene Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği	140
Tablo: III.104.	Köye Geri Dönme İsteği ve Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği	141
Tablo: III.105.	Göç Sebebi ve Bölge Sorunlarının Çözümüne İlişkin Düşünceler.....	142
Tablo:106.	Cinsiyet	178
Tablo:107.	Yaş.....	178
Tablo:108.	Eğitim.....	178
Tablo:109.	Gelir	179
Tablo:110.	Meslek.....	180
Tablo:111.	Göç Edilen Yıl	181
Tablo:112.	Göç Etme Sebebi.....	181
Tablo:113.	Cinsiyete Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu).....	182
Tablo:114.	Eğitim Durumuna Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu)	182
Tablo:115.	Yaş Dağılımına Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu).....	183
Tablo:116.	Gelir Seviyesine Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu).....	183
Tablo:117.	Meslek Gruplarına Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu).....	184
Tablo:118.	Göç Edilen Yıllara Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu).....	185
Tablo:119.	Göç Sebeplerine Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu).....	185
Tablo:120.	Cinsiyete Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)	186
Tablo:121.	Eğitim Durumuna Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu).....	186
Tablo:122.	Yaş Dağılımına Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu).....	187
Tablo:123.	Gelir Seviyesine Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)	187
Tablo:124.	Meslek Gruplarına Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu).....	188
Tablo:125.	Göç Edilen Yıllara Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu).....	189
Tablo:126.	Göç Sebeplerine Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)	190
Tablo:127.	Cinsiyete Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)	191
Tablo:128.	Eğitim Durumuna Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu).....	191
Tablo:129.	Yaş Dağılımına Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu).....	191
Tablo:130.	Gelir Seviyesine Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu)	192
Tablo:131.	Meslek Gruplarına Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu)	193
Tablo:132.	Göç Edilen Yıllara Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu).....	194
Tablo:133.	Göç Sebeplerine Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu).....	195
Tablo:134.	Cinsiyete Göre Güvende Olup Olmama (Doğu).....	195
Tablo:135.	Eğitim Durumuna Göre Güvende Olup Olmama (Doğu)	196
Tablo:136.	Yaş Dağılımına Göre Güvende Olup Olmama (Doğu)	196

Tablo:137.	Gelir Seviyesine Göre Güvende Olup Olmama (Doğu).....	197
Tablo:138.	Meslek Gruplarına Göre Güvende Olup Olmama (Doğu)	198
Tablo:139.	Göç Edilen Yıllara Göre Güvende Olup Olmama (Doğu).....	199
Tablo:140.	Göç Sebeplerine Göre Güvende Olup Olmama (Doğu).....	199
Tablo:141.	Cinsiyete Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)	200
Tablo:142.	Eğitim Durumuna Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu).....	200
Tablo:143.	Yaş Dağılımına Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu).....	200
Tablo:144.	Gelir Seviyesine Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)	201
Tablo:145.	Meslek Gruplarına Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu).....	201
Tablo:146.	Göç Edilen Yıllara Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu).....	202
Tablo:147.	Göç Sebeplerine Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)	203
Tablo:148.	Cinsiyete Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu).....	203
Tablo:149.	Eğitim Durumuna Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu)	204
Tablo:150.	Yaş Dağılımına Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu).....	205
Tablo:151.	Gelir Seviyesine Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu).....	206
Tablo:152.	Meslek Gruplarına Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu).....	207
Tablo:153.	Göç Edilen Yıllara Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu)	209
Tablo:154.	Göç Sebeplerine Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu).....	210
Tablo:155.	Cinsiyete Göre Çocukların Eğitimi (Doğu).....	211
Tablo:156.	Eğitim Durumuna Göre Çocukların Eğitimi (Doğu).....	211
Tablo:157.	Yaş Dağılımına Göre Çocukların Eğitimi (Doğu).....	212
Tablo:158.	Gelir Seviyesine Göre Çocukların Eğitimi (Doğu)	213
Tablo:159.	Meslek Gruplarına Göre Çocukların Eğitimi (Doğu).....	214
Tablo:160.	Göç Edilen Yıllara Göre Çocukların Eğitimi (Doğu).....	216
Tablo:161.	Göç Sebeplerine Göre Çocukların Eğitimi (Doğu).....	217
Tablo:162.	Cinsiyete Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)	218
Tablo:163.	Eğitim Durumuna Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)	219
Tablo:164.	Yaş Dağılımına Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)	220
Tablo:165.	Gelir Seviyesine Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)	221
Tablo:166.	Meslek Gruplarına Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu).....	222
Tablo:167.	Göç Edilen Yıllara Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)	224
Tablo:168.	Göç Sebeplerine Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)	225
Tablo:169.	Cinsiyete Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Doğu)	226
Tablo:170.	Eğitim Durumuna Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Doğu)	227
Tablo:171.	Yaş Dağılımına Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Doğu).....	228
Tablo:172.	Gelir Seviyesine Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Doğu)	229
Tablo:173.	Meslek Gruplarına Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Doğu).....	230
Tablo:174.	Göç Edilen Yıllara Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Doğu)	232
Tablo:175.	Göç Sebeplerine Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Doğu)	233
Tablo:176.	Cinsiyete Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu)	234
Tablo:177.	Eğitim Durumuna Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu).....	235
Tablo:178.	Yaş Dağılımına Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu).....	236

Tablo:179.	Gelir Seviyesine Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu).....	237
Tablo:180.	Meslek Gruplarına Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu).....	238
Tablo:181.	Göç Edilen Yıllara Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu).....	240
Tablo:182.	Göç Sebeplerine Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu).....	241
Tablo:183.	Cinsiyete Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu)	242
Tablo:184.	Eğitim Durumuna Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu).....	243
Tablo:185.	Yaş Dağılımına Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu).....	244
Tablo:186.	Gelir Seviyesine Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu)	245
Tablo:187.	Meslek Gruplarına Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu)	246
Tablo:188.	Göç Edilen Yıllara Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu).....	249
Tablo:189.	Göç Sebeplerine Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu).....	250
Tablo:190.	Cinsiyete Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu)	251
Tablo:191.	Eğitim Durumuna Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu).....	252
Tablo:192.	Yaş Dağılımına Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu).....	253
Tablo:193.	Gelir Seviyesine Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu).....	254
Tablo:194.	Meslek Gruplarına Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu).....	255
Tablo:195.	Göç Edilen Yıllara Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu).....	257
Tablo:196.	Göç Sebeplerine Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu).....	258
Tablo:197.	Cinsiyete Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu)	259
Tablo:198.	Eğitim Durumuna Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu).....	260
Tablo:199.	Yaş Dağılımına Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu).....	261
Tablo:200.	Gelir Seviyesine Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu)	262
Tablo:201.	Meslek Gruplarına Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu).....	263
Tablo:202.	Göç Edilen Yıllara Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu).....	264
Tablo:203.	Göç Sebeplerine Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu).....	266
Tablo:204.	Cinsiyete Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)	267
Tablo:205.	Eğitim Durumuna Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)	268
Tablo:206.	Yaş Dağılımına Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu).....	269
Tablo:207.	Gelir Seviyesine Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)	270
Tablo:208.	Meslek Gruplarına Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu).....	271
Tablo:209.	Göç Edilen Yıllara Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)	273
Tablo:210.	Göç Sebeplerine Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)	274
Tablo:211.	Cinsiyete Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Doğu).....	275
Tablo:212.	Eğitim Durumuna Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Doğu).....	276
Tablo:213.	Yaş Dağılımına Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Doğu).....	277
Tablo:214.	Gelir Seviyesine Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Doğu).....	278
Tablo:215.	Meslek Gruplarına Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Doğu)	279
Tablo:216.	Göç Edilen Yıllara Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Doğu).....	282
Tablo:217.	Göç Sebeplerine Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Doğu).....	283
Tablo:218.	Cinsiyete Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı).....	285
Tablo:219.	Eğitim Durumuna Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı) ...	285

Tablo:220.	Yaş Dağılımına Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı)	286
Tablo:221.	Gelir Seviyesine Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı)	286
Tablo:222.	Meslek Gruplarına Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı).....	287
Tablo:223.	Göç Edilen Yıllara Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı) ..	288
Tablo:224.	Göç Sebeplerine Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı)	289
Tablo:225.	Cinsiyete Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı).....	290
Tablo:226.	Eğitim Durumuna Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı).....	291
Tablo:227.	Yaş Dağılımına Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı).....	292
Tablo:228.	Gelir Seviyesine Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı)	293
Tablo:229.	Meslek Gruplarına Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı)	294
Tablo:230.	Göç Edilen Yıllara Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı).....	296
Tablo:231.	Göç Sebeplerine Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı).....	297
Tablo:232.	Cinsiyete Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı).....	298
Tablo:233.	Eğitim Durumuna Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı)	299
Tablo:234.	Yaş Dağılımına Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı)	300
Tablo:235.	Gelir Seviyesine Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı).....	301
Tablo:236.	Meslek Gruplarına Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı)	302
Tablo:237.	Göç Edilen Yıllara Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı)	304
Tablo:238.	Göç Sebeplerine Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı)	305
Tablo:239.	Cinsiyete Göre Güvende Olup Olmama (Batı)	306
Tablo:240.	Eğitim Durumuna Göre Güvende Olup Olmama (Batı)	306
Tablo:241.	Yaş Dağılımına Göre Güvende Olup Olmama (Batı)	307
Tablo:242.	Gelir Seviyesine Göre Güvende Olup Olmama (Batı)	307
Tablo:243.	Meslek Gruplarına Göre Güvende Olup Olmama (Batı).....	308
Tablo:244.	Göç Edilen Yıllara Göre Güvende Olup Olmama (Batı)	309
Tablo:245.	Göç Sebeplerine Göre Güvende Olup Olmama (Batı)	310
Tablo:246.	Cinsiyete Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı).....	310
Tablo:247.	Eğitim Durumuna Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı).....	311
Tablo:248.	Yaş Dağılımına Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı)	311
Tablo:249.	Gelir Seviyesine Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı)	312
Tablo:250.	Meslek Gruplarına Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı)	313
Tablo:251.	Göç Edilen Yıllara Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı).....	314
Tablo:252.	Göç Sebeplerine Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı).....	315
Tablo:253.	Cinsiyete Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı)	316
Tablo:254.	Eğitim Durumuna Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı) ..	317
Tablo:255.	Yaş Dağılımına Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı)	318
Tablo:256.	Gelir Seviyesine Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı) ...	319
Tablo:257.	Meslek Gruplarına Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı)	320
Tablo:258.	Göç Edilen Yıllara Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı) ..	322
Tablo:259.	Göç Sebeplerine Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı) ..	323
Tablo:260.	Cinsiyete Göre Çocukların Eğitimi (Batı).....	324
Tablo:261.	Eğitim Durumuna Göre Çocukların Eğitimi (Batı).....	325
Tablo:262.	Yaş Dağılımına Göre Çocukların Eğitimi (Batı)	326
Tablo:263.	Gelir Seviyesine Göre Çocukların Eğitimi (Batı).....	327
Tablo:264.	Meslek Gruplarına Göre Çocukların Eğitimi (Batı)	328
Tablo:265.	Göç Edilen Yıllara Göre Çocukların Eğitimi (Batı)	330
Tablo:266.	Göç Sebeplerine Göre Çocukların Eğitimi (Batı)	331
Tablo:267.	Cinsiyete Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)	332
Tablo:268.	Eğitim Durumuna Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)	333
Tablo:269.	Yaş Dağılımına Göre Göç Etme Sorumluları (Batı).....	334
Tablo:270.	Gelir Seviyesine Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)	335

Tablo:271.	Meslek Gruplarına Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)	336
Tablo:272.	Göç Edilen Yıllara Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)	338
Tablo:273.	Göç Sebeplerine Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)	339
Tablo:274.	Cinsiyete Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı).....	340
Tablo:275.	Eğitim Durumuna Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı).....	341
Tablo:276.	Yaş Dağılımına Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı).....	342
Tablo:277.	Gelir Seviyesine Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı)	343
Tablo:278.	Meslek Gruplarına Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı).....	344
Tablo:279.	Göç Edilen Yıllara Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı).....	346
Tablo:280.	Göç Sebeplerine Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı).....	347
Tablo:281.	Cinsiyete Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)	348
Tablo:282.	Eğitim Durumuna Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)	349
Tablo:283.	Yaş Dağılımına Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)	350
Tablo:284.	Gelir Seviyesine Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)	351
Tablo:285.	Meslek Gruplarına Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)	352
Tablo:286.	Göç Edilen Yıllara Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)	354
Tablo:287.	Göç Sebeplerine Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)	355
Tablo:288.	Cinsiyete Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı).....	356
Tablo:289.	Eğitim Durumuna Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı).....	357
Tablo:290.	Yaş Dağılımına Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı).....	358
Tablo:291.	Gelir Seviyesine Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı).....	359
Tablo:292.	Meslek Gruplarına Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı)	360
Tablo:293.	Göç Edilen Yıllara Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı).....	362
Tablo:294.	Göç Sebeplerine Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı).....	363
Tablo:295.	Cinsiyete Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Batı)	364
Tablo:296.	Eğitim Durumuna Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Batı)	365
Tablo:297.	Yaş Dağılımına Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Batı)	366
Tablo:298.	Gelir Seviyesine Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Batı).....	367
Tablo:299.	Meslek Gruplarına Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Batı).....	368
Tablo:300.	Göç Edilen Yıllara Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Batı).....	370
Tablo:301.	Göç Sebeplerine Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Batı)	371
Tablo:302.	Cinsiyete Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı)	372
Tablo:303.	Eğitim Durumuna Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı).....	373
Tablo:304.	Yaş Dağılımına Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı).....	374
Tablo:305.	Gelir Seviyesine Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı).....	375
Tablo:306.	Meslek Gruplarına Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı)	376
Tablo:307.	Göç Edilen Yıllara Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı).....	378
Tablo:308.	Göç Sebeplerine Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı).....	379

Tablo:309.	Cinsiyete Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı)	380
Tablo:310.	Eğitim Durumuna Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı).....	381
Tablo:311.	Yaş Dağılımına Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı).....	382
Tablo:312.	Gelir Seviyesine Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı)	383
Tablo:313.	Meslek Gruplarına Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı)	384
Tablo:314.	Göç Edilen Yıllara Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı).....	386
Tablo:315.	Göç Sebeplerine Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı).....	387
Tablo:316.	Cinsiyete Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Batı)	388
Tablo:317.	Eğitim Durumuna Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Batı).....	389
Tablo:318.	Yaş Dağılımına Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Batı)	390
Tablo:319.	Gelir Seviyesine Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Batı).....	391
Tablo:320.	Meslek Gruplarına Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Batı)	392
Tablo:321.	Göç Edilen Yıllara Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Batı)	394
Tablo:322.	Göç Sebeplerine Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Batı)	395
Tablo: 323.	Eğitim Düzeyi ve Çocuk Sahibi Olma	396
Tablo: 324.	Şu Anda Bu Kadar Çok Çocuk Sahibi Olmayı ister miydi?.....	398
Tablo: 325.	Neden Daha Az Çocuk Yapardınız?	398
Tablo: 326.	Göç Sonrası Çocuk Sahibi Olma Durumu.....	399
Tablo: 327.	Göç Yılı ve Göç Sonrası Çocuk Sahibi Olma Durumu	400
Tablo: 328.	Aslen Nerele Olduğu ve Göç Sonrası Çocuk Sahibi Olma Durumu ...	401
Tablo: 329.	Görüşülen Kişilerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Eğitim Durumu	403
Tablo: 330.	Yerleşilen Yere Göre Görüşülen Kişilerin Eğitim Durumu	404
Tablo: 331.	Hane Halkının Reisinin Eğitim Durumu.....	406
Tablo: 332.	Ailede Başka Çalışan Var mı?	407
Tablo: 333.	Geçimlerini Nasıl Sağladıkları	408
Tablo: 334.	Göç Sebebi ve Geçimi Temin İçin Yapılan İş	409
Tablo: 335.	Geçimi Temin İçin Yapılan İş ve Göç Sebebi	411
Tablo: 336.	Göç Sebeplerine Göre Göç Edilen Yıllar.....	413
Tablo: 337.	Yerleşilen Yerlerde Göç Sonrası Gelir Düzeyi	414
Tablo: 338.	Göç Sebeplerine Göre Göçedilen Yörenin Eski Sakinleriyle İlişkiler .	416
Tablo: 339.	Göç Sebepleri ve Göç Öncesi Ekonomik Durum	417
Tablo: 340.	Göçler Dolayısıyla Yeni Gecekondular ve Şehirlerin Görünümü.....	418
Tablo: 340./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Yeni Gecekondulara Bakışı.....	418
Tablo: 340./b	Daha Önce Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Gecekondulara Bakışı	418
Tablo: 340./c	Yerli Halkın Eğitim Düzeyine Göre Yeni Gecekondulara Bakışı.....	419
Tablo: 340./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Düzeyine Göre Yeni Gecekondulara Bakışı.....	419
Tablo: 340./e	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Yeni Gecekondulara Bakışı.....	420
Tablo: 340./f	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Yeni Gecekondulara Bakışı.....	420
Tablo: 341.	Göçler ve Şehirlerde Altyapı Sorunu	420
Tablo: 341./a	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Altyapı Sorununa Bakışı	421
Tablo: 341./b	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Altyapı Sorununa Bakışı.....	421
Tablo: 341./c	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Altyapı Sorununa Bakışı	421
Tablo: 341./d	Yerli Halkın Gelir Durumuna Göre Altyapı Sorununa Bakışı	422
Tablo: 341./e	Önceden Göçedenlerin Gelir Durumuna Göre Altyapı Sorununa Bakışı	422
Tablo: 342.	Göç ve Tabii Kaynaklar, Güzellikler İlişkisi.....	423
Tablo: 342./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Doğal Kaynaklara Bakışı	423

Tablo: 342./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Doğal Kaynaklara Bakışı	423
Tablo: 342./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Doğal Kaynaklara Bakışı	424
Tablo: 342./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Doğal Kaynaklara Bakışı	424
Tablo: 343.	Göçlerin Suç Oranı Üzerine Etkileri	424
Tablo: 343./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Suç Oranı Hakkındaki Görüşleri	425
Tablo: 343./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Suç Oranı Hakkındaki Görüşleri	425
Tablo: 343./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Suç Oranı Hakkındaki Görüşleri	425
Tablo: 343./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Suç Oranı Hakkındaki Görüşleri	426
Tablo: 344.	Göçler ve Eğitim Üzerine Etkileri.....	426
Tablo: 344./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçlerin Eğitim Üzerine Etkilerine Bakışı	426
Tablo: 344./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçlerin Eğitim Üzerine Etkilerine Bakışı	427
Tablo: 344./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçlerin Eğitim Üzerine Etkilerine Bakışı	427
Tablo:344./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna GöreGöçlerin Eğitim Üzerine Etkilerine Bakışı	427
Tablo: 345.	Yerli Halkın Göçedenlere Bakış Açısı	428
Tablo: 345./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I.....	428
Tablo: 345./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına GöreGöçedenlere Bakış Açısı-I.....	428
Tablo: 345./c	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I	429
Tablo: 345./d	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I ..	429
Tablo: 345./e	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I.....	429
Tablo: 345./f	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I.....	430
Tablo: 346.	Yerli Halk Göçeden Halk İlişkisi	430
Tablo: 346./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle İlişkisi	430
Tablo: 346./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle İlişkisi ..	431
Tablo: 346./c	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlerle İlişkisi	431
Tablo: 346./d	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlerle İlişkisi.....	431
Tablo: 346./e	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle İlişkisi	432
Tablo: 346./f	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle İlişkisi	432
Tablo: 347.	Yerli Halkın Göçedenlere Bakış Açısı-II	432
Tablo: 347./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II.....	433
Tablo: 347./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II	433
Tablo: 347./c	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II.....	433
Tablo: 347./d	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II ..	433
Tablo: 347./e	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II.....	434
Tablo: 347./f	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II.....	434
Tablo: 348.	Yerli Halkın Göçedenlere Bakış Açısı-III	434
Tablo: 348./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III.....	435
Tablo: 348./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III.....	435

Tablo: 348./c	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III.....	435
Tablo: 348./d	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III	436
Tablo: 348./e	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III.....	436
Tablo: 348./f	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III.....	436
Tablo: 349.	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi.....	437
Tablo: 349./a	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi.....	437
Tablo: 349./b	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi.....	437
Tablo: 349./c	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi.....	438
Tablo: 349./d	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi.....	438
Tablo:349./e	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi.....	438
Tablo: 350.	Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Göçün Sebepleri.....	439
Tablo: 350./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçün Sebebine Bakışı.....	440
Tablo: 350./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçün Sebebine Bakışı.....	441
Tablo: 350./c	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçün Sebebine Bakışı.....	441
Tablo: 350./d	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçün Sebebine Bakışı.....	442
Tablo: 350./e	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçün Sebebine Bakışı.....	442
Tablo: 350./f	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçün Sebebine Bakışı.....	443
Tablo: 351.	Göçe Sebep Olanlar.....	444
Tablo: 351./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi.....	445
Tablo: 351./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi.....	445
Tablo: 351./c	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi.....	446
Tablo: 351./d	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi.....	446
Tablo: 351./e	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi.....	447
Tablo: 351./f	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi.....	448
Tablo: 352.	Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?.....	
Tablo: 352./a	Önceden Göçedenlerden Yaş Dağılımına Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?.....	449
Tablo: 352./b	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?.....	449
Tablo: 352./c	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?.....	450
Tablo: 352./d	Yerli Halkın Mesleğine Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?.....	450
Tablo: 352./e	Önceden Göçedenlerin Mesleğine Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?.....	451
Tablo: 352./f	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?.....	452
Tablo: 352./g	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?.....	452

Tablo: 353.	Yerli Halkın Göçedenlerde Gördükleri Kötü Davranışlar	453
Tablo: 353./a	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerde Yadırgadıkları Yönlere.....	454
Tablo: 353./b	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerde Yadırgadıkları Yönlere	455
Tablo: 353./c	Yerlilerin Yaş Dağılımına Göre GöçedenlerdeYadırgadıkları Yönlere.456	
Tablo: 353./d.	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerde Yadırgadıkları Yönlere	457
Tablo: 353./e	Yerli Halkın Göçedenlerde Yadırgadıkları Yönlere.....	458
Tablo: 354.	Yerli Halk ve Göçedenlerin Komşuluk İlişkileri	459
Tablo: 354./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri..	460
Tablo: 354./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri	460
Tablo: 354./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri	460
Tablo: 354./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna GöreGöçedenlerle Komşuluk İlişkileri	461
Tablo: 354./e	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri	461
Tablo: 354./f	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri	461
Tablo: 355.	Yerli Halk- Göçedenler Arkadaşlık İlişkisi.....	462
Tablo: 355./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkisi...	462
Tablo: 355./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkileri	462
Tablo: 355./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkileri	463
Tablo: 355./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkileri	463
Tablo: 355./e	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkileri	463
Tablo: 355./f	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkileri	464
Tablo: 356.	Yerli Halk-Göçedenler Kiracılık İlişkisi.....	464
Tablo: 356./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi	464
Tablo: 356./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi	465
Tablo: 356./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi	465
Tablo: 356./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi.....	465
Tablo: 356./e	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi	466
Tablo: 356./f	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi.....	466
Tablo:357.	Etnik Düşünce ve Akrabalık İlişkisi.....	466
Tablo:357./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı.....	467
Tablo:357./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı.....	467
Tablo:357./c	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı	467

Tablo:357./d	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı.....	468
Tablo:357./e	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı.....	468
Tablo:357./f	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı.....	468
Tablo:357./g	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı.....	469
Tablo:357./h	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı.....	469
Tablo:357./ı	Yerli Halkın Medeni Hallerine Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı.....	469
Tablo:357./i	Önceden Göçedenlerin Medeni Hallerine Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı.....	470
Tablo:358.	Türklerle Kürtlerin Birlikte Yaşama Arzusu.....	470
Tablo:358./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu	470
Tablo:358./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu.....	471
Tablo:358./c	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu	471
Tablo:358./d	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu.....	471
Tablo:359.	Göçedenlerin Teröristliği	471
Tablo:359./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp-Görmediği	472
Tablo:359./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp-Görmediği.....	472
Tablo:359./c	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp-Görmediği	472
Tablo:359./d	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp Görmediği	472
Tablo:359/e1	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu.....	473
Tablo:359/e2	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp-Görmediği	473
Tablo:358/f1	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu.....	473
Tablo:359./f2	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp-Görmediği.....	473
Tablo:359./g	Yerli Halkın Medeni Hallerine Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu.....	474
Tablo:359/h	Önceden Göçedenlerin Medeni Hallerine Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu.....	474
Tablo:360.	Türk ve Kürtlerin Düşmanlığı.....	475
Tablo:360./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Türk-Kürt Düşmanlığı	475
Tablo:360./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Türk-Kürt Düşmanlığı.....	475
Tablo:360./c	Yerli Halkın Cinsiyete Göre Türk-Kürt Düşmanlığı	475
Tablo:360./d	Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Türk-Kürt Düşmanlığı.....	476
Tablo:360./e	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Türk-Kürt Düşmanlığı	476
Tablo:360./f	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Türk-Kürt Düşmanlığı.....	476

Tablo:361.	Kürt Kimdir?	477
Tablo:361./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Kürt Tanımlaması	477
Tablo:361./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Kürt Tanımlaması.....	477
Tablo:361./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Kürt Tanımlaması	478
Tablo:361./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Kürt Tanımlaması ..	478
Tablo:361./e	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Kürt Tanımlaması.....	479
Tablo:361./f	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Kürt Tanımlaması	479
Tablo:362.	Yerli Halkın Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri.....	480
Tablo:362./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri	480
Tablo:362./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri	481
Tablo:362./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri	482
Tablo:362./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri	483
Tablo:363.	Yerli Halk ile Göçedenlerin Akrabalık İlişkileri	484
Tablo:364.	Yerli Halk ile Göçedenlerin Evlilik İlişkisi	484
Tablo:364./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi	484
Tablo:364./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi	485
Tablo:364./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi	485
Tablo:364./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi	485
Tablo:364./e	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi	486
Tablo:364./f	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi	486
Tablo:365.	Kaç Yıldır Burada Yaşadığı ve İşsizlik.....	486
Tablo:365./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre İşsizlik Düşüncesi	487
Tablo:365./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre İşsizlik Düşüncesi.....	487
Tablo:365./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Düşüncesi.....	487
Tablo:365./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Düşüncesi ..	488
Tablo:365./e	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre İşsizlik Düşüncesi	488
Tablo:365./f	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre İşsizlik Düşüncesi	498
Tablo:365./g	Yerli Halkın Mesleklerine Göre İşsizlik Düşüncesi	489
Tablo:365./h	Önceden Göçedenlerin Mesleklerine Göre İşsizlik Düşüncesi	490
Tablo:366.	Yerli Halka Göre Ucuz ve Genç İşgücü Durumu	490
Tablo:366./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre İşgücüne Bakışı	490
Tablo:366./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre İşgücüne Bakışı	490
Tablo:366./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Bakışı.....	491
Tablo:366./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Bakışı	491
Tablo:366./e	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre İşgücüne Bakışı	491
Tablo:366./f	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre İşgücüne Bakışı	492
Tablo:366./g	Yerli Halkın Mesleklerine Göre İşgücüne Bakışı	492
Tablo:366./h	Önceden Göçedenlerin Mesleklerine Göre İşgücüne Bakışı	494
Tablo:367.	Kaç Yıldır Bu Şehirde Yaşadığı ve Seyyar Satıcılar.....	494
Tablo:367./a	Yerli Halkın Gelir Durumuna Göre Seyyar Satıcılara Bakışı	495
Tablo:367./b	Önceden Göçedenlerin Gelir Durumuna Göre Seyyar Satıcılara Bakışı	495
Tablo:367/c	Yerli Halkın Mesleklerine Göre Seyyar Satıcılara Bakışı.....	496
Tablo:367/d	Önceden Göçedenlerin Mesleklerine Göre Seyyar Satıcılara Bakışı	497
Tablo:368.	Nüfus Artışı ve Yeni İş Kolları	497

Tablo:368./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Nüfus Artışına Bakışı	498
Tablo:368./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Nüfus Artışına Bakışı	498
Tablo:368./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Nüfus Artışına Bakışı	498
Tablo:368./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Nüfus Artışına Bakışı	499
Tablo:368./e	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Nüfus Artışına Bakışı	499
Tablo:368./f	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Nüfus Artışına Bakışı	499
Tablo:368./g	Yerli Halkın Mesleklerine Göre Nüfus Artışına Bakışı	500
Tablo:368./h	Önceden Göçedenlerin Mesleklerine Göre Nüfus Artışına Bakışı	501
Tablo:369.	Yerli Halk Göçeden Çalışma İlişkisi	502
Tablo:369./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi	502
Tablo:369./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi	503
Tablo:369./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi	503
Tablo:369./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi	503
Tablo:369./e	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi	503
Tablo:369./f	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi	504
Tablo: 370.	Yerli Halk Göçedenlerle Ticari İlişkisi	504
Tablo:370./a	Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Ticari İlişkisi	504
Tablo:370./b	Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Ticari İlişkisi	505
Tablo:371.	Göç Edenlerin Geri Döneceğine İlişkin Düşünceler	505
Tablo:371./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-I	505
Tablo:371./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-I	506
Tablo:371./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-I	506
Tablo:371./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-I	506
Tablo:372.	Yerli Halkın Göç Edenlerin Geri Dönüş Sebebi Değerlendirmesi	507
Tablo:372/a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-II	507
Tablo:372./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-II	507
Tablo:372/c	Yerli Halkın Eğitime Göre Geri Dönüş Değerlendirilmesi-II	508
Tablo:372/d	Önceden Göçedenlerin Eğitime Göre Geri Dönüş Değerlendirilmesi-II	508
Tablo: 373.	Yerli Halka Göre Göçedenlerin Geri Dönme Sebepleri	509
Tablo:373./a	Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerin Geri Dönme Sebebi Değerlendirmesi	509
Tablo:373./b	Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerin Geri Dönme Sebebi Değerlendirmesi	509
Tablo:373./c	Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerin Geri Dönme Sebebi Değerlendirmesi	510
Tablo:373./d	Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerin Geri Dönme Sebebi Değerlendirmesi	510
Tablo:374.	Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Genel)	511

Tablo:374./a	Yerli Halk Yaş Dağılımına Göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Sorunlarının Nasıl Çözüleceğine İnanmakta	511
Tablo:374./b	Önceden Göçedenler Yaş Dağılımına Göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Sorunlarının Nasıl Çözüleceğine İnanmakta	512
Tablo: 374./c	Yerli Halk Eğitim Durumuna Göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Sorunlarının Nasıl Çözüleceğine İnanmakta	512
Tablo: 374./d	Yerli Halk Eğitim Durumuna Göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Sorunlarının Nasıl Çözüleceğine İnanmakta	513

KISALTMALAR

- a.g.e.** : Adı geçen eser
a.g.m. : Adı geçen makale
a.g.k. : Adı geçen kaynak
a.g.t. : Adı geçen tez
A.A.K. : Aile Araştırma Kurumu
bk/bkz. : Bakınız
c./c. : Cilt
DİE : Devlet İstatistik Enstitüsü
DPT : Devlet Planlama Teşkilatı
H.H. : Hane Halkı
sf./s : Sayfa
TBMM : TürkiyeBüyük Millet Meclisi

I.BÖLÜM

1. GİRİŞ

Türkiye'deki göç olgusu aslında yeni bir problem olmayıp tarihin derinliklerinden gelen sosyo-kültürel bir gerçekliktir. Mesela Heredot tarihine bakarsak Anadolu coğrafyasında M.Ö. ki dönemlerde de göç hareketleriyle karşılaşırız. Aslında göçün insanlık tarihi ile başladığı da ayrı bir gerçekliktir. Fakat, bu göç hareketlilikleri zaman ve mekan şartlarına göre farklı boyut ve şekillerde olmuştur. Bazen savaşlar göçlere neden olurken, bazen de dini faaliyetler ile siyasi kavgalar göçlere damgasını vurmuştur.

İran ve Rus savaşları Doğu Anadolu'dan Orta Anadolu'ya yapılan göçlere neden olmuştur. Dağlık yerler bazen sığınma yeri olurken, bazen de göçlerin nedenleri arasında sayılabilir. Özellikle XVI.-XVII. y.y.da ova ve şehir merkezlerinden dağlık alana doğru göçler olmuştur. Bu tarihte olan göçlere "büyük kaçgun" denir. Osmanlı devletinin Adana, Antep, Kayseri ve Maraş bölgelerinde yarı göçebe şeklinde yaşayan Türkmenleri iskan etmek için ferman çıkarması karşısında Avşar Beylerinden Dadaloğlu'nun cevabı gayet açıktır "**ferman padişahın, dağlar bizimdir**". Bu gün ise aynı insanların torunları dağlardan kaçarcasına dalga dalga şehir merkezlerine doğru akın etmektedirler. Bunun neticesinde dün kırsala sığınan insanlar bugün sığınma yeri olarak şehirleri tercih etmektedirler.

XVII. y.y. sonrasında da İstanbul'a çok yoğun göçler olduğundan ilgililer işsizlerin tesbitine yönelmişler; onların eski yerlerine dönmeleri için çalışmalar yapmışlardır.

XVI. y.y.ın sonlarında başlayan XVIII. yüzyılın ikinci yarısına kadar devam eden "Celâli isyanları nedeniyle de çeşitli bölgelerde olduğu gibi"... Ankara'nın Balâ kazasında 38 köyden 33'ünün, 1604'de yine Ankara'nın Haymana kazasına tabi 36 köyün tamamının boşaldığı görülmektedir"¹. Bu göç mobilitesi diğer bölgelerde de görülmüştür. Mesela aynı sebeplerden ötürü Amasya'dan Ankara ve Kırşehir'e, Yozgat (Bozok)'dan Ankara'ya göçler olduğu gibi Güney-Doğu Anadolu ve Kuzey Suriye'de de köylerin bir kısmı boşaltılmıştır. Bu isyanlardan ötürü Sivas'tan Halep'e, Urfa'dan Musul'a, oradan Van'a, Van'dan ise Sivas'a kadar olan bölgedeki yerleşim yerleri harap olmuştur². Diğer yandan "çift bozan" nedeniyle köylerini terk edenlerin bir kısmı şehirlere yerleşirken, bir kısmı da "levent" olarak soygunculuk yapmayı tercih etmişlerdir³.

---

1 Halaçoğlu, Y.; XVIII. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunun İskan Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi, Ankara, 1988, s. 34.

2 a.g.e., s. 34.

3 a.g.e., s. 35.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

nedeniyle köylerini terk edenlerin bir kısmı şehirlere yerleşirken, bir kısmı da "levent" olarak soygunculuk yapmayı tercih etmişlerdir³.

Yukarıdaki bilgilerden anlaşılacağı üzere Anadolu'da göç hareketleri bugünün problemi olmayıp tarihten gelen bir süreçtir. Dolayısıyla tarihi olaylarla günümüzün meseleleri ayrı birer gerçeklik olmayıp birbirleriyle ilişki halindedir.

Tarih her zaman yeniden yazılabilir. Fakat her zaman aynı tarih yeniden yapılmaz. Çünkü determinizmin olabilmesi için başlangıç şartlarının aynı olması gerekir. Bu nedenle tarihin tozlu sayfalarının yeniden tekrar tekrar okunarak, değerlendirilmesinin zarureti ortaya çıkar.

1.1. Göç Olgusu

Bilindiği üzere sosyal bilimlerde esas olan kavramlardır. Bu nedenle kavramlar nasıl tanımlanır ve nasıl anlamlandırılırsa onlara uygun sonuçlar elde edilir. Dolayısıyla bir sosyal bilimci kavramları yerli yerinde kullanmalı, terimler ve kelimelerin aynı şeyler olmadığına dikkat etmelidir.

Göç kavramı genelde sosyal bilimcilerin az veya çok uğraşı alanlarından biri olmuştur. Fakat bu bilim dallarından coğrafya, göç konusuyla en fazla ilgilenenlerin başında gelir. Ancak coğrafya, göçleri daha ziyade "demografik", sosyoloji ise "sosyal yapı", "sosyal ilişki", "sosyo-kültürel değişme" vb. açılarından inceler. Göç kavramı bu çalışmada sosyolojik bakış açısıyla ele alınmıştır.

Genel anlamda "göç, şahıs ya da grupların kalıcı, en azından belirli bir süreyi kavrayıcı mekan değişiklikleridir veya şahıs, grup ya da kitlelerin (toplulukların) kalıcı veya en azından belirli bir süreyi kavrayan fiziki mekan değişiklikleridir"⁴. Göçün bu genel tanımı genelde göç konusunda çalışanların bir bakıma ortak tanımlarıdır. Mesela, 1996'da yapılan bir doktora tezinde⁵ de benzer bir tanımla karşılaşırız. Söz konusu teze göre "göç kişilerin yaşadığı coğrafi mekanı kendilerine has sebeplerle sürekli veya geçici olarak yerleşmek düşüncesiyle terk ederek yeni bir mekana yerleşmesidir". Benzer tanımlar için dipnottaki eserlere de bakılabilir. Sosyoloji ise göç olgusuna yukarıda ifade ettiğimiz kavramlar açısından yaklaştığı için, "sosyoloji günümüzde göç olgusuna en geniş perspektiften bakan bir bilim dalıdır. Zira, sosyolojik analizler coğrafi değişmelerden ziyade sosyolojik boyut ve bu çerçevedeki değişmeleri

---

3 a.g.e., s. 35.

4 Gezgin M.F., İş Gücü Göçü ve Avusturya'daki Türk İşçileri, İstanbul, 1994, s.15.

5 Karataş M., Erzincan'ın Sosyal Yapısı ve Mart 1992 Depreminden Sonra Göç Edip Geri Dönenlerin Dönüş Sebepleri, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 1996, s.45.

* Akkaya, T., Göç ve Değişme, İstanbul 1979, s. 21 Tümertekin, E., Beşeri Coğrafyaya Giriş, İstanbul, 1994, s. 160.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

dikkate alır⁶. Bu ifadelerden anlaşılacağı üzere sosyoloji göç kavramını en geniş açıdan ele alan bir bilim dalı olarak bilinir.

Sonuç olarak göç, belli bir zaman ve mekandaki insanların gönüllü, gönülsüz, sosyal veya siyasi şartlardan ötürü bir mekan değişikliği olup; bu değişikliğin sonucunda sosyo-kültürel değişmelerin meydana geldiği bir sosyal hareketliliklerdir.

1.2. Göç Sebepleri

Bir sosyal olayın meydana gelmesinde çeşitli faktörler rol oynar. Fakat bunlardan biri veya bir kaç diğelerinden daha baskın olabilir. Göç olayı da her şeyden önce bir sosyal olay olduğu için onu da çeşitli faktörlerin etkilemesi gayet doğaldır. Bu nedenle göç olayındaki temel bazı faktörleri dikkate alarak göçün belli başlı sebeplerini şöyle sıralayabiliriz.

Savaş, dini sebepler, ekonomik sebepler, siyasal sebepler, ailevi sebepler

Bizim çalışmamızda göç olayına sebep olan faktörden değil, faktörlerden bahsetmek uygun olur. Çünkü yapılan mülakaatlarda ve görüşme formlarındaki cevaplar bizi böyle düşünmeye zorlamaktadır. Ayrıca bazı soruların farklı algılanması da sebepten değil sebeplerden bahsetmemizi zorunlu kılmaktadır. Mesela 3. Sorudaki “Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?” sorusundaki “işsizlik”, “ekonomik şartların bozulması”, “örgütün etkisiyle”, şıkları 63. Soruda “Göç etme nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?” sorusunda bazen “devlet” veya “örgüt” olarak ifade edilmiştir. Buradaki farklılık, görüşülen kişilerin soruların şıklarını farklı algılamalarından kaynaklandığı gibi, maruz kaldıkları olaylar da bu farklılıkta rol oynamıştır. Mesela soru 3'teki “işsizlik” sebebi örgütle izah edilebildiği gibi devletle de izah edilebilmiştir. Gerekçeleri ise: Eğer “örgüt” olmasaydı iş düzenim bozulmayacaktı veya devlet örgüte baskın gelebilseydi işim bozulmayacaktı şeklinde olmuştur.

Bu algılama farklılıklarına rağmen genel bir ifade kullanırsak çalışma alanındaki göçün sebepleri iki ana grupta ele alınabilir. Bunlar:

- Örgüt-Devlet etkisi
- Gizli işsizlik ve empati

Araştırmanın bulgularında da ifade edildiği üzere bölgedeki göçe, örgüt veya devlet dolaylı ya da dolaysız bir etkide bulunmuşlardır. Mesela devlet

---

6 Gezgin M.F., a.g.e., s.14.

* Bu konuda daha geniş bilgi için bakınız Gezgin, M. F., a.g.e., s. 17-19.

* İnsan veya insanların kendilerini kendilerinden iyi, ileri vb. olanların yerini koymalarına empati denir.

halkın can güvenliğini sağlamış olsaydı, ayrıca örgüt halkın mal ve canına saldırmazdı, halkın belli bir kısmı özellikle 60 yaşın üzerindeki göç etmeyi düşünmediklerini ifade etmişlerdir.

Diğer yandan yöredeki gizli işsizlik, şehrin çekiciliğine, bunun sonucu olarak da köyün iticiliğine neden olmuştur. Bunların yanında 5., 15., 49., 51. ve 56. sorulara verilen cevaplar, halkın “**empati**” duygusunun ne kadar yoğun olduğunun bir ifadesidir. Bilindiği üzere “**empati**” duygusu yüksek olması bu kişi ya da kişilerin, sosyo-kültürel değişmeye ve sosyal hareketliliğe açık olduklarının bir göstergesi olarak bilinir. Ayrıca araştırmaya konu olan insanların geri dönme eğilimlerinin çok düşük, özellikle 50 yaş ve altındakilerde yok denecek kadar az olması göçün aslında istendiği halde harekete geçilemediğini ifade eder. Bu durumu sosyolojik bir dille söyleyecek olursak, “gizli göç” veya “gizli göçmen”^{*} olarak ifade edebiliriz.

Yukarıdaki fikrimiz esas alınarak araştırma alanıyla ilgili unutulmaması gereken konu; göçün genelde bir mecburiyetten kaynaklandığıdır. Bunun arkasındaki sebepler ise alan çalışmasının bulgularında ifade edildiği için burada uzun izahatlara gerek duyulmamıştır.

1.3. Göç Hareketleri ve Türkiye Gerçeği

Göç hareketlerinin şehirlere doğru olması ve problemleri, kalkınmakta olan ülkelerin bir bakıma kaderidir. Amaç bu sürecin olumsuzluklarını en aza indirerek en az sorunla tamamlamak olmalıdır. Çünkü “modernleşmenin sadece ön safhalarından biri olan göç ve kentleşme ya da fiziki hareket, kuşkusuz acısız ve hatasız gerçekleşmeyecektir”⁷. Şüphesiz her şeyin bir bedeli olduğu gibi, göç olgusunun da kendine göre yerine getirilmesi gereken şartları vardır. Bu şartların yerine getiriliş derecesine göre, göç sorunu en az sıkıntıyla aşılmış olur. Dolayısıyla problemlerin en aza indirilmesi, her şeyden önce, konuyla ilgilenenlerin ilmi bakış açılarına bağlıdır.

Fakat ülkemizdeki bazı çalışmalar hariç, önemli bir kısmında ilmi zihniyetin olmadığını görüyoruz. Bundan dolayı; Gökçe, ülkemizde yapılan çalışmalardaki mantığı şöyle izah eder: “Son yıllarda araştırma sözcüğü çok kullanılabilir oldu. Bir kaç soru hazırlayan ‘anket’ uyguladığını iddia ediyor. Toplumun her kesitinden insan kendi kişisel gözlemlerine üç beş kişiden aldığı cevapları da katarak kendi doğrularını bilimsel gerçekmiş gibi kabul ettirmeye çalışıyor”⁸. Bunun doğal sonucu olarak da, ülkemizdeki alan çalışmaları

* Gizli göç veya gizli göçmen; Bedenen ve hane halkı olarak köyde kırsalda yaşamasına rağmen fikren ya da sosyo-kültürel hayatının önemli bir kısmı şehirle ilgili olanları ifade eder.

7 Saran N., “Göç ve Kentleşme”, Sosyal Antrpoloji ve Etnoloji Dergisi, Sayı 4, 1986, s.167.

8 Gökçe B., “Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da Göç Konusunda Yapılmış Çalışmaların Metod Açısından Değerlendirilmesi”, Toplum ve Göç, Ankara, 1997, s.283.

genelde, "gazeteci polemliği"nden farksız olup, Batı'da geliştirilen teorileri doğrulamak üzere Türkiye'de çalışmalar yapılmış, fakat istenilen veriler ortaya çıkmayınca insanlarımız zihni geri kalmışlıkla suçlanmıştır⁹.

Gelişmekte olan ülkelerin genel özelliği, hızlı nüfus artışlarına bağlı olarak yoğun nüfus hareketliliğinin ortaya çıkmasıdır. Buna bağlı olarak da, şehirlere yönelik göçler nedeniyle genel olarak şehirlerin çevresinde ve merkezlerinde ayrı ayrı yerleşim yerleri ortaya çıkmış ve çıkmaktadır¹⁰. Bu yeni yerleşim yerleri hakkında sosyal bilimcilerin görüşleri olumsuz tarafta olup, şehirlerin genel yapısını bozduğu ve göç edenlerin yeni sosyal problemleri şehirlere taşıdıkları biçimindedir. Ancak meseleye değişik bir açıdan yaklaştığımızda, göçlerin yeni problemler getirirken, aynı zamanda ülkenin sosyo-kültürel geleceğinde olumlu gelişmelere de sebep olduklarını söyleyebiliriz.

a- Göçün sebep olduğu olumsuzluklar şöyle sıralanabilir:

- Şehirler fiziki ve sosyo-kültürel açıdan köyleşir.
- Suç ve suç teşebbüs eğilimleri artar.
- Belediye hizmetleriyle ilgili sorunlarda artışlara neden olur.
- Sağlık hizmetlerinde zaten yetersiz olan hizmetlerin yoğunlaşmasına neden olur.

b- Göçün sebep olduğu olumlu şartlar ise şöyle sıralanabilir:

- Resmi nikahlarda artışlar olur
- Doğum oranlarında azalışlar olur
- Ülkedeki "sosyal uyum" (social anpassung)'a katkıda bulunur
- Ülkedeki "sosyal bütünleşme" (social integration)'ye katkıda bulunur
- Şehirleşme ve şehirlileşmeye katkıda bulunur
- Bireylerin yeni statüler elde etmelerine yardımcı olur. Ayrıca kazanılan statülerin doğuştan olan statülerin yerine geçme oranında artışlar olur.
- Bireylerin sosyal dünyalarının değişmesine neden olur.
- "Biz" kavramı yerine "ben" kavramı gelişmeye başlar.

Bu faktörler ve benzerleri göç kavramına farklı yaklaşılması gerektiğini hatırlatmakta; adeta, yeni bir bakış açısı için bizi zorlamaktadır.

Göç, belli bir süreç ve birikim sonucu olmaktadır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki araştırma alanında göçler genelde bir mecburiyetle, kısa bir zamanda gerçekleşmiş olsa da, göç edenlerin hemen hepsinin şehirle ilişkileri

9 Aksoy M, Kültür Sosyolojisi Açısından Doğu Anadolu, İstanbul, 1996, s.38-39.

10 Giritlioğlu C., "İç Göç ve Kentleşme", Kentleşme ve Kentleşme Politikaları, İstanbul, 1991, s.17.

olup ya şehirde arsa veya evleri var ya da bir oğlunun şehirde işi veya en azından tanıdıkları vardır. Hatta araştırma alanındaki şehirlere göç edenlerin çoğunluğunu Batı şehirlerine göç etme imkanı olmayanlar oluşturmaktadır. Bu konu hakkında 5. sorunun sonuçlarına bakılabilir.

Yapılan çalışmalara göre Türkiye genelinde en fazla göç veren bölge Karadeniz bölgesi, en fazla göç alan bölge de Marmara bölgesi olduğu halde, Doğu ve Güney Doğu Anadolu'daki göçler hakkında hemen herkes fikir beyan ederken, meseleyi Türkiye'nin bölünüp bölünmemesine kadar getirenler de olmaktadır. Şüphesiz bu bölgelerdeki göçün kendine has bazı özellikleri vardır. Fakat bu kendine has özellikler olmazsa bu insanlar göç etmeyecekti demek ilmi gerçeklerle bağdaştırılamaz. Çünkü sorulara verilen cevaplarda, köye temelli dönme oranları çok küçük bir yüzdeyle ifade edilmektedir. Ayrıca Diyarbakır'ın fazla göç alması problem olurken, Adana, Mersin, İzmir, Kocaeli, özellikle İstanbul'un fazla göç almasının önemli bir problem olarak kabul edilmemesi (1975 nüfus sayımına göre İstanbul nüfusunun %55'ini başka şehirlerden gelenler oluşturmaktadır.) üzerinde düşünülmesi gereken çok ciddi bir konudur.

1.4. Terör Nedeniyle Göçeden Aileler

Araştırmanın konusu, daha çok terörden kaynaklanan nedenlerle yoğun olarak coğrafi mobilitenin yaşandığı ülkemizin Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde bu mobilitenin objesi olan, göçetmek durumunda/zorunda kalan ailelerin yüzyüze kaldıkları problemlerin tesbiti olmuştur. Bu konu çerçevesinde;

i. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde 1980'den sonra yaşanan göç olayları,

ii. Yaşanan göç olaylarının nedenleri,

iii. Göçün yöneldiği yerler açısından göç edenlerin tercihlerinin oluşması,

iv. Göç veren yerleşim yerlerinin sosyo-ekonomik örgülerinde meydana gelen değişimler,

v. Göçün yöneldiği bölge içi yerleşim yerlerinin sosyo-ekonomik örgüsünde ve kentsel dokusunda meydana gelen değişimler,

vi. Göçün yöneldiği bölge dışı yerleşim yerlerinin (Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri dışında) sosyo-ekonomik örgülerinde ve kentsel dokularında meydana gelen değişimler,

vii. Göç edenlerin yeni yerleşim yerlerinde karşı karşıya kaldıkları sorunlar; göç ettikleri yerleşim yerlerine uyumları, sosyal, kültürel ve siyasal kanaatlerinin tespiti,

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

viii. Özellikle terör nedeniyle göç edenlerin topluma, devlete (asayiş ve güvenlik güçlerine, kamu yönetimine, yargıya ve sonuçta sisteme) yönelik kanaatlerinin tespiti,

ix. Göçün yöneldiği yerleşim yerlerinin eski sakinlerinin yeni komşularına ilişkin kanaatlerinin tespiti,

x. Terör nedeniyle göç eden ve/veya göç etme potansiyeline sahip olan insanların göç ettikleri bölgelerde karşı karşıya kaldıkları sorunlar dolayısıyla bizzat insan kaynağı olarak terörü besleyen süreç içerisinde yer alıp almadıklarının tespiti,

xi. Bölgede doğurganlık düzeyinin çok yüksek olduğu bilinen bir gerçektir. Bu durumun bilinen nedenlerinin dışında başka nedenlerinin de bulunup bulunmadığının tespiti hedeflenmiştir.

Türkiye genelinde bir taraftan hızlı bir ekonomik ve toplumsal değişim süreci yaşanırken; Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri özelinde de buna ek olarak 1980'li yıllardan itibaren sürekli tırmanarak büyüyen ve bilhassa bölge halkına yönelik terör ve şiddet hadiseleri yaşanmaktadır. Türkiye geneli ile Doğu ve Güneydoğu özeline ilişkin yaşanan bu sosyo-ekonomik değişim sürecinin 1960'lardan itibaren Doğu ve Güneydoğu Anadolu kırsal alanından bölge dışı iş ve istihdam alanlarının olduğu büyük illere doğru bir göçe neden olduğu ve 1980'li yılların ortalarına kadar seyreden bu nevi göçlere konu olan insanların göçtükleri yerleşim yerlerinin sosyo-ekonomik dokularınca şu veya bu şekilde mass edildikleri bir vakıdır.

Tabii olarak bu göçler bir "umut", "mutlu yarınlar arzusu" dolu göçlerdir. Bu göçlerde ailenin geride kalan bireyleri sözkonusudur. Dolayısıyla, göç edenlerin memleketleriyle ilişkileri sürekli olarak canlıdır ve sürmektedir.

1984 sonrası tırmanışa geçen Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yaşayan insanlarımızın can ve mal emniyetine yönelik terör olaylarının sonucunda gerçekleşen göçler ise "ani", "hazırlıksız", "gönülsüz", "umutsuz" can ve mal emniyetini sağlamak için zorunlu bir "kaçış" şeklinde cereyan etmektedir.

Terör nedeniyle yaşanan göç olaylarının topyekün köyün, mezranın, komün boşaltılması şeklinde cereyan etmesinden dolayı; ailenin bütün fertlerinin doğup, büyüdükleri, o güne kadar geçimlerini sağladıkları sosyal ve ekonomik düzenlerinin temeli olan topraklarıyla, iş, üretim kaynaklarıyla, bütün temaslarının kesilmesi anlamını da taşımaktadır.

Türkiye'nin bütünlüğüne yönelik bölücü terörün stratejik ve lojistik destek kaynakları, şüphesiz ülke dışında olduğu kadar ve belki de daha fazlasıyla ülke içerisinde de vardır. Bu desteklerden en önemlisi olan insan kaynağının ekseriyeti Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yaşayan insanlarımızdan temin

edilmektedir. Şimdiye kadar gerek devletçe gerekse devlet dışı kurumlarca yapılan araştırma ve gözlemler sonucu insanların terör örgütüne destek vermelerinin bir zorlamadan olduğu kadar (cana, mala yönelik tehditler), gönüllülükten de (inanmışlık, kandırılmışlık, ikna edilmişlik) kaynaklandığı bilinmektedir. Dolayısıyla, yukarıda da zikredildiği gibi bilhassa insan kaynağının önemli bir kısmını bölge halkından temin eden bölücü terör örgütünün şehrin varoşlarında kendilerine zoraki gettolar kuran "umutsuz" insanlardan yeni yandaşlar devşirmeleri de sözkonusu olacaktır.

1.5. Literatür

Türkiye'de kırsal kesimden kente yönelik göçlerin bilinen nedenlerine son 10 yıl içerisinde yoğunlaşan terörden kaçışlar da eklenmiştir. Göç olayı üzerine pek çok çalışma yapılmış; bu çalışmalardan bir kısmında bölgede yaşanan göç olayları da ele alınmıştır. Ne var ki, son on yıla kadar bilinen göç nedenlerine eklenen bölücü terör gerçeğine pek işaret edilmek istenmemiştir. Göç konusu, genel olarak ekonomik, itici (terör dışı itici nedenler), iletici ve göç alan yerlerin çekiciliğine bağlanan sebeplerle izaha uğraşmıştır. Oysa ki, günümüzde artık gözardı edilemeyecek kadar belirgin bir şekilde bölücü terörden dolayı yaşanan göçler sözkonusudur.

Göç, yaşama şartlarının türlü sebeplerle zorlaştığı yerlerden daha iyi, daha elverişli geçinme ve bazı hallerde yerleşme yolunu bulmak üzere canlıların ve özellikle insanların bir yerden bir başka yere taşınması işidir.¹¹

216.820 Km² alanı ile Türkiye yüzölçümünün %27.8'ini teşkil eden Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde 9.3 milyonluk bir nüfus yaşamaktadır. Bu rakam da Türkiye nüfusunun %16.4'üdür. İki bölgede nüfus yoğunluğu km²'ye 59 kişidir ve Türkiye ortalamasının %20 daha altındadır. Ne var ki, Türkiye ortalamasının daha altında bir nüfus yoğunluğuna sahip olması bu bölgelerde daha az "doğurganlık hızı"nın yaşandığını göstermemektedir. Bu sonuç, çoksayıda sosyal sebeplerden kaynaklanmaktadır.

İstatistikî değerlendirmelere bakıldığında, 1960-1990 aralığında, Türkiye genelinde nüfusun 2.05 kat, 21 ilin bulunduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde ise 2.02 kat artmış olduğu gibi bir sonuçla karşı karşıya bulunmaktayız¹². Ancak, nüfusun global artışına ilişkin verilere karşın, gerçek durumun böyle olmadığı bilinmektedir. Çünkü, bölgede yüksek doğum hızına paralel olarak yoğun bir göç de yaşanmaktadır. Bölgede yüksek doğum sonucunda artan fazla nüfus, bir çok sosyo-ekonomik ve toplumsal sorunlara bağlı olarak bir taraftan Bölge dışına transfer olurken; öte yandan da kırsal alandan bölgenin gelişmiş illerine yönelmektedirler.

11 Aktaran: Avşar, B.Zaki, F. Solak, S.Tosun; Son Beş Yılda Anadolu'ya Göçler, Silahlı Kuvvetler Dergisi, Gen. Kur. Bşk.İği, ATASE Yayını, Sayı: 399, Ocak 1994.

12 DİE, TİY, 1990.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Göçedenler şayet bölge içerisinde kalabilmiş olsalardı ve aynı nüfus trendi sürseydi bölgenin nüfus yoğunluğu 91 kişi/km²'ye ulaşmış olacaktı. Böylece 71 kişi/km² olan Türkiye nüfus yoğunluğunun üzerine çıkmış olacaktı.

1965-1990 döneminde "Net Göç" 1.6 milyona ulaşmıştır¹³. Bu göç rakamına göçedenlerle birlikte götürülen 0-4 yaş grubundaki nüfus dahil değildir. 1990'dan sonra yaşanan göç olaylarına ilişkin durum ise daha tam olarak tespit edilememiştir.

Göçün Türkiye genelinde bilinen nedenleri itici, iletici ve çekici nedenler olarak sıralanabilir:

a. İtici Nedenler:

a.a. Tarıma yeni teknolojinin girişi; traktör, biçerdöğەر vb. gibi bir kısım araçların tarımda kullanılmaya başlaması, nüfusun bir bölümünün açığa çıkması, topraktan terhis edilmesi sonucunu doğurmuştur. Açığa çıkan bu nüfus tarım dışında geçim imkanları aramış ve genellikle kente veya bölge dışına göç etmiştir.

a.b. Toprak yetersizliği ve yoğun nüfus artışından dolayı toprakların mirasla paylaşılması eldeki topraklarla geçimi sağlama imkanını daraltmıştır.

a.c. Entansif Tarıma Geçiş; küçük işletmelerde tütün, pamuk, fıstık vb. ürünlerin üretilmesinde makinalaşma olmasa bile aile nüfusunun artması sonucunda aileden bazı kişiler açıkta kalmaktadır.

a.d. Nüfusun hızlı artışı.

a.e. Hayat tarzının kısırlığı (eğitim, kültür, eğlence vs.).

b. İletici Nedenler:

Haberleşme ve ulaşım imkanlarındaki gelişmeler, köyden kente göçü etkilemektedir. Mal ve hizmet üretiminin ve değişiminin toplanma süreci iletişim teknolojisindeki gelişmelerle hızlanmıştır. Böylece nüfusun belirli merkezlerde toplanması zorunlu olmuştur.

c. Çekici Nedenler:

İş imkanları sağlayan sanayi ve hizmet kuruluşları genellikle kentlerde ya da onların çevresinde kurulmaktadır. Sanayi bölgelerinin kuruluş yerleri ile ilgili milli bir politika oluşturulmadığından bu tür kuruluşlar genellikle yörece gelişmiş bölgelerin kentlerine veya onların yakın çevresine yerleştiği için, göçeden nüfus da buralara akmaktadır. Keza, kentlerde elde edilen gelirin göreceli olarak

---

13 DİE, TİY, 94-95.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

köydekenden daha yüksek oluşu da çekici bir nedendir. Yine yukarıda zikrettiğimiz kent hayatının canlılığı, eğitim, sağlık imkanları, eğlence vb. gibi sosyal hayat zenginlikleri de çekici özelliklerdir.

d. Terör:

3713 sayılı Terörle mücadele Kanunu'nun 1. maddesinde terör şu şekilde tanımlanmaktadır:

"Terör, baskı, cebir ve şiddet, korkutma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasa'da belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini siyasi, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk devletinin ve cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girilecek her türlü eylemlerdir"¹⁴. Bir diğer tanımda da terör "Siyasal amaçlara ulaşmak için örgütlü, sürekli şiddet kullanmak ve bu suretle toplumu korku ve paniğe itmek olarak ifadelendirilmektedir"¹⁵. Bu tanımları çoğaltmak mümkündür. Bu tanımlardan da hareketle toparlayıcı bir ifadeyle terörizmi,

a) Mevcut yönetim şekline, yöneticilere ve yetkili güçlere karşı olan, şekli ve rizikosu ne olursa olsun mutlaka gerçekleştirilmesi gereken, insaf ve acımayı bir tarafa itebilen bir AMACA,

b) Genellikle bir örgüt etrafındaki GİZLİ ÖRGÜTLENMEYE,

c) İnanç yahut amaca göre şartlandırılmış, inanmış veya inandırılmış insanlara, KADROLARA,

d) Eylemcilerin veya eylemcilerden oluşan grupların kullandığı, cana kasdı da içeren BASKI ARAÇ ve METODLARINA,

e) Baskı araçları ve metodlarının süreklilik arzedecek şekilde uygulanmasına ve uygulanacağı kanaatinin oluşturulmasına,

f) Genellikle de bir dış desteğe dayanarak gelişen hareketler olarak ele alabiliriz¹⁶,

Terörizmi "oluşma" özelliklerine göre de çeşitli tasniflere tabi tutabiliriz:

---

14 Akbulut, İlhan; Gerekçeli Terörle Mücadele Kanunu ve Açıklaması, Kazancı Yayınevi, İstanbul, 1993.

15 Yayla, Atilla; Terör Üzerine Yazılar, Çiğdem Yayınları, Ankara, 1990.

16 Avşar, Zakir; Kitle İletişim Araçları ve Terör, Kemer Yayınları, İstanbul, 1992.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Kır terörü-şehir terörü; politik terör-kriminal terör-bireysel terör; devlet terörü-devlete karşı terör; iç terör-uluslararası terör; devrimci terör-ayrılıkçı (bölücü) terör...¹⁷

Ayrılıkçı terörün amacı, belirli bir bölgeyi bağlı olduğu ülkeden kopararak bağımsız hale getirmektir¹⁸.

Kaynağını 1980 öncesinden alan 1984 sonrası yeni bir boyut kazanan ve 1990'lı yıllarda tırmanışa geçen Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerindeki bölücü terör olayları en başta buralarda yaşayan halkı tehdit eder olmuştur. Köy ve mezralardaki halk güvenlik nedeniyle şehre göç ederken, şehir merkezlerinde de terör örgütünün kepenk kapatma, haraç alma, lojistik destek arama gibi baskılarından ötürü giderek cansızlaşan ekonomik yapı bölge insanı için hayatı dayanılmaz hale getirmiştir. Bu noktada bir taraftan köylerden kent merkezlerine ve bölgenin gelişmiş illerine yoğun göç yaşanırken; bir yandan ve daha yoğun olarak ülkenin diğer bölgelerine ve gelişmiş, sanayi ve tarım yerleşim yerlerine de göç dalgası başlamıştır. Örneğin, geçtiğimiz yıl içerisinde İzmir'e yerleşenlerin %20'lik kısmı Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan göçeden ailelerden oluşmaktadır¹⁹.

Ancak, burada dikkatle üzerinde durulması gereken bir nokta vardır ki, o da itici, iletici veya çekici nedenlerle izah ettiğimiz göçlerin cereyanı ve boyutu ile terör nedeniyle oluşan göçlerin cereyanı ve boyutu arasındaki özellikle aile yapısı açısından farklardır.

İtici, iletici ve çekici nedenlerden kaynaklanan göçlerde ya geniş ailenin içerisinde bir çekirdek aile göç etmekte veya bir kaç ferдин göçüyle aile parçalanmaktadır. Ancak, terör nedeniyle göçte tüm aile hatta köy, mezra isteği dışında göç etmek durumunda kalmaktadır. İtici, iletici ve çekici nedenlerle göç edenlerin göç ettikleri yerlerde nasıl geçineceklerine, ne iş yapacaklarına, nasıl yaşayacaklarına ilişkin bir takım planları, programları bulunmasına ve bu göç onlar için "umut" olmasına rağmen; terör nedeniyle göç edenler için bu şartların hiçbirisi oluşmamakta, çoğu kez göç ettikleri yerde mağdur, çaresiz, sıkıntılarla dolu bir hayatı yaşamaktadırlar²⁰.

Muhtarıyla, köy ihtiyar heyetiyle; aile reisiyle, kadını, çocuğu ile bir bütün olarak şehrin varoşlarına adeta kendilerini monte edercesine gerçekleşen bu göçte hem göç edenlerin aile yapısında hem şehrin sosyal, idari, kentsel ve ekonomik dokusunda ciddi tahripler olmaktadır. Köydeki alışageldiği hayatını, üretim imkanlarını, evini bir anda kaybeden aileler kentin varoşlarında oluşturdukları gettolarında bir yandan kente ayak uydurma mücadelesi

---

17 Avşar, age.

18 Yayla, age.

19 Göç, Sorunlar, Çözümler-İzmir Büyükşehir Belediyesi Yayını, İzmir, 1996.

20 Dağ, Rifat; Doğu Ekonomisi, Ankara, 1995.

verirlerken bir yandan da sosyal dokularını muhafazaya ve ayakta kalmaya uğraşmaktadırlar.

Şehir açısından ise bu yoğun göçler sonrası şu problemler doğmaktadır:

1. Elektrik, su, kanalizasyon vb. alt yapı hizmetleri yetersiz kalmaktadır,
2. Eğitim, sağlık, spor kurumları diğer idari, sosyal ve kültürel kurum ihtiyaçlarının yanında, daha belirgin bir yetersizlik göstermektedir,
3. Asayiş, trafik, otopark, kitle ulaşım sorunları çeşitlenmekte, büyük boyutlara ulaşmaktadır,
4. İmara aykırı yapılaşma ve gecekondulaşma, şehrin geleceğini de olumsuz yönde ipotek altına alacak şekilde artmaktadır,
5. Arazi dokusu hızla bozulmakta, bahçe ve yeşil alanlar betonlaşmaktadır,
6. Belediye sınırları, hatta mülkî sınırlar kağıt üzerinde kalmakta; metropol oluşumu içinde kalan idareler arası koordinasyon bozukluğu hizmet verimini düşürmekte; bazen hizmetler sahipsiz kalmaktadır²¹.

1.6.İlgili Araştırmalar

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi üzerine yapılan çeşitli araştırmalarda ve hazırlanan raporlarda baskıları sonucu can ve mal emniyetinin tehlikeye düşmesi veya terörle mücadele stratejileri sonucunda köy ve mezralarını terketmek durumunda kalan halkın durumuna dikkat çekilmekle birlikte bu durumun aileye etkileri üzerinde yapılmış bir çalışmaya rastlanılmamaktadır.

TBMM Faili Meçhul Cinayetleri Araştırma Komisyonu'nun raporunda "Terör dolayısıyla küçük yerleşim birimlerinden büyük yerleşim birimlerine göç olmaktadır. Bu ise şehirlerin güvenliğini tehdit eden bir durum olduğu gibi zaten çarpık bir kentleşmenin devam ettiği bölgede meseleleri daha da içinden çıkılmaz hale getirmektedir. Devlet elektrik, su parasını tahsil edememektedir. Bankalar çiftçiye, köylüye verdiği paraları tahsil edememekte, tahsili için de korkudan icraya verememektedirler. İşsizlik had safhadadır. Ellerinde satacak bir şeyi kalmayan ve büyük kentlere göçen insanların ellerindeki para bitince asıl mesele başlayacaktır. Sosyolojik olarak bu insanlar terör örgütleri için hazır bir topluluk oluşturmaktadır²².

21Aydın, Gökhan, Metropol Olgusu ve Yönetimi Üzerine Düşünceler, Yeni Türkiye Dergisi, Mayıs-Haziran 1995, sf. 502,1995.

22 TBMM; Faili Meçhul Cinayetleri Araştırma Komisyonu Raporu, Ankara 1993. Pehlivanlı, Hamit; Cumhuriyetin İlk Yıllarından Günümüze Doğu ve Güneydoğu

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

1990 yılında SHP tarafından hazırlanan raporda da "Ekonomik Sorunlar" bölümünde "Yerleşim ve Göç" başlığı altında, bölgede yaşayan nüfus, doğum oranı ve göçlere değinilmiş, 1985 verilerine göre bölgede 10 milyon 356 bin kişinin yaşadığı, bu sayının Türkiye nüfusunun %20'sini oluşturduğu; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde nüfus artışının %2.9 iken Türkiye ortalamasının %1.4 olduğu; Bölgede yerleşimin dağınık ve kırsal alanlarda yoğunlaştığı; 1965-1980 yılları arasında GAP Bölgesi'nde meydana gelen iç göçün Türkiye ortalamasının iki katı olduğu ifade edilirken öneriler kısmında da (IV. Bölüm) "İç Göç Engellenmelidir"²³ denilmektedir.

1992 yılında Piar-Gallup tarafından yapılan araştırmada toplumun üç farklı kesimi ile görüşmelere başvurulmuştur. Bu kesimlerden ilkinin Türk Seçmen Nüfusunu temsil eden Türk kamuoyu oluşturmaktadır. Bu kesimde 11 ilden 1221 denekle görüşülmüştür.

İkinci kesim elit-aydın kamuoyudur. İstanbul, Ankara, İzmir illerinden 388 kişi ile görüşülmüştür.

Üçüncü kesim ise, Doğu ve Güneydoğu illerinde yaşayan "Kürt" nüfustan oluşmaktadır.

Deneklere yöneltilen soruların cevaplarının kesimlerarası değişimlerinin, paralelliklerinin ortaya konmasını amaçlayan bu çalışmanın temel amacı "sonun tesbiti" ve Güneydoğu probleminin, terörün farklı kesimlerde ele alınışındaki "farklılıkları", "aynılıkları" bulgulamak olmuştur²⁴.

Kayda değer çalışmalardan birisi de Anavatan Partisi'nin hazırladığı "Güneydoğu Sorunu İle İlgili Tesbit ve Değerlendirmeler Raporu"dur. Bu rapora göre, "Terörün amacı, devlete olan güveni ortadan kaldırmak, propaganda, tehdit ve sindirme yoluyla bölge halkını yanlarına çekerek, devlete karşı ayaklanmaya zorlamaktır". Bunun için de alınması gereken terörle mücadele tedbirleri arasında sayılan aşağıdaki öneriler dikkat çekicidir: "Yöre halkının devletten beklediği can ve mal güvenliğidir. Bunun için öncelikle terör ezilmelidir". "Köyleri boşaltılan vatandaşlara devlet gerekli yardımları yapmalıdır". "Güneydoğu sorunu bölücü terör sorununu da içermekle birlikte, bundan ibaret değildir. Bu nedenle bölücü terörün önlenmesi asıl sonucun çözümü anlamına gelmeyecektir"²⁵

Anadolu'nun Meseleleri, 5. Askeri Tarih Semineri Bildirileri, Gen. Kur. Başk.lığı ATASE Yayını, Ankara, 1996.

23 SHP, Doğu ve Güneydoğu Sorunlarına Bakış ve Çözüm Önerileri, Ankara, 1990.

24 Piar-Gallup, Kürt Araştırması, 1992.

25 ANAP, Anavatan Partisi'nin Güneydoğu Sorunu İle İlgili Tesbit ve Değerlendirmeleri, 1994.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Bir diğer araştırma da ODTÜ Sosyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Kayhan Mutlu tarafından gerçekleştirilmiştir. "Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Sorunları Nelerdir?" başlıklı alan araştırması üç bölümdür.

Birinci bölüm: Adıyaman, Gaziantep, Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa illerine bağlı 49 köyde 707 hane reisi ile görüşmeleri,

İkinci bölüm: Adıyaman, Diyarbakır, Gaziantep, Şanlıurfa il merkezleri ile Besni, Ergani, Kızıltepe, Nizip, Siverek ilçe merkezlerinde oturan toplam 887 hane reisi ile görüşmeleri,

Üçüncü bölümde ise, Adana, İzmir, İzmit gibi illerde yaşayan Güneydoğu'dan göçetmiş insanlarla (667 kişi) görüşmeleri yer almaktadır.

Her üç bölümde de insanlara ayrı ayrı

1. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin öncelikli sorunları nelerdir?
2. Bu sorunlar nasıl çözülür? soruları yöneltilmiştir²⁶.

TOBB tarafından Prof. Dr. Doğu Ergil'e yaptırılan "Doğu Sorunu, Teşhisler ve Tesbitler" konulu araştırma sonucu hazırlanan aynı başlıklı rapor üç ana bölümden oluşmaktadır. Bu bölümlerde,

1. Doğu Anadolu'nun yerleşik nüfusu ve bu yöreden göç alan Güney illerimizde gerçekleştirilen alan araştırması,

2. Araştırma kapsamındaki illerde yaşayan "kanaat önderleriyle" bizzat yapılan derinlemesine gözlemlerin bilimsel analizi,

3. İngiltere ve Kuzey İrlanda'da "İRA" sorunu, İspanya ve Bask yöresinde "ETA" sorunu demokrasiye ve hukukun üstünlüğüne bağlı devlet yapısı içerisinde nasıl çözülmeye çalışıldı? sorusuna cevap bulmak amacıyla adı geçen ülkelerde yapılan kapsamlı sosyal araştırma yer almaktadır.

Ağustos 1994'te RP'li Milletvekilleri'nce Diyarbakır, Mardin, Elazığ, Tunceli, Bingöl illeri kapsamında iki bölümden oluşan raporun ilk bölümünde tesbitler yer alırken; ikinci bölüm önerilere ayrılmıştır. Tesbitler, Güvenlik güçleri ile terör örgütü arasında süren çatışmalar sonucu mezra ve köylerin boşaltıldığı; OHAL uygulamalarına duyulan tepkiler, işsizlik, yabancı ajanların varlığı, hayvancılığın bitme noktasına geldiği, her kademedeki süren çok başlılık... olarak özetlenebilir. Öte yandan raporda "öneriler" kısmında "OHAL'in kaldırılması,

---

26 Mutlu, Kayhan; Güneydoğu Anadolu'nun Sorunları Nelerdir? Bir Alan Araştırması, 1995.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Çekiç Güç'ün görevine son verilmesi; sağlık, eğitim ve idareci kadrolarının artırılması, Irak'a uygulanan ambargonun kaldırılması... yer almaktadır²⁷.

Doç. Dr. Ümit Özdağ'ın Türk Metal Sendikası için gerçekleştirdiği, "Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ve Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Batı'ya Göç edenlerde Kültürel Yapı ve Kültürel Kimlik Sorunu" başlıklı araştırma iki aşamalı ve iki bölge esasında gerçekleştirilmiştir.

Birinci aşamada OHAL uygulaması süren illerde alan araştırmasına gidilirken, ikinci aşamada Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nden göç edenlerin yerleştiği İzmir, Aydın (Söke, Kuşadası), Manisa (Merkez, Salihli), Adana, Mersin (Merkez, Tarsus) ve Antalya illerinde ilkinden farklı bir anket formu ile anket uygulanmıştır.

Araştırmanın bulgularında, Güneydoğu Anadolu sorununun etnik bir çatışma olarak görülemeyeceği, azınlık ve grup hakları önerilerinin soruna çare üretmekten uzak olduğu, eğitim sorununun çözülmesi gerektiği ancak, "Kürt"çe eğitimin" reel ve rasyonel bir çözüm olmadığı ifade edilmiş; federasyon, özerklik ve Bask modeli tartışılmıştır²⁸.

Burada zikredilmesi gereken bir diğer çalışma ise PİAR'ın (İstanbul Milletvekili Bülent Tanla'nın yönetiminde) gerçekleştirilen "Doğu ve Güneydoğu İçin Çözüm Modeli: DGAP" başlıklı rapordur. Ancak, çalışmada bir özensizlik, çalakalem hazırlanmışlık dikkat çekmektedir. Raporda Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde boşaltılan "köy sayısı" 3185 olarak zikredilmektedir. Oysa ki, bu köy sayısı değil yerleşim yeri sayısıdır, yani mezarları da içine almaktadır. Köy bilindiği üzere kanunlara tabi tüzel kişiliği olan bir yerleşim birimi iken mezarlar insanların kendi arzuları doğrultusunda yerleştikleri, oluşturdukları üç-beş, çoğunlukla da onu aşmayan haneden oluşan yerleşim birimleridir. Dolayısıyla bu noktadan hareketle bölgeden üç milyonu aşkın insanın göçü bölgenin terör olaylarına muhatap olmasıyla birlikte yaşanan bir göç olayı değil, aksine; en az 30 yıllık tarihsel süreç içerisinde çok değişik nedenlerle ve en başta da ekonomik nedenlerle yaşanan göçlerdir. Terör nedeniyle yaşanan göçler bunun ancak yaklaşık 40 bin hanelik (380-400 bin kişilik) kısmını kapsamaktadır. Yine burada Raporda yeralan bizim araştırma bulgularımızla da çelişen bir diğer sav ise göçeden 370 bin kişinin geri dönüş arzusu taşıdığı savıdır ki, bu sav da OHAL Valiliğine yapılan geri dönüş başvuru rakamlarının on katının bile üzerindedir. Kaldı ki, yaptığımız araştırmanın bulgularında da görüleceği üzere, geri dönüş düşüncesi taşıyan insanların en temel şartı göç nedenlerinin ortadan kaldırılmasıdır. Gayet tabii olarak da terörün ve terörden

27 RP, Güneydoğu Anadolu Bölgesine İlişkin Tesbit ve Öneriler, Ağustos, 1994.

28 Özdağ, Ümit; Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde ve Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Batıya Göçedenlerde Kültürel Yapı ve Kültürel Kimlik Sorunu, Türk Metal Sendikası Yayını, Ankara, 1995.

kaynaklanan tehditlerin son bulmasıdır. Bu ise anılan raporun hazırlandığı dönem için de tamamıyla gerçekleşebilmiş değildi.

Raporda, çözüm önerisi olarak askeri çözümler yerine siyasi ve ekonomik ağırlıklı çözüm yolları üzerinde durulmaktadır.

1.7. Amaç ve Hedefler:

Proje nihai olarak, Türkiye'nin doğu ve güneydoğusunda cereyan etmekte olan terör ve bunun sonucunda ortaya çıkan göç olayının kaynağında ve yöneldiği noktalarda irdelenmesini amaçlamıştır. Bu çerçevede göçün bölge içine göçetmiş aileler ve bölge dışına göçetme potansiyeline sahip olan aileler ile batı bölgelerine göç etmiş aileler ile, batı bölgelerindeki yeni ikamet yerlerinin diğer sakinleri üzerindeki etkileri aile birimi esas alınarak tesbit edilmeye çalışılmıştır.

Projenin yakın hedefi sorunun teşhisini doğru ve sorunun ortadan kaldırılması doğrultusunda yapılacak mevzuat düzenlemeleri için gerekli bilgi altyapısı tesis etmektir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde hem bölge içerisindeki büyük kent merkezlerine, hem bölge dışına yıllardan beri yoğun bir göç olayı yaşanmaktadır. Ne var ki, son yıllarda bu göçlerin niteliği değişmiş; "daha iyi hayat yaşamak" için, "umut" dolu olarak köyünden birer-ikişer ayrılan insanlar yerini; köyünü, ocağını tamamıyla terkeden "umudu" olmayan kentlerin günlük akışı içerisinde erimeyecek kitlelere bırakmıştır. Yapılan bu araştırmayla, göçeden insanların hayatlarındaki bu değişikliğin onların topluma, yönetime ve devlete bakışlarına etkisinin belirlenmesi hedeflenmiştir.

Ani ve hazırlıksız olarak kendilerini kent coğrafyasının içerisinde ama, kent hayatının dışında bulan bu kitlelerin sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasal tutum ve davranışlarında şüphesiz ki, çok önemli değişiklikler olmuştur. Bu tutum ve davranış değişikliklerinin topluma, toplumun katmanlarına, rejime, devlete ve devletin organlarına karşı negatif yönelimlerinin tespiti ve izale edilmesini sağlayıcı önerilerin geliştirilmesi çalışmamızın amaçları arasında olmuştur.

Çalışmanın önemli amaçlarından bir diğeri de göç etmek ve istemedikleri bir hayat yaşamak zorunda kalan, bu kitlelerin "kaderlerinden" kimi sorumlu tuttuklarını burada devlete ve topluma yönelmiş negatiflikler bulunup bulunmadığını tespit etmek olmuştur.

Yine sözkonusu kitlelerin içinde buldukları durumla ilgili olarak öngördükleri herhangi bir çözüm modelinin bulunup bulunmadığı da tespit edilen diğer bir konudur.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Yine, bu kitlelerin aile yapılarının sarsılmaması, kent içerisinde suç işleme ve suça yönelme eğilimlerinin önlenmesi, kente intibaklarının sağlanması ve kentlilerin de bu insanları dışlamaması için alınması gerekli tedbirlerin ve yapılması gereken faaliyetlerin tesbiti cihetine gidilmiştir.

Göçedenlerin göç etme nedenini "güvenlikleri açısından gerekli" olarak görüp görmediklerini bulgulamak, çalışmanın hedefleri içerisinde yer almıştır.

Yine göçedenlerin göç ile güvenliklerine kavuşup, kavuşmadıkları konusunda ne düşündükleri ortaya konulmuştur.

Çalışmada ulaşılan bir diğer hedef ise göçeden kitlelerin göç ederken ne gibi düşüncelerle göç ettiklerini yani, geri dönmek veya dönmemek konusunda önceden bir kararlarının bulunup bulunmadığı; terör olaylarının sona ermesiyle yeniden eski hayatlarına dönmeyi arzulayıp, arzulamadıklarını; şu anda aradan geçen süre içerisinde ne kadarının kente intibak ettiğini, ne kadarının edemediğini ve intibaksızlık nedenlerini bulgulamak olmuştur.

Gerek bölge içine gerekse bölge dışına göçeden ailelerin çocuk yapma eğilimleri gözlenmiş; doğurganlık oranlarında göç öncesi ve sonrası mukayeselere gidilerek sonuçları ortaya konulmuştur.

Ailelerin kız çocuklarının eğitimi ile ilgili tutumlarının ölçülmesi ve göçün kız çocuğunun eğitimi konusundaki eğilimlere etkilerinin varlığı ve yönü de ayrıca araştırılmıştır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da 1980'den sonra yaşanan göç olayları iddia edildiği kadar yoğun mudur? Diyarbakır'ın 1.5 milyon, Batman'ın 500 bin, Siirt'in 250 bin şehir nüfusu olduğu iddia ediliyor. Bu iddianın dayanağını ise köylerden göç oluşturuyor. Oysa 1990 yılında 381 bin olan Diyarbakır'ın 1997 için nüfus projeksiyonunu yaptığımızda 518 bin olması gerektiği sonucuna ulaşıyoruz. Diyarbakır'ın (ve bölgedeki diğer şehirlerin) nüfusunun olması gerekenin üç katına çıkması mümkün görülmemektedir. Bu artış normal nüfus artışı yani doğumla olamayacağına göre ancak göçlerle olabilecektir. Göçlerin kaynağı ise bölgedeki bütün il ve ilçe merkezleri göç aldığına göre köylerden göçle mümkün görülmektedir.

Boşalan veya boşaltılan köylerle ilgili göç rakamları nedir? Kaç köy boşaltılmıştır? Kaç hane ve kaç kişi göçetmiştir ve bu göçlerin yönü nedir?

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun kırsalından bölge il ve ilçe merkezlerine göç olmaktadır. Batı illerine ise hem bölge kırsalından hem de il ve ilçe merkezlerinden göç vardır. Bu göç olayının uzun bir geçmişi olduğunu biliyoruz. Ancak bu göç olaylarının birçok nedeni olduğu ve 1980'den sonra mevcut göç nedenlerine yeni bir boyut eklendiğini de biliyoruz. Bu "yeni boyut" terör ve terörün yol açtığı diğer nedenlerdeki artışlar nedir ve ne kadardır?

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Bölge kırsalından ve şehirlerinden göç eden insanlar göç edecekleri yer tercihini nasıl yapmaktadırlar? Göç etme sebepleriyle göç ettikleri yer tercihi arasında bir bağlantı var mıdır? Göç edenlerin göç etme kararı nasıl alınmakta, yerleşecekleri yerleri nasıl belirlemektedirler? Gelir, eğitim seviyesi, etnik köken gibi özellikler bu tercihlerde etkili olmakta mıdır veya ne kadar etkili olmaktadır?

Bölge içine yerleşme veya batı şehirlerine yerleşme hangi nedenlerle tercih edilmektedir?

Kırsaldan şehirlere ve bölgeden batıya göçler bölgenin sosyo-ekonomik yapısında nasıl bir etki yaratmaktadır? Bölgenin sanayileşmesinin, gelir ve eğitim seviyesinin Türkiye geneline göre düşük olduğu bilinmektedir. Göçlerle birlikte bölgenin gelir ve eğitim seviyesi nasıl bir değişme göstermiştir?

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da göçlerin yöneldiği şehirlerin yapısı nasıl bir değişme göstermiştir? Şehre sonradan gelip yerleşenlerle şehrin eski sakinleri arasında nasıl bir ilişki vardır? Şehirlerin fiziki altyapısı ve sosyal altyapısı bu göçlerden nasıl etkilenmiştir? Göçlerin yarattığı sosyal problemler nelerdir?

Göçün yöneldiği batı şehirlerinde göçün etkileri nasıl olmuştur? Bu şehirlerin sosyo-ekonomik yapılarında ne tür değişiklikler meydana gelmiştir? Batı şehirlerindeki yerli halkın Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan göçedenlere bakışı nasıldır? Göçedenler şehirle uyumu sağlayabilmişler midir?

Göç edenler yerleştikleri yeni yerlerinde ne tür sorunlarla karşı karşıya kalmışlardır? Bu sorunların göç ettikleri yer, göç yılı, göç sebepleri, gelir ve eğitim seviyeleri, etnik kökenleri ile bağlantısı var mıdır? Yeni yerleşim yerlerine uyum sağlayabilmişler midir?

Özellikle terör nedeniyle göç edenlerin topluma ve devlete yönelik kanaatleri nedir? Göç etmelerinden kimi sorumlu tutmaktadırlar?

Göç edenlerin hane halkı büyüklüğü, gelir, hayat standardı, meslek ve eğitim seviyeleri nedir? Doğurganlık ve kız çocuklarının eğitimi konularında ne düşünülmektedirler? Bölgenin genel yapısından bir farklılıkları var mıdır? Batıya göçedenlerle Doğu'ya göçedenler arasında bir farklılık var mıdır? Göçettikten sonra doğurganlık oranında bir değişiklik olmuş mudur?

Göçedenler mevcut şartlarda geri dönmek istiyorlar mı? Geri dönmek istemeyenler uygun şartlar sağlanırsa geri dönerler mi? Hangi şartlar sağlanırsa ne kadarı geri dönmek istiyor? Geri dönme istekleriyle cinsiyet, eğitim, gelir, meslek, göç yılı, göç sebepleri, etnik yapı arasında bir ilişki var mıdır?

Göçedenlerin bölge sorunları konusunda değerlendirmeleri nedir? Bölge sorunlarının çözümü için öneriler var mıdır? Bölge sorunlarına çözüm

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

önerileriyle cinsiyet, yaş, meslek, eğitim, gelir, göç yılı, göç sebebi ve etnik yapı arasında bir ilişki var mıdır?

1.8. Önem ve Gerekçeler:

Doğu ve Güneydoğu Bölgelerinden terör nedeniyle bölge içi ve bölge dışı büyük il ve ilçe merkezlerine yönelik yoğun bir göç yaşanmaktadır. Can ve mal emniyetinin temini, yeni bir hayat kurma, geçim tarzı oluşturma amaçlarıyla göçeden kitleler ülkenin sosyo-ekonomik yapısında ve yerleştikleri kentin dokusunda önemli değişikliklere neden olmaktadır. Aynı şekilde, göçedenlerin birey olarak ve aile olarak yaşadıkları göçten en fazla etkilenenler olduğunu da vurgulamak lazımdır.

Özellikle bölge dışı göçlerde, göçün toplu halde oluşmasından ve yeni yerleştikleri kentin bu göçeden kitleyi hemen mass edememesinden kaynaklanan sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik gerginlik noktaları doğmakta ve sosyal bütünlük tehlikeye girmektedir. İş ve istihdam imkanlarındaki sınırlılıklar, kısıtlı geçim kaynakları göç alan yerleşim yerlerindeki suç işleme ve suça yönelme oranlarını artırmaktadır.

Güneydoğu sorununa ilişkin resmi veya resmi olmayan çalışmalar genel olarak "sorun ne?, Nerede?, Nasıl çözülür?" sorularından hareketle yapılmakla birlikte; hemen her çalışmaya bir takım ön kabullerle girilmiş, bundan dolayı da sonuçta eksikli, yönlendirmeci ve hatta bazılarında da dayatmacı sonuç ve önermeler geliştirilmiştir.

Alanda yapılan araştırmalarda araştırmacının ön kabullerini doğrulatma düşüncesiyle gerçekleştirdiği anketlere bir de deneklerle dilden kaynaklanan iletişim eksikliği ve Bölge'nin özel şartlarından kaynaklanan araştırmacıya duyulan güvensizlik ve korku eklenince zaten kapalı uçlu olan sorulara verilen cevaplar da deneklerin olayı kendileri açısından en kolay ve problemsiz geçistirebileceği şekilde olmaktadır.

II.BÖLÜM.

2. YÖNTEM ve ARAŞTIRMA TEKNİKLERİ

2.1. Kavramsal Şema

2.1.1. Aile ve Tipolojileri

Bilindiği gibi aile evlenmenin neticesinde oluşan bir sosyal kurumdur. Ancak, burada dikkat edilmesi gereken husus, “**çiftleşme**” ile “**evlenme**”nin aynı olmadığıdır. Çünkü “**çiftleşme**” biyolojik olduğu halde, “**evlenme**”, biyolojik, sosyolojik, psikolojik, kültürel, formel ve informel hukuka bağlı bir sosyal kurumdur.

Ayrıca “**çiftleşme**” mahrem olduğu halde, **evlenme** duyurmaya ve teşhir etmeye bağlıdır. Bu sebeple arkadaşlık ve nişanlılık dönemlerinde birlikte yaşamalar ya da cinsi beraberlikler resmi ve gayiresmi hukuka ve sosyal anlayışa göre aile hayatı olarak kabul edilmez ve o insanlar evli sayılmazlar. Bu tür birliktelikler ancak birer **sosyal sapmadır**. Eğer “**çiftleşme**” ve “**evlenme**” arasındaki farklılıklara dikkat etmezsek; bütün “çiftleşmeleri” evlenme; bunun neticesi olarak da o insanları evli ve aile saymış oluruz ki, böyle bir yaklaşım ailenin varlığını tehlikeye sokar.

Aile, bio-psiko-sosyo-kültürel, hukuki ve dini bir kurum olarak mülkiyet anlayışından, ekonomik yapılanmaya; şahsi davranıştan sosyal davranışa; aile içi otoriteden siyasi otoriteye kadar, insanı etkileyen bir sosyal hakikattir. Kısaca aile, insanın maddi-manevi yapıp, etme ve anlayışlarını etkileyen bio-psiko-sosyo-kültürel bir organizasyondur. Başka bir tabirle aile, bio-psiko-sosyo-kültürel ve dini bir kurumdur. Ayrıca aile her zaman az veya çok bir dini eğitim merkezidir.

Bu kavramın sosyolojik anlamda en fazla ifade ettiği olgu ise “**sosyal ilişki**”dir. Fakat nedense ülkemizde yapılan aile çalışmalarında, bu hususa pek dikkat edilmemiştir. Bu sebeple de Türkiye’de aile, bir kurum olarak bütün yönleriyle ele alınmamıştır. Kağıtçıbaşı’nın da dediği gibi, psikolog, antropolog ve sosyologlar tarafından ya “çocuk gelişimi”, ya “yaşam boyu gelişme” ya da “cinsiyet” açısından ele alınmıştır²⁹. Dolayısıyla da Türkiye’de bugüne kadar aile sosyolojisi üzerinde kapsamlı çalışmalar yapılamamıştır. Yapılanlar ise genelde makale türü ve tasviri nitelikte olmuştur. Ayrıca Türkdoğan’a göre Prens Sabahattin’in anlayışın (Science Social) etkisiyle Türkiye’de köy sosyolojisiyle

---

29 Kağıtçıbaşı, Ç., İnsan-Aile-Kültür, İst., 1990, s. 61.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

ilgili çalışmalar, "monografi" ve "anket" teknikleriyle yapılan ailenin ekonomik ve nüfus gibi, nicelik ifade eden kısımlarına yönelik çalışmalarıdır³⁰.

Türkiye'de aile çalışmaları ve bu çalışmaların sonunda ortaya konulan tipolojiler genelde Batı modeline göre yapılmıştır. Bu modellerde göze çarpan en önemli husus ise "**evrimci anlayış**"tır. Dolayısıyla aile yapısı, ekonomik anlayışın yapısına göre ifade edilmiştir. Fakat aile hakkında yapılan çalışmalar, hiçbir zaman tek tip bir aile modeli ve sanayileşme ile aile arasında zorunlu bir ilişkinin olduğunu ortaya koymamıştır. Mesela, Vergin "Turner'in araştırmaları sanayileşme ile ailenin yapısal dönüşümü arasında belirli bir nedensellik ilişkisinin bulunmadığını ortaya çıkarmaktadır... Cambridge okulunun çalışmaları geniş ailenin hiç bir zaman Batı toplumunda mevcut olan tek aile tipi olmadığını, en azından hiç bir zaman egemen aile tipi olmadığını göstermiştir. Yine araştırmalar çekirdek ailenin XIII. Yüzyıldan bile önce meydana çıkmakla kalmayıp; diğer yandan, sanayi devriminden epey önce egemen ve yaygın aile tipi olarak varlığını sürdürmekte olduğunu kanıtlamıştır (...). Nitekim, geniş ailenin Anadolu kırsal toplumunda da bir kural teşkil etmediğini ve yerleşmiş önyargılara rağmen, gerçekte, çekirdek ailenin Türk toplumunun genelinde asıl hakim aile tipini oluşturmadığını biz de gördük. Böylelikle modernleşme tezlerine aykırı düşen bu veriler aile hayatını etkileyen değişmelerin analizi için bizi başka açıklayıcı faktörler aramaya zorlamaktadır... Mantran XVII. Yüzyılda bile özellikle İstanbul'un mütevazı ailelerinin çekirdek aile biçiminde bir yapıya sahip olduklarını bildirmektedir"³¹ der. Bu ifadelerle göre çekirdek aile Batı'da sanayiden bağımsız olarak gelişmiştir. Bu sebeple Vergin, Batı ailesindeki değişimin sebeplerini ekonomide değil, Batı'nın kültürel yapısında aramak gerekir diyerek, Türkiye için evrimci tezi değil "**farklılaşmalı değişim modeli**"ni tavsiye eder³².

Yukarıdaki ve aşağıda sunacağımız benzeri anlayışlara rağmen, teknolojik gelişme ile aile arasındaki ilişki ve cinsi serbestlikten aileye geçiş süreci hakkındaki evrimci anlayış, genelde siyasi yapı ve felsefi düşüncede kabul görmektedir³³.

Kağıtçıbaşı'na göre ailenin temel yapısı ve bu yapıdaki süreç onun içinde bulunduğu "sosyo kültürel" ortam içinde anlam kazanır. Diğer yandan geniş aileden çekirdek aileye doğru bir değişim modelini kabul etmek aile yapılarındaki çeşitliliği gözardı etmektir. Modernleşmeyi evrimci anlayışla yorumlamak değişimin ileriye doğru olduğunu kabul etmektir. Oysa İngiltere ve Amerika'da yapılan çalışmalar sanayileşmeden önce, hatta Protestanlıktan önce de çekirdek

30 Türkdoğan, O., "Aile Yapıları", Türk Edebiyatı Dergisi, s. 202, 1990, s. 41-42.

31 Vergin, N., "Toplumsal Değişme ve Türkiye'de Aile", Aile Yazıları, C. II (Haz. B. Dikeçlilgil-A. Çiğdem), Ank., 1991, s. 312.

32 Vergin, N., a.g.m., s. 329.

33 Kandinyoti, D., "Aile Yapısında Değişim ve Süreklilik: Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım", Türkiye'de Ailenin Değişimi-Toplumbilimsel İncelemeler (Haz. T. Erder). Ank., 1984, s.

15. Gökçe, B., "Aile ve Aile Tipolojileri Azerine Bir İnceleme", Aile Yazıları C. 1 (Haz. B. Dikeçlilgil-A. Çiğdem) Ank., 1990, s. 210. Dikeçlilgil-A. Çiğdem) Ank., 1990, s. 321.

ailenin var olduğunu ortaya koymuştur³⁴. Ayrıca Çağatay'a göre çok uzak bölgelerde değil birbirine çok yakın sosyal gruplarda bile aile tipleri arasında birlik yoktur³⁵. Diğer yandan "ailenin tarihi konusundaki eserler, daha önce yazarlar tarafından ortaya atılan bazı varsayımların en azından oldukça şüpheli olduğunu göstermiştir"³⁶. Ayrıca Giddens, Avrupa'da kapitalizmin oluşmasından en azından bir kaç yüzyıl önce çekirdek aile özelliklerinin olduğunu, tarihi araştırmalar ortaya koymuştur³⁷ der.

Peters Laslett de, 1960'dan itibaren hane büyüklüğü ve demografik yapıyı dikkate alarak yaptığı araştırmada, hiçbir zaman İngiltere'de geniş ailenin yaygın olmadığını tespit etmiştir³⁸.

Giddens, bir başka çalışmasında aynı konuya değinerek Parsons, Merton ve Smelser gibi fonksiyonalist olarak adlandırdığı sosyologlarca savunulan, **geniş aile** tipinden, sanayi nedeniyle çekirdek aileye doğru bir değişimin izlendiği fikrini, nüfus bilimciler ve kilise kayıtlarına göre kabul etmek mümkün değil demektedir. Ayrıca Giddens, her devrin ve sosyal grubun şartlarına göre aynı zamanda **farklı aile tipleri** görülebilir, der. Aksi takdirde aileyi statik şekilde ele almış oluruz. Diğer taraftan Batı'da aile "**erkek-baba hakimiyet**"ine göre tanımlanmıştır³⁹. Dolayısıyla çeşitli bölgelerdeki akrabalık ilişkileri, aile bireylerinin birbirleriyle olan rol ve statüleri, ailelerin birbirleriyle olan sosyal ilişkileri, kültürel ve sosyal farklılıklar tek bir aile tipinin mümkün olmayacağını göstermektedir.

Zimmerman'a göre ilk sosyoloji "**aile sosyolojisi**"dir, fakat aile sosyolojisi ancak 1920'lerde sosyolojinin bir alt dalı olarak kendini göstermeye başlamıştır⁴⁰. Çağatay'a göre de aile, sosyolojisinde Cooley'in çalışmalarıyla ele alınmaya başlandı. Avrupa'da ise II. Dünya Harbi'nden sonra aile, başlı başına ele alınmaya başlanmıştır⁴¹. Türkdöğün'a göre de Türkiye'de aile sosyolojisi, diğer sosyoloji dallarına göre geri plana itilmiş ve bu sebeple hala "...Türk aile sosyolojisi el kitabı mevcut değildir"⁴². Yazılı basınımda ise bir tane telif "Aile Sosyolojisi" kitabı olup, o da genel aile sosyolojisiyle ilgilidir. Ayrıca, kitabın muhtevasına ve kaynaklarına baktığımızda Batı ölçülerine göre yazıldığını görmek mümkündür⁴³.

---

34 Kağıtçıbaşı, Ç., a.g.e. s. 72, 82, 88.

35 Çağatay, T., "Modern Aile ve Sosyal Problemi", Aile Yazıları, C. I, (Haz. B. Dikeçliğil-A. Çiğdem), Ankara, 1990, s. 10.

36 Giddens, A., Sosyoloji (Çev. R. Esengün-İ. Öğretir) Erzurum, 1993, s. 118.

37 Giddens, a.g.e., s. 118.

38 Kandiyoti, D., a.g.m., s. 18.

39 Giddens, A., Aile Sorguluyor (Çev. T. Erdem), İst., 1991, s. 17, 72, 42.

40 Zimmerman, C. C., a.g.e., s. 222, 199.

41 Çağatay, T., a.g.m., s. 108.

42 Türkdöğün, O., a.g.m., s. 41.

43 Sayın, Ö., Aile Sosyolojisi, İzmir, 1990.

2.1.2. Türkiye'deki Tipolojilerin Genel Eleştirisi

Türkiye'de aile tipolojileri genelde “evlilik şekli”, “ev halkı nüfusu”, “ekonomik bağımlılık veya bağımsızlık”, “ikâmetgâhların yeri” ve “eşlerin durumu” dikkate alınarak evrimci bir anlayışla yapılmıştır. Oysa yukarıda değinildiği gibi, aile herşeyden önce sosyo-kültürel bir kurumdur. Öyleyse ailenin, sosyal ilişkiler açısından ele alınması gerekmez mi?

Türkiye'de bugüne kadar aile sosyolojisi üzerine kapsamlı çalışmalar yapılamamıştır. Aileden genelde, bir makale çerçevesinde ya da özellikle köye yönelik çalışmalarda kısmen bahsedilmiştir. Bu sebeple, “Türk toplumsal yapısı ve aile yapısı üzerinde sosyolojik ve sosyal psikolojik çalışmaların sayısı azdır”⁴⁴. Bu konuda Türkdoğan da “elde mevcut çoğu ders kitabı niteliğindeki sosyal bilimcilerimizin (sosyoloji/toplum bilimi) üniversite ders kitaplarında ‘aile sosyolojisi’ başlığı altında, Türk aile sosyolojisine ait görüşler birkaç ifadeden öteye geçemez. Bu da Batı'dan esinlenmiş aile tipolojilerinin ülkemiz aile yapısına uydurulmuş taslaklarından ibarettir”⁴⁵ der.

Türkiye'de yapılan aileye yönelik çalışmaların bir başka özelliği de ya tasvir yapmak ya da önceki çalışmalara dayanak aramak veya onlarla kendi çalışmalarını doğrulamak olmuştur. Oysa araştırma, temelde problem çözmeye yönelmek veya başlamakla başlar; çözülmüş probleme delil aramakla değil. Bir araştırmaya delil aramak ancak, araştırmacının ikinci safhasını teşkil edebilir.

Araştırmacı herşeyden önce konuya farklı bakabilmeli önceden çalışılıp da görülmeyen ya da gözden kaçan hususları ortaya çıkarmalıdır. Mesela Kağıtçıbaşı'nın zikrettiği Bradburn, 1963 yılında yaptığı çalışmada, Türk idarecilerinin Amerikalılara göre başarı güdülerinin aşağı düzeyde olduğunu, bunun da Türk ailesindeki baba otoritesinden kaynaklandığını yazmıştır. Oysa Mc. Clelland 1961'de çok sayıda millet üzerinde yaptığı araştırmasında Türkler'de “başarı teması”nın çok yüksek olduğunu Lambert ve Klineberg'de 1967 yılında çeşitli milletlerdeki çocuklarla yaptıkları araştırmada Türk çocuklarının başarı puanlarının en yüksek olduğunu; ayrıca bu çocukların baba mesleğinden daha iyi bir alana (“filial-özlem”) ilgi duyduklarını tespit etmişlerdir⁴⁶

Önceki bahislerde sık sık belirttiğimiz gibi, “aile tarihten gelen bir olgudur” ve M. Maus'un tabiri ile söylersek “topyekün toplumdan soyutlanamayacak olan bir toplumsal olaydır. Dolayısıyla ‘genel olarak’ aileden söz etmek pek mümkün değildir. Bölgelere, sosyal sınıflara, topyekün bir toplumdaki alt gruplara göre değişen, çok sayıda aile tipi mevcuttur” demek daha doğru olur. Ancak aile

44 Kağıtçıbaşı, Ç., Gençlerin Tutumları, Kültürler Arası Bir Karşılaştırma, Ank., 1973, s. 17.

45 Türkdoğan, O., “Eski Türklerde Aile Tipolojisi”, 1. Aile Şurası Bildirileri, Ank., 1990, s. 466.

46 Kağıtçıbaşı, Ç., a.g.e., s. 19-20.

tipleri sadece bunlarla oluşmaz. Çünkü ailenin bir sosyal sistem ve kültürel gerçeklik olarak düşünülmesi gerekir. Ayrıca **ailede önemli olan, biyolojik bağ değil sosyo-kültürel ilişkidir ve aile, sosyal kontrolden bağımsız düşünülemez. Bu sebeple aile tipolojilerinde aileyi meydana getiren grup üyelerinin sosyal ilişki, sosyal statü ve rollerine dikkat edilmesi gerekir.** Fakat yukarıda da sık sık değindiğimiz gibi, Türkiye'de aile tipolojilerinde otorite ve yerleşilen mekan ve özellikle hane halkı dikkate alındığı için, aile tipolojileri genelde hane halkına göre, "büyük aile" ve alt grupları, "kök ailesi", "birleşik aile", "geleneksel geniş aile", "tamamlanmamış aile" şeklinde ya da "modern aile-çekirdek aile", "geçiş aile", "büyük aile-geleneksel aile" şeklinde yapılmıştır. Mekanı dikkate alarak da "kır ailesi-köy ailesi", "gecekondu ailesi", "kent ailesi", olarak isimlendirilmiştir. Mekanı dikkate alarak geliştirilen tipoloji de, aslında öncekinden muhteva olarak farksızdır. Çünkü buradaki "kır ailesi" "geleneksel aile"yi, "gecekondu ailesi" "geçiş ailesi"ni ve "kent ailesi"de "çekirdek aile"yi ifade etmektedir. Bu sebeple nasıl yapılırsa yapılsın; Türkiye'de aile üç grup halinde ve evrimci bir anlayışla ele alınmıştır. Zaten "geçiş halindeki aile" ya da "gecekondu ailesi" tabirleri bu görüşü doğrular niteliktedir.

2.1.3. Tanımlar

Aşiret: Aşiret kavramı farklı anlamlarda kullanılmakta olup bazen farkında olunmadan sosyoloji tarih, antropoloji gibi bilimlerin dilindeki anlamıyla kullanıldığı görülmüştür. Mesela Karakeçili, Alıkan, Halaç (Kalaç), Tacirli (Tecirli), Bedilli (Bağilli) gibi ilmi anlamdaki aşiretlerin yanında Seyit, Şeyh gibi dini anlam yüklü sıfatlara sahip insanların etrafında toplanan insanlarda kendilerini bir aşiretten kabul ederken, bir aşirette saygın (ileri gelen) insan etrafında toplananlar da kendilerini ayrı bir aşiretten kabul etmektedirler. Örneğin Bebirhan, Bekiri, Bekir Uşak, Cemalettin, Baltacıoğulları gibi. Aşiret ise genel anlamda, birbirine kan bağı ile bağlanmış oymakların bir üst organizasyonudur.

Göç: Belirli bir zaman ve mekanda bireylerin veya sosyal grupların, kısa ya da uzun veya daimi süreli bir mekan ve sosyo-kültürel alana yerleşmeleridir.

Aile: Bu kavram bazen iki veya daha fazla kuşağı içine alan anlamda kullanıldığı gibi hane yerine de kullanılmıştır. Hane ise genelde aile yerine kullanılmıştır. Fakat genelde baba ve annenin evli ve evli olmayan çocuklarını da içine alacak şekilde de kullanılmıştır. Sosyolojik anlamdaki aile, birbiriyle hukuki anlamda evli ve aralarında sosyal ilişki olan en az bir kadınla bir erkeğin oluşturduğu sosyo-kültürel kurumdur.

Terör: Terörün çeşitli tanımları yapılmakla birlikte, en kısa tanımıyla terör "Siyasal amaçlara ulaşmak için örgütlü, sürekli şiddet kullanmak ve bu suretle toplumu korku ve paniğe itmek olarak ifadelendirilmektedir"⁴⁷. Terörün oluş ve

47 Avşar, B. Zakir; Kitle İletişim Araçları ve Terör, Kamer Yayınları, İstanbul, 1992, s. 17.

gelişme şekillerine göre çeşitli tasniflere ayırabiliriz. Mesela “kır terörü-şehir terörü, politik terör-kriminal terör-bireysel terör, devlet terörü-devlete karşı terör, iç terör-uluslararası terör, devrimci terör-ayrılıkçı (bölücü) terör...”⁴⁸. Bizim çalışmamızda esas olan terör ise “ayrılıkçı (bölücü) terör”dür.

Gecekonduya benzer müstakil ev: Genelde evlerin küçük bir bahçe içinde olması ve arsası mal sahibinin olmasına rağmen kısa sürede genelde belli aralıkla yapılan odaların birleştirilmesiyle elde edilen bir imar planına uygun yapılmayan kanalizasyon şebekesi genelde olmayan ve elektrik ile su şebekesinin rastgele olduğu evlerdir.

2.2. Yöntem

Metodu bir araştırmada izlenen yol; tekniği ise metod içinde kullanılan vasıtalar olarak tanımlayabiliriz. Ancak ülkemizde metod ve teknikler kısmen aynı anlamda; bazen de biri diğerinin yerine kullanılmaktadır. Mesela saha araştırmalarıyla yakından ilgilenen üst seviyede bir akademisyen tarafından yapılan bir çalışmada “araştırmada tarama yöntemi kullanılmıştır”, denilmektedir.

Bu nedenle belli metodik anlayışlarla yapılan çalışmalardan mahrum olmaktadır. Hatta bazı yüksek lisans veya doktora tezlerinde araştırmacılar, bir çalışmanın temelini oluşturan metod ve teknikler hakkında çok kısa ve yetersiz bilgiler vererek, bazen de, metod ve teknikten hiç bahsetmeyerek doğrudan konuya girmişlerdir. Bazılarında da metodolojiyle ilgili bilgiler, araştırmacının metodik kısmından sonra yani saha araştırmasıyla ilgili bilgilerden önce verilmiştir ve verilmektedir. Bu tür anlayışla araştırma yapanlar, sadece teorik bir çalışma yapsalardı, acaba metodolojik bilgileri nerede ifade ederlerdi?

Genellikle sosyolojide sahaya yönelik çalışmalarda kantitatif ve kalitatif olmak üzere iki temel metodoloji anlayışı hakimdir. Araştırmacının özelliklerine göre bu iki anlayış birlikte kullanıldığı gibi, bazen biri diğerinden daha fazla önem verilmektedir. Bilindiği gibi, kantitatif metodolojinin ağırlık noktasını istatistiki ölçme ve değerlendirmeler ihtiva ederken, kalitatif metodolojide anlamayorumlama esastır. Ülkemizde sosyoloji bölümünün, bir çok Batı ülkesinden önce kurulmasına ve eğitim öğretimine başlanmasına rağmen, maalesef bizde, bilgi-bilim ve tarih felsefesi olmadığı için, hala genelde Batılı metod anlayışı hakimiyetini sürdürmektedir.

Türkiye’de Gökalpçi sosyoloji anlayışının hakim olduğu söylenmesine rağmen sosyal gerçeklikte Prens Sabahattin anlayış hakimdir. Ancak kalitatif çalışmalar da hiç yok değildir. Özellikle Eröz’ün “Göçebe Ekonomisi ve Türk Göçebelerinde İçtimai Organizasyon” adlı doktora çalışması ile “Türkiye’de Alevilik-Bektaşılık” adını taşıyan profesörlük takdim tezi, bu konudaki önemli

---

48 Yayla, Atilla, Terörizm Üzerine Yazılar, Gündem Yayınları, Ankara, 1990, s. 1.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

örneklerin başında gelir. Bize göre Eröz'ün çalışmalarının en büyük özelliği, anlamaya-yorumlamaya (hermöneutik) yönelik olmasından başka, sosyo-kültürel unsurların tarihi emellerine de yönelmiş olmasıdır. Bu anlayış tezimizdeki temel hareket noktamızı teşkil etmektedir.

Anlamaya dayalı metodolojinin tarihi temelleri Dilthey'den kaynaklanarak günümüze gelmektedir. Bu akımın günümüzde en dikkate değerlerinin başında etnometodoloji (etnometodology) taraftarları gelmektedir. Bunlar, çağdaş sosyolojide kalitatif anlayışın tipik temsilcileridir. "Etnometodoloji, araştırmacının herhangi bir peşin hükümle araştırma planı ve bu araştırma planının gerektirdiği istatistiksel ölçme, analiz ve değerlendirmeye bağlı kalmaksızın alana gitmesini, üzerinde araştırma yaptığı çalışmaların "aktörlerin" araştırma konusuna verdikleri anlamı bulup aydınlatılmasını temel şart görmektedir". Biz çalışmamızda, her yönüyle etnometodolojik sayılabilecek bir faaliyette bulunmadık. Ancak mümkün merteye böyle bir anlayışı yakalamaya ve sosyo-kültürel unsurların tarihi temellerine yaklaşmaya çalıştık. Bu unsurların diğer bölgelerdeki varyantlarına dikkatleri çekmek ve mukayese edebilmek için de "tarihi yöntem"e başvurmak zorunda kaldık. Bazen de sosyo-kültürel değerlerin sosyal grup için neyi ifade ettiğini vurgulamak maksadıyla "fonksiyonalist" bir yaklaşım içinde bulunduk. Bu üç metodolojik anlayışın bir araştırmada, beraber kullanılıp kullanılmayacağı tartışılabilir. Esasen burada o tartışmalara cevap arayacak değiliz ve böyle bir yaklaşım da ayrı bir çalışmayı gerektirir.

Araştırmamız teorik ve pratik olmak üzere safhadan oluşmaktadır.

Araştırmada görüşme, gözlem, derinlemesine mülakat ve örnek olay teknikleri vasıtasıyla bilgiler toplamaya çalışılmıştır. Derinlemesine mülakatta görüşülenlerin yanıltıcı ve eksik bilgiler verebilecekleri düşünülerek, görüşme bazen bir sohbet ortamında bazen de soru-cevap şeklinde yapılmıştır. Gözlem bazen doğru sonuçlar verirken bazen de eksik ve yanlış bilgilerin oluşmasına neden olacağı düşüncesinden hareketle çok dikkatli yapılmaya çalışılmış; yine bu nedenle gözlemlenen bir konu sık sık test edilmiştir.

Bir sosyal olay, tarih içinde anlam kazanarak sosyal hafızayı meydana getirir ve kültür adını alarak insanları belirli eylemleri yapmaya zorlar. Tarihi bir süreç içinde oluşmayan ve genel anlam ifade etmeyen sosyal olaylar; bireysel davranışlar ya da sosyal sapmalar olabilirler. Bunlar ise asla sosyo-kültürel yapıyı temsil etmezler. Bu nedenle sosyo-kültürel çalışmalarda, "tarih", "anlama" ve "yorumbilgisi" (hermöneutik) birinci derecede üzerinde durulması gereken sosyal problemleri teşkil ederler. Dolayısıyla "tarih", "anlama" ve "yorumbilgisi"ni dikkate almayan, sosyolojik bir çalışma eksik kabul edilmelidir. Çünkü insana ait sosyal yapıyı ve gerçekleri rakamlarla ve grafiklerle ifade eden bir çalışma, amacına ulaşmış sayılamaz işte bu nedenle saha araştırmalarında kullanılan metod ve tekniklerin özelliği son derece önemlidir.

Biz biliyoruz ki, bir sandığın ebatlarını ve kapladığı alanı uzunluk ölçülerini kullanarak tespit edebilir ve rakamlarla ifade edebiliriz. Ancak, onu tartmadan ağırlığını ve kapağını açmadan da içinde ne olduğunu bilemeyiz. Toplumdaki insanların demografik özelliklerini de sayılarla ifade edemeyiz ve bilemeyiz. Bu nedenle sadece kapalı uçlu sorularla elde edilen bilgiler ile yorumbilgisi ve anlamaya yönelik olmayan gözlemler yanıltıcı olabilirler.

2.3. Kapsam ve Sınırlılıklar

Araştırmanın evreni, Türkiye'nin terör olayları nedeniyle göç veren Doğu ve Güneydoğu illeriyle, göç alan Doğu, Güneydoğu ve Batı illerinde yaşayan "göçten etkilenen" ailelerdir. Aile "aralarında kan, kanun ya da evlilik sebebiyle akrabalık bulunan ve ayrı hanede oturan kişilerden oluşmuş topluluk" biçiminde tanımlanmaktadır.

Evren iki bölge olarak ele alınmıştır.

Birinci bölge; "Olağanüstü Hal Uygulaması" na dahil olan bütün illerdir.

İkinci Bölge; Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden göç alan "İzmir, Aydın, Manisa, Adana, İçel, Antalya illeridir.

"Olağanüstü Hal Bölgesi" nde yapılacak araştırmanın kapsamı bölge sınırları içerisinde göç eden aileler olarak çizilecek, ancak memuriyetleri sebebiyle bölgede bulunan ve aslen bölgeden olmayan kamu görevlileri ve aileleri araştırmanın kapsamı dışında kalacaktır.

Göç alan illerde ise yalnızca "Doğu ve Güneydoğu Anadolu" bölgelerinden gelen aileler araştırma kapsamına alınacaktır.

2.3.1. Evren

Araştırmanın evreni, Terör olayları nedeniyle göç alan Doğu ve Güneydoğu illeriyle, Doğu, Güneydoğu illerinden yoğun göç alan Batı illeri ve Batı illerinde "terör nedeniyle göçten etkilenen" ailelerdir.

Bu çerçevede evren iki bölge olarak düzenlenmiştir.

Birinci Bölge: Olağanüstü Hal uygulamasına tabii olan ve terör nedeniyle kırsalında yoğun göç olayları yaşanan illerdir ki bunlar aynı zamanda kendi yörelerinden göç almaktadır. (Göç alma yüzdesi %1'in altında olan iller dikkate alınmamıştır. İğdir için %1'e tamamlama yoluna gidilmiştir.) (Tablo:2.1.)

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo:II.1. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Terör Nedeniyle Göçe Konu Olan İller

	Göç Alma Yüzdeleri
Ağrı	2.76
Batman	6.07
Bitlis	3.46
Diyarbakır	14.71
Elazığ	1.96
Erzincan	4.48
Hakkari	4.94
İğdır	0.96
Kars	1.84
Mardin (Kızıltepe)	5.48
Muş	3.44
Şırnak	7.10
Siirt	7.34
Tunceli	3.38
Van	3.66

İkinci Bölge: Kendi yöreleri dışında başka yörelerden göç alan illerdir ki, bu illerde aynı zamanda yeni komşularından etkilenen ailelerle de görüşlmüştür. (Tablo:2.2.)

Tablo:II.2. Batı Bölgelerinde Göç alan İller

	Göç Alma Yüzdeleri
Adana	7.08
Antalya	5.00
Aydın(Söke, Kuşadası)	3.51
İçel (Mersin, Tarsus)	4.65
İzmir	4.04
Manisa (Merkez, Salihli)	3.64

İstanbul, terör nedeniyle göçeden ailelerin göç yönleri arasında bulunmakla birlikte evrene alınamamıştır. Bunun en büyük nedenleri arasında bu ile 'terör nedeniyle göçedenlere" ulaşmada çekilecek olan sıkıntılar bulunmaktadır. Türkiye'nin en fazla göç alan ili olan İstanbul'da özellikle de böyle özel bir sebeple göçedenlere ulaşmak belli bir zaman dilimi içerisinde mümkün değildir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Araştırmanın kapsamına giren yerleşim birimlerindeki terör nedeniyle yapılan göçleri saptamak için hem Ankara'da hem de göçe konu illerde Dr. Zakir Avşar ve Dr. Mustafa Aksoy tarafından çeşitli resmi makamlarla görüşmeler yapılmıştır. Bu çerçevede;

- a) İçişleri Bakanlığı
- b) OHAL Valiliği
- c) Valilikler
- d) Belediye yetkilileri

e) Kaymakamlıklarla temas sağlanarak, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde "Terörden Kaynaklanan Göçlerin" yoğunluğu ve yönü üzerinde veriler toparlanmıştır. Beş ayrı kaynaktan toplanan veriler birbirleriyle karşılaştırılarak ve birbirlerini tamamlar bir sistematığe konularak "terör nedeniyle göç eden" hane sayısı ve bu göçlerin yöneldikleri illere göre yoğunluğu hesaplanmıştır.

Bu çalışmalar yapılırken beş ayrı kaynaktan elde edilen verilerle de bir tür "sağlama" yapılmıştır. Ne var ki, köyünden çıktıktan sonra insanların tam olarak nereye, ne şekilde yerleştikleri konusunda kamu makamlarının elinde sağlıklı bilgilerin bulunmamasından ötürü göç edilen yerlerle ilgili veriler istenildiği, arzulandığı şekilde sağlıklı oluşturulamamıştır. Ancak burada hemen vurgulamak gereken bir nokta var ki, merkezi yönetim ile yerel yönetimlerin tesbitleri arasında illerin aldığı göç sayıları konusunda büyük bir uzlaşmazlığın bulunduğuudur. Merkezi İdarenin boşalan köy ve mezra sayısından yola çıkarak "terör kaynaklı göçe" ilişkin verdiği rakamlara yerel yönetimler pragmatik ve siyasal nedenlerden ötürü karşı çıkmaktadırlar. Ne var ki, bu karşı çıkışlarını mantıklı ve tutarlı bir şekilde izaha lüzumlu olan malzemelerden de yoksun bulunmaktadırlar.

2.3.2. Örneklem

Birinci araştırmanın örnekleme iki aşamalı olarak gerçekleştirilmiştir.

1- Terör nedeni ile göç veren ve alan iller, göç eden insan nüfusu ve hane sayıları tesbit edildikten sonra, Türkiye genelinde yapılacak olan görüşme formu sayısı, 39342 göç eden hane sayısı üzerinden:

t Dağılımı'ndan güven aralığı %95, standart sapması % 3 olacak şekilde

$$n : \frac{t^2 \cdot p \cdot q}{d^2}$$

ile 4282 olarak saptanmıştır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

2- Kendi yörelerinden ve kendi yöreleri dışında başka yörelerden göç alan iller olmak üzere yapılacak olan görüşme formları iki ayrı gruba ayrılmıştır. İllere göre yapılması hedeflenen görüşme formları sayısı göç eden hane sayısına göre belirlenen genel görüşme formu sayısı üzerinden "orantılı dağıtım tekniği" ile tespit edilmiştir.

Kendi yörelerinden göç alan iller:

Görüşme Formu Sayısı	Göç Alma Yüzdeleri	
Ağrı	:118	2.76
Batman	:260	6.07
Bitlis	:148	3.46
Diyarbakır	:630	14.71
Elazığ	:105	1.96
Erzincan	:192	4.48
Hakkari	:214	4.94
İğdır	:41	0.96*
Kars	:79	1.84
Mardin	:234	5.48
Muş	:147	3.44
Şırnak	:302	7.10
Siirt	:314	7.34
Tunceli	:145	3.38
Van	:157	3.66
Diğer İller	: -	3.24
TOPLAM	:3089	74.82

* 1'e tamamlanmıştır

(Göç alma yüzdesi 1'in altında olan iller dikkate alınmamıştır.)

Kendi yöreleri dışında başka yörelerden göç alan illerdeki göçmenler:

Adana	:303	7.08
Antalya	:214	5.00
Aydın	:150	3.51
İçel	:199	4.65
İzmir	:173	4.04
Manisa	:156	3.64
TOPLAM	:1193	27.92

İkinci araştırma:

3- Kendi yöreleri dışında başka yörelerden göç alan illerin, aldıkları bu göçlere nasıl bir tepki gösterdiklerini araştırmak amacıyla Adana, Antalya, İçel, İzmir illerinde; nüfus artış hızı dikkate alınarak 1997 yılı toplam hane sayısı yaklaşık olarak 942618 tespit edilmiş:

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

t Dağılımı'ndan güven aralığı %95, standart sapması %7 olacak şekilde

$$n : \frac{t^2 \cdot p \cdot q}{d^2}$$

ile 1847 olarak saptanmıştır.

Kendi yöreleri dışında başka yörelerden göç alan illerdeki yerli denekler:

Adana	:467
Antalya	:332
Aydın	:309
İçel	:269
İzmir	:237
Manisa	:233
TOPLAM	:1847

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın başlangıç tarihi 18 Temmuz 1997'dir. Bu tarihten itibaren literatür taraması başlatılmış olup raporun teslimine (25 Kasım 1997) kadar devam edilmiştir. Bölgede terör nedeniyle boşalan ve boşaltılan köylerin tespiti amacıyla İçişleri Bakanlığında bilgiler alınmış, daha sonra bölgeye gidilerek bu bilgilerin eksiklikleri OHAL Bölge Valiliği, İl Valilikleri, Kaymakamlıklar ve belediye yetkilileriyle görüşmeler yapılarak ve gözlemlerle giderilmeye çalışılmıştır. Yaklaşık bir ay süren bu çalışmalar sonucunda bölgeden ne kadar göç olduğu ve nerelere olduğu tespit edilerek örneklem için gerekli veri tabanı oluşturulmuştur.

Derinlemesine mülakatlar için form ve kılavuz hazırlanarak Ağustos 1997 içerisinde doğu ve batı bölgelerinde uygulanmıştır. Derinlemesine mülakat sonuçları da dikkate alınarak 2 ayrı görüşme formu düzenlenmiştir. Bunlar Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinden terör nedeniyle göçedenlere uygulanan görüşme formu ve Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden terör nedeniyle göçülen Batı illerinde yaşayan yerli halkla yapılan görüşme formudur. Göçedenlere uygulanacak anket soruları, yüzyüze görüşme tekniği ile İzmir, Adana ve Diyarbakır illerinde test edilmiştir. Test sonucunda gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra anket formlarına son şekli verilerek Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı'nın onayına sunulmuş ve anketlerin yüzyüze

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

görüşme tekniğiyle sahada uygulanmasına 9 Eylül 1997 günü hem Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki illerde hem de batı illerinde başlanmıştır.

Batı illerinde saha çalışması planlandığı şekilde ve zaman içerisinde sonuçlandırılmıştır.

Saha çalışması esnasında şüphesiz ki toplanan verilerin geçerliliği ve güvenilirliği büyük önem taşımaktadır. Bu çerçevede bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde (araştırma yapılan illerde) ciddi sorunlar yaşanmıştır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yapılan saha çalışmaları planların aksine bir hafta sonraya sarkmıştır. Bu sarkma bölgenin içinde bulunduğu olağanüstü şartlardan kaynaklanmıştır. Görüşmecilerin gittikleri her yerin mülki erkanı ile görüşüp, (her ne kadar bu konuda Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı tarafından valiliklerle yazışmalar yapılmış olsa da) bilgi verme gereğini hissetmeleri bu gecikmede önemli bir rol oynamıştır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde yapılan saha çalışmasında tesbit edilen bazı önemli hususlar şu şekildedir:

a- Saha çalışması 9 Eylül 1997 günü başlayıp, 8 Ekim 1997 günü bitmiştir. Ancak, saha çalışmasına başlamadan önce 7 gün Elazığ ve Diyarbakır'da ön çalışmalar yapılmıştır.

b- Çalışmanın yapılışı esnasında karşılaşılan en büyük güçlük görüşmeci ile görüşülen kişi arasındaki güven problemi olmuştur. Bu problemi aşmak için halkla önce çeşitli sohbet ortamlarına girilmiş, bu sohbet ortamlarında elde edilen bilgiler görüşme yapılırken deneklerin farklı cevaplar vermesi durumunda önceki ifadeleri hatırlatılarak sağlıklı cevap alınmaya çalışılmıştır.

c- Kadınlarla görüşme konusunda sahada özel bir gayret sarfedilmesine rağmen araştırmaya katılanlar içinde kadın oranı beklenenin altında kalmıştır.

d- Bölgede bu tür saha çalışmaları şu ana kadar yeterince yapılmadığı için yada bir başka deyişle halk bu araştırmacılarla pek sık muhatap olmadıkları için görüşmecilerimize (elemanlarımıza) önce, sivil polis, gazeteci, turist veya örgüt ajanı... gibi bakmışlar, daha çok da gazeteci ve istihbaratçı yakıştırmaları yapmışlardır.

e- Halkın araştırmacıya olan bu kuşkusu çalışmaya da yansımıştır. Bu yansıma öncelikle, verilen bilgilerin hiçbir şekilde kimsenin eline geçmeyeceğini ve bağlayıcı olmayacağını ifade etmelerine rağmen her türlü kimlik bilgisi vermenin reddi şeklinde kendisini göstermiş, hatta kimlik bilgileriyle ilgili soru sorulması üzerine o ana kadar sorulara cevap veren kimi denekler hemen

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

görüşmecinin elinden soru kağıdını alarak yırtmış, görüşmeciye kendisini fişlemekle suçlamış ve tehdit yoluna gitmiştir.

f- Güvensizliğin bir diğer göstergesi, insanların sohbet esnasında ileri sürdükleri fikirlerini görüşme formu doldurulurken "yazıya geçirilmesinden ötürü" inkar yoluna gitmeleri, bu hatırlatılınca da ama o zaman kaydetmiyordunuz, şimdi yazıyorsunuz gibi cevaplar vermeleri olmuştur. Hatta yine bu hatırlatmalara üzerine kimi görüşülenler (denekler) sinirlenerek görüşmecileri ajanlıkla, muhbirlikle itham etmişlerdir.

g- Yerleşilen mahallelerde çoğunlukla adres belirtir bir yapılanma yoktur. Son birkaç yılda biranda oluşuveren bu mahallelerde henüz bir numarataj işlemi başlatılmamıştır.

h-Aileler çoğunlukla müstakil gecekondu tipindeki evlerde yaşamaktadırlar. Kimi hanelerde tıpkı batı illerinde olduğu gibi evlenmiş çocukların da birlikte oturmasından dolayı "çocuk sayısı" gibi sorularda iletişim güçlüğü çıkmış ancak bu görüşmecilerin dikkati sonucu giderilmiştir.

Saha çalışmasının denetlenmesi açısından gerekli olan isim ve adres temininde Batı bölgelerinde de zaman zaman sıkıntılar yaşanmış olmakla birlikte, genel olarak görüşülenlerin isim ve adreslerinin temin edilebilmiş olmasına rağmen Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde bu mümkün olmamıştır. Yer yer görüşmecilerimize fiili saldırılara kadar varan bu güvensizlik ortamında hem yapılan görüşme formlarında deneklerin isim ve adres veriyor olmaktan dolayı fişlendikleri kaygısını kaldırmak ve dolayısıyla herhangi bir yönlendirmeye gitmemek için, hem de yine aynı sebeplerle görüşme formu doldurma işlemine katılmamazlık yapmalarının önüne geçmek için isim alınmamıştır. Adres konusunda ise genellikle şehrin eklentisi durumunda bulunan mahallelerin isimleri dışında sokak adı, kapı numarası gibi bilgiler bulunmamaktadır.

Batı illerinde yapılan saha çalışması esnasında göze çarpan bazı önemli hususları şu şekilde belirtmekte yarar vardır:

a- Mersin'de mahalle adları, kapı numaraları ve sokak adlarında eski ve yeni adlandırmalardan kaynaklanan büyük farklılıklar bulunmaktadır. Adres vermek istemeyen insanların adresleri görüşmeciler tarafından girilen sokak ve binalardan alındığı için mümkün olan en doğru adres alınmaya çalışılmıştır.

b- Genellikle yaşlı kadınlarda Türkçe konuşma güçlüğü hissedilmektedir. Erkeklerde bu sorun daha azdır. Bazıları da Türkçe bildiği halde konuşmak istememektedir.

c- Büyükşehirlerde göçeden ailelerle yapılan görüşmelerde göçediş tarihi olarak 1983 sonrasının aranmasına rağmen, 1983 öncesi göçetmiş ailelere de

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

rastlanmıştır. Görüşme formu konusuyla aslında direkt bir ilgisi bulunmayan bu kişilerin sorular ilerledikçe sorunu yakından takip ettikleri ortaya çıkmaktadır. Çünkü, daha önceki yıllarda bir umut yolculuğuna çıkan bu insanların beklentilerini gerçekleştirememekten ötürü yeniden köylerine dönme arzularının önüne, 1983 sonrası gittikçe tırmanan terör olayları büyük bir set oluşturmuştur. Bu sebeble, az sayıda da olsa 1983 öncesi göçetmiş ama terörden dolayı geriye dönememiş aileler de örnekleme yansımasıdır.

d-Batı illerine göçeden insanlar göç nedenlerini ilkin işsizlik veya ekonomik nedenler olarak ifade ederek aslında kendilerinin terörle ilintili olmadıklarını vurgulamak istiyorlar ancak, ilerleyen sorularda esas nedenin terörden kaçış olduğu ortaya çıkıyor. Bu cevaplarda insanlarda terörün ne denli büyük bir korku oluşturduğunu göstermesi açısından önemlidir..

e-Bölgedeki göçlerin nedeni genel olarak “terör” olarak vurgulanmakta fakat, bu kesin olarak “örgüt” şeklinde ifade edilmemektedir.

f-PKK'yı savunan veya onayladığını söyleyenlere pek rastlanılmamaktadır. Ne var ki, hemen herkeste Batı'da olmaktan kaynaklanan bir güven olsa da bir korku sezilenmektedir.

g-Faili meçhul cinayetler herkeste devlete karşı bir güvensizlik yaratmaktadır.

h-Konunun hassasiyetinden dolayı yerli halk da dahil olmak üzere görüşülen kişiler cevap verip vermemekte müteaddid olmuşlardır. Özellikle isim ve adres istenildiği zaman bu korku açıkça dile getirilmiş, kendilerinin fişlenmek mi istenildiği sorulmuştur. Görüşmeciler bunun sadece görüşme formunu dolduranın (yani kendilerinin) kontrolü açısından bir zorunluluk olduğunu ifade etmişlerse de görüşmecilerden alınan bilgilere göre yanlış isim verenler bile çıkmıştır. Bu nedenle Batı illerinde azda olsa bazı görüşme formlarında isim ve adres alınamamıştır.

ı-“En çok beğendiğiniz lider”, “Hangi aşirettensiniz” sorularına cevap alınmada güçlükler yaşanmıştır. İnsanlar bu şekilde hem siyasal kimliklerini hem bireysel kimliklerini açıklamak kaygısına kapılmışlar ve özellikle bu iki soruyu cevapsız bırakma eğilimi göstermişlerdir.

i-Göçeden aileler içiçe, çoğunlukla kentlerin kenarlarına oluşturdukları gecekondularında yaşamaktadırlar. 2-3 odalı evlerde birkaç ailenin içiçe yaşadığı gözlenmiştir. Bazı ailelerle evli çocukların da aynı haneyi paylaşmalarından ötürü torunların da çocuk sayısı içerisinde değerlendirildiği, bu nedenle de çocuk sayısında karışıklıklar olduğu görülmüş, bunun üzerine karışıklıkların en aza indirilmesi yoluna gidilmiştir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

j- Batı illerinde ayrıca yerli halkın göçeden insanlarla ilişkilerini ve göçeden insanlara bakışlarını ölçmek, değerlendirmek için de ayrı bir görüşme formu uygulanmıştır.

Derinlemesine mülakatlar. Derinlemesine mülakatlar, görüşme formu sorularının hazırlanmasından önce 4-15 Ağustos 1997 tarihlerinde terör nedeniyle göçün yoğun olduğu bölge içi illerden Diyarbakır'da ve bölge dışı illerden Mersin ve İzmir'de göç etme nedeni terör olan ailelerle yapılmıştır. Keza, Mersin ve İzmir illerinde bu illerin yerleşik halkından insanlarla da bu şekilde derinlemesine mülakatlar yapılmıştır.

Yapılan derinlemesine mülakat sayısı:

Diyarbakır	: 20 hane (Göç eden)
Mersin	: 10 hane (Göç eden)
	: 10 hane (Yerli halk)
İzmir	: 10 hane (Göç eden)
	: 10 hane (Yerli halk)

Bu derinlemesine mülakatlar ışığında taslak soru formlarının hazırlanması yoluna gidilmiştir.

Derinlemesine mülakatlar esnasında özellikle bölge dışına göçlerde daha önceki yıllarda çeşitli nedenlerle göç etmiş olan eş, dost, akraba, hemşehri vb. yakınların bulunduğu illerin, mahallelerin tercih edildiği kanaati oluşmuş; bunun dışında bilhassa bölge içerisine göç etmiş olanların ise gerek "devlet" gerek başka kurum ve kuruluşlarca gerçekleştirilen bu tür görüşmelere karşı tedirgin oldukları, açık kimliklerini gizledikleri gözlemlenmiştir. Görüşülen kişiler, buna gerekçe olarak da daha önce çeşitli yollarla kanaatlerini, düşüncelerini açıklayan insanların faili meçhul kalan saldırılara uğradıkları, dolayısıyla böyle bir tehlikle karşı karşıya kalmak istemediklerini belirtmişlerdir.

Saha çalışmasının yürütüldüğü Eylül ayı içerisinde de yine Dr. Mustafa Aksoy ve Doç. Dr. Zakir Avşar tarafından görüşme formlarının uygulandığı illerde, ilin yapısını ve göçün etkilerini bilen kişilerle derinlemesine mülakatlar yapılmıştır. Bu görüşmelerin verileri ile sahada daha sonra elde edilen görüşme formlarındaki veriler karşılaştırılarak görüşülenlerin tutarlılıkları ve verdikleri cevaplardaki samimiyetleri de test edilmiştir.

Saha çalışmasına başlandıktan sonra yapılan derinlemesine mülakatların illere göre dağılımı şöyledir:

Mardin:	10 hane (Göç eden)	Kızıltepe:	10 Hane (Göç eden)
Tunceli	5 hane (Göç eden)	Siirt:	5 Hane (Göç eden)
Batman:	5 Hane (Göç eden)	Şırnak:	15 Hane (Göç eden)
Hakkari:	5 Hane (Göç eden)	Ağrı:	5 Hane (Göç eden)
Erzincan:	19 Hane (Göç eden)		

2.4.1. Editing

Hem saha aşamasında hem de formların gelmesiyle birlikte merkezde editing yapılmıştır. Sahada ekip Başkanları Dr. Mustafa Aksoy, Dr. Zakir Avşar, Murat İlikan tarafından görüşme formlarının sorular ve cevapları arasında çelişkiler olup olmadığı denetlenmiştir. Bu editing esnasında soru formlarındaki kontrol soruları gözönünde bulundurulmuş ve görüşme formlarının rastgele doldurulup doldurulmadığı sıkı bir şekilde denetlenmiştir. Özellikle görüşme yapma açısından güçlükle dolu olan Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde göçeden halka uygulanan soru kağıdında kontrol maksatlı sorulara çokça yer verilmiştir. Örneğin anılan soru kağıdında yeralan 3. Sorudaki C şıkkı 63. Sorudaki A şıkkı'na, D şıkkı 63. Sorudaki B'ye, E şıkkı 63. Sorudaki D'ye, G şıkkı 63. Sorudaki F'ye tekabül ettiğinden bu sorulara verilen cevaplar arasında varolacak tutarsızlıklar soru kağıdının sıhhati konusunda şüphe doğuracaktır. Yine aynı soru kağıdında 10. Soru 69. Soruyla, 65. Soru 73'le, 20. Soru 40. Soruyla, 55. Soru 57'yle karşılaştırılarak kontrol edilme imkanı sağlamaktadır. Bunun dışında ekip başları tarafından görüşme formlarındaki sorulmayan ve cevaplanmayan sorular üzerinde durulmuş, cevapsız soru sayısı şayet görüşmenin sıhhatini bozacak ölçüdeyse yinelenmesi yoluna gidilmiştir. Bu çerçevede 113 görüşme formu yinelenmiştir.

Merkezde ise, verilerin bilgisayar ortamına aktarılmasından evvel eksik doldurulan veya çelişkili cevaplar içeren formların tesbiti ile düzeltilmesi ve düzeltilemeyecekse iptali şeklinde olmuştur. Bu aşamada, Diyarbakır'da yapılan görüşmelerden 11'inin yinelenmesine karar verilmiştir.

Merkezde yapılan editing işlemi, verilerin bilgisayar ortamına yüklenmesiyle de sürmüştür, bilgisayarda kontrol amaçlı sorularda çelişkiler olup olmadığı araştırılmış ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Bu aşamada işaretlemeden kaynaklanan 3 form dışında hatalı soru formuna rastlanmamıştır.

2.4.2. Kodlama

Görüşme formlarından Göçedenlere uygulanan soru formunda 12, yerli halka uygulan soru formunda ise 5 açık uçlu soru bulunmaktadır. Bu soruların kodlanmasını Ankara'da editing işlemi yapan ekip gerçekleştirmiştir. Bilgi

kaybını önlemek için kodlamacıardan her gördükleri cevaba ayrı bir değer vermeleri istenmiş; "ne zaman göçettiği", "nereden göçettiği", "imkanları olsa nerede yaşamak istediği", "devletin sağlık hizmetlerinden neden yararlanamadığı", "devletten beklentileri", "göçettiklerinde en çok zorlandıkları konu", "hane halkı sayısı", "oturulan mekana ilişkin bilgiler", "mensup oldukları aşiret", "en çok beğenilen üç lider", "kendisi başbakan olsa bölge sorunlarını çözmek için neler yapacağı", "dil", "yaş", "göçedenlerde yerlilerce görülen kötü davranışlar var mı", "neler", "göçedenlerin yerlilerce yadırganan yönleri"... değişkenleri bu şekilde kodlanmıştır. Yine, soruların önemli bir bölümünde cevap şıkları içerisinde "başka", "diğer" seçenekleri ile soru formunda yeralmayan ama görüşülenin verebileceği cevaplara açık uçlu bir kapı aralanmıştır. Yine bu seçeneklerde kodlanarak değerlendirilmiştir.

2.4.3. Veri Girişi

Görüşme formlarının merkezde editing ve kodlanmasının yapılmasını müteakip veriler bilgisayara aktarılmıştır. Veri girişi Ze Araştırma Şirketi elemanları tarafından, iki form için ayrı ayrı hazırlanan dBase kütüklerine uygun olarak gerçekleştirilmiştir. dBase kütüklerindeki veriler SPSS programına aktarılarak veri girişinde ve kodlamada yapılan hatalar mümkün olduğu kadar düzeltilmiştir.

III. BÖLÜM

3. VERİLERİN ANALİZİ VE BULGULARIN YORUMU

3.1.Örneklemin Sosyo-Ekonomik ve Demografik Özellikleri

Araştırmamızda göçedenler kısmında 4343 hanede anket uygulaması yapılmıştır. Bu anketlerin 1250'si Batı bölgelerinde, 3093'ü Doğu bölgelerindeki şehirlerde gerçekleştirilmiştir. Batı bölgelerindeki yerli halkla da ayrı bir anket formu uygulanmıştır. Bu bölgelerde 1867 hanede görüşme yapılmıştır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde göçedenler ile ilgili araştırmamızda 4343 adet denekle görüşülmüştür. Deneklerle ilgili temel bulgular şu şekilde ortaya çıkmıştır.

Görüşülen Deneklerin Cinsiyete Göre Dağılımı:

Araştırmada 4036 erkek denekle, 307 kadın denekle görüşülmüştür. Doğu bölgelerinde görüşülen kadın denek sayısı sadece 45'te kalmıştır. Araştırmanın amaçları açısından cinsiyet kotası öngörülmediğinden ve bölgede kadınlarla görüşme zorluğundan dolayı bu durum ortaya çıkmıştır. Türkiye'de yapılan cinsiyet kotasının kullanılmadığı araştırmalarda; kadın-erkek oranı yaklaşık % 30 kadın, % 70 erkek olarak tezahür etmektedir. Araştırmanın konusu doğrudan cinsiyete yönelik değilse, bu durumun herhangi bir mahzuru görülmemektedir. Göçedenlerle yapılan araştırmada kadın denek oranı % 7.1 gibi oldukça düşük çıkmaktadır. Bu oranın düşük olmasının sebebi Doğu bölgelerinde kadınlarla görüşme yapmanın çok zor olmasıdır. Batı bölgelerinde bu oranı % 21 iken Doğu'da % 1.5'te kalmaktadır. Yerli halkla yapılan görüşmelerde kadın oranı % 27.4 olarak çıkmaktadır ve bu oran Türkiye genelindeki oranlara yakındır. Bu sonuçlardan kadının statüsü ile ilgili Doğu ve Batı arasındaki sosyo-kültürel farklılığı görmek mümkündür. Doğu'da görüşme yapılabilen kadınların eğitim durumları genel yapıdan yüksek olduğu için cinsiyete göre yapılan karşılaştırmalar bölge geneli ile ilgili verileri saptırmaktadır.

Görüşülen Deneklerin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı:

Göçedenlerden görüşülen deneklerin % 40.9'u 50 ve üzeri, % 35.7'si 41-50 arası, % 14.4'ü 31-40 arası, % 5.0'ı 18-25 arası, % 4.0'ı 26-30 yaş arasındadırlar. Bölgede kültürel olarak gençlerin söz hakkı olmadığı bilinmektedir. Gerek aşiret yapısı, gerek kırsal kesimin aile yapısı temsiliyet ve söz hakkını yaşlılara vermekte, çoğunlukla yaşlılar dururken gençlerin konuşması saygısızlık olarak algılanmaktadır. Deneklerin % 76.6 itibarıyla 41 yaş- üzerinden olmasının bu sebeplerden ortaya çıktığı düşünülmektedir. Yerli

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

halkta görüşülen deneklerin % 29.8'i 31-40 arası, % 24.9'u 41-50 arası, 22.3'ü 18-25 arası, 13.0'ı 26-30 arası, % 10.0'ı 50 ve üzeri yaş gruplarındadırlar.

Görüşülen Deneklerin Eğitim Durumuna Göre Dağılımı:

Göçedenlerde, görüşülen deneklerin % 41.3'ü okur-yazar olmadıklarını, % 38.9'u ise ilkökul mezunu olduklarını söylemişlerdir. Ortaokul mezunu olanların oranı % 4.9, lise mezunu olanların oranı ise % 2.4'tür. Denekler arasında üniversite mezunlarının oranı % 0.7'de kalmaktadır. Yerli halkta ise; deneklerin % 30.4'ü lise mezunu, % 26.2'si ilkökul mezunu, % 19.7'si ortaokul mezunu, % 17.6'sı üniversite mezunu olduklarını söylerken; okuryazar oranı % 4.1, okuryazar olmayanların oranı ise % 1.4'e düşmektedir.

Görüşülen Deneklerin Medeni Hale Göre Dağılımı:

Göçedenlerde deneklerin; % 88.2'si evli, % 5.5'i bekar, % 4.4'ü iki evli, % 0.6'sı 3 evli, % 0.2'si ise dul olduklarını ifade ederken; yerli halkta deneklerin % 71.9'u evli, % 25.7'si bekar, % 0.2'si dul olduklarını ifade etmektedirler.

Görüşülen Deneklerin Gelir Durumuna Göre Dağılımı:

Göçedenlerde deneklerin; % 36.8'i 18-30 milyon arası, % 29.6'sı 31-50 milyon arası, 12.8'i 51-80 milyon arası, 10.3'ü 17 milyondan az, % 2.6'sı 151 milyondan fazla, % 1.9'u 81-150 milyon arası gelire sahip olduklarını ifade ederken, yerli halkta deneklerin; % 32.6'sı 31-50 milyon arası, % 26.7'si 51-80 milyon arası, % 18.3'ü 18-30 milyon arası, % 9.9'u 81-150 milyon arası, % 5.5'i 17 milyondan az, % 2.8'i ise 151 milyondan fazla gelire sahip olduklarını ifade etmektedirler.

Görüşülen Deneklerin Mesleklere Göre Dağılımı:

Göçedenlerde deneklerin; % 20.7'si küçük/orta ticaret, % 16.4'ü özel sektörde işçi, % 14.8'i hayvancılık, % 10.5'i tarım, % 6.7'si işsiz fakat gelir sahibi, % 6.6'sı amele-inşaat işçisi, % 4.8'i ev kadını, % 4.7'si seyyar satıcı, % 2.1'i kamyoncu, % 6.6'sı diğer mesleklerden, % 6.2'si de işsiz olduklarını ifade ederken; yerli halkta deneklerin % 19.1'i küçük/orta ticaret, % 15.9'u ev kadını, % 17.3'ü işçi, % 10.4'ü öğrenci, % 8.4'ü emekli, % 11.1'i memur, % 6.4'ü uzmanlık gerektiren meslekler, % 2.2'si amele-inşaat işçisi, % 5.7'si diğer mesleklerden, % 1.6'sı da işsiz olduklarını ifade etmektedirler.

3.2. Araştırmanın Yürütüldüğü İllerin Genel Durumu

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi için kesin sınırlar çizilememesine rağmen kuzeyde Trabzon'dan güneyde Urfa'ya kadar indirilen çizgi bölgenin kaba taslak şekilde batı hududunu gösterir. Bu bölgede yer alan 22 il, ki bunlar (Adıyaman, Bingöl, Bitlis, Elazığ, Diyarbakır, Erzurum, Erzincan, Hakkari, Kars, Malatya, Mardin, Muş, Siirt, Tunceli, Urfa, Van, Ağrı, Gaziantep, Maraş, Iğdır, Şırnak, Batman) bütün halinde doğu bölgesini meydana getirmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi, kuzeyde Doğu Karadeniz, Batıda İç Anadolu Bölgeleri, Doğuda Türkiye'nin İran, Ermenistan ve Gürcistan, Güneyde Suriye ve Irak sınırı ile çevrilidir.

Bölge genellikle dağlık bir karaktere sahip olup, birbirine yakın sıra dağlar, yüksek ve geniş yaylalıklar bunlar arasında dar alanlar teşkil eden ve yükseklikleri 1200-1950 metre arasında değişen, ziraate pek elverişli olmayan (bazıları hariç) yüksek ovalardan oluşmaktadır. Bu bölgenin bazı platoları değil, ama bazı ovaları bile ülkenin öteki yörelerindeki dağların tepelerinden daha yüksektir. Anadolunun kuzeyinden ve güneyinden doğu batı doğrultusunda birbirine paralel olarak uzanan dağlar Doğu Anadolu'da Bingöl dolaylarında bir düğüm oluşturarak yeniden ayrılırlar. Bu dağlar arasında vadiler, yer yer geniş yayla ve ovalara dönüşmektedirler.

Ülke ortalamasının üzerinde bir yükseklik gösteren Doğu Anadolu Bölgesi bu yüksekliğin doğal bir sonucu olarak çok sert bir iklime sahiptir.

İklim bakımından sert bir kara iklimine sahiptir. En soğuk ay ortalaması 1.5 C ile 13 C arasında olup en düşük ısı Malatya'da -22 C Van'da -28.7 C ve Karaköse'de -43.2 C olmaktadır. Bölgede rastlanmış en yüksek ısı ise Diyarbakır'da +46, Urfa'da 46.5 C civarındadır. Sibirya yüksek basınç merkezinin etkisi altında kalan bölgede kışlar çok uzun sürerken, donlu günler sayısı 113 ile 118, karla örtülü günler sayısı ise Sarıkamış'ta 153 güne kadar çıkmaktadır. Öte yandan yazlar daha kısa ama oldukça sıcak olmaktadır. Yazla kış arasındaki sıcaklık farkları genellikle 25 C'den fazladır.

Oldukça yüksek ve dağlık bir bölge olan Doğu Anadolu'da, iklimin de çok sert olması, bitki örtüsü açısından oldukça yoksul kalması sonucunu doğurmuştur. Yüksekliğin fazla olduğu yörelerde, ormanların oluşması mümkün olamamakta, daha az yüksek yöreler ise steplerle kaplı bulunmaktadır. Bölgenin büyük bir kısmı ekime elverişli değildir ve otlaklarla kaplıdır. Bölgede zirai faaliyet devresi kısadır. Ancak güneyde Muş Ovası istikametinde, Batıda Karasu boyunca gidildikçe kışların azaldığı görülmektedir.

Bölgede yüzey şekillerinin özellikleri ve geçit vermeyen dağlar nedeniyle ulaşım ağının yapılması fevkalade zor ve pahalı olmaktadır. Mevcut yollar ise kar nedeniyle yılın büyük bir kısmında geçit vermemektedirler.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 22 il olmasına rağmen araştırmamızda bu illerin tamamı araştırma evreni olarak alınmış, ancak; Adıyaman, Erzurum, Gaziantep, Kahramanmaraş, Bingöl, Şanlıurfa, Malatya illeri örnekleme alınmamıştır. Bu illerin örnekleme alınmama sebebi terörden kaynaklanan göçün yoğun ve toplu olarak bu illere yönelmemesidir. Örnekleme alınmasa da Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde yer aldıkları için bölge ile ilgili genellemelerde bu iller de yer almaktadır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Bölge dışında ise bölgeden göç alan iller Adana, Mersin, Antalya, Aydın, Manisa, İzmir, Bursa, İstanbul, Kocaeli, Muğla, Askışehir, Ankara, Bolu, Konya olmakla beraber, araştırmamız kapsamına Adana, Mersin, Antalya, Aydın, Manisa ve İzmir alınmıştır. Diğer illere göç düşük oranlarda olduğu için (İstanbul'da ise terör nedeniyle göç toplam göçler içinde çok küçük kalması ve İstanbul'un özel durumu nedeniyle ayrı bir araştırma konusu olması gereken büyüklüğü nedeniyle) örnekleme alınmamıştır.

3.3.Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Genel Ekonomik Yapısı

1927 yılında Doğu ve Güneydoğu'daki endüstriyel işletmeler, Türkiye'deki mevcut işletmelerin %17.8 oluşturmaktadır. 1939 sayımı sonuçlarına göre (sadece Sanayi Teşvik Kanunu kapsamına giren işletmeler) ülkedeki tüm işletmelerin ancak %8'i bölgede bulunmaktadır. 1955 yılında bu oran %7.7'ye ve 1960 yılında %7.6'ya düşmüştür.

Bölgenin ülke sanayi içindeki düşük olan payının daha da azalması ekonomik kalkınmanın doğal bir sonucudur. Ekonomik canlanmanın özellikle Batı Anadolu'da coğrafi konum avantajı nedeniyle İstanbul ve İzmir'de ortaya çıkması ve bu merkezlerin kalkınma kutbu hüviyetini kazanmaları, özel sektörün ancak burada yeşerip gelişmesini sağlayabilmiştir. Devlet ise altyapı yatırımlarında, ekonomik verimliliğin en fazla olduğu batı bölgelerine öncelik vermek zorunda kalmıştır.¹

1989 yılı verilerine göre imalat sanayii alanında faaliyette bulunan büyük işyerlerinin Türkiye genelinde ancak %3.63'ü (kamuya ait işyerleri ile 25 ve daha fazla kişinin çalıştığı işyerleri) bölgede bulunmaktadır.² Bölgedeki işyerlerinin büyük çoğunluğu da kamuya aittir (Doğu Anadolu'da %53, Güneydoğu Anadolu'da %27). Bölgede büyük işyerlerinin %41'ine Devlet sahipken bu işyerlerinde çalışan nüfusun %61'ini istihdam etmektedir.

Eylül 1993 itibariyle Türkiye'de faaliyete geçen 24 Organize Sanayi Bölgesi'nin 5'i (Erzurum, Gaziantep, Malatya, Elazığ ve Mardin) bölgede bulunmaktadır. Bu bölgelerden elde edilecek sonuçlar açısından veriler henüz oluşmamıştır (Gaziantep hariç).

Yukarıdaki verilerden de anlaşılacağı gibi bölgede sanayileşme yok denecek kadar azdır. Bölgede nüfusun büyük bir kesimi tarım ve hayvancılıkla uğraşmaktadır. 1985 verilerine göre ülkede tarımsal karakterli faaliyette bulunma oranı %59 iken bu oranlar Güneydoğu Anadolu'da %70.8, Doğu Anadolu'da %75.7'dir. Türkiye genelinde GSYİH'nin %17.6'sı tarımdan oluşurken, bölgede bu oran %40'ın üzerindedir.

¹ Dinler, Zeynel; Bölgesel İktisat, Ekin Yayınları, Bursa, 1994, sf. 235.

² DPT

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Bölgede hakim sektör tarım olduğundan, tarım kesiminin sorunları bölgede daha yoğun olarak hissedilmektedir. Coğrafi durum sebebiyle toprakların önemli bir kısmı tarıma elverişli değildir. Tarım yapılamayan topraklar Türkiye topraklarının %16.8'ini kapsarken, bu oran bölgede %50'ye yükselmektedir. Ekime açılan topraklarda da verimlilik oldukça düşüktür. Yılın önemli bir bölümünün karla kaplı olması ekim dönemini kısaltmaktadır.

Bölgede toprak dağılımı Türkiye'nin tümüne kıyasla daha eşitsizdir. Çiftçi ailelerinin %40'a yakını topraksızdır (Diğer bölgelerde bu oran %20-30 arasındadır). Geçmiş dönemlerde toprak reformları yapılmak istenmiş ancak başarılı olamamıştır. Bölgede hakim olan aşiret yapısı ve feodal unsurlar (ağalık, şeyhlik gibi) bu durumun sebebi sayılabilir.

Bölgedeki büyük toprak sahiplerinin tarımda makineleşmeye yönelmesi dengesizliği büsbütün artırmış, işsiz kesimin ümitsizliği büyümüştür.

Yöredeki toprak tarımı dışında en önemli geçim kaynağı hayvancılıktır. 1989 yılı verilerine göre Türkiye'deki küçükbaş hayvanların %44'ü büyükbaş hayvanların ise %28'i bölgede bulunmaktadır. Bölgede genellikle mera hayvancılığı yapılmaktadır. Bölgedeki hayvancılık potansiyeli ile ilgili olarak 1980 öncesinde bölgede süt fabrikaları, et kombinaları ve yem fabrikaları devletçe açılmıştır.

Tablo: III.1. Göç Etmeden Önceki Meslek

Göç etmeden önce köyünüzde geçiminizi nasıl sağladınız?	%	n
Çiftçi	48,4	2103
Hayvan yetiştiricisi	37,3	1622
Arıcı	4,0	172
İşçi	3,7	162
Çoban	3,3	142
Esnaf	1,1	46
İşsiz	0,4	19
Diğer	0,5	23
Cevapsız	1,2	53
TOPLAM	100	4343

Araştırmamızda geçim kaynağı olarak tarımsal nitelikli faaliyetlerde çıkan oranın % 93 olmasının sebebi, terör nedeniyle göçte göçedenlerin tamamına yakınının köylü olmasıdır.

Bölgede 1970'li yıllarda bu yatırımlar yapılırken 1980'li yıllardan itibaren Türkiye'nin sanayileşme politikası değişime uğramış ve tarımsal altyapı masrafları kısılarak, özelleştirme sürecine girilmiştir. Türkiye'de tarımın GSMH

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

içindeki payı azaltılmaya çalışılmış ve devlet destekleri tarım dışı sektörlere yöneltilerek tarım adeta kaderine terkedilmiştir.

Bölgede çok önemli bir yer tutan hayvancılıkta; Türkiye için % 17 olarak belirlenen, geçim kaynağı hayvancılık olan işletme oranı bölge için % 48'lerde idi. Sektörün Türkiye ve özellikle bölge için önemine rağmen hayvancılık hiçbir dönem doğrudan desteklenmemiş ve teşvik programlarına alınmamıştır. DPT'nin 1985 yılında yaptırdığı bir araştırmaya göre, hayvancılık faaliyetlerinde bulunan üreticiler zarar etmekteydi. Bölgede üreticiler hayvanlarını elden çıkartıyordu.

Devletin tarım sektörünü gözden çıkarması sonucunda tarım ve hayvancılık bütün Türkiye'de nispi olarak gerilerken, bölgede hem nispi olarak hem mutlak hayvan varlığı olarak gerilemiş, hayvancılığa dayalı bölge ekonomisi 70'li yılların gerisine düşmüştür.

1984 yılında 100 olan hayvan sayısı; küçükbaş hayvanda 1991 yılında 99'a, büyükbaş hayvanda 92'ye düşmüştür. Bölge ekonomisindeki bu gelişmelere paralel olarak terör örgütünün etkinliğini artırmış olması dikkat çekicidir. Araştırmada göç yılları ile ilgili veriler bunu doğrulamaktadır. 1983-1990 yılları arasındaki dönemde göç oranı % 33 iken, 1991-1993 arasında % 54 olmuştur.

Tablo: III.2. Göç Edilen Yıl

Ne zaman göç ettiniz?	%	n
83 öncesi	7,8	340
83-90 arası	33,4	1452
91	25,4	1102
92	16,1	699
93	12,4	537
94	1,9	83
95	0,9	39
96	0,7	32
97	0,5	23
Cevapsız	0,8	36
TOPLAM	100	4343

1980'lerden itibaren oluşan Devlet politikaları sayesinde genel olarak sınır ticareti özel olarak canlı hayvan ticaretinin durma noktasına geldiği ve terör sonucu olarak da meraların kullanılmadığı göz önüne alındığında hayvancılık dolayısı ile bölge ekonomisi ile ilgili problemler daha rahat anlaşılabilir.

Genel olarak tarım sektöründeki diğer sorunlar da kabaca; sulanabilir toprakların önemli bir bölümünün henüz sulamaya açılmamış olması, toprak ve

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

su kullanım tekniklerinin geriliği, modern işletme tekniklerinin yaygınlaşmaması, makineleşmenin yetersizliği, topografya ve iklim koşullarının güçlüğü, gübre kullanımındaki yetersizlik, eğitim düzeyinin düşüklüğü, üretim planlamasının olmaması olarak sıralanabilir.

1980'lerden sonra tarım ve hayvancılığın ülke ekonomisinde bir yana bırakılması bölgenin ekonomik dengesizliğini büsbütün bozmuştur. Türkiye'nin diğer kesimlerine nazaran bölge ekonomisi büyük çoğunlukla tarım ve hayvancılığa dayandığı için etkilenme çok büyük olmuştur.

Terör ve bölgedeki olağanüstü yönetim biçimleri sonucunda zaten kısıtlı yatırımlar ve ticaret azalmış, Körfez Savaşı ve Irak'a uygulanan ekonomik ambargo bölge ekonomisini temelinden sarsmıştır.

3.4. Gelir Dağılımı

1979-1986 döneminde cari fiyatlarla Türkiye'nin gayri safi yurtiçi hasılası yılda ortalama % 51.3 artarken, Doğu ve Güneydoğu bölgesinde yıllık ortalama artış % 47.5 olmuştur. Bunun sonucu olarak yörenin GSYİH içindeki payı sürekli azalarak 1979 yılında %8.55'ten 1986 yılında %7.18'e düşmüştür.

Türkiye'de kişi başına gelir Avrupa ülkeleri arasında en geri düzeyde bulunmaktadır. Ayrıca Türkiye'de gelirin kişiler ve bölgeler arası dağılımında da büyük farklar bulunmaktadır. 1979 yılı sabit fiyatları ile kişi başına gelir 1979 yılında Marmara ve Ege Bölgesinde 71.954 TL iken Karadeniz Bölgesinde 40.432, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde 24.744 TL'dir. 1986 yılında ise Marmara, Ege Bölgesi 88.164 Karadeniz Bölgesi 41.808 Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde 25.723 olmuştur. Bu yıllar arasında kişi başına gelir Marmara ve Ege bölgesinde %23 artarken, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde %0.4 olarak artmıştır.

Kişi başına GSYİH sıralamasında Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunan illerden Gaziantep, Elazığ ve Malatya haricindeki iller sonlarda yer almaktadır.

Türkiye'de toplam banka mevduatları içinde Doğu Anadolu'nun payı %2.10 düzeyinde kalırken, Güneydoğu Anadolu'nun ki ancak %1.50 düzeyindedir. Türkiye genelinde kişi başına düşen banka mevduat 100 olarak ele alınırsa Doğu Anadolu'da bu rakam 22, Güneydoğu Anadolu'da 17 olmaktadır. Kişi başına düşen banka kredilerinde (100 sabit sayı ile) Güneydoğu'da 15.7, Doğu Anadolu'da 15.3 rakamlarıyla karşılaşılmaktadır.³

³ Dinler, Zeynel; age, Sf. 246-247

Tablo: III.3. Bölgelere Göre Gelir Durumlarının Karşılaştırılması

Gelir	Genel % n	Doğu % n	Batı % n	Yerli % n
17 milyondan az	10,3 446	4.6 141	24.4 305	5.5 103
18-30 milyon arası	36,8 1600	38.1 1177	33.8 423	18.3 342
31-50 milyon arası	29,6 1285	32.4 1002	22.6 283	32.6 608
51-80 milyon arası	12,8 556	13.9 430	10.1 126	26.7 499
81-150 milyon arası	1,9 84	1.1 34	4.0 50	9.9 185
151 milyondan fazla	2,6 113	3.3 102	0.9 11	2.8 53
Cevapsız	6,0 259	6.7 207	4.2 52	4.1 77
TOPLAM	100 4343	100 3093	100 1250	100 1867

$X^2=393.29$ p/001

Araştırmamızda göçedenlerin gelir düzeyi 18-50 milyon arası gelir düzeyinde yoğunlaşırken (% 66.4), 50-80 milyon arasında gelir seviyesinde olanlar % 12.8'de kalmaktadır. Yerli halkın gelir durumu ise daha yüksektir. 31-80 milyon arası gelir seviyesinde olanlar % 59.3, 30 milyondan aşağı gelir düzeyi % 23.8'de kalmaktadır. Kaldı ki, hane büyüklüğü gözönüne alındığında batıdaki halkın nüfus başına gelir seviyesi göçedenlere göre neredeyse 3 mislidir.

Bölgede iletişim olanaklarının artması psikolojik olarak daha önce şartlarını yeterli bulan insanların sayısını düşürmekte ve diğer bölgelerdeki, ülkelerdeki yaşam şartlarının görülmesi, bilinmesi memnuniyetsizliği artırmaktadır.

Bölgede marjinal tüketim eğilimleri yüksek olduğu halde, kişi başı gelirleri düşük genellikle boğaz tokluğu için çalışan insanların oranı yüksektir. Bölgede üretilen mallar genelde tüketilmekte arta kalan her kaynak ya lüks mal ve hizmetler için harcanmakta, ya da yatırım yollarıyla büyük şehirlere kaçmaktadır. Bu durum gelişmiş bölgelerdeki sanayiye karşı rekabet edemeyen bölgenin cılız sanayi ve ticaret faaliyetlerini daha da cılızlaştırmakta ve gelir dağılımı büsbütün bozulmaktadır.

3.5. Demografik Yapı

Güneydoğu ve Doğu Anadolu Bölgelerinin toplam yüzölçümü 235.062 km²'dir. Bu alan Türkiye yüzölçümünün %30.3'ü kadardır. Bölgenin nüfusu 1980

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

yılında Güneydoğu Anadolu'da 1.976 bin, Doğu Anadolu'da 5.663 bin olmak üzere 7.639 bin olmuş; 1985 yılında Güneydoğu Anadolu'da 2.252 bin, Doğu Anadolu'da 6.454 bin olmak üzere 8.706 bin olmuştur. 1990 yılında bu rakamlar Güneydoğu Anadolu'da 2.700 bin, Doğu Anadolu'da 6.454 bin olmak üzere 8.706 bin olarak gerçekleşmiştir. Bölge Türkiye'nin %30'u oranında bir alanı kaplamasına rağmen nüfus olarak Türkiye nüfusunun sadece %17'si oranındadır. Bölgedeki nüfus yoğunluğu Türkiye ortalamasının %20 daha altındadır. Ne var ki, Türkiye ortalamasının daha altında bir nüfus yoğunluğuna sahip olması bu bölgelerde daha az "doğurganlık hızı"nın yaşandığını göstermemektedir. Bu sonuç, çok sayıda sosyal sebeplerden kaynaklanmaktadır.

İstatistikî değerlendirmelere bakıldığında, 1960-1990 aralığında, Türkiye genelinde nüfusun 2.05 kat, 21 ilin bulunduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde ise 2.02 kat artmış olduğu gibi bir sonuçla karşı karşıya bulunmaktayız⁴. Ancak, nüfusun global artışına ilişkin veriler, gerçek durumun böyle olmadığını göstermektedir. Çünkü, bölgede yüksek doğum hızına paralel olarak yoğun bir göç de yaşanmaktadır. Bölgede yüksek doğum sonucunda artan fazla nüfus, bir çok sosyo-ekonomik ve toplumsal sorunlara bağlı olarak bir taraftan Bölge dışına transfer olurken; öte yandan da kırsal alandan bölgenin gelişmiş illerine yönelmektedirler.

Göçedenler şayet bölge içerisinde kalabilmiş olsalardı ve aynı nüfus trendi sürseydi bölgenin nüfus yoğunluğu 91 kişi/km²'ye ulaşmış olacaktı. Böylece 71 kişi/km² olan Türkiye nüfus yoğunluğunun üzerine çıkmış olacaktı.

1965-1990 döneminde "Net Göç" miktarı 1.6 milyona ulaşmıştır⁵. Bu göç rakamına göçedenlerle birlikte götürülen 0-4 yaş grubundaki nüfus dahil değildir. 1990'dan sonra yaşanan göç olaylarına ilişkin durum ise daha tam olarak tespit edilememiştir.

3.6. Aile Yapısı

Türkiye'de sanayileşme, kentleşme ve göç olaylarından en fazla etkilenen sosyal kurum ailedir denilebilir. Önce göç, köyden ayrılış, sonra kent toplumunun özellikleri ve sonrada zihniyet değişimleri ailedeki değişimde etkin faktörlerdir. Köydeki geniş ailenin genç erkekleri kente çalışmaya gider, bir süre geniş ailesi ile ilişkileri sürer fakat oraya yerleşince eş ve çocuklarını da götürür. Böylece geniş aile ilk parçalamaya uğrar. Geleneksel ailenin ekonomik birim olma özelliği azaldıkça parçalanma yaygınlaşmaktadır. Bazı araştırmalardaki bulgulara göre çekirdek aile oranı son yıllarda kırsal kesimde yükselmekte ise de esas aile tipi geniş ailedir.

⁴ DIE, TİY, 1990.

⁵ DIE, TİY, 94-95.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Batı sanayi-kent toplumlari ve diğer ÷lke örneklerinde olduğu gibi Türkiye'de de çekirdek aile oranında hızlı bir yükseliş gör÷lmektedir. 1989 yılında bu oran Türkiye genelinde %70 civarında tespit edilmiştir. Anne-baba ve çocuklardan oluşan aile türü gittikçe yaygınlaşmaktadır.⁶

Tablo: III.4. Aile Biçimi

Ailenizde kimler var?	%	n
Çekirdek aile	57.3	2490
Çekirdek aile+anne-baba	9.4	409
Çekirdek aile+kardeş	0.9	38
Çekirdek aile+kardeş-eşi ve çocukları	2.0	85
Çekirdek aile+anne-baba+kardeş eşi ve çocukları	1.2	54
Çekirdek aile+oğlu-eşi ve çocukları	5.8	253
Çekirdek aile+anne-baba+oğlu-eşi ve çocukları	1.1	49
Çekirdek aile+anne-baba+kardeşi+oğlu-eşi ve çocukları	0.3	15
Çekirdek aile+anne-baba+kardeşi-eşi+oğlu-eşi ve çocukları	0.3	12
Kardeş+abi	0.1	6
Bekar	0.4	17
Diğer	1.9	81
Cevapsız	19.2	834
Toplam	100.0	4343

Ülkemizde aile biçimlerine ilişkin bir çok değişik sınıflamalara gidilmiştir. Çekirdek, geniş, ataerkil geniş, parçalanmış, standart aile vb. Burada aile tipleri "çekirdek aile" ve Çekirdek aile+anne, baba, kardeşler, evlenmiş çocuklar gibi geniş aileye uzanan aile biçimleri ile ortaya konulmuştur. Çekirdek aileden kastedilen, " anne, baba ve çocuklardan oluşan, anne-baba evinden bağımsız yerde kurulan aile" biçimidir.

"Ailenizde kimler var?" açık uçlu sorusuna deneklerin verdikleri cevaplar aile biçimleri anketörlerce çekirdek aile ve çekirdek olmayan aile biçimleri (bunların hangileri olduğu belirtilerek) kodlanmıştır.

Bulgulara göre deneklerin % 57.3'ü çekirdek aile içerisinde yaşamaktadır. Deneklerin % 19.2'si bu soruyu cevapsız bırakırken; % 9.4'ü ailelerinde ayrıca anne ve babalarının da olduğunu söylemişlerdir. Evlenmiş oğluyla (ve gelini, torunları) oturan ailelerin yüzdesi 5.8 iken; evli kardeşi (eşi ve çocukları) ile

⁶ Aile Ansiklopedisi 3. Cilt, sh. 889.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

oturanların yüzdesi de 2'dir. Bu durum Türkiye genelinden düşükse de genel tahminlerden yüksektir.

Tablo: III. 5. Hane Reisi

Hane halkı reisi kimdir?	% n
Baba	88,3 3835
Büyükbaba	8,2 357
Ağabey	1,5 65
Anne	0,9 41
Büyükanne	0,2 8
Amca	0,2 7
Cevapsız	0,7 30
Toplam	100.0 4343

Ailelerin kalabalık olmasına rağmen “çekirdek aile” olduğuna ilişkin bir diğer önemli bulgu ise hane reisinin % 88.3 oranında baba olması durumudur. Hanede büyükbabanın hane reisi olması yüzdesi % 8.2 iken; anne, büyükanne, amca veya ağabeyin olması durumuna son derece az rastlanmaktadır.

Türkiye'de ortalama hane halkı büyüklüğü 4.75'dir. Kırsal kesimde 5.39 kent kesiminde 4.27'dir. 1985 yılında bu oran genel nüfus sayımında 5.2 olarak hesaplanmıştır. Bölge bazında en yüksek hane halkı büyüklüğü 6.24 ile Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndedir. Bu oran bölgenin kırsal kesiminde 6.48 kentsel kesiminde 5.81'dir.⁷

Bölgede 1.070756'sı kırsal kesimde, 578.470'i kentte olmak üzere toplam 1.649.226 hane tespit edilmiştir. Türkiye genelinde hane halkı büyüklüğü 3 (%14.99), 4 (21.82), 5 (17.53) kişi olarak yoğunlaşırken; Bölge kentlerinde de hane halkı büyüklüğü 3 (%10.32), 4 (16.48), 5 (14.25), 6 (15.06), 7 (12.07) olarak tespit edilmiştir. Kırsal kesimde hane halkı büyüklüğü 3 (%8.11), 4 (9.19), 5 (13.10), 6 (12.01), 7 (11.78), 8 (10.45), 9 (8.52), 10 (19.21) oranlarındadır. Görüldüğü gibi bölgede hane halkı büyüklüğü Türkiye genelinden çok farklıdır.

⁷ Türk Aile Yapısı Araştırması, DPT, 1992, sh. 48.

Tablo: III.6. Ailede Kaç Kişi Olduğu

Ailede kaç kişi yaşıyorsunuz?	%	n
10 ve daha fazla	31.3	1358
9	19.2	833
8	18.9	820
7	12.3	536
6	8.6	373
5	4.7	204
4	2.6	112
3	0.9	41
2	0.7	31
1	0.5	21
Cevapsız	0.3	14
Toplam	100.0	4343

Nüfusu 10 ve yukarı olan ailelerin oranı % 31.3 ile en üst sırada yer almaktadır. Bunu takiben 9 nüfuslular % 19.2, 8 nüfuslular % 18.9, 7 nüfuslular % 12.3'tür. Bu veriler de hem geniş, hem de çok çocuklu aileleri göstermektedir.

Timur, çekirdek aile ortalama kişi sayısını 4.9, geçici geniş ailelerde 6.4 ve ataerkil ailelerde 8.3 olarak ifade etmektedir ki, "çekirdek aile yapısı"na sahip olduklarını belirten deneklerin büyük çoğunluğunun bu yüksek aile nüfusu hesaba katıldığında çok çocuklu olduklarını düşünmek doğru olacaktır. Hanedeki çocuk sayısına ilişkin bulgular da yine bu doğrultudadır.

Araştırmamızda hane halkı büyüklükleri bölge kırsal kesimindeki hane halkı büyüklüklerinden çok daha fazladır. Bu durum bölgenin kırsal kesiminde kendi içinde homojen olmaması, göçedenlerin etnik, kültürel ve sosyal yapılarının bölgenin genel yapısından farklı olması gibi sebeplerden kaynaklanabilir.

Araştırma bulgularında ortalama hane halkı büyüklüğü 8.75 olarak çıkmaktadır. Bu oran bölge içine göçeden ailelerde 9.24; batı illerine göçeden ailelerde ise 7.5'dir.

Öte yandan terörden kaynaklanan nedenlerden dolayı göçeden ailelerde ortalama hane halkı büyüklüğü 9.13'tür. Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesine

⁴ Serim, Timur; Türkiye'de Aile Yapısı, Hacettepe Üniversitesi Yayını, Ankara, 1972, sf.37.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

terörden kaynaklanan nedenlerle göçeden ailelerde ortalama hane halkı büyüklüğü 9.25; batı illerine göçeden ailelerde ise 8.27'dir.

Terör nedeniyle göçeden ailelerde hane halkı büyüklüğünün önemli bir düşüş göstermemesi, terör nedeniyle göçün aile yapısında kayda değer bir etki yaratmadığı yönündeki görüşümüzü destekler mahiyettedir. Zaten terör nedeniyle göç 1991 yılından itibaren hızlandığı için bu kadar kısa sürede hane halkı büyüklüklerinin değişmesi mümkün değildir.

Hane halkı büyüklüğünün fazla olması bölgede çalışan nüfusun geçindirmek zorunda olduğu insan sayısını artırmaktadır. Bağımlılık oranı fazla olan bölgede nüfus yapısı gençtir. Kırsal kesimde çocuklar nispeten üretime katılmakta (küçük kardeşlere bakmak, küçükbaş hayvan otlatmak gibi) ancak kent ortamında tamamen tüketici olmaktadır. Göçeden ailelerde çocuk sayısı oldukça fazladır.

Tablo: III.7. Ailedeki Çocuk Sayısı

Ailedeki Çocuk Sayısı	%	n
1	1.4	61
2	3.3	143
3	4.4	191
4	8.7	376
5	13.1	571
6	19.9	863
7	20.8	904
8	8.7	376
9	9.2	401
10	3.9	171
11	1.9	83
12	0.5	20
13	0.2	9
15	0.1	3
Cevapsız	3.9	169
Toplam	100.0	4343

Ailelerde çocuk sayısı ile ilgili verilerde ailelerin yarısından çoğunun (% 53.8) 5, 6 ve 7 çocuk sahibi olduğu görülmektedir. Bu durum bölgenin genel yapısı ile ilgili bilgilere uygundur. Ailedeki ortalama çocuk sayısı 6.2 olarak ortaya çıkmaktadır. Bölgenin kültürel yapısından dolayı "Kaç çocuğunuz var?" şeklindeki soruya, sadece erkek çocukların sayısını söyleme riski bulunduğu için kız ve erkek çocuk sayısı ayrı ayrı sorulmuştur. Ailelerin kız ve erkek çocuk sayılarına ilişkin bulgular da aşağıdadır.

Tablo: III.8. Cinsiyetlerine Göre Ailedeki Çocuk Sayıları

Cinsiyete göre ailedeki çocuk sayısı	Kız % n	Erkek % n
1	9.2 400	5.4 234
2	27.7 1203	15.3 664
3	24.0 1041	23.4 1015
4	17.1 744	29.3 1271
5	10.3 448	20.1 871
6	2.2 96	0.8 34
7	0.5 23	0.3 14
8 ve üzeri	0.3 18	0.2 9
Cevapsız	8,5 370	5,3 231
Toplam	100.0 4343	100.0 4343

3.7.Eğitim Durumu

Geri kalmışlığın nedenleri arasında ekonomik dengesizlik yanında sosyal ve kültürel unsurların bütününe içine alan cemiyetin sosyal yapısı ile ilgili açıklamaların da göz önünde tutulmasının gerekli oluşu, geri kalmış bölgenin gelişmemişliği karşısında "eğitim" faktörüne önem kazandırmaktadır. Eğitimin geniş anlamda amacı toplumun yapısını ve değer sistemini arzulanan gelişmeye uygun bir ortam yaratacak yönde geliştirmek için gerekli kişi ve grup davranışlarını yaratmaktır. Bunun yanında vatandaşlara gerekli bilgi, alışkanlık ve kabiliyetlerin verilerek çalışma hayatı ile ilişkilerinin sağlanması da söz konusudur.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki dağınık yerleşme, gelenekçi sosyal bünyenin varlığı, etnik farklılıklar, gelişmemiş bölge olması sebebiyle kültürel yatırımların çevrenin kalkınmasında çok yönlü, hatta eğitim dışı sağlık, tarım gibi sahalarla da ilgili bir merkez halinde teşkilatlanmasının gerekli oluşu, bölgede eğitime diğer bölgelerden farklı ve özel bir önem kazandırmaktadır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Bütün bunlara rağmen bölgede eğitim hizmetleri sayı ve nitelik olarak Türkiye ortalamasının çok altındadır. 1987 yılında Türkiye'de okuma yazma oranı %77 iken, bölgede bu oran %43 düzeyindedir. Erkek nüfusta okuma yazma oranı %61'e çıkarken, kadın nüfusunda %24'e düşmektedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da okur yazar olmayan nüfusun 3 milyona yakın olduğu tahmin edilmektedir. Bölgedeki erkek nüfusun önemli bir bölümü örgün eğitim kurumları ile değil askerlikte, kentlerde veya özel kurslarda okuma yazma öğrenmektedir.

Tablo: III.9. Cinsiyete Göre Eğitim Seviyesi Dağılımı

Cinsiyet	Eğitim								
	İlkokul % n	Ortaokul % n	Lise % n	Üniver- site % n	Okur- yazar % n	Okur- yazar değil % n	Halen okuyor % n	Cevap- sız % n	Toplam % n
Erkek	29.8 1605	5.0 202	2.2 89	0.7 28	10.1 406	40.7 1642	0.3 14	1.2 50	100.0 4036
Kadın	27.0 83	3.6 11	4.6 14	0.7 2	12.4 38	49.8 153	1.0 3	1.0 3	100.0 307
Toplam	38.9 1688	4.9 213	2.4 103	0.7 30	10.2 444	41.3 1795	0.4 17	1.3 53	100.0 4343

$\chi^2= 20.38$ p/.001

Araştırmamızda erkekler için bu oran bölge geneline yakındır. Kadınlarda bu oranın yüksek çıkmasının sebebi; görüşmeyi kabul eden kadınların eğitim seviyesinin ortalamadan yüksek olmasıdır.

Bölgenin yerleşim yerlerinin küçük ve dağınık yapıda olması sonucunda bölgede temel eğitime yönelik okullaşma yetersiz kalmaktadır. İlköğretimde okullaşma oranı Türkiye genelinde %82.6 iken, bu oran Güneydoğu Anadolu'da %74.4, Doğu Anadolu'da % 74.1'e düşmektedir. Yani ilköğretim çağındaki her dört çocuktan üçü ilköğretime katılmaktadır.

İlköğretimde okullaşma oranı; ilkokul (7-11 yaş) ve ortaokul (12-14 yaş) düzeyinde olmak üzere ikiye ayırarak incelendiğinde ortaokul okullaşma oranının daha düşük olduğu görülmektedir. İlkokul'da Türkiye geneli %96.1, Doğu Anadolu %91.4, Güneydoğu Anadolu %93.6 iken; ortaokulda Türkiye geneli %58.8, Doğu Anadolu %42.2, Güneydoğu Anadolu %36.4'tür.

Ortaöğretimde (genel ve mesleki liseler) Türkiye genelinde %37.7, Doğu Anadolu 27.4, Güneydoğu Anadolu'da 21.4'tür. Bu oranlar sırasıyla genel liselerde 21.9, 17.3, 14.8, meslek liselerinde 15.8, 10.1 ve 6.6'dır.⁸

⁸ 1991-1992 İller İtibariyle Çeşitli Göstergeler, DPT, Haziran 1993.

Tablo: III.10. Göç Öncesi Yerleşim Yerlerindeki Okullar

Göç ettiğiniz yerde hangi okullar vardı?	% n
İlkokul	83.3 3619
Hepsi	6.0 260
Okul yok	2.2 96
İlkokul+ortaokul	1.8 78
Ortaokul	1.5 67
Lise	1,7 75
Diğer	0.3 15
Cevapsız	3.1 133
Toplam	100.0 4343

Araştırmamızda okul yok diyenlerin oranı % 2.2'dir. Ancak göçedenler genelde eğitimsiz olduğu için civar yerlerdeki okulları da hesaba katmış olabilirler.

Öğretmen atamaları diğer kamu görevlilerinde olduğu gibi yapılamamakta veya tecrübesiz, meslekten olmayan kişilerce eğitim hizmeti yürütülmektedir. Çoğunlukla ilkokulların açık tutulabildiği yörelerde, Türkçe öğreniminin sağlanması hedef alınmakta ve eğitimin diğer amaçları yerine getirilememektedir. Bu durum bölge insanı açısından eğitime verilmesi gereken önemin algılanmamasına veya farklı şekilde algılanmasına yol açmaktadır.

Türkiye'de genelde çocukların eğitimi konusunda ayırım yapılmaktadır. Erkek çocuklar için okuyabildiği kadar okumalı oranı %74 olurken (kent %75.5, kırsal %71) kız çocuklar için bu oran %64'e (kent %69, kırsal %57) düşmektedir.⁹ Okuyabildiği kadar okumalı tercihinde kırsal kesimde mekan ayırımı belirtilmediği için (kasaba, bir başka şehir gibi) cevapların oranı tartışılabilir. Kız çocukların eğitimi ile ilgili düşünceler, sadece sosyo-ekonomik yapı ile değil, aynı zamanda kültürel yapı ile ilgilidir. Geleneksel kültür yapımız ve dini düşünceler nedeniyle böyle bir ayırım zaman içinde oluşmuştur. Son dönemlerde bu ayrımlar azalma yönünde olsa da kız çocuklarının eğitimi ile ilgili problemler hala önemli ölçüde

⁹ Türk Aile Yapısı Araştırması, DPT, 1992.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

fazladır. bu durum gelecek kuşakların eğitiminde ciddi eksiklikler doğurabilir. Kültür aktarımını yapan ve çocukla daha fazla ilgilenen her zaman anne olduğu için çocuk eğitimi (kendi eğitimi yetersiz olduğundan) istenen düzeyde sağlanamamaktadır.

Tablo: III.11. Çocukların Eğitimi Konusunda Neler Düşünüldüğü

Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?	% n
Çocuklarımın okumasını isterim	31.8 1382
Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum	28.2 1224
Okusalar da okumasalar da fark etmez	15.1 655
Erkek çocuklarımın okumasını isterim, kızlarımın istemem	13.9 602
Okumalarındansa bir işte çalışınsınlar	6.2 271
Cevapsız	4.8 209
Toplam	100.0 4343

Deneklerin büyük ölçüde çocuklarını okutma taraftarı oldukları düşünülebilir. Deneklerin, mühim bir kısmı ekonomik şartları elverdiği sürece çocuklarını okutmayı düşündüklerini söylemekle birlikte daha yüksek bir oranda da çocuklarının okumalarını istediklerini dile getirmişlerdir.

Çocuklarının okuyup-okumamalarına kayıtsız kalanlar % 15.1'dir. Çocuklarının okumalarındansa bir iş bulup çalışmasını isteyenlerin oranı ise % 6.2'dir.

Deneklerin bir bölümü ise (% 13.9) erkek çocuklarının okumasına taraftar olmakla birlikte, **kız çocuklarını okutmayı düşünmediklerini** söylemektedirler. (Tablo: III.12.) Kız çocuklarını okutmayı düşünmediklerini söyleyen deneklerden % 4.2'si bunun nedeni sorulduğunda cevap vermekten kaçınılırken; % 70.3'ü gelenek-görenekleri, % 4.7'si günah olmasını, % 1.2'si ekonomik şartları gerekçe göstermektedir. İleri sürülen diğer nedenlerse "erkek çocuklarının okutulmasının daha önemli olması (% 15) , evlenip, ayrılacak kızın neden okutulacağı (% 3.3), kız-erkek aynı sınıfta okuyor olmaları (%1.2) dir.

Tablo: III.12. Kız Çocuklarının Eğitimi

Kız çocuklarınızın okumasını neden istemiyorsunuz?	%	n
Gelenek göreneklere aykırı	70.3	423
Erkek çocukları okutmak daha önemli	15.0	90
Günah	4.7	28
Ekonomik şartlardan	1.2	7
Evlenip ayrılacak kızı neden okutayım	3.3	20
Kız erkek aynı sınıfta okuduğu için	1.2	7
Diğer	0.3	2
Cevapsız	4.2	25
Toplam	100.0	602

Diğer bir bakış açısı ile; "ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum" cevabı eğitime karşı ilgisizlik olarak ele alındığında, bölgede eğitime karşı istekli olanlar % 45.7'de kalırken (ki bu isteklerde % 13.9 oranında sadece erkeklerin okuması sözkonusudur), ilgisiz olanlar ve isteksiz olanların toplamı % 49.5'e çıkmaktadır. Bu durum Türkiye genelinde eğitime bakış açısından büyük ölçüde farklıdır.

Öte yandan orta öğretimde yeterli öğretmenin bulunamamasından dolayı derslerin boş geçmesi ve eğitimin aksaması yanında gelir düzeyinin düşüklüğü nedeniyle üniversiteye giriş sınavı için özel ders alınamamasından dolayı üniversiteye giriş sınavlarında Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi liselerinden mezun olanlar daha başarısız olmaktadır. 1992 yılı öğrenci yerleştirme sınavında en başarısız iller (Şırnak, Van, Muş, Mardin vb.) bölge illeridir. Gelir düzeyinin düşüklüğü nedeniyle bölgedeki başarılı öğrencilerin maddi olanaksızlık nedeniyle başarılı olsalar bile okumakta zorlanacağı açıktır.

Gerek ilköğretim, gerek ortaöğretim, gerekse yükseköğretimde eğitim kadroları, eskiden mahrumiyet bölgesi olarak gördükleri bölgeye gitmezken, soruna eklenen terör boyutu nitelikli kadrolar bir tarafa, nitelsiz öğretim kadrolarının oluşmasını engellemektedir. Bölgede terör örgütü, eğitimi asimilasyon politikası olarak göstermektedir. Öğretmenler üzerinde genel bir korku ve baskı olduğu için halkla bütünleşmemekte çoğu yerde öğretmen polis veya asker gibi algılanmaktadır.

3.8. Şehirleşme ve Sosyal Hayat

Şehirlerde yaşayan nüfus olarak bakıldığında Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde 1980 yılında 2.637 bin nüfus il ve ilçe merkezlerinde yaşamakta iken (toplam nüfusun %35'i), 1985 yılında 3.797 bin nüfus (toplam nüfusun %44'ü), 1990 yılında 4.648 bin nüfus (toplam nüfusun %49'u) il ve ilçe

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

merkezlerinde yaşamaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar 1980'de %50, 1985'te %56, 1990 yılında ise %59 olmuştur. Bölgede 80 sonrası şehirleşme hızı Türkiye genelinden yüksektir.

Bölgede 85 sonrası şehirleşme hızı yüksektir. Ancak bu durum sosyo-ekonomik anlamda şehirleşme olmayıp daha çok fiziki yer değişikliği olarak tezahür etmektedir. Bölge şehirlerinde sanayi ve ticaretin gelişmediği bilinen bir gerçektir. İlçe merkezleri bir tarafa bölge il merkezlerinde bile tarım ve hayvancılık hala önemli bir geçim kaynağıdır. Bu şehirlerde kırsal hayatın ekonomik ve sosyal özellikleri büyük ölçüde devam etmektedir.

Tablo: III.13. Görüşülen Kişinin Mesleği

Görüşülen kişinin mesleği	%	n
Özel sektörde memur	0,4	16
Kamu sektöründe memur	0,6	27
Özel sektörde işçi	16,4	711
Kamu sektöründe işçi	1,2	54
Uzmanlık gerektiren meslekler	0,5	22
Küçük/orta ticaret	20,7	898
Tarım	10,5	454
Hayvancılık	14,8	643
Büyük ölçekli ticaret	0,3	11
Emekli	1,0	42
Ev kadını	4,8	207
Öğrenci	0,7	32
İşsiz fakat gelir sahibi	6,7	293
İşsiz	6,2	269
Amele, inşaat işçisi	6,6	287
Seyyar satıcı	4,7	204
Pazarıcı	0,3	11
Usta	0,5	21
Şoför	0,6	26
Kamyoncu	2,1	91
Cevapsız	0,5	21
TOPLAM	100	4343

Göçedenlerin verdiği cevaplara göre en büyük kesim küçük/orta ticarettir. Yalnız bu ticareti daha çok küçük ticaret olarak algılamak gerekir. Şehre göçeden insanlardan tarım ve hayvancılık ile uğraşanların oranının % 25.3 olması bölgedeki şehirleşmeye ilişkin görüşlerimizi doğrular niteliktedir. Özellikle terör nedeniyle göçte bölgede yaşanan sürecin sadece mesleklere bakıldığında bile bir şehirleşme olmadığı, nüfus toplulaşması olduğu söylenebilir. Sadece doğu şehirlerine göçedenler ile ilgili bir değerlendirme yapıldığında tarım ve

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

hayvancılık yapanların oranı % 35.2'ye çıkmakta, batı şehirlerinde ise bu oran toplam % 0.9 düzeyinde kalmaktadır.

Temel ekonomik etkinliği tarımsal üretim olan köy ile, hem tarımsal hemde tarım dışı üretimin denetimini ve dağıtımını sağlayan kenti birbirinden tümüyle farklı iki yerleşme tipi olarak görmek gerekir. Konuya yaşam tarzı ve kültür kavramları çerçevesinde bakıldığında köylü ve kentlinin farklı kültürel süreçleri, farklı sosyalleşme süreçleri ve farklı zaman ve mekan algılamaları olduğu görülmektedir.

Batı toplumlarında kent toplumsal-kültürel yapısı başlangıçta aile bağları ve yerel örgütlenmelere bağlı iken, ticaret ve sanayinin gelişmesi ile toplumda yeni iş bölümü ve ihtisaslaşmaya bağlı olarak iş türüne dayalı bir toplumsal organizasyon ortaya çıkmıştır. Şehirlerin büyümesi aile ve akrabalık bağlarına dayalı yüz yüze birincil ilişkilerin çözülerek örgütsel yapı içinde gelişen ikincil resmi anonim ilişkilerin ön plana geçmesine neden olmuştur.¹⁰

Köy ailesinin şehir ailesine dönüşümü, bir yandan şehir ailesinin değerlerini benimsemesi, öte yandan kır ailesinin değerlerini ve buna bağlı davranış kalıplarını terk etmesiyle bağlantılıdır.

Kente göçen insanlar zaman içinde ekonomik ve sosyal bakımlardan kentleşmektedirler. Yani kişinin geçimini tamamen kentte ve kente özgü işlerle sağlayarak, kentlere özgü tavır ve davranış biçimlerini, sosyal ve ruhi değer yargılarını benimsemektedirler. Kentleşme süreci tamamlandığında kente yeni göç eden gruplar ile eski kentlinin bir diğerini benimsemesi kolaylaşacaktır.

Kentleşme sürecinde başlıca şu konularda değişim olacağı kabul edilmektedir.

- 1- Siyasal tutum ve davranışlar.
- 2- Dayanışma ve yardımlaşma konusunda benimsenen değerler,
- 3- Örgütlenme biçim ve tutumları,
- 4- Uyulan-benimsenen, benimsenmeyen gelenek ve görenekler,
- 5- Eğitim ve öğretim konusundaki görüşler, tutum ve davranışlar,
- 6- Bilgilenme biçimleri,
- 7- Dini tutum ve davranışlar,
- 8- Hak arama yöntemleri,
- 9- Kadın ve erkekle ilgili düşünce tutum ve davranışlar,
- 10- Toplumdaki farklılıkları açıklama biçimleri ve gerekçeleri,

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin sosyal yapı özelliklerinden biri yarı göçebe aşiretlerin varlığının devam etmesidir. İklim, bitki örtüsü ve coğrafi faktör bölgedeki yarı göçebeliliği doğuran başlıca faktördür. Göçebe aşiretler köylere nazaran daha çok içine kapalı topluluklar olup, göçebe aşiretlerde akrabalık ve kan hısımlılığı önemli bir özelliktir (Göçebe aşiretler yerleşme eğilimini artırmaktadır).

¹⁰ Süher, Hande vd., Türkiye'de Kentleşme, TÜSES, 1996, sh. 58-60.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Bölgede fertlerin sahip oldukları sosyal statü; tahsil hayat tarzı ve yetenek gibi unsurlar kadar, doğuştan, şöhret ve soydan gelme özelliklere göre şekillenmesi de bölgede sosyal hiyerarşinin doğmasına sebep olmuştur.

Bölgede ekonomik ve sosyal bakımdan kendi içine kapalı, kuvvetli bir grup dayanışması vardır. Otorite ve prestij sahibi insanlar genelde zengin ve soyludurlar. Bölgede yaygın olan aşiret reisliği, ağalık, şeyhlik, seyyidlik gibi statüler koruyucu ama dışa açılmayı engelleyici olmuşturlar. Bölgede sosyal güvenlik yaygın olmadığı için bütün bu işlevleri aile, akrabalar ve son aşamada aşiret üstlenmiştir.

Terörün etkisiyle zaten kapalı olan bu yapı iyice içine kapanmıştır. Kendi aşiretleri dışında herkese karşı güvensiz olan bu insanların güvensizlikleri artmıştır. Bu durum özellikle saha araştırmalarında gözlemlenmiştir.

Bölgede bu tür saha çalışmaları şu ana kadar yeterince yapılmadığı için yada bir başka deyişle halk bu araştırmacılarla pek sık muhatap olmadıkları için görüşmecilerimize (elemanlarımıza) önce, sivil polis, gazeteci, turist veya örgüt ajanı... gibi bakmışlar, daha çok da gazeteci ve istihbaratçı yakıştırmaları yapmışlardır.

Halkın araştırmacıya olan bu kuşkusu çalışmaya da yansımıştır. Bu yansıma öncelikle, verilen bilgilerin hiçbir şekilde kimsenin eline geçmeyeceğini ve bağlayıcı olmayacağını ifade etmelerine rağmen her türlü kimlik bilgisi vermenin reddi şeklinde kendisini göstermiş, hatta kimlik bilgileriyle ilgili soru sorulması üzerine o ana kadar sorulara cevap veren kimi denekler hemen görüşmecinin elinden soru kağıdını alarak yırtmış, görüşmeciyi kendisini işlemlerle suçlamış ve tehdit yoluna gitmiştir.

Güvensizliğin bir diğer göstergesi, insanların sohbet esnasında ileri sürdükleri fikirlerini görüşme formu doldurulurken "yazıya geçirilmesinden ötürü" inkar yoluna gitmeleri, bu hatırlatılınca da ama o zaman kaydetmiyordunuz, şimdi yazıyorsunuz gibi cevaplar vermeleri olmuştur. Hatta yine bu hatırlatmalar üzerine kimi görüşülenler (denekler) sinirlenerek görüşmecileri ajanlıkla, muhbirlikle itham etmişlerdir.

Bölge halkında batıda yaşayanların aksine, kısmen buldukları yerlerde dahi güvende oldukları hissi bulunmamaktadır. Bilhassa faili meçhul cinayetlerden ötürü hem devlete, hem terör örgütüne duyulan bir güvensizlik ve korku bulunmaktadır. Bu güvensizlik halkın birbiriyle ilişkilerini etkilemektedir. Görüşmeler esnasında görüşülenlerin çoğu sorulara yalnız cevap vermeyi yeğlemiş, hatta bunu abartarak kendi aile bireylerini dahi görüşme esnasında odadan çıkartanlar olmuştur. Bu içekapanıklıkta, "Hizbullahçılar" ve "İtirafçıların" çeşitli şekillerde halkı suçlu olsun, suçsuz olsun yetkili birimlere ve bazı insanlara ihbar etmelerinden dolayı yaşanan sıkıntılar etkili olmuştur. Ayrıca terör örgütü, halkı kendi yanına kazanmak, devlete karşı soğutmak için halkla

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

devleti karşı karşıya getirmeyi bir taktik olarak izlediği için yine bu tür sahte itirafçılar oluşturarak zaman zaman insanları ihbar yoluna gitmiştir.

Batı bölgelerine göçedenlerde ise herkese karşı güvensizlik olgusu biraz nitelik değiştirmiş ve kendilerine yakın unsurlar arama noktasına gelmişlerdir.

Batı illerine göçedenler genellikle yerleşim yeri olarak daha önce gelen hemşehrilerinin bulunduğu bölgeleri tercih etmektedirler.

Göçedenler genellikle birarada yaşamaya gayret göstermektedirler ve birbirleri ile sıkı temasları bulunmaktadır.

Şayet göçettikleri yerde tanıdıkları bulunmuyorsa HADEP teşkilatına gittiklerini ve buralardan yardım istediklerini söyleyenler vardır (Özellikle Antalya'ya göçedenler arasında bu yaygındır).

Göçedenlerin yerli halkla ilişkisinin azlığı gözlenmektedir. Erkekler iş hayatı, çocuklar ise okul dolayısıyla yerli halkla temas kurmaktadır. Bunun dışında bir ilişki gelişmemiştir.

Bazı mahallelerde insanlar herşeyi unutup, kendi hallerinde yaşamayı tercih ederlerken bazı mahallelerde örgütlü bir yapı karşımıza çıkmaktadır. Buna örnek olarak Adana'da 19 Mayıs Mahallesi verilebilir. Herkesin birbirini tanıdığı mahallede yeni göçler hemen göze çarpmaktadır. Keza, yine aynı ilde Dağlıoğlu mahallesi yeni göçler alan bir mahalle olup, burada yaşayan hemen herkeste terörün etkileri sezilenmektedir. Mersin ilinde de yine bazı mahallelerde örgütlü yapılanmalara rastlanılmaktadır. Bilhassa Gündoğdu ve Siteler mahallelerinin arasında kalan ve HADEP binasının etrafında oluşan Yenipazar Mahallesinde halk örgütlü bir şekilde yaşamaktadır.

Aktarılan gözlemlerimizde de görüldüğü gibi bu insanların sosyal hayatı (özellikle Doğudaki şehirlere göç edenlerde) paylaşımları mümkün değildir. Kaldı ki hava kararınca yaşamın durduğu bir şehirde sosyal hayatı sürdürmek mümkün değildir.

Tablo: III.14. Yerli Halk İle İlişki

Buranın yerli halkı ile ilişkiniz nasıl?	Batı % n	Doğu % n
Bizi kabullenmiyorlar	10.7 134	0.8 25
Bizi önce kabullenmiyorlardı, sonra alıştılar	13.8 173	29.5 911
Gayet iyi karşıladılar	23.6 295	18.6 574
Önce iyiydi sonra bozuldu	0.6 8	0.1 3
Ne iyi ne kötü	36.3 454	29.8 921
Bizim de mağdur olduğumuzu gördüler	3.1 39	12.1 375
Diğer	9.0 112	0.2 5
Cevapsız	2.8 35	9.0 279
Toplam	100.0 1250	100.0 3093

$X^2=666,62$ p/.001

Uyumla ilgili sorulan sorularda bizi şaşırtan bir sonuç çıkmıştır. Batıda önce kabullenememe oranının oldukça yüksek çıkmasını beklerken bu oran doğu şehirlerinde % 29.5 olarak çıkmıştır. Ancak bu sonucun bazı sebepleri olabilir. Belki doğuya göçedenler daha sıcak bir karşılanma beklerken, bekledikleri ilgiyi görememiş olmaları onları bu duyguya itmiş olabilir. Doğudaki şehirlerde işsizler zaten fazlayken, yerli halk gelenlere tepkiyle bakmış olabilir. Aynı şekilde batıya göçen insanlar çok büyük bir tepki bekledikleri halde bu tepki ile karşılanmadıkları için olumlu düşünceye kapılmış olabilirler. Kaldı ki, batıda yerli halkın düşünceleri de göçedenlerin zannettikleri kadar olumlu değildir. Göçedenlerde net bir olumsuzluk belirtme oranı % 10.7 iken, yerli halkta bu oran aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi % 27.9 (% 21.0+% 6.9) dur.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.15. Yerli Halkın Göçedenlere Bakışı

Şehrinize göç eden bu insanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?	% n
“Kürt”ler buradan gitmeliler, kendi memleketlerinde yaşamalılar	21,0 392
Onlar da Türk vatandaşı ve istedikleri yerde yaşama hakkına sahipler	63,5 1186
Burası bizim memleketimiz, rahatsız etmeye hakları yok	6,9 128
Ayrımcılık yapmadıkça istedikleri yerde yaşarlar	1,1 20
Diğer	6,3 117
Cevapsız	1,3 24
TOPLAM	100 1867

3.9. Hayat Standardı

Tablo: III.16. Oturulan Konut Türü

Oturulan mekanın türü?	% n
Müstakil ev	43.2 1875
Gecekondu	39.3 1705
Apartman dairesi	11.7 506
Kerpiç dam	2.5 109
Baraka	0.7 29
Çadır	0.4 17
Cevapsız	2,3 102
Toplam	100.0 4343

Yukarıdaki tabloda da görüleceği gibi, ailelerin önemli bir kısmı müstakil evlerde (% 43.2) ve gecekondualarda (% 39.3) oturmaktadırlar. Müstakil ev ve

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

gecekonduların arasında da gerek konfor gerek yapı kalitesi açısından bir fark bulunmamaktadır. Hem gecekondu hem de müstakil evler çoğunlukla şehrin eklentisi durumundaki mahallelerde, göçedenlerin kendi emekleriyle oluşturdukları yapılardır. Apartman dairesinde oturma oranı ise %11.7'lerdedir.

Tablo: III.17.Doğu ve Batı Bölgelerine Göre Oturulan Mekanın Türü

Oturulan mekanın türü	Doğu % n	Batı % n
Müstakil ev	56.0 1731	11.5 144
Gecekondu	25.3 782	73.8 923
Apartman dairesi	12.3 379	10.2 127
Kerpiç dam	3.0 93	1.3 16
Baraka	0.2 6	1.8 23
Çadır	0.4 11	0.5 6
Cevapsız	2.9 91	0.9 11
Toplam	100.0 3093	100.0 1250

$X^2= 935.79$ p/.001

Tablo: III.18. Aynı Evi Kaç Ailenin Paylaştığı

Aynı evde kaç aile yaşamaktadır?	% n
1	76.4 3319
2	18,5 802
3	1,8 80
4 ve daha fazla	1.0 45
Cevapsız	2,2 97
Toplam	100.0 4343

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Deneklerin % 76.4'ü ise aynı evde kaç aile yaşamaktadır sorusuna "1" cevabını vermişlerdir. İki ailenin aynı evi paylaşma oranı da yüksektir (% 18.5). Ancak üç ailenin ve dört ailenin aynı evi paylaşmaları yüzdesi oldukça düşüktür.

Tablo: III.19. Doğu ve Batı Bölgelerinde Aynı Evi Kaç Ailenin Paylaştığı

Aynı evde kaç aile yaşamaktadır?	Doğu %-n	Batı %-n
1	77.6- 2399	73.6-920
2	19.2- 594	16.6-208
3	0.7- 21	4.7-59
4		3.6-45
Cevapsız	2.6- 79	1.4-18
Toplam	100.0/ 3093	100.0/1250

$X^2= 12.27$ p/.001

Tablo: III.20. Göç Nedenlerine Göre Aynı Konutta Yaşayan Aile Sayısı

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Aynı evde kaç aile yaşamaktadır?					
	1 % n	2 % n	3 % n	4 + % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	75.3 1108	20.3 299	1.2 18	0.2 3	3.0 44	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	79.0 837	16.8 178	1.5 16	0.2 2	2.5 26	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	72.9 419	21.2 122	2.6 15	2.3 13	1.0 6	100 575
İşsizlik	73.9 387	18.1 95	2.5 13	4.2 22	1.3 7	100 524
Köy korucularının baskısı	81.4 384	15.3 72	1.1 5	0.4 2	1.9 9	100 472
Diğer	73.7 73	16.2 16	4.0 4	3.0 3	3.0 3	100 99
Kan davası	80.8 63	15.4 12	3.8 3			100 78
Örgüt ve devlet	70.6 12	17.6 3	5.9 1		5.9 1	100 17
Ağa baskısı	50.0 3	33.3 2	16.7 1			100 6
Cevapsız	80.5 33	7.3 3	9.8 4		2.4 1	100 41
Toplam	76.4 3319	18.5 802	1.8 80	1.0 45	2.2 97	100 4343

$X^2= 21.38$ p/.001

Örgütün baskısıyla göçeden ailelerden büyük bir kısmı aynı evi başka bir aileyle paylaşmadan kullanmakta iken (% 75.3), % 20.3'lük bölümü ikinci bir aile ile (ki gözlem ve derinlemesine mülakatlarımıza göre bu genellikle evli çocuklar

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

veya evli kardeşlerle aynı evde oturma olarak gerçekleşmektedir) evlerini paylaşmaktadırlar. Aynı evde üç aile olarak yaşayanların oranı % 1.2'ye düşerken aynı evde 4 aile ve üzeri beraber yaşayanlar varolmakla birlikte bu oran % 0.2'dir. Diğer nedenlerle göçlerde de benzer oranlar sözkonusudur. Zaten, göç etme nedenlerine bakmaksızın göçeden ailelerin aynı evde kaç aile birlikte yaşadıklarına baktığımızda da bir aile % 76.4, iki aile % 18.5, 3 aile % 1.8 ve 4 ve üzeri aile % 1 oranlarıyla karşılaşılmaktadır.

Tablo: III.21. Göç Sebebine Göre Oturulan Konut

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Oturulan mekanın türü							
	Apartman dairesi	Gecekondu	Baraka	Çadır	Kerpiç dam	Müstakil ev	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	11.2 165	20.4 300	0.5 8	0.2 3	3.1 45	63.5 935	1.1 16	100 1472
Devletin etkisiyle (baskısı)	11.8 125	43.5 461	0.5 5	0.7 7	2.5 26	36.2 383	4.9 52	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	13.0 75	55.1 317	1.0 6	0.3 2	3.0 17	26.4 152	1.0 6	100 575
İşsizlik	10.9 57	58.4 306	1.5 8	0.6 3	2.3 12	24.8 130	1.5 8	100 524
Köy korucularının baskısı	6.8 32	46.2 218		0.4 2	0.8 4	43.0 203	2.8 13	100 472
Diğer	27.3 27	52.5 52	1.0 1		2.0 2	15.2 15	2.0 2	100 99
Kan davası	17.9 14	25.6 20	1.3 1		1.3 1	51.3 40	2.6 2	100 78
Cevapsız	17.1 7	46.3 19				31.7 13	4.9 2	100 41
Örgüt ve devlet	23.5 4	47.1 8			5.9 1	17.6 3	5.9 1	100 17
Ağa baskısı		66.7 4			16.7 1	16.7 1		100 6
Toplam	11.7 506	39.3 1705	0.7 29	0.4 17	2.5 109	43.2 1875	2.3 102	100 4343

($\chi^2=502.60$ p/.001)

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Göç sebeplerine göre oturlan konut ilişkisine bakıldığında terör dışı sebeplerle göçeden ailelerin terörden kaynaklanan sebeplerle göçeden ailelere nisbeten daha yüksek bir oranda apartman dairesinde yaşadıklarını bulgulamaktayız. (Aslında "gecekondu" ve "müstakil ev" cevaplarını verenlerin konutlarının arasında ciddi bir fark bulunmamaktadır. Aradaki tek fark "müstakil ev" in arsasına oturan kişiye ait olması, "gecekondu" nun arsasının ise devlete veya bir şahsa ait olması ve üzerine kaçak yapı kondurulmasıdır. Esasta her iki konut tipi için de genellikle "imar planı"nda gerekli düzenlemeler yapılmış, "imar izni" verilmiş değildir. Bunun da ötesinde çoğunlukla "iskan izni" de verilmediği için elektrik, su bağlantıları kaçak olarak yapılmaktadır. Halk, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde idarenin kendilerine gösterdiği şehrin kenarında, ama zamanla kentle bütünleşen bölgelerde kendi yaptıkları/yaptırdıkları konutlarda yaşamaktadırlar.)

Tablo: III.22. Oturlan Konutun Genişliği ve Elektrik, Su İmkanları

Oturlan mekanın genişliği	%	n
2+1 elektrik, su var	50.7	2201
3+1 elektrik su var	34.4	1494
1+1 elektrik su var	5.2	228
4+1 elektrik su var	1.1	46
1+1 elektrik var su yok	0.5	22
Elektrik su yok	0,4	19
2+1 elektrik yok su var	0,4	19
5+üzeri elektrik su var	0,4	16
3+1 elektrik var su yok	0,3	14
2+1 elektrik var su yok	0.2	8
1+1 elektrik yok su var	0,2	9
1+1 elektrik su yok	0.1	4
Cevapsız	6,0	259
Toplam	100.0	4343

Konutların büyük çoğunluğu 2 oda+salondan oluşmaktadır (% 50.7), içinde elektrik ve su bağlantısı vardır. Yine % 34.4'lük oranda da 3 oda+salon konut bulunmakta olup, bu konutların da elektrik su bağlantısı bulunmaktadır. Ne var ki, göçedenlerle yapılan derinlemesine mülakat verilerine göre bu elektrik ve su bağlantılarının önemli ölçüde yasal olmayan yollarla gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

Tablo: III.23. Sahip Olunan Eşyalar

	Var % n	Yok % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Televizyon	81.0 3516	17.7 770	1.3 57	100.0 4343
Buzdolabı	79.0 3431	19.7 857	1.3 55	100.0 4343
Çamaşır makinası	35.6 1545	63.0 2735	1.5 63	100.0 4343
Müzik seti	54.0 2347	44.6 1935	1.4 61	100.0 4343
Bulaşık makinası	3.5 154	94.7 4112	1.8 77	100.0 4343
Otomobil	8.2 356	90.0 3910	1.8 77	100.0 4343
Traktör	2.2 95	96.1 4172	1.7 76	100.0 4343

Göçeden ailelerin, elektrikli ev aletlerinden televizyona sahip olma oranı % 81.0, buzdolabına sahip olma oranı % 79.0 , çamaşır makinasına sahip olma oranı % 35.6, müzik setine sahip olma oranı % 54 iken (basit radyo-teypler müzik seti olarak ifade edilmektedir.), bulaşık makinasına sahip olma oranı % 3.5'dir.

Diğer taraftan görüşülen deneklerden otomobile sahip olanların oranı % 8.2 iken, traktöre sahip olanların oranı % 2.2'lerdedir. Tarım ve hayvancılığın göçler nedeniyle geçim alanı olmaktan önemli ölçüde çıkmasının bu oranın azlığında katkısı bulunmaktadır.

3.10. Göçün Yoğunluğu ve Yönü

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun kırsalından bölge il ve ilçe merkezlerine göç olduğu bilinmektedir. Batı illerine ise hem bölge kırsalından hem de il ve ilçe merkezlerinden göç olmaktadır. Bu göç olgusunun birçok nedeni olduğu bilinmektedir. Ancak 1980'den sonra mevcut göç nedenlerine yeni bir boyut eklenmiştir. Bu boyut terör ve terörün yol açtığı nedenlerdir. Bölgede baştan beri varolan göç olayına terör nedeniyle göçün katkısı abartıldığı kadar büyük değildir. OHAL Bölge Valiliğince bölgede 1992-1994 yılları arasında 820'si köy olmak üzere toplam 3.165 yerleşim biriminin boşaldığı (boşalan veya boşaltılan) buralardan 387 bin nüfusun göçettiği açıklanmıştır. Resmî rakamlarda bazı unsurların hesaplanmayacağını düşünsek bile, bölgede göç olayının bölge

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

nüfusunun % 5'ini aşacağını sanmıyoruz. Ancak % 5 önemli bir orandır ve göçün kısa zamanda gerçekleşmesi bölgedeki sosyal dengeleri altüst etmeye yeterlidir. Ancak bazı iller için dengeler büsbütün bozulmaktadır.

Bir il merkezinin 1990-1997 aralığında kendi nüfusunun yarısı hatta kendi nüfusu kadar göç olması, bölgenin sosyal yapısı açısından problemin büyüklüğünü göstermektedir.

Bölgede anket yapılan yerlerden Ağrı, Bitlis, Diyarbakır, Hakkari, Kars, Mardin, Siirt, Tunceli ve Van sadece kendi ilçe ve köylerinden göç alırken; Elazığ büyük ölçüde Tunceli'den, Muş Bingöl'den; Batman, Diyarbakır, Hakkari, Muş, Van ve Şırnak'tan da göç almaktadır. Diyarbakır'ın bütün bölgeden göç aldığını, terör nedeniyle göçün de büyük ölçüde Diyarbakır'a yöneleceğini düşünürken, resmi kaynaklarda ve anketimizde böyle bir sonuca ulaşamadık. Diyarbakır büyük ölçüde kendi il ve ilçelerinden göç (terör nedeniyle) almaktadır. Diyarbakır'ın bölgeden aldığı göçlerin sebebini terör dışı nedenler ve sosyo-ekonomik sebepler olarak açıklayabiliriz. Araştırmamızda Adana, Antalya, Aydın, Mersin, İzmir ve Manisa'nın bölgenin bütün yörelerinden göç aldığı ortaya çıkmaktadır. Bölgede göç vermeyen veya ihmal edilebilecek kadar az sayıda göç veren tek il Gaziantep'tir.

Tablo: III.24. Göç Edilen Yere Göre Yerleşilen Yer

Göç ettikleri yer	Yerleştikleri Yer																Toplam					
	Adıyaman	Agri	Bingöl	Bitlis	Diyarbakır	Elazığ	Erzincan	Erzurum	Hakkâri	Kars	Malazgirt	Mardin	Muş	Silvan	Tunceli	Şırnak		Van	Batman	Şırnak	Hakkâri	Cevayır
Adana	4,8	1,5	3,4	1,5	23,6	2,2	0,6	2,8	1,2	1,2	0,6	2,7	1,5	1,2	3,4	6,5	0,9	1,2	2,2	0,6	100,0	
	15	5	11	5	77	7	2	8	4	4	2	8	5	3	11	21	3	4	7	2	324	
Agri		100																			100,0	
		119																			118	
Antalya	3,1	1,3	6,2	10,7	3,1	2,2	0,9	4,9	1,3	1,3	0,9	6,9	0,9	1,6	0,9	7,6	8,9	30,2	3,6	0,4	100,0	
	7	3	14	24	7	5	2	11	3	3	2	20	2	4	2	17	20	69	6	1	228	
Aydın	0,6	10,3	5,2	8,4	10,3	1,3	4,5	1,9	3,2	0,6	1,3	9	12,3	11,6	6,5	3,2	1,3	3,9	0,6	0,6	100,0	
	1	16	8	13	16	2	7	3	5	1	2	14	19	18	10	5	2	6	1	1	164	
Bitlis			100																		100,0	
			149																		149	
Diyarbakır	0,2		0,5		99,4																100,0	
	1		3		822																826	
Elazığ						8,5	6								91,5						100,0	
			43,7			12,7	25								85						100,0	
Erzincan	0,5		86																		100,0	
	1		86																		187	
Hakkâri								99,1													100,0	
								209													211	
İstanbul	0,9	2,8	0,9	1,4	17,3	1,9	0,5	5,1	0,5	7	0,5	22,4	0,9	8,4	8,9	4,7	3,7	1,4	9,8	0,5	100,0	
	2	8	2	3	37	4	1	11	1	15	1	48	2	18	19	10	8	3	21	0,5	216	
İzmir	0,6	6	1,1	1,1	10,2	1,7	4	13,6	0,6	5,7	2,8	6,8	8,8	11,4	0,6	10,2	3,4	4,5	2,3	0,6	100,0	
	1	14	2	2	16	3	7	24	1	10	5	12	12	20	1	18	6	8	4	1	178	
Kars								100													100,0	
								80													80	
Manisa	0,6	12,1	1,3	5,1	5,1	0,6	1,3	8,4	3,8	5,7	8,3	0,6	6,4	17,6	5,1	2,5	1,9	2,5	2,5	3,8	100,0	
	1	19	2	8	8	1	2	10	6	9	13	1	10	28	6	4	3	4	4	6	187	
Mardin												99,8									100,0	
												231									232	
Muş			20,0									79,3									100,0	
			30									119									169	
Silvan															99,7		0,3				100,0	
															310		1				311	
Tunceli															100,0						100,0	
															163						163	
Van															100,0						100,0	
															154						154	
Batman					31,5			5,5			0,8				9,8			40,9	6,7	0,4	100,0	
					80			14		2	2			25			11	104	17	1	284	
Şırnak											0,3				70,9						100,0	
											1				86						289	
Hakkâri	14,8																				100,0	
	6																				14	
Toplam	0,5	4,4	3,4	4,5	20,3	0,8	1,1	1,9	3,1	3,0	0,9	9,9	4,8	11,7	8,4	1,4	4,9	4,4	6,3	0,3	100,0	
	22	192	147	194	892	33	47	42	254	132	41	28	428	198	649	469	62	211	193	272	18	4343

3.11. Göçün Sebepleri ve Göç Yılları

Tablo II.25. Göç Sebepleri

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	% n
Örgüt etkisiyle	33.9 1472
Devletin etkisiyle	24.4 1059
Ekonomik şartların bozulması	13.2 575
İşsizlik	12.1 524
Köy korucularının baskısı	10.9 472
Diğer	2.3 99
Kan davası	1.8 78
Örgüt ve Devlet	0.4 17
Ağa baskısı	0.1 6
Cevapsız	0.9 41
Toplam	100.0 4343

Deneklerin göç etmelerindeki en önemli sebep "örgütün baskısı" olarak belirginleşirken (% 33.9); bunu hemen, devletin etkisi (% 24.4) izlemektedir. Bu seçeneğe devletin izlediği bölge güvenliğinin halkın da katılımıyla sağlanması politikalarının bir ürünü olan köy koruculuğu sistemi içerisinde doğan komplikasyonlardan ötürü göçler de eklenirse (% 10.9) terör kaynaklı göçlerde örgütün ve devletin etkisi başabaş gözükmektedir. Ne var ki, her üç nedenden dolayı oluşan göçler toplam göçün % 70'lik kısmıdır. Bölgenin ekonomik şartlarının elverişsizliğinin, buna bağlı olarak işsizliğin de örgüt baskısı ve devlet etkisi kadar göçlerde müessir olduğu da ortadadır. Ancak terörün ve teröre yönelik devlet politikalarının ekonomiye kötü etkileri düşünüldüğünde göçün temel sebebinin terör olduğu söylenebilir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.26. Yerleştiklere Yere Göre Göç Etme Yılı

Yerleştikleri yer	Göç etme yılı										Toplam %
	83 öncesi % n	83-90 arası % n	91 % n	92 % n	93 % n	94 % n	95 % n	96 % n	97 % n	Cevapsız % n	
Batı	26.4 330	38.9 486	6.6 82	8.2 102	7.5 94	4.7 59	3.0 37	2.6 32	1.9 24	0.3 4	100.0 1250
Doğu	0.3 10	31.2 966	33.0 1020	19.3 597	14.3 443	0.8 24	0.1 2		1	1.0 30	100.0 3093
Toplam	7.8 340	33.4 1452	25.4 1102	16.1 699	12.4 537	1.9 83	0.9 39	0.7 32	0.6 25	0.8 34	100.0 4343

$X^2=1413.90$ p/.001

Batıya yönelen göçlerde 91 öncesi göçlerin % 65.3 olduğunu görmekteyiz. Doğuda 1983-1991 arası % 31.2 olan göç oranı sadece 1991 yılında % 33 olmuş, 1992'de % 19.3 ve 1993 yılında % 14.3 olmuştur. Batıya yönelen insanlar bizce terör nedeniyle de olsa ekonomik amaçları daha fazla olanlardır.

Tablo: III.27. Köyün Tamamının Göçedip Etmediği

Yerleştikleri yer	Köyünüzün bütünü mü yoksa bir kısmı mı göçtü?			
	Bir kısmı göçtü, köyde hala kalanlar var % n	Bütün köy göçtü, köyümüzde kimse kalmadı % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Batı	79.4 992	16.6 208	4.0 50	100.0 1250
Doğu	21.1 652	78.3 2421	0.6 20	100.0 3093
Toplam	37.9 1644	60.5 2629	1.6 70	100.0 4343

$X^2=1379.14$ p/.001

Köyün tamamının göçteğini söyleyenlerin oranı batıda sadece % 16.6'da kalmakta, Doğu'da bu oran % 78.3'e çıkmaktadır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.28. Yıllara Göre Göç Sebepleri

Göç etme yılı	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?						
	Örgüt ve devlet	Köy korucularının baskıları	Örgüt	Devletin etkisiyle (baskısı)	Terör dışı nedenler	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
83 öncesi	0.3 1	0.6 2	2.6 9	3.5 12	90.6 308	2.4 8	100 340
83-90 arası	0.7 10	11.6 168	29.0 421	23.2 337	34.6 503	0.9 13	100 1452
91	0.3 3	13.2 145	42.3 466	28.1 310	15.9 175	0.3 3	100 1102
92	0.1 1	10.3 72	44.3 310	26.6 186	18.2 127	0.4 3	100 699
93	0.2 1	11.4 61	41.0 220	30.9 166	15.3 82	1.3 7	100 537
94	1.2 1	16.9 14	18.1 15	26.5 22	34.9 29	2.4 2	100 83
95		7.7 3	20.5 8	23.1 9	46.2 18	2.6 1	100 39
96		12.5 4	6.3 2	21.9 7	56.3 18	3.1 1	100 32
97		4.0 1	4.0 1	20.0 5	68.0 17	4.0 1	100 25
Cevapsız		5.9 2	58.8 20	14.7 5	14.7 5	5.9 2	100 34
Toplam	0.4 17	10.9 472	33.9 1472	24.4 1059	29.5 1282	0.9 41	100 4343

$X^2= 955.06$ p/.001

Yıllar itibariyle ve sebeplerine göre göçlere baktığımızda, 1983 öncesi yaşanan göçlerin büyük ölçüde (%90.6) terör dışı nedenlere dayandığını görmekteyiz. İşsizlik, geçim sıkıntısı, kan davası, ağalık sisteminden kaçış 1983 öncesi yaşanan göçlerin temel nedenlerini oluşturmaktadır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde bölücü terör örgütünün henüz yeni yeni sesini duyuracak çapta eylemler yapmaya başladığı 1983 yılına kadar "teröre dayalı" göçler "örgüt baskısıyla %2.6, devletin etkisiyle %3.5, örgüt ve devletin etkileriyle %0.3 oranlarında oluşmuştur. 1983 yılından sonra Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde etkinliğini artıran, sansasyonel, kanlı eylemlere girişen ve bu eylemlerini özellikle bölge insanı üzerinde yoğunlaştıran terör örgütünün bölgeden büyük bir göçe yol açtığı görülmektedir. Bu yıllar arasında örgüt baskısıyla yaşanan göçlerin oranı (%29) artarken terör dışı nedenlere dayalı göçlerde büyük bir azalma görülmektedir (%34.6). Terör olaylarının tırmanma eğilimi gösterdiği 1991-1994 yılları arasında da yine gerek örgüt baskısı, gerek

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

devlet ve köy korucuların tesiriyle yaşanan göçlerde büyük bir artma olmuştur. Terör dışı nedenlerle göçedenlerin 1983 yılı öncesindeki oranıyla bu yıllardaki oranları arasındaki fark çok açılmıştır.

1991 yılında terör dışı nedenlerle göçedenler toplam göçlerin sadece %15.9'unun oluşturmaktadır. Yani bir diğer deyişle bölge insanının en öncelikli konusu olan İşsizlik, ekonomik sıkıntılar, ağalık sisteminin daha da önüne "terör" yerleşmiştir. 1994 ve sonraki yıllara ait bulgular ise bölgede bu yıldan sonra bölücü örgütün psikolojik üstünlüğünün kırılması ve gücünün zayıflamasıyla paralellik arz etmektedir. Özellikle 1994 yılından itibaren güvenlik güçlerinin sınırötesi hareketlerle bilhassa 1990-93 arasında Kuzey Irak'taki otorite boşluğundan ötürü buralara mevzilenen ve "topyekün ayaklanma stratejisi" uygulamaya kalkışan terör örgütünü büyük ölçüde yok etmesiyle birlikte terörden kaynaklanan göçlerde farkedilir bir azalma olmuştur. 1993 yılında "örgüt baskısıyla" %41; devletin etkisiyle %30.9 olarak yaşanan terör nedeni göçler, hemen bir yıl sonra terör örgütü baskısıyla %18.1; devletin etkisiyle %26.5 oranlarına düşmüştür. Takibeden yıllarda bu düşüş devam etmiştir. 1995 yılında örgüt baskısından dolayı %20.5; devletin etkisiyle %23.1 oranlarına inen terör nedeni göçlerin 1996 yılındaki oranı ise daha dikkat çekicidir. 1996 yılında terör dışı nedenlerle göçler %56.3'e ulaşmaktadır. 1997 yılında (ilk 9 aylık dönem) göçeden deneklerin ise göç nedeni olarak %4'ü örgüt baskısını; %20'si devletin etkisini göstermektedir. 1994 sonrası ekonomik nedenlerle göçün yeniden bir artış trendine girdiği gözlenmektedir. Ancak, hatırlamakta fayda olacak bir önemli nokta da araştırma evreninde 1983 öncesi göç edenlerin toplam göçün %7.8'ini, 1983-1990 arası göçedenlerin %33.4'ünü; 1991-1993 arası göçedenler ise %63.9'unu oluşturmaktadır. Yani, 1994'ten itibaren yaşanan göçlerde gerek terör kaynaklı olsun, gerek terör dışı nedenlerle olsun büyük bir azalma olduğunu görmekteyiz.

Ki, bu araştırmanın anket çalışmasından önce Bölge illerinde ve İlçileri Bakanlığı'na bağlı çeşitli birimler nezdinde (Bakanlık, OHAL Valiliği, Valilikler, Kaymakamlıklar) yapılan çalışmalarda da 1990'dan 1994'e kadar hızlı bir "köy boşalması" yaşandığı, alışılmışın dışında fertlerin veya ailelerin göçü yerine tüm köyün aynı anda (çoğunlukla aynı yere) göç ettiği bulgulanmıştı. (Bkz. Ek: 1)

Tablo: III.29. Göç Sebepleri ve Aile Göçü Bağlantısı

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Ailenizin tamamı mı göç etti?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	95.6 1407	2.4 36	2.0 29	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	92.7 982	5.4 57	1.9 20	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	79.5 457	18.6 107	1.9 11	100 575
İşsizlik	76.0 398	22.7 119	1.3 7	100 524
Köy korucularının baskısı	93.6 442	5.1 24	1.3 6	100 472
Diger	62.6 62	35.4 35	2.0 2	100 99
Kan davası	89.7 70	9.0 7	1.3 1	100 78
Cevapsız	85.4 35	14.6 6		100 41
Örgüt ve devlet	76.5 13	17.6 3	5.9 1	100 17
Ağa baskısı	100 6			100 6
Toplam	89.2 3872	9.1 394	1.8 77	100 4343

$X^2= 328.59 p/.001$

Terör kaynaklı göçlerde terör dışı nedenlere bağlı olarak gerçekleşen göçlere oranla ailelerin tamamının göçetme eğiliminin daha yüksek olduğu bulgulanmıştır. Buna göre örgüt baskısıyla göçedenlerin % 95.6'sında, devlet etkisiyle yaşanan göçlerin % 92.7'sinde, köy korucularının baskısıyla göçlerin % 93.6'sında ailenin tamamı göçederken; ekonomik nedenli göçlerde % 79.5, işsizlikten kaynaklanan göçlerde % 76 ailenin tamamı göç etmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.30. Göçedilen Yıllara Göre Ailenin Tamamının Göçedip Etmediği

Ne zaman göç ettiniz?	Ailenizin tamamı mı göç etti?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
83 öncesi	74.7 254	23.8 81	1.5 5	100 340
83-90 arası	87.5 1270	10.6 154	1.9 28	100 1452
91	95.0 1047	3.5 39	1.5 16	100 1102
92	93.7 655	3.9 27	2.4 17	100 699
93	92.9 499	5.6 30	1.5 8	100 537
94	71.1 59	27.7 23	1.2 1	100 83
95	56.4 22	43.6 17		100 39
96	68.8 22	28.1 9	3.1 1	100 32
97	47.8 11	52.2 12		100 23
Cevapsız	91.7 33	5.6 2	2.8 1	100 36
Toplam	89.2 3872	9.1 394	1.8 77	100 4343

$X^2= 301.60$ p/.001

Yine aynı bulgulara paralel olarak terörden kaynaklanan göçlerin yoğun olduğu 1991-1993 yılları arasında ailenin tamamının göçetme oranının yüksekliği dikkat çekmektedir.

Tablo: III.31. Aileden Ayrılarak Başka Yere Göçedenler

Aileden ayrılan, başka yere göç eden oldu mu? Nereye?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?						Toplam % n
	Örgüt ve devlet % n	Köy korucularının baskıları % n	Örgüt etkisiyle (can güvenliği) % n	Devletin etkisiyle (baskısı) % n	Terör dışı nedenler % n	Çevapsız % n	
Evet		1.1 5	1.0 15	1.1 12	2.9 37		1.6 69
Hayır	70.6 12	53.8 254	55.6 818	53.9 571	62.9 806	73.2 30	57.4 2491
Ankara	5.9 1	0.6 3	0.2 3	0.5 5	0.9 12		0.6 24
İstanbul	11.8 2	8.1 38	6.0 88	7.6 80	9.2 118	4.9 2	7.6 328
İzmir		2.3 11	2.6 39	1.6 17	2.1 27	2.4 1	2.2 95
Adana		4.4 21	5.0 74	5.9 63	3.7 47	7.3 3	4.8 208
Bursa			0.2 3	0.2 2	1.6 20		0.6 25
Mersin		5.3 25	7.3 107	7.5 79	3.4 43		5.8 254
Antalya		0.2 1	0.1 2		0.5 7		0.2 10
Diyarbakır		0.2 1	0.5 8	0.4 4	0.2 2		0.3 15
Manisa			0.2 3	0.3 3	0.2 3		0.2 9
Muğla			0.1 1		0.2 3		0.1 4
Yurtdışı		0.2 1	2.6 38	2.8 30	3.8 49		2.7 118
Siirt					0.2 3	2.4 1	0.1 4
Aydın			0.1 1		0.2 2		0.1 3
Van			0.2 3	0.3 3			0.1 6
Hatay			0.3 5		0.2 3		0.2 8
İzmit	5.9 1		0.1 2	0.1 1	0.2 3		0.2 7
Gaziantep		1.1 5	0.4 6	0.4 4	0.1 1		0.4 16
Çevapsız		22.7 107	17.0 250	17.4 184	7.3 93	9.8 4	14.7 638
Toplam	100 17	100 472	100 1472	100 1059	100 1282	100 41	100 4343

$\chi^2=6.13$ p/.293

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Göçeden ailelerin büyük bir bölümünün aynı il'e göçetmeyi tercih ettikleri bulgulanmıştır. Ailenin genelinden farklı olarak yapılan göçlerin yoğunlaştığı il İstanbul olmuştur. Terör kaynaklı göçlerde örgüt baskısından uzaklaşmak isteyenlerin % 6'sının, köy korucularının baskısından kaçmak isteyenlerin % 8.1'inin, devletin etkilerinden kaçanların % 7.6'sının aileden koparak İstanbul'a gittiği gözlenmektedir. Bu bağlamda İstanbul'dan sonra en fazla tercih edilen iller Mersin, Adana ve İzmir olmaktadır. Bu illerde iş imkanlarının varolması aileden kopmaların bu illere yönelmesinde etkili olmaktadır. Aileler başlangıçta terör nedeniyle göçseler de ikincil aşamada ekonomik boyut ortaya çıkmaktadır. Ayrıca haneden ayrılan insanların nereye gittiklerini gizlemek için büyükşehirlere gittiklerini söylemeleri de mümkündür. Cevapsızların da fazla miktarda olması manidardır.

Tablo III.32. Göçedilen Yere Yerleşme Nedeni

Buraya yerleşme nedeniniz nedir?	% n
Akrabalarımın önceden yerleşmeleri	28.9 1256
İş, eğitim ve sağlık ve sosyal imkanlar	23.3 1014
Önceden bu bölgeyi tanımamız	15.2 661
Geçim şartlarının elverişli olması	11.5 501
Memleketimize yakın olması	8.4 365
Aile meclisi kararı	1.8 77
Aşiret kararı	1.0 44
Köy mezra halkının ortak kararı	0.5 23
Diğer	3.4 150
Cevapsız	5.8 252
Toplam	100.0 4343

Göçedenlerin göçettikleri yere yerleşmeyi tercih etmelerinde en ön sırayı akrabalarının daha önce göçedilen yerde yerleşmiş olması almaktadır (%28.9). İş, eğitim, sağlık ve sosyal imkanların olması (% 23.3) ve buna göçedilen yerde geçim şartlarının elverişliliği (% 11.5) de eklenirse aslında göçedilen yeri cazip kılan şeyin bir ölçüde daha önceden göçeden akrabaların da yardımıyla hayatın daha kolay kurgulanacağı, kazanılacağı duygusudur.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Yine aynı paralelde göçedenlerin % 15.2'sinin göç öncesi yerleşilen yeri tanımları da yeni bir hayata başlarken arzulanan kolaylıklara kapı aralamaktadır. Bununla birlikte "memlekete yakınlığı"da göçedilen yere yerleşmesinde önemli bir tercih sebebi olmaktadır (% 8.4).

Tablo: III.33.Bölgelere Göre Göçedilen Yere Yerleşme Nedeni

Yerleştikleri yer	Buraya yerleşme nedeniniz nedir?										
	Akrabalarının önceden buraya yerleşmiş olması	İş, eğitim, sağlık ve sosyal imkanlarının elverişli olması	Memlekete yakın olması	Aşiret kararı	Aile meclisi kararı	Köy-mezra halkının ortak kararı	Önceden bu bölgeyi tanıyor olmamız	Geçim şartlarının elverişli olması	Diğer	Cevap-sız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Batı	42.4 530	30.6 383	0.5 6	0.5 6	5.9 74	1.2 15	5.9 74	6.8 85	4.2 53	1.9 24	100.0 1250
Doğu	25.3 726	20.4 631	11.6 359	1.2 38	0.1 3	0.3 8	19.0 587	13.4 416	3.1 97	7.4 228	100.0 3093
Toplam	28.9 1256	23.3 1014	8.4 365	1.0 44	1.8 77	0.5 23	15.2 661	11.5 501	3.4 150	5.8 252	100.0 4343

$$X^2=501.10 \text{ p}/.001$$

Doğu ve batı bölgelerin yerleşenler ayrı ayrı ele alındığında batı bölgelerinde akrabaların olması ve ekonomik-sosyal imkanlar öne çıkarken, doğu bölgelerinde memlekete yakın olması ve önceden bu bölgeyi tanıyor olmak tercihleri öne çıkmaktadır.

3.12.Göçeden Ailelerin Sorunları

Terör nedeniyle göçün göç edenler açısından en zor yönlerinden biri göçün ani, hazırlıksız, mecburi ve plansız olmasıdır. Bu durum normal göçe göre problemleri daha da artırmaktadır.

Tablo: III.34. En Çok Zorlanılan Konu

Yerleştikleri yer	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?								
	İşsizlik	Konut sorunu	Şehre uyum	Hayat pahalılığı	Dil sorunu	Zorlanmadım	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Batı	35.0 437	15.0 188	27.8 347	7.5 94	2.3 29	4.2 53	4.2 53	3.9 49	100.0 1250
Doğu	21.5 666	5.9 182	45.0 1392	0.4 11	0.1 4	6.4 198	3.2 98	17.5 542	100.0 3093
Toplam	25.4 1103	8.5 370	40.0 1739	2.4 105	0.8 33	5.8 251	3.5 151	13.6 591	100.0 4343

$X^2=338.23$ p/.001

Göçedenlerin en çok zorlandıkları konuların başında doğuya göçedenlerde şehir uyum (% 45) gelmekte iken, batıya göçedenlerde işsizlik (% 35) gelmektedir. Doğuya göçedenlerde işsizlik (% 21.5), batıya göçedenlerde uyum ikinci sırada yer almaktadır (% 27.8). Batıda konut sorunu önemli bir problemken (% 15), Doğuda bu oran % 5.9 olmaktadır. Doğuda arazi probleminin batıya göre az olması, yerel otoritelerin gecekondü veya baraka yapımında anlayış göstermeleri ve kısmi destek vermeleri konut sorununu doğuda ikinci plana itmiştir. Dil sorunu problem olarak görülmemektedir. (% 2.3), halbuki batıda dil sorununun daha büyük olmasını beklerdik. Sosyal yapı olarak kapalı bir hayat yaşadıkları için erkeklerin de Türkçe bilmesi nedeniyle bu problemi büyütmemeleri normal olarak kabul edilebilir.

Tablo: III.35. Göç Sebebi ve Göç Sonrası En Çok Zorlanılan Konu

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?								
	İşsizlik	Konut sorunu	Şehre uyum	Hayat pahalılığı	Dil sorunu	Zorlanmadım	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	26.1 384	9.7 143	40.0 589	1.1 16	0.5 7	7.1 105	2.7 40	12.8 188	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	21.2 225	6.9 73	45.5 482	1.3 14	0.5 5	4.1 43	4.2 45	16.2 172	100 1059
Ekonomik şartların bozulması(geçim sıkıntısı)	29.7 171	9.6 55	33.6 193	4.3 25	0.9 5	6.8 39	4.0 23	11.1 64	100 575
İşsizlik	40.6 213	12.4 65	27.1 142	5.7 30	1.7 9	4.6 24	1.9 10	5.9 31	100 524
Köy korucularının baskısı	14.4 68	2.8 13	49.6 234	1.5 7	0.4 2	3.2 15	4.7 22	23.5 111	100 472
Diğer	18.2 18	11.1 11	31.3 31	6.1 6	3.0 3	16.2 16	7.1 7	7.1 7	100 99
Kan davası	7.7 6	6.4 5	64.1 50	2.6 2		6.4 5	2.6 2	10.3 8	100 78
Cevapsız	26.8 11	12.2 5	29.3 12	4.9 2		7.3 3	2.4 1	17.1 7	100 41
Örgüt ve devlet	41.2 7		23.5 4		11.8 2	5.9 1	5.9 1	11.8 2	100 17
Ağa baskısı			33.3 2	50.0 3				16.7 1	100 6
Toplam	25.4 1103	8.5 370	40.0 1739	2.4 105	0.8 33	5.8 251	3.5 151	13.6 591	100 4343

$X^2=223.13$ p/.001

Şehre uyum konusunda, örgüt baskısıyla göçedenlerin % 40'ının, devlet etkisiyle göçedenlerin % 45.5'inin; köy korucularının baskısıyla göçedenlerin % 49.6'sının, hem örgütün hem devletin etkisiyle göçedenlerin % 23.5'inin sıkıntı çektiği anlaşılmaktadır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Örgüt baskısından kaçanların % 7.1'i ise zorluk çekmediğini söylerken; devlet etkisiyle göçtüğünü söyleyenlerde bu oran (% 4.1) daha düşüktür.

Göçeden ailelerin karşılaştıklarını söyledikleri bir diğer önemli sorun ise konut sorunudur. Tüm göçlerde % 8.5 olan bu sorun, terör örgütü etkisiyle göçedenlerde % 9.7, devlet etkisiyle göçedenlerde ise % 6.9'dur.

Tablo: III.36. Göç Öncesi Geçim Sağlama Yolları

Göç etmeden önce köyünüzde geçiminiz nasıl sağladınız?	% n
Çiftçi	48.4 2103
Hayvan yetiştiricisi	37.3 1622
Arıcı	4.0 172
İşçi	3.7 162
Çoban	3.3 142
Esnaf	1.1 46
İşsiz	0.4 19
Diğer	0.5 0.5
Cevapsız	1.2 53
Toplam	100.0 4343

Göçedenlerin göç öncesinde (memleketlerinde) büyük ölçüde çiftçilikle (% 48.4) ve hayvancılıkla (% 37.3) uğraştıkları görülmektedir. Hayvancılıkla uğraşanlara % 4.0 arıcılıkla, % 3.3 çobanlıkla uğraşanları da eklemek daha doğru olacaktır. İşçi, esnaf meslek gruplarında bulunanların ise çok ufak yüzdelerde olduğu görülmektedir. Göç öncesi işsizlerin oranı ise % 0.7'dir. Köyde genelde herkesin kendi işinin sahibi olmasının bu düşük işsizlik oranında payı vardır.

Tablo: III.37. Köydeki Ekonomik Durum

Köyünüzde yaşarken ekonomik durumunuz nasıldı?	% n
Normal	46.6 2023
İyi	37.3 1620
Kötü	11.5 501
Çok iyi	1.3 55
Çok kötü	0.8 33
Cevapsız	2,6 111
Toplam	100.0 4343

Köyde iken deneklerin ekonomik yargılarına göz attığımızda ise % 46.6 normal, % 37.3 iyi, % 1.3 çok iyi cevaplarıyla karşılaşmaktayız. "Kötü" % 11.5, "çok kötü" % 0.8'de kalmaktadır.

Tablo: III.38. Göç Öncesi ve Sonrası Ekonomik Durum Mukayesesi

Buraya göç etmeden önceki ekonomik imkanlarınızla şimdiki durumunuzu mukayese eder misiniz?	% n
Değişen birşey yok	48.4 2100
Durumum bozuldu	29.9 1298
İş buldum, çalışıyorum	20.5 890
Cevapsız	1.3 55
Toplam	100.0 4343

Göç sonrası kurulan ekonomik düzenle öncesinin mukayesesinde ise deneklerin % 48.4'ü değişen bir şey olmadığını, % 20.5'inin iş bulup çalışmaya başladıklarını söylemelerine rağmen, % 29.9'u ise ekonomik durumunun bozulduğunu belirtmektedirler.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.39. Gelir Durumu

Gelir	Genel % n	Doğu % n	Batı % n	Yerli % n
17 milyondan az	10,3 446	4.6 141	24.4 305	5.5 103
18-30 milyon arası	36,8 1600	38.1 1177	33.8 423	18.3 342
31-50 milyon arası	29,6 1285	32.4 1002	22.6 283	32.6 608
51-80 milyon arası	12,8 556	13.9 430	10.1 126	26.7 499
81-150 milyon arası	1,9 84	1.1 34	4.0 50	9.9 185
151 milyondan fazla	2,6 113	3.3 102	0.9 11	2.8 53
Cevapsız	6,0 259	6.7 207	4.2 52	4.1 77
TOPLAM	100 4343	100 3093	100 1250	100 1867

$X^2=393.29$ p/.001

Araştırmamızda göçedenlerin gelir düzeyi 18-50 milyon arası gelir düzeyinde yoğunlaşırken (% 66.4), 50-80 milyon arasında gelir seviyesinde olanlar % 12.8'de kalmaktadır. Yerli halkın gelir durumu ise daha yüksektir. 31-80 milyon arası gelir seviyesinde olanlar % 59.3, 30 milyondan aşağı gelir düzeyi % 23.8'de kalmaktadır. Kaldı ki, hane büyüklüğü gözönüne alındığında batıdaki halkın nüfus başına gelir seviyesi göçedenlere göre neredeyse 3 mislidir.

Tablo: III.40. Göç Sebebi ve Göçedenlerin Göçedilen Yerdeki Ekonomik Durumu

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Buraya göç etmeden önceki ekonomik durumunuzla şimdiki durumunuzun mukayesesini yapar mısınız?				
	İş buldum, çalışıyorum, durumum daha iyi	Durumum bozuldu, geçim sıkıntısı çekiyorum	Değişen birşey yok	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	19.7 290	14.1 207	64.5 950	1.7 25	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	6.6 70	49.8 527	42.8 453	0.8 9	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	38.6 222	20.2 116	40.0 230	1.2 7	100 575
İşsizlik	40.1 210	21.8 114	37.0 194	1.1 6	100 524
Köy korucularının baskısı	11.7 55	54.7 258	33.1 156	0.6 3	100 472
Diğer	26.3 26	40.4 40	32.3 32	1.0 1	100 99
Kan davası	11.5 9	23.1 18	65.4 51		100 78
Cevapsız	7.3 3	34.1 114	48.8 20	9.8 4	100 41
Örgüt ve devlet	23.5 4	17.6 3	58.8 10		100 117
Ağa baskısı	16.7 1	16.7 1	66.7 4		100 6
Toplam	20.5 890	29.9 1298	48.4 2100	1.3 55	100 4343

$\chi^2=820.54$ p/.001

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Göçedenlerin göçettikleri yerlerdeki ekonomik durumları ile ilgili bulgulara göç öncesi ve sonrası, büyük ölçüde değişen bir şey olmadığı cevabı alınırken, bilhassa devletin etkisiyle göçettiğini söyleyenlerin, “durumum bozuldu, geçim sıkıntısı çekiyorum” dedikleri (% 49.8) gözlemlenmiştir. Öte yandan örgütün baskıları sonucunda göçedenlerden % 14.1'i durumunun kötüleştiğini söylerken; % 19.7'si şimdi daha iyi şartlarda olduğunu, iş bulup çalıştığını ifade etmiştir.

Göçeden insanların göç öncesi geçim sağlama yollarının tarım ve hayvancılığa dayalı olması nedeniyle şehirde iş bulmalarını sağlayacak bir meslekleri yoktur. Mesleksizlik sadece işsizliği değil, şehre uyumu da etkilemektedir. Bir insanın şehirleşmesindeki en önemli unsurun geçimini şehre yönelik işlerde sağlaması olduğunu ve göçedenlerin mesleklerini daha önce belirtmiştik.

Konut sorunu ekonomik durumla ilgili bir sorundur. Bu insanların konut sorunları henüz çözülmüş değildir. Bizce konutta en önemli problem oda başına düşen nüfus sayısı olmaktadır ki göçedenlerde bu oran Türkiye ortalamasına göre çok yüksektir. Hatta aynı evde birden fazla ailenin oturması oranı da oldukça yüksektir. Oturulan konutların niteliği açısından bu insanlar gecekondular ve gecekondulara benzer müstakil evlerde oturmaktadırlar, bu evlerin altyapısı problemlidir. Apartman dairesi olarak nitelendirilen yerler bile çoğunlukla düşük kaliteli yerlerdir.

İşsizlik, konut ve dil problemi aslında şehre uyum probleminin alt başlıklarıdır. Bu insanlar göçetmeden önce bu problemler kendileri açısından ortada yoktu.

Tablo: III.41. Göç Sebebinin Göçle Birlikte Ortadan Kalkıp Kalkmadığı

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Göçle birlikte göç etmenize neden olan olumsuzluklardan kurtulabildiniz mi?					
	Evet	Hayır	Kısmen	Henüz bilmiyorum	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	55.4 815	3.1 45	35.9 528	5.6 82	0.1 2	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	19.6 208	10.4 110	63.5 672	5.7 60	0.8 9	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	27.3 157	20.3 117	48.7 280	2.1 12	1.6 9	100 575
İşsizlik	30.5 160	20.2 106	42.6 223	5.0 26	1.7 9	100 524
Köy korucularının baskısı	23.9 113	6.1 29	64.8 306	4.7 22	0.4 2	100 472
Diğer	40.4 40	23.2 23	27.3 27	5.1 5	4.0 4	100 99
Kan davası	17.9 14	6.4 5	55.1 43	20.5 16		100 78
Cevapsız	26.8 11	19.5 8	36.6 15	9.8 4	7.3 3	100 41
Örgüt ve devlet	47.1 8	5.9 1	41.2 7		5.9 1	100 17
Ağa baskısı	33.3 2		66.7 4			100 6
Toplam	35.2 1528	10.2 444	48.5 2105	5.2 227	0.9 39	100 4343

$X^2=620.44$ p/.001

Göçe sebep olan sorunların göç sonrası ortadan kalkıp kalkmadığına ilişkin sorulara örgüt baskısıyla göçedenlerin % 55.4'ü "evet", % 35.9'u kısmen cevabını vermişler; ancak, devlet etkisiyle göçettiğini söyleyenlerde "evet" cevabı % 19.6, kısmen cevabı % 63.5 olmuştur. Bu grupta kesinlikle hayır diyenler ise % 10.4'dür.

Tablo: III.42. Yerleşilen Yerde Güven Hissi

Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?	% n
Evet	66.2 2876
Kısmen	24.8 1078
Hayır	8.3 360
Cevapsız	0.7 29
Toplam	100.0 4343

Göçedenler büyük ölçüde güvende olduklarını düşünmektedirler. Kırsal kesimde terör örgütü ve devlet arasında kalan bu insanlar, hiç olmazsa tarafını seçmek zorunda kalmadıkları için buldukları yerde güvencededirler.

Tablo: III.43. Göç Sebepleri ve Göçedilen Yerde Güvende Olup Olmama Düşüncesi

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet	Hayır	Kısmen	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	78.4 1154	2.6 39	18.6 274	0.3 5	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	58.6 621	11.7 124	25.1 308	0.6 6	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	51.7 297	11.1 64	36.2 208	1.0 6	100 575
İşsizlik	61.3 321	15.3 80	22.3 117	1.1 6	100 524
Köy korucularının baskısı	68.9 325	6.1 29	24.6 116	0.4 2	100 472
Diğer	71.7 71	8.1 8	16.2 16	4.0 4	100 99
Kan davası	51.3 40	12.8 10	35.9 28		100 78
Cevapsız	73.2 30	9.8 4	17.1 7		100 41
Örgüt ve devlet	88.2 15	5.9 1	5.9 -1		100 17
Ağa baskısı	33.3 2	16.7 1	50.0 3		100 6
Toplam	66.2 2876	8.3 360	24.8 1078	0.7 29	100 4343

$X^2=234.02$ p/0.001

Göç sebeplerine bağlı olarak göçedilen yerde kendilerini güvende hissedip hissetmedikleri araştırılan deneklerin genellikle kendilerini güvende hissettikleri görülmektedir. Güven oranı "örgüt baskısıyla" göçedenlerde %78.4, devlet ve örgüt baskısıyla göçedenlerde % 89.2, devletin etkisiyle göçedenlerde % 58.6, köy korucularının baskısıyla göçedenlerde % 68.9'dur.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Faili meçhul cinayetlerin devletle irtibatlandırılmasından dolayı devlet etkisiyle göçettiğini söyleyenlerde hala nisbi bir güvende olmama hissi görülmektedir.

Tablo: III.44. Göçederken Köye Geri Dönüşün Düşünülüp Düşünülmediği

Tekrar köyünüze döneceğinizi düşünerek mi göç ettiniz?	% n
Evet	53.8 2338
Hayır	43.1 1870
Cevapsız	3.1 135
Toplam	100.0 4343

Göçedenlerin önemli bir kısmı (%53.8) geri dönüş düşüncesiyle köyünden ayrılırken, % 43.1'lik bir kısmı da peşinen geri dönmeme arzusu taşımaktadır.

Göçedenlerin yerli halk ile ilişkilerinde bazı sorunlar ortaya çıkmıştır.

Tablo: III.45. Yerli Halk İle İlişki

Buranın yerli halkı ile ilişkiniz nasıl?	Batı % n	Doğu % n
Bizi kabullenmiyorlar	10.7 134	0.8 25
Bizi önce kabullenmiyorlardı, sonra alıştılar	13.8 173	29.5 911
Gayet iyi karşıladılar	23.6 295	18.6 574
Önce iyiydi sonra bozuldu	0.6 8	0.1 3
Ne iyi ne kötü	36.3 454	29.8 921
Bizim de mağdur olduğumuzu gördüler	3.1 39	12.1 375
Diğer	9.0 112	0.2 5
Cevapsız	2.8 /35	9.0 279
Toplam	100.0/ 1250	100.0/3093

X²= 666.62 p/.001

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Uyumla ilgili sorulan sorularda bizi şaşırtan bir sonuç çıkmıştır. Batıda önce kabullenememe oranının oldukça yüksek çıkmasını beklerken bu oran doğu şehirlerinde % 29.5 olarak çıkmıştır. Ancak bu sonucun bazı sebepleri olabilir. Belki doğuya göçedenler daha sıcak bir karşılanma beklerken, beklemedikleri ilgiyi görememiş olmaları onları bu duyguya itmiş olabilir. Doğudaki şehirlerde işsizler zaten fazlayken, yerli halk gelenlere tepkiyle bakmış olabilir. Aynı şekilde batıya göçen insanlar çok büyük bir tepki beklemedikleri halde bu tepki ile karşılanmadıkları için olumlu düşünceye kapılmış olabilirler. Kaldı ki, batıda yerli halkın düşünceleri de göçedenlerin zannettikleri kadar olumlu değildir. Göçedenlerde net bir olumsuzluk belirtme oranı % 10.7 iken, yerli halkta bu oran aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi % 27.9 (% 21.0+% 6.9) dur.

Tablo: III.46. Yerli Halkın Göçedenlere Bakışı

Şehrinize göç eden bu insanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?	% n
“Kürt”ler buradan gitmeliler, kendi memleketlerinde yaşamalılar	21,0 392
Onlar da Türk vatandaşı ve istedikleri yerde yaşama hakkına sahipler	63,5 1186
Burası bizim memleketimiz, rahatsız etmeye hakları yok	6,9 128
Ayrımcılık yapmadıkça istedikleri yerde yaşarlar	1,1 20
Diğer	6,3 117
Cevapsız	1,3 24
TOPLAM	100 1867

3.13. Batıdaki Yerli Halkın Göçedenlerle İlgili Problemleri**Tablo: III.47. Yerli Halkın Göçedenlere Bakışı**

Yerli halkın göçedenlere bakışı	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İşsizlik arttı	86.7 1618	6.5 122	6.8 127	100.0 1867
Ucuz ve genç işgücü ortaya çıktı	88.4 1650	11.1 208	0.5 9	100.0 1867
Yeni gecekondu bölgeleri ortaya çıktı, bu şehrin görünümünü bozuyor	92.5 1727	7.0 131	0.5 9	100.0 1867
Altyapı yetersiz kaldı	90.9 1698	8.5 158	0.6 11	100.0 1867
Mevcut doğal kaynaklar ve güzellikler tahrip oldu	82.3 1536	17.1 319	0.6 12	100.0 1867
Suç oranı her geçen gün artıyor	90.4 1688	8.4 157	1.2 22	100.0 1867
Seyyar satıcıların sayısı arttı, bu da hem sokakları hem de diğer satış merkezlerini olumsuz yönde etkiledi	80.9 1510	18.5 346	0.6 11	100.0 1867
Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı	58.3 1088	40.8 762	0.9 17	100.0 1867
Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez	55.1 1029	43.2 807	1.7 31	100.0 1867
Öğrenci sayısındaki artış nedeniyle okullar yetersiz kaldı	86.8 1620	12.8 239	0.4 8	100.0 1867
"Kürt"ler ve Türkler birarada kardeşçe yaşamalıdır	89.2 1666	10.0 186	0.8 15	100.0 1867
Çok kaba ve saldırgan insanlar, bu yüzden rahatsız oluyoruz	45.2 843	53.9 1006	1.0 18	100.0 1867
Konuşmalarını ve davranışlarını anlamıyorum	57.3 1069	41.8 780	1.0 18	100.0 1867
Tehlikeli insanlar, beni korkutuyorlar	28.4 530	70.4 1315	1.2 22	100.0 1867
PKK'dan kaçan insanlar olduğu için mağdur durumdayız	59.2 1106	38.9 727	1.8 34	100.0 1867
Bunların hepsi terörist	10.6 198	88.0 1643	1.4 26	100.0 1867
Çocuklarımıza kötü örnek oluyorlar	42.6 796	55.7 1039	1.7 32	100.0 1867
"Kürt"ler ile Türkler birbirlerinin düşmanıdır	9.4 176	89.6 1672	1.0 19	100.0 1867

Yerli halkın göçedenlere bakışı ekonomik konularla ilgili olarak olumsuzdur. İşsizlik, ucuz ve genç işgücünün ortaya çıkması, seyyar satıcıların sayısının artması sorularına % 90'lar civarında evet cevabı verilmesi bunun göstergesidir. Çevre sorunları ile ilgili bakış açısı için; yeni gecekondu bölgeleri ortaya çıktı bu da şehrin görünümünü bozuyor, altyapı yetersiz kaldı, mevcut doğal kaynaklar ve güzellikler tahrip edildi önermeleri baz alındığında aynı oranlarda olumsuz düşünceye sahiptirler. Çevre sorunları ile şehirleşmeyi bir

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

arada düşünürsek öğrenci sayısındaki artış nedeniyle okulların yetersiz kalması ve suç oranının her geçen gün artıyor olması hakkındaki düşünceler de aynı ölçüde olumsuzdur. Sosyal düşünceler ile ilgili biraz farklılık göstermektedir. Çocuklarımıza kötü örnek oluyorlar diyenlerin oranı % 42'de kalırken, çocukların evliliği ile ilgili olumsuz görüş oranı % 55 olmaktadır. Çok kaba ve saldırgan insanlar olarak görülme oranları % 45'te kalırken, konuşma ve davranışların anlaşılacağı (% 57) ifade edilmektedir. Sonuç olarak yerli halk göçedenlerle ilgili problemlerin büyük ölçüde olduğunu görmekte, ancak bu durumun "Kürt"ler ve Türklerin birarada kardeşçe yaşamasını engellemediğini ifade etmektedirler.

Tablo: III.48.Yerli Halkın Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri

Göçeden bu insanların size en olumsuz gelen yönü nedir?	%	N
Konuşmaları	11,4	212
Rahatsız olmuyorum	11,2	210
Çok çocuklu-nüfuslu olmaları	9,1	170
Uyum sağlayamamaları	7,9	148
Kaba ve saygısız olmaları	6,2	116
Eğitimsizlikleri	4,3	81
Cahillikleri	3,9	72
Davranış ve hareketleri	3,6	67
Kavgacı yapıları	2,9	54
Kültür farklılığı	2,8	53
Yaşam biçimleri	2,2	42
İrkçi olmaları	1,8	33
Kılık-kıyafetleri	1,8	33
Mafya olmaları	1,0	19
Düğünleri	0,8	15
Bally ve tiner kullanmaları	0,3	6
Haraç istemeleri	0,3	5
Hepsi	0,6	11
Diğer	6,2	115
Cevapsız	21,7	405
TOPLAM	100	4343

Yukarıdaki durum düşünceler ile ilgili soruda daha ayrıntılı ortaya çıkmaktadır. Yerli halkın % 11.2'si rahatsız olmadığını ifade ederken, göçedenlere olumsuz bakışının olmadığını, cevapsız kalan bölümü bu bölümde kabul edersek (% 21.7), % 33 oranında problem olmadığı söylenebilir. Ancak % 67 oranında yerli halk bu insanlardan bir ölçüde rahatsız olmaktadırlar.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.49. Yerli Halkın Göçedenlerle İlişkileri

Yerli halkın göçedenlerle ilişkileri	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Komşunuz var mı?	59.7 1114	33.2 620	7.1 133	100.0 1867
Arkadaşınız var mı?	58.8 1097	40.4 755	0.8 15	100.0 1867
Kiracınız var mı?	13.7 256	85.5 1596	0.8 15	100.0 1867
Çalışmanız var mı?	11.9 222	87.2 1628	0.9 17	100.0 1867
Akrabanız var mı?	15.3 286	83.7 1563	1.0 18	100.0 1867
Müşteriniz var mı?	29.2 546	69.8 1304	0.9 17	100.0 1867
Bu insanlarla aile çevrenizden herhangi bir evlilik olayı oldu mu?	19.7 367	79.3 1480	1.1 20	100.0 1867
Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan göç eden bu insanların kötü bir davranışını duydunuz mu veya gördünüz mü?	41.2 769	55.3 1032	3.5 66	100.0 1867

Yerli halkın bu insanların kötü bir davranışını görmediği veya duymadığı oranı (% 55.3) ile komşuluk ve arkadaşlık ilişkilerine girmeleri oranları (% 59) birbirine yakındır. Diğer ilişkiler az da olsa başlamıştır ve zaman içinde gelişebilir. Zaten önceki iki tabloda rahatsız olma ile ilgili verilen cevapların büyük çoğunluğu göçedenlerin davranış ve hareketlerinden kaynaklanmayıp uyumla ilgili problemlerdir.

3.14. Yerleşilen Yerde Gelecek Beklentisi

Tablo: III.50. Yerleşilen Yerdeki Gelecek

Burada kalarak yeni ve mutlu bir hayata sahip olabileceğinizi umuyor musunuz?	%-n
Belki	48.1-2087
Evet	33.9 -1474
Hayır	17.3 -750
Cevapsız	0.7 -32
Toplam	100.0-4343

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Deneklerin "Burada kalarak yeni ve mutlu bir hayata sahip olacağınızı umuyor musunuz?" sorusuna genel olarak olumlu cevap verdikleri, geleceğe yönelik umutları olduğu anlaşılmaktadır. % 33.9 burada kalarak yeni ve mutlu bir hayata sahip olacağına inancını "evet" cevabıyla vurgularken, % 48.1'i de yine umut taşıyıcı bir cevap olan "belki" demişlerdir (Aynı ölçü de umutsuzluk taşıyan). Ancak bu soruya hayır cevabı verenlerin oranı %17.3'de kalmaktadır ki, geniş ölçüde göçedenlerin umut sahibi olduklarını söylemek mümkündür.

Tablo: III.51. Göç Sebebi ve Göçedilen Yerde Geleceğe İlişkin Beklentiler

Göç etmenizdeki en önemli Sebep nedir?	Burada kalarak yeni ve mutlu bir hayata sahip olabileceğinizi umuyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Belki % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	49.2 724	6.3 93	44.2 651	0.3 4	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	20.7 219	23.6 250	55.0 582	0.8 8	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	31.0 178	23.3 134	44.5 256	1.2 7	100 575
İşsizlik	36.1 189	20.4 107	42.4 222	1.1 6	100 524
Köy korucularının baskısı	19.3 91	23.7 112	56.4 266	0.5 3	100 472
Diğer	40.4 40	29.3 29	30.3 30		100 99
Kan davası	19.2 15	16.7 13	64.1 50		100 78
Cevapsız	26.8 11	24.4 10	39.0 16	9.8 4	100 41
Örgüt ve devlet	29.4 5	5.9 1	64.7 11		100 17
Ağa baskısı	33.3 2	16.7 1	50.0 3		100 6
Toplam	33.9 1474	17.3 750	48.1 2087	0.7 32	100 4343

$\chi^2 = 370.85$ p/.001

Göçedenlerin büyük bir kısmının göçettikleri yerlerde kalmaları durumundaki geleceklere ilişkin tutumlarında "belki"nin egemen olduğu, belirsizliği yaşadıkları görülmektedir (% 48.1). Geleceklerinden umutlu olanlar ise % 33.9'la ikinci sırada yer almaktadır. Bu soruya kesin bir dille "hayır" diyenler ise % 17.3'lük bir paya sahiptir. Devletle ve köy korucusu ile problemlili

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

olarak göçedenlerde hem "belki" hem "hayır" cevabının yüksekliği dikkat çekerken, örgüt baskısından kaçanların % 49.2'ye varan bir oranda gelecekte mutlu olacağını umduğu ortaya çıkmaktadır.

Tablo: III.52. Göçedenlerin İmkani Olsa Nerede Yaşamak İsteyecekleri

Her türlü imkanınız olsa nerede yaşamak istersiniz?	%	n
Köyümde-memleketimde	39.1	1687
Şehirde	22.6	980
Burada	21.8	947
Heryer	2.2	97
İstanbul	1.5	67
Yurtdışı	1.1	49
Mersin	1.0	43
İzmir	0.6	28
Adana	0.5	22
Antalya	0.5	20
Gaziantep	0.3	13
Ankara	0.2	7
Diyarbakır	0.3	11
Kocaeli	0.2	7
Diğer	0.4	16
Cevapsız	7.8	339
Toplam	100.0	4343

Göçedenlerin önemli kısmının (% 53.8) geri dönmek düşüncesiyle göçettiklerini söylemelerine rağmen her türlü imkanları olsa nerede yaşamak isteyecekleri sorusuna ancak % 39.1'i "köyümde" cevabı vermektedir. Ancak, peşinen geri dönmeyi düşünmeden göçedenlerin ise kararlı tutumları gözlenmektedir. İmkanları olsa "şehirde" diyenler % 22.6 ve göçedilen yeri belirterek "burada" diyenler % 21.8'dir ki, bu oranların toplamı göçederken geri dönmeyi düşünmeyenlere eşit düzeydedir. Bir de buna yaşanmak istenen illere göre oranlar eklendiği zaman aslında imkanlar olduğu ve sorunlar olmadığı zamanlarda da şehirlerin cazibe merkezleri olduğu ortaya çıkmaktadır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.53. Göç Sebebi ve Yaşanacak Yer Tercihi

Her türlü imkanınız olsa nerede yaşamak isterdiniz?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?						
	Örgüt ve devlet	Köy korucularının baskıları	Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	Devletin etkisiyle (baskısı)	Terör dışı nedenler	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Köyümde- memleketimde	41.2 7	54.2 256	26.7 393	54.0 572	35.6 456	31.7 13	39.1 1697
Burada	29.4 5	15.0 71	33.1 487	14.4 153	17.5 224	17.1 7	21.8 947
Yurtdışı	5.9 1	0.2 1	0.4 6	1.0 11	2.3 30		1.1 49
Heryer	5.9 1	0.8 4	1.2 18	1.2 13	4.4 57	9.8 4	2.2 97
Şehir	11.8 2	18.9 89	26.8 394	18.3 194	23.2 297	9.8 4	22.6 980
Ankara			0.1 1	0.1 1	0.4 5		0.2 7
Antalya		0.2 1	0.1 1	0.1 1	1.3 17		0.5 20
Diyarbakır		0.4 2	0.1 1	0.2 2	0.5 6		0.3 11
Gaziantep		0.2 1	0.5 7	0.2 2	0.2 3		0.3 13
Mersin	5.9 1	0.8 4	1.6 24	0.7 7	0.5 7		1.0 43
İstanbul		1.3 6	1.8 26	0.8 9	2.0 25	2.4 1	1.5 67
İzmir		0.2 1	0.5 7	0.2 2	1.4 18		0.6 28
Kocaeli			0.1 2	0.3 3	0.2 2		0.2 7
Adana		0.6 3	0.3 5	0.1 1	1.0 13		0.5 22
Diğer			0.1 2	0.2 2	0.9 12		0.4 16
Cevapsız		7.0 33	6.7 98	8.1 86	8.6 110	29.3 12	7.8 339
Toplam	100 17	100 472	100 1472	100 1059	100 1282	100 41	100 4343

$X^2= 408.80$ p/.001

Terör nedeniyle göçeden ailelerden özellikle "devlet etkisi" ve "köy korucularının baskılarından dolayı" göçtüklerini söyleyenlerin yaşamak istedikleri yer tercihinde ağırlıklı olan "köyümde-memleketimde" cevabı nisbeten daha az oranlarla olmakla birlikte örgüt baskısıyla ve terör dışı nedenlerle göçedenler tarafından da yine en fazla verilen cevap olmuştur.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Yaşanılacak yer tercihlerinde ikinci sırayı "göçedilen yeri ifade eden" "burada" cevabı, üçüncü sırayı ise "şehir" de yaşamak almaktadır.

Köy veya memleket tercihinin insanların duygusal, manevi dünyalarıyla ilişkilendirmek mümkündür. Bununla birlikte, göçedenlerle yapılan mülakatlarda köye-memlekete geri dönme arzusunun temelinde ekonomik nedenler yatmaktadır. Göçedenler, göçle birlikte temelinden sarsılan ekonomik düzenlerini yeniden köydeki-memleketteki ekonomik örgüleriyle düzene sokmayı düşlemektedirler. Öte yandan "burada" cevabı genellikle göçedilen il merkezlerini ifade etmektedir ki, bunlara "şehir" ve isimleri sayılan illeri de eklediğimiz zaman hem ekonomik hayat, hem can ve mal güvenliği açısından "şehirde yaşama" arzusunun boyutları da daha geniş bir çerçevede çizilmiş olacaktır.

Tablo: III.54. Köye Geri Dönme İsteği

Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?	%	n
Hayır	57.3	2487
Evet	41.2	1788
Cevapsız	1.6	68
Toplam	100.0	4343

"Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?" sorusuna deneklerin % 57.3'ü "hayır" cevabını, % 41.2'si evet cevabını vermişlerdir.

Tablo: III.55. Köye Döneceklerini Düşünerek mi Göç Ettikleri

Tekrar köyünüze döneceğinizi düşünerek mi göç ettiniz?	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Evet	63.1 1475	36.4 851	0.5 12	100.0 2338
Hayır	16.0 300	83.3 1557	0.7 13	100.0 1870
Cevapsız	9.6 13	58.5 79	31.9 43	100.0 135
Toplam	41.2 1788	57.3 2487	1.6 68	100.0 4343

$\chi^2 = 944.09$ p/.001

Tekrar köyüne döneceğini düşünerek göçedenlerin (% 53.8) % 36.4'ü artık köyüne geri dönmek istememektedir. Köyüne geri dönmeyeceğini düşünerek göçedenlerden (% 43.1) % 16.0'ı köyüne geri dönmeyi

Doğu ve GÜneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

istemektedirler. Göçedenler zaman içinde fikir değiştirmişler ve dönmeyi düşünönenlerin önemli bir oranı kalmaya karar vermiştir.

Tablo: III.56. Göç Sebebinin Ortadan Kalkması Durumunda Köye Geri Dönme İsteği

Göç etme sebepleriniz ortadan kalkarsa köyünüze döner misiniz?	%	n
Evet	8.0	200
Hayır	63.3	1575
Henüz bilmiyorum	25.0	622
Cevapsız	3.6	90
Toplam	100.0	2487

"Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?" sorusuna deneklerin % 57.3'ü "hayır" cevabını, % 41.2'si evet cevabını vermişlerdir. Üstelik "hayır" diyen deneklerin göç etme sebeplerinin ortadan kalkması durumunda da köye dönme arzularında % 63.3 civarında yine "hayır" çıkarken, % 25.0'ı bunu henüz bilemediklerini söylemişlerdir. Bu soruyu % 3.6'lık bir kesim cevapsız bırakırken, deneklerin yalnızca % 8.0'ı "evet" cevabını vermiştir.

Tablo: III.57. Hangi Şartlarda Köye Geri Dönüleceği

Hangi şartlar sağlanırsa köyünüze dönersiniz?	%	n
Güvenliği sağlarsa	17.0	34
Devlet para ve iş verirse	50.5	101
Devlet yardım ederse	13.5	27
Devlet köyümüze dönmemize izin versin	2.5	5
Cevapsız	16.5	33
Toplam	100.0	200

Denekler, hangi şartlar sağlanırsa köye geri dönebilecekleri konusunda da netleşmiş bir görüşe sahip bulunmamaktalar. Bu soruyu cevapsız bırakma yüzdesi 16.5'tir ve insanların dönüp dönmeme düşüncesini netleştirmediğini ortaya koymaktadır.

Tablo: III.58. Köye Neden Geri Dönülmek İstenmediği

Neden köyünüze dönmeyi düşünmüyorsunuz?	%	n
Burada düzenimizi kurduk	54.5	858
İyi bir işim var	21.7	341
Köyümüzde güvenlik yok	18.5	291
Köye dönecek maddi güç yok	1.4	22
Cevapsız	4.0	63
Toplam	100.0	1575

Köye geri dönmek istemediğini söyleyen deneklerin % 54.5'i göçedilen yerde artık bir düzen kurduklarını, yine % 21.7'si iyi bir iş bulduklarını söylemektedirler. Güvenlik olmadığı için dönmek istemeyenlerin oranı ise % 18.5'de kalmaktadır.

Tablo: III.59. Göç Sebebi ve Geriye Dönüp Dönme Düşüncesi

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Tekrar köyünüze döneceğinizi düşünerek mi göç ettiniz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	52.4 771	44.4 654	3.2 47	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	67.2 712	27.9 295	4.9 52	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	32.0 184	64.3 370	3.7 21	100 575
İşsizlik	46.0 241	52.7 276	1.3 7	100 524
Köy korucularının baskısı	71.0 335	28.2 133	0.8 4	100 472
Diğer	30.3 30	68.7 68	1.0 1	100 99
Kan davası	44.9 35	53.8 42	1.3 1	100 78
Cevapsız	41.5 17	56.1 23	2.4 1	100 41
Örgüt ve devlet	64.7 11	29.4 5	5.9 1	100 17
Ağa baskısı	33.3 2	66.7 4		100 6
Toplam	53.8 2338	43.1 1870	3.1 135	100 4343

$X^2= 298.67$ p/.001

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Deneklerin göç ederken geriye dönüp dönmeyeceğine ilişkin bulgulara göz attığımızda % 53.8 tekrar dönme düşüncesi; % 43.1 tekrar dönmeme düşüncesi ile yola çıktığını görüyoruz. Geriye dönme düşüncesi özellikle devlet ve örgüt baskısını birlikte hissedenlerde ağırlıklı olurken (% 64.7), örgüt baskısıyla göçedenlerde % 52.4'lerde kalmakta; devlet etkisiyle göçedenlerde ise % 67.2'ye yükselmektedir.

Tablo: III.60. Göç Sebebi ve Köye Geri Dönme İsteği

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	29.1 429	69.2 1019	1.6 24	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	58.8 623	39.6 419	1.6 17	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	32.0 184	65.2 375	2.8 16	100 575
İşsizlik	38.9 204	59.9 314	1.1 6	100 524
Köy korucularının baskısı	59.1 279	40.7 192	0.2 1	100 472
Diğer	32.3 32	65.7 65	2.0 2	100 99
Kan davası	16.7 13	82.1 64	1.3 1	100 78
Cevapsız	39.0 16	58.5 24	2.4 1	100 41
Örgüt ve devlet	47.1 8	52.9 9		100 17
Ağa baskısı		100.0 6		100 6
Toplam	41.2 1788	57.3 2487	1.6 68	100 4343

$X^2 = 324.90$ p/001

Göçedenlerin büyük bir bölümü (% 57.3) köyüne geri dönmek istemediğini söylerken; % 41.2'lik bir bölümü de geri dönmek istemektedir.

Göç sebeplerine göre köye geri dönme isteklerinde ise terör kaynaklı göçedenlerden "örgüt baskısı"ndan kaçanların % 69.2'sinin köye geri dönmek istemedikleri ortaya çıkmaktadır. Devletin ve köy korucularının etkisiyle Göçedenlerde ise köye geri dönme isteği görece daha fazladır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Terör dışı nedenlerle göçedenlerin büyük çoğunluğu da köye geri dönme isteği taşımamaktadır. Bilhassa kan davası dolayısıyla göçedenlerin % 82.1'inde, ekonomik sıkıntılardan dolayı göçedenlerden % 65.2'sinde ve İşsizlik dolayısıyla göçedenlerden % 59.9'unda bu geri dönmeme isteğini bulgulamaktayız.

Öyle ki, göç etmek istemediklerini belirtenlere yöneltilen "göç etme sebebiniz ortadan kalkarsa geri dönmeyi düşünür müsünüz?" sorusuna da yine büyük ölçüde "hayır" cevabı (% 63.7) alınmıştır.

Tablo: III.61. Göç Sebebi ve Göç Sebebinin Ortadan Kalkması Durumunda Geri Dönüp Dönmeme Eğilimi

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Göç etme sebepleriniz ortadan kalkarsa geri dönmeyi düşünüyor musunuz?				
	Evet	Hayır	Henüz bilmiyorum	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	3.2 33	71.1 725	22.0 224	3.6 37	100.0 1019
Terör dışı nedenler	17.5 144	56.4 465	23.1 190	3.0 25	100.0 824
Devletin etkisiyle(baskısı)	3.1 13	55.8 234	37.0 155	4.1 17	100.0 419
Köy korucularının baskıları	3.1 6	67.2 129	24.5 47	5.2 10	100.0 192
Cevapsız	8.3 2	66.7 16	20.8 5	4.2 1	100.0 24
Örgüt ve devlet	22.2 2	66.7 6	11.1 1		100.0 9
Toplam	8.0 200	63.3 1575	25.0 622	3.6 90	100.0 2487

$\chi^2 = 199.22$ p/.001

Bu soruya örgüt baskısıyla göçedenlerin yalnızca % 3.2'si "evet" cevabı verirken % 71.1'i "hayır", % 22.0'ı "henüz bilmiyorum" demişlerdir.

Aynı şekilde devletin etkisiyle ve köy korucularının baskısıyla göçedenlerde ise % 3.1 geri dönme arzusu belirirken; örgüt ve devlet baskısıyla göçedenlerde farklı bir eğilim belirmektedir. Bu gruptakiler herşeyin normale dönmesi durumunda % 23 oranında geri dönebileceklerini söylemektedirler.

Tablo: III.62. Göç Yılı ve Köye Geri Dönme İsteği

Göç etme yılı	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
83 öncesi	28.8 98	69.1 235	2.1 7	100.0 340
83-90 arası	40.7 591	58.0 842	1.3 19	100.0 1452
91	40.2 443	58.5 645	1.3 14	100.0 1102
92	39.9 279	57.5 402	2.6 18	100.0 699
93	48.0 258	50.5 271	1.5 8	100.0 537
94	48.2 40	49.4 41	2.4 2	100.0 83
95	74.4 29	25.6 10		100.0 39
96	59.4 19	40.6 13		100.0 32
97	68.0 17	32.0 8		100.0 25
Cevapsız	41.2 14	58.8 20		100.0 34
Toplam	41.2 1788	57.3 2487	1.6 68	100 4343

$X^2= 56.22$ p/.001

Terör nedeniyle göçün yoğun olduğu yıllarda yani; 83-90 arasında göçedenlerin % 40.7'si, 91'de göçedenlerin % 40.2'si, 92'de göçedenlerin % 39.9'u, 93'te göç edenlerin % 48.0'i, 94'te göçedenlerin % 48.2'si köyelerine geri dönmeyi istemektedirler. Bu sonuçlar göçedenlerin şehirlerde karşılaştıkları sorunlara bağlanabileceği gibi, henüz göçün üzerinden çok zaman geçmediği için memleket özlemi ile de açıklanabilir.

3.15. Göçedenlerin Memleketleriyle İlgileri

Tablo: III.63. Köyün Tamamının Göçedip Etmediği

Köyünüzün hepsi mi yoksa bir kısmı mı göç etti?	%	n
Bütün köy göçtü	60.5	2629
Bir kısmı göçtü	37.9	1644
Cevapsız	1.6	70
Toplam	100.0	4343

Deneklerin göçettikleri yerlerden % 60.5'inde köyün tamamının göçettiği bulgulanmaktadır.

Tablo: III.64. Köyde Kalanların Neden Göçetmedikleri

Köyünüzde kalanlar neden göç etmediler?	%	n
Bilmiyorum	41.2	677
Yaşlılar kaldı	23.6	388
Ekonomik sorunları yok	15.4	253
Onlar üzerinde herhangi bir baskı yok	5.4	88
Hepsi	0.9	15
Diğer	3.5	58
Cevapsız	10.0	165
Toplam	100.0	1644

Göçedilen yerlerde kalanların neden kaldıkları sorusu ise genellikle bilmiyorum (% 41.2) diye cevaplanırken, % 23.6 oranında köyün yaşlılarının, % 15.4 oranında ekonomik sorunları olmayanların, % 5.4 oranında da üzerinde herhangi bir baskı bulunmayanların göçetmedikleri cevabı verilmektedir.

Tablo: III.65. Köyden Göçenlerin Nereye Yerleştikleri

Köyünüzden göçenler nereye yerleştiler?	%	n
Çoğu burda, bir kısmı başka yerde	64.0	2780
Diğerlerini bilmiyorum	24.3	1056
Buraya sadece biz geldik	7.0	304
Hepsi bu şehirde	1.9	81
Diğer	0.1	4
Cevapsız	2.7	118
Toplam	100.0	4343

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Köylerden göçün genellikle toplu olarak aynı yerleşim yerine olduğu anlaşılmaktadır. Deneklerden gelinen yerleşim yerine sadece kendilerinin geldiğini söyleyenlerin oranı % 7'de kalmaktadır.

Tablo: III.66. Köyde Kalan Yakınlarıyla İlişkiler

Köyünüzdeki yakınlarınızla ilişkileriniz sürüyor mu?	%	n
Evet zaman zaman gidiyoruz	43.6	717
Evet onlar şehre geldikçe uğrarlar	17.2	282
Hayır görüşmüyoruz	20.1	330
Telefonla	9.9	163
Mektupla	1.3	22
Cevapsız	7.9	130
Toplam	100.0	1644

Köyde yakını kalanların % 73'ü ilişkilerini koparmamış, hatta sıcak tutmuştur. Görüşmeyenlerin oranı sadece % 20'de kalmaktadır.

Tablo: III.67. Köye Geri Dönme İsteği ve Yerli Halkla İlişkiler

Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?								
	Bizi kabullenemiyorlar, iş vermek istemiyorlar	Bizi önce kabullenmiyorlardı, şimdi alıştılar	Gayet iyi, karşıladılar, yardımcı oldular	Önce ilişkilerimiz iyi idi, şimdi gergin	Ne iyi ne kötü	Bizim de mağdur olduğumuz görüyorlar	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Evet	5.8 103	17.2 308	27.5 491	0.4 8	29.8 533	11.6 208	2.3 42	5.3 95	100.0 1788
Hayır	2.1 53	30.3 754	14.6 364	0.1 3	33.3 829	8.2 204	2.9 73	8.3 207	100.0 2487
Cevapsız	4.4 3	32.4 22	20.6 14		19.1 13	2.9 2	2.9 2	17.6 12	100.0 68
Toplam	3.7 159	25.0 1084	20.0 869	0.3 11	31.7 1375	9.5 414	2.7 117	7.2 314	100 4343

$X^2 = 214.97$ p/.001

Köye geri dönmek isteyenlerin yerli halkla ilişkilerinde bir farklılaşma olup olmadığını sorguladığımızda dönmeyi isteyenler gayet iyi karşıladılar, yardımcı oldular diye düşünürken, istemeyenler bizi önce kabullenemiyorlardı şimdi

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

alıştılar cevabını vermişlerdir. İlişkilerinde geçicilik unsurunun ilişkileri olumsuz yönde etkileyeceğini düşünürken bu sonuç çıkmamıştır.

3.16. Göçedenlerin Devlete Bakışı

Tablo: III.68. Devietten Maddi Yardım Alıp Almadıkları

Yerleştikleri yer	Göç etmeden önce veya ettikten sonra devletten maddi yardım aldınız mı?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Batı	3.2 40	96.5 1206	0.3 4	100.0 1250
Doğu	72.1 2231	21.4 663	6.4 199	100.0 3093
Toplam	52.3 2271	43.0 1869	4.7 203	100.0 4343

$X^2= 1922.15$ p/.001

Araştırma bulgularına göre, göçedenlerin önemli bir bölümü (% 52.3) göç öncesi ve sonrası devletten maddi yardım aldığını ifade etmiştir. Bu oran batıya göç edenlerde çok düşükken, doğuya göçedenlerde % 72'ye çıkmaktadır.

Tablo: III.69. Devletten Maddi Yardım Talebi Olup Olmadığı

Yerleştikleri yer	Bir maddi yardım talebiniz oldu mu?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Batı	11.4 138	88.0 1061	0.6 7	100.0 1206
Doğu	0.8 5	97.1 644	2.1 14	100.0 663
Toplam	7.7 143	91.2 1705	1.1 21	100.0 1869

$X^2= 6.47$ p/.01

Maddi yardım almadığını söyleyenlere yöneltilen devletten maddi yardım talebiniz oldu mu? Sorusuna ise çok büyük oranlarda hayır cevabı verilmiştir.

Tablo: III.70. Göç Sebebi ve Göçetmeden Önce Devletten Maddi Yardım Alınıp Alınmadığı

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Göç etmeden önce veya göç ettikten sonra devletten maddi yardım aldınız mı?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	81.8 1204	17.8 262	0.4 6	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	50.4 534	42.1 446	7.5 79	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	29.0 167	70.4 405	0.5 3	100 575
İşsizlik	21.6 113	78.2 410	0.2 1	100 524
Köy korucularının baskısı	38.1 180	39.4 186	22.5 106	100 472
Diğer	11.1 11	84.8 84	4.0 4	100 99
Kan davası	56.4 44	42.3 33	1.3 1	100 78
Cevapsız	29.3 12	63.4 26	7.3 3	100 41
Örgüt ve devlet	29.4 5	70.6 12		100 17
Ağa baskısı	16.7 1	83.3 5		100 6
Toplam	52.3 2271	43.0 1869	4.7 203	100 4343

$X^2= 870.90$ p/.001

Örgüt etkisiyle göçedenlerde devletçe yapılan yardım % 81.8'e ulaşmaktadır. Devletin etkisiyle göçedenlerde de yine göç öncesi devletçe yapılan yardım % 50.4'tür. Gerek göç öncesi, gerek göç sonrası teröre dayalı nedenlerden dolayı göçedenlere devletin el uzattığı görülmektedir.

Tablo: III.71. Göç Sebebi ve Devletten Yardım Talebi

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Bir maddi yardım talebiniz oldu mu?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	3.8 10	93.1 244	3.1 8	100.0 262
Devletin etkisiyle(baskısı)	5.4 24	94.2 420	0.4 2	100.0 446
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	7.4 30	92.6 375		100.0 405
İşsizlik	12.7 52	86.1 353	1.2 5	100.0 410
Köy korucularının baskısı	4.3 8	94.1 175	1.6 3	100.0 186
Diğer	10.7 9	88.1 74	1.2 1	100.0 84
Kan davası	3.0 1	90.9 30	6.1 2	100.0 33
Cevapsız	15.4 4	84.6 22		100.0 26
Örgüt ve devlet	25.0 3	75.0 9		100.0 12
Ağa baskısı	40.0 2	60.0 3		100.0 5
Toplam	7.7 143	91.2 1705	1.1 21	100.0 1869

$\chi^2 = 22.80$ p/.001

Örgüt baskısıyla göçedenlerden yalnızca % 3.8'inin; devlet etkisiyle göçenlerin % 5.4'ünün; köy korucusu baskısı nedeniyle göçettiğini söyleyenlerin % 4.3'ünün; hem örgüt hem de devlet baskısıyla göçettiğini söyleyenlerin % 25'inin devletten maddi yardım talebinde bulunduğu halde alamadıkları cevabını verdiklerini görmekteyiz

Tablo: III.72. Göç Sebebi ve Devlet Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma Durumu

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evete	Hayır, hiç isim düşmedi	Hayır, yararlanamıyoruz	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	94.7 1394	0.8 12	3.7 54	0.8 12	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	86.5 916	1.6 17	11.3 120	0.6 6	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	67.8 390	4.7 27	27.0 155	0.5 3	100 575
İşsizlik	57.8 303	6.3 33	34.9 183	1.0 5	100 524
Köy korucularının baskısı	89.2 421	1.5 7	8.1 38	1.3 6	100 472
Diğer	64.6 64	3.0 3	32.3 32		100 99
Kan davası	84.6 66	1.3 1	14.1 11		100 78
Cevapsız	58.5 24	2.4 1	26.8 11	12.2 5	100 41
Örgüt ve devlet	52.9 9	17.6 3	29.4 5		100 17
Ağa baskısı	83.3 5		16.7 1		100 6
Toplam	82.7 3592	2.4 104	14.0 610	0.9 37	100 4343

$X^2=526.73$ p/.001

Gerek örgüt baskısıyla, gerek devlet etkisiyle ve gerekse köy korucularının baskısıyla göçetmek zorunda kaldığını söyleyen deneklerin % 90'lara varan ölçüde devletin sunduğu sağlık hizmetlerinden istifade ettiği görülmektedir.

Tablo: III.73. Göç Sebebi ve Devletin Sağlık Hizmetlerinden Neden Yararlanılmadığı

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Sağlık hizmetlerinden neden yararlanamıyorsunuz?						
	Sigortam yok	Yeşil kartım yok	Başvurmadım	Başvurdum, ilgilenilmedi	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	75.9 41	3.7 2		7.4 4	1.9 1	11.1 6	100.0 54
Devletin etkisiyle(baskısı)	75.0 90	2.5 3	0.8 1	5.8 7	6.7 8	9.2 11	100.0 120
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	71.6 111	2.6 4	2.6 4	5.8 9	3.9 6	13.5 21	100.0 155
İşsizlik	65.6 120	1.6 3	4.4 8	6.6 12	3.3 6	18.6 34	100.0 183
Köy korucularının baskısı	76.3 29	2.6 1	2.6 1	5.3 2	5.3 2	7.9 3	100.0 38
Diğer	75.0 24	3.1 1	9.4 3			12.5 4	100.0 32
Kan davası	72.7 8		9.1 1	9.1 1		9.1 1	100.0 11
Cevapsız	45.5 5		18.2 2			36.4 4	100.0 11
Örgüt ve devlet	100.0 5						100.0 5
Ağa baskısı	100.0 1						100.0 1
Toplam	71.1 434	2.3 14	3.3 20	5.7 35	3.8 23	13.8 84	100.0 610

Sağlık hizmetlerinden faydalanamayan küçük bir kesimin ise "Neden yararlanamıyorsunuz?" sorusuna % 71.1 oranında sigortalı olmadıklarını, % 2.3 oranında yeşil kartı olmadığını söyledikleri ve yalnızca % 5.7 oranında da "başvurdum, ilgilenilmedi" dedikleri anlaşılmaktadır.

Tablo: III.74. Göç Sebeplerine Göre Göç Sebeplerinin Sorumluları

Göç etme nedenlerinizi sorularınızla sızce kimlerdir?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?														
	Örgüt et-kişiyile (can gu-venliğı)	Devletin etkisiyle (baskısı)	Ekonomik şartların bozulması geçim sıkıntısı)	İşsizlik	Köy korucularının baskısı	Diğer	Kan davası	Cevapsız	Örgüt ve devlet	Ağa baskısı	Toplam	%	n	%	n
Örgüt	89.0 1310	7.3 77	12.7 73	6.3 33	8.1 38	6.1 6	5.1 4	26.8 11	17.6 3	33.3 2	35.9 1557				
Devlet	3.5 51	55.5 588	37.0 213	42.7 224	6.6 31	13.1 13	2.6 2	14.6 6	17.6 3		26.0 1131				
Asker-polis	1.7 25	28.6 303	1.6 9	2.3 12	1.1 5	2.0 2	2.6 2	2.4 1	8.3 1		359				
Ağa	0.1 1	0.1 1	0.3 2	0.6 3	0.2 1					33.3 2	0.2 10				
Köylülerim	0.1 1	0.4 4	0.9 5	0.2 1	1.1 5	1.0 1	37.2 29	7.3 3		16.7 1	1.2 50				
Köy korucuları	0.6 9	4.2 45	1.2 7	0.8 4	78.0 368	13.1 13	14.1 11	4.9 2			10.6 459				
Afet	0.1 2		0.2 1			3.0 3					0.1 6				
Ekonomik sıkıntı	0.1 1	0.3 3	25.0 144	21.8 114	0.2 1	9.1 9		4.9 2	5.9 1		6.3 275				
Devlet-örgüt	2.1 31	0.6 6	1.0 6	1.5 8	1.1 5	2.0 2	1.3 2		4.2 7		1.5 66				
Kendim	0.1 1		2.4 14	3.8 20	0.6 3	8.1 8	1.3 1		5.9 1		1.1 48				
Diğer	0.3 5	0.8 9	13.2 76	13.5 71	1.9 9	35.4 35	35.9 28	7.3 3	11.8 2	16.7 1	5.5 239				
Cevapsız	2.4 35	2.2 23	4.3 25	6.5 34	1.3 6	7.1 7		31.7 13			3.3 143				
Toplam	100 1472	100 1059	100 575	100 524	100 472	100 99	100 78	100 41	100 17	100 6	100 4343				

$\chi^2=6780.73$ p/0.001

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Göçedenlerin büyük bir bölümü yaşadıkları göçün sorumluları olarak terör örgütünü görürlerken (% 35.9), devletin etkisiyle diyenlerin oranı % 26, köy korucuları diyenlerin oranı % 10.6, asker-polis diyenlerin oranı ise % 8.3'ü bulmaktadır.

Terörden kaynaklanan sebeplerle göçenlerin "göçün sorumlusu olarak" gördükleri etmenlere baktığımızda ise örgüt baskısıyla göçedenlerin % 89'unun göçün sorumlusu olarak örgütü gördüklerini; % 3.5 oranında devleti, % 1.7 oranında asker ve polisi, % 2.1 oranında hem devleti hem de örgütü göçün sorumlusu olarak belirttiklerini görmekteyiz.

Devlet baskısıyla göçedenlerde ise göçün sorumlusu olarak bölücü örgüt % 7.3 oranında suçlanırken; büyük ölçüde devletin kendisi, asker, polis ve korucular göç sorumlusu olarak görülmektedir. Burada önemli olan husus, örgüt baskısıyla göçedenlerin büyük bölümünün hala örgüte karşı tavırlarını sürdürürlerken, bir kısmının göçettikleri yerlerdeki hayat şartlarından ötürü "devlete" karşı kırgın oldukları; aynı şekilde "devlet baskısıyla" göçettiğini söyleyenlerden bir bölümünün de göç sonrası devletle barışık bir iklime girdiğidir.

Göçedenlerin devletten beklentileri arasında göç nedeni ne olursa olsun iş imkanlarının artırılması gelmektedir. Terör dışı nedenlerle göçedenlerde görece daha fazla olan bu beklenti, teröre dayalı nedenlerle göçenlerde de ilk sırada gelmektedir.

Terörden dolayı göçedenlerin ikinci önemli beklentileri ise can güvenliğinin sağlanmasıdır. Ancak, çok enteresan bir nokta daha bu beklenti çerçevesinde ortaya çıkmaktadır: Gerek kan davası ve gerek ağa baskısı nedeniyle göçedenlerin beklentilerinin ilk sıralarında can güvenliği sağlanması da yer almaktadır.

Öte yandan terör kaynaklı sebeplerle göçedenlerin altyapı, sosyal haklar, maddi yardım ve en önemlisi de "Kürtçe eğitim" gibi konularda çok büyük bir taleplerinin bulunmadığı bulgulanmıştır. Kürtçe eğitim isteyenlerin göç nedenine göre oranlarına baktığımızda örgüt baskısıyla göçedenlerde % 0.1 oranında böyle bir talep varken; devletin etkisiyle göçtüğünü söyleyenlerde bu oran % 7.6'ya, köy korucularının baskısıyla göçettiğini belirtenlerde ise % 11'e çıkmaktadır. Göç sebebi ile devlet sizler için ne yapmalı arasındaki ilişkide bir farklılaşma olup olmadığını test etmek için X^2 testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler anlamlı düzeydedir. ($X^2=537.16$ p/.001)

Tablo: III.75. Göç Sebebi ve Devletten Beklentiler

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için ne yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?													
	Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	Devletin etkisiyle (baskısı)	Ekono-mik şart-ların bo-zulması (geçim sıkıntısı)	İşsizlik	Köy koru-cularının baskısı	Diğer	Kan davası	Cevapsız	Örgüt ve devlet	Ağa baskısı	Toplam			
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%			
n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n			
İş imkanı	51.8 763	42.8 453	57.6 331	58.4 306	32.8 155	41.4 41	41.0 32	53.7 22	47.1 8	16.7 1	48.6 2112			
Altyapı	1.9 28	0.8 8	1.4 8	2.3 12	1.1 5	6.1 6	5.1 4				1.6 71			
Sağlık hizmetleri	0.3 5	0.6 6	0.7 4	1.3 7					5.9 1		0.5 23			
Sosyal haklar	1.3 19	3.7 39	2.1 12	3.2 17	2.8 13	8.1 8	2.6 2	2.4 1	5.9 1	16.7 1	2.6 113			
Eğitim hizmetleri	1.4 20	1.3 14	2.6 15	1.9 10	1.5 7	3.0 3	1.3 1		5.9 1		1.6 71			
Maddi yardım	1.2 18	1.9 20	3.7 21	4.0 21	0.2 1	9.1 9	1.3 1	4.9 2			2.1 93			
Can güvenliği-terör	29.1 429	20.4 216	8.5 49	8.0 42	29.9 141	7.1 7	41.0 32	19.5 8	5.9 1	33.3 2	21.3 927			
Enflasyonu düşürsün	0.1 1		2.3 13	1.9 10	0.2 1	1.0 1		2.4 1			0.6 27			
Hiçbir şey yapmasın	0.5 7	2.2 23	1.7 10	3.1 16	1.5 7	2.0 2	2.6 2	2.4 1	11.8 2		1.6 70			
Konut yapsın	3.3 48	1.8 19	1.2 7	1.3 7	0.2 1	2.0 2		2.4 1	5.9 1	16.7 1	2.0 87			
Kürtçe eğitim	0.1 2	7.6 80	2.3 13	1.1 6	11.0 52	1.0 1	1.3 1				3.6 155			
Tapu	0.1 1	0.1 1		0.4 2		1.0 1					0.1 5			
Diğer	2.3 34	9.1 96	8.2 47	6.5 34	13.6 64	11.1 111	2.6 2		5.9 1		6.7 289			
Cevapsız	6.6 97	7.9 84	7.8 45	6.5 34	5.3 25	7.1 7	1.3 1	12.2 5	5.9 1	16.7 1	6.9 300			
Toplam	100 1472	100 1059	100 575	100 524	100 472	100 99	100 78	100 41	100 17	100 6	100 4343			

X²= 547.16 p/.001

Tablo: III.76. Göç Sebebi ve Türkiye'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler

Türkiyenin geleceğine ilişkin düşünceleriniz?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?						
	Örgüt ve devlet	Köy korucularının baskıları	Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	Devletin etkisiyle (baskısı)	Terör dışı nedenler	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Gelişmiş,büyük bir ülke olmalı	41.2 7	33.7 159	73.1 1076	41.1 435	49.4 633	43.9 18	53.6 2328
Komşularıyla dostane ilişkileri olan güçlü bir ülke olmalı	5.9 1	14.6 69	10.7 158	15.5 164	17.3 222	9.8 4	14.2 618
Türk cumhuriyetleriyle işbirliğine girmeli	5.9 1	0.6 3	1.9 28	0.3 3	2.9 37	7.3 3	1.7 75
Avrupa Birliğine bir an önce girmeli		3.8 18	3.2 47	4.9 52	7.5 96	7.3 3	5.0 216
İslam ülkeleriyle işbirliğini geliştirmeli	11.8 2	4.2 20	5.6 83	3.7 39	6.2 80	9.8 4	5.2 228
Türkiye beni ilgilendirmiyor	23.5 4	33.9 160	0.9 13	20.9 221	6.2 80	4.9 2	11.1 480
Diğer		1.1 5	0.4 6	2.8 30	4.8 61	2.4 1	2.4 103
Cevapsız	11.8 2	8.1 38	4.1 61	10.9 115	5.7 73	14.6 6	6.8 295
Toplam	100 17	100 472	100 1472	100 1059	100 1282	100 41	100 4343

$X^2=808.68$ p/.001

Göç etme sebeplerine bakılmaksızın deneklerin % 53.6'sı Türkiye'yi gelecekte gelişmiş büyük bir ülke olarak görmeyi arzularken, % 14.2'si komşularıyla dostane ilişkileri olan güçlü bir ülke olarak görmek istemekte. Türkiye'nin geleceğinin kendisini ilgilendirmediğini söyleyenler ise % 11.1'dir.

Örgütün baskıları sonucu göçedenlerin % 73.1'i gelecekte Türkiye'yi gelişmiş büyük bir ülke olarak görme arzusu taşımakta. Bu oran devletin etkisiyle göçedenlerde % 41.1, köy korucularının baskısıyla göçedenlerde % 33.7 ve hem örgüt hem de devlet baskısıyla göçedenlerde % 41.2 olmak üzere önemli bir düşüş göstermektedir.

Tablo: III.77. Göç Sebebi ve Terörün Geleceğine İlişkin Düşünceler

Sizce terör sona erecek mi?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?						
	Örgüt ve devlet	Köy korucularının baskıları	Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	Devletin etkisiyle (baskısı)	Terör dışı nedenler	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Hayır, bitmez	47.1 8	19.5 92	5.6 83	26.2 277	29.8 382	31.7 13	19.7 855
Dış güçlerin desteği oldukça bitmez	5.9 1	24.2 114	46.1 679	26.3 279	25.5 327	29.3 12	32.5 1412
Terörün çapı ve sınırları büyük sona ermez	5.9 1	4.4 21	1.1 16	3.7 39	4.3 55	2.4 1	3.1 133
Örgütün halk desteği yok, kısa zamanda bitecek	5.9 1	2.3 11	5.4 80	1.7 18	3.4 43	2.4 1	3.5 154
Devlet güçlü olduğundan dolayı terör bitecek	29.4 5	7.4 35	30.4 447	7.6 81	15.7 201	12.2 5	17.8 774
Örgütün güçlü olduğunu düşünüyorum, zayıflasa da bitmez		27.3 129	0.7 11	16.8 178	4.2 54		8.6 372
Diğer		1.5 7	1.2 18	2.6 28	6.2 79	7.3 3	3.1 135
Bilmiyorum		3.6 17	5.7 84	6.8 72	4.3 55	2.4 1	5.3 229
Cevapsız	5.9 1	9.7 46	3.7 54	8.2 87	6.7 86	12.2 5	6.4 279
Toplam	100 17	100 472	100 1472	100 1059	100 1282	100 41	100 4343

$X^2 = 823.63$ p/.001

Terörün biteceğine ilişkin bulgularsa ağırlıklı olarak "terörün bitmeyeceği", "zor biteceği.." yönündedir. Yıllar yılı bölge insanını bizar eden, terör eylemlerinin bitmesinin ancak dış güçlerin desteğini kesmeleriyle mümkün olacağını söyleyenlerin oranının yüksekliği (% 32.5) aslında terörün kaynaklarının algılanmasında gelinen sağlıklı bir noktayı işaret etmektedir. Öte yandan, "hayır

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

bitmez” diyenler görüşülenlerin % 19.7’sini oluşturmaktadır ki, buna, “örgütün güçlü olduğunu düşünüyorum, zayıflasa da bitmez” (% 8.6) cevabını da eklediğimizde terörün sona ereceğine ilişkin büyük bir olumsuz görüşün hakim olduğunu söylemek mümkün olur.

Bu olumsuz görüşlerden “dış güçlerin desteği oldukça bitmez” düşüncesinin % 46.1 oranında örgütün baskısıyla göçedenlerce de paylaşıldığını hesaba katarsak, (ki, bu kategoride devlet güçlüdür, terör bitecek diyenler % 30.4’de kalmaktadır.) terörün geleceğine ilişkin oluşmuş olan olumsuz tabloyu daha iyi çözümleyebiliriz.

Örgütün baskısıyla göçedenlerin “Türkiye beni ilgilendirmiyor” tavrı % 0.9’larda kalırken, devlet etkisiyle göçedenlerde % 20.9, köy korucularının baskılarıyla göçedenlerde % 33.9, hem örgüt hem devlet baskısıyla göçedenlerde ise % 23.5’dir. Özellikle bu son kategoridekiler kendilerini “iki arada bir derede” kalmış hissetmektedirler. İçinde buldukları durumun sorumlusu olarak gördükleri örgütten de, devletten de bir beklentilerinin olmamasından dolayı büyük bir karamsarlık içerisindeydiler.

İnsanların göçettikleri yer ve Türkiye’nin geleceğine ilişkin düşünceleri konusunda beklentilerimiz doğrulandı ancak Diyarbakır’da Türkiye beni ilgilendirmiyor diyenlerin oranının % 62.9 çıkması önemli bir durumdur. Aynı şekilde Adana, İzmir ve Manisa’da bu oranın yüksek çıkması, üzerinde durulması gereken önemli bir durumdur. Terörün en tehlikeli boyutu şehirlerde dal budak salarak yerleşmesidir. Belli bir bölgede kontrol edilebilen terör büyük şehirlere sıçradığında kontrolü bir tarafa, tespiti bile mümkün olamamaktadır. Ayrıca büyük şehirlerde insanların bu düşüncüyü daha rahat ve pervasız bir şekilde söylemeleri yanında devletin elinin uzanamayacağını düşünerek PKK’nın bölge şehirlerinin dışında liman illerinde üsler oluşturma politikasına yataklık etmeleri düşünülebilir. Ağrı, Erzincan, Batman ve Kars illerinde büyük bir çoğunluk Türkiye’nin gelişmiş ve büyük bir ülke olmasını istemektedirler.

Tablo: III.78. Göçedilen Yer ve Türkiye'nin Geleceğine İlişkin Düşünceler

Yerleştikleri yer	Türkiye'nin geleceğine ilişkin düşünceleriniz?													
	Gelişmiş, büyük bir ülke olması	Komşularıyla dostane ilişkileri olan güçlü bir ülke olması	Türk Cumhuriyetiyle işbirliğine girmeli	Avrupa Birliğine biran önce girmeli	İslam ülkeleriyle işbirliğini geliştirmeli	Türkiye beni ilgilendirmiyor	Diğer	Cevapsız	Toplam					
%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	
Adana	43.8	16.7		12.0	2.8	8.6	8.6	7.4	100					
	142	54		39	9	28	28	24	324					
Ağrı	81.5	10.1	3.4	0.8	3.4			0.8	100					
	97	12	4	1	4			1	119					
Antalya	54.7	10.7	7.6	1.8	8.0	5.8	1.8	9.8	100					
	123	24	17	4	18	13	4	22	225					
Aydın	58.1	6.5	5.2	9.0	9.7	1.9	8.4	1.3	100					
	90	10	8	14	15	3	13	2	155					
Bitlis	66.4	13.4	4.0	3.4	12.8				100					
	99	20	6	5	19				149					
Diyarbakır	1.4	21.2		2.1		62.9	0.5	11.8	100					
	9	133		13		394	3	74	626					
Elazığ	65.1	13.2	7.5	13.2		0.9			100					
	69	14	8	14		1			106					
Erzincan	85.8	11.7				0.5		2.0	100					
	169	23				1		4	197					
Hakkari	58.8	6.6	0.5		3.3	0.5	1.4	28.9	100					
	124	14	1		7	1	3	61	211					
Mersin	50.9	10.7	1.4	19.2	6.5	6.1	3.7	1.4	100					
	109	23	3	41	14	13	8	3	214					
İzmir	46.6	6.3	3.4	8.0	5.1	4.0	15.9	10.8	100					
	82	11	6	14	9	7	28	19	176					
Kars	100.0								100					
	80								80					

Tablo: III.78. Devam

Yerleştikleri yer	Türkiye'nin geleceğine ilişkin düşünceleriniz?										
	Gelişmiş, büyük bir ülke olmali	Komşularıyla dostane ilişkileri olan güçlü bir ülke olmali	Türk Cumhuriyetiyle işbirliğine girmeli	Avrupa Birliğine biran önce girmeli	İslam ülkeleriyle işbirliğini geliştirmeli	Türkiye beni ilgilendirmiyor	Diğer	Cevapsız	Toplam		
%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Manisa	38.9	10.2	6.4	10.2	15.3	3.2	10.2	5.7	100		
	61	16	10	16	24	5	16	9	157		
Mardin	68.5	21.1	0.4		9.1	0.4		0.4	100		
	159	49	1		21	1		1	232		
Muş	74.7	15.3	0.7	6.0		2.0		1.3	100		
	112	23	1	9		3		2	150		
Siirt	51.4	19.6	0.3		8.7	2.9		17.0	100		
	160	61	1		27	9		53	311		
Tunceli	42.9	30.1		24.5				2.5	100		
	70	49		40				4	163		
Van	72.1	7.1	0.6	0.6	17.5	0.6		1.3	100		
	111	11	1	1	27	1		2	154		
Batman	97.6		0.8	1.2				0.4	100		
	248		2	3				1	254		
Şırnak	64.2	22.1		0.7	8.7			4.3	100		
	192	66		2	26			13	299		
Iğdır	53.7	12.2	14.6		19.5				100		
	22	5	6		8				41		
Toplam	53.6	14.2	1.7	5.0	5.2	11.1	2.4	6.8	100		
	2328	618	75	216	228	480	103	295	4343		

X²= 414.48 p/.001

Tablo: III.79. Göçedilen Yer ve Terörün Geleceği Hakkındaki Düşünceler

Yerleştikleri yer	Sizce terör sona erecek mi?											
	Hayır, bitmez	Dış güçlerin desteği bitmez	Terörün çapı ve sınırları büyük sona ermez	Örgütün halk desteği yok, kısa zamanda bitecek	Devlet gücü olduğundan dolayı terör bitecek	Örgütün gücü olduğunu düşünüyorum zayıflasa da bitmez	Diğer	Bilmi-yorum	Cevapsız	Toplam		
%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	
Adana	50.9	13.0	5.2		5.6	1.5	12.0		11.7		100	
	165	42	17		18	5	39		38		324	
Ağrı	0.8	80.7		13.4	1.7				3.4	4	100	
	1	96		16	2						119	
Antalya	53.8	14.7	2.7	1.8	12.4	3.1		2.2	9.3		100	
	121	33	6	4	28	7		5	21		225	
Aydın	27.7	28.4	9.7	1.9	21.9	3.9	3.2	1.3	1.9		100	
	43	44	15	3	34	6	5	2	3		155	
Bitlis	2.7	17.4	1.3	26.2	49.0		1.3		2.0		100	
	4	26	2	39	73		2		3		149	
Diyarbakır	21.1	5.3	6.7	0.2	2.1	53.2			11.5		100	
	132	33	42	1	13	333			72		626	
Elazığ	11.3	48.1		1.9	38.7						100	
	12	51		2	41						106	
Erzincan	3.6	85.3		1.0	7.6				2.5		100	
	7	168		2	15				5		197	
Hakkari	9.0	12.3	0.5		18.0	0.5	5.2	41.2	13.3		100	
	19	26	1	1	38	1	11	87	28		211	
Mersin	51.4	8.4	8.9	1.9	6.1	2.8	14.5	0.5	5.6		100	
	110	18	19	4	13	6	31	1	12		214	
Izmir	32.4	31.8	2.8	1.7	9.7	1.1	10.8	1.7	8.0		100	
	57	56	5	3	17	2	19	3	14		176	
Kars	2.5	46.3	1.3	1.3	48.8						100	
	2	37	1	1	39						80	
Manisa	34.4	24.2	9.6	1.9	18.5	1.9	4.5		5.1		100	
	54	38	15	3	29	3	7		8		157	

Tablo: III.79. Devamı

Yerleştikleri yer	Sizce terör sona erecek mi?													
	Hayır, güçlerin bitmez olduğu	Dış güçlerin desteği oldukça bitmez	Terörün çapı ve sınırları büyük sona ermez	Örgütün halk desteği yok, kısa zamanda bitecek	Devlet güçlü olduğundan dolayı terör bitecek	Örgütün güçlü olduğunu düşünüyorum zayıflasa da bitecek	Diğer	Bilmi-yorum	Cevapsız	Toplam				
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%				
n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n				
Mardin	2.2	56.5			31.0	0.9	1.3		8.2	100				
	5	131			72	2	3		19	232				
Muş	20.0	34.7	0.7		42.0	0.7			2.0	100				
	30	52	1		63	1			3	150				
Siirt	12.2	30.5	0.3		21.9	0.3	3.2	30.9	0.6	100				
	38	95	1		68	1	10	96	2	311				
Tunceli	3.7	19.6	1.8	22.1	24.5	1.8	0.6	20.9	4.9	100				
	6	32	3	36	40	3	1	34	8	163				
Van	14.9	39.6	2.6		29.9		4.5	0.6	7.8	100				
	23	61	4		46		7	1	12	154				
Batman	3.1	76.0		0.4	19.3	0.4			0.8	100				
	8	193		1	49	1			2	254				
Şırnak	6.0	53.8	0.3	7.4	23.7	0.3			8.4	100				
	18	161	1	22	71	1			25	299				
İğdır		46.3		41.5	12.2					100				
		19		17	5					41				
Toplam	19.7	32.5	3.1	3.5	17.8	8.6	3.1	5.3	6.4	100				
	855	1412	133	154	774	372	135	229	279	4343				

X²=425.92p/.001

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Bir önceki tablo ile ilgili değerlendirmelerimizin ışığında terörün geleceği hakkında düşünceler yorumlandığında benzer bir yapı ortaya çıkmaktadır. Diyarbakır'da örgütün güçlü olduğunu düşünenlerin oranı % 53.2 (genel oran % 8.6) ye çıkmaktadır. Aynı şekilde terörün çapı ve sınırları büyük, sona ermez diyenler büyük şehirlerde ve batı illerinde diğer illere nazaran yüksek oranlarda çıkmaktadır. Diğer illerde bitmemesi ile ilgili düşünceler genelde dış güçlerin desteğine dayanmaktadır. Göçedenlerin % 63.9'unun terörün biteceğine dair inançlarını kaybetmeleri önemli bir orandır. Terörün biteceğine dair inanç sadece % 21.3 iken, bitmeyeceğini düşünenler bu oranın tam 3 mislidir. Batı illerimizde bu inancın gittikçe zayıflamaya başladığı gözlemlenmektedir.

3.17. Dil Ve Etnik Köken

Tablo: III.80. Anadil

Anadiliniz nedir?	% n
Kırmançı .	64.4 2795
Zazaca	18.4 801
Türkçe	7.8 340
Arapça	5,7 249
Dersimce	3.3 142
Cevapsız	0,4 16
Toplam	100.0 4343

"Anadiliniz nedir?" sorusuna, deneklerin % 64.4'e varan bir kısmı "Kırmançı" cevabı verirken % 18.4'ü Zazaca, % 7.8'i Türkçe, % 5.7'si Arapça ve % 3.3'ü Dersimce cevabı vermektedirler. Bu bulgular aslında, yaygın kanaatin aksine Doğu ve Güneydoğu'da bir etnik grubun değil, birden çok etnik grubun bulunduğu; ayrıca "Kürt" kavramıyla genel bir adlandırmaya gidilen insanların aslında sadece "Kırmançlıları" kapsaması gerektiğini göstermektedir.

Deneklerin pek çoğu evde en çok konuştıkları dilin hangisi olduğuna ise anadili olmasına rağmen azalan oranda olmakla birlikte (% 52.9) Kırmançı dili demektedirler. Türkçe'nin evde konuşulma oranı % 33.2'lere çıkmaktadır. Anadili Dersimce diyenlerin tamamının, Zazaca ve Arapça diyenlerin büyük bir bölümlerinin evlerinde Türkçe konuştıkları anlaşılmaktadır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorun..

Tablo: III.81. Göçetme Sebebi ve Anadili

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Anadiliniz nedir?						
	Kırmançı	Zazaca	Arapça	Türkçe	Dersimce	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	55.8 822	17.1 251	10.8 159	10.9 160	5.0 74	0.4 6	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	67.5 715	25.6 271	2.4 25	0.4 4	4.0 42	0.2 2	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	66.6 383	20.3 117	2.1 12	9.4 54	1.2 7	0.3 2	100 575
İşsizlik	66.8 350	12.4 65	2.9 15	15.1 79	2.3 12	0.6 3	100 524
Köy korucularının baskısı	79.0 373	14.0 66	5.5 26	1.3 6		0.2 1	100 472
Diğer	57.6 57	9.1 9	5.1 5	23.2 23	4.0 4	1.0 1	100 99
Kan davası	70.5 55	19.2 15	5.1 4	5.1 4			100 78
Cevapsız	58.5 24	12.2 5	4.9 2	22.0 9	2.4 1		100 41
Örgüt ve devlet	64.7 11	5.9 1	5.9 1	5.9 1	11.8 2	5.9 1	100 17
Ağa baskısı	83.3 5	16.7 1					100 6
Toplam	64.4 2795	18.4 801	5.7 249	7.8 340	3.3 142	0.4 16	100 4343

$X^2 = 399.77$ p/.001

Terörden kaynaklanan sebeplerle göçedenlerin büyük bir bölümünü anadilinin Kırmançı dili (örgüt baskısıyla % 55.8, devletin etkisiyle % 67.5, köy korucusu baskısıyla % 79.0) olduğunu belirtirken; bir bölümünün Zazaca (örgüt % 17.1, devlet % 25.6, köy korucusu % 14) dediğini görmekteyiz. Örgüt baskısıyla göçedenlerin % 10.8'inin anadilinin Arapça, % 10.9'unun Türkçe, % 5.0'inin de Dersimce (Desim Zazacası) olması ise dikkat çekici bir başka yöndür. Örgütün, bölgenin etnik yapısını "Kırmançılar" lehine değiştirme

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

düşüncesi taşıdığı veya daha çok "Kırmançı" olmayan unsurlara baskı uyguladığı sonucuna varılabilir.

Tablo: III.82. Evde En Çok Konuşulan Dil

Evde en çok konuşulan dil?	%	n
Kırmançı	52.9	2296
Türkçe	33.2	1441
Zazaca	10.3	446
Arapça	2.3	98
Dersimce	0.7	31
Cevapsız	0.7	31
Toplam	100.0	4343

Tablo: III.83. Göç Sebebi ve Evde En Çok Konuşulan Dil

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Evde en çok konuşulan dil						
	Kırmançı	Zazaca	Arapça	Türkçe	Dersimce	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	44.2 651	6.5 95	4.3 63	44.4 653	0.3 4	0.4 6	100 1472
Devletin etkisiyle (baskısı)	63.1 668	19.1 202	0.5 5	15.6 165	1.0 11	0.8 8	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	46.3 266	7.8 45	0.3 2	43.5 250	0.7 4	1.4 8	100 575
İşsizlik	49.8 261	6.7 35	2.5 13	38.4 201	1.7 9	1.0 5	100 524
Köy korucularının baskısı	71.2 336	11.9 56	0.8 4	15.7 74		0.4 2	100 472
Diğer	41.4 41	6.1 6	4.0 4	45.5 45	3.0 3		100 99
Kan davası	59.0 46	2.6 2	6.4 5	32.1 25			100 78
Cevapsız	43.9 18	7.3 3	2.4 1	43.9 18		2.4 1	100 41
Örgüt ve devlet	41.2 7	11.8 2	5.9 1	35.3 6		5.9 1	100 17
Ağa baskısı	33.3 2			66.7 4			100 6
Toplam	52.9 2296	10.3 446	2.3 98	33.2 1441	0.7 31	0.7 31	100 4343

$\chi^2 = 459.91$ p/001

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Terörden kaynaklanan göçlerde örgüt baskısıyla göçedenlerin “anadili” Kırmançı, Zazaca veya Arapça’da olsa evde ağırlıklı olarak Türkçe konuştuklarını görmekteyiz.

Devletin etkisiyle göçettiğini söyleyen, anadili Kırmançı dili olanların oranı ile evde Kırmançı dili konuşma oranına baktığımızda da yine bir azalma yakalamaktayız. Zazaca ve Arapça konuşanlarda ise bu orantı önemli boyutlarda evde Türkçe konuşma biçiminde ortaya çıkmaktadır.

Tablo: III.84. Ailede Türkçe Bilmeyenlerin Olup Olmadığı

Ailenizde Türkçe bilmeyen var mı?	% n
Hayır	48.6 2112
Kadınlar	14.7 639
Eşim	11.5 498
Annem	4.1 179
Dede, nene	3.4 146
Evet	1.8 80
Eşi ve çocukları	0.8 35
Annem ve çocuklar	0.7 32
Hepsi	0,4 14
Babam	0,4 18
Çocuklar	0.3 15
Kendim	0.3 11
Cevapsız	12.9 561
Toplam	100.0 4343

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.85. Göç Sebebi ve Ailede Türkçe Bilmeyenler

Ailenizde Türkçe bilmeyen var mı? Varsa kimler?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?						
	Örgüt ve devlet	Köy korucularının baskıları	Örgüt etki-siyile (can güvenliği)	Devletin etkisiyle (baskısı)	Terör dışı nedenler	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Evet		2.3 11	1.4 21	1.9 20	2.1 27	2.4 1	1.8 80
Hayır	64.7 11	25.6 121	56.0 825	28.8 305	64.4 825	61.0 25	48.6 2112
Eşim	5.9 1	11.9 56	14.4 212	14.4 153	5.7 73	7.3 3	11.5 498
Annem		1.7 8	3.5 51	3.4 36	6.2 80	9.8 4	4.1 179
Babam			0.3 5	0.6 6	0.5 7		0.4 18
Çocuklar		0.2 1	0.3 5	0.4 4	0.4 5		0.3 15
Hepsi	5.9 1	0.2 1	0.3 5	0.3 3	0.5 7		0.4 17
Dede,nine	5.9 1	3.4 16	2.6 39	2.8 30	4.6 59	2.4 1	3.4 146
Eşi ve çocukları	5.9 1	1.1 5	0.6 9	1.6 17	0.2 3		0.8 35
Annem ve çocuklar		0.6 3	0.8 12	1.0 11	0.5 6		0.7 32
Kadınlar	5.9 1	37.7 178	9.6 142	21.2 224	7.3 94		14.7 639
Kendim		0.6 3		0.5 5	0.2 3		0.3 11
Cevapsız	5.9 1	14.6 69	9.9 146	23.1 245	7.3 93	17.1 7	12.9 567
Toplam	100 17	100 472	100 1472	100 1059	100 1282	100 41	100 4343

$X^2= 329.29$ p/.001

Ailede Türkçe bilmeyen var mı sorusuna göç nedenine bakılmaksızın deneklerin % 48.6'sı hayır cevabı verirlerken; örgüt baskısıyla göçedenlerin %

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

56'sı, devletin etkisiyle göçedenlerin % 28.8'i, köy korucularının baskısıyla göçedenlerin % 25.6'sı da hayır cevabını vermişlerdir. Burada, "devletle barışık" durmak isteyenlerde Türkçe bilme oranının daha yüksek, devleti göç sorumlusu olarak görenlerde ise daha düşük olarak görmekteyiz. Ailede Türkçe bilmeyen fertler genellikle kadınlar (eşim, karım, annem, ninem, şıklarında görülmektedir) ve yaşlılar (annem, babam, dedem, ninem, eşim şıklarında)'dır.

Tablo: III.86. Etnik Köken

Etnik köken olarak kendinizi nasıl ifade ediyorsunuz?	% n
"Kürt"	40.4 1754
Kırmançı	22.5 978
Türk	19.0 827
Zaza	7.8 340
Arap	3.0 132
Azeri	0.6 27
Bilmiyorum	3.4 146
Cevapsız	3.2 139
Toplam	100.0 4343

Etnik köken olarak kendilerini nasıl ifade ettikleri sorulan deneklerin % 40.4'ü "Kürt", % 22.5'i Kırmançı, % 19'u Türk, % 7.8'i Zaza, % 3'ü Arap cevabını vermişlerdir. Türkiye coğrafyasında "Kürt" olarak nitelenen etnik grubun aslında "Kırmançı"lar olduğu noktasından hareket edilirse ("Kürt"+Kırmançı) oranı % 62.9'a ulaşmaktadır. Ancak, bölge insanının önemli bir kısmının da "Kürt" olmamakla birlikte daha çok bilgisizlikten ve yaygın olarak ülke genelinde bölge insanının bu şekilde adlandırılmasından ötürü kendilerini "Kürt" olarak ifade ettikleri bir vak'adır.

Ancak "Anadiliniz nedir?" sorusuna verilen cevaplarla buradaki cevaplar karşılaştırdığımızda enteresan bulgulara varmaktayız.

1. Anadili Kırmançı dili olanların oranı % 64.4 iken etnik olarak kendilerini Kırmançı görenler % 22.5'dir. Buna "Kürt" diyenleri de ekleyince ancak % 62.9'a ulaşılmaktadır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

2. Anadili Zazaca olanların oranı %18.4, ancak etnik köken olarak kendilerini Zaza olarak görenler % 7.8'dir.
3. Anadili Türkçe olanlar % 7.8, ancak etnik köken olarak kendisini Türk görenler % 19'dur.
4. Anadili "Arapça" olarak belirtenlerin oranı % 5.7, ancak etnik köken itibarıyla kendilerini Arap olarak tanımlayanların oranı % 3'tür.

Görüldüğü üzere, anadili olarak verilen bilgilerin aksine, etnik köken olarak bölge insanların önemli bir oranı kendilerini "Türk" olarak adlandırmayı tercih etmektedirler. Anadili Kırmancı diyenlerin bile ("Kürt"+Kırmancı) içlerinden düşük oranda bile olsa kendilerini etnik köken itibarıyla "Türk" görenler bulunmaktadır. Kaldı ki, Zazaca ve Arapça konuşanların büyük bir kısmının kendisini "Türk" olarak gördüğü de ortaya çıkmaktadır.

Tablo: III.87. Etnik Köken ve Anadil İlişkisi

Etnik köken olarak kendinizi nasıl ifade ediyorsunuz?	Anadiliniz nedir?						
	Kırmancı	Zazaca	Arapça	Türkçe	Dersimce	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Türk	27.4 227	19.1 158	5.9 49	37.1 307	10.0 83	0.4 3	100 827
Kürt	80.6 1414	16.9 296	0.1 2	1.1 19	1.2 21	0.1 2	100 1754
Kırmancı	98.2 960	1.2 12	0.2 2	0.2 2		0.2 2	100 978
Zaza	0.6 2	90.0 306	0.9 3	0.9 3	7.6 26		100 340
Arap	3.8 5	1.5 2	93.2 123	0.8 1	0.8 1		100 132
Azeri	55.6 15	11.1 3	11.1 3	14.8 4	7.4 2		100 27
Bilmiyorum	52.7 77	8.2 12	34.9 51		4.1 6		100 146
Cevapsız	68.3 95	8.6 12	11.5 16	2.9 4	2.2 3	6.5 9	100 139
Toplam	64.4 2795	18.4 801	5.7 249	7.8 340	3.3 142	0.4 16	100 4343

Tablo: III.88. Anadil ve Etnik Köken İlişkisi

Anadiliniz nedir?	Etnik köken olarak kendinizi nasıl ifade ediyorsunuz?								
	Türk	Kürt	Kırmançı	Zaza	Arap	Azeri	Bilmiyorum	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Kırmançı	8.1 227	50.6 1414	34.3 960	0.1 2	0.2 5	0.5 15	2.8 77	3.4 95	100 2795
Zazaca	19.7 158	37.0 296	1.5 12	38.2 306	0.2 2	0.4 3	1.5 12	1.5 12	100 801
Arapça	19.7 49	0.8 2	0.8 2	1.2 3	49.4 123	1.2 3	20.5 51	6.4 16	100 249
Türkçe	90.3 307	5.6 19	0.6 2	0.9 3	0.3 1	1.2 4		1.2 4	100 340
Dersimce	58.5 83	14.8 21		18.3 26	0.7 1	1.4 2	4.2 6	2.1 3	100 142
Cevapsız	18.8 3	12.5 2	12.5 2					56.3 9	100 16
Toplam	19.0 827	40.4 1754	22.5 978	7.8 340	3.0 132	0.6 27	3.4 146	3.2 139	100 4343

Anadili Kırmançı olanların kendilerini etnik köken olarak ifade etme biçimleri "Kürt" % 50.6, Kırmançı % 34.3, Türk % 8.1; Zazaca olanların ifade etme biçimleri Zaza % 38.2, "Kürt" % 37.0, Türk % 19.7; Arapça olanların ifade etme biçimleri Arap % 49.4, Türk % 19.7, Bilmiyorum % 20.5; Türkçe olanların Türk % 90.3, "Kürt" % 5.6; Dersimce olanların Türk % 58.5, Zaza % 18.3, "Kürt" % 14.8 olarak şekillenmektedir. Etnik köken olarak bölgede herkesin kafaları karışıktır. Kırmançı ve Zaza'larda etnik kökenle ilgili yapılanmanın boyutlarının büyük olduğu açıkça görülmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.89. Göç Sebebi ve Etnik Köken İfadesi

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Etnik köken olarak kendinizi nasıl ifade ediyorsunuz?								
	Türk	Kürt	Kırmançı	Zaza	Arap	Azeri	Bilmiyorum	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	29.1 429	14.2 209	30.3 446	10.5 155	6.5 95	1.0 14	4.8 71	3.6 53	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	7.1 75	48.5 514	28.6 303	6.8 72	0.7 7	0.4 4	3.9 41	4.1 43	100 1059
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	19.5 112	59.3 341	6.6 38	11.0 63	0.5 3	0.2 1	1.7 10	1.2 7	100 575
İşsizlik	22.5 118	55.7 292	10.5 55	5.2 27	2.3 12	0.6 3	0.8 4	2.5 13	100 524
Köy korucularının baskısı	7.2 34	61.0 288	20.6 97	2.5 12	1.5 7	0.4 2	3.6 17	3.2 15	100 472
Diğer	28.3 28	54.5 54	7.1 7	2.0 2	3.0 3	3.0 3	1.0 1	1.0 1	100 99
Kan davası	20.5 16	29.5 23	34.6 27	7.7 6	2.6 2		2.6 2	2.6 2	100 78
Cevapsız	29.3 12	53.7 22	7.3 3	2.4 1	4.9 2			2.4 1	100 41
Örgüt ve devlet	17.6 3	47.1 8	5.9 1	5.9 1	5.9 1			17.6 3	100 17
Ağa baskısı		50.0 3	16.7 1	16.7 1				16.7 1	100 6
Toplam	19.0 827	40.4 1754	22.5 978	7.8 340	3.0 132	0.6 27	3.4 146	3.2 139	100 4343

$X^2= 399.77$ $p/.001$

Göçetmelerinin temel sebebi olarak terör örgütünün baskısı dolayısıyla can güvenliklerinin tehlikeye girdiğini öne sürenlerin % 29.1'i Etnik köken olarak kendisini "Türk" olarak ifade ederken, % 14.2'si kendisini "Kürt", % 30.3'ü de Kırmançı olarak tanımlamaktadır. Ancak bu soruda esas dikkat çekici yön devletin etkisiyle göçettiğini söyleyenlerin oranının kendisini "Türk" olarak ifade edenlerde % 7.1'e inmesi ve "Kürt" olarak ifade edenlerde % 48.5'e, "Kırmançı" olarak ifade edenlerin ise % 28.6'ya yükselmesidir. Aynı şekilde köy korucularının baskıları dolayısıyla kendilerini "Türk" olarak ifade edenlerin yüzdesi % 7.2 iken; kendilerini "Kürt" olarak ifade edenlerin yüzdesi % 61'e çıkmaktadır. Tablonun bütününe gözdattığımızda kendisini "Türk" olarak ifade edenlerden teröre dayalı göçedenlerin bunun sorumlusu olarak çoğunlukla örgütü göstermelerine karşın; kendilerini "Kürt" olarak veya "Kırmançı" olarak ifade eden göçetmiş kişiler göçün sorumlusu olarak devleti ve yine "devletin politikalarının ürünü olan" köy koruculuğunu görmektedirler.

Tablo: III.90. Anadili ve Türkiye'nin Geleceği Hakkında Düşünceler

Anadiliniz nedir?	Türkiye'nin geleceğine ilişkin düşünceleriniz?								
	Gelişmiş, büyük bir ülke olmalı	Komşularıyla dostane ilişkileri olan güçlü bir ülke olmalı	Türk Cumhuriyetleriyle işbirliğine girmeli	Avrupa Birliğine bir an önce girmeli	İslam ülkeleriyle işbirliği-ni geliştirmeli	Türkiye beni ilgilendiriyor	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Kırmançî	51.5 1459	16.5 462	1.2 34	3.6 101	6.2 174	11.1 310	2.5 70	7.3 205	100 2795
Zazaca	42.6 341	14.5 116	0.9 7	10.2 82	1.6 13	19.9 159	1.7 14	8.6 69	100 801
Arapça	88.8 221	2.0 5		1.2 3	3.6 9	0.4 1	1.2 3	2.8 7	100 249
Türkçe	61.8 210	9.1 31	9.1 31	5.3 18	7.1 24	1.5 5	3.5 12	2.6 9	100 340
Dersimce	75.4 107	2.8 4	2.1 3	7.7 11	4.9 7	2.8 4	2.1 3	2.1 3	100 142
Cevapsız	62.5 10			6.3 1	6.3 1	6.3 1	6.3 1	12.5 2	100 16
Toplam	53.6 2328	14.2 618	1.7 75	5.0 216	5.2 228	11.1 480	2.4 103	6.8 295	100 4343

$X^2= 398.43$ p/.001

Anadillerine göre Türkiye'nin geleceğine ilişkin düşünceler de de önemli değişiklikler gözlenmektedir.

Türkiye'nin gelişmiş, büyük bir ülke olması Zazaca ve Kırmançî dili konuşanlarca Arapça, Dersimce ve Türkçe konuşanlara oranla daha az istenirken; bu dilleri konuşanlarda "Türkiye beni ilgilendirmiyor" cevaplarının yüksekliği bulunmuştur.

Öte yandan, "Türkiye'nin Türk Cumhuriyetleriyle ilişkiye girmesi" isteği Türkçe konuşanlarda belirginleşen bir arzudur. Zazaca ve Dersimce konuşanlar "Avrupa Birliğine bir an önce girilmesi", Kırmançî dili ve Türkçe konuşanlar ise "İslam ülkeleriyle işbirliği" konusunda diğerlerine göre daha fazla oranda isteklidirler.

Tablo: III.91. Anadili ile Terörün Geleceği Hakkındaki Düşünceler

Sizce terör sona erecek mi?	Anadiliniz nedir?						
	Kırmançı % n	Zazaca % n	Arapça % n	Türkçe % n	Dersimce % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Hayır,bitmez	21.0 588	23.7 190	4.8 12	14.7 50	8.5 12	18.8 3	19.7 855
Dış güçlerin desteği oldukça bitmez	30.0 838	26.0 208	54.2 135	37.1 126	71.8 102	18.8 3	32.5 1412
Terörün çapı ve sınırları büyük sona ermez	2.9 82	5.2 42	0.4 1	1.8 6		12.5 2	3.1 133
Örgütün halk desteği yok, kısa zamanda bitecek	2.6 72	6.6 53		7.6 26	1.4 2	6.3 1	3.5 154
Devlet güçlü olduğundan dolayı terör bitecek	15.2 425	19.2 154	26.5 66	31.8 108	12.0 17	25.0 4	17.8 774
Örgütün güçlü olduğunu düşünüyorum, zayıflasa da bitmez	10.0 280	10.7 86	0.8 2	0.6 2	0.7 1	6.3 1	8.6 372
Diğer	3.4 94	2.0 16	3.6 9	3.5 12	2.8 4		3.1 135
Bilmiyorum	6.8 189	4.6 37	0.4 1	0.3 1		6.3 1	5.3 229
Cevapsız	8.1 227	1.9 15	9.2 23	2.6 9	2.8 4	6.3 1	6.4 279
Toplam	100 2795	100 801	100 249	100 340	100 142	100 16	100 4343

$X^2= 348.69$ p/.001

Terörün sona ermesiyle ilgili verilerimizde genel oranlar; bitmez diyenler % 63.9, bitecek diyenler % 21.3 iken, bu durum anadili Kırmançı olanlarda % 63.9 ve % 17.8, Zazaca olanlarda % 65.6 ve % 25.8, Arapça olanlarda % 60.2 ve % 26.5, Türkçe olanlarda % 54.2 ve % 49.4, Dersimce olanlarda % 81.0 ve % 13.4 olarak şekillenmektedir. Dersimce dil konuşanlarda, terör sebebi tamamen yakın dış güçlere bağlanmış, Arapça'da bu oran % 54.2 olmuştur. Kırmançı ve Zazaca konuşanlar "hayır bitmez" oranının çoğunluğunu oluşturmaktadırlar.

3.18. Göçedenlerin Ve Yerli Halkın Önerdikleri Çözüm Yolları

Tablo: III.92. Terörün Sona Ermesinin Şartı

Terörün sona ermesinin şartı sizce nedir?	% n
Ekonomik şartların iyileştirilmesi	23.0 1000
Terör örgütünün yok edilmesi	33.2 1444
Devletin kültürel ve siyasal haklar tanınması (kabullenmesi)	12.6 549
Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	5.9 256
İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	3.3 144
Örgütün silahı bırakması	0.9 39
Koruculuk sisteminin kaldırılması	8.0 348
Cevapsız	12.4 539
TOPLAM	100.0 4343

Göçedenlerin terörün sona ermesinin şartı ile ilgili düşüncelerinde terör örgütünün yok edilmesi % 33.2 olarak başta gelmektedir. Ekonomik şartların iyileştirilmesi % 23.0, devletin kültürel ve siyasal haklar tanınması (kabullenmesi) % 12.6, koruculuk sisteminin kaldırılması % 8.0, eğitim seviyesinin yükseltilmesi % 5.9, insan hakları ihlallerinin sona ermesi % 3.3 olarak çıkmaktadır. Burada ilginç olan koruculuk sisteminin kaldırılması ile ilgili şartta oranların eğitim seviyesi ile ilgili oranların önüne geçmesidir.

Tablo: III.93. Yerli Halka Göre Terörün Sona Ermesinin Şartı

Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?	% n
Ekonomik şartların iyileştirilmesi	29,5 550
Terör örgütünün yok edilmesi	26,6 497
Devletin o bölgede yaşayan insanlara kültürel ve siyasal haklar tanınması	14,7 274
Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	8,7 163
İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	7,2 135
Eğitim kurumlarının yaygınlaşması	4,7 87
Örgütün silahı bırakması	3,7 69
Koruculuk sisteminin kaldırılması	2,1 40
Diğer	1,2 22
Cevapsız	1,6 30
TOPLAM	100 1867

Yerli halkın düşüncelerinde ekonomik şartların iyileştirilmesi % 29.5 ile öne geçerken terör örgütünün yok edilmesi % 26.6'da kalmaktadır. Devletin o bölgede yaşayan insanları kabullenmesi oranı % 14.7 olarak çıkmıştır ki, bu oran göçedenlerden yüksektir. Eğitim seviyesinin yükseltilmesi % 13.4 ile göçedenlerin oranının iki mislinden fazladır. Bu oranları insan hakları ihlallerinin sona ermesi (% 7.2), örgütün silahı bırakması (% 3.7), koruculuk sisteminin kaldırılması (% 2.1) takip etmektedir.

Yerli halkta o bölgede yaşayan insanları kabullenmesi ve insan hakları ihlallerinin sona ermesi ile ilgili kanaatlerinin beklediğimiz oranların üzerinde olduğunu itiraf etmeliyiz. Ayrıca göçedenlerde koruculuk sistemi ile ilgili oran, koruculuk sisteminin iyi işlemediğini, sistemde aksayan unsurların normalden daha fazla olduğunu göstermesi açısından önemlidir ki, % 8 civarında bir kesim terörün sona ermesi ile ilgili ilk şart olarak öne sürmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.94.Yerleştikleri Yer ve Terörün Sona Ermesinin Şartı

Yerleştikleri Yer	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?									
	Devletin kültürel ve siyasal haklar tanınması	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgü-tünün yok edilmesi	Koruculuk sis-teminin kaldırılması	Eğitim seviye-sinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımların artırılması	Örgü-tün silahı bırak-ması	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Batı	24.0 300	7.8 97	13.2 165	11.4 143	5.4 68	29.0 363	2.2 28	1.1 14	5.8 72	100.0 1250
Doğu	8.1 249	1.5 47	41.4 1279	6.6 205	6.1 188	20.6 637	0.4 11	0.3 10	15.1 467	100.0 3093
Toplam	12.6 549	3.3 144	33.2 1444	88.0 348	5.9 256	23.0 1000	0.9 39	0.6 24	12.4 539	100.0 4343

$X^2= 498.71$ p/.001

Yerleşilen yer ve terörün sona ermesinin şartına baktığımızda ekonomik şartların iyileştirilmesi ile ilgili oranlarda 8 puanlık bir farklılaşma sözkonusudur. Ancak asıl düşünce farklılaşması terör örgütünün yok edilmesi ve devletin kültürel ve siyasal haklar tanınması kanaatlerindedir. Paralel bir durum insan hakları ihlallerinin sona ermesinde de bulunmaktadır.

Tablo: III.95. Köye Geri Dönme İsteği ve Terörün Sona Ermesinin Şartı

Köyünüze geri dönmek istiyor-musunuz?	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?									
	Devletin kültürel ve siyasal haklar tanınması	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgü-tünün yok edilmesi	Koruculuk sis-teminin kaldırılması	Eğitim seviye-sinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımların artırılması	Örgü-tün silahı bırak-ması	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevap-sız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Evet	17.3 310	3.2 58	21.9 391	10.9 195	3.7 65	16.9 303	0.7 12	0.6 11	24.8 443	100.0 1788
Hayır	9.3 232	3.4 85	41.4 1029	6.1 151	7.3 181	27.5 683	1.1 27	0.5 13	3.5 86	100.0 2487
Cevapsız	10.3 7	1.5 1	35.3 24	2.9 2	14.7 10	20.6 14			14.7 10	100.0 68
Toplam	12.6 549	3.3 144	33.2 1444	8.0 348	5.9 256	23.0 1000	0.9 39	0.6 24	12.4 539	100.0 4343

$X^2= 236.36$ p/.001

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Köye geri dönme isteği ve terörün sona ermesinin şartı arasında, köye geri dönmek isteyenler ve istemeyenlerin en fazla farklılaştıkları şartlar terör örgütünün yok edilmesi, devletin kendilerini tanıması, koruculuk sisteminin kaldırılması ve ekonomik şartlarda olmaktadır.

Tablo: III.96. Etnik Köken ve Terörün Sone Ermesinin Şartı

Etnik Köken	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?									
	Devletin kültürel ve siyasal haklar tanınması	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımların artırılması	Örgütün silahlı bırakılması	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevap-sız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Türk	5.9 49	3.0 25	52.1 431	2.5 21	11.7 97	19.6 162	0.7 6	0.1 1	4.2 35	100.0 827
Kürt	19.1 335	4.2 74	13.5 236	13.5 236	2.8 49	20.8 364	1.1 19	0.7 12	24.5 429	100.0 1754
Kırmançlı	9.4 92	1.5 15	46.3 453	6.3 62	3.8 37	25.9 253	0.6 6	0.7 7	5.4 53	100.0 978
Zaza	12.1 41	5.0 17	40.3 137	1.2 4	9.4 32	28.2 96	2.1 7		1.8 6	100.0 340
Arap	4.5 6	1.5 2	49.2 65	2.3 3	1.5 2	37.9 50		0.8 1	2.3 3	100.0 132
Azeri	14.8 4	3.7 1	25.9 7	7.4 2	11.1 3	22.2 6	3.7 1	7.4 2	3.7 1	100.0 27
Bilmiyorum	3.4 5		46.6 68	6.8 10	11.0 16	28.1 41			4.1 6	100.0 146
Cevapsız	12.2 17	7.2 10	33.8 47	7.2 10	14.4 20	20.1 28		0.7 1	4.3 6	100.0 139
Toplam	12.6 549	3.3 144	33.2 1444	8.0 348	5.9 256	23.0 1000	0.9 39	0.6 24	12.4 539	100.0 4343

$\chi^2 = 1331.15$ p/0.01

Etnik köken ile terörün sona ermesinin şartı karşılaştırmasında terör örgütünün yok edilmesi şartında Türkler ve Araplar % 50 oranında, Kırmançlılar % 46.3, Zazalar % 40.3, Azeriler % 25.9 olurken, "Kürt"lerde bu oran % 13.5'e düşmektedir. Devletin kültürel ve siyasal haklar tanınmasında Araplar % 4.5, Türkler % 5.9, Kırmançlılar % 9.4, Zazalar % 12.1, Azeriler % 14.8, "Kürt"ler % 19.1 oranında bu şartı ileri sürmektedir. Koruculuk sisteminden en fazla rahatsız olan unsurların "Kürt"ler (% 13.5), Azeriler (% 7.4) ve Kırmançlılar (% 6.3) olduğu

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

görülmektedir. Eğitim seviyesinin yükseltilmesinde öne çıkan unsurlar Türkler (% 11.7) ve Zazalar (% 9.4) dir.

Tablo: III.97. Göç Etme Sebebi ve Terörün Sona Ermesinin Şartı

Göç etmenizdeki sebep nedir?	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?									
	Devle-tin kü-türel ve siyasal haklar tanı-ması	İnsan hakları ihlalle-rinin sona ermesi	Terör örgü-tünün yok edilmesi	Koruculuk sis-teminin kaldırılması	Eğitim seviye-sinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyi-leştirilmesi, bölgeye yatırımların artırılması	Örgütün silahlı bırakması	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevap-sız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	5.3 78	1.9 28	61.1 900	2.0 29	8.9 131	17.5 258	0.5 7	0.3 4	2.5 37	100.0 1472
Devletin etkisiyle (baskısı)	21.9 232	2.8 30	21.2 224	5.9 62	3.3 34	19.6 208	0.2 2	0.8 8	24.5 259	100.0 1059
Ekonomik şartların bo-zulması(geçim sıkıntısı)	13.6 78	4.5 26	19.3 11	7.0 40	5.6 32	37.2 214	2.6 15	0.3 2	9.9 57	100.0 575
İşsizlik	16.4 86	6.5 34	16.2 85	5.0 26	5.1 27	39.9 209	2.1 11	0.4 2	8.4 44	100.0 524
Köy korucularının baskısı	8.1 38	2.3 11	16.9 80	37.3 176	2.6 12	7.2 34		0.2 1	25.4 120	100.0 472
Diğer	13.1 13	6.1 6	14.1 14	6.1 6	10.1 10	29.3 29	4.0 4	2.0 2	15.2 15	100.0 99
Kan davası	10.3 8	7.7 6	24.4 19	7.7 6	3.9 3	39.7 31		3.8 3	2.6 2	100.0 78
Cevapsız	24.4 10	7.3 3	19.5 8		12.2 5	26.8 11			9.8 4	100.0 41
Örgüt ve devlet	23.5 4		17.6 3	5.9 1	11.8 2	23.5 4		11.8 2	5.9 1	100.0 17
Ağa baskısı	33.3 2			33.3 2		33.3 2				100.0 6
Toplam	12.6 549	3.3 144	33.2 1444	8.0 348	5.9 256	23.0 1000	0.9 39	0.6 24	12.4 539	100.0 4343

$\chi^2 = 1530.49$ p/001

Göç etmedeki sebepler ile terörün sona ermesinin şartı arasında karşılaştırma yapıldığında ekonomik şartların iyileştirilmesi, bütün göç sebepleri arasında % 17.5 ile % 39.9 arasında yer almaktadır (korucular hariç % 7.2). Devletin kültürel ve siyasal haklar tanınması şartında büyük ölçüde devlet ve örgüt-devlet baskısıyla göçedenler ağırlık kazanmaktadır. Terör örgütünün yok

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

edilmesi şartı, örgüt sebebiyle göçedenlerde % 61.1 iken, köy korucuları sebebiyle göçedenlerde bu oran % 16.9'a, devlet sebebiyle göçedenlerde % 21.2'ye düşmektedir. Koruculuk sisteminin kaldırılmasında ise, ortalama oran % 8.0'da kalırken, korucular sebebiyle göçettiklerini söyleyenlerde bu oran % 37,3 olmaktadır.

Tablo: III.98. Göçedenlere Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği

Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?	% n
İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır	57,3 2490
Tam demokratik bir Türkiye bütün sorunları çözer	22,0 954
Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	7,4 322
Sorunlarımız hiç çözülmez	5,0 219
Askeri tedbirlerle sorunlar çözülür	0,7 29
Diğer	1,4 59
Cevapsız	6,2 270
TOPLAM	100 4343

Göçedenlerin bölge sorunlarının çözümleri ile ilgili düşüncelerinin başında işsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi (% 57.3) gelmektedir. Tam demokratik bir Türkiye ile bölge sorunlarının çözüleceğine inananların oranı % 22.0, yerel yönetimlere yetki devri ile çözüleceğine inananların oranı % 7.4, askeri tedbirlerle çözüleceğine inananların oranı ise % 0.7'dir. % 5.0'lık bir kesimde ise sorunların sorunların hiç çözülmeceğine dair inanç vardır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Tablo: III.99. Yerleştikleri Bölgeye Göre Bölge Sorunlara Çözüm Önerileri

Yerleştikleri yer	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldıracaktır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunlarımız hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Batı	54.8 685	27.5 344	2.1 26	0.9 11	7.2 90	3.5 44	4.0 50	100.0 1250
Doğu	58.4 1805	19.7 610	0.1 3	10.1 311	4.2 129	0.5 15	7.1 220	100.0 3093
Toplam	57.3 2490	22.0 954	0.7 29	7.4 322	5.0 219	1.4 59	6.2 270	100.0 4343

$X^2= 249.82$ p/.001

Göçedilen yere göre bölge sorunlarının çözümü ile ilgili ayırım yapıldığında işsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesinin sorunları da ortadan kaldıracacağına dair inanç arasında çok fazla fark yoktur. Batıya göçedenlerde demokratik bir Türkiye'nin sorunları çözeceğine dair inanç doğuya göre çok yüksektir. Batıda yerel yönetimlere yetki devri düşüncesi % 1'de kalırken, doğuda % 10'u aşmaktadır. İlginç olan bir husus batıya göçedenlerde sorunların hiç çözümlenmeyeceğine dair inanç yerli halkla aynı ölçüde (% 7.2) çıkmasıdır ve doğuya göçedenlerden yüksektir.

Tablo: III.100.Yerli Halka Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin sorunları nasıl çözülür?	%	n
İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldıracaktır	55.0	1027
Tam demokratik bir Türkiye bütün sorunları çözer	20.2	378
Askeri tedbirlerle sorunlar çözülür	10.5	196
Sorunlarımız hiç çözülmez	7.2	134
Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	1.6	29
Diğer	4.3	80
Cevapsız	1.2	23
TOPLAM	100.0	1867

Yerli halkta bölge sorunlarının çözümleri ile ilgili düşüncelerin başında, işsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi (% 55) yer almakta, tam demokratik bir

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Türkiye'nin sorunları çözeceğine dair inanç % 20.2 olmaktadır. Askeri tedbirlerle sorunların çözüleceğine dair inanç % 10,5, yerel yönetimlere yetki devri ile sorunların çözüleceğine dair inanç % 1.6'dır. Sorunların hiç çözülmeyeceğine dair inanç ise % 7.2 olmaktadır.

Hem göçeden halkta hem de yerli halkta, çözüm önerilerinin en başında ekonomik tedbirlerin gelmesi ve diğer oranların toplamından daha fazla olması, sorunun herşeyden önce ekonomik olduğunu ortaya koymaktadır. İkinci sırayı demokratik ve siyasi tedbirler almaktadır. Göçedenlerde bu toplam % 29.4 olurken, yerli halkta % 21.8'de kalmaktadır. Askeri tedbirlerin bölge halkında yarattığı etki cevaplarda ortaya çıkmaktadır. Yerli halkta ise bu oranın % 10.5 olması anlamlıdır. Göçedenlerde yerel yönetimlere yetki devrinin sorunları çözeceğine dair inançın yerli halktan bariz bir şekilde farklı olması, bu insanların yerel yönetimleri, kendilerine merkezi devlet örgütünden daha yakın görmesi ile ilgili gözlemlerimizi kuvvetlendirmektedir.

Tablo: III.101. Başbakan Olmaları Durumunda Bölge Sorunlarını Nasıl Çözecekleri

Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını nasıl çözerdiniz?	%	n
Yatırım yaparım	48,5	2105
Terörü bitiririm	8,6	375
İşsizliği önlerim	8,2	357
Eğitime önem veririm	5,0	218
Demokrasiyi tam uygularım	4,1	178
Kürtçe eğitime başlarım	4,0	173
Bölgedekilere yardım ederim	2,2	94
Dini eğitime önem veririm	0,5	23
Devlet terörüne engel olurum	0,4	17
Devlet baskısına son veririm	0,3	15
Toprak reformu yaparım	0,3	13
Diğer	4,7	205
Cevapsız	13,1	568
TOPLAM	100	4343

Göçedenlerin Başbakan oldukları takdirde bölgede uygulamayı düşündükleri ekonomik tedbirlerin toplam oranı % 59.2 olmaktadır (yatırım + işsizlik + bölgedekilere yardım + toprak reformu). Demokratik ve siyasi tedbirlerin toplam oranı ise % 22.9 olmaktadır (terör+eğitim+demokrasi+devlet baskısı). Bu oranlar sorunların çözümü için verilen orana yakındır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorun.

Tablo: III.102. Yerli Halkın Başbakan Olmaları Durumunda Bölge Sorunları Çözüm Önerileri

Siz Başbakan olsanız Doğu ve Güneydoğu Anadoludaki sorunları nasıl çözerdiniz?	% n
Yatırım yapardım	21,6 403
Terörü önlerdim	18,1 338
Eğitime önem veririm	12,5 233
İşsizliği önlerdim	11,2 210
Demokrasiyi tam uygularım	5,1 96
Toprak reformu yaparım	2,1 40
Devletle halkın bütünleşmesini sağlarım	1,7 31
Özerklik veririm	1,4 26
Diğer	13,0 243
Cevapsız	13,2 247
TOPLAM	100 1867

Yerli halkın Başbakan oldukları takdirde bölgede uygulamayı düşündükleri ekonomik tedbirlerin toplam oranı % 34.9 olmaktadır. Demokratik ve siyasi tedbirlerin toplam oranı ise % 38.8' e çıkmaktadır.

Göçedenlerde yerli halka göre ekonomide devletin bizzat yatırım yapmasını isteme oranı yüksektir. Yerli halkın çözüm önerileri daha liberal ama ekonomik de olsa sorunların kökenine sistemli bir biçimde inmesi (eğitime verilen önem % 12.5 ve göçedenlerin 2.5 mislidir) açısından anlamlı bulunmuştur.

Tablo: III.103. Etnik Kökene Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği

Etnik köken	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmanın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorumuz hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Türk	74.8 619	9.8 81	1.2 10	7.4 61	2.9 24	0.7 6	3.1 26	100.0 827
Kürt	38.0 666	40.9 717	0.7 13	5.4 95	8.8 154	2.2 38	4.0 71	100.0 1754
Kırmançı	66.9 654	8.2 80		8.5 83	2.4 23	0.7 7	13.4 131	100.0 978
Zaza	62.6 213	13.5 46	1.2 4	17.4 59	2.9 10	0.3 1	2.1 7	100.0 340
Arap	75.8 100	6.1 8	0.8 1	12.1 16	2.3 3	1.5 2	1.5 2	100.0 132
Azeri	66.7 18	11.1 3	3.7 1		7.4 2	3.7 1	7.4 2	100.0 27
Bilmiyorum	86.3 126	6.8 10		1.4 2			5.5 8	100.0 146
Cevapsız	66.7 94	6.5 9		4.3 6	2.2 3	2.9 4	16.5 23	100.0 139
Toplam	57.3 2490	22.0 954	0.7 29	7.4 322	5.0 219	1.4 59	6.2 270	100.0 4343

Etnik köken ve bölge sorunlarının nasıl çözüleceğine dair bir ilişki olup olmadığına baktığımızda Türk ve Arap kökenlilerde % 75 civarında sorunları ekonomik olarak çözüme eğilimi çıkmakta; Kırmançı, Azeri ve Zazalarda bu oran % 65'lere düşmektedir. Kendini "Kürt" olarak niteleyenlerde bu oran % 38 olmakta ve açıkça ayrılmaktadır. Tam demokratik bir Türkiye'nin sorunları çözeceğine dair düşünce Türk, Kırmançı ve Araplarda % 10'un altında kalırken; Azeri ve Zazalarda bu oran % 10'ların biraz üzerinde seyretmekte, "Kürt"lerde ise bu oran % 40.9'a yükselmektedir. Yerel yönetimlere yetki devrinin sorunları çözeceğine dair düşünce Zaza ve Araplarda diğer etnik unsurlara göre ön plana çıkmaktadır. Sorunların çözülmeyeceğine dair düşünce "Kürt" ve Azerilerde yüksektir.

Tablo: III.104. Köye Geri Dönme İsteği ve Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği

Köye geri dönmek istiyor musunuz?	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırıdır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorumuz hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Evet	42.6 762	35.0 625	0.7 12	7.2 128	8.3 148	1.5 27	4.8 86	100.0 1788
Hayır	68.1 1694	12.8 318	0.6 16	7.5 187	2.8 69	1.2 29	7.0 174	100.0 2487
Cevapsız	50.0 34	16.2 11	1.5 1	10.3 7	2.9 2	4.4 3	14.7 10	100.0 68
Toplam	57.3 2490	22.0 954	0.7 29	7.4 322	5.0 219	1.4 59	6.2 270	100.0 4343

$\chi^2 = 410.38$ p/.001

Köye geri dönme isteği ve bölge sorunlarının nasıl çözüleceğine dair bir ilişki olup olmadığına bakıldığında; geri dönmek isteyenlerde işsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesiyle sorunların çözüleceğine dair düşünce % 42.6 olarak kalırken, istemeyenlerde bu oran % 68.1 olmaktadır. Geri dönmek isteyenlerin işsizlik problemlerine geçici olarak bakmaları sonucunda böyle bir oran çıkmış olabilir. Tam demokratik bir Türkiye'nin sorunları çözeceğine olan inanç köye dönmek isteyenlerde % 35 olurken, istemeyenlerde % 12.8'de kalmaktadır. Köye dönme isteği taşıyanlarda bu oranın yüksek çıkması şaşırtıcıdır. Türkiye'de demokratik talepler kentlerde daha fazla iken, göçedenlerde bu oranın yüksek çıkması yöredeki merkezi otoriteden en fazla kırsal kesimin bunaldığı sonucunu düşünmemize yol açmıştır. Sorunların çözülmeyeceğine dair inanç dönmek isteyenlerde, istemeyenlere oranla daha fazladır.

Tablo: III.105. Göç Sebebi ve Bölge Sorunlarının Çözümüne İlişkin Düşünceler

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorumlarımız hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	74.3 1094	6.0 88	0.5 8	10.8 159	2.0 29	0.6 9	5.8 85	100 1472
Devletin etkisiyle(baskısı)	38.4 407	36.4 385	0.3 3	6.8 72	8.0 85	1.3 14	8.8 93	100 1059
Ekonomik şartların bozulması(geçim sıkıntısı)	58.8 338	27.1 156	0.7 4	4.7 27	4.7 27	1.0 6	3.0 17	100 575
İşsizlik	62.4 327	18.3 96	1.5 8	3.4 18	4.6 24	3.2 17	6.5 34	100 524
Köy korucularının baskısı	40.0 189	36.2 171	0.6 3	7.2 34	8.5 40	2.1 10	5.3 25	100 472
Diğer	48.5 48	34.3 34	1.0 1	4.0 4	3.0 3	2.0 2	7.1 7	100 99
Kan davası	69.2 54	15.4 12	2.6 2	5.1 4	2.6 2	1.3 1	3.8 3	100 78
Cevapsız	53.7 22	17.1 7		9.8 4	9.8 4		9.8 4	100 41
Örgüt ve devlet	47.1 8	17.6 3			29.4 5		5.9 1	100 17
Ağa baskısı	50.0 3	33.3 2					16.7 1	100 6
Toplam	57.3 2490	22.0 954	0.7 29	7.4 322	5.0 219	1.4 59	6.2 270	100 4343

$X^2=628.49$ p/001

Göçedenlerin geneli açısından baktığımızda bölge sorunlarının çözümünde birinci sırada işsizlik ve bölgenin geri kalmışlığının önlenmesi (%57.3) gelirken, ikinci sırada demokratik bir Türkiye ile sorunların çözüleceğine olan inanç (%22) ifade edilmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Göç sebeplerine göre deneklerin bölge sorunlarının çözümüne ilişkin yaklaşımlarında ise önemli farklılıklar bulunmaktadır. Örgüt baskısıyla göçedenlerin % 74.3'ü işsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesini işaret ederken; bu görüşe devletin etkisiyle göçettiğini söyleyenlerin % 38.4'ü de katılmaktadır. Buna mukabil terör örgütü baskısıyla göçedenler arasında tam demokratik bir Türkiye ile sorunların hallolacağını söyleyenler % 6 oranında iken, devletin etkisiyle göçedenler % 36'lık büyük bir orana sahiptir.

IV. BÖLÜM

4. SONUÇ ve DEĞERLENDİRME

Göç olayı insanlık tarihinin bilinen en eski döneminden beri insan hayatının değişmez kaderi olmuştur. Tarihteki bir çok siyasî olayın, gelişmelerin, kültürel değişimlerin, medeniyetteki terakkînin, yeni buluşların veya yaşanan kaostun temelinde büyük ölçüde o dönemlerdeki göç olaylarının etkisi vardır. Göç olayında tarihten günümüze çeşitli faktörler rol oynamıştır. Bunları önem sırasına göre:

- a. Tabiatın kaynaklanan faktörler (Deprem, sel felâketi, kuraklık, salgın hastalıklar vb.)
- b. Siyasî faktörler (savaş, istilâ, ülke içindeki iktidar kavgası, rejimin yapısı – baskısı vb.),
- c. Demografik faktörler (aşırı nüfus artışı),
- d. Ekonomik faktörler (nüfus artışına paralel olarak iş sahalarının daralması, işsizliğin artması, ticaret amacıyla başka yerleşim yerlerine geçici veya kalıcı göç vb.) şeklinde sıralayabiliriz.

Türkiye coğrafyasında da Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar bir takım göç olayları olmuştur. Bu göç olaylarının başlıca sebebi, gelişmekte olan her ülkede yaşanan nüfus artışı sonucu işsizliğin artması, daha iyi hayat şartlarının olduğuna inanılan bölgelere göç edilmesi sonucunu doğurmuştur. Ayrıca bölgelerde meydana gelen tabii afetler de o bölgenin insanların başka yerlere nakledilmesine sebep olmuştur. Ancak 1983 sonrası bilhassa Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde meydana gelen göç hareketleri bunların dışında bir mahiyette olup, bölgede PKK terör örgütünün uyguladığı şiddet politikası sonucu, yani "**can güvenliğinden**" kaynaklanmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden ekonomik ve nüfus artışından kaynaklanan Batı Anadolu'ya göç hareketleri görülmüşse de, bu normal seyrinde yani Türkiye'nin herhangi bir kırsal bölgesinden cazibe merkezlerine yönelik göç hareketleri seviyesinde kalmıştır. Bu bakımdan 1983 sonrası göç olayları çoğunlukla "**zoraki**" olup, göç veren ve göç alan bölge insanlarını olumsuz yönde etkilemiştir, etkilemeye de devam etmektedir.

Araştırmamızın konusu terör nedeniyle göç olduğundan teröre yol açan sebepleri anlayabilmek ve açıklayabilmek için bu duruma nasıl geldiğini görmek lazımdır. PKK'nın nihai hedefi birleşik bir "Kürt" devleti kurmak olarak lanse edildiği için 1960'lı yıllardan itibaren Kuzey Irak'taki hareketleri de izlemek gerekir. Göç olgusu 1960'lı yıllardan sonra hızlandığı için tarihçe olarak da bu yıllardan sonrası değerlendirmede dikkate alınmıştır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

"Kürt" hareketi ilk olarak Irak'ta bir kitle hareketi olmuştur. İngilizlerin kurduğu krallık yönetimi 1958'de popülist-sol bir darbeyle devrilmiş; yeni lider, Albay Abdulkerim Kasım, gerçek demokrasi, köklü bir toprak reformu ve "Kürt"lere ulusal haklar konularında sözler vererek, sürgündeki Barzani'yi geri çağırılmış, Kürdistan Demokrat Partisi'ni yasallaştırmıştır. Kasım'ın verdiği sözler "Kürt"ler arasında büyük beklentiler yaratmış ve "Kürt" ulusçuluğunu yeniden canlandırmasına katkıda bulunmuştur. Bu beklentiler gerçekleşmeyince Barzani adamlarıyla dağlara çıkarak (1961) bir gerilla savaşı başlatmış ve bu savaş 1970'e kadar sürmüştür. Bu savaş sırasında Barzani "Kürt" hareketini güçlendirmiş ve bu hareket üzerindeki denetimini pekiştirmiştir. 1968'de iktidara gelen Hasan el Bekr ve yardımcısı Saddam Hüseyin "Kürt"lere ayrıcalıklar tanımış ve 1970 yılında "Kürt"lere önemli ölçüde özerklik veren bir anlaşma yapmıştır. Barzani'nin iki rakibi İbrahim Ahmet ve Celal Talabani, Barzani'nin liderliğini onaylayarak onunla uzlaşmak zorunda kalmıştır. Barzani, İran Şahıyla ilişkiler kurmuş ve gittikçe artan ölçüde ekonomik ve askeri destek sağlamıştır. Daha sonra Irak Petrol Şirketi, Irak hükümeti tarafından millileştirilince Batılı ülkeler Irak'a ekonomik boykota başlamışlar ve Irak 1972 yılında Sovyetler Birliği ile bir Dostluk Anlaşması imzalamış, aynı yıl Barzani Tahran'a çağırılmış ve ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger ile buluşmuştur.¹

Irak hükümeti ile yapılan anlaşmada çoğunluğunu "Kürt"lerin oluşturduğu bölgeye özerklik verilecek, Kerkük ve Hanikin (petrol bölgeleri) bu alanda kalacak ve 1974'te özerklik yürürlüğe girecektir. Ancak hükümet; 1974'ten önce Araplaştırma yoluna gitmiş ve Kerkük'ten sürülen Türkmenler ve "Kürt"lerin yerine Araplar yerleştirilmiş ve 1974 yılında "Kürt"lerin istediğinden daha küçük bir bölgeye Bağdat tarafından seçilecek bir "Kürt" hükümeti yönetiminde özerklik tanınmıştır. Barzani ABD'nin yardım sözüne güvenerek hükümeti tanımamış ve denetimi altındaki bölgede Bağdat'tan bağımsız (ama Tahran'a bağımlı) bir hükümet kurmuş ve onbinlerce "Kürt" kuzeyde Barzani'ye katılmıştır. ABD, İran, İsrail ve İngiliz ajanlarınca desteklenen gerilla hareketi 1 yıl boyunca Irak ordusunu bölgeden uzak tutmuştur. Ancak sonraki savaş çok yıkım getirmiş, İran Şahı ve Saddam Hüseyin anlaşması ile yüzbinlerce "Kürt" İran'a kaçmış ve İran'a aşırı bağımlı Barzani hareketi dağılmıştır. İran'da Barzani'nin oğulları KDP geçici komutanlığını, Suriye'de Celal Talabani Kürdistan Yurtseverler Birliğini (KYP) örgütlemiş, ancak İran devrimine kadar gerilla eylemleri çok küçük boyutlarda kalmıştır. Halk desteğinin azalmasında savaşın yorgunluğu olduğu kadar hükümetin petrol gelirlerinin artışıyla paralel başlattığı kalkınma projelerinin payı büyüktür.²

1979 yılındaki İran İslam Devrimi ve 1980 yılında Irak'ın İran'a saldırması ile bölge yeniden hareketlenmiş ve KYB ve Geçici Komutanlık (daha sonra KDP adını tekrar almıştır), Kuzey Irak'taki dağlık kesimleri tekrar denetimi altına almışlardır. 1986'da Tahran KDP ve KYP arasında barışı sağlamış ve 1988 baha-

¹ Bruinessen, Martin Van: Kürdistan Üzerine Yazılar, İletişim Yayınları, İstanbul, 1993,Sf. 189-191.

² A.g.e. Sf.191-195

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

rına kadar İran Irak'a karşı cephede üstün duruma gelmiş ve Halepçe Kasabası "Kürt"lerin yardımıyla ele geçirilmiştir. Kasabanın kimyasal silahlarla bombalanması ve yüzlerce masum sivilin ölmesi ile Halepçe katliamı simgeleşmiş ve Irak, İran mevzilerinde tekrar üstünlük ele geçirerek İran'a ateşkesi kabul ettirmiştir. Irak ordusu "Kürt" gerillaların üzerine yürümüş ve 100.000'e yakın peşmerge Türkiye'ye sığınmıştır.³

İran-İrak savaşından sonra Irak bir yandan "Kürt"lere yükleniyor bir yandan da çok sayıda askerini silah altında tutarak, gelişmiş silahlarla donatmaya çalışıyordu. 2 Ağustos 1990 tarihinde Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle başlayan süreç 17 Ocak 1991 tarihinde askeri harekate dönüştü ve 27 Şubat 1991'de Irak teslim oldu. Güneyde Şiiiler kuzeyde "Kürt"ler dış destekli olarak Saddam rejimini devirmek için baş kaldırdılar. Kuzeyde birçok şehir "Kürt"lerin eline geçti. Ancak Irak kuvvetleri toparlandı ve bölgeyi tekrar ele geçirdiler. Bu defa 500.000'e yakın sığınmacı Türkiye'ye geldi. Ancak bu sığınmacılar uluslararası bir güvenlik bölgesi oluşturularak 36'ncı paralel ile Türk sınırı arasında kalan bölgeye taşınıp yerleştirildiler.⁴ Bu bölge BM teminatı altında olup Irak jetlerinin bu bölgeye girişleri yasaklanmıştır. Kuzey Irak'ta "Kürt" hareketleri bu bölge içinde KYB, KDP ve PKK arasında zaman zaman çatışmalarla ve dış desteklerle sürdürülmeye çalışılmaktadır.

1950'li yıllardan itibaren Türkiye'de meydana gelen ekonomik ve sosyal değişim batıya göçü hızlandırmış ve daha önce büyük kentlerin karmaşasında kaybolup giden insanlar bu defa daha büyük kitleler halinde göçetmeye başladıkları için şehirlerde erimekten çok kendi kültürlerini şehre taşımışlar ve dönemin ideolojilerinden etkilenerek kültürel anlamda bir bilinçlenme dönemine girmeye başlamışlardır.

1960 ve 70'li yıllarda Türkiye'deki solun bazı kesimleri; Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin özellikle geri bıraktırdığını; devletle doğulu hakim zümreler arasında bir sözsüz anlaşma olduğunu, bölgenin ayrıcalıklarını devlet aleyhine kullanmalarını karşılığında devletin bu zümrelere bir ayrıcalık tanıdığını⁵ ifade etmeye başlamışlardır. Resmi devlet politikaları sorgulanmaya başlanmış ve etnik ayrılıklara dikkat çekilmeye başlanmıştır, "istenildiği kadar Türk-"Kürt" diye birşey yoktur, bu topraklarda oturan herkes Türk'tür, denilsin, belirli bir sosyolojik ve etnik gerçek saklanamaz, bu gerçek dildir ve bu unsurun toplumsal yapıda meydana gelen farklılaşma, dışarıya açılma ve dış faktörlerle bütünlüşme eğiliminde büyük rolü vardır."⁶

Özellikle Türkiye İşçi Partisi (TİP) çatısı altında örgütlenen sol, "Kürt" meselesiyle ilgilenmeye başlamış, Doğu Anadolu'nun az gelişmişliğinin nedenleri ve

³ A.g.e. Sf.195-197.

⁴ Iraklı Sığınmacılar ve Türkiye (1988-1991), Tanmak Yayınları, Ankara, Aralık 1992, Sf.28-30.

⁵ Cem, İsmail: Türkiye'de Geri Kalmışlığın Tarihi, Cem Yayınevi, 8.Baskı, 1982, Sf. 461.

⁶ Beşikçi, İsmail: Doğu Anadolu'nun Düzeni, E.Yayınları, İstanbul, 1969, Sf.257.

hal çarelerine dair tartışmalar, siyasi ve akademik dergileri doldurmaya başlamıştır. Sorunlar başlangıçta tamamen bölgesel eşitsizlikler bağlamında ele alınırken; TIP'in doğu kökenli üyeleri sorunun en azından etnik eşitsizlik ve kültürel tahakküm boyutunun olduğunu yavaş yavaş kabul ettirmeyi başarmışlardır. TIP 1970 yılındaki kongresinde, "Kürt"leri ayrı bir millet olarak tanıyan ve maruz bırakıldıkları ulusal tahakkümü eleştiren bir sonuç metnini kabul etmiştir (TIP 1971'de bu karar metni yüzünden feshedilmiştir.).

1969 yılında Ankara'da Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO) kuruldu. DDKO aylık bültenlerinde genel olarak doğunun iktisadi problemleri, "Kürt" köylülerinin toprak ağaları ve aşiret reisleri tarafından tahakküm altında tutulması, Türk ordu kimliklerinin "Kürt" köylerindeki şiddetli ve zalimane tutumuna dair yazılar yayınlanıyordu.

DDKO ve TIP'te faal olan "Kürt"ler dışında Kuzey Irak'taki KDP'nin etkisiyle Muhafazakar KDP 1964 yılında kurulmuştur. Sol örgütler, kültürel haklar ile toplumsal ve ekonomik eşitsizlikten söz etmişken; KDP, özerklik, hatta Türkiye "Kürt"lerinin tam bağımsızlığını hedef olarak görüyordu. 1960'lı yılların sonunda Dr.Şivan liderliğinde sol popülist bir programla daha radikal bir KDP kurulmuştur.⁷

1971 yılında TIP ve DDKO feshedilmiş ve faal üyelerinin çoğu hapsedilmiştir. Dr. Şivan ve Sait Elçi Kuzey Irak'a kaçmış ancak orada öldürülmüşlerdir.

1970'li yıllarda doğudan batıya göç azalmadan sürmüştü ve şehirlerde oluşan geleneksel doğu toplulukları kemikleşmiştir. Artan iletişim olanakları doğu ile batı arasındaki ekonomik farkın bilinmesini sağlamış ve doğudaki büyük toprak sahiplerinin tarımda makinalaşmayı artırmasıyla açığa çıkan işgücünün batıya yönelimini hızlandırmıştır. Petrol krizi sonucunda ortaya çıkan ekonomik bunalım, Kıbrıs hareketi sonrasında ekonomik dengeleri yerinden oynatmış ve Türkiye'deki 1974-1980 arasındaki zayıf hükümetler nedeniyle, polis kuvvetleri ve adalet mekanizması da dahil olmak üzere devlet kurumları politize olmuş ve toplumun her kesimi bunalıma itilmiştir.

CHP'nin 1973 seçiminden önce doğunun sorunlarına karşı özel bir ilgi göstermesi, ancak iktidardayken vaatlerinin çok azını yerine getirebilmesi sonucunda doğunun radikal örgütlere kayışı hızlanmıştır. Hemen hemen hepsi Marksist-Leninist çizgide pek çok örgüt 1975'lerden itibaren kurulmuştur.

Eski DDKO, Devrimci-Demokratik Kültür Dernekleri (DDKD) adı altında tekrar canlanmış, ancak bir müddet sonra siyasal görüş farklılıkları ve kişisel rekabetler bölünmeye yol açmıştır. Özgürlük Yolu, Komal Yayınevi ve Rızgari (Kurtuluş) gibi dergiler etrafında gelişen hareketler 1977 seçimlerinde CHP'nin desteklenmesine karşı çıkmışlardır. Rızgari SSCB'ye karşı tutum konusunda bölünmüş ve Ala Rızgari (Kurtuluş Bayrağı) kurulmuştur.

⁷ Bruinessen, Martin Van: Age. Sf.343-344.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Şivan'ın KDP'sinin bir grup sempatzanı DDKD'nin bazı büyük şubelerini denetim altına almışlar ve 1978 yılında, 40 şube ve 50.000 üyeye ulaşmışlardır. Elçi'nin KDP'sinin uzantıları KUK (Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi)'u kurmuşlardır.

PKK (Kürdistan İşçi Partisi) 1974 yılında Ankara'da Dev-Genç'in kolundan doğduktan sonra devrimci ajitasyon için başkenti terketmiştir. 1979'da partileşerek feodalizm ve sömürgeciliğe karşı silahlı mücadele açtığını ilan etmiştir. Marksizm-Leninizm ve kürtçülüğün bir sentezi olan parti programına göre parti nihai hedef olarak birleşik bir Kürdistan devleti kurmayı hedeflemektedir ve bunun için tek amaç silahlı mücadeledir. Sömürgecilere olduğu kadar işbirlikçilere de saldırılmalıdır. Parti amansız bir şiddet uygulayarak bazı "kurtarılmış!" bölgeler elde etmiştir. Ancak sempati kaybına da uğramıştır. PKK'nın diğer örgütlerden farkı üyelerinin yoksul ve eğitimsiz bir geçmişe sahip olmasıdır.

1979 yılında sıkıyönetimin ilanı ve 1980 12 Eylül Müdahalesi ile bütün bu örgütler dağıtılmış ve çeşitli yasaklar ve sert politikalar uygulanmıştır.

Laçiner'e göre, 12 Eylül 1980 müdahalesinden önceki uygulama içinde "Atatürk Milliyetçiliği", "Kürt" varlığını siyasal nedenlerle reddediyor, ama onun sosyolojik kültürel bir vakıa olarak varlığını zımnen kabul ediyordu. Siyasal bir talebi olmadıkça "Kürt"lerin kendi özellikleriyle yaşamasına fazlasıyla karışmıyor, eğitim ve iktisadi gelişmelerin açtığı asimilasyon kanalları içinde o özelliklerin de zamanla etkisinin azalacağını, "Kürt"lerin en azından önemli bir bölümünün, çoğunluk Türk ulusuyla kaynaşacağını umuyordu. 1980 12 Eylülünden sonra yürürlüğe konulan "Atatürk Milliyetçiliği" hayli farklıdır. Artık sözkonusu olan kendi siyasi tanımını sosyolojik gerçek yerine koyan bir ideolojidir. Yani sosyo-kültürel bir olgu olarak da yoktur "Kürt"ler. O nedenle böyle bir olgunun varlığı anlamına gelen her şey, Kürtçe isimler taşımak vb. gerçeğe aykırıdır. 12 Eylül rejiminin doğudan sürdürdüğü Türklük propogandası, bölge halkı tarafından kendi kimlik ve kişiliğine karşı bir müdahale, hatta bir saldırı olarak algılanmıştır.⁸

1980 Eylülünde hatırı sayılır bir güce sahip olan PKK şaşırtıcı bir kolaylıkla dağıtıldı, militanlarının çok büyük bir kısmı güçlük çekilmeksizin yakalandı. Bunun böyle olabilmesinin özel bir nedeni de, PKK'nın o dönemde bizzat Doğu'daki halkın ve Türk solunun nezdinde en fazla antipati duyulan hareket oluşuydu. 1984 yılında militan sayısı hayli azalmış, kendi yakın çevresindeki hareketler tarafından eleştiriye zorlanan ve bunu kısmen de olsa yapmak zorunda bırakılan, ayrıca kendi bünyesinde de şiddet ve korkuya dayalı iç işleyişine karşı ciddi bir muhalefet başgöstermiş bir PKK vardı. PKK'nın 1984 Ağustosunda başlattığı silahlı mücadele; PKK yönetimi tarafından işte bu güç durumdan biraz olsun sıyrılabilmek için seçilmiştir. PKK'nın yürüttüğü silahlı mücadele daha önce yarattığı antipatiyi artırmak şöyle dursun bu defa taraftar toplayarak (Tablo:

⁸ Laçiner, Ömer: "Kürt" Sorunu Henüz Vakit Varken, Birikim Yayınları, İstanbul, 1991, Sf.46-47.

3.5.3.3. Türkiye'nin geleceğine ilişkin göçedenlerin düşünceleri ile ilgili soruya, Türkiye beni ilgilendirmiyor diyenlerin oranı % 11.5 olmuş, özellikle Diyarbakır'da bu oran 62.9'a ulaşmıştır.) daha önceki antipatiyi dağıtmış ve bölgedeki yerini sağlamlaştırmıştır.

12 Eylül yönetiminin izlediği, sonraki dönemde de sürdürülen politika yöre halkının olay ve duyguları değerlendirme tarzında ciddi bir başkalaşmaya yol açarak, horlanmış ve aşağılanmış bir kimlik duygusunu ön plana çıkarmıştır. Araştırmada kendini "Kürt" olarak nitelleyenler % 40 çıkmaktadır. PKK'nın yöre halkına yönelik propogandası da büyük ölçüde bu tema üzerine kuruludur. Artık 1980 öncesinde olduğu gibi bölgenin iktisaden geri bırakıldığı, sömürüldüğü yolundaki argümanlar değil, "Kürt"lük gururuna seslenen ve bu bilinci yükseltmeye çalışan bir dil kullanılmaktadır. PKK'nın uyguladığı "ulusal davaya ihanet etikleri ya da uzak durdukları gerekçesiyle bir köy halkının yarısını katletmesi sanıldığı kadar ürpertici ve itici bulunamayabiliyor; okul, köprü, iş araçlarının imha edilmesi anlamsız bir tahrip gibi algılanmayabiliyor; PKK'nın güvenlik güçlerine karşı sağladığı herhangi bir başarı pasif ama hayırhah bir ilgiyle karşılanabiliyor."⁹

Doğu kökenli insanlar yalnızca doğuda yaşamıyor. Bugün batıdaki cazibe merkezlerinde milyonlarca doğu kökenli insan yaşıyor. Bu insanların gerekçesi ne olursa olsun kendilerini bağlı hissettikleri bölgede yaşayan insanların bir bölümünün devletçe "düşman" olarak ilan edilmesi sonucunda, kendilerinin de dolaylı bir biçimde tehdit altında olduklarını düşünmemeleri imkansızdır.

İşin diğer yönü şudur. PKK'nın yaptığı terör eylemleri sivil halka dönük olsun olmasın Türkiye'de batıdaki insanlar üzerinde ikilem yaratmaktadır. Bir şehit cenazesinde insanlar onbinlere ulaşip gösteri yapabilmektedir. Şimdilik PKK'ya yönelen bu öfke selinin provake edilebileceği açıktır. Bir yanda "Kürt" kökenli insanlarda köşeye sıkıştırılma duygusu, diğer yanda gizliden gizliye artan bir kendini koruma refleksiyle birleşmiş bir toplum. Bu topraklar üzerinde asırlarca yanyana yaşamış insanlar çatışma içine düşebilir. Bu tür bir olayın yalnızca bir bölgede bir kentte yaşanması bile taşları yerinden oynatabilir. Araştırmada "Şehrinize göçeden bu insanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna; % 21.0 "Kürt"ler buradan gitmeliler kendi memleketlerinde yaşamalılar, % 6.9 ise burası bizim memleketimiz gelip bizi rahatsız etmeye hakları yok cevapları verilmiştir. Her ne kadar % 63 oranında insanlar, onlar da Türk vatandaşı ve istedikleri yerde yaşama hakkına sahipler demişse de % 28 problem çıkarmaya yetecek kadar ciddi bir orandır.

Kuzey Irak'ta bugün PKK artık askeri bir güç değil ciddi bir politik odak haline gelmiştir. Batı Avrupa'da bütün Avrupa'ya yayılan bir yerel kollar ve paravan örgütler kurmuştur. Örgütün uyuşturucu ve silah ticareti öncelikle hareketin finansmanı için başlamıştır. Şimdi ise bu ticaretten kazanılan önemli miktardaki parayı ve oluşan pazarını kaybetmemek için savaşabilmektedir. Üstelik bu paza-

⁹ A.g.e. Sf. 48.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

rin bugün ulaştığı rakamın milyarlarca dolar olduğu ifade edilmektedir. Bu paranın komisyonlarının ne kadar büyük bir yekün tutacağı açıktır. Yaygın bir kanaat bu komisyonların uluslar arası ortaklar dışında doğudaki kimi örgüt yanlısı kamu görevlileri, aşiret reisleri ve korucularca paylaşıldığı şeklindedir.

Bugün PKK kendi hedefleri açısından başarılıdır. Güneydoğu kökenli insanları yanına çekemese bile, devletten uzaklaştırmayı başarmadığı insanlarımız vardır. (Araştırmada göçetme sebebi olarak devletin ve korucuların baskısı olduğunu söyleyenlerin oranı 1/3'e çıkmaktadır). Ayrıca konuyu uluslararası platformlara taşımış ve Türkiye'yi uluslararası kamuoyu nezdinde haksız yere sanık sandalyesine oturtmuştur.

Bugün Güneydoğu ile ilgili olarak gelinen noktada, sorunu sadece terör olarak almak ve önlemlerde terör boyutunu öne çekmek problemleri artırmaktadır. Terör ulusal ve uluslararası hukukta insanlık suçudur. Ülkenin bütünlüğüne yöneliktir. Ülke ekonomisine büyük zarar vermekte, gerek bölgenin gerekse tüm ülkemizin kalkınmasını engellemektedir. Ülke ekonomisi ile ilgili bölgesel farklılıklar terör sonucunda artmakta, bozulan ekonomi göçe yol açmaktadır. Bir kısır döngü halinde bozulan ekonomi terörü artırmakta, terör ekonomiyi daha fazla bozmaktadır.

Terörün sona ermesi için önce bu inancın yöre halkında yeretmesi gerekir. Oysa araştırmada ortaya çıkan sonuç bu inancın zayıf olduğunu göstermektedir. Terörün biteceğine dair olan inanç % 21 iken, terör bitmez diyenlerin oranı % 63'tür. Göçedenlerin dışındaki insanlarda ise terörün biteceği inancı % 27 iken, bitmez diyenler % 65 civarındadır. Devletin terörün biteceğine dair açıklamaları, hem doğuda hem de batıda, halk tarafından inandırıcı bulunmamaktadır.

Türkiye sahil şeritleri hariç, genellikle sert kara iklimine tabi yüksek bir yayla görünümündedir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu, Harran ve kısmen İğdır Ovası hariç, geri kalan sahadaki arazi yapısı bakımından çok yüksek, engebeli, iklimi itibarıyla çok serttir. Hele kışın, kar, tipi, fırtına ve çığ sebebi ile yollar çarçabuk kapanmaktadır. Her türlü ulaşım ve haberleşme zorlaşır, bazen aylarca köy ve mezralarla irtibat kurmak mümkün olmaz. Yaz aylarında bile bu güçlükler tamamen ortadan kalkmaz.

Bölgenin bu arazi yapısı ve sert iklimi sebebi ile her türlü yatırım, hem çok pahalı, hem de çok fazla zahmetli olmaktadır. Bırakın büyük yatırım hamlelerini, normal altyapı hizmetlerini bile gerçekleştirmek pek kolay olmamaktadır. Bu yüzden bölge özel teşebbüs için bu şartlar sebebiyle pek cazip bir yatırım sahası olarak görülmemiştir. Bölgenin zenginleri bile sermaye ve yatırımlarını batıya götürmüşlerdir.

Planlı kalkınma dönemine geçildiği 1960'lı yıllarda tarım ana sektördü. GSMH'daki payı % 44, ihracattaki yeri % 70 oranındaydı. Bu dönemde tarımın desteklenerek geliştirilmesi, tarımsal gelişme ile oluşacak fonlarla sanayileşme

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

sürecine sürekliliği olan bir kaynak kazandırılması hedeflenmiştir. Bu hedeflere ulaşmak için özellikle gıda ve tekstil sektörüne dayalı tarımsal endüstrinin teşvi-ki, gerekirse devletçe kurulması öngörülmüştür. Devlet öncülüğünde tarımsal endüstri atılımı Doğu'da ancak 70'li yıllarda yoğunlaştırılabildiği.

Bölgenin hayvancılık potansiyeli yüksektir. Türkiye nüfusunun % 19'u bölgede yaşarken, bölgedeki büyükbaş hayvan varlığı % 24, küçükbaş hayvan varlığı ise % 40 düzeylerindedir. Buna dayalı olarak bölgede devletçe 1980 öncesinde süt fabrikaları, et kombinaları ve yem fabrikaları açılmıştır.

Bölgede, 1970'li yıllarda bu yatırımlar yapılırken, 1980'li yıllardan itibaren Türkiye'nin sanayileşme politikası değişime uğramış ve tarımsal altyapı masrafları kısılarak, özelleştirme sürecine girilmiştir. Türkiye'de tarımın GSMH içindeki payı azaltılmaya çalışılmış ve devlet destekleri tarım dışı sektörlerle yöneltilerek tarım adeta kaderine terk edilmiştir.

Bölgede çok önemli bir yer tutan hayvancılığa; Türkiye için % 17 olarak belirlenen, geçim kaynağı hayvancılık olan işletme oranı bölge için % 48'lerde idi. Sektörün Türkiye ve özellikle bölge için önemine rağmen hayvancılık hiçbir dönem doğrudan desteklenmemiş ve teşvik programlarına alınmamıştır. DPT'nin 1985 yılında yaptırdığı bir araştırmaya göre, hayvancılık faaliyetlerinde bulunan üreticiler zarar etmekteydi. Bölgede üreticiler hayvanlarını elden çıkartıyordu.

Devletin tarım sektörünü gözden çıkarması sonucunda tarım ve hayvancılık bütün Türkiye'de nispi olarak gerilerken, bölgede hem nispi olarak hem mutlak hayvan varlığı olarak gerilemiş, hayvancılığa dayalı bölge ekonomisi 70'li yılların gerisine düşmüştür.

1984 yılında 100 olan hayvan sayısı; küçükbaş hayvanda 1991 yılında 99'a, büyükbaş hayvanda 92'ye düşmüştür.¹⁰ Bölge ekonomisindeki bu gelişmelere paralel olarak terör örgütünün etkinliğini artırmış olması dikkat çekicidir. Araştırmada göç yılları ile ilgili veriler bunu doğrulamaktadır. 1983-1990 yılları arasındaki dönemde göç oranı % 33 iken, 1991-1993 arasında % 54 olmuştur.

Genel ekonomi politikaları dışında, bölgede güvenlik politikalarının sonucu olarak, mera kullanımının azalması sebebiyle hayvancılığa, dolayısıyla bölge ekonomisine önemli bir darbe daha vurulmuştur.

Güneydoğu Anadolu'nun yüzyıllardır sürüp gelen yapısı içinde aşiretler önemli yer tutmaktadır. Kuzey Irak'ta veya Türkiye'de "Kürt" hareketi adına öne çıkanlar da genelde ağa, şeyh ve aşiret önde gelenleri olmuştur. Türkiye Cumhuriyeti'nde de aşiret yapıları bozulmamış, bu yapının sonucunda da aşiret önde gelenleri devletin muhatabı olmuştur. Devletin bölge ekonomisini geliştirme, sosyal yapıyı iyileştirme çabaları bölgenin yapısını değil aşiret önde gelenlerinin

¹⁰ Dağ, Rifat; Doğu Ekonomisi, Ankara, 1995, Sf.19.

yapılarını ve ekonomilerini iyileştirmiştir. Bölgeye yöneltilen devlet teşvikleri bu kesimin tekelinde kalmış ve halka yansımamıştır. Ekonomisi ve diğer sosyal seviyeleri yükselen bu kesimin bölgedeki güçleri daha fazla artmıştır. Devletin gücünü de dayanak olarak alan bu kesim kendi olumsuzluklarını da devletle özdeşleştirdiği için, bölge insanı sisteme olan tepkisini devlete yöneltmiştir. Bu durumun farkına varan PKK, bu tepkileri ve aşiret düzeninin olumsuzluklarını kullanmayı bilmiştir. Bazı aşiretlerin devletten yana tavır koyması, bu aşiretlerin problemleri olduğu diğer aşiretlerin otomatik olarak PKK'nın etki alanına girmesine sebep olmuştur. Sosyal güvenliğin, adalet mekanizmasının, ekonomik gücün olmadığı bir ortamda aile ve aşiret bütün bu kurumların fonksiyonunu üstlendiği için aşiret ve aile bağlarında herhangi bir zayıflama sözkonusu değildir. Devletin yanında yer alan aşiret reisleri kimi kamusal imkânlardan yararlanabildiğinden aşireti için güvence olabilmektedir. Ancak devletin şu veya bu şekilde karşısında olan aşiretlerde güvence olayı olmadığı için PKK bu durumu kullanmaktadır.

Bölgede dini inançların etkisi oldukça yüksektir. Anadolu'nun diğer bölgelerinde şeyhlik, seyitlik gibi kurumlar önemini kaybetmişken, yörede halen mevcut oluşları bunun bir göstergesidir. Birçok olumsuzlukların yaşandığı bölgede insanların maddi tatmin duyguları karşılanamadığı için manevi tatmin duyguları ön plana çıkmaktadır. Araştırmada din ile ilgili soruya; din Allah'la kul arasında gizli bir ilişkidir cevabı % 49.1, din bir yaşam biçimidir cevabı % 46.7 olarak verilmiştir. Din hakkında olumsuz görüş belirtenlerin oranı sadece % 2.5 olarak kalmaktadır. Din bir yaşam biçimidir diyenler % 46.7 gibi önemli bir kısımdır. Bu durumun farkına varan PKK, başlangıçtaki Marksist-Leninist çizgideki din görüşünü bir tarafa bırakıp din duygusunu propoganda aracı olarak kullanmaya başlamıştır.

Bölgeye uzun yıllar memur ve idareci tayininde bazı hatalar yapılmıştır. Görevini suistimal etmiş, rüşvet yemiş, yıkıcı, bölücü ideolojik faaliyetlerde bulunmuş, siyasi düşüncelerinden dolayı istenmeyen memurlar ceza olarak bu bölgelere tayin edilmiştir. Bölge halkı devlet olarak karşısında bu tip insanları bulmuş ve bu insanların bütün olumsuzluklarını devlete maletmiştir.

Bölgedeki olumsuzluklar nedeniyle öğretmen tayinleri bütün özendirici tedbirlere rağmen yapılamamaktadır. Atamaları Doğu'ya çıkan insanlar genellikle göreve başlanamamaktadırlar. Özellikle kırsal kesimde okullar kapalı kalmaktadır. Bu durum PKK'nın işine gelmekte ve eylemlerinin öğretmenler üzerinde yoğunlaşmasına sebep olmaktadır. Bölgede eğitimin önemi halk tarafından anlaşılabilmiş değildir. Okulu açık tutabilen yörelerde bile çocuklar günlük işlerinden arta kalan vakitlerinde okula gitmektedirler. Araştırmada çocuklarının okumasını isterim diyenlerin oranı % 31'de kalmaktadır. Ekonomik şartlar müsait oldukça okuturum diyenlerin oranı % 28, okusalar da okumasalar da farketmez diyenlerin oranı % 15'tir. Göçeden insanların büyük bir çoğunluğu (%80), 5 ve daha fazla çocuk sahibidirlere. Eğitim bilinci gelişmemiş bu kesimde mecburi eğitimin getirdiği masrafları karşılayamayacak ailelerin oranı yüksektir. Bu durum insanların eğitime olan bakışlarını olumsuz yönde etkileyecektir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun eğitimin yapılamadığı bölgelerinde Türkçe'nin kulla-

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

nımı yaygın değildir. Özellikle yaşlılar ve kadınlar eğitimden uzak kaldıkları için Türkçe bilmemektedirler. Göçedenlerde ailelerin % 48'inde ailenin tamamı Türkçe bilmektedir. 1983 yılı öncesi göçedenlerde bu oran % 77'dir. Yoğun göçün olduğu 1991 yılında ise bu oran % 42'ye kadar düşmüştür. Evde en çok konuşulan dil sorusuna % 33.2 oranında Türkçe, % 52.9 Kırmancı, % 10.3 Zazaca, % 2.3 Arapça cevabı verilmiştir. 1983 öncesi göçedenlerde bu oran % 51 iken 1994 yılında göçedenlerde % 24'e düşmektedir.

Devletin en önemli işlevi adaleti sağlamaktır. Oysa Güneydoğu'da adalet sistemi etkili olmadığı zamanlarda bu işlev aşiretler ve örgüt tarafından yerine getirilmektedir. Adaletin sağlanamadığı ortamda sosyal barış ciddi ölçüde yaranmaktadır. PKK'nın propoganda aracı olarak kullandığı sözde "“Kürt” halkının ezilmesi”, "işgalci devlet" görüşü; adalet mevhumunun eksik işlemesi, kimi kamu görevlilerinin adaletli davranamaması, devlet adına hareket ediyor görüntüsü çizen korucular ve aşiret uzantılarının adaletsiz davranışlarından beslenmektedir.

Devletin şehirlerde güvenliği sağladığı, şehirlerarası yollarda da gündüz vaktinde güvenliği sağladığı açıktır. Ancak kırsal kesimin ve geceleri şehirlerarası yolların örgüt denetiminde olduğu bölge halkında yaygın bir kanaattir. Karadeniz bölgesi gibi yerleşmeyeceği bölgelerde bile PKK'nın eylem yapması bölge halkını güçlü olduğuna inandırmak yönünde psikolojik eylemlerdir.

4.1. Terör ve Göç Olayları

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun kırsal kesiminden Türkiye'nin Batı Bölgelerine ya da bölgenin büyük merkezlerine göç hareketinde artış, özellikle, PKK terörüyle paralellik arz etmektedir. Araştırma kapsamında yer alan göç hareketlerinin sebeplerine baktığımızda, 1983 yılından önce %7 olan terörden kaynaklı göç olayı 83-90 yılları arasında %64.5'e, 1991'de %83.8'e, 1992'de %81.4'e , 1993'de %83.4'e çıkmaktadır. 1994 yılından itibaren güvenlik güçlerinin etkili olması sebebiyle terör nedeniyle göç olayları 62.7'ye, 1995 yılında 51.2'ye, 1996 yılında 41.6'ya 1997 yılında %28'e düşmüştür. Ayrıca 1994'ten itibaren bölgeden göç olayı da yavaşlamıştır. 1983-1994 yılları arasındaki kesif göç giderek azalmıştır. Bu sonuçta güvenliğin bir ölçüde sağlanması etkili olduğu gibi göç potansiyeline sahip nüfusun azalması da etkili olmuş olabilir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde yaşayan halkta batıda yaşayanların aksine, kısmen buldukları yerlerde dahi güvende oldukları hissi bulunmamaktadır. Bilhassa faili meçhul cinayetlerden ötürü hem devlete, hem terör örgütüne duyulan bir güvensizlik ve korku bulunmaktadır. Bu güvensizlik halkın birbiriyle ilişkilerini bile etkilemektedir. Görüşmeler esnasında görüşülenlerin çoğu sorulara yalnız cevap vermeyi yeğlemiş, hatta bunu bartarak kendi aile bireylerini dahi görüşme esnasında odadan çıkartanlar olmuştur. Bu içeka-panıklıkta, "Hizbullahçılar" ve "İtirafçıların" çeşitli şekillerde halkı suçlu olsun, suçsuz olsun yetkili birimlere ve bazı insanlara ihbar etmelerinden dolayı yaşanan sıkıntılar etkili olmuştur. Ayrıca terör örgütü, halkı kendi yanına kazanmak,

devlete karşı soğutmak için halkla devleti karşı karşıya getirmeyi bir taktik olarak izlediği için yine bu tür sahte itirafçılar oluşturarak zaman zaman insanları ihbar yoluna gitmiştir.

4.2. Göç Veren İller

Bu gün yaşanan göç, Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun terörün hedefi haline gelen köy ve mezralarından yani kırsal kesimden bölgedeki ya da bölge dışındaki şehir merkezlerine doğru cereyan eden bir olaydır.

Göç veren iller sıralamasında Diyarbakır (Merkez, Hazro, Bismil, Kulp, Dicle, Hani, Lice, Çınar, Silvan) %19.5 ile ilk sırayı almaktadır. Daha sonra sırayla Siirt (Eruh, Pervari, Şirvan) %10.8, Mardin (Merkez, Midyat, Derik, Savur, Mazıdağı, Ömerli, Nusaybin, Yeşilli) %9.5; Tunceli (Merkez, Pülümür, Pertek, Çemişkezek, Hozat) %8.9; Hakkari (Merkez, Şemdinli, Çukurca, Yüksekova) %6.2, Şırnak (Merkez) %5.4; Muş (Merkez Varto, Bulanık) %4.0; Van (Merkez, Özalp, Gürpınar, Bahçesaray) %4.0; Ağrı (Merkez, Eleşkirt, Hamur, Patnos) %3.7; Bitlis (Merkez, Mutki) %3.1; Bingöl (Kiğı, Solhan) %2.8; Batman (Merkez, Sason, Gerdüş) %2.7; Kars (Digor, Arpaçay) %1.7; Erzincan (Merkez) %0.9 ve Şanlıurfa (Siverek) %0.5 illeri gelmektedir.

4.3. Göç Alan İller

Köy ve mezra gibi kırsal kesimden kaynaklanan göç olaylarında göçler genellikle o ilin kırsalından il merkezine olmaktadır. Göçeden ailelerden bir kısmı geldikleri bu yerlerde önce çadırkondularda ikamet etmişler, sonrasında Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kaynaklı veya il özel idareleri veya mahalli hayırseverlerin katkılarıyla genellikle şehre bitişik yeni gecekondulu mahalleleri doğurmuşlardır. Genellikle elektririk, kanalizasyon ve su problemi bulunmaktadır. Çoğu göçmen mahallelerinde elektrik bulunmakla birlikte kaçak olarak kullanılmaktadır. Terör nedeniyle göç eden kesimin büyük çoğunluğunun kendi bölgelerindeki en yakın şehir merkezlerini tercih ettikleri, diğerlerinin ise Akdeniz bölgesi veya Batı Anadolu'yu tercih ettikleri görülmektedir. Kendi yörelerinden göç alan iller arasında ilk beş sıra Diyarbakır (%14.71), Siirt (%7.34), Şırnak (%7.10), Batman (%6.07), Mardin (%5.48) olarak tesbit edilmektedir. Göç eden kesimin kendi yöreleri dışında tercih ettikleri iller ise ilk beş sıra Adana (%7.08), Antalya (%5.0), İçel (%4.65), İzmir (4.04), Manisa (3.64) şeklinde sıralanmaktadır. Batı illerine göçedenler genellikle yerleşim yeri olarak daha önce gelen hemşehrilerinin bulunduğu bölgeleri tercih etmektedirler.

4.4. Göç Olayının Sebep ve Sonuçları:

Göç olayının sebepleri olarak denekler'in %33.9'u örgütü; %24.4'ü Devleti; %10.9'u köy korucularının baskısını; %0.4'ü hem örgütü, hem de devleti sebep olarak göstermektedirler. Dolayısıyla Güvenlik Güçleri ile terör örgütü arasındaki mücadele bölgeden göç zorunda kalan insanların %69.6'sını etkilemiş görünmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Göçün ikinci önemli sebebi olarak Ekonomik şartların bozulması (%13.2) ve işsizlik (%12.1) gösterilmektedir.

Kan davası (%1.8), Ağa baskısı (%0.1) vb. gibi diğer sosyal yapıdan kaynaklanan sebepler %2.3 gibi oldukça düşük bir seviyededir.

Doğudan Batıya yapılan göç olayının ana sebebi bölgedeki terör olup, normal göç sebeplerinden kabul edilen ekonomik dengesizlik ve buna bağlı işsizlik olayı ise %25.3 gibi gene oldukça yüksek bir oran göstermektedir.

Göçedenler genellikle birarada yaşamaya gayret göstermektedirler ve birbirleri ile sıkı temasları bulunmaktadır. Şayet göçettikleri yerde tanıdıkları bulunmuyorsa HADEP teşkilatına gittiklerini ve buralardan yardım istediklerini söyleyenler vardır (Özellikle Antalya'ya göçedenler arasında bu yaygındır.)

Aile fertlerinin tamamının göçüp göçmediği sorulduğunda, ailenin tamamının göçtüğünü söyleyenlerin oranı %89.2'dir. Aile fertlerinin tamamının göçmediğini söyleyenlerin oranı %9.1'dir. Göç, büyük oranda aile fertlerinin tamamının katıldığı bir olay olarak algılanabilir.

Göç edilen bölgelerden, "**Köyünüzün hepsi mi yoksa bir kısmı mı göç etti?**" şeklindeki soruya "**köyün tamamı göç etti**" diyenlerin oranı %60.5, "**kısmen**" diyenlerin oranı ise %37.9'dur. Diğer yandan aynı köye mensup kişilerin %64 oranında aynı şehir merkezine yönelindikleri görülmektedir. Bu husus aynı aileye mensup fertlerin %57.4 oranında aynı şehire yerleşmesi hadisesi ile de paralellik göstermektedir. Göçedenlerin yerli halkla ilişkisinin azlığı gözlenmektedir. Erkekler iş hayatı, çocuklar ise okul dolayısıyla yerli halkla temas kurmaktadır. Bunun dışında bir ilişki gelişmemiştir. Bazı mahallelerde insanlar herşeyi unutup, kendi hallerinde yaşamayı tercih ederlerken bazı mahallelerde örgütlü bir yapı karşımıza çıkmaktadır. Buna örnek olarak Adana'da 19 Mayıs Mahallesi verilebilir. Herkesin birbirini tanıdığı mahallede yeni göçler hemen göze çarpmaktadır. Keza, yine aynı ilde Dağlıoğlu mahallesi yeni göçler alan bir mahalle olup, burada yaşayan hemen herkeste terörün etkileri sezilenmektedir. Bu mahallede insanlar köydeki yaşantılarını aynen sürdürmektedirler. Konuşulan bir kişi komşusunun davar beslemesinden şikayet etmiştir. Mersin ilinde de yine bazı mahallelerde örgütlü yapılanmalara rastlanılmaktadır. Bilhassa Gündoğdu ve Siteler mahallelerinin arasında kalan ve HADEP binasının etrafında oluşan Yenipazar Mahallesinde halk örgütlü bir şekilde yaşamaktadır. Bu şekildeki göç olayının göç alan bölge sakinleri ile göçmenler arasındaki entegrasyonu olumsuz yönde etkileyeceği ve bir takım uyumsuzlukları ortaya çıkaracağı açıktır.

Köyde kalanların göç etmemeleri sebebi ile ilgili soru ise; "**bilmiyorum**" (%41.2), "**yaşlılar kaldı**" (%23.6), "**ekonomik sorunları yok**" (%15.4), "**onlar üzerinde herhangi bir baskı yok**" (%5.4), hepsi %0.9, diğer %3.5 şeklinde cevaplandırılmıştır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Göç edilen yerin tercihi konusunda deneklerin %28.9'u daha önce akrabalarının yerleştikleri yer olmasını, %23'ü iş, eğitim, sağlık ve sosyal imkânların mevcudiyetini, %15.2'si bölgeyi tanımasını, %11.5'i geçim şartlarının elverişli olmasını, %8.4'ü memleketlerine yakın olmasını vurgulamışlardır.

Göç eden kitlelerin köyleri ile ilişkileri hakkındaki soruya deneklerin %42.3'ü cevap vermezken, köyü ziyaret (%26.3), köyde kalanların onları ziyareti (%13.8), telefonla (%4.4), mektupla (%0.6) şeklinde ilişkilerin devam ettiğini vurgulayanlar %45 oranına ulaşmaktadır. İlişkilerini tamamen koparanlar ise %13 nispetindedir. Ancak köye dönme konusunda **"köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?"** sorusuna deneklerin %41.2'si evet cevabı verirken, %57.3'ü hayır cevabını vermişlerdir. Hayır cevabı verenlere **"Göç etme sebepleriniz ortadan kalkarsa köyünüze döner misiniz?"** sorusu sorulduğunda hayır diyenlerin oranı %63.3, kararsızların oranı %25 olmak üzere toplam %88.3'ü bulmaktadır. **"Neden köyünüze dönmeyi düşünmüyorsunuz?"** sorusuna, **"burada düzenimizi kurduk"** %53.9, **"iyi bir işim var"** %21.1, **"Köyümüzde güvenlik yok"** %18.4, **"maddî gücüm yok"** %1.4 olmak üzere denekler hayır cevabını açıklamaya çalışmışlardır. Diğer yandan, **"imkânlar olsa nerede yaşamak istersiniz?"** sorusuna, köyümde - memleketimde diyenlerin oranı %38.8'i bulmaktadır. Bu veriler ışığında göç edenlerin çoğunluğunun geri dönüşü düşünmediği ortaya çıkmaktadır.

OHAL Bölge Valiliğinin TBMM Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nden Göç ve Nedenlerini Araştırma Komisyonu'na verdiği bilgiye göre, bölgede 1992-1994 yılları arasında 820'si köy olmak üzere, toplam 3 bin 165 yerleşim birimi boşaltıldığı, (Bu veriler bu araştırma ile de doğrulanmıştır.) daha sonra buralarda yaşayan 387 bin kişinin iskanına yönelik projeler çerçevesinde değişik merkezlerle 5536 konut yapıldığını, konut ihtiyacının karşılanması için Diyarbakır'da 2 bin 800 konutluk bir proje daha yürütüldüğü, son dönemlerde çeşitli nedenlerden dolayı şehirlerde yaşayamayan ve eski yerlerine dönmek isteyen 140 köy, 227 mezranın başvuruda bulunduğu, bu köylerden 101'ine, mezralardan ise 99'una olumlu cevap verildiği, böylece 22 bin 992 vatandaş eski yaşadıkları yerlere döndükleri, bunların dışında 46 bin 692 kişi daha köylerine dönmek için başvuruda bulunduğu, ancak, OHAL Bölge Valiliği'nin bunlardan 19 bin 191'ine dönüş için izin verdiği anlaşılmaktadır.

4.5. Göç Öncesi Hayat Standardı

Göç eden ailelerin meslek gruplarına bakıldığında %48.4'ünün çiftçi, %37.3'ünün hayvan yetiştiricisi, %4'ünün aracı, %3.7'sinin işçi, %3.3'ünün çoban, %1.1'inin esnaf olduğunu görüyoruz. Dolayısıyla göç edenlerin tamamına yakını kendini bir iş sahibi addederken, işsiz olduğunu beyan edenlerin oranı ancak %0.4 civarındadır. Bu verileri **'köydeki hayat standartlarına'** verilen cevaplar da doğrulamaktadır. %1.3'ü ekonomik durumlarının çok iyi, %37.3'ü iyi olduğunu söylerken, %46.6'sı normal olduğunu beyan etmişlerdir ki, hayat seviyesi normal ve üstü deneklerin oranını bu cevaplar %85.2'ye çıkarmaktadır. Ekonomik du-

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

rumlarının yetersizliğini beyan edenler ise kötü (%11.5), çok kötü (%0.8) şeklinde yani %12.3'ü bulmaktadır.

Bu bölümle ilgili verilen cevaplar sonucunda insanların Güneydoğu'da göç etmeden önceki hayatlarının çok iyi olduğu sonucunu çıkarmak doğru değildir. Kurulu bir düzenleri olduğu, şehirde ortaya çıkan ihtiyaçların henüz bilinmediği, üretebildikleri kadar tükettikleri bir köy ortamından tamamıyla tüketici oldukları ve ihtiyaçların üretime göre değil de satın almaya bağlı olduğu şehir ortamına gelindiğinde insanlar daha fazla tüketseler de kendilerini diğer insanlara bakarak daha yoksul hissettiklerinden bu çelişki ortaya çıkmaktadır.

4.6. Göç Edilen Yerlerdeki Hayat Standardı

Müstakil ev (%43.2) ve gecekonduda yaşayanların (%39.3) toplam oranı ise %82.5'i bulmaktadır. Kerpiç dam, baraka ve çadır gibi sağlıklı koşullarda yaşayanların oranı oldukça düşüktür. Toplam olarak %3.6'dır. Apartman dairesi gibi normal meskenlerde ikâmet edenlerin oranı %11.7'lerde kalmaktadır.

Oturulan evlerde oda sayıları; 1+1 (%5.2), 2+1 (%50.7), 3+1 (%34.4), 4+1 (%1.1), 5+ üzeri (%0.4) oranında olup, bunlarda elektrik ve su vardır. Elektrik ya da sudan birisi, ya da her ikisi de olmayan mekânların oranı ancak %2.5 kadardır. Elektrik ve su bağlantılarının tamamına yakınının kaçak olduğu, altyapı probleminin yaşandığı bu evlerde bir de kalabalık (araştırma evreninde ortalama hane büyüklüğü Türkiye ortalamasının 2 katıdır) ailelerin yaşadıkları sözkonusu olduğu için; belki köydeki ortamdan iyi ama sağlıklı bir hayat sürdükleri söylenebilir..

Beyaz eşya olarak nitelendirilen televizyona deneklerin %81'i sahiptir. Aynı şekilde buzdolabı oranı %79.0; müzik seti oranı 54'dür. Çamaşır makinası sahipliği oranı %35.6'ya, bulaşık makinası sahipliği oranı ise %3.5'e kadar düşmektedir. Otomobili olanlar %8.2 oranında, traktörü olanlar ise %2.2 oranındadır. Hayat standardı açısından bu eşya ve vasıtalara sahiplik normal düzeydedir.

Geçiminizi ne iş yaparak temin ediyorsunuz sorusuna; küçük-orta ticaret diyenler % 21.9, özel sektörde işçi % 18.2, hayvancılık % 14.1, tarım % 10.8, amele % 6.9, seyyar satıcı % 5.4 olarak cevap verilmiştir. Bu kişilerden % 4.8'i işsiz olduklarını beyan etmişler % 8.8'i de soruyu cevapsız bırakmıştır. Görüldüğü gibi göç edenlerin önemli bir kısmını küçük-orta ticaret ve özel sektörde işçilik yapanlar oluşturmaktadır. Hayvancılık yaparak geçimlerini sağlayanların oranı % 14.8'dir. Şehirde bile nüfusun ¼'ünün tarımla geçinmeleri anlamlıdır. Özellikle şehirde hayvancılık yapılması şehirlerin köyleştiğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

4.7. Uyum

Göç edenlerin yeni yerleşim yerlerindeki konumu ile ilgili şikayetleri dikkate alındığında deneklerin %13.6'sı soruları cevaplamazken, her bakımdan

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

rahat bir ortama kavuştuklarını söyleyenlerin oranı %5.8'de kalmaktadır. Göç edilen yerdeki konumları ile ilgili olarak %40'ı şehre uyum sağlayamadıklarını belirtmişlerdir. Göç edenlerin %25.4'ü işsizlik, %8.5'i konut, %2.4'ü hayat pahalılığı, %0.8'i ise anlaşamamaktan doğan dil problemini dile getirmişlerdir.

Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanabiliyormusunuz sorusuna deneklerin %82.7'si olumlu cevap verirken %14'ü olumsuz cevap vermiş, olumsuz cevap verenler de “**neden?**” sorusuna %81'lik bir kesim sigortasız olduklarını, %2.7'si de yeşil kart sahibi olmadıklarını, % 4.1'i başvurmadıklarını, % 7.1 ise başvurduğu halde ilgilenilmediğini belirtmişlerdir.

Göç edilen bölgedeki ekonomik imkânlarla, daha önceki ekonomik imkânların mukayesesinde durumlarında bir değişiklik bulunmayanların oranı %48.4, iş buldum çalışıyorum diyenlerin oranı ise %20.5'e ulaşmaktadır. Ekonomik durumlarının bozulduğunu söyleyenlerin oranı %29.9 civarındadır.

Yeni yerleşim yerinde geleceğe dönük yeni ve mutlu bir hayat beklentisi ile ilgili olarak deneklerin %33.9'u iyimser, %17.3 kötümser bir tablo çizerken, ümitvar olanların oranı %48.1'e ulaşmaktadır. Aynı şekilde göç ile birlikte karşı karşıya kalınan bir takım olumsuzluklardan uzaklaşabildiklerine inanan deneklerin oranı da %35.2'ye ulaşırken, inanmayanların oranı %10.2'de kalmaktadır. Kısmen diyenler %48.5 oranında görüşlerini belirtmişlerdir. Böylece yeni yerleşim yerlerinde iyimser olan insanların oranını ortalama %83'lerde görmek mümkündür.

Göç edilen yerin sakinleri ile göçmen kitle arasındaki ilişkiler konusunda göç eden unsurlar “**ne iyi, ne kötü**” (%31.7), “**önce kabullenmiyorlardı, sonra alıştılar**” (%25), “**iyi karşıladılar**” (%20), “**bizim mağduriyetimizi gördüler**” (%9.5) şeklinde iyimser bir tablo çizmekte olup, kötümser düşünenler %4.0'larda kalmaktadır.

Göçeden ailelerin ev ve iş bulma konusunda ciddi sıkıntılar çektikleri görülmektedir. Örneğin Antalya'da bazı göçeden aileler bir takım müteahhitlerin özellikle doğu kökenlilere iş vermediklerini iş verenleri de tehdit ettiklerini anlatmaktadırlar. Onlar da göçedenlere karşı soğukluklarını her fırsatta dile getirmişler ve bu göçlerden rahatsız olduklarını vurgulamışlardır. Yerli halkın göçeden ailelere karşı en büyük suçlaması şehre gelip iş bulamayan bazı kimselerin hırsızlık ya da gasp suçları işledikleri şeklindedir.

4.8. Sosyal Yapı

4.8.1. Aile

Çekirdek aile oranı %57.3 olup, ailenizde kimler vardır sorusuna, %19.2 oranında herhangi bir cevap verilmemiştir. Çekirdek aile dışında (büyük baba, büyük anne, gelini, kardeşi) olmak üzere birlikte yaşanan geniş aile tiplerinin oranı % 24'tür.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Bu ailelerin yaşadıkları mekâna göre dağılımında ise %76.4 nispetinde hanebende tek aile yaşamaktadır. Birden fazla ailenin birarada yaşadıkları hane oranı ise % 21.3'tür.

Genelde baba aile reisidir (%88.3). Daha sonra aile reisi büyük baba (%8.2) ve diğerleri sıralanmaktadır.

Aile bireylerinin sayısı ise 4 ve daha fazla olanların oranı oldukça yüksektir. 4 kişinin altındaki ailelerin oranı %2.1, 4 (%2.6), 5 (%4.7), 6. (%8.6), 7 (%12.3), 8 (%18.9), 9 (%19.2), 10+ (%31.3)'ü bulmaktadır ki bu da doğurganlık olayının oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

İkiden beşe kadar erkek çocuk sahibi olanların oranı oldukça yüksektir: 1 erkek çocuk (%5.4), 2 erkek çocuk (%15.3), 3 erkek çocuk (%23.4), 4 erkek çocuk (%29.3), 5 erkek çocuk (%20.1), 6 ve üzeri erkek çocuk sahibi olanların oranı %1'in altındadır. Aynı şekilde ikiden beşe kadar kız çocuk sahibi olma oranı da yüksektir: 1 kız çocuğu (%9.2), 2 kız çocuğu (%27.7), 3 kız çocuğu (%24), 4 kız çocuğu (%17.1), 5 kız çocuğu (%10.3)tür. 6 ve üzeri kız evlat sahibi olanların oranı da erkekler gibi oldukça düşüktür.

Daha az çocuk sahibi olma eğilimi gösterenlerin oranı % 18.9'da kalırken, gene bu kadar çocuk yapacakların oranı % 51, bilmiyorum diyenlerin oranı % 24.3'tür. Daha az çocuk sahibi olmanın gereği olarak da geçim sıkıntısı (%59.7), hayat şartları (%25.8), daha iyi yetiştirmek (%7.3) gösterilmiştir. Bu da bölge insanının çok çocuk yapma eğilimini göstermektedir.

Göç edilen yerde çocuk sahibi olanların oranı da (1, %22.8, 2, %22.7, 3, %16.2) oldukça yüksektir. Hiç çocuk sahibi olmayanların oranı ancak %21.9 kadardır. Şehre göçle birlikte çocuk sayısının düşmesi dikkati çekmektedir.

4.8.2. Kültürel Kimlik

Anadiliniz nedir sorusuna; Kırmancı %64.4, Zazaca %18.4, Türkçe %7.8, Arapça %5.7, Dersimce %3.3 nispetinde cevap verilmiştir.

Evde en çok konuşulan dil hususunda ise %52.9 Kırmancı, %33.2 Türkçe, %10.3 Zazaca, %2.3 Arapça olmak üzere bir sıralama görülmektedir.

Deneklerin %48.6'sı ailelerinde hiç Türkçe bilmeyen bulunmadığını vurgularken, ailedeki Türkçe bilmeyenlerin büyük çoğunluğunu kadınlar ve yaşlılar oluşturmaktadır.

Etnik köken olarak kendilerini "Kürt" olarak niteleyenlerin oranı %40.4 iken, kendilerine Kırmancı diyenler %22.5, Zaza diyenler %7.8, Arap diyenler %3 oranındadır. Kendisini Türk olarak hissedenlerin oranı %19 olup, Azeri olarak nitelendirilenlerle (%0.6) bu oran %20'ye yaklaşmaktadır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

"Kürt" kimdir sorusuna deneklerin %44.6'sı bir millettir şeklinde cevap verirken, %39.8'i bir boy adı olduğunu ancak menşeyini bilmediklerini belirtmişlerdir. Soruya % 4.0 oranında cevap verilmezken, deneklerin %1.1'i İran menşeyli, %10.5'i ise Türk menşeyli olduğuna inandıklarını vurgulamışlardır. Araştırma alanının sosyo-kültürel yapısı, bugüne kadar bazı araştırmalarda ve basında ifade edildiği gibi tekdüze bir yapıya sahip değildir. Tunceli'nin tamamında, Elazığ'ın Maden, Palu, Karakoçan, Kovancılar ilçelerinde, Diyarbakır'ın Ergani, Kulp, Lice, Hani ve Dicle ilçelerinde halkın anadili Zazaca'dır. Bunlardan Tunceli Zazacasına "Dersimce" de denmektedir. Iğdır, Kars ve Ağrı'da halkın ana dili önemli ölçüde Türkçe'dir. Siyasi kaygılardan ötürü anadili Zazaca olan birtakım insanlar kendilerini "'Kürt'" olarak ifade etmektedirler. Ancak, bilindiği üzere "Kürt" kavramı anadili Kıрманçça olanlar için kullanılan bir adlandırmadır.

Ana dil ve etnik köken konusunda alınan cevaplar bölgede yaratılmak istenen "'Kürt" Kimliği" konusuna enteresan bir boyut getirmektedir. Etnik kimliğin belirlenmesinde ana dil, grubun kendini ne şekilde hissettiği hususu, yaşanan coğrafya hatta din ve buna bağlı mezhep ve tarikatlar da zaman zaman bir ölçü olarak ele alınmaktadır.

Bu anket çalışmasının ortaya koyduğu en önemli husus, ana dilinin Arapça, Zazaca, Kıрманçı ve Dersimce olduğunu ifade eden önemli bir kesimin köken olarak kendilerini Türk kabul etmelerini ortaya çıkarmasıdır. Diğer yandan Kıрманçı, bölgede konuşulan bir diyalekt olmasına rağmen %22.5'lik bir kesim "Kıрманçı" teriminin kendi kökenlerini de ifade ettiğini kabul etmiş görünmektedir.

Anadil ve etnik köken konusunda kendisini "Kürt" ve Kıрманçı olarak kabul eden kesimde göç sebebiyle ilgili olarak devlet aleyhtarı (devlet baskısı, korucu baskısı) bir tutum benimsenmiştir. Ancak Zazalarda bu oran kendini "Kürt" olarak kabul etmeyen (Türk, Arap, Azeri) unsurlara göre yüksek olmasına rağmen "Kürt" ve Kıрманçılara göre oldukça düşüktür. Kendisini "Kürt" olarak tanımlayanlarda göç sebebi olarak örgüt baskısını dile getirme oranı çok düşüktür. Kıрманçı ve Zazalarda bu oran Türklere yakındır. Kıрманçılar temel göç sebebi olarak örgüt ve devlete aynı oranlarda yer vermişlerdir.

Bu sonuç ister istemez "Kürt" kimliği konusu ile terör örgütü arasındaki paralelliği açıkça ortaya koymaktadır.

4.8.3. Eğitim

Bölgede görüşülen kimi siyasiler Kürtçe eğitim, Kürtçe tv.. gibi isteklerini dile getirirken, siyasi kimliği olan bir kişi de hem böyle bir talepte bulunduğunu ifade etmekte, hem de "Siz çocuğunuzu böyle bir okula gönderir misiniz?" sorusuna "Şimdi Türkçe eğitim veren okullardan mezun olanlar iş bulma gücü çekiyo, herkes yabancı dille eğitimin peşinde ben niye çocuğumu göndereyim" diyerek, aslında bu isteklerin siyasi istismardan kaynaklanan istekler olduğunu ortaya koyabilmektedir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Göç eden unsurların eğitim seviyesi oldukça düşüktür. Üniversite tahsili %0.7, Lise tahsili %2.4, Ortaokul tahsili %5'lere kadar inerken, ilkokul tahsili görenler %39'a, okur-yazar olmayanların oranı ise %41'lere çıkmaktadır. Bu tespitler göç öncesi yerleşim yerlerindeki mevcut okullaşma oranı ile paralellik arz etmekte, ilkokul oranı %83.3'lerde seyrederken, ortaokul %3.3, lise %1.7 oranındadır.

Aile reislerinin %45.5'i okur yazar değildir. İlkokulu bitirenlerin oranı ise %36.5, okur yazar olanların oranı ise %11.0'dır. Bu nokta ister istemez çocukların eğitimini de etkilemektedir. Çocuklarının okumasını isteyenlerin oranı %31.8'lerde kalırken, bunu ekonomik gücüne bağlayanlar %28.2 civarındadır. **"Okusalar da okumasalar da farketmez"** diyenler (%15.1) ve **"okumak yerine bir işte çalışsınlar"** diyenler (%6.2)'nin toplamı %21.3'e çıkmaktadır. Kız çocukların eğitimi ile ilgili **"Gelenek ve göreneklere aykırı"** (%70.3), **"günah"** (%4.7), **"evlenip ayrılacak kızı neden okutayım"** (%3.3), **"kız - erkek aynı sınıfta okumalarını sakıncalı bulanlar"** (%1.2), şeklinde gerekçeler öne sürülmüştür.

Bu anket sonuçları Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinin bir bütün olarak değerlendirilmesinde ortaya çıkan yüzdeye yakındır. 1987 yılı baz alındığında bölgede okuma - yazma bilmeyenlerin oranı %43 olarak tesbit edilmişti. Bunun yanında terör sebebi ile büyük oranda okulların kapalı kalması, öğretmen açığı, gençleri sosyal ve sportif yönden meşgul edecek tesislerin yetersizliği bölgedeki eğitimi olumsuz etkilemektedir.

Eğitim - öğretim meselesi bölge insanının Türk toplumuna entegrasyonu konusunda büyük önem taşımaktadır. Özellikle kız çocuklarının da eğitimi dikkate alınarak, meslekî teknik okulların ağırlıklı olarak faaliyete geçirilmesi, gençlerin babadan görme tarım ve hayvancılığın dışında bir meslek sahibi olmalarını sağlayacaktır. Bölgedeki yetersiz köy ve kasaba okulları yerine belli bir plân dahilinde yatılı bölge okullarının da yaygınlaştırılması gerekmektedir.

4.9. Siyasî Tercih

En beğendiğiniz lider şeklinde 3 türlü sorulan sorular 38A %75.9, 38B %92.4, 38C %96.5 oranında cevapsız kalmış, deneklerin büyükçe bir bölümü, siyasî tercih konusuna açıklık getirecek bu soruya cevap vermekten kaçınmışlardır.

4.10. Dine Bakış

Bölge insanının dine bakışı genelde Türkiye'de her bölgeden alınacak cevabın aynıdır. Dini Allah ile kul arasında bir vicdan meselesi olarak nitelendirenlerin oranı %49.1, dini bir yaşam biçimi olarak algılayanların oranı ise %46.7'dir. Soruyu cevapsız bırakan, laiklik ya da mantık dışı olarak nitelendirenlerin oranı ise çok düşük olup toplam %4 kadardır.

4.11. Devletten Beklentiler

Halk, devlete ve devlet yetkililerine karşı olumsuz tavır takınmakla birlikte yine de hemen herşeyi devletten bekler bir haldedir. Mesela, "terör nasıl biter" sorusuna "devlet bilir", "devletten ne bekliyorsunuz" sorusuna ise neredeyse "evimdeki musluğu taktırsın" demeye varan ifadeler kullanmaktadırlar.

Deneklerin Devlet'ten beklentileri terör ve terörün dayandığı ideolojik isteklerden tamamen uzaktır. İş imkânı %48.6, konut yapılması %2, maddî yardım %2.1, eğitim hizmetleri %1.6, altyapı %1.6, enflasyonun düşürülmesi %0.6, sağlık hizmetleri %0.5, tapu işleri %0.1 gibi isteklerde bulunanların sayısı %57'yi bulurken kendilerini göçe zorlayan en önemli sebep olan terörün sona erdirilmesini isteyenlerin oranı %21.3'te kalmaktadır. TC Devleti'nin her sade vatandaşı-nın talepleri olarak görülen bu isteklerin oranı böylece %79'a ulaşmaktadır.

Bu soruya cevap vermeyen (%6.9) ve daha değişik sebepler sıralayanlar (%6.7) toplam %13.6'da kalırken, terör örgütlerinin isteklerine paralel taleplerde bulunanlardan Kürtçe eğitim %3.6 ve sosyal haklar %2.6 talep edenler ancak %6.2 oranındadırlar.

Saha çalışması yapılan yerlerde sık sık göze çarpan bir gerçek de şudur; devletten alınan teşviklerle ve kredilerle temeli atılan tesislerin yarım bırakılması ve bunların bitirilmemesi devletin aczi olarak görülmektedir. Devletin, kapkaççıya para kaptıracak kadar plansız, programsız olduğu, halkın iş ve istihdam kapıları beklerken bu tesislerin yarım bıkrakılmasına göz yumduğu söylenmektedir.

Güneydoğu ile ilgili olarak günümüzde 2 olgudan problem olarak sözetmek mümkündür; göç ve terör. Terör PKK terörüdür ve 1984 yılından itibaren gündeme girmiş arızı bir durumken göç olgusu ise daha eski ve kalıcı bir durumdur.

Göç olgusu medeniyet ile birlikte problem olarak ortaya çıkmıştır. Merkezi iktidarlar denetimi sağlayabilmek için yerleşik düzeni her zaman tercih etmişler, göçe ve göçerlere problem olarak bakmışlardır. Medenileşme kelime anlamı olarak şehirleşme anlamına gelmektedir. Uygarlığın gelişimi kentlerin kentlerin gelişmesiyle özdeş olmuştur. Sanayileşmenin en önemli özelliklerinden biri şehirleşme ve kırsal kesimden şehirlere göçtür. Gerek Osmanlıda gerek Türkiye Cumhuriyeti'nde göç olgusu problem olarak ele alınmıştır.

Özellikle planlı döneme geçildiğinde Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda; hem göçün hem göçün neden olduğu problemlerin çözümünde, az gelişmiş bölgelerde yeni iş olanakları yaratmak için sanayi yatırımlarının bu bölgelere teşviki ile ilgili politikalar benimsenmiş ancak alınan önlemlerle bu amaca erişmek mümkün olmamıştır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda; birinci plan hedefleri korunmuş ancak kentleşmeden ekonomiye ivme veren bir güç olarak yararlanmak istenmiştir.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda; büyük kent merkezlerine göçü ve yığılmaları önleyecek, yeni iş yerleri yaratmak amacıyla organize sanayi bölgelerinin kurulması öngörülmüştür.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda artmakta olan bölgeler arası dengesizliği gidermek amacıyla, bir taraftan düzensiz kentleşmeyi önleyerek, merkezlerin gelişmesini kontrollü bir düzene kavuşturmak diğer taraftan da geri kalmış bölgelerde gelişmeyi başlatacak önlem ve politikalara yer verilmiştir.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda; bölgesel dengesizliklerin çözülebilmesi amacıyla göç veren bölgelerde kamu yatırımlarının hizmet ve donatılarının artırılması yoluyla yeni iş olanaklarının sağlanması gibi tedbirler öngörülmüştür.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı'nda bölgelerarası ve bölgeleriçi göçleri yönlendirerek kontrol etmek üzere, büyük kentlere yönelimin azaltılması, orta büyüklükteki kentlerin gelişmelerinin desteklenmesi hedeflenmektedir.

Bölgede zaten var olan göç olgusuna 1984'ten itibaren bir terör boyutunun eklenmesiyle var olan göç ve göçün doğurduğu problemler artmıştır. Terör boyutu göç olgusunu nicelik ve nitelik olarak artırmıştır.

Terör ve göç birbirlerini etkilemekte ve zaman zaman içiçe geçmektedirler, ancak ortada iki ayrı problem sözkonusudur. Genelde bu konuların ayrımı iyi yapılmadan öneriler sunulmuş ve bu önerilerde temel ayrım iyi yapılmadığından boşlukta kalmışlardır. Göçle ilgili öneriler genelde ekonomik terörle ilgili öneriler psikolojik özellikler taşımaktadır.

4.12. Göçle İlgili Öneriler

1. Devletçe göçle ilgili temel tercihlerin belirlenmesi, göç konusunda bir politika oluşturulması gerekir. Göçün hangi ölçüde desteklenip, hangi ölçüde engelleneceğine karar verilerek; göç politikasına yönelik uygulamalar bu politika etrafında şekillendirilmelidir.

2. GAP çerçevesinde istihdamı artırmaya yönelik altyapı yatırımları bir an önce tamamlanmalıdır.

3. Bölgede yapılacak yatırımlara, akaryakıt ve elektrik enerjisi daha ucuza sağlanmalı ve istihdama yönelik vergi muafiyetleri getirilmelidir. Nakit veya fon kaynaklı krediye dayanan teşvik sistemi amaca uygun kullanımı sağlayacak bir yapıya kavuşturulmalıdır.

4. Sınır ticaretinin geliştirilmesi ile ilgili gerekli tedbirler alınmalıdır.

5. İthalat ve ihracatın yapılabilmesi için gerekli tedbirler alınmalıdır. Yöredeki bankalarda bu işlemler için gerekli uzman servisler kurulmalıdır. İthalat ve ihracat potansiyeli olan merkezlerde gümrükler kurulmalıdır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

6. Yıllık programlarda yer alan yatırımlara ait ödenekler bölgeye zamanında ulaştırılmalıdır.

7. Bölgede cazibe merkezi haline gelebilecek şehir merkezlerinin altyapı yatırımları tamamlanmalıdır.

8. Bölgede yarım kalmış yatırımlardan, rantabl olanların tespit edilerek bir an önce tamamlanması, diğerlerinin de farklı amaçlara yönelik de olsa kullanımının sağlanarak devletin bölgedeki yatırımlarına sahip çıktığı gösterilmelidir.

9. Bölgedeki gelir dağılımının düzeltilmesi için gerekli önlemler alınmalıdır.

10. Özellikle Ortadoğu ve Türk Cumhuriyetleri pazarına yönelik, taşıma maliyetlerine duyarlı mal üreten işletmelerin (hafif yapı elemanları, hayvancılığa dayalı mamulleri gibi) kurulmaları teşvik edilmelidir.

11. Tarım ve hayvancılık sektörlerinin bölgede güçlendirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalı ve sektörlerin gelişmesine dönük temel teşvikler getirilmelidir.

12. Halıcılık, ipek böcekçiliği, kümes hayvancılığı, el sanatları, arıcılık gibi özel kırsal kalkınma ve gelişme projeleri bölgelerin özelliklerine göre seçilerek uygulamaya konulmalıdır.

13. Bölgenin turizm envanteri çıkartılarak, zengin tarihi ve kültürel miras korunmalı, tanıtım ve uygulama açısından gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

4.13. Terörle İlgili Öneriler

1. Bölgenin Kuzey Irak'taki gelişmelerden ayrı tutulması mümkün değildir. Devletin Kuzey Irak politikası Güneydoğu'daki terör politikasıyla uyumlu olmalıdır.

2. Olağanüstü hal uygulaması bir daha uzatılmamalıdır. Olağanüstü hal uygulaması fiili olarak vatandaşın çok küçük bir kesimini ilgilendirirken, psikolojik olarak bölge halkının tamamını etkilemekte ve uluslararası platformlarda olumsuz propogandaya yol açmaktadır. Ülkenin diğer bölgelerinde yaşayan insanların bölgeye bakışını, ticari ilişkilerini, kamu görevlilerinin bölgeye gelişini, bölgeye yapılacak seyahatleri olumsuz etkilemekte, maddi gerçekliklerin ötesinde olumsuz değerlendirmelere sebep olmaktadır.

3. Sınır güvenliği haricinde güvenlikle ilgili olanlar da dahil bütün idari yetkiler sivil idarenin elinde toplanmalıdır. Vatandaş hiçbir konuda askerle muhatap olmamalıdır.

4. Bölücülükle ilgili olarak en küçük bir taviz verilmemesi doğru ve yerinde bir politikadır. Ancak Türkiye Cumhuriyeti düşünce veya tartışmalarla bölünecek kadar zayıf bir devlet değildir. Bölge ile ilgili problemlerin tartışılmasının engel-

lenmemesi, aksine iyi niyetli çabaların teşvik edilmesi gereklidir. Bölgede olan sorunlar açıkça dile getirilmediği ölçüde gerçeklerin saptırılmasına ve devletin yıpratılmasına devam edilebilecektir.

5. Gerek Güneydoğu'da gerek ülkenin diğer kesimlerinde insanların psikolojik olarak devletin bölgede güvenliği tam olarak sağlandığına inandırılması gerekmektedir.

6. Devletin güvenlik ve istihbarat kuruluşlarının çağdaş terörizmle, dış ülkelerdeki şiddet hareketleri ve mücadele metodları hakkında sağlam bilgilere sahip, uzman elemanlar ve modern teknolojik imkanlar ile donatılmış olmaları şarttır.

7. Güvenlik ve istihbarat kuruluşlarımızın günün şart ve ihtiyaçlarına göre yeniden organize edilerek güçlendirilmesi ve mükemmel bir işbirliği teşkilâtının kurulması gerekmektedir.

8. Terörle mücadele için alınan önlemler ve yapılan faaliyetler konusunda TBMM'ne düzenli ve sağlıklı bilgi verilmelidir. Bu şekilde, Meclis'in ve kamuoyunun yeterli desteği ile Güvenlik Güçleri de her alanda üstünlük sağlayacaktır.

9. Adalet mekanizmasının düzenli ve süratli hareket etmesi sağlanmalı ve yarıdaki gecikmelerin önlenmesi ile ilgili tedbirler alınmalıdır.

10. Köy ve mezra gibi küçük ve dağınık yerleşim birimlerinde halkın güvenlik güçlerine güvenini artıracak önlemler alınmalıdır. Teröre muhatap bölge halkı genelde "**Devletin şevkati var, eşkiyanın yok**" anlayışıyla teröristi ihbar etmekten çekinmekte ve korkusundan yataklık ve yardım bile yapmaktadır. Bunun önlenmesi için terörist taktiklerini iyi bilen özel güvenlik güçlerinin bölgede istihdamına ihtiyaç vardır. Özel güvenlik güçleri olayın çıkmasından itibaren değil, çıkmadan duruma el koyabilecek bir yapıya kavuşturulmalıdır.

11. Sınırlardaki karakolların güçlendirilmesi büyük önem taşımaktadır. Ayrıca bu sınırlardaki karakolların bir diğer özelliği de sınır ötesinden yapılabilecek bir saldırıya yapıldığı yerden karşılık verebilmesi olmalıdır. Bu sınır karakolları aynı zamanda silah ve uyuşturucu kaçakçılığı konusunda da önleyici bir engel teşkil etmelidir.

12. Anarşi ve terörün uygun ortam bulabileceği alan eğitim ve öğretim faaliyetinin yapılmadığı yerdir. Öyleyse ne pahasına olursa olsun, okullar açık tutulmalı, öğretmensiz bırakılmamalıdır. Bunun için hiçbir maddî ve manevî teşvikten kaçınılmamalıdır.

13. Ağalık, Şeyhlik, Seyitlik gibi yapılanmaları sona erdirecek sürece katkıda bulunacak önlemlerin alınması gerekmektedir. Bölge insanı devletin herkesle aynı şartlara sahip bir vatandaşı olduğuna inandırılmalıdır.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerin Sorunları

14. Televizyon yayınları halkın ilgisini çekebilecek bir şekilde kavuşturularak en ücra köşeye kadar ulaştırılabilir.

15. Bölgedeki üniversitelerin bölgenin sosyal ve ekonomik yapısına aktif katılımını sağlayacak tedbirler alınmalıdır.

16. Bölgede eğitim kurumları meslek edindirmeye yönelik olarak kurulmalı, halkın eğitim konusundaki bakış açısı, eğitimin pratik faydalarına dikkat çekilerek, olumlu hale getirilmelidir.

17. Bölgede görev yapacak her türlü kamu görevlisi nitelikli elemanlardan seçilmelidir.

18. Koruculuk sistemi üzerinde bir araştırma yapılarak bu sistemin aksayan yönleri **tespit edilmeli**, sistemin olumsuzluklarını ortadan kaldırarak amaca hizmet eder hale **gelmesi** sağlanmalıdır.

19. Terör örgütünün finansal desteğini yokedebilmek için uyuşturucu ile mücadele artırılmalıdır.

4.14. Terör Nedeniyle Göçeden Ailelerle İlgili Öneriler

1. Göçmek zorunda kalan ailelere devlet gerekli yardımı sağlamalıdır. Göçe maruz kalan belediyelere altyapı tesislerini gerçekleştirmeleri için gerekli maddi yardımlar bir an önce yapılmalıdır.

2. İnsanların geri dönme eğilimleri özellikle 50 yaş ve altındakilerde düşüktür. Bu nedenle göçün geçici olduğunu düşünmeden bu insanların ekonomik ve sosyal problemleri konusunda araştırmalar yapılarak doğabilecek problemlere çözüm yolları aranmalıdır.

3. Genel olarak çok çocuk sahibi olan aileler eğitim sorunuyla karşı karşıya kalacaklardır. Kırsal kesimde üretime katılan bu çocukların sadece tüketici hale gelmesi bile yeterince zor bir durumken, ilaveten eğitim masraflarının ortaya çıkması aileleri zorlayacaktır. Gerekirse Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu kaynakları ile eğitim masrafları karşılanmalıdır.

4. Bazı mahallelerde oluşan örgütlü yapının arsa teminleri ile çözülmesi ve dağıtılması mensubiyet bilincini zayıflatacak ve toplumla uyum sorunları azaltacaktır.

5. Göçeden insanların önemli bir kısmı marjinal işler yaparak geçimlerini sağlama yoluna gitmektedirler. Yeni geçim kaynakları temin edilene kadar, kurulmaya çalışılan düzeni bozucu engellemeler yapılmamalıdır.

6. Köylerine dönüş yapmak isteyen insanlar engellenmemeli hatta teşvik edilmelidir.

7. Yörede bazı sebeplerle Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün ve bazı kamu kurumlarının iş makinaları atıl vaziyette beklemektedir. Bu araçların tahsisi yöredeki ihtiyaçlar göz önüne alınarak yeniden yapılmalıdır.

8. Köylerine geri dönmek isteyenlerin dönüşleri biran önce gerçekleştirilmelidir. Göçeden insanların şehirlerde dayanma gücü çok fazla değildir. Bu insanlar geri dönmediği takdirde bölge şehirlerinden batıya doğru ikinci bir göç dalgası başlatabileceklerdir. Bu durum da zaten çözülmesi zor olan problemleri büsbütün içinden çıkılmaz hale getirecektir.

9. Bölgeden göç alan batı illerinin yerli halkında göç eden bu insanlara karşı oluşan olumsuz düşüncelerin etkisini azaltacak çalışmalar yapılmalıdır.

Bugün toplumumuzda kamuoyu yaratılarak, ilgi odağı haline getirilmek istenen etnik kökene, mezheplere, dinsel yaşama ve tarihi sorgulamaya ilişkin toplumsal farklılıkların öne çıkarılmaya çalışılması millî birlik ve bütünlük duygusunu zedelemektedir. Çözüm getirilemeyen tartışmalarla milletimizi ümitsizliğe ve karamsarlığa düşmeye, çareyi uç noktalarda aramaya, marjinal yaklaşımlara yönelmeye zorlanmaktadır.

Sözde demokratiklik adına antimilitarist yaklaşımlarla, millî birlik ve beraberlik, ülke bütünlüğü riske sokulmakta ve pazarlık konusu yapılmaktadır.

Oysa, 75 yıl önce Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ni kuranlar, bugünkü insanlarımızın babaları ve dedeleridir. Bugün toplumsal farklılıkların tamamı, belki de fazlasıyla o zaman da vardı. Birincisi Türkiye Büyük Millet Meclisi bunun açık bir örneğidir. Her kesimden, her guruptan, her görüşten insanın yer aldığı bu meclis, toplumsal farklılıkları değil; millî birlik ve beraberliği, ülkenin bütünlüğü fikirini öne çıkararak sorunların üstesinden gelmiş ve bugünkünden belki yüzlerce defa daha kötü şartlarda büyük bir Kurtuluş Savaşı'nı kazanmıştır. Tarihle hesaplaşırken ve geçmişi sorgularken bu güzel örnekleri gözardı edip, toplumsal kamplaşmalara yol açacak farklılıkları öne çıkarmanın birlik ve beraberliğe katkısı olamaz. Bu ülke tek başına hiç kimseye ait değildir. Güçlü, huzurlu ve müreffeh bir Türkiye bu ülkede yaşayan herkesin faydasıdır.

SEÇİLMİŞ KAYNAKÇA

- AKBULUT, İlhan; **Gerekçeli Terörle Mücadele Kanunu ve Açıklaması**, Kazancı Yayınevi, İstanbul, 1993
- AKDAĞ, Mustafa; **Türkiye İktisadi ve İctimai Tarihi**, Tekin y., İstanbul, 1979.
- AKGÜL, Suat; **Yakın Tarihimizde Dersim İsyanları ve Gerçekler**, İstanbul, 1992.
- AKKAYA, T., **Göç ve Değişme**, İstanbul, 1979.
- AKSOY, Mustafa, **Kültür Sosyolojisi Açısından Doğu Anadolu**, İstanbul, 1996.
- ATALAY, Beşir, vd; **Türk Aile Yapısı Araştırması**, DPT Yayını, Ankara, 1993.
- AŞAN, Muhammed Beşir; **Elazığ, Tunceli ve Bingöl illerinde Türk İskan İzleri (XIXII. yy.)** Ankara, 1992.
- AVCIOĞLU, Doğan; **Türkiye'nin Düzeni**, Tekin Y., İstanbul, 1973.
- AVŞAR, Zakir F. Solak, S. Tosun; **Göç ve Sığınma Hareketleri ve Son Beş Yılda Anadolu'ya Göçler**, Silahlı Kuvvetler Dergisi, ATASE Yayınevi, Sayı:399, Ocak, 1994.
- AVŞAR, Zakir; **Kitle İletişim Araçları ve Terör**, Kamer Yayınları, İstanbul, 1992.
- AYDINER, Gökhan; **Metropol Olgusu ve Yönetimi Üzerine Düşünceler**, Yeni Türkiye Dergisi, Mayıs-Haziran 1995.
- AYERDEM, Bedrettin; **Kırsal Sanayi Sempozyumu**EBK, Ankara, 1993.
- BARKAN, Ö.Lütfi; **"Malikane Divani Sistem"**, THT Mecmuası, Cilt 2, Ankara, 1939.
- BAYRAK, Mehmet; **Açık Gizli/Gayriresmi Kürdoloji Belgeleri**, Özge Yay.
- BAYRAK, Mehmet; **Kürtler ve Ulusal Demokratik Mücadeleleri Üstüne, Gizli Belgeler, Araştırmalar... Notlar**, Özge Yay.
- BEŞİKÇİ, İsmail; **Doğu Anadolu'nun Düzeni**, E.Yayınları, İstanbul, 1969.
- BRUİNESSEN, Van Martin; **Ağa, Şeyh ve Devlet**, Özge Y., Ankara, 1992.

- BRUNESSEN, Van Martin; **Kürdistan Üzerine Yazılar**, İletişim Yayınları, İstanbul, 1993.
- CEM, İsmail; **Türkiye’de Geri Kalmışlığın Tarihi**, Cem Yayınevi, 8.Baskı, 1992.
- ÇARIKÇI, Emin; **Türkiye’de Ekonomik Güçlükler ve Çözüm Yolları**, Adım Yayınları, Ankara, 1991.
- ÇAY, Abdülhaluk; **Her Yönüyle Kürt Dosyası**, Ankara, 1993.
- D.İ.E, **Genel Nüfus Sayımı**, 20.10.1985, Ankara, 1986.
- DIE, nesn; **Nüfusun Ekonomik ve Sosyal Niteliği**, Ankara, 1993.
- DIE TYÜ; **Tarımsal Yapı ve Üretim**, Ankara, 1995.
- DIEHGTA; **1994 Hane Halkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi Sonuçları**, Ankara,1990.
- DIETİY; **Türkiye İstatistik Yıllığı**, Ankara, 1990.
- DIETİY; **Türkiye İstatistik Yıllığı**, Ankara, 1995.
- DIETYÜ; **Tarımsal Yapı ve Üretim**, Ankara, 1989.
- DIETYÜ; **Tarımsal Yapı ve Üretim**, Ankara, 1991.
- DIE; **Türkiye İstatistik Yıllığı**, Ankara, 1992.
- DIE; **Türkiye İstatistik Yıllığı**, Ankara, 1994.
- DIE; **Türkiye’de Toplumsal ve Ekonomik Gelişmelerin 50 yılı**, Ankara,1973.
- DAĞ ve GÖKTÜRK Rıfat+Atilla; **Diyarbakır ve Bölgesel Gelişme**, DTSO, Ankara, 1993
- DAĞ ve GÖKTÜRK Rıfat+Atilla; **GAP Yeniden Yapılanmadır**, DTSO, Ankara, 1995.
- DAĞ, Rıfat; **Doğu Ekonomisi**, Ankara, 1995.
- DPT ESSG; **Ekonomik ve Sosyal Göstergelerdeki Gelişmeler**, Ankara, 1994.
- DPT OİKSÜT; **Süt Sektörü Özel İhtisas Komisyonu Raporu**, Ankara, 1990.
- DPTÖ.İ.K.; **Kırsal Sanayi Özel İhtisas Komisyonu Raporu**, Ankara, 1994.
- DPTBG; **Bölgesel Gelişme**, Ankara, 1984.

- DPTK.Ö.Y.; **K.Ö.Y. Raporu**, No:11, Ankara, 1995.
- DPT; **İl ve İlçelerin Ekonomik ve Sosyal Gelişme Düzeyi**, Ankara, 1985.
- Elazığ Valisi Nizamettin ATAKER'in 1932 tarihli Elazığ vilayet raporu.
- Rapor 2 Ekim 1932'de valilikçe hazırlanmış ve Başbakanlığa sunulmuştur.
- ELDEM, Vedat; **Osmanlı İmparatorluğunun İktisadi Şartları**, İş Bank. Y., İstanbul, 1970.
- ERÖZ, Mehmet; **Doğu Anadolu'nun Türklüğü**, İstanbul, 1982.
- ERÖZ, Mehmet; **Kürtlerin Menşei ve Türkmenlerin Kürtleşmesi**, İstanbul, 1966.
- ERGİL, Doğu, **Doğu Sorunu Teşhisler ve Tespitler**, TOBB Yay., Ankara, 1995.
- GAPİNHA; **GAP Nüfus Hareketleri Araştırması**, ODTÜGAPİ., Ankara, 1994.
- GAPİ; **GAP Ekonomik Kalkınma Model Etüdü**, TKB. A.Ş., Ankara, 1991.
- GEZGİN, M.F., **İşgücü Göçü ve Avusturya'daki Türk İşçileri**, İstanbul, 1994.
- GIDDENS, A., **Aile Sorgulanıyor** (Çev: T. Erdem), İstanbul, 1991.
- GIDDENS, A., **Sosyoloji** (Çev: R. Esengün, İ. Öğretir), Erzurum, 1993.
- GIRITLIOĞLU, C., **"İç Göç ve Kentleşme", Kentleşme ve Kentleşme Politikaları**, İstanbul, 1991.
- GÖKÇE, Birsen, **"Aile ve Tipolojileri Üzerine Bir İnceleme", Aile Yazıları**, C.I (Haz: B. Dikeçligil, A. Çiğdem), Ankara, 1990.
- GÖKÇE, Birsen, **"Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Göç Konusunda Yapılmış Çalışmaların Metod Açısından Değerlendirilmesi", Toplum ve Göç**, Ankara, 1997.
- GÖKALP Ziya; **Kürt Aşiretleri Hakkında Sosyolojik Tetkikler**, İstanbul, 1992.
- GÜVENÇ, Bozkurt; **Kültür Konusu ve Sorunlarımız**, Remzi Y., İstanbul, 1985.
- H.Ü.; **Nüfus ve Sağlık Araştırması**, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, 1993.
- HALLI, Reşat; **Türkiye Cumhuriyeti'nde Ayaklanmalar (1924-1938)**, Gnkur. Yay. Ankara, 1972.

- HAMMER, Von Joseph; **Osmanlı Tarihi**, M.E.B. Y., İstanbul, 1990.
- HATIPOĞLU, Ömer Vehbi; **Güneydoğu Anadolu Raporu**.
- HEATON, Herbert; **Avrupa İktisat Tarihi**, Imge Y., Ankara, 1995.
- **İraklı Sığınmacılar ve Türkiye (19881991)**, Tanmak Yayınları, Ankara, 1992.
- ISO; **İller İtibariyle GSYİH Dağılımı**, İstanbul, 1988.
- KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem, **İnsan, Aile, Kültür**, Remzi Kitabevi, İstanbul, 1990.
- KAĞITÇIBAŞI, Çiğdem, **Gençlerin TutumlarıKültürlerarası Bir Karşılaştırma**, Ankara, 1973.
- KANDİYOTİ, D., "*Türkiye'de Aile Yapısında Değişim ve Süreklilik: Karşılaştırmalı Bir Yaklaşım*", **Türkiye'de Ailenin DeğişimiToplumbilimsel İncelemeler**, (Haz:T. Erder), Ankara, 1984.
- KARAL, E.Ziya; **Osmanlı Tarihi**, V. Cilt, TTK, Ankara, 1947.
- KARAL, E.Ziya; **Osmanlı Tarihi**, VI. Cilt, TTK, Ankara, 1954.
- KARATAŞ, M., **Erzincan'ın Sosyal Yapısı ve Mart 1992 Depreminden Sonra Göç Edip Dönenlerin Dönüş Sebepleri**, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 1996.
- KARLUK, Rıdvan; **Avrupa Birliği ve Türkiye**, Eskişehir, 1994.
- KASABA, Reşat; **Osmanlı İmparatorluğu ve Dünya Ekonomisi**, Belge Y., İstanbul, 1993.
- KAYNAK Muhteşem; **Ekonomik Kalkınma**, As. Mtb., Ankara, 1990.
- KUNT Metin; "*Osmanlı Doğu Siyaseti*", **Türkiye Tarihi**, Cilt: 2 Cem y., İstanbul, 1993.
- LAÇINER, Ömer; **Kürt Sorunu Henüz Varken**, Birikim Yayınları, İstanbul, 1991.
- MARDİN, Şerif; **Bediüzzaman Said Nursi Olayı**, İletişim Y, İstanbul, 1992.
- MARDİN, Şerif; **Dünya'da Etik, Din ve Laiklik**, Metis Y., İstanbul, 1995.
- Mc. Neil, William; **Dünya Tarihi**, Imge Y, Ankara, 1994.
- MESUT, Ahmet; **İngiliz Belgelerinde Kürdistan 19181958**, İstanbul, 1992.
- Milli Emniyet Hizmetleri'nin 1928 Yılı Diyarbakır vilayeti raporu.
- Milli Emniyet Hizmetleri'nin 1928 Yılı Elazığ vilayeti raporu.

- Milli Emniyet Hizmetleri'nin 1928 Yılı Hakkari vilayeti raporu.
- Milli Emniyet Hizmetleri'nin 1928 Yılı Mardin vilayeti raporu.
- Milli Emniyet Hizmetleri'nin 1928 Yılı Siirt vilayeti raporu.
- Milli Emniyet Hizmetleri'nin 1928 Yılı Urfa vilayeti raporu.
- Milli Emniyet Hizmetleri'nin 1928 Yılı Van vilayeti raporu.
- (Bu raporlar Milli Emniyet Hizmetleri (MEH) Başkanlığı'nın 1928 yılında Başkanlığa sunduğu vilayet raporlarıdır. Orjinal tespit ve düşünceler açısından değerlidir.)
- MOLTKE, Van H.; **Türkiye Mektupları**, Varlık Y., İstanbul, 1967.
- MUTLU, Kayhan; Güneydoğu Anadolu'nun Sorunları Nelerdir? Bir Alan Araştırması, 1995.
- NURI, İhsan; **Kürd Kıyımı Millisi**, Bağdad 1925.
- (Eser bu zamana kadar Kürt konusu ile ilgili yapılmış araştırmalarda kullanılmamış bir kitaptır. Bu kitapta Kürd isyanlarının sebepleri, askeri önemi, sevk ve idaresi konularını ihtiva etmektedir.)
- ORTAYLI, İliber; **Osmanlı İmparatorluğunda Alman Nüfuzu**, Kaynak. Y., İstanbul,1983.
- ÖKE, M. Kemal; **İngiltere'nin Güneydoğu Anadolu Siyaseti ve Binbaşı E.W.C.Noel'in Faaliyetleri**, 1919, Ankara, 1988.
- ÖZDAĞ, Ümit, **Güney Doğu Anadolu Bölgesinde ve Doğu ve Güney Doğu Anadolu'dan Batıya Göç Edenler**. Türk Metal Sendikası Yay. Ankara, 1995.
- ÖZER, Ahmet; **Doğu Anadolu'da Aşiret Düzeni**, Ankara, 1990.
- PAMUK, Şevket; **OsmanlıTürkiye İktisadi Tarihi**, İletişim Y., İstanbul, 1990.
- PARKER, Uğur; **Osmanlı İmparatorluğunda İdari Taksimat**, Kurtuluş Basımevi, Ankara, 1984.
- PEHLIVANLI, Hamit, **Cumhuriyetin İlk Yıllarından Günümüze Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Meseleleri: Örnek Raporlar Işığında Karşılaştırmalı Bir İnceleme**, 5.Askerî Tarih Semineri Bildirileri I, Ankara 1996
- RIŞVANOĞLU, Mahmut; **Saklanan Gerçek, Kurmançlar ve Zazaların Kimliği**, III, Ankara, 1994.
- RATHMAN, Lothan; **Alman Emperyalizminin Türkiye'ye Girişi**, Gözlem Y., İstanbul, 1976.

- SÖNMEZ, Mustafa; **Doğu Anadolu'nun Hikayesi**, Ark. Yayınları, Ankara, 1990.
- SÜHER, Hande vd. Türkiye'de Kentleşme, TÜSES Yayını, İstanbul, 1996.
- SÜSLÜ, Azmi; **Kürtler ve Sosyal Gelişimleri**, Ankara
- SARAN, N., "SARAN, N., "Göç ve Kentleşme", **Sosyal Antropoloji ve Etnoloji Dergisi**, Sayı:4, 1986.
- SARER, İlhan; **Kırsal Sanayi Sempozyumu**, Ankara, 1993.
- SAYIN, Ö., **Aile Sosyolojisi**, İzmir, 1990.
- SERİM, Timur, **Türkiye'de Aile Yapısı**, H.Ü. Yayını, Ankara, 1972.
- **SHP'nin Doğu ve Güneydoğu Sorunlarına Bakış ve Çözüm Önerileri.**
- SLOANE, William; **Bir Tarih Laboratuvarı, Balkanlar**, Süreç Y., İstanbul, 1987.
- TÜRKDOĞAN, Orhan, "*Aile Yapıları*", **Türk Edebiyatı Dergisi**, Sayı:202, 1990.
- TÜRKDOĞAN, Orhan, "*Eski Türklerde Aile Tipolojileri*", **I. Aile Şurası Bildirileri**, Ankara, 1990.
- TIMUR, Taner; **Osmanlı Toplumsal Düzeni**, İmge Y., Ankara, 1991.
- **TBMM 10/116 Esas Numaralı Araştırma Komisyonu Raporu**; (Kom. Bşk. Ömer Lütfi Coşkun'dur).
- **TBMM Faili Meçhul Cinayetleri Araştırma Komisyonu (10/90) Ön Raporu.**
- Komisyonun faili meçhul siyasi cinayetlerle ilgili olarak Diyarbakır, Batman, ve Silvan'da yapmış olduğu araştırmalarla ilgili, müşahede ve tekliflerini ihtiva eden 12 sayfalık rapor.
- **TBMM Faili Meçhul Cinayetleri Araştırma Komisyonu Raporu (AR)**
- Sekiz bölüm halinde 230 sayfa olarak hazırlanmış, oldukça kapsamlı bir rapordur. Özellikle 4 ncü bölüm " Ohalde Genel Görünüm" başlığı altında Doğu ve Güneydoğu'nun meselesinin değinilmiştir.
- TEUBAL, Miguel; **Düşük Yoğunluklu Demokrasi**, Alan Y., İstanbul, 1994.
- TOBB; **Doğu Anadolu Ekonomik Raporu Profili**TOBB, Ankara, 1991.
- TOFFLER, Alvin; **Şok**, Altın Y., İstanbul, 1995.
- TUNCAY, Mete; **Cihad ve Tehcir**, afa Y., İstanbul, 1991.

- TUNCAY, Mete; **Türkiye Tarihi**, Cem Y., İstanbul, 1992.
- UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı; **Osmanlı Tarihi**, Cilt:VI, TTK., Ankara, 1954.
- UZUNÇARŞILI, İ. Hakkı; **Osmanlı Tarihi**, Cilt:2, TTK., Ankara, 1949.
- WEBER, Max; **Sosyoloji Yazıları**, Hürriyet Vakfı Yayını, İstanbul, 1993.
- VERGIN, Nur, "*Toplumsal Değişme ve Türkiye'de Aile*", **Aile Yazıları**, C.II. (Haz: B. Dikeçligil, A. Çiğdem), Ankara, 1991.
- YAYLA, Atilla, **Terör Üzerine Yazılar**, Çiğdem Yayınları, Ankara, 1990.

TABLÖLAR

Tablo:106. Cinsiyet

Cinsiyet	Genel % n	Doğu % n	Batı % n	Yerli % n
Erkek	92,9 4036	98.5 3048	79.0 988	72.6 1356
Kadın	7,1 307	1.5 45	21.0 262	27.4 511
TOPLAM	100 4343	100 3093	100 1250	100 1867

Tablo:107.Yaş

Yaş	Genel % n	Doğu % n	Batı % n	Yerli % n
18-25 arası	5,0 216	0.1 4	17.0 212	22.3 417
26-30 arası	4,0 175	0.3 10	13.2 165	13.0 243
31-40 arası	14,4 625	9.1 281	27.5 344	29.8 556
41-50 arası	35,7 1550	39.5 1222	26.2 328	24.9 464
50 ve üzeri	40,9 1777	51.0 1576	16.1 201	10.0 187
TOPLAM	100 4343	100 3093	100 1250	100 1867

Tablo: 108. Eğitim

Eğitim	Genel % n	Doğu % n	Batı % n	Yerli % n
İlkokul	38,9 1688	35.3 1091	47.8 597	26.2 490
Ortaokul	4,9 213	2.5 76	11.0 137	19.7 368
Lise	2,4 103	0.3 8	7.6 95	30.4 567
Üniversite	0,7 30	0.2 6	1.9 24	17.6 329
Okur-yazar	10,2 444	9.9 306	11.0 138	4.1 76
Okur-yazar değil	41,3 1795	50.8 1571	17.9 224	1.4 27
Halen okuyor	0,4 17		1.4 17	
Cevapsız	1,2 53	1.1 35	1.4 18	0.5 10
TOPLAM	100 4343	100 3093	100 1250	100 1867

Tablo: 109. Gelir

Gelir	Genel % n	Doğu % n	Batı % n	Yerli % n
17 milyondan az	10,3 446	4.6 141	24.4 305	5.5 103
18-30 milyon arası	36,8 1600	38.1 1177	33.8 423	18.3 342
31-50 milyon arası	29,6 1285	32.4 1002	22.6 283	32.6 608
51-80 milyon arası	12,8 556	13.9 430	10.1 126	26.7 499
81-150 milyon arası	1,9 84	1.1 34	4.0 50	9.9 185
151 milyondan fazla	2,6 113	3.3 102	0.9 11	2.8 53
Cevapsız	6,0 259	6.7 207	4.2 52	4.1 77
TOPLAM	100 4343	100 3093	100 1250	100 1867

Tablo: 110.Meslek

Meslek	Genel % n	Doğu % n	Batı % n	Yerli % n
Ozel sektörde memur	0,4 16	0,3 9	0,6 7	4,3 81
Kamu sektöründe memur	0,6 27	0,6 18	0,7 9	6,8 127
Özel sektörde işçi	16,4 711	14,8 459	20,2 252	12,9 240
Kamu sektöründe işçi	1,2 54	1,2 37	1,4 17	6,4 119
Uzmanlık gerektiren meslekler	0,5 22	0,3 8	1,1 14	6,4 120
Ust düzey yönetici				0,6 11
Küçük/orta ticaret	20,7 898	21,8 674	17,9 224	19,1 357
Tarım	10,5 454	14,5 447	0,6 7	1,4 27
Hayvancılık	14,8 643	20,7 639	0,3 4	0,3 5
Büyük ölçekli ticaret	0,3 11	0,2 7	0,3 4	1,1 20
Emekli	1,0 42	0,1 2	3,2 40	8,4 156
Ev kadını	4,8 207	0,1 2	16,4 205	15,9 296
Öğrenci	0,7 32		2,5 31	10,4 194
İşsiz fakat gelir sahibi	6,7 293	8,7 269	1,9 24	1,3 24
İşsiz	6,2 269	5,2 161	8,6 108	1,6 30
Sporcu, sanatçı vs			0,1 1	0,3 6
Amele, inşaat işçisi	6,6 287	3,2 100	15,0 187	2,2 42
Seyyar satıcı	4,7 204	4,7 145	4,7 59	0,2 3
Pazarıcı	0,3 11	0,1 4	0,6 7	
Usta	0,5 21	0,1 3	1,4 18	
Çiçekçi			0,1 1	
Şoför	0,6 26	0,5 14	1,0 12	0,1 7
Kamyoncu	2,1 91	2,9 91		
Cevapsız	0,5 21	0,1 2	1,5 19	0,4 7
TOPLAM	100 4343	100 3093	100 1250	100 1867

Tablo: 111. Göç Edilen Yıl

Ne zaman göç ettiniz?	Genel % n	Doğu % n	Batı % n
83 öncesi	7,8 340	0.3 10	26.4 330
83-90 arası	33,4 1452	31.2 966	38.9 486
91	25,4 1102	33.0 1020	6.6 82
92	16,1 699	19.3 597	8.2 102
93	12,4 537	14.3 443	7.5 94
94	1,9 83	0.8 24	4.7 59
95	0,9 39	0.1 2	3.0 37
96	0,7 32		2.6 32
97	0,5 23		1.9 24
Cevapsız	0,8 36	1.0 30	0.3 4
TOPLAM	100 4343	100 3093	100 1250

Tablo: 112. Göç Etme Sebebi

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Genel % n	Doğu % n	Batı % n
İşsizlik	12.1 524	4.2 131	31.4 393
Ekonomik şartların bozulması	13.2 575	7.5 231	27.5 344
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	33.9 1472	44.5 1375	7.8 97
Devletin etkisiyle	24.4 1059	28.5 881	14.2 178
Ağa baskısı	0.1 6	0.1 2	0.3 4
Kan davası	1.8 78	1.6 49	2.3 29
Köy korucularının baskısı	10.9 472	12.5 388	6.7 84
Diğer	2.3 99	0.5 15	6.7 84
Örgüt ve devlet	0.4 17	0.2 5	1.0 12
Cevapsız	0.9 41	0.5 16	2.0 25
TOPLAM	100 4343	100 3093	100 1250

DOĞU**Tablo:113. Cinsiyete Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu)**

Cinsiyet	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır, hiç isim düşmedi % n	Hayır,yararlanamıyoruz % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Erkek	98.8 3010	0.3 10	0.1 2	0.9 26	100.0 3048
Kadın	100.0 45				100.0 45
Toplam	98.8 3055	0.3 10	0.1 2	0.8 26	100.0 3093

Tablo:114. Eğitim Durumuna Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu)

Eğitim	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır, hiç isim düşmedi % n	Hayır,yararlanamıyoruz % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İlkokul	98.9 1079	0.3 3		0.8 9	100.0 1091
Ortaokul	100.0 76				100.0 76
Lise	87.5 7	12.5 1			100.0 8
Üniversite	83.3 5			16.7 1	100.0 6
Okur-yazar	98.7 302	0.3 1	0.3 1	0.7 2	100.0 306
Okur-yazar değil	98.7 1551	0.3 5	0.1 1	0.9 14	100.0 1571
Cevapsız	100.0 35				100.0 35
Toplam	98.8 3055	0.3 10	0.1 2	0.8 26	100.0 3093

Tablo: 115.Yaş Dağılımına Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu)

Yaş	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır, hiç isim düşmedi % n	Hayır,yarar- lanamıyoruz % n	Cevapsız % n	Toplam % n
18-25 arası	75.0 3	25.0 1			100.0 4
26-30 arası	100.0 10				100.0 10
31-40 arası	97.9 275			2.1 6	100.0 281
41-50 arası	99.1 1211	0.2 2	0.2 2	0.6 7	100.0 1222
51 ve üzeri	98.7 1556	0.4 7		0.8 13	100.0 1576
Toplam	98.8 3055	0.3 10	0.1 2	0.8 26	100.0 3093

Tablo: 116. Gelir Seviyesine Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu)

Gelir	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır, hiç isim düşmedi % n	Hayır,yarar- lanamıyoruz % n	Cevapsız % n	Toplam % n
17 milyondan az	97.9 138	0.7 1		1.4 2	100.0 141
18-30 milyon arası	99.0 1165	0.2 2	0.1 1	0.8 9	100.0 1177
31-50 milyon arası	98.6 988	0.5 5	0.1 1	0.8 8	100.0 1002
51-80 milyon arası	99.1 426	0.2 1		0.7 3	100.0 430
81-150 milyon arası	100.0 34				100.0 34
151 milyondan fazla	99.0 101			1.0 1	100.0 102
Cevapsız	98.1 203	0.5 1		1.4 3	100.0 207
Toplam	98.8 3055	0.3 10	0.1 2	0.8 26	100.0 3093

Tablo:117. Meslek Gruplarına Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu)

Meslek	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır, hiç İsim düşmedi % n	Hayır,yararlan amıyoruz % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Özel sektörde memur	100.0 9				100.0 9
Kamu sektöründe memur	100.0 18				100.0 18
Özel sektörde işçi	99.8 458			0.2 1	100.0 459
Kamu sektöründe işçi	100.0 37				100.0 37
Uzmanlık gerektiren meslekler	100.0 8				100.0 8
Küçük/orta ticaret	98.8 666	0.6 4		0.6 4	100.0 674
Tarım	98.2 439	0.7 3		1.1 5	100.0 447
Hayvancılık	99.1 633			0.9 6	100.0 639
Büyük ölçekli ticaret	100.0 7				100.0 7
Emekli	100.0 2				100.0 2
Ev kadını	100.0 2				100.0 2
Oğrenci		100.0 1			100.0 1
İşsiz fakat gelir sahibi	97.0 261	0.7 2	0.4 1	1.9 5	100.0 269
İşsiz	98.8 159			1.2 2	100.0 161
Amele, inşaat işçisi	97.0 97			3.0 3	100.0 100
Seyyar satıcı	99.3 144		0.7 1		100.0 145
Pazarcı	100.0 4				100.0 4
Usta	100.0 3				100.0 3
Çiçekçi	100.0 1				100.0 1
Şoför	100.0 14				100.0 14
Kamyoncu	100.0 91				100.0 91
Cevapsız	100.0 2				100.0 2
TOPLAM	98.8 3055	0.3 10	0.1 2	0.8 26	100.0 3093

Tablo:118. Göç Edilen Yıllara Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu)

Göç etme yılı	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evret % n	Hayır, hiç işim düşmedi % n	Hayır,yararlanamıyoruz % n	Cevapsız % n	Toplam %
83 öncesi	100.0 10				100.0 10
83-90 arası	99.2 958	0.2 2	0.1 1	0.5 5	100.0 966
91	99.0 1010	0.3 3		0.7 7	100.0 1020
92	98.5 588	0.3 2	0.2 1	1.0 6	100.0 597
93	98.4 436	0.7 3		0.9 4	100.0 443
94	100.0 24				100.0 24
95	100.0 2				100.0 2
97	100.0 1				100.0 1
Cevapsız	86.7 26			13.3 4	100.0 30
TOPLAM	98.8 3055	0.3 10	0.1 2	0.8 26	100.0 3093

Tablo:119. Göç Sebeplerine Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Doğu)

Göç sebepleri	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evret % n	Hayır, hiç işim düşmedi % n	Hayır,yararlanamıyoruz % n	Cevapsız % n	Toplam %
İşsizlik	99.2 130	0.8 1			100.0 131
Ekonomik şartların bozulması	99.1 229	0.4 1	0.4 1		100.0 231
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	98.9 1360	0.2 3		0.9 12	100.0 1375
Devletin etkisiyle	98.9 871	0.3 3	0.1 1	0.7 6	100.0 881
Ağa baskısı	100.0 2				100.0 2
Kan davası	100.0 49				100.0 49
Köy korucularının baskısı	98.5 382			1.5 6	100.0 388
Diğer	100.0 15				100.0 15
Örgüt ve devlet	60.0 3	40.0 2			100.0 5
Cevapsız	87.5 14			12.5 2	100.0 16
TOPLAM	98.8 3055	0.3 10	0.1 2	0.8 26	100.0 3093

Tablo:120. Cinsiyete Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)

Cinsiyet	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?								
	İşsizlik % n	Konut sorunu % n	Sehre uyum % n	Hayat pahallılığı % n	Dil sorunu % n	Zorlan- madım % n	Diğer % n	Cevap sız % n	Toplam % n
Erkek	21.6 657	5.9 180	45.0 1371	0.4 11	0.1 4	6.4 194	3.2 97	17.5 534	100.0 3048
Kadın	20.0 9	4.4 2	46.7 21			8.9 4	2.2 1	17.8 8	100.0 45
Toplam	21.5 666	5.9 182	45.0 1392	0.4 11	0.1 4	6.4 198	3.2 98	17.5 542	100.0 3093

Tablo:121. Eğitim Durumuna Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)

Eğitim	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?								
	İşsizlik % n	Konut sorunu % n	Sehre uyum % n	Hayat pahallılığı % n	Dil sorunu % n	Zorlan- madım % n	Diğer % n	Cevap sız % n	Toplam % n
İlkokul	16.7 182	6.7 73	36.8 401	0.3 3		12.3 134	1.8 20	25.5 278	100.0 1091
Ortaokul	15.8 12	11.8 9	10.5 8			28.9 22		32.9 25	100.0 76
Lise	62.5 5	12.5 1	25.0 2						100.0 8
Üniversite			83.3 5					16.7 1	100.0 6
Okur- yazar	26.1 80	9.5 29	47.7 146	1.0 3		3.9 12	6.9 21	4.9 15	100.00 306
Okur- yazar değil	24.2 380	4.3 68	51.8 813	0.3 5	0.3 4	1.9 30	3.4 54	13.8 217	100.0 1571
Cevapsız	20.0 7	5.7 2	48.6 17				8.6 3	17.1 6	100.0 35
Toplam	21.5 666	5.9 182	45.0 1392	0.4 11	0.1 4	6.4 198	3.2 98	17.5 542	100.0 3093

Tablo:122. Yaş Dağılımına Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)

Yaş	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?								
	İşsizlik	Konut sorunu	Sehre uyum	Hayat pahalılığı	Dil sorunu	Zorlanmadım	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
18-25 arası			75.0 3					25.0 1	100.0 4
26-30 arası	30.0 3	20.0 2	20.0 2					30.0 3	100.0 10
31-40 arası	22.8 64	10.3 29	23.8 67		0.4 1	15.3 43	0.7 2	26.7 75	100.0 281
41-50 arası	18.9 231	6.0 73	40.1 490	0.3 4	0.1 1	7.9 96	2.9 36	23.8 291	100.0 1222
51 ve üzeri	23.4 368	4.9 78	52.7 830	0.4 7	0.1 2	3.7 59	3.8 60	10.9 172	100.0 1576
Toplam	21.5 666	5.9 182	45.0 1392	0.4 11	0.1 4	6.4 198	3.2 98	17.5 542	100.0 3093

Tablo:123. Gelir Seviyesine Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)

Gelir	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?								
	İşsizlik	Konut sorunu	Sehre uyum	Hayat pahalılığı	Dil sorunu	Zorlanmadım	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
17 milyondan az	47.5 67	2.8 4	43.3 61			2.1 3	2.8 4	1.4 2	100.0 141
18-30 milyon arası	16.4 193	2.0 24	54.8 645	0.4 5	0.3 3	2.6 31	4.2 50	19.2 226	100.0 1177
31-50 milyon arası	23.3 233	9.2 92	44.8 449	0.1 1	0.1 1	8.4 84	1.8 18	12.4 124	100.0 1002
51-80 milyon arası	29.5 127	12.3 53	30.2 130	0.7 3		10.9 47	5.3 23	10.9 47	100.0 430
81-150 milyon arası	11.8 4	5.9 2	29.4 10	2.9 1		44.1 15		5.9 2	100.0 3
151 milyondan fazla	13.7 14	2.9 3	55.9 57	1.0 1		15.7 16		10.8 11	100.0 102
Cevapsız	13.5 28	1.9 4	19.3 40			1.0 2	1.4 3	62.8 130	100.0 207
TOPLAM	21.5 666	5.9 182	45.0 1392	0.4 11	0.1 4	6.4 198	3.2 98	17.5 542	100.0 3093

Tablo:124. Meslek Gruplarına Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)

Meslek	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?								
	İşsizlik	Konut sorunu	Sehre uyum	Hayat pahalılığı	Dil sorunu	Zorlanmadım	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Özel sektörde memur	33.3 3	22.2 2	11.1 1			11.1 1		22.2 2	100.0 9
Kamu sektöründe memur	22.2 4	33.3 6	5.6 1			16.7 3	5.6 1	16.7 3	100.0 18
Özel sektörde işçi	30.5 140	5.0 23	46.6 214	0.9 4	0.2 1	4.4 20	8.9 41	3.5 16	100.0 459
Kamu sektöründe işçi	24.3 9	2.7 1	27.0 10			21.6 8	5.4 2	18.9 7	100.0 37
Uzmanlık gerektiren meslekler	62.5 5							37.5 3	100.0 8
Küçük/orta ticaret	16.8 113	5.9 40	43.8 295	0.7 5		15.0 101	0.4 3	17.4 117	100.0 674
Tarım	17.4 78	8.5 38	46.5 208	0.2 1	0.2 1	2.5 11	2.0 9	22.6 101	100.0 447
Hayvancılık	19.2 123	8.1 52	55.4 354		0.3 2	4.1 26	3.3 21	9.5 61	100.0 639
Büyük ölçekli ticaret	42.9 3	28.6 2	28.6 2						100.0 7
Emekli			50.0 1					50.0 1	100.0 2
Ev kadını	50.0 1		50.0 1						100.0 2
Öğrenci			100.0 1						100.0 1
İşsiz fakat gelir sahibi	21.6 58	4.5 12	33.1 89			2.6 7	5.6 115	32.7 88	100.0 269
İşsiz	10.6 17		11.8 19					77.6 125	100.0 161
Amele, inşaat işçisi	39.0 39	1.0 1	54.0 54			1.0 1	3.0 3	2.0 2	100.0 100
Seyyar satıcı	35.9 52	1.4 2	54.5 79			2.8 4	2.1 3	3.4 5	100.0 145
Pazarıcı	100.0 4								100.0 4
Usta	33.3 1		66.7 2						100.0 3
Çiçekçi	100.0 1								100.0 1
Şoför	42.9 6	14.3 2	28.6 4			7.1 1		7.1 1	100.0 14
Kamyoncu	8.8 8	1.1 1	61.5 56	1.1 1		16.5 15		11.0 10	100.0 91
Cevapsız	50.0 1		50.0 1						100.0 2
TOPLAM	21.5 666	5.9 182	45.0 1392	0.4 11	0.1 4	6.4 198	3.2 98	17.5 542	100.0 3093

Tablo:125. Göç Edilen Yıllara Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)

Göç etme yılı	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?								
	İşsizlik	Konut sorunu	Sehre uyum	Hayat ahallığı	Dil sorunu	Zorlanmadım	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
83 öncesi	40.0 4	30.0 3	20.0 2				10.0 1		100.0 10
83-90 arası	15.5 150	3.6 35	51.0 493	0.1 1	0.1 1	5.6 54	3.7 36	20.3 196	100.0 966
91	19.8 202	4.7 48	45.2 461	0.2 2	0.3 3	7.3 74	2.9 30	119.6 200	100.0 1020
92	25.5 152	7.0 42	40.7 243	0.2 1		7.2 43	3.5 21	15.9 95	100.0 597
93	31.4 139	10.8 48	39.3 174	1.6 7		5.4 24	2.3 10	9.3 41	100.0 443
94	25.0 6	8.3 2	45.8 11			8.3 2		12.5 3	100.0 24
95	50.0 1							50.0 1	100.0 2
97			100.0 1						100.0 1
Cevapsız	40.0 12	13.3 4	23.3 7			3.3 1		20.0 6	100.0 30
Toplam	21.5 666	5.9 182	45.0 1392	0.4 11	0.1 4	6.4 198	3.2 98	17.5 542	100.0 3093

Tablo:126. Göç Sebeplerine Göre En Çok Zorlanılan Konu (Doğu)

Göç Sebepleri	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?								
	İşsizlik	Konut sorunu	Sehre uyum	Hayat pahalılığı	Dil sorunu	Zorlanmadım	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
İşsizlik	36.6 48	2.3 3	42.0 55		0.8 1	6.9 9		11.5 15	100.0 131
Ekonomik şartların bozulması	20.3 47	1.7 4	40.3 93	0.4 1		11.7 27	3.5 8	22.1 51	100.0 231
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	25.2 347	9.6 132	40.7 559	0.6 8	0.1 1	7.6 104	2.8 38	13.5 186	100.0 1375
Devletin etkisiyle	19.4 171	4.2 37	49.0 432	0.1 1	0.1 1	4.3 38	4.0 35	18.8 166	100.0 881
Ağa baskısı			50.0 1					50.0 1	100.0 2
Kan davası			71.4 35			10.2 5	2.0 1	16.3 8	100.0 49
Köy korucularının baskısı	10.8 42	1.3 5	53.4 207	0.3 1	0.3 1	3.4 13	3.6 14	27.1 105	100.0 388
Diğer	26.7 4		33.3 5			6.7 1	13.3 2	20.0 3	100.0 15
Örgüt ve devlet	20.0 1		20.0 1			20.0 1		40.0 2	100.0 5
Cevapsız	37.5 6	6.3 1	25.0 4					31.3 5	100.0 16
TOPLAM	21.5 666	5.9 182	45.0 1392	0.4 11	0.1 4	6.4 198	3.2 98	17.5 542	100.0 3093

Tablo:127. Cinsiyete Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu)

Cinsiyet	Oturulan mekanın türü							
	Apartman dairesi	Gecekondu	Baraka	Çadır	Kerpiç dam	Müstakil ev	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Erkek	12.2 371	25.2 769	0.2 6	0.3 10	3.0 92	56.1 1711	2.9 89	100.0 3048
Kadın	17.8 8	28.9 13		2.2 1	2.2 1	44.4 20	4.4 2	100.0 45
TOPLAM	12.3 379	25.3 782	0.2 6	0.4 11	3.0 93	56.0 1731	2.9 91	100.0 3093

Tablo:128. Eğitim Durumuna Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu)

Eğitim	Oturulan mekanın türü							
	Apartman dairesi % n	Gecekondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İlkokul	21.0 229	18.3 200	0.3 3	0.2 2	4.4 48	54.4 593	1.5 116	100.0 1091
Ortaokul	46.1 35			1.3 1	2.6 2	50.0 38		100.0 76
Lise	12.5 1	12.5 1				75.0 6		100.0 8
Üniversite	16.7 1				16.7 1	66.7 4		100.0 6
Okur-yazar	8.5 26	18.3 56		0.3 1	5.2 16	67.3 206	0.3 1	100.00 306
Okur-yazar değil	5.1 80	32.7 513	0.2 3	0.4 7	1.5 24	55.4 871	4.6 73	100.0 1571
Cevapsız	20.0 7	34.3 12			5.7 2	37.1 13	2.9 1	100.0 35
Toplam	12.3 379	25.3 782	0.2 6	0.4 11	3.0 93	56.0 1731	2.9 91	100.0 3093

Tablo:129. Yaş Dağılımına Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu)

Yaş	Oturulan mekanın türü							
	Apartman dairesi % n	Gecekondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n
18-25 arası						100.0 4		100.0 4
26-30 arası	20.0 2	20.0 2			10.0 1	50.0 5		100.0 10
31-40 arası	27.0 76	22.4 63		0.7 2	3.6 10	44.5 125	1.8 5	100.0 281
41-50 arası	12.6 154	25.0 305	0.1 1	0.2 3	3.5 43	57.2 699	1.4 17	100.0 1222
51 ve üzeri	9.3 147	26.1 412	0.3 5	0.4 6	2.5 39	57.0 898	4.4 69	100.0 1576
Toplam	12.3 379	25.3 782	0.2 6	0.4 11	3.0 93	56.0 1731	2.9 91	100.0 3093

Tablo:130. Gelir Seviyesine Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu)

Gelir	Oturulan mekanın türü							
	Apartman dairesi	Gecekondu	Baraka	Çadır	Kerpiç dam	Müstakil ev	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
17 milyondan az	7.8 11	25.5 36		0.7 1		53.9 76	12.1 17	100.0 141
18-30 milyon arası	8.7 102	33.1 389	0.5 6	0.3 3	2.3 27	50.5 594	4.8 56	100.0 1177
31-50 milyon arası	17.7 177	16.8 168		0.4 4	5.2 52	58.5 586	1.5 15	100.0 1002
51-80 milyon arası	16.7 72	9.8 42		0.5 2	3.0 13	69.5 299	0.5 2	100.0 430
81-150 milyon arası	17.6 6	5.9 2				76.5 26		100.0 34
151 milyondan fazla	2.0 2					98.0 100		100.0 102
Cevapsız	4.3 9	70.0 145		0.5 1	0.5 1	24.2 50	0.5 1	100.0 207
Toplam	12.3 379	25.3 782	0.2 6	0.4 11	3.0 93	56.0 1731	2.9 91	100.0 3093

Tablo:131. Meslek Gruplarına Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu)

Meslek	Oturulan mekanın türü							
	Apartman dairesi % n	Gece-kondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Özel sektörde memur	33.3 3	11.1 1				44.4 4	11.1 1	100.0 9
Kamu sektöründe memur	38.9 7	5.6 1				55.6 10		100.0 18
Özel sektörde işçi	7.2 33	12.9 59	0.2 1	0.2 1	3.3 15	71.2 327	5.0 23	100.0 459
Kamu sektöründe işçi	29.7 11	5.4 2			8.1 3	56.8 21		100.0 37
Uzmanlık gerektiren meslekler	12.5 1	25.0 2				62.5 5		100.0 8
Küçük/orta ticaret	24.5 165	9.8 66		0.1 1	4.3 29	58.05 394	2.8 19	100.0 674
Tarım	14.3 64	19.0 85	0.7 3	0.4 2	4.0 18	60.2 269	1.3 6	100.0 447
Hayvancılık	8.8 56	36.2 231	0.2 1	0.8 5	3.1 20	49.9 319	1.1 7	100.0 639
Büyük ölçekli ticaret	57.1 4	14.3 1				28.6 2		100.0 7
Emekli	50.0 1				50.0 1			100.0 2
Ev kadını						100.0 2		100.0 2
Öğrenci						100.0 1		100.0 1
İşsiz fakat gelir sahibi	8.2 22	54.3 146	0.4 1	0.4 1	1.1 3	29.4 79	6.3 17	100.0 269
İşsiz	0.6 1	93.2 150				6.2 10		100.0 161
Amele, inşaat işçisi	9.0 9	13.0 13			1.0 1	62.0 62	15.0 15	100.0 100
Seyyar satıcı	0.7 1	15.2 22		0.7 1	2.1 3	80.0 116	1.4 2	100.0 145
Pazarıcı		50.0 2				50.0 2		100.0 4
Usta						66.7 2	33.3 1	100.0 3
Çiçekçi						100.0 1		100.0 1
Şoför	7.1 1					92.9 13		100.0 14
Kamyoncu						100.0 91		100.0 91
Cevapsız		50.0 1				50.0 1		100.0 2
TOPLAM	12.3 379	25.3 782	0.2 6	0.4 11	3.0 93	56.0 1731	2.9 91	100.0 3093

Tablo:132. Göç Edilen Yıllara Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu)

Göç etme yılı	Oturulan mekanın türü							
	Apartman dairesi % n	Gece-kondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n
83 öncesi	30.0 3					70.0 7		100.0 10
83-90 arası	12.9 125	27.6 267	0.2 2	0.2 2	2.2 21	53.6 518	3.2 31	100.0 966
91	11.4 116	28.5 291	0.1 1	0.5 5	3.6 37	52.4 534	3.5 36	100.0 1020
92	12.1 72	21.4 128	0.2 1	0.3 2	2.3 14	61.1 365	2.5 15	100.0 597
93	12.2 54	20.1 89	0.2 1	0.5 2	4.3 19	60.9 270	1.8 8	100.0 443
94	16.7 4	8.3 2			4.2 1	70.8 17		100.0 24
95	50.0 1					50.0 1		100.0 2
97		100.0 1						100.0 1
Cevapsız	13.3 4	13.3 4	3.3 1		3.3 1	63.3 19	3.3 1	100.0 30
Toplam	12.3 379	25.3 782	0.2 6	0.4 11	3.0 93	56.0 1731	2.9 91	100.0 3093

Tablo:133. Göç Sebeplerine Göre Oturulan Mekanın Türü (Doğu)

Göç sebepleri	Oturulan mekanın türü							
	Apartman dairesi % n	Gece-kondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İşsizlik	7.6 10	22.9 30			4.6 6	61.8 81	3.1 4	100.0 131
Ekonomik şartların bozulması	19.0 44	22.9 53	0.9 2		5.2 12	50.2 116	1.7 4	100.0 231
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	11.6 159	17.1 235	0.1 2	0.2 3	3.1 43	66.8 918	1.1 15	100.0 1375
Devletin etkisiyle	13.3 117	34.6 305	0.2 2	0.8 7	2.8 25	42.6 375	5.7 50	100.0 881
Ağa baskısı					50.0 1	50.0 1		100.0 2
Kan davası	20.4 10	8.2 4			2.0 1	67.3 33	2.0 1	100.0 49
Köy korucularının baskısı	7.5 29	38.1 148		0.3 1	1.0 4	49.7 193	3.4 13	100.0 388
Diğer	20.0 3	40.0 6				26.7 4	13.3 2	100.0 15
Örgüt ve devlet	60.0 3				20.0 1	20.0 1		100.0 5
Cevapsız	25.0 4	6.3 1				56.3 9	12.5 2	100.0 16
TOPLAM	12.3 379	25.3 782	0.2 6	0.4 11	3.0 93	56.0 1731	2.9 91	100.0 3093

Tablo:134. Cinsiyete Göre Güvende Olup Olmama (Doğu)

Cinsiyet	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Erkek	74.2 2262	2.4 74	23.0 701	0.4 11	100.0 3048
Kadın	55.6 25	4.4 2	40.0 18		100.0 45
Toplam	73.9 2287	2.5 76	23.2 719	0.4 11	100.0 3093

Tablo:135. Eğitim Durumuna Göre Güvende Olup Olmama (Doğu)

Eğitim	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Ev % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İlkokul	74.1 808	1.2 13	24.3 265	0.5 5	100.0 1091
Ortaokul	68.4 52	1.3 1	28.9 22	1.3 1	100.0 76
Lise	50.0 4		50.0 4		100.0 8
Unlversite	16.7 1		83.3 5		100.0 6
Okur-yazar	45.4 139	5.6 17	49.0 150		100.0 306
Okur-yazar değil	80.1 1259	2.9 45	16.7 262	0.3 5	100.0 1571
Cevapsız	68.6 24		31.4 11		100.0 35
Toplam	73.9 2287	2.5 76	23.2 719	0.4 11	100.0 3093

Tablo:136. Yaş Dağılımına Göre Güvende Olup Olmama (Doğu)

Yaş	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Ev % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
18-25 arası	75.0 3			25.0 1	100.0 4
26-30 arası	80.0 8		20.0 2		100.0 10
31-40 arası	70.5 198	2.5 7	26.7 75	0.4 1	100.0 281
41-50 arası	76.5 935	1.4 17	21.6 264	0.5 6	100.0 1222
51 ve üzeri	72.5 1143	3.3 52	24.0 378	0.2 3	100.0 1576
Toplam	73.9 2287	2.5 76	23.2 719	0.4 11	100.0 3093

Tablo:137. Gelir Seviyesine Göre Güvende Olup Olmama (Doğu)

Gelir	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
17 milyondan az	80.1	2.8	16.3	0.7	100.0
	113	4	23	1	141
18-30 milyon arası	77.2	3.1	19.2	0.5	100.0
	909	36	226	6	1177
31-50 milyon arası	67.2	2.7	29.8	0.3	100.0
	673	27	299	3	1002
51-80 milyon arası	65.6	1.4	33.0		100.0
	282	6	142		430
81-150 milyon arası	70.6		26.5	2.9	100.0
	24		9	1	34
151 milyondan fazla	86.3	2.9	10.8		100.0
	88	3	11		102
Cevapsız	95.7		4.3		100.0
	198		9		207
Toplam	73.9	2.5	23.2	0.4	100.0
	2287	76	719	11	3093

Tablo:138. Meslek Gruplarına Göre Güvende Olup Olmama (Doğu)

Meslek	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Ozel sektörde memur	88.9 8	11.1 1			100.0 9
Kamu sektöründe memur	77.8 14		16.7 3	5.6 1	100.0 18
Özel sektörde işçi	71.2 327	2.2 10	26.4 121	0.2 1	100.0 459
Kamu sektöründe işçi	73.0 27		27.0 10		100.0 37
Uzmanlık gerektiren meslekler	75.0 6	25.0 2			100.0 8
Küçük/orta ticaret	66.9 451	2.2 15	30.4 205	0.4 3	100.0 674
Tarım	79.6 356	1.8 8	18.6 83		100.0 447
Hayvancılık	68.2 436	3.3 21	28.2 180	0.3 2	100.0 639
Büyük ölçekli ticaret	57.1 4		28.6 2	14.3 1	100.0 7
Emekli	50.0 1		50.0 1		100.0 2
Ev kadını	100.0 2				100.0 2
Öğrenci	100.0 1				100.0 1
İşsiz fakat gelir sahibi	71.7 193	4.1 11	23.8 64	0.4 1	100.0 269
İşsiz	99.4 160		0.6 1		100.0 161
Amele, inşaat işçisi	80.0 80	5.0 5	14.0 14	1.0 1	100.0 100
Seyyar satıcı	83.4 121	1.4 2	14.5 21	0.7 1	100.0 145
Pazarıcı	100.0 4				100.0 4
Usta	100.0 3				100.0 3
Çiçekçi	100.0 1				100.0 1
Şoför	85.7 12		14.3 2		100.0 14
Kamyoncu	85.7 78	3.3 3	11.0 10		100.0 91
Cevapsız	100.0 2				100.0 2
TOPLAM	73.9 2287	2.5 76	23.2 719	0.4 11	100.0 3093

Tablo:139. Göç Edilen Yıllara Göre Güvende Olup Olmama (Doğu)

Göç etme yılı	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
83 öncesi	50.0 5	10.0 1	40.0 4		100.0 10
83-90 arası	75.5 729	2.1 20	22.3 215	0.2 2	100.0 966
91	77.5 790	2.3 23	19.9 203	0.4 4	100.0 1020
92	71.7 428	2.7 16	25.0 149	0.7 4	100.0 597
93	66.1 293	3.2 14	30.7 136		100.0 443
94	62.5 15		33.3 8	4.2 1	100.0 24
95	50.0 1		50.0 1		100.0 2
97			100.0 1		100.0 1
Cevapsız	86.7 26	6.7 2	6.7 2		100.0 30
TOPLAM	73.9 2287	2.5 76	23.2 719	0.4 11	100.0 3093

Tablo:140. Göç Sebeplerine Göre Güvende Olup Olmama (Doğu)

Göç sebepleri	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İşsizlik	67.2 88	0.8 1	32.1 42		100.0 131
Ekonomik şartların bozulması	57.1 132	2.2 5	40.7 94		100.0 231
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	80.6 1108	1.7 23	17.4 239	0.4 5	100.0 1375
Devletin etkisiyle	67.4 594	3.9 34	28.1 248	0.6 5	100.0 881
Ağa baskısı	50.0 1		50.0 1		100.0 2
Kan davası	59.2 29	10.2 5	30.6 15		100.0 49
Köy korucularının baskısı	78.9 306	1.8 7	19.1 74	0.3 1	100.0 388
Diğer	86.7 13		13.3 2		100.0 15
Örgüt ve devlet	60.0 3	20.0 1	20.0 1		100.0 5
Cevapsız	81.3 13		18.8 3		100.0 16
TOPLAM	73.9 2287	2.5 76	23.2 719	0.4 11	100.0 3093

Tablo:141. Cinsiyete Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)

Cinsiyet	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Erkek	39.0 1190	59.4 1809	1.6 49	100.0 3048
Kadın	40.0 18	57.8 26	2.2 1	100.0 45
Toplam	39.1 1208	59.3 1835	1.6 50	100.0 3093

Tablo:142. Eğitim Durumuna Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)

Eğitim	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İlkokul	18.4 201	79.6 8868	2.0 22	100.0 1091
Ortaokul	7.9 6	92.1 70		100.0 76
Lise	50.0 4	50.0 4		100.0 8
Universite	66.7 4	33.3 2		100.0 6
Okur-yazar	38.9 119	60.1 184	1.0 3	100.0 306
Okur-yazar değil	55.0 864	43.6 685	1.4 22	100.0 1571
Cevapsız	28.6 10	62.9 22	8.6 3	100.0 35
Toplam	39.1 1208	59.3 1835	1.6 50	100.0 3093

Tablo:143. Yaş Dağılımına Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)

Yaş	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
18-25 arası		75.0 3	25.0 1	100.0 4
26-30 arası	10.0 1	80.0 8	10.0 1	100.0 10
31-40 arası	14.6 41	84.7 238	0.7 2	100.0 281
41-50 arası	27.3 334	70.7 864	2.0 24	100.0 1222
51 ve üzeri	52.8 832	45.8 722	1.4 22	100.0 1576
Toplam	39.1 1208	59.3 1835	1.6 50	100.0 3093

Tablo:144. Gelir Seviyesine Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)

Gelir	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
17 milyondan az	70.9 100	29.1 41		100.0 141
18-30 milyon arası	40.7 479	56.9 670	2.4 28	100.0 1177
31-50 milyon arası	32.8 329	66.1 662	1.1 11	100.0 1002
51-80 milyon arası	32.1 138	66.7 287	1.2 5	100.0 430
81-150 milyon arası	5.9 2	91.2 31	2.9 1	100.0 34
151 milyondan fazla	10.8 11	89.2 91		100.0 102
Cevapsız	72.0 149	25.6 53	2.4 5	100.0 207
Toplam	39.1 1208	59.3 1835	1.6 50	100.0 3093

Tablo:145. Meslek Gruplarına Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)

Meslek	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Özel sektörde memur	22.2 2	77.8 7		100.0 9
Kamu sektöründe memur	27.8 5	72.2 13		100.0 18
Özel sektörde işçi	28.1 129	71.2 327	0.7 3	100.0 459
Kamu sektöründe işçi	16.2 6	83.8 31		100.0 37
Uzmanlık gerektiren meslekler	37.5 3	50.0 4	12.5 1	100.0 8
Küçük/orta ticaret	25.7 173	72.3 487	2.1 14	100.0 674
Tarım	26.2 117	70.0 313	3.8 17	100.0 447
Hayvancılık	37.7 241	60.6 387	1.7 11	100.0 639
Büyük ölçekli ticaret		100.0 7		100.0 7
Emekli	50.0 1	50.0 1		100.0 2
Ev kadını	50.0 1	50.0 1		100.0 2
Öğrenci		100.0 1		100.0 1

Tablo:145.(Devamı)Meslek Gruplarına Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)

Meslek	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İşsiz fakat gelir sahibi	90.7 244	8.9 24	0.4 1	100.0 269
İşsiz	91.3 147	7.5 12	1.2 2	100.0 161
Amele, inşaat işçisi	58.0 58	42.0 42		100.0 100
Seyyar satıcı	44.8 65	54.5 79	0.7 1	100.0 145
Pazarıcı	100.0 4			100.0 4
Usta		100.0 3		100.0 3
Çiçekçi		100.0 1		100.0 1
Şoför	71.4 10	28.6 4		100.0 14
Kamyoncu	1.1 1	98.9 90		100.0 91
Cevapsız	50.0 1	50.0 1		100.0 2
TOPLAM	39.1 1208	59.3 1835	1.6 50	100.0 3093

Tablo:146. Göç Edilen Yıllara Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)

Göç etme yılı	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
83 öncesi	80.0 8	20.0 2		100.0 10
83-90 arası	38.3 370	58.4 60.5	1.2 12	100.0 966
91	38.7 395	59.9 611	1.4 14	100.0 1020
92	36.2 216	61.0 364	2.8 17	100.0 597
93	45.8 203	53.0 235	1.1 5	100.0 443
94	16.7 4	75.0 18	8.3 2	100.0 24
95	50.0 1	50.0 1		100.0 2
97		100.0 1		100.0 1
Cevapsız	36.7 11	63.3 19		100.0 30
TOPLAM	39.1 1208	59.3 1835	1.6 50	100.0 3093

Tablo:147. Göç Sebeplerine Göre Köye Geri Dönme İsteği (Doğu)

Göç sebepleri	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İşsizlik	26.0 34	71.8 94	2.3 3	100.0 131
Ekonomik şartların bozulması	28.1 65	66.7 154	5.2 12	100.0 231
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	27.3 375	71.2 979	1.5 21	100.0 1375
Devletin etkisiyle	55.6 490	42.9 378	1.5 13	100.0 881
Ağa baskısı		100.0 2		100.0 2
Kan davası	6.1 3	93.9 46		100.0 49
Köy korucularının baskısı	58.0 225	41.8 162	0.3 1	100.0 388
Diğer	60.0 9	40.0 6		100.0 15
Örgüt ve devlet	40.0 2	60.0 3		100.0 5
Cevapsız	31.3 5	68.8 11		100.0 16
TOPLAM	39.1 1208	59.3 1835	1.6 50	100.0 3093

Tablo:148. Cinsiyete Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu)

Cinsiyet	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırıır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları üzer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunlarımız hiç çözümlenmez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Erkek	58.4 1780	19.7 599	0.1 3	10.1 308	4.1 126	0.5 15	7.1 217	100.0 3048
Kadın	55.6 25	24.4 11		6.7 3	6.7 3		6.7 3	100.0 45
TOPLAM	58.4 1805	19.7 610	0.1 3	10.1 311	4.2 129	0.5 15	7.1 220	100.0 3093

Tablo:149. Eğitim Durumuna Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu)

Eğitim	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunlarımız hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
İlkokul	69.2	13.1	0.1	12.4	1.5	0.3	3.5	100.0
	755	143	1	135	16	3	38	1091
Ortaokul	63.2	10.5		21.1	5.3			100.0
	48	8		16	4			76
Lise	62.5			25.0	12.5			100.0
	5			2	1			8
Üniversite	66.7				16.7		16.7	100.0
	4				1		1	6
Okur-yazar	69.0	115.4		5.2	4.9	1.0	4.6	100.00
	211	47		16	15	3	14	306
Okur-yazar değil	48.6	25.9	0.1	8.8	5.7	0.6	10.2	100.0
	764	407	2	139	90	9	160	1571
Cevapsız	51.4	14.3		8.6	5.7		20.0	100.0
	18	5		3	2		7	35
Toplam	58.4	19.7	0.1	10.1	4.2	0.5	7.1	100.0
	1805	610	3	311	129	15	220	3093

Tablo:150. Yaş Dağılımına Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu)

Yaş	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldılır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunlarımız hiç çözülme-nemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
18-25 arası	75.0 3	25.0 1						100.0 4
26-30 arası	60.0 6	20.0 2		20.0 2				100.0 10
31-40 arası	63.3 178	14.2 40		13.2 37	2.8 8	0.7 2	5.7 16	100.0 281
41-50 arası	59.6 728	21.0 257	0.2 2	11.1 136	1.7 21	0.2 2	6.2 76	100.0 1222
51 ve üzeri	56.5 890	19.7 310	0.1 1	8.6 136	6.3 100	0.7 11	8.1 128	100.0 1576
Toplam	58.4 1805	19.7 610	0.1 3	10.1 311	4.2 129	0.5 15	7.1 220	100.0 3093

Tablo:151. Gelir Seviyesine Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu)

Gelir	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldılır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbir-lerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorumlarımız hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
17 milyondan az	27.7	36.2		13.5	10.6		12.1	100.0
	39	51		19	15		17	141
18-30 milyon arası	48.7	24.0	0.1	9.7	4.6	0.6	12.3	100.0
	573	283	1	114	54	7	145	1177
31-50 milyon arası	69.4	12.1	0.2	11.0	3.4	0.4	3.6	100.0
	695	121	2	110	34	4	36	1002
51-80 milyon arası	76.0	5.8		10.2	5.3	0.7	1.9	100.0
	327	25		44	23	3	8	430
81-150 milyon arası	73.5			14.7	5.9	2.9	2.9	100.0
	25			5	2	1	1	34
151 milyondan fazla	86.3	2.0		8.8	1.0		2.0	100.0
	88	2		9	1		2	102
Cevapsız	28.0	61.8		4.8			5.3	100.0
	58	128		10			11	207
Toplam	58.4	19.7	0.1	10.1	4.2	0.5	7.1	100.0
	1805	610	3	311	129	15	220	3093

Tablo:152. Meslek Gruplarına Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu)

Meslek	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalımışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar halledilir	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunlarımız hiç çözümlenmez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Ozel sektörde memur	77.8 7	11.1 1		11.1 1				100.0 9
Kamu sektöründe memur	77.8 14			22.2 4				100.0 18
Ozel sektörde işçi	51.9 238	20.9 96	0.4 2	13.1 60	3.9 18	0.7 3	9.2 42	100.0 459
Kamu sektöründe işçi	75.7 28	2.7 1		16.2 6	2.7 1		2.7 1	100.0 37
Uzmanlık gerektiren meslekler	75.0 6				12.5 1		12.5 1	100.0 8
Küçük/orta ticaret	65.7 443	14.4 97	0.1 1	12.6 85	2.8 19		4.3 29	100.0 674
Tarım	77.9 348	7.8 35		8.5 38	1.3 6	0.7 3	3.8 17	100.0 447
Hayvancılık	69.3 443	7.0 45		7.0 45	5.5 35	0.5 3	10.6 68	100.0 639
Büyük ölçekli ticaret	57.1 4	14.3 1		28.6 2				100.0 7
Emekli	100.0 2							100.0 2
Ev kadını	100.0 2							100.0 2
Öğrenci	100.0 1							100.0 1

Tablo:152. Devamı

Meslek	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldıran	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorumlarımız hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
İşsiz fakat gelir sahibi	16.7 45	52.0 140		10.4 28	14.5 39	0.7 2	5.6 15	100.0 269
İşsiz	11.8 19	75.2 121		5.0 8		1.2 2	6.8 11	100.0 161
Amele, inşaat işçisi	47.0 47	36.0 36		10.0 10	1.0 1		6.0 6	100.0 100
Seyyar satıcı	42.8 62	24.1 35		10.3 15	5.5 8	0.7 1	16.6 24	100.0 145
Pazarıcı	25.0 1						75.0 3	100.0 4
Usta	66.7 2			33.3 1				100.0 3
Çiçekçi	100.0 1							100.0 1
Şoför	92.9 13					7.1 1		100.0 14
Kamyoncu	86.8 79	1.1 1		8.8 8	1.1 1		2.2 2	100.0 91
Cevapsız		50.0 1					50.0 1	100.0 2
TOPLAM	58.4 1805	19.7 610	0.1 3	10.1 311	4.2 129	0.5 15	7.1 220	100.0 3093

Tablo:153. Göç Edilen Yıllara Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu)

Göç etme yılı	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırıncı	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunlarımız hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
83 öncesi	60.0 6	30.0 3		10.0 1				100.0 10
83-90 arası	52.6 508	24.0 232	0.1 1	11.8 114	2.6 25	0.6 6	8.3 80	100.0 966
91	57.0 581	22.1 225	0.1 1	8.9 91	2.9 30	0.4 4	8.6 88	100.0 1020
92	66.3 390	12.7 76		9.7 58	6.0 36	0.3 2	4.9 29	100.0 597
93	63.7 282	14.0 62	0.2 1	9.0 40	8.4 37	0.7 3	4.1 18	100.0 443
94	50.0 12	20.8 5		8.3 2	4.2 1		16.7 4	100.0 24
95	100.0 2							100.0 2
97							100.0 1	100.0 1
Cevapsız	60.0 18	23.3 7		16.7 5				100.0 30
Toplam	58.4 1805	19.7 610	0.1 3	10.1 311	4.2 129	0.5 15	7.1 220	100.0 3093

Tablo:154. Göç Sebeplerine Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Doğu)

Göç sebepleri	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunların hiç çözülme-nemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
İşsizlik	54.2 71	19.1 25		11.5 15	0.8 1	0.8 1	13.7 18	100.0 131
Ekonomik şartların bozulması	54.5 126	25.1 58		11.7 27	5.6 13	0.4 1	2.6 6	100.0 231
Örgüt etkisiyle(c an güvenliği)	75.6 1040	5.2 58		11.7 27	5.6 13	0.4 1	2.6 6	100.0 1375
Devletin etkisiyle	41.1 362	33.1 292	0.1 1	7.7 68	7.0 62	0.8 7	10.1 89	100.0 881
Ağa baskısı	100.0 2							100.0 2
Kan davası	77.6 38	10.2 5		8.2 4			4.1 2	100.0 49
Köy korucularının baskısı	38.9 151	38.1 148	0.3 1	8.2 32	8.5 33	0.3 1	5.7 22	100.0 388
Diğer	20.0 3	53.3 8		13.3 2			13.3 2	100.0 15
Örgüt ve devlet	80.0 4	20.0 1						100.0 5
Cevapsız	50.0 8	12.5 2		25.0 4			12.5 2	100.0 16
TOPLAM	58.4 1805	19.7 610	0.1 3	10.1 311	4.2 129	0.5 15	7.1 220	100.0 3093

Tablo:155. Cinsiyete Göre Çocukların Eğitimi (Doğu)

Cinsiyet	Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?						
	Çocuklarının okumasını isterim	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek	Erkek çocuklarının okumasını isterim, kızlarının istemem	Okuma-sındansa bir iş bulup çalışmasını tercih ederim	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Erkek	29.1 888	23.0 701	18.5 563	18.0 548	7.6 232	3.8 116	100.0 3048
Kadın	35.6 16	11.1 5	26.7 12	20.0 9	2.2 1	4.4 2	100.0 45
TOPLAM	29.2 904	22.8 706	18.6 575	18.0 557	7.5 233	3.8 118	100.0 3093

Tablo:156. Eğitim Durumuna Göre Çocukların Eğitimi (Doğu)

Eğitim	Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?						
	Çocuklarının okumasını isterim	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek	Erkek çocuklarının okumasını isterim, kızlarının istemem	Okuma-sındansa bir iş bulup çalışmasını tercih ederim	Cevapsız	Toplam
İlkokul	51.0 556	21.4 234	4.9 53	13.5 147	4.9 54	4.3 47	100.0 1091
Ortaokul	68.4 52	23.7 18	2.6 2		1.3 1	3.9 3	100.0 76
Lise	12.5 1	12.5 1	37.5 3	25.0 2		12.5 1	100.0 8
Universite	16.7 1			66.7 4		16.7 1	100.0 6
Okur-yazar	28.4 87	12.1 37	21.2 65	32.0 98	5.9 18	0.3 1	100.0 306
Okur-yazar değil	12.9 203	26.0 409	28.3 444	18.7 293	10.1 159	4.0 63	100.0 1571
Cevapsız	11.4 4	20.0 7	22.9 8	37.1 13	2.9 1	5.7 2	100.0 35
Toplam	29.2 904	22.8 706	18.6 575	18.0 557	7.5 233	3.8 118	100.0 3093

Tablo:157. Yaş Dağılımına Göre Çocukların Eğitimi (Doğu)

Yaş	Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?														
	Çocukla-rının okumasını isterim		Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum		Okusalar da okumasalar da ne farkedecek		Erkek çocuklarının okumasını isterim, kızlarının istemem		Okuma-sında bir iş bulup çalışmasını tercih ederim		Cevapsız		Toplam		
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	
18-25 arası	25.0	1					25.0	1				50.0	2	100.0	4
26-30 arası	60.0	6	20.0	2								20.0	2	100.0	10
31-40 arası	54.4	153	26.0	73	1.8	5	12.1	34	2.1	6		3.6	10	100.0	281
41-50 arası	33.7	412	32.1	392	9.3	114	16.2	198	5.3	65		3.4	41	100.0	1222
51 ve üzeri	21.1	332	15.2	239	28.9	456	20.6	324	10.3	162		4.0	63	100.0	1576
Toplam	29.2	904	22.8	706	18.6	575	18.0	557	7.5	233		3.8	118	100.0	3093

Tablo:158. Gelir Seviyesine Göre Çocukların Eğitimi (Doğu)

Gelir	Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?							Toplam
	Çocukla- rının okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocuk- larının oku- masını iste- rim, kızlarının istemem % n	Okuma- sındansa bir iş bulup çalış-masını tercih ederim % n	Cevapsız % n		
17 milyondan az	9.2 13	7.1 10	57.4 81	12.1 17	12.1 17	2.1 3	100.0 141	
18-30 milyon arası	22.6 266	25.7 302	26.1 307	13.3 157	7.6 90	4.7 55	100.0 1177	
31-50 milyon arası	38.8 389	15.9 159	11.4 114	22.8 228	7.3 73	3.9 39	100.0 1002	
51-80 milyon arası	39.3 169	20.9 90	7.7 33	23.7 102	8.4 36		100.0 430	
81-150 milyon arası	52.9 18	8.8 3	14.7 5	20.6 7		2.9 1	100.0 34	
151 milyondan fazla	19.6 20	19.6 20	21.6 22	28.4 29	5.9 6	4.9 5	100.0 102	
Cevapsız	14.0 29	58.9 122	6.3 13	8.2 17	5.3 11	7.2 15	100.0 207	
Toplam	29.2 904	22.8 706	18.6 575	18.0 557	7.5 233	3.8 118	100.0 3093	

Tablo:159. Meslek Gruplarına Göre Çocukların Eğitimi (Doğu)

Meslek	Çocuklarının eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?							
	Çocuklarının okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocuklarının okumasını isterim, kızlarının istemem % n	Okuma-sındansa bir iş bulup çalışmasını tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
Özel sektörde memur	44.4 4	11.1 1		33.3 3		11.1 1	100.0 9	
Kamu sektöründe memur	44.4 8	38.9 7	5.6 1	5.6 1		5.6 1	100.0 18	
Özel sektörde işçi	15.9 73	21.0 100	29.2 134	20.3 93	10.2 47	2.6 12	100.0 459	
Kamu sektöründe işçi	59.5 22	24.3 9	5.4 2	2.7 1	8.1 3		100.0 37	
Uzmanlık gerektiren meslekler	37.5 3	12.5 1	25.0 2	25.0 2			100.0 8	
Küçük/orta ticaret	46.4 313	15.0 101	12.2 82	16.6 112	5.2 35	4.6 31	100.0 674	
Tarım	45.6 204	18.8 84	7.4 33	17.4 78	7.6 34	3.1 14	100.0 447	
Hayvancılık	33.8 216	18.3 117	12.4 79	24.4 156	5.6 36	5.5 35	100.0 639	
Büyük ölçekli ticaret	42.9 3	14.3 1	14.3 1	14.3 1		14.3 1	100.0 7	
Emekli	100.0 2						100.0 2	
Ev kadını	50.0 1			50.0 1			100.0 2	
Öğrenci						100.0 1	100.0 1	

Tablo:159. Devamı

Meslek	Çocuklarının eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?							
	Çocuklarının okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocuklarının okumasını isterim, kızlarının istemem % n	Okuma-sındansa bir iş bulup çalışmasını tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İşsiz fakat gelir sahibi	5.9 16	37.2 100	43.5 117	8.2 22	4.1 11	1.1 3	100.0 269	
İşsiz	2.5 4	75.2 121	3.1 5	11.2 18	3.1 5	5.0 8	100.0 161	
Amele, inşaat işçisi	7.0 7	1.0 1	40.0 40	19.0 19	32.0 32	1.0 1	100.0 100	
Seyyar satıcı	4.1 6	29.0 42	37.2 54	12.4 18	14.5 21	2.8 4	100.0 145	
Pazarıcı	50.0 2		25.0 1		25.0 1		100.0 4	
Usta	33.3 1		33.3 1	33.3 1			100.0 3	
Çiçekçi				100.0 1			100.0 1	
Şoför	21.4 3	28.6 4		35.7 5	7.1 1	7.1 1	100.0 14	
Kamyoncu	17.6 16	18.7 17	24.2 22	27.5 25	7.7 7	4.4 4	100.0 91	
Cevapsız			50.0 1			50.0 1	100.0 2	
TOPLAM	29.2 904	22.8 706	18.6 575	18.0 557	7.5 233	3.8 118	100.0 3093	

Tablo:160. Göç Edilen Yıllara Göre Çocukların Eğitimi (Doğu)

Göç etme yılı	Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?							
	Çocukla-rının okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocukların oku-masını isterim, kızlarının istemem % n	Okuma-sında bir iş bulup çalışmasını tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
83 öncesi	40.0 4	30.0 3	20.0 2		10.0 1		100.0 10	
83-90 arası	27.2 263	29.9 289	17.0 164	15.6 151	5.8 56	4.5 43	100.0 966	
91	31.0 316	25.8 263	17.0 173	16.9 172	5.5 56	3.9 40	100.0 1020	
92	33.2 198	12.7 76	17.9 107	20.8 124	10.7 64	4.7 28	100.0 597	
93	23.9 106	14.9 66	27.3 121	22.1 98	10.6 47	1.1 5	100.0 443	
94	25.0 6	20.8 5	12.5 3	29.2 7	8.3 2	4.2 1	100.0 24	
95		50.0 1			50.0 1		100.0 2	
97				100.0 1			100.0 1	
Cevapsız	36.7 11	10.0 3	16.7 5	13.3 4	20.0 6	3.3 1	100.0 30	
Toplam	29.2 904	22.8 706	18.6 575	18.0 557	7.5 233	3.8 118	100.0 3093	

Tablo:161. Göç Sebeplerine Göre Çocukların Eğitimi (Doğu)

Göç sebepleri	Çocuklarının eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?							
	Çocuklarının okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocuklarının okumasını isterim, kızlarının istemem % n	Okuması bulup çalışmasın tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İşsizlik	29.8 39	19.8 26	19.8 26	23.7 31	3.1 4	3.8 5	100.0 131	
Ekonomik şartların bozulması	43.7 101	18.6 43	21.6 50	11.7 27	2.2 5	2.2 5	100.0 231	
Orgüt etkisiyle (can güvenliği)	36.9 507	20.6 283	10.7 147	18.7 257	9.2 127	3.9 54	100.0 1375	
Devletin etkisiyle	20.7 182	21.2 187	27.6 243	20.0 176	6.4 56	4.2 37	100.0 881	
Ağa baskısı	50.0 1	50.0 1					100.0 2	
Kan davası	38.8 19	6.1 3	12.2 6	12.2 6	30.6 15		100.0 49	
Köy korucularının baskısı	11.1 43	39.9 155	25.3 988	14.4 56	5.4 21	3.9 15	100.0 388	
Diğer	6.7 1	40.0 6	26.7 4	6.7 1	13.3 2	6.7 1	100.0 15	
Orgüt ve devlet	80.0 4			20.0 1			100.0 5	
Cevapsız	43.8 7	12.5 2	6.3 1	12.5 2	18.8 3	6.3 1	100.0 16	
TOPLAM	29.2 904	22.8 706	18.6 575	18.0 557	7.5 233	3.8 118	100.0 3093	

Tablo:162. Cinsiyete Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)

Cinsiyet	Göç etme nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?													
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylülerim	Köy korucuları	Afet	Ekonomik sıkıntı	Örgüt-devlet	Diğer	Cevapsız	Toplam		
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n		
Erkek	47.8 1478	22.1 673	10.8 328	0.1 2	0.8 23	12.5 382	0.1 2	1.5 45	1.0 29	1.4 42	2.1 64	100.0 3048		
Kadın	33.3 15	26.7 12	20.0 9		2.2 1	17.8 8						100.0 45		
Toplam	47.6 1473	22.1 685	10.9 337	0.1 2	0.8 24	12.6 390	0.1 2	1.5 45	0.9 29	1.4 42	2.1 64	100.0 3093		

Tablo:163. Eğitim Durumuna Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)

Eğitim	Göç etme nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?													
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylülerim	Köy korucuları	Afet	Ekonomik sıkıntı	Örgüt-devlet	Diğer	Cevapsız	Toplam		
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
İlkokul	61.0 665	16.6 181	7.7 84	0.1 1	0.9 10	7.6 83		2.6 28	1.0 11	0.9 10	1.6 18	100.0 1091		
Ortaokul	73.7 56	14.5 11	1.3 1			7.9 6		1.3 1			1.3 1	100.0 76		
Lise	62.5 5	25.0 2									12.5 1	100.0 8		
Universite	66.7 4				16.7 1						16.7 1	100.0 6		
Okur-yazar	48.0 147	28.8 88	8.2 25		2.3 7	9.8 30			0.3 1	0.3 1	2.3 7	100.00 306		
Okur-yazar değil	36.9 580	24.9 391	14.3 224	0.1 1	0.4 6	17.1 269	0.1 2	1.0 16	1.1 17	1.8 29	2.3 36	100.0 1571		
Cevapsız	45.7 16	34.3 12	8.6 3			5.7 2				5.7 2		100.0 35		
Toplam	47.6 1473	22.1 685	10.9 337	0.1 2	0.8 24	12.6 390	0.1 2	1.5 45	0.9 29	1.4 42	2.1 64	100.0 3093		

Tablo:164. Yaş Dağılımına Göre Göç Etmeye Sorumluları (Doğu)

Yaş	Göç etmeye nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?													
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylülerim	Köy korucuları	Afet	Ekonomik sıkıntı	Örgüt devlet	Diğer	Cevapsız	Toplam		
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n		
18-25 arası	75.0 3		25.0 1									100.0 4		
26-30 arası	50.0 5	10.0 1	20.0 2		10.0 1			10.0 1				100.0 10		
31-40 arası	62.6 176	21.7 61	8.2 23		0.7 2	3.9 11		0.7 2		0.4 1	1.8 5	100.0 281		
41-50 arası	48.0 586	21.5 263	10.4 127	0.1 1	0.8 10	13.8 169	0.2 2	1.6 20	1.0 12	1.2 15	1.4 17	100.0 1222		
51 ve üzeri	44.6 703	22.8 360	11.7 184	0.1 1	0.8 12	13.3 209		1.4 22	1.1 17	1.6 26	2.7 42	100.0 1576		
Toplam	47.6 1473	22.1 685	10.9 337	0.1 2	0.8 24	12.6 390	0.1 2	1.5 45	0.9 29	1.4 42	2.1 64	100.0 3093		

Tablo:165. Gelir Seviyesine Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)

Gelir	Göç etme nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?													
	Orgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylülerim	Köy korucuları	Afet	Ekono-mik sıkıntı	Örgüt-devlet	Diğer	Cevap-sız	Toplam		
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%		
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n		
17 milyondan az	31.2 44	31.9 45	14.2 20			19.9 28				2.8 4		100.0 141		
18-30 milyon arası	35.6 419	21.5 253	18.6 219	0.1 1	0.7 8	15.0 176		2.5 29	0.6 7	2.6 31	2.9 34	100.0 1177		
31-50 milyon arası	60.0 601	20.6 206	6.8 68		0.7 7	6.4 64		1.1 11	1.6 16	0.6 6	2.3 23	100.0 1002		
51-80 milyon arası	63.3 272	22.1 95	3.0 13	0.2 1	1.9 8	7.9 34	0.5 2	0.5 2	0.2 1		0.5 2	100.0 430		
81-150 milyon arası	67.6 23	17.6 6			2.9 1			5.9 2	2.9 1	2.9 1		100.0 34		
151 milyondan fazla	62.7 64	11.8 12	2.0 2			16.7 17		1.0 1	3.9 4		2.0 2	100.0 102		
Cevapsız	24.2 50	32.9 68	7.2 15			34.3 71					1.4 3	100.0 207		
Toplam	47.6 1473	22.1 685	10.9 337	0.1 2	0.8 24	12.6 390	0.1 2	1.5 45	0.9 29	1.4 42	2.1 64	100.0 3093		

Tablo:166. Devamı

Meslek	Göç etme nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?													
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylülerim	Köy korucuları	Afet	Ekono-mik sıkıntı	Örgüt-devlet	Diğer	Cevapsız	Toplam		
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
Oğrenci	100.0 1												100.0 1	
İşsiz fakat gelir sahibi	15.6 42	31.6 85	9.3 25	0.4 1	39.8 107		0.4 1	1.9 5			1.1 3		100.0 269	
İşsiz	12.4 20	37.3 60	5.0 8		43.5 70				0.6 1		1.2 2		100.0 161	
Amele, inşaat işçisi	19.0 19	27.0 27	4.0 4		25.0 25			1.0 1	20.0 20		1.0 1		100.0 100	
Seyyar satıcı	39.3 57	26.9 39	15.2 22	0.7 1	16.6 24		0.7 1				0.7 1		100.0 145	
Pazarıcı	100.0 4												100.0 4	
Usta	100.0 3												100.0 3	
Çiçekçi					100.0 1								100.0 1	
Şoför	57.1 8	21.4 3	7.1 1		7.1 1						7.1 1		100.0 14	
Kamyoncu	64.8 59	12.1 11	1.1 1		16.5 15		1.1 1	4.4 4					100.0 91	
Cevapsız	50.0 1				50.0 1								100.0 2	
TOPLAM	47.6 1473	22.1 685	10.9 337	0.1 2	12.6 390	0.1 2	1.5 45	0.9 29	1.4 42	2.1 64	1.4 42	2.1 64	100.0 3093	

Tablo:167. Göç Edilen Yıllara Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)

Göç etme yılı	Göç etme nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?													
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylülerim	Köy korucuları	Afet	Ekonomik sıkıntı	Örgüt devlet	Diğer	Cevapsız	Toplam		
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
83 öncesi	40.0 4	30.0 3	10.0 1			10.0 1				10.0 1		100.0 10		
83-90 arası	42.5 411	22.8 220	12.7 123		0.8 8	13.9 134		2.4 23	1.6 15	1.2 12	2.1 20	100.0 966		
91	48.0 490	20.9 213	11.9 121	0.1 1	0.8 8	13.5 138	0.2 2	0.8 8	0.7 7	1.3 13	1.9 19	100.0 1020		
92	51.3 306	22.1 132	8.0 48		1.0 6	10.9 65		1.8 11	0.3 2	2.2 13	2.3 14	100.0 597		
93	51.5 228	25.1 111	8.6 38	0.2 1	0.2 1	10.2 45		0.5 2	0.9 4	0.5 2	2.5 11	100.0 443		
94	41.7 10	8.3 2	16.7 4		4.2 1	25.0 6			4.2 1			100.0 24		
95	100.0 2											100.0 2		
97			100.0 1									100.0 1		
Cevapsız	73.3 22	13.3 4	3.3 1			3.3 1		3.3 1		3.3 1		100.0 30		
Toplam	47.6 1473	22.1 685	10.9 337	0.1 2	0.8 24	12.6 390	0.1 2	1.5 45	0.9 29	1.4 42	2.1 64	100.0 3093		

Tablo:168. Göç Sebeplerine Göre Göç Etme Sorumluları (Doğu)

Göç sebepleri	Göç etme nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?																							
	Örgüt		Devlet		Asker-polis		Ağa		Köylülerim		Köy korucuları		Afet		Ekonomik sıkıntı		Örgüt-devlet		Diğer		Cevapsız		Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
İşsizlik	17.6	23	59.5	78	3.8	5	0.8	1			1.5	2			8.4	11	0.8	1	5.3	7	2.3	3	100.0	131
Ekonomik şartların bozulması	26.8	62	48.1	111	1.7	4					2.2	5			13.9	32	0.9	2	4.8	11	1.7	4	100.0	231
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	91.6	1260	2.1	29	1.8	25					0.5	7			0.1	2	1.2	16	0.1	2	2.4	33	100.0	1375
Devletin etkisiyle	8.2	72	50.6	446	33.9	299			0.3	3	4.5	40			0.1	1	0.2	2			2.0	18	100.0	881
Ağa baskısı	100.0	2																					100.0	2
İkan davası	4.1	2			2.0	1			34.7	17	14.3	7					2.0	1	42.9	21			100.0	49
Köy korucularının baskısı	9.5	37	4.6	18	0.8	3	0.3	1	0.8	3	81.4	316					1.3	5	0.3	1	1.0	4	100.0	388
Diğer	20.0	3	6.7	1							73.3	11											100.0	15
Örgüt ve devlet	40.0	2	20.0	1													40.0	2					100.0	5
Cevapsız	62.5	10	6.3	1					6.3	1	12.5	2									12.5	2	100.0	16
TOPLAM	47.6	1473	22.1	685	10.9	337	0.1	2	0.8	24	12.6	390	0.1	2	1.5	45	0.9	29	1.4	42	2.1	64	100.0	3093

Tablo:169. Cinsiyete Göre Yerli Halk ile İlişkiler (Doğu)

Cinsiyet	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabullenmiyorlar, iş vermek istemiyorlar % n	Bizi önce kabullene-miyorlardı, şimdi alıştılar % n	Gayet iyi, yardımcı oldular % n	Önce iliş-kilerimiz iyi idi, şimdi gergin % n	İyi ne kötü % n	Bizim de mağdur olduğumuzu görüyorlar % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
Erkek	0.8 24	29.6 902	18.6 566	0.1 3	29.5 900	12.2 371	0.2 5	9.1 277	100.0 3048	
Kadın	2.2 1	20.0 9	17.8 8		46.7 21	8.9 4		4.4 2	100.0 45	
Toplam	0.8 25	29.5 911	18.6 574	0.1 3	29.8 921	12.1 375	0.2 5	9.0 279	100.0 3093	

Tablo:170. Eğitim Durumuna Göre Yerli Halk ile İlişkiler(Doğu)

Eğitim	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabul- lenemiyorlar, iş vermek istemiyorlar %	Bizi önce kullandılar, şimdi alıştılar %	Gayet iyi, yardımcı oldular %	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin %	Ne iyi ne kötü %	Bizim de mağdur ol- duğumuzu görüyorsunuz %	Diğer %	Cevapsız %	Toplam %	
İlkokul	0.8 9	33.2 362	15.1 165	0.1 1	26.6 290	14.4 157	0.4 4	9.4 103	100.0 1091	
Ortaokul	1.3 1	21.1 16	13.2 10		50.0 38	11.8 9		2.6 2	100.0 76	
Lise		50.0 4	25.0 2		12.5 1	12.5 1			100.0 8	
Üniversite		33.3 2			50.0 3			16.7 1	100.0 6	
Okur-yazar	0.3 1	23.5 72	9.8 30		52.6 161	9.2 28	0.3 1	4.2 13	100.0 306	
Okur-yazar değil	0.9 14	28.4 446	23.1 363	0.1 2	26.2 412	11.3 177		10.0 157	100.0 1571	
Cevapsız		25.7 9	11.4 4		45.7 16	8.6 3		8.6 3	100.0 35	
Toplam	0.8 25	29.5 911	18.6 574	0.1 3	29.8 921	12.1 375	0.2 5	9.0 279	100.0 3093	

Tablo:171. Yaş Dağılımına Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Doğu)

Yaş	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabul- lenmiyor- lar, iş ver- mek iste- miyorlar	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar	Gayet iyi, yardımcı oldular	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin	Ne iyi ne kötü	Bizim ce- mağdur ol- duğumuzu görüyorsunuz	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
18-25 arası		75.0 3				25.0 1				100.0 4
26-30 arası		20.0 2	40.0 4		20.0 2			20.0 2		100.0 10
31-40 arası	1.1 3	26.0 73	12.1 34		36.7 103	13.9 39		10.3 29		100.0 281
41-50 arası	0.8 10	30.4 371	18.6 227	0.1 1	30.0 366	10.6 129	0.3 4	9.3 114		100.0 1222
51 ve üzeri	0.8 12	29.3 462	19.6 309	0.1 2	28.6 450	13.1 206	0.1 1	8.5 134		100.0 1576
Toplam	0.8 25	29.5 911	18.6 574	0.1 3	29.8 921	12.1 375	0.2 5	9.0 279		100.0 3093

Tablo:172. Gelir Seviyesine Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Doğu)

Gelir	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?										
	Bizi kabul- lenemiyor- lar, iş ver- mek iste- miyorlar %	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar %	Gayet iyi, yardımcı oldular %	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin %	Ne iyi ne kötü %	Bizim de mağdur ol- duğumuzu görüyorsunuz %	Diğer %	Cevapsız %	Toplam %		
17 milyondan az	2.8 4	17.0 24	24.1 34		31.2 44	22.0 31		2.8 4	100.0 141		
18-30 milyon arası	0.7 8	29.3 345	21.7 255		25.3 298	11.3 133	0.3 4	11.4 134	100.0 1177		
31-50 milyon arası	0.8 8	35.5 356	10.5 105	0.2 2	28.3 284	14.7 147		10.0 100	100.0 1002		
51-80 milyon arası	0.5 2	27.4 118	10.0 43	0.2 1	50.0 215	9.3 40	0.2 1	2.3 10	100.0 430		
81-150 milyon arası	2.9 1	20.6 7	5.9 2		64.7 22	5.9 2			100.0 34		
151 milyondan fazla	1.0 1	26.5 27	9.8 10		42.2 43	8.8 9		11.8 12	100.0 102		
Cevapsız	0.5 1	16.4 34	60.4 125		7.2 15	6.3 13		9.2 19	100.0 207		
TOPLAM	0.8 25	29.5 911	18.6 574	0.1 3	29.8 921	12.1 375	0.2 5	9.0 279	100.0 3093		

Tablo:173. Meslek Gruplarına Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Doğu)

Meslek	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabul- lenmiyor-lar, iş vermek iste- miyorlar % n	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar % n	Gayet iyi, yardımcı oldular % n	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin % n	Ne iyi ne kötü % n	Bizim de mağdur ol- duğumuzu görüyorsunuz % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
Özel sektörde memur			33.3 3		11.1 1	33.3 3	11.1 1	11.1 1	100.0 9	
Kamu sektöründe memur	5.6 1	11.1 2	27.8 5		44.4 8	5.6 1		5.6 1	100.0 18	
Özel sektörde işçi	0.2 1	23.1 106	16.6 76		45.8 210	9.8 45		4.6 21	100.0 459	
Kamu sektöründe işçi	2.7 1	24.3 9			59.5 22	10.8 4		2.7 1	100.0 37	
Uzmanlık gerektiren meslekler		12.5 1	12.5 1		75.0 6				100.0 8	
Küçük/orta ticaret	1.3 9	34.0 229	14.4 97	0.3 2	27.9 188	15.7 106	0.3 2	6.1 41	100.0 674	
Tarım	0.7 3	42.7 191	11.4 51	0.2 1	23.9 107	8.5 38		12.5 56	100.0 447	
Hayvancılık	0.6 4	35.1 224	9.9 63		28.5 182	11.1 71	0.2 1	14.7 94	100.0 639	
Büyük ölçekli ticaret		14.3 1	14.3 1		57.1 4	14.3 1			100.0 7	
Emekli		50.0 1				50.0 1			100.0 2	
Ev kadını		50.0 1				50.0 1			100.0 2	

Tablo:173. Devamı

Meslek	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabul- lenemiyor-lar, iş vermek iste- miyorlar % n	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar % n	Gayet iyi, yardımcı oldular % n	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin % n	Ne iyi ne kötü % n	Bizim de mağdur ol- duğumuzu görüyorlar % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
Öğrenci						100.0 1			100.0 1	
İşsiz fakat gelir sahibi	1.1 3	8.2 22	38.7 104		25.7 69	16.7 45	0.4 1	9.3 25	100.0 269	
İşsiz		6.8 11	75.2 121		5.6 9	2.5 4		9.9 16	100.0 161	
Amele, inşaat işçisi	1.0 1	33.0 33	22.0 22		28.0 28	13.0 13		3.0 3	100.0 100	
Seyyar satıcı	0.7 1	32.4 47	14.5 21		26.9 39	20.0 29		5.5 8	100.0 145	
Pazarıcı		50.0 2			25.0 1	25.0 1			100.0 4	
Usta		66.7 2			33.3 1				100.0 3	
Çiçekçi			100.0 1						100.0 1	
Şoför		57.1 8	7.1 1		21.4 3	7.1 1		7.1 1	100.0 14	
Kamyoncu	1.1 1	23.1 21	7.7 7		47.3 43	9.9 9		11.0 10	100.0 91	
Cevapsız						50.0 1		50.0 1	100.0 2	
TOPLAM	0.8 25	29.5 911	18.6 574	0.1 3	29.8 921	12.1 375	0.2 5	9.0 279	100.0 3093	

Tablo:174. Göç Edilen Yıllara Göre Yerli Halk ile İlişkiler (Doğu)

Göç etme yılı	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabul- lenemiyorlar, iş vermek istemiyorlar %	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar %	Gayet iyi, yardımcı oldular %	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin %	Ne iyi ne kötü %	Bizim de mağdur ol- duğumuzu görüyorsunuz %	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	
83 öncesi		20.0	10.0		40.0	20.0		10.0	100.0	
		2	1		4	2		1	10	
83-90 arası	0.5	27.7	22.4	0.2	27.4	11.1	0.2	10.5	100.0	
	5	268	2116	2	265	107	2	101	966	
91	0.9	31.1	18.3		26.7	13.1	0.2	9.7	100.0	
	9	317	187		272	134	2	99	1020	
92	1.0	30.3	14.2	0.2	34.0	11.1		9.2	100.0	
	6	181	85	1	203	66		55	597	
93	1.1	28.7	16.5		37.0	12.6	0.2	3.8	100.0	
	5	127	73		164	56	1	17	443	
94		20.8	20.8		16.7	25.0		16.7	100.0	
		5	5		4	6		4	24	
95			100.0						100.0	
			2						2	
97						100.0			100.0	
						1			1	
Cevapsız		36.7	16.7		30.0	10.3		6.7	100.0	
		11	5		9	3		2	30	
Toplam	0.8	29.5	18.6	0.1	29.8	12.1	0.2	9.0	100.0	
	25	911	574	3	921	375	5	279	3093	

Tablo:175. Göç Sebeplerine Göre Yerli Halk ile İlişkiler (Doğu)

Göç sebepleri	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?										Toplam	
	Bizi kabul- lenemiyor- lar, iş ver- mek iste- miyorlar % n	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar % n	Gayet iyi, yardımcı oldular % n	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin % n	Ne iyi ne kötü % n	Bizim demağdur olduğumuzu görüyorlar % n	Diğer % n	Cevapsız % n				
İşsizlik	1.5 2	19.8 26	21.4 28		35.9 47	16.8 22		4.6 6	100.0 131			
Ekonomik şartların bozulması	2.2 5	16.5 38	19.5 45		39.0 90	16.9 39	0.4 1	5.6 13	100.0 231			
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	0.4 6	36.7 505	11.9 164	0.2 3	29.2 401	11.9 163	0.3 4	9.4 129	100.0 1375			
Devletin etkisiyle	1.1 10	28.4 250	23.0 203		27.1 239	10.3 91		10.0 88	100.0 881			
Ağa baskısı						100.0			100.0			
Kan davası	2.0 1	30.6 15	8.2 4		26.5 13	28.6 14		4.1 2	100.0 49			
Köy korucularının baskısı	0.3 1	19.1 74	30.4 118		30.9 120	9.8 38		9.5 37	100.0 388			
Diğer		13.3 2	40.0 6		20.0 3	13.3 2		13.3 2	100.0 15			
Örgüt ve devlet			20.0 1		60.0 3	20.0 1			100.0 5			
Cevapsız		6.3 1	31.3 5		31.3 5	18.8 3		12.5 2	100.0 16			
TOPLAM	0.8 25	29.5 911	18.6 574	0.1 3	29.8 921	12.1 375	0.2 5	9.0 279	100.0 3093			

Tablo:176. Cinsiyete Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu)

Cinsiyet	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?					
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
Erkek	69.6 2121	0.9 26	21.9 668	7.6 233	100.0 3048	
Kadın	44.4 20	2.2 1	40.0 18	13.3 6	100.0 45	
Toplam	69.2 2141	0.9 27	22.2 686	7.7 239	100.0 3093	

Tablo:177. Eğitim Durumuna Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğru)

Eğitim	Sizce köyünüze geri dönmeye engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?					
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İlkokul	59.0 644	0.9 10	30.2 329	9.9 108	100.0 1091	
Ortaokul	47.4 36	2.6 2	48.7 37	1.3 1	100.0 76	
Lise	37.5 3		50.0 4	12.5 1	100.0 8	
Üniversite	66.7 4			33.3 2	100.0 6	
Okur-yazar	57.5 176	1.3 4	38.6 118	2.6 8	100.0 306	
Okur-yazar değil	79.8 1254	0.7 11	12.0 189	7.4 117	100.0 1571	
Cevapsız	68.6 24		25.7 9	5.7 2	100.0 35	
Toplam	69.2 2141	0.9 27	22.2 686	7.7 239	100.0 3093	

Tablo:178. Yaş Dağılımına Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu)

Yaş	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
18-25 arası	75.0 3		25.0 1		100.0 4
26-30 arası	80.0 8		20.0 2		100.0 10
31-40 arası	52.0 146	0.7 2	36.7 103	10.7 30	100.0 281
41-50 arası	65.2 797	0.8 10	25.6 313	8.3 102	100.0 1222
51 ve üzeri	75.3 1187	1.0 15	16.9 267	6.8 107	100.0 1576
Toplam	69.2 2141	0.9 27	22.2 686	7.7 239	100.0 3093

Tablo:179. Gelir Seviyesine Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu)

Gelir	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?					
	Evet % n	Hayır % n	Kismen % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
17 milyondan az	80.9 114	0.7 1	13.5 19	5.0 7	100.0 141	
18-30 milyon arası	77.9 917	0.6 7	12.2 144	9.3 109	100.0 1177	
31-50 milyon arası	56.5 566	1.3 13	33.1 332	9.1 91	100.0 1002	
51-80 milyon arası	62.6 269	1.2 5	34.4 148	1.9 8	100.0 430	
81-150 milyon arası	61.8 21		35.3 12	2.9 1	100.0 34	
151 milyondan fazla	72.5 74	1.0 1	19.6 20	6.9 7	100.0 102	
Cevapsız	87.0 180		5.3 11	7.7 16	100.0 207	
Toplam	69.2 2141	0.9 27	22.2 686	7.7 239	100.0 3093	

Tablo:180. Meslek Gruplarına Göre Geri Dönmeye Engel Bir Dönmeze Engel Olacak Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu)

Meslek	Sizce köyünüzde geri dönmeze engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?					
	Evet % n	Hayır % n	Kismen % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
Özel sektörde memur	44.4 4		55.6 5		100.0 9	
Kamu sektöründe memur	77.8 14	5.6 1	16.7 3		100.0 18	
Özel sektörde işçi	76.7 352	0.4 2	19.8 91	3.1 14	100.0 459	
Kamu sektöründe işçi	59.5 22		37.8 14	2.7 1	100.0 37	
Uzmanlık gerektiren meslekler	100.0 8				100.0 8	
Küçük/orta ticaret	53.9 363	1.3 9	35.6 240	9.2 62	100.0 674	
Tarım	59.7 267	1.3 6	25.7 115	13.2 59	100.0 447	
Hayvancılık	69.5 444	0.3 2	19.7 126	10.5 67	100.0 639	
Büyük ölçekli ticaret	57.1 4		42.9 3		100.0 7	
Emekli			100.0 2		100.0 2	
Ev kadını	50.0 1		50.0 1		100.0 2	
Öğrenci			100.0 1		100.0 1	

Tablo:180. Devamı

Meslek	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?					
	Evet % n	Hayır % n	Kismen % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İşsiz fakat gelir sahibi	83.6 225	1.5 4	11.2 30	3.7 10	100.0 269	
İşsiz	93.2 1150		2.5 4	4.3 7	100.0 161	
Amele, inşaat işçisi	76.0 76	1.0 1	18.0 18	5.0 5	100.0 100	
Seyyar satıcı	85.5 124	1.4 2	8.3 12	4.8 7	100.0 145	
Pazarıcı	100.0 4				100.0 4	
Usta	100.0 3				100.0 3	
Çiçekçi	100.0 1				100.0 1	
Şoför	57.1 8		42.9 6		100.0 14	
Kamyoncu	75.8 69		16.5 15	7.7 7	100.0 91	
Cevapsız	100.0 2				100.0 2	
TOPLAM	69.2 2141	0.9 27	22.2 686	7.7 239	100.0 3093	

Tablo:181. Göç Edilen Yıllara Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu)

Göç etme yılı	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
83 öncesi	60.0 6		20.0 2	20.0 2	100.0 10
83-90 arası	71.2 688	1.0 10	18.3 177	9.4 91	100.0 966
91	71.9 733	0.9 9	20.2 206	7.1 72	100.0 1020
92	64.5 385	0.5 3	25.6 153	9.4 56	100.0 597
93	67.5 299	0.9 4	28.7 127	2.9 13	100.0 443
94	45.8 11		41.7 10	12.5 3	100.0 24
95	50.0 1		50.0 1		100.0 2
97	100.0 1				100.0 1
Cevapsız	56.7 17	3.3 1	33.3 10	6.7 2	100.0 30
TOPLAM	69.2 2141	0.9 27	22.2 686	7.7 239	100.0 3093

Tablo:182. Göç Sebeplerine Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Doğu)

Göç sebepleri	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?					
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İşsizlik	58.8 77		32.8 43	8.4 11	100.0 131	
Ekonomik şartların bozulması	33.3 77	0.4 1	58.0 134	8.2 19	100.0 231	
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	71.3 981	0.9 12	20.8 286	7.0 96	100.0 1375	
Devletin etkisiyle	71.4 629	0.7 6	19.2 169	8.7 77	100.0 881	
Ağa baskısı	50.0 1		50.0 1		100.0 2	
Kan davası	69.4 34		24.5 12	6.1 3	100.0 49	
Köy korucularının baskısı	83.2 323	1.5 6	8.5 33	66.7 26	100.0 388	
Diğer	53.3 8	13.3 2	6.7 1	26.7 4	100.0 15	
Örgüt ve devlet	20.0 1		80.0 4		100.0 5	
Cevapsız	62.5 10		18.8 3	18.8 3	100.0 16	
TOPLAM	69.2 2141	0.9 27	22.2 686	7.7 239	100.0 3093	

Tablo:183. Cinsiyete Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu)

Cinsiyet	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?										
	Devletin kültürel ve siyasal haklar tanımaması	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyi-leştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Orgütün silah bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devletin baskısının sona ermesi	Cevap-sız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Erkek	8.0 243	1.5 45	41.5 1265	6.6 201	4.4 134	20.6 628	0.4 11	1.7 52	0.3 10	15.1 459	100.0 3048
Kadın	13.3 6	4.4 2	31.1 14	8.9 4	4.4 2	20.0 9				17.8 8	100.0 45
Toplam	8.1 249	1.5 47	41.4 1279	6.6 205	4.4 136	20.6 637	0.4 11	1.7 52	0.3 10	15.1 467	100.0 3093

Tablo:184. Eğitim Durumuna Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu)

Eğitim	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?											Toplam
	Devletin kültürel ve siyasal haklar tanımaması	insan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Örgütün silahlı bırakılması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevapsız	Totlam	
İlkokul	5.7 62	2.6 28	49.0 535	5.0 55	7.5 82	20.1 219	0.7 8	2.8 31	0.2 2	6.3 69	100.0 1091	
Ortaokul	3.9 3		71.1 54	1.3 1	5.3 4	15.8 12		2.6 2			100.0 76	
Lise			75.0 6	12.5 1		12.5 1					100.0 8	
Üniversite			66.7 4							33.3 2	100.0 6	
Okur-yazar	8.5 26	1.6 5	45.1 138	4.6 14	4.6 14	28.8 88		2.0 6	1.0 3	3.9 12	100.00 306	
Okur-yazar değil	9.6 151	0.9 14	34.1 535	8.5 134	2.3 36	19.2 301	0.2 3	0.8 13	0.3 5	24.1 379	100.0 1571	
Cevapsız	20.0 7		20.0 7			45.7 16				14.3 5	100.0 35	
Toplam	8.1 249	1.5 47	41.4 1279	6.6 205	4.4 136	20.6 637	0.4 11	1.7 52	0.3 10	15.1 467	100.0 3093	

Tablo:185. Yaş Dağılımına Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu)

Yaş	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?													
	Devletin kütürel ve siyasal haklar tanımaması	İnsan haklarının ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Örgütün silahlı bırakılması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin sona ermesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevapsız	Toplam			
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n		
18-25 arası			75.0	25.0								100.0	4	
26-30 arası	10.0	1	20.0		20.0	40.0					10.0	100.0	10	
31-40 arası	6.0	1.8	52.0	2.1	8.2	21.4					2.5	5.7	100.0	
41-50 arası	17	5	146	6	23	60					7	16	281	
51 ve üzeri	7.4	1.1	43.8	6.1	5.4	19.6	0.5				2.7	0.1	13.3	100.0
	91	14	535	74	66	239	6				33	1	163	1222
	8.9	1.8	37.6	7.9	2.9	21.2	0.3				0.8	0.5	18.2	100.0
	140	28	593	124	45	334	5				12	8	287	1576
Toplam	8.1	1.5	41.4	6.6	4.4	20.6	0.4				1.7	0.3	15.1	100.0
	249	47	1279	205	136	637	11				52	10	467	3093

Tablo:186. Gelir Seviyesine Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu)

Gelir	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?											Toplam
	Devletin kültürel ve siyasal hakların tanıması	İnsan haklarının ihlalinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekono-mik şart-ların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımların artırılması	Örgü-tün silahı bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmen açığının giderilmesi)	Askerin çekil-mesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevap-sız	%	
17 milyondan az	16.3 23	2.1 3	18.4 26	9.9 14		16.3 23			2.8 4	34.0 48		100.0 141
18-30 milyon arası	9.8 115	0.8 9	37.1 437	7.9 93	2.7 32	17.9 211	0.4 5	1.1 13	0.1 1	22.2 261		100.0 1177
31-50 milyon arası	8.7 87	2.7 27	47.1 472	3.7 37	7.1 71	23.3 233	0.4 4	3.2 32	0.3 3	3.6 36		100.0 1002
51-80 milyon arası	4.2 18	0.9 4	55.3 238	7.0 30	6.5 28	23.7 102	0.2 1	0.9 4	0.2 1	0.9 4		100.0 430
81-150 milyon arası		2.9 1	73.5 25		2.9 1	20.6 7						100.0 34
151 milyondan fazla	2.9 3	1.0 1	47.1 48	6.9 7		38.2 39		2.0 2	1.0 1	1.0 1		100.0 102
Cevapsız	1.4 3	1.0 2	15.9 33	11.6 24	1.9 4	10.6 22	0.5 1	0.5 1			56.5 117	100.0 207
Toplam	8.1 249	1.5 47	41.4 1279	6.6 205	4.4 136	20.6 637	0.4 11	1.7 52	0.3 10	15.1 467		100.0 3093

Tablo:187. Meslek Gruplarına Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu)

Meslek	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?											
	Devletin kültürel ve siyasal hakları tanınması	İnsan haklarının sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Örgütün silahlı bırakılması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmen açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevapsız	Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Özel sektörde memur			55.6	11.1	22.2				11.1			100.0
			5	1	2				1			9
Kamu sektöründe memur	5.6	1	66.7				27.8					100.0
			12				5					18
Özel sektörde işçi	9.4	43	40.3	4.8	2.2	27.9	0.2	2.0	2.0	0.2	11.8	100.0
			6	22	10	128	1	9	9	1	54	459
Kamu sektöründe işçi			70.3	5.4			21.6		2.7			100.0
			26	2			8		1			37
Uzmanlık gerektiren meslekler			87.5				12.5					100.0
			7				1					8
Küçük/orta ticaret	12.8		42.1	3.7	7.6	23.0	0.4	2.7	2.7	0.1	4.6	100.0
			86	25	51	155	3	18	18	1	31	674
Tarım	4.9		58.2	5.1	6.0	17.4		2.2	2.2		4.0	100.0
			22	23	27	78		10	10		18	447
Hayvancılık	5.3		52.7	5.8	5.8	20.8	1.1	1.6	1.6	0.5	5.3	100.0
			34	37	37	133	7	10	10	3	34	639
Büyük ölçekli ticaret			71.4				28.6					100.0
			5				2					7
Emekli			100.0									100.0
			2									2

Tablo: 187. Devamı

Meslek	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?										
	Devletin kültürel ve siyasal haklar tanımaması	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Örgütün silahı bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevapsız	Toplam
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n
Ev kadını			50.0		50.0						100.0
			1		1						2
Öğrenci			100.0								100.0
			1								1
İşsiz fakat gelir sahibi	10.8	1.1	10.4	13.8	2.2	4.8					56.5
	29	3	28	37	6	13					152
İşsiz			5.0	15.5	0.6	7.5					71.4
			8	25	1	12					115
Amele, inşaat işçisi	16.0	1.0	22.0	14.0		22.0					24.0
	16	1	22	14		22					24
Seyyar satıcı	10.3		29.0	8.3	0.7	24.8					24.8
	15		42	12	1	36					36
Pazarıcı	25.0		50.0								25.0
	1		2								4
Usta			100.0								100.0
			3								3
Çiçekçi			100.0								100.0
			1								1

Tablo:187. Devamı

Meslek	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?											
	Devletin kültürel ve siyasal haklar tanınması	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitiminin seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Örgütün silahlı bırakılması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevapsız	Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Şoför	7.1	1	57.1	7.1		28.6						100.0
			8	1		4						14
Kamyoncu	1.1	1	45.1	6.6		42.9		2.2	1.1	1.1	1.1	100.0
			41	6		39		2	1	1	1	91
Cevapsız						50.0					50.0	100.0
						1					1	2
TOPLAM	8.1	249	41.4	6.6	4.4	20.6	0.4	1.7	0.3	15.1	100.0	
			1279	205	136	637	11	52	10	467	3093	

Tablo:188. Göç Edilen Yıllara Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu)

Göç etme yılı	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?													Toplam			
	Devletin kültürel ve siyasal haklarınin sona ermesi	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Orgü-tün silah bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevapsız	Toplam						
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n			
83 öncesi	10.0	1	10.0	1	30.0	3	20.0	2						30.0	3	100.0	10
83-90 arası	8.7	1.1	39.5	6.1	3.9	17.3	17.3	17.3	3.9	0.5	2.1	2.1	0.3	20.1	3	100.0	966
91	7.8	1.9	42.9	6.2	3.7	18.9	18.9	18.9	3.7	0.5	1.2	1.2	0.4	16.5	4	100.0	1020
92	6.5	1.7	40.2	8.2	4.9	26.3	26.3	26.3	4.9	0.2	2.2	2.2	0.3	9.5	2	100.0	597
93	9.0	1.4	41.8	7.4	5.9	23.0	23.0	23.0	5.9	1	1.4	1.4	0.2	9.9	1	100.0	443
94	112.5	3	54.2	4.2	8.3	16.7	16.7	16.7	8.3	2	6	6	1	4.2	4	100.0	24
95			100.0	1	2				2							100.0	2
97			100.0	1												100.0	1
Cevapsız	6.7	2	40.0		10.0	40.0	40.0	40.0	10.0		3.3	3.3				100.0	30
Toplam	8.1	249	1.5	47	41.4	1279	6.6	205	4.4	136	20.6	637	0.4	15.1	467	100.0	3093

Tablo:189. Göç Sebeplerine Göre Terörün Sona Erme Şartları (Doğu)

Göç sebepleri	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?											
	Devletin kültürel ve siyasal haklar tanımaması % n	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi % n	Terör örgütünün yok edilmesi % n	Koruculuk sisteminin kaldırılması % n	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi % n	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımların artırılması % n	Örgütün silah bırakması % n	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmen açığının giderilmesi) % n	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İşsizlik	11.5 15		29.0 38	3.8 5	4.6 6	38.2 50	1.5 2			11.5 15	100.0 131	
Ekonomik şartların bozulması	6.1 14	2.2 5	23.8 55	0.9 2	4.3 10	47.6 110	0.9 2		14.3 33	100.0 231		
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	4.4 60	1.5 21	63.1 868	1.7 23	6.5 90	17.1 235	0.4 5	2.7 37	0.2 3	2.4 33	100.0 1375	
Devletin etkisiyle	14.4 127	1.6 14	24.7 218	4.4 39	2.6 23	21.3 188	0.2 2	0.9 8	0.7 6	29.1 256	100.0 881	
Ağa baskısı	50.0 1					50.0 1					100.0 2	
Kan davası	88.2 4	4.1 2	30.6 15	2.0 1	2.0 1	44.9 22		2.0 1	2.0 1	4.1 2	100.0 49	
Köy korucularının baskısı	6.2 34	1.3 5	19.3 75	34.0 132	0.8 3	6.7 26		1.5 6		30.2 117	100.0 388	
Diğer	6.7 1		6.7 1	20.0 3		6.7 1				60.0 9	100.0 15	
Örgüt ve devlet	20.0 1		60.0 3		20.0 1						100.0 5	
Cevapsız	12.5 2		37.5 6		12.5 2	25.0 4				12.5 2	100.0 16	
TOPLAM	8.1 249	1.5 47	41.4 1279	6.6 205	4.4 136	20.6 637	0.4 11	1.7 52	0.3 10	15.1 467	100.0 3093	

Tablo:190. Cinsiyete Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu)

Cinsiyet	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?										
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Demokrasiyi tam uygularım	Dini eğitime önem veririm	Kürtçe eğitim	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	
Erkek	60.4	7.1	7.1	5.1	0.6	0.5	5.5	2.6	11.1	100.0	
	1842	215	217	155	19	15	168	79	338	3048	
Kadın	44.4	17.8	8.9	6.7			11.1	2.2	8.9	100.0	
	20	8	4	3			5	1	4	45	
Toplam	60.2	7.2	7.1	5.1	0.6	0.5	5.6	2.6	11.1	100.0	
	1862	223	221	158	19	15	173	80	342	3093	

Tablo:191. Eğitim Durumuna Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu)

Eğitim	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?										
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Demokrasiyi tam uygularım	Dini eğitime önem veririm	Kürtçe eğitim	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
İlkokul	67.1 732	4.9 54	6.4 70	8.8 96	0.8 9	1.0 11	1.4 15	0.4 4	9.2 100	100.0 1091	
Ortaokul	76.3 58	2.6 2	2.6 2	14.5 11				2.6 2	1.3 1	100.0 76	
Lise	87.5 7								12.5 1	100.0 8	
Üniversite	66.7 4								33.3 2	100.0 6	
Okur-yazar	65.7 201	4.2 13	10.8 33	4.9 15	0.3 1	0.3 1	7.2 22	3.3 10	3.3 10	100.0 306	
Okur-yazar değil	54.0 849	9.7 153	7.3 114	2.2 35	0.5 8	0.2 3	8.5 134	3.9 62	13.6 213	100.0 1571	
Cevapsız	31.4 11	2.9 1	5.7 2	2.9 1	2.9 1		5.7 2	5.7 2	42.9 15	100.0 35	
Toplam	60.2 1862	7.2 223	7.1 221	5.1 158	0.6 19	0.5 15	5.6 173	2.6 80	11.1 342	100.0 3093	

Tablo:192. Yaş Dağılımına Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu)

Yaş	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?										
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Demokrasiyi tam uygulamırım	Dini eğitime önem veririm	Kürtçe eğitim	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
18-25 arası	75.0 3			25.0 1						100.0 4	
26-30 arası	70.0 7		10.0 1	10.0 1				10.0 1		100.0 10	
31-40 arası	69.8 196	6.4 18	3.6 10	7.5 21		0.4 1	2.1 6		10.3 29	100.0 281	
41-50 arası	61.5 752	5.6 68	7.2 88	6.1 75	0.8 10	1.0 12	5.1 62	1.5 18	11.2 137	100.0 1222	
51 ve üzeri	57.4 904	8.7 137	7.7 122	3.8 60	0.6 9	0.1 2	6.7 105	3.9 61	11.2 176	100.0 1576	
Toplam	60.2 1862	7.2 223	7.1 221	5.1 158	0.6 19	0.5 15	5.6 173	2.6 80	11.1 342	100.0 3093	

Tablo:193. Gelir Seviyesine Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu)

Gelir	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?									
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Demokrasiyi tam uygulamam	Dini eğitime önem veririm	Kürtçe eğitim	Diğer	Cevapsız	Toplam
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n
17 milyondan az	56.7 80	14.2 20	7.1 10	0.7 1	0.7 1		15.6 22	2.8 4	2.1 3	100.0 141
18-30 milyon arası	52.3 615	11.6 137	7.0 82	2.2 26	0.6 7	0.6 7	8.2 97	4.7 55	12.8 151	100.0 1177
31-50 milyon arası	66.8 669	4.2 42	6.4 64	9.2 92	0.7 7	0.6 6	1.1 11	1.5 15	9.6 96	100.0 1002
51-80 milyon arası	73.7 317	4.0 17	9.3 40	6.7 29	0.5 2	0.2 1	0.2 1	0.5 2	4.9 21	100.0 430
81-150 milyon arası	82.4 28		5.9 2	2.9 1	5.9 2				2.9 1	100.0 34
151 milyondan fazla	70.6 72	1.0 1	13.7 14	3.9 4	1.0 1				9.8 10	100.0 102
Cevapsız	39.1 81	2.9 6	4.3 9	2.4 5			20.3 42	1.9 4	29.0 60	100.0 207
Toplam	60.2 1862	7.2 223	7.1 221	5.1 158	0.6 19	0.5 15	5.6 173	2.6 80	11.1 342	100.0 3093

Tablo:194. Meslek Gruplarına Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu)

Meslek	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?										
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Demokrasiyi tam uygulamam	Dini eğitime önem veririm	Kürtçe eğitim	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
Özel sektörde memur	44.4 4	11.1 1		22.2 2					22.2 2	100.0 9	
Kamu sektöründe memur	83.3 15		5.6 1	5.6 1				5.6 1		100.0 18	
Özel sektörde işçi	63.0 289	9.2 42	9.6 44	1.3 6	1.7 8	0.2 1	5.9 27	3.1 14	6.1 28	100.0 459	
Kamu sektöründe işçi	73.0 27	2.7 1	8.1 3	8.1 3			2.7 1	2.7 1	2.7 1	100.0 37	
Uzmanlık gerektiren meslekler	75.0 6		12.5 1						12.5 1	100.0 8	
Küçük/orta ticaret	63.4 427	5.9 40	5.8 39	8.3 56	0.3 2	1.2 8	5.3 36	2.4 16	7.4 50	100.0 674	
Tarım	66.2 296	5.8 26	5.8 26	9.6 43	0.7 3				11.9 53	100.0 447	
Hayvancılık	64.8 414	7.2 46	5.6 36	5.3 34	0.6 4	0.3 2	0.2 1	1.6 10	14.4 92	100.0 639	
Büyük ölçekli ticaret	85.7 6								14.3 1	100.0 7	
Emekli			50.0 1	50.0 1						100.0 2	
Ev kadını			100.0 2							100.0 2	
Öğrenci	100.0 1									100.0 1	

Tablo:194. Devam

Meslek	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?										
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Demokrasiyi tam uygulam	Dini eğitime önem veririm	Kürtçe eğitim	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
İşsiz fakat gelir sahibi	39.4 106	15.6 42	3.7 10	1.9 5	0.4 1		20.1 54	7.1 19	11.9 32	100.0 269	
İşsiz	31.7 51	1.9 3	2.5 4	1.9 3			25.5 41	2.5 4	34.2 55	100.0 161	
Amele, inşaat işçisi	63.0 63	4.0 4	14.0 14	1.0 1			10.0 10	5.0 5	3.0 3	100.0 100	
Seyyar satıcı	50.3 73	11.7 17	17.2 25			2.8 4	2.1 3	6.9 10	9.0 13	100.0 145	
Pazarıcı	100.0 4									100.0 4	
Usta	100.0 3									100.0 3	
Çiçekçi	100.0 1									100.0 1	
Şoför	57.1 8		14.3 2	21.4 3					7.1 1	100.0 14	
Kamyoncu	74.7 68	1.1 1	14.3 13		1.1 1				8.8 8	100.0 91	
Cevapsız									100.0 2	100.0 2	
TOPLAM	60.2 1862	7.2 223	7.1 221	5.1 158	0.6 19	0.5 15	5.6 173	2.6 80	11.1 342	100.0 3093	

Tablo:195. Göç Edilen Yıllara Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Doğu)

Göç etme yılı	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?											
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Demokrasiyi tam uygulam	Dini eğitime önem veririm	Kürtçe eğitim	Diğer	Cevapsız	Toplam		
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
83 öncesi	70.0 7			10.0 1			10.0 1		10.0 1		100.0 10	
83-90 arası	53.2 514	10.7 103	6.2 60	4.3 42	0.8 8	0.5 5	7.1 69	3.4 33	13.7 132		100.0 966	
91	56.9 580	6.2 63	7.1 72	5.3 54	0.5 5	0.8 8	7.3 74	2.0 20	14.1 144		100.0 1020	
92	72.2 431	4.4 26	8.4 50	5.0 60	0.8 5	0.2 1	1.5 9	2.0 12	5.5 33		100.0 597	
93	66.1 293	6.3 28	8.1 36	5.4 24	0.2 1		4.3 19	3.2 14	6.3 28		100.0 443	
94	58.3 14	4.2 1	8.3 2	16.7 4		4.2 1		4.2 1	4.2 1		100.0 24	
95	50.0 1			50.0 1							100.0 2	
97	100.0 1										100.0 1	
Cevapsız	70.0 21	6.7 2	3.3 1	6.7 2			3.3 1		10.0 3		100.0 30	
Toplam	60.2 1862	7.2 223	7.1 221	5.1 158	0.6 19	0.5 15	5.6 173	2.6 80	11.1 342		100.0 3093	

Tablo:196. Göç Sebeplerine Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapardınız (Doğu)

Göç sebepleri	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?															
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Demokrasiyi tam uygulamam	Dini eğitime önem veririm	Kürtçe eğitim	Diğer	Cevapsız	Toplam						
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n		
İşsizlik	45.8	60	9.9	13	19.8	26	3.1	4	0.8		6.9	9	13.7	18	100.0	131
Ekonomik şartların bozulması	66.2	153	2.6	6	12.6	29	2.6	6		0.4	8.2	19	4.3	10	100.0	231
Orgüt etkisiyle (can güvenliği)	70.8	973	4.7	64	6.5	90	7.0	96	0.6	0.1	0.1	2	0.3	4	100.0	1375
Devletin etkisiyle	52.2	460	10.3	91	4.7	41	3.1	27	0.9	0.9	11.1	98	5.3	47	100.0	881
Ağa baskısı	100.0	2													100.0	2
Kan davası	63.3	31			22.4	11	10.2	5			2.0	1			100.0	49
Köy korucularının baskısı	41.2	160	12.1	47	5.9	23	4.4	17	0.5	1.0	11.1	43	5.4	21	100.0	388
Diğer	53.3	8	13.3	2			6.7	1			6.7	1	6.7	2	100.0	15
Orgüt ve devlet	60.0	3					20.0	1							100.0	5
Cevapsız	75.0	12			6.3	1	6.3	1							100.0	16
TOPLAM	60.2	1862	7.2	223	7.1	221	5.1	158	0.6	0.5	5.6	173	2.6	80	100.0	3093

Tablo:197. Cinsiyete Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu)

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Cinsiyet		Toplam % n
	Erkek % n	Kadın % n	
İş imkanı	50.5 1540	53.3 24	50.6 1564
Altyapı	1.2 37		1.2 37
Sağlık hizmetleri	0.4 12		0.4 12
Sosyal haklar	1.7 53		1.7 53
Eğitim hizmetleri	1.3 40		1.3 40
Maddi yardım	0.8 23		0.7 23
Can güvenliği-terör	25.9 789	24.4 11	25.9 800
Hiçbir şey yapmasın	0.2 5		0.2 5
Konut yapсын	2.2 67		2.2 67
Kürtçe eğitim	5.0 151	6.7 3	5.0 154
Diğer	4.5 137	13.3 6	4.6 143
Cevapsız	6.3 193	2.2 1	6.3 194
Toplam	100.0 3048	100.0 45	100.0 3093

Tablo:198. Eğitim Durumuna Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu)

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Eğitim															
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		Okur-yazar		Okuryazar değil		Cevapsız		Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
İş imkanı	56.6	618	52.6	40	75.0	6	66.7	4	49.7	152	46.5	731	37.1	13	50.6	1564
Altyapı	1.5	16	6.6	5					1.6	5	0.6	10	2.9	1	1.2	37
Sağlık hizmetleri	0.5	5							0.3	1	0.4	6			0.4	12
Sosyal haklar	1.3	14							2.0	6	2.1	33			1.7	53
Eğitim hizmetleri	1.9	21	1.3	1					2.0	6	0.8	12			1.3	40
Maddi yardım	0.9	10							0.3	1	0.8	12			0.7	23
Can güvenliği-terör	24.3	265	32.9	25	12.5	1	33.3	2	30.4	93	26.0	409	14.3	5	25.9	800
Hiçbir şey yapmasın	0.2	2									0.2	3			0.2	5
Konut yapsın	1.5	16	2.6	2	12.5	1			2.9	9	2.4	38	2.9	1	2.2	67
Kürtçe eğitim	1.9	21	1.3	1					3.9	12	7.3	115	14.3	5	5.0	154
Diğer	1.7	18							5.6	17	6.8	107	5.7	2	4.6	143
Cevapsız	7.8	85	2.6	2					1.3	4	6.0	95	22.9	8	6.3	194
Toplam	100.0	1091	100.0	76	100.0	8	100.0	6	100.0	306	100.0	1571	100.0	35	100.0	3093

Tablo:199. Yaş Dağılımına Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğru)

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurunuz siz devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Yaş							Toplam % n
	18-25 arası % n	26-30 arası % n	31-40 arası % n	41-50 arası % n	51 ve üzeri % n			
İş imkanı	75.0 3	60.0 6		55.9 157	52.4 640	48.1 758		50.6 1564
Altyapı				2.1 6	1.8 22	0.6 9		1.2 37
Sağlık hizmetleri				0.4 1	0.3 4	0.4 7		0.4 12
Sosyal haklar				0.7 2	2.5 30	1.3 21		1.7 53
Eğitim hizmetleri				1.8 5	1.7 21	0.9 14		1.3 40
Maddi yardım				0.4 1	1.2 15	0.4 7		0.7 23
Can güvenliği-terör	25.0 1	20.0 2		23.8 67	24.2 296	27.5 434		25.9 800
Hiçbir şey yapmasın					0.1 1	0.3 5		0.2 5
Konut yapsın				2.8 8	1.2 15	2.8 44		2.2 67
Kürtçe eğitim		10.0 1		1.1 3	5.0 61	5.6 89		5.0 154
Diğer		10.0 1		3.2 9	3.1 38	6.1 96		4.6 143
Cevapsız				7.8 22	6.5 79	5.9 93		6.3 194
Toplam	100.0 4	100.0 10		100.0 281	100.0 1222	100.0 1576		100.0 3093

Tablo:200. Gelir Seviyesine Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu)

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Gelir										Toplam	
	17 milyondan az % n	18-30 milyon arası % n	31-50 milyon arası % n	51-80 milyon arası % n	81-150 milyon arası % n	151 milyondan fazla % n	Cevapsız % n	Toplam % n				
İş imkanı	44.7 63	46.7 550	57.2 573	48.4 208	32.4 11	44.1 45	55.1 114	50.6 1564				
Altyapı		0.6 7	0.9 9	2.8 12	11.8 4	1.0 1	1.9 4	1.2 37				
Sağlık hizmetleri		0.5 6	0.3 3	0.5 2		1.0 1		0.4 12				
Sosyal haklar		2.3 27	1.0 10	2.1 9		4.9 5	1.0 2	1.7 53				
Eğitim hizmetleri		0.9 11	1.7 17	0.9 4		1.0 1	3.4 7	1.3 40				
Maddî yardım		1.1 13	1.0 10					0.7 23				
Can güvenliği-terör	30.5 43	24.8 292	24.0 240	36.3 156	44.1 15	43.1 44	4.8 10	25.9 800				
Hiçbir şey yapmasın		0.1 1	0.2 2			1.0 1	0.5 1	0.2 5				
Konut yapсын	4.3 6	1.5 18	2.1 21	4.2 18	2.9 1	1.0 1	1.0 2	2.2 67				
Kürtçe eğitim	12.1 17	6.8 80	1.1 11				22.2 46	5.0 154				
Diğer	7.1 10	7.0 82	3.9 39	1.6 7	2.9 1	2.9 3	1.0 2	4.6 143				
Cevapsız	1.4 2	7.6 90	6.7 67	3.3 14	5.9 2		9.2 19	6.3 194				
Toplam	100.0 141	100.0 1177	100.0 1002	100.0 430	100.0 34	100.0 102	100.0 207	100.0 3093				

Tablo:201. Meslek Gruplarına Göre Devletin Ne Yapabileceği Ne Yapılabileceği (Doğu)

Meslek	Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurmanız için neler yapılabilir? Ne yapmasını istersiniz?													
	İş imkanı	Alt-yapı	Sağlık hizmetleri	Sosyal haklar	Eğitim hizmetleri	Maddi yardım	Can güvenliği	Hiçbirşey yapmasın	Konut	Kürtçe eğitim	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Özel sektörde memur	44.4	4			11.1	1	22.2	2				22.2	2	100.0
Kamu sektöründe memur	44.4	8	5.6	1	5.6	1	27.8	5	5.6	1		11.1	2	100.0
Özel sektörde işçi	50.1	230	0.4	2	1.1	5	0.2	1	0.2	1	0.2	0.9	4	100.0
Kamu sektöründe işçi	48.6	18	2.7	1	2.7	1	43.2	16			2.7	1	1	100.0
Uzmanlık gerektiren meslekler	50.0	4	12.5	1	12.5	1	25.0	2						100.0
Küçük/orta ticaret	58.6	375	1.6	3	0.4	3	1.6	5	1.3	9	0.7	5.0	14	100.0
Tarım	50.8	227	1.3	6	2.0	9	23.9	107	2.7	12	4.3	11.0	19	100.0
Hayvancılık	52.0	332	0.9	2	3.4	22	21.6	6	3.9	25	0.2	5.6	1	100.0
Büyük ölçekli ticaret	42.9	3				5	14.3	1	14.3	1		28.6	2	100.0
Emekli	50.0	1					50.0	1						100.0
Ev kadını	100.0	2												100.0
Öğrenci	100.0	1												100.0

Tablo:201 Devamı

Meslek	Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurmanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?															
	İş inkamı	Alt- yapı	Sağlık hiz- metleri	Sosyal haklar	Eğitim hiz- metleri	Maddi yardım	Can gü- venliği	Hiçbirş ey yap- masın	Konut	Kürtçe eğitim	Diğer	Cevap- sız	Toplam			
%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n			
İşsiz fakat gelir sahibi	42.0 113	1.5 4	0.7 2	1.9 5	1.9 5	24.5 66	0.4 1	1.5 4	14.1 38	88.6 23	4.8 13	100.0 269				
İşsiz	51.6 83	1.9 3	0.6 1	3.7 6	3.7 6	1.9 3	0.6 1		28.0 45	1.2 2	10.6 17	100.0 161				
Amele İnşaat işçisi	31.0 31	1.0 1	3.0 3	1.0 1	1.0 1	42.0 42	1.0 1	2.0 2	4.0 4	13.0 13	1.0 1	100.0 100				
Seyyar satıcı	55.2 80		0.7 1	0.7 1	0.7 1	23.4 34		4.8 7	1.4 2	10.3 15	2.8 4	100.0 145				
Pazarıcı	75.0 3					25.0 1						100.0 4				
Usta	66.7 2		33.1 1									100.0 3				
Çiçekçi	100.0 1											100.0 1				
Şoför	57.1 8					28.6 4		7.1 1		7.1 1		100.0 14				
Kamyoncu	41.8 38	2.2 2	1.1 1	6.6 6	1.1 1	45.1 41	1.1 1			2.2 2		100.0 91				
Cevapsız								50.0 1	50.0 1			100.0 2				
TOPLAM	50.6 1564	1.2 37	0.4 12	1.7 53	1.3 40	0.7 23	0.2 5	2.2 67	5.0 154	4.7 144	6.3 194	100.0 3093				

Tablo:202. Göç Edilen Yıllara Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu)

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Göç etme yılı																			
	83 öncesi		83-90 arası		91		92		93		94		95		97		Cevapsız		Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
İş imkanı	60.0	6	44.9	434	51.1	521	55.6	332	54.0	239	62.5	15					56.7	17	50.6	1564
Altyapı	10.0	1	0.9	9	0.9	9	1.8	11	1.6	7									1.2	37
Sağlık hizmetleri			0.1	1	0.7	7	0.5	3	0.2	1									0.4	12
Sosyal haklar			2.0	19	1.7	17	0.5	3	2.7	12							6.7	2	1.7	53
Eğitim hizmetleri			1.4	14	1.3	13	1.3	8	1.1	5									1.3	40
Maddi yardım			1.1	11	0.6	6	0.8	5	0.2	1									0.7	23
Can güvenliği-terör	10.0	1	30.2	292	23.9	244	25.6	153	22.3	99	25.0	6	50.0	1			13.3	4	25.9	800
Hiçbir şey yapmasın			0.3	3			0.2	1	0.2	1									0.2	5
Konut yapın			1.0	10	2.2	22	2.8	17	3.8	17			50.0	1					2.2	67
Kürtçe eğitim			6.4	62	6.3	64	2.3	14	3.2	14									5.0	154
Diğer	20.0	2	5.8	56	4.3	44	2.0	12	6.3	28					100.0	1	3.3	1	4.6	143
Cevapsız			5.7	55	7.2	73	6.4	38	4.3	19	12.5	3					20.6	6	6.3	194
Toplam	100.0	10	100.0	966	100.0	1020	100.0	597	100.0	443	100.0	24	100.0	2	100.0	1	100.0	30	100.0	3093

Tablo:203. Göç Sebeplerine Göre Devletin Ne Yapabileceği (Doğu)

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Göç sebepleri										
	İşsizlik	Ekono-mik şartların bozul-ması	Örgüt etkisiyle (can gü-venliği)	Devletin etkisiyle	Ağa baskısı	Kan davası	Köy koru-cularının baskısı	Diğer	Örgüt ve devlet	Cevap-sız	Toplam
% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
İş imkanı	69.5 91	70.6 163	52.1 716	47.7 420	50.0 1	34.7 17	34.0 132	60.0 9	100.0 5	62.5 10	50.6 1564
Altyapı	0.8 1	1.3 3	1.8 25	0.6 5			0.5 2	6.7 1			1.2 37
Sağlık hizmetleri	1.5 2		0.3 4	0.7 6							0.4 12
Sosyal haklar		1.3 3	1.2 17	2.5 22		4.1 2	2.1 8			6.3 1	1.7 53
Eğitim hizmetleri	0.8 1	0.4 1	1.4 19	1.4 12		2.0 1	1.5 6				1.3 40
Maddi yardım	0.8 1	0.4 1	1.0 14	0.8 7							0.7 23
Can güvenliği-terör	14.5 19	7.8 18	29.6 407	21.3 188	50.0 1	55.1 27	34.3 133	26.7 4		18.8 3	25.9 800
Hiçbir şey yapmasın			0.1 2	0.3 3							0.2 5
Konut yapsın	1.5 2	0.9 2	3.4 47	1.8 16							2.2 67
Kürtçe eğitim	4.6 6	5.6 13	0.1 2	9.0 79		2.0 1	13.4 52	6.7 1			5.0 154
Diğer	3.1 4	4.3 10	2.2 30	6.6 58		2.0 1	10.6 41				4.6 143
Cevapsız	3.1 4	7.4 17	6.7 92	7.4 65			3.6 14			12.5 2	6.3 194
Toplam	100.0 131	100.0 231	100.0 1375	100.0 881	100.0 2	100.0 49	100.0 388	100.0 15	100.0 5	100.0 16	100.0 3093

Tablo:204. Cinsiyete Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)

Cinsiyet	Oturulan mekanın genişliği									
	1 oda 1 salon E-S var, % n	1 oda 1 salon E var, % n	2 oda 1 salon E-S var, % n	2 oda 1 salon E yok, S var, % n	3 oda 1 salon E-S var, % n	3 oda 1 salon E var, S yok, % n	E-S yok, % n	Diğer, % n	Cevapsız, % n	Toplam, % n
Erkek	2.1 63	0.3 10	52.9 1612	0.6 19	36.3 1107	0.4 13	0.3 8	0.5 16	6.6 200	100.0 3048
Kadın	4.4 2		51.1 23		26.7 12				17.8 8	100.0 45
Toplam	2.1 65	0.3 10	52.9 1635	0.6 19	36.2 1119	0.4 13	0.3 8	0.5 16	6.7 208	100.0 3093

Table:205. Eğitim Durumuna Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)

Eğitim	Oturulan mekanın genişliği											
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E-S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E-S yok % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E-S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
İlkokul	1.6 18	0.1 1	61.0 666	0.8 9	31.3 342	0.6 7	0.4 4	0.2 2	3.8 42	100.0 1091		
Ortaokul	2.6 2	1.3 1	56.6 43	2.6 2	31.6 24				5.3 4	100.0 76		
Lise			62.5 5	12.5 1	25.0 2					100.0 8		
Üniversite			100.0 6							100.0 6		
Okur-yazar	0.3 1		51.0 156	0.3 1	44.8 137	0.3 1		0.7 2	2.6 8	100.0 306		
Okur-yazar değil	2.7 43	0.4 7	47.7 749	0.4 6	37.7 592	0.3 5	0.3 4	0.8 12	9.7 153	100.0 1571		
Cevapsız	2.9 1	2.9 1	28.6 10		62.9 22				2.9 1	100.0 35		
Toplam	2.1 65	0.3 10	52.9 1635	0.6 19	36.2 1119	0.4 13	0.3 8	0.5 16	6.7 208	100.0 3093		

Tablo:206.Yaş Dağılımına Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)

Yaş	Oturulan mekanın genişliği									
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E var, S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E yok, S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E var, S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n
18-25 arası			50.0 2		50.0 2					100.0 4
26-30 arası	10.0 1		70.0 7		20.0 2					100.0 10
31-40 arası	2.1 6		60.1 169	0.7 2	30.6 86				6.4 18	100.0 281
41-50 arası	1.8 22	0.4 5	54.6 667	0.3 4	36.9 451	0.3 4	0.2 3	0.3 4	5.1 62	100.0 1222
51 ve üzeri	2.3 36	0.3 5	50.1 790	0.8 13	36.7 578	0.6 9	0.3 5	0.8 12	8.1 128	100.0 1576
Toplam	2.1 65	0.3 10	52.9 1635	0.6 19	36.2 1119	0.4 13	0.3 8	0.5 16	6.7 208	100.0 3093

Tablo:207. Gelir Seviyesine Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)

Gelir	Oturulan mekanın genişliği											
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E var, S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E yok, S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E var, S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
17 milyondan az	7.1 10	2.1 3	50.4 71		22.0 31			1.4 2	17.0 24	100.0 141		
18-30 milyon arası	2.2 26	0.2 2	49.1 578	0.4 5	37.2 438		0.5 6	0.5 6	9.9 116	100.0 1177		
31-50 milyon arası	2.1 21	0.2 2	57.6 577	0.8 8	34.1 342	0.5 5	0.2 2	0.5 5	4.0 40	100.0 1002		
51-80 milyon arası	1.2 5	0.2 1	47.9 206	0.7 3	45.6 196	0.7 3		0.5 2	3.3 14	100.0 430		
81-150 milyon arası			41.2 14	5.9 2	52.9 18					100.0 34		
151 milyondan fazla			30.4 31	1.0 1	62.7 64	3.9 4		1.0 1	1.0 1	100.0 102		
Cevapsız	1.4 3	1.0 2	76.3 158		14.5 30	0.5 1			6.3 13	100.0 207		
Toplam	2.1 65	0.3 10	52.9 1635	0.6 19	36.2 1119	0.4 13	0.3 8	0.5 16	6.7 208	100.0 3093		

Tablo:208. Meslek Gruplarına Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)

Meslek	Oturulan mekanın genişliği											
	1 oda 1 salon E-S var	1 oda 1 salon E var, S yok	2 oda 1 salon E-S var	2 oda 1 salon E yok, S var	3 oda 1 salon E-S var	3 oda 1 salon E var, S yok	E-S yok	Diğer	Cevapsız	Toplam		
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Özel sektörde memur			77.8	7	11.1	1			11.1	1	100.0	9
Kamu sektöründe memur	5.6	1	72.2	13	16.7	3			5.6	1	100.0	18
Özel sektörde işçi	1.3	6	42.3	194	47.3	217		0.7	8.5	39	100.0	459
Kamu sektöründe işçi			62.2	23	32.4	12			5.4	2	100.0	37
Uzmanlık gerektiren meslekler			50.0	4	50.0	4					100.0	8
Küçük/orta ticaret	1.8	12	55.0	371	36.5	246	0.6	0.1	4.3	29	100.0	674
Tarım	1.8	8	54.6	244	38.5	172	0.2	1.1	2.5	11	100.0	447
Hayvancılık	1.7	11	49.8	318	41.0	262	0.5	0.5	4.5	29	100.0	639
Büyük ölçekli ticaret			42.9	3	42.9	3			14.3	1	100.0	7
Emekli			100.0	2							100.0	2
Ev kadını			100.0	2							100.0	2
Oğrenci					100.0	1					100.0	1

Tablo 208. Devamı

Meslek	Oturulan mekânın genişliği											
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E var, S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E yok, S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E var, S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
İşsiz fakat gelir sahibi	7.1 19		62.8 169		12.3 33				17.8 48	100.0 269		
İşsiz	0.6 1	1.2 2	77.0 124		13.0 21	0.6 1			7.5 12	100.0 161		
Amele, inşaat işçisi	4.0 4	1.0 1	57.0 57	1.0 1	17.0 17			1.0 1	19.0 19	100.0 100		
Seyyar satıcı	1.4 2	1.4 2	46.2 67		40.0 58			0.7 1	10.3 15	100.0 145		
Pazarıcı			75.0 3		25.0 1					100.0 4		
Usta			33.3 1			33.3 1		33.3 1		100.0 3		
Çiçekçi			100.0 1							100.0 1		
Şoför			35.7 5		57.1 8				7.1 1	100.0 14		
Kamyoncu			29.7 27		64.8 59	4.4 4		1.1 1		100.0 91		
Cevapsız	50.0 1				50.0 1					100.0 2		
TOPLAM	2.1 65	0.3 10	52.9 1635	0.6 19	36.2 1119	0.4 13		0.3 8	6.7 208	100.0 3093		

Tablo:209. Göç Edilen Yıllara Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)

Göç etme yılı	Oturulan mekanın genişliği											
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E var, S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E yok, S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E var, S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
83 öncesi	10.0 1	10.0 1	50.0 5		30.0 3					100.0 10		
83-90 arası	2.5 24	0.1 1	51.0 493	0.4 4	38.0 367	0.4 4	0.1 1	0.2 2	7.2 70	100.0 966		
91	2.0 20		50.2 512	0.6 6	38.2 390	0.5 5	0.3 3	0.4 4	7.8 80	100.0 1020		
92	1.5 9	0.7 4	58.1 347	0.8 5	31.2 186	0.3 2	0.7 4	1.0 6	5.7 34	100.0 597		
93	2.0 9	0.9 4	55.1 244	0.9 4	34.5 153	0.5 2		0.9 4	5.2 23	100.0 443		
94			50.0 12		50.0 12					100.0 24		
95			100.0 2							100.0 2		
97					100.0 1					100.0 1		
Cevapsız	6.7 2		66.7 20		23.3 7				3.3 11	100.0 30		
Toplam	2.1 65	0.3 10	52.9 1635	0.6 19	36.2 1119	0.4 13	0.3 8	0.5 16	6.7 208	100.0 3093		

Tablo:210. Göç Sebeplerine Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Doğu)

Göç sebepleri	Oturulan mekanın genişliği											
	1 oda E-salon S var % n	1 oda E-salon S yok % n	2 oda E-salon S var % n	2 oda E-salon S yok % n	3 oda E-salon S var % n	3 oda E-salon S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
İşsizlik	2.3 3	0.8 1	49.6 65	0.8 1	38.2 50				8.4 11	100.0 131		
Ekonomik şartların bozulması	1.3 3	0.9 2	60.6 140	0.4 1	31.6 73	0.4 1	0.4 1	0.4 1	3.9 9	100.0 231		
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	1.4 19	0.1 2	56.6 778	0.6 8	36.1 497	0.7 10	0.4 6	0.8 11	3.2 44	100.0 1375		
Devletin etkisiyle	2.0 18	0.6 5	47.3 417	0.9 8	37.9 334	0.2 2	0.1 1	0.3 3	10.6 93	100.0 881		
Ağa baskısı			100.0 2							100.0 2		
Kan davası			69.4 34		26.5 13			2.0 1	2.0 1	100.0 49		
Köy korucularının baskısı	5.4 21		46.9 182		36.3 141				11.3 44	100.0 388		
Diğer			40.0 6		33.3 5				26.7 4	100.0 15		
Örgüt ve devlet			40.0 2		60.0 3					100.0 5		
Cevapsız	6.3 1		56.3 9	6.3 1	18.8 3				12.5 2	100.0 16		
TOPLAM	2.1 65	0.3 10	52.9 1635	0.6 19	36.2 1119	0.4 13	0.3 8	0.5 16	6.7 208	100.0 3093		

Tablo:211. Cinsiyete Göre Devletten En Öncelikli Beklentisi (Doğu)

Cinsiyet	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?										Toplam
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlama % n	Can ve mal güvenliğini sağlama % n	İş ve istihdam imkanlarını artırması % n	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması % n	İnsan haklarına saygılı olması % n	Bölgeye yatırım ve kredi imkanlarını artırması % n	Eğitime önem vermesi % n	Bize ka-rişmasının yeter % n	Diğer % n	Cevapsız % n	
Erkek	21.4 653	15.2 462	23.8 724	7.6 232	6.5 199	12.8 389	3.3 101	8.1 248	0.1 3	1.2 37	100.0 3048
Kadın	31.1 14	11.1 5	11.1 5	11.1 5	2.2 1	8.9 4	2.2 1	22.2 10			100.0 45
Toplam	21.6 667	15.1 467	23.6 729	7.7 237	6.5 200	12.7 393	3.3 102	8.3 258	0.1 3	1.2 37	100.0 3093

Tablo:212. Eğitim Durumuna Göre Devletten En Öncelikli Beklentisi (Doğu)

Eğitim	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?											
	Bölgede barışı ve huzuru bir evvel sağlama	Can ve mal güvenliğini sağlama	İş ve istihdam imkanlarını artırması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bölgeye yatırım arı ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize katılma	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
İlkokul	25.8	13.6	29.0	2.5	7.1	14.0	5.3	1.8		1.0	100.0	
	281	148	316	27	77	153	58	20		11	1091	
Ortaokul	34.2	21.1	30.3			5.3	5.3			3.9	100.0	
	26	16	23			4	4			3	76	
Lise	25.0	25.0	37.5	12.5							100.0	
	2	2	3	1							8	
Universite	16.7	66.7	16.7								100.0	
	1	4	1								6	
Okur-yazar	14.1	25.5	29.4	16.0	0.7	7.8	2.3	2.9	0.3	1.0	100.00	
	43	78	90	49	2	24	7	9	1	3	306	
Okur-yazar değil	19.2	13.7	18.3	10.1	7.7	13.2	2.1	14.4	0.1	1.3	100.0	
	301	216	287	158	121	208	33	226	1	20	1571	
Cevapsız	37.4	8.6	25.7	5.7		11.4		8.6	2.9		100.0	
	13	3	9	2		4		3	1		35	
Toplam	21.6	15.1	23.6	7.7	6.5	12.7	3.3	8.3	0.1	1.2	100.0	
	667	467	729	237	200	393	102	258	3	37	3093	

Tablo:213. Yaş Dağılımına Göre Devletten En Öncelikli Beklentiler (Doğu)

Yaş	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?											Toplam			
	Bögede barışı ve huzuru bir an ev- vel sağla- ması % n	Can ve mal gü- venliği-ni sağ- laması % n	İş ve is- tihad imkan- larını artırması % n	Asker, polis ve korucu baskısı- nın kal- dırılması % n	İnsan hakları- na say- gılı olması % n	Bögeye yatırımlar ı ve kredi imkanla- rını artır- ması % n	Eğitime önem vermesi % n	Bize ka- rışmasının yeter % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n				
18-25 arası	75.0 3		25.0 1												100.0 4
26-30 arası	20.0 2	20.0 2	20.0 2		10.0 1		20.0 2	10.0 1							100.0 10
31-40 arası	30.2 85	14.9 42	29.9 84	3.2 9	2.5 7	10.0 28	6.0 17	1.1 3		2.1 6					100.0 281
41-50 arası	22.7 277	13.0 159	24.3 297	4.0 49	9.2 113	15.1 185	3.1 38	7.0 86	0.2 3	1.2 15					100.0 1222
51 ve üzeri	19.0 300	16.8 264	21.9 345	11.4 179	5.0 79	11.4 180	2.9 45	10.7 168		1.0 16					100.0 1576
Toplam	21.6 667	15.1 467	23.6 729	7.7 237	6.5 200	12.7 393	3.3 102	8.3 258	0.1 3	1.2 37					100.0 3093

Tablo:214. Gelir Seviyesine Göre Devletten En Öncelikli Beklentisi (Doğu)

Gelir	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?											
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlaması	Can ve mal güvenliği- ni sağlaması	İş ve istihdam imkan- larını artırması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına say- gılı olması	Bölgeye yatırımları ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize karşılığın yeter	Diğer	Cevap-sız	Toplam	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	
17 milyondan az	16.3	17.0	15.6	16.3	1.4	4.3	0.7	28.4			100.0	
	23	24	22	23	2	6	1	40			141	
18-30 milyon arası	21.2	8.7	18.0	8.8	7.2	19.9	2.6	12.7	0.3	0.7	100.0	
	249	102	212	104	85	234	31	149	3	8	1177	
31-50 milyon arası	22.5	18.6	28.5	7.5	3.0	10.7	5.2	2.3		1.8	100.0	
	225	186	286	75	30	107	52	23		18	1002	
51-80 milyon arası	21.6	24.4	34.0	7.7	0.2	6.5	3.0			2.6	100.0	
	93	105	146	33	1	28	13			11	430	
81-150 milyon arası	38.2	20.6	32.4	2.9		5.9					100.0	
	13	7	11	1		2					34	
151 milyondan fazla	38.2	22.5	28.4			8.8	2.0				100.0	
	39	23	29			9	2				102	
Cevapsız	12.1	9.7	11.1	0.5	39.6	3.4	1.4	22.2			100.0	
	25	20	23	1	82	7	3	46			207	
Toplam	21.6	15.1	23.6	7.7	6.5	12.7	3.3	8.3	0.1	1.2	100.0	
	667	467	729	237	200	393	102	258	3	37	3093	

Tablo:215. Meslek Gruplarına Göre Devletten En Öncelikli Beklentisi (Doğu)

Meslek	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?											Toplam
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlama-sı	Can ve mal güvenliğini sağlaması	İş ve istihdam imkanlarını artırması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bölgeye yatırımları ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize katışmasın yeter	Diğer	Cevapsız	%	
Özel sektörde memur	11.1 1	11.1 1	22.2 2	11.1 1		11.1 1	33.3 3				100.0 9	
Kamu sektöründe memur	44.4 8	16.7 3	16.7 3			11.1 2	5.6 1			5.6 1	100.0 18	
Özel sektörde işçi	12.4 57	20.7 95	24.6 113	14.4 66		13.7 63	3.1 14	10.0 46	0.2 1	0.9 4	100.0 459	
Kamu sektöründe işçi	24.3 9	8.1 3	48.6 18	13.5 5		5.4 2					100.0 37	
Uzmanlık gerektiren meslekler	62.5 5	37.5 3									100.0 8	
Küçük/orta ticaret	26.0 175	15.9 107	27.4 185	4.6 31	2.5 17	13.2 89	4.2 28	5.5 37		0.7 5	100.0 674	

Tablo 215. Devami

Meslek	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?											
	Bölgede barışı ve huzuru bir an ev-vel sağlama-sı	Can ve mal güvenliğini sağlaması	İş ve istihdam imkanlarını artır-ması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bölgeye yatırımları ve kredi imkanla-rını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize karışmasın yeter	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
Tarım	26.2 117	14.1 63	29.5 132	2.5 11	3.8 17	17.4 78	4.9 22	0.2 1		1.3 6	100.0 447	
Hayvancılık	22.7 145	16.7 107	24.6 157	8.8 56	2.5 16	16.6 106	3.9 25	1.3 8	0.2 1	2.8 18	100.0 639	
Büyük ölçekli ticaret	28.6 2		42.9 3			28.6 2					100.0 7	
Emekli		50.0 1	50.0 1								100.0 2	
Ev kadını	50.0 1		50.0 1								100.0 2	
Öğrenci			100.0 1								100.0 1	
İşsiz fakat gelir sahibi	12.6 34	8.6 23	7.1 19	16.7 45	25.3 68	2.6 7	1.5 4	25.3 68		0.4 1	100.0 269	
İşsiz	10.6 17	5.6 9	5.6 9	0.6 1	50.9 82	0.6 1	0.6 1	25.5 41			100.0 161	

Tablo 215 Devamı

Meslek	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?														Toplam							
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlaması		Can ve mal güvenliğini sağlaması		İş ve istihdam imkanlarını artırması		Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması		İnsan haklarına saygılı olması		Bölgeye yatırımları ve kredi imkanlarını artırması		Eğitime önem vermesi		Bize karışmasın yeter		Diğer		Cevapsız			
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n		
Amele, inşaat işçisi	29.0	29	7.0	7	27.0	27	7.0	7	27.0	27	2.0	2	27.0	27	1.0	1	27.0	27	1.0	1	100.0	100
Seyyar satıcı	15.2	22	12.4	18	17.9	26	9.7	14	17.9	26	22.1	32	1.4	2	20.0	29	1.4	2	1.4	2	100.0	145
Pazarıcı	25.0	1	50.0	2	25.0	1			25.0	1											100.0	4
Usta	33.3	1	66.7	2																	100.0	3
Çiçekçi					100.0	1															100.0	1
Şoför	7.1	1	14.3	2	71.4	10					7.1	1									100.0	14
Kamyoncu	45.1	41	23.1	21	22.0	20					7.7	7	2.2	2							100.0	91
Cevapsız	50.0	1													50.0	1					100.0	2
TOPLAM	21.6	667	15.1	467	23.6	729	7.7	237	6.5	200	12.7	393	3.3	102	8.3	258	0.1	3	1.2	37	100.0	3093

Tablo:2.16. Göç Edilen Yıllara Göre Devletten En Öncelikli Beklentisi (Doğu)

Göç etme yılı	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?													
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlaması	Can ve mal güvenliğini sağlaması	İş ve istihdam imkanlarını artırması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bölgeye yatırımları ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize ka-rışmasını	Diğer	Cevapsız	Toplam			
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n			
83 öncesi	30.0 3	30.0 3	20.0 2	10.0 1							100.0 10			
83-90 arası	20.6 199	13.9 134	21.7 210	5.5 53	10.0 97	14.7 142	2.2 21	0.2 2	0.6 6	100.0 966				
91	24.0 245	13.3 136	21.7 221	6.3 64	7.4 75	13.9 142	4.1 42	0.1 1	1.2 12	100.0 1020				
92	20.4 122	20.1 120	26.8 160	8.7 52	2.8 17	10.9 65	3.2 19		1.2 7	100.0 597				
93	16.9 75	16.0 71	27.5 122	14.7 65	2.3 10	8.1 36	3.8 17		2.3 10	100.0 443				
94	29.2 7	8.3 2	25.0 6	4.2 1		25.0 6			8.3 2	100.0 24				
95	50.0 1		50.0 1							100.0 2				
97						100.0 1				100.0 1				
Cevapsız	50.0 15	3.3 1	23.3 7	3.3 1	3.3 1	3.3 1	10.0 3			100.0 30				
Toplam	21.6 667	15.1 467	23.6 729	7.7 237	6.5 200	12.7 393	3.3 102	0.1 3	1.2 37	100.0 3093				

Tablo:217. Göç Sebeplerine Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Doğu)

Göç sebepleri	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?										
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlama	Can ve mal güvenliğini sağlaması	İş ve istihdam imkanlarını artırması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bölgeye yatırımları ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize ka-rışmasını yeter	Diğer	Cevap-sız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
İşsizlik	16.0 21	9.2 12	32.8 43	1.5 2	1.5 2	17.6 23	2.3 3	16.8 22	2.3 3	2.3 3	100.0 131
Ekonomik şartların bozulması	22.1 51	5.6 13	39.0 90	0.4 1	3.5 8	15.2 35	0.9 2	12.6 29	0.4 1	0.4 1	100.0 231
Orgüt etkisiyle (can güveniği)	25.5 350	20.7 284	29.7 408	1.3 18	1.6 22	14.5 200	4.9 68	0.6 8	1.2 17	1.2 17	100.0 1375
Devletin etkisiyle	20.0 176	12.7 112	13.8 122	15.1 133	9.0 79	10.0 88	2.0 18	15.4 136	0.1 1	1.8 16	100.0 881
Ağa baskısı		50.0 1	50.0 1								100.0 2
Kan davası	28.6 14	18.4 9	30.6 15		4.1 2	12.2 6	4.1 2	2.0 1			100.0 49
Köy korucularının baskısı	11.9 46	8.2 32	10.6 41	20.4 79	21.4 83	10.6 41	1.8 7	15.2 59			100.0 388
Diğer	13.3 2		13.3 2	20.0 3	26.7 4		6.7 1	13.3 2	6.7 1		100.0 15
Orgüt ve devlet	20.0 1	20.0 1	60.0 3								100.0 5

Tablo:217. Devamı

Göç sebepleri	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?																					
	Bölgede barışı ve huzuru bir an ev-vel sağlaması	Can ve mal gü- venliğini sağlaması	İş ve istihdam imkanlarını artır- ması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına say- gılı olması	Bölgeye yatırımları ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize karışmasın yeter	Diğer	Cevap-sız	Toplam											
	%	u	%	u	%	u	%	u	%	u	%	u	%	u								
Cevapsız	37.5	6	18.8	3	25.0	4	6.3	1	6.3	1	6.3	1	6.3	1	100.0	16						
TOPLAM	21.6	667	15.1	467	23.6	729	7.7	237	6.5	200	12.7	393	3.3	102	8.3	258	0.1	3	1.2	37	100.0	3093

Tablo: 218.Cinsiyete Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı)

Cinsiyet	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet	Hayır, hiç isim düşmedi	Hayır,yararlanamıyoruz	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n
Erkek	44.8 443	8.0 79	46.2 456	1.0 10	100.0 988
Kadın	35.9 94	5.7 15	58.0 152	0.4 1	100.0 262
Toplam	43.0 537	7.5 94	48.6 608	0.9 11	100.0 1250

Tablo:219. Eğitim Durumuna Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı)

Eğitim	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet	Hayır, hiç isim düşmedi	Hayır,yararlanamıyoruz	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n
İlkokul	43.7 261	7.0 42	48.4 289	0.8 5	100.0 597
Ortaokul	53.3 73	9.5 13	35.8 49	1.5 2	100.0 137
Lise	62.1 59	8.4 8	29.5 28		100.0 95
Üniversite	54.2 13		45.8 11		100.0 24
Okur-yazar	35.5 49	10.1 14	53.6 74	0.7 1	100.0 138
Okur-yazar değil	31.3 70	6.7 15	61.6 138	0.4 1	100.0 224
Halen okuyor	47.1 8	5.9 1	41.2 7	5.9 1	100.0 17
Cevapsız	22.2 4	5.6 1	66.7 12	5.6 1	100.0 18
Toplam	43.0 537	7.5 94	48.6 608	0.9 11	100.0 1250

Tablo:220. Yaş Dağılımına Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı)

Yaş	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet	Hayır, hiç isim düşmedi	Hayır, yararlanamıyoruz	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n
18-25 arası	36.8 78	6.6 14	55.2 117	1.4 3	100.0 212
26-30 arası	47.3 78	7.3 12	45.5 75		100.0 165
31-40 arası	41.9 144	8.1 28	49.4 170	0.6 2	100.0 344
41-50 arası	41.8 137	9.8 32	47.6 156	0.9 3	100.0 328
51 ve üzeri	49.8 100	4.0 8	44.8 90	1.5 3	100.0 201
Toplam	43.0 537	7.5 94	48.6 608	0.9 11	100.0 1250

Tablo:221. Gelir Seviyesine Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı)

Gelir	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet	Hayır, hiç isim düşmedi	Hayır, yararlanamıyoruz	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n
17 milyondan az	28.2 86	4.6 14	65.9 204	0.3 1	100.0 305
18-30 milyon arası	38.1 161	8.7 37	52.5 222	0.7 3	100.0 423
31-50 milyon arası	53.0 150	7.4 21	38.2 108	1.4 4	100.0 283
51-80 milyon arası	58.7 74	12.7 16	26.2 33	2.4 3	100.0 126
81-150 milyon arası	70.0 35	8.0 4	22.0 11		100.0 50
151 milyondan fazla	72.7 8		27.3 3		100.0 11
Cevapsız	44.2 23	3.8 2	51.9 27		100.0 52
Toplam	43.0 537	7.5 94	48.6 608	0.9 11	100.0 1250

Tablo:222. Meslek Gruplarına Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı)

Meslek	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır, hiç isim düşmedi % n	Hayır,yarar- lanamıyoruz % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Ozel sektörde memur	71.4 5		28.6 2		100.0 7
Kamu sektöründe memur	88.9 8		11.1 1		100.0 9
Ozel sektörde işçi	40.5 102	7.9 20	50.8 128	0.8 2	100.0 252
Kamu sektöründe işçi	94.1 16		5.9 1		100.0 17
Uzmanlık gerektiren meslek	42.9 6	21.4 3	28.6 4	7.1 1	100.0 14
Küçük/orta ticaret	50.0 112	8.9 20	39.7 89	1.3 3	100.0 224
Tarım	14.3 1		71.4 5	14.3 1	100.0 7
Hayvancılık	50.0 2		50.0 2		100.0 4
Büyük ölçekli ticaret		25.0 1	75.0 3		100.0 4
Emekli	85.0 34	2.5 1	10.0 4	2.5 1	100.0 40
Ev kadını	34.6 71	5.9 12	59.0 121	0.5 1	100.0 205
Öğrenci	58.1 18	6.5 2	32.3 10	3.2 1	100.0 31
İşsiz fakat gelir sahibi	37.5 9	4.2 1	58.3 14		100.0 24
İşsiz	32.4 35	6.5 7	60.2 65	0.9 1	100.0 108
Sporcu, sanatçı vs.	100.0 1				100.0 1
Amele, inşaat işçisi	34.2 64	8.6 16	57.2 107		100.0 187
Seyyar satıcı	44.1 26	10.2 6	45.8 27		100.0 59
Pazarıcı	42.9 3	28.6 2	28.6 2		100.0 7
Usta	55.6 10	11.1 2	33.3 6		100.0 18
Çiçekçi	100.0 1				100.0 1
Şoför	58.3 7	8.3 1	33.3 4		100.0 12
Cevapsız	31.6 6		68.4 13		100.0 19
TOPLAM	43.0 537	7.5 94	48.6 608	0.9 11	100.0 1250

Tablo:223. Göç Edilen Yıllara Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı)

Göç etme yılı	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır, hiç isim düşmedi % n	Hayır, yararlanamıyoruz % n	Cevapsız % n	Toplam % n
83 öncesi	50.9 168	5.8 19	42.1 139	1.2 4	100.0 330
83-90 arası	42.6 207	7.6 37	49.2 239	0.6 3	100.0 486
91	32.9 27	3.7 3	62.2 51	1.2 1	100.0 82
92	36.3 37	9.8 10	52.9 54	1.0 1	100.0 102
93	42.6 40	8.5 8	48.9 46		100.0 94
94	40.7 24	15.3 9	42.4 25	1.7 1	100.0 59
95	37.8 14	13.5 5	48.6 18		100.0 37
96	15.6 5	9.4 3	75.0 24		100.0 32
97	50.0 12		45.8 11	4.2 1	100.0 24
Cevapsız	75.0 3		25.0 1		100.0 4
TOPLAM	43.0 537	7.5 94	48.6 608	0.9 11	100.0 1250

Tablo:224. Göç Sebeplerine Göre Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma (Batı)

Göç sebepleri	Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır, hiç isim düşmedi % n	Hayır, yararlanamıyoruz % n	Cevap-sız % n	Toplam % n
İşsizlik	44.0 173	8.1 32	46.6 183	1.3 5	100.0 393
Ekonomik şartların bozulması	46.8 161	7.6 26	44.8 154	0.9 3	100.0 344
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	35.1 34	9.3 9	55.7 54		100.0 97
Devletin etkisiyle	25.3 45	7.9 14	66.9 119		100.0 178
Ağa baskısı	75.0 3		25.0 1		100.0 4
Kan davası	58.6 17	3.4 1	37.9 11		100.0 29
Köy korucularının baskısı	46.4 39	8.3 7	45.2 38		100.0 84
Diğer	58.3 49	3.6 3	38.1 32		100.0 84
Örgüt ve devlet	50.0 6	8.3 1	41.7 5		100.0 12
Cevapsız	40.0 10	4.0 1	44.0 11	12.0 3	100.0 25
TOPLAM	43.0 537	7.5 94	48.6 608	0.9 11	100.0 1250

Tablo:225. Cinsiyete Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı)

Cinsiyet	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?									
	İşsizlik % n	Konut sorunu % n	Sehre uyum % n	Hayat pahallılığı % n	Dil sorunu % n	Zorlan- madım % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
Erkek	35.5 351	15.3 151	27.7 274	6.9 68	2.1 21	4.6 45	4.3 42	3.6 36	100.0 988	
Kadın	32.8 86	14.1 37	27.9 73	9.9 26	3.1 8	3.1 8	4.2 11	5.0 13	100.0 262	
Toplam	35.0 437	15.0 188	27.8 347	7.5 94	2.3 29	4.2 53	4.2 53	3.9 49	100.0 1250	

Tablo:226. Eğitim Durumuna Göre En Çok Zorlanılan Konu (Bati)

Eğitim	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?											
	İşsizlik % n	Konut sorunu % n	Sehre uyum % n	Hayat pahallılığı % n	Dil sorunu % n	Zorlan- madım % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam			
İlkokul	37.4 223	15.7 94	26.6 159	6.0 36	2.3 14	4.9 29	3.7 22	3.4 20	100.0 597			
Ortaokul	31.4 43	13.9 19	37.2 51	5.1 7	1.5 2	1.5 2	4.4 6	5.1 7	100.0 137			
Lise	29.5 28	8.4 8	34.7 33	4.2 4	5.3 5	7.4 7	6.3 6	4.2 4	100.0 95			
Üniversite	12.5 3	4.2 1	50.0 12	8.3 2	4.2 1	16.7 4	4.2 1		100.0 24			
Okur-yazar	38.4 53	15.2 21	23.9 33	12.3 17	1.4 2	2.9 4	2.9 4	2.9 4	100.0 138			
Okur-yazar değil	36.6 82	17.9 40	21.0 47	10.7 24	1.8 4	2.7 6	4.5 10	4.9 11	100.0 224			
Halen okuyor	11.8 2	11.8 2	35.3 6	11.8 2		5.9 1	17.6 3	5.9 1	100.0 17			
Cevapsız	16.7 3	16.7 3	33.3 6	11.1 2	5.6 1		5.6 1	11.1 2	100.0 18			
Toplam	35.0 437	15.0 188	27.8 347	7.5 94	2.3 29	4.2 53	4.2 53	3.9 49	100.0 1250			

Tablo:227. Yaş Dağılımına Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı)

Yaş	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?									
	İşsizlik % n	Konut sorunu % n	Sehre uyum % n	Hayat pahallılığı % n	Dil sorunu % n	Zorlan- madım % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
18-25 arası	24.5 52	11.3 24	37.3 79	8.0 17	5.7 12	3.8 8	3.8 3	5.7 12	100.0 212	
26-30 arası	30.9 51	13.3 22	28.5 47	6.7 11	4.2 7	4.2 7	8.5 14	3.6 6	100.0 165	
31-40 arası	38.7 133	14.8 51	27.0 93	7.3 25	0.9 3	4.7 16	3.2 11	3.5 12	100.0 344	
41-50 arası	38.4 126	18.9 62	24.4 80	7.6 25	1.5 5	3.7 12	2.7 9	2.7 9	100.0 328	
51 ve üzeri	37.3 75	14.4 29	23.9 48	8.0 16	1.0 2	5.0 10	5.5 11	5.0 10	100.0 201	
Toplam	35.0 437	15.0 188	27.8 347	7.5 94	2.3 29	4.2 53	4.2 53	3.9 49	100.0 1250	

Tablo:228. Gelir Seviyesine Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı)

Gelir	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?									
	İşsizlik % n	Konut sorunu % n	Sehre uyum % n	Hayat pahallılığı % n	Dil sorunu % n	Zorlan- madım % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
17 milyondan az	35.1 107	13.4 41	28.2 86	9.2 28	1.3 4	3.3 10	5.6 17	3.9 12	100.0 305	
18-30 milyon arası	40.9 173	15.8 67	22.7 96	7.3 31	1.9 8	3.3 14	4.3 18	3.8 16	100.0 423	
31-50 milyon arası	34.3 97	17.3 49	27.9 79	6.7 19	2.8 8	4.2 12	2.8 8	3.9 11	100.0 283	
51-80 milyon arası	25.4 32	7.1 9	35.7 45	9.5 12	5.6 7	9.5 12	5.6 7	1.6 2	100.0 126	
81-150 milyon arası	28.0 14	6.0 3	40.0 20	4.0 2	2.0 1	8.0 4	6.0 3	6.0 3	100.0 50	
151 milyondan fazla	9.1 1	18.2 2	45.5 5			9.1 1		18.2 2	100.0 11	
Cevapsız	25.0 13	32.7 17	30.8 16	3.8 2	1.9 1			5.8 3	100.0 52	
TOPLAM	35.0 437	15.0 188	27.8 347	7.5 94	2.3 29	4.2 53	4.2 53	3.9 49	100.0 1250	

Tablo:229. Meslek Gruplarına Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı)

Meslek	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?									
	İşsizlik % n	Konut sorunu % n	Sehre uyum % n	Hayat pahallılığı % n	Dil sorunu % n	Zorlanm adım % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
Özel sektörde memur	28.6 2		28.6 2			14.3 1	28.6 2		100.0 7	
Kamu sektöründe memur	22.2 2	11.1 1	55.6 5					11.1 1	100.0 9	
Özel sektörde işçi	43.3 109	13.1 33	25.4 64	7.1 18	4.0 10	3.6 9	1.2 3	2.4 6	100.0 252	
Kamu sektöründe işçi	35.3 6	17.6 3	35.3 6		5.9 1	5.9 1			100.0 17	
Uzmanlık gerektiren meslek	21.4 3	21.4 3	28.6 4	7.1 1		21.4 3			100.0 14	
Küçük/orta ticaret	29.5 66	11.2 25	34.4 77	7.6 17	2.2 5	5.4 12	4.9 11	4.9 11	100.0 224	
Tarım	14.3 1	28.6 2	28.6 2			14.3 1		14.3 1	100.0 7	
Hayvancılık	75.0 3	25.0 1							100.0 4	
Büyük ölçekli ticaret	25.0 1	25.0 1	25.0 1				25.0 1		100.0 4	
Emekli	37.5 15	17.5 7	15.0 6	17.5 7		7.5 3	2.5 1	2.5 1	100.0 40	
Ev kadını	33.2 68	15.6 32	28.3 58	7.8 16	2.4 5	3.4 7	4.4 9	4.9 10	100.0 205	
Öğrenci	12.9 4	9.7 3	51.6 16	9.7 3	3.2 1	3.2 1	6.5 2	3.2 1	100.0 31	

Tablo:229. Devamı

Meslek	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?											
	İşsizlik % n	Konut sorunu % n	Sehre uyum % n	Hayat pahallılığı % n	Dil sorunu % n	Zorlanm adım % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam			
İşsiz fakat gelir sahibi	41.7 10	8.3 2	25.0 6	8.3 2	4.2 1	4.2 1	4.2 1	4.2 1	100.0 24	100.0 24		
İşsiz	38.0 41	18.5 20	17.6 19	13.9 15	0.9 1	2.8 3	6.5 7	1.9 2	100.0 108	100.0 108		
Sporcu, sanatçı vs.						100.0 1			100.0 1	100.0 1		
Amele, inşaat işçisi	32.1 60	19.3 36	29.4 55	5.3 10	0.5 1	3.7 7	4.8 9	4.8 9	100.0 187	100.0 187		
Seyyar satıcı	47.5 28	16.9 10	18.6 11	5.1 3	3.4 2	1.7 1	3.4 2	3.4 2	100.0 59	100.0 59		
Pazarıcı	28.6 2		71.4 5						100.0 7	100.0 7		
Usta	33.3 6	11.1 2	33.3 6	11.1 2		5.6 1	5.6 1		100.0 18	100.0 18		
Çiçekçi					100.0 1				100.0 1	100.0 1		
Şoför	33.3 4	25.0 3	8.3 1		8.3 1		16.7 2	8.3 1	100.0 12	100.0 12		
Cevapsız	31.6 6	21.1 4	15.8 3			5.3 1	10.5 2	15.8 3	100.0 19	100.0 19		
TOPLAM	35.0 437	15.0 188	27.8 347	7.5 94	2.3 29	4.2 53	4.2 53	3.9 49	100.0 1250	100.0 1250		

Tablo:230. Göç Edilen Yıllara Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı)

Göç etme yılı	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?											
	İşsizlik % n	Konut sorunu % n	Sehre uyum % n	Hayat pahallılığı % n	Dil sorunu % n	Zorlanm adım % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam			
83 öncesi	40.9 135	13.9 46	23.3 77	7.9 26	2.4 8	3.6 12	3.0 10	4.8 16	100.0 330			
83-90 arası	37.0 180	14.8 72	27.4 133	6.8 33	2.1 10	5.1 25	3.5 17	3.3 16	100.0 486			
91	22.0 18	14.6 12	32.9 27	12.2 10	4.9 4	2.4 2	7.3 6	3.7 3	100.0 82			
92	31.4 32	17.6 18	26.5 27	9.8 10	2.0 2	4.9 5	5.9 6	2.0 2	100.0 102			
93	26.6 25	13.8 13	37.2 35	5.3 5	3.2 3	2.1 2	7.4 7	4.3 4	100.0 94			
94	30.5 18	20.3 12	25.4 15	5.1 3		6.8 4	3.4 2	8.5 5	100.0 59			
95	29.7 11	13.5 5	37.8 14	5.4 2	2.7 1	2.7 1	5.4 2	2.7 1	100.0 37			
96	34.4 11	21.9 7	18.8 6	12.5 4	3.1 1	3.1 1	3.1 1	3.1 1	100.0 32			
97	16.7 4	12.5 3	50.0 12	4.2 1		4.2 1	8.3 2	4.2 1	100.0 24			
Cevapsız	75.0 3		25.0 1						100.0 4			
Toplam	35.0 437	15.0 188	27.8 347	7.5 94	2.3 29	4.2 53	4.2 53	3.9 49	100.0 1250			

Tablo:231. Göç Sebeplerine Göre En Çok Zorlanılan Konu (Batı)

Göç sebepleri	Buraya ilk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?									
	İşsizlik % n	Konut sorunu % n	Sehre uyum % n	Hayat pahallılığı % n	Dil sorunu % n	Zorlanm adım % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İşsizlik	42.0 165	15.8 62	22.1 87	7.6 30	2.0 8	3.8 15	2.5 10	4.1 16	100.0 393	
Ekonomik şartların bozulması	36.0 124	14.8 51	29.1 100	7.0 24	1.5 5	3.5 12	4.4 15	3.8 13	100.0 344	
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	38.1 37	11.3 11	30.9 30	8.2 8	6.2 6	1.0 1	2.1 2	2.1 2	100.0 97	
Devletin etkisiyle	30.3 54	20.2 36	28.1 50	7.3 13	2.2 4	2.8 5	5.6 10	3.4 10	100.0 178	
Ağa baskısı			25.0 1	75.0 3					100.0 4	
Kan davası	20.7 6	17.2 5	51.7 15	6.9 2			3.4 1		100.0 29	
Köy korucularının baskısı	31.0 26	9.5 8	32.1 27	7.1 6	1.2 1	2.4 2	9.5 8	7.1 6	100.0 84	
Diğer	16.7 14	13.1 11	31.0 26	7.1 6	3.6 3	17.9 15	6.0 5	4.8 4	100.0 84	
Örgüt ve devlet	50.0 6		25.0 3		16.7 2		8.3 1		100.0 12	
Cevapsız	20.0 5	16.0 4	32.0 8	8.0 2		12.0 3	4.0 1	8.0 2	100.0 25	
TOPLAM	35.0 437	15.0 188	27.8 347	7.5 94	2.3 29	4.2 53	4.2 53	3.9 49	100.0 1250	

Tablo:232. Cinsiyete Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı)

Cinsiyet	Oturulan mekanın türü									
	Apartman dairesi % n	Gecekondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
Erkek	10.7 106	71.5 706	2.0 20	0.6 6	1.3 13	13.1 129	0.8 8	100.0 988		
Kadın	8.0 21	82.8 217	1.1 3		1.1 3	5.7 15	1.1 3	100.0 262		
TOPLAM	10.2 127	73.8 923	1.8 23	0.5 6	1.3 16	11.5 144	0.9 11	100.0 1250		

Tablo:233. Eğitim Durumuna Göre Oturulan Mekanın Türü (Batu)

Eğitim	Oturulan mekanın türü									
	Apartman dairesi % n	Gecekondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
İlkokul	9.0 54	74.4 444	1.8 11	0.5 3	1.7 10	11.9 71	0.7 4	100.0 597		
Ortaokul	14.6 20	71.5 98	1.5 2			11.7 16	0.7 1	100.0 137		
Lise	31.6 30	53.7 51	1.1 1			13.7 13		100.0 95		
Üniversite	37.5 9	33.3 8		4.2 1	4.2 1	20.8 5		100.0 24		
Okur-yazar	2.2 3	83.3 115	2.9 4	0.7 1	1.4 2	8.7 12	0.7 1	100.0 138		
Okur-yazar değil	3.6 8	81.7 183	2.2 5	0.4 1	0.9 2	9.4 21	1.8 4	100.0 224		
Halen okuyor	17.6 3	70.6 12				11.8 2		100.0 17		
Cevapsız		66.7 12			5.6 1	22.2 4	5.6 1	100.0 18		
Toplam	10.2 127	73.8 923	1.8 23	0.5 6	1.3 16	11.5 144	0.9 11	100.0 1250		

Tablo:234. Yaş Dağılımına Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı)

Yaş	Oturulan mekanın türü									
	Apartman dairesi % n	Gecekondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
18-25 arası	11.8 25	70.3 149	3.3 7		0.5 1	14.2 30		100.0 212		
26-30 arası	12.7 21	73.3 121	1.8 3	0.6 1	1.2 2	9.7 16	0.6 1	100.0 165		
31-40 arası	10.8 37	72.7 250	1.5 5	0.6 2	2.3 8	11.0 38	1.2 4	100.0 344		
41-50 arası	7.3 24	80.2 263	1.5 5	0.6 2	0.9 3	8.2 27	1.2 4	100.0 328		
51 ve üzeri	10.0 20	69.7 140	1.5 3	0.5 1	1.0 2	16.4 33	1.0 2	100.0 201		
Toplam	10.2 127	73.8 923	1.8 23	0.5 6	1.3 16	11.5 144	0.9 11	100.0 1250		

Tablo:235. Gelir Seviyesine Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı)

Gelir	Oturulan mekanın türü									
	Apartman dairesi % n	Gecekondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
17 milyondan az	4.6 14	80.3 245	2.3 7	1.3 4	2.0 6	8.2 25	1.3 4	100.0 305		
18-30 milyon arası	5.4 23	81.1 343	2.8 12	0.5 2	1.4 6	8.0 34	0.7 3	100.0 423		
31-50 milyon arası	12.0 34	73.5 208	0.7 2		0.4 1	12.7 36	0.7 2	100.0 283		
51-80 milyon arası	22.2 28	55.6 70				22.2 28		100.0 126		
81-150 milyon arası	40.0 20	34.0 177	2.0 1			24.0 12		100.0 50		
151 milyondan fazla	36.4 4	27.3 3				36.4 4		100.0 11		
Cevapsız	7.7 4	71.2 37	1.9 1		5.8 3	9.6 5	3.8 2	100.0 52		
Toplam	10.2 127	73.8 923	1.8 23	0.5 6	1.3 16	11.5 144	0.9 11	100.0 1250		

Tablo.236. Meslek Gruplarına Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı)

Meslek	Oturulan mekanın türü										Toplam	
	Apartman dairesi % n	Gecekondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n					
Özel sektörde memur	42.9 3	57.1 4								100.0 7		
Kamu sektöründe memur	33.3 3	55.6 5				11.1 1				100.0 9		
Özel sektörde işçi	9.5 24	72.2 182	3.2 8	0.4 1	1.2 3	11.9 30	1.6 4			100.0 252		
Kamu sektöründe işçi	29.4 5	47.1 8				23.5 4				100.0 17		
Uzmanlık gerektiren meslek	28.6 4	71.4 10								100.0 14		
Küçük/orta ticaret	18.3 41	63.8 143	0.4 1	0.4 1	0.9 2	16.1 36				100.0 224		
Tarım	14.3 1	71.4 5		14.3 1						100.0 7		
Hayvancılık		25.0 1	25.0 1		25.0 1	25.0 1				100.0 4		
Büyük ölçekli ticaret		75.0 3	25.0 1							100.0 4		
Emekli	20.0 8	60.0 24				17.5 7	2.5 1			100.0 40		
Ev kadını	5.4 11	86.8 178	1.0 2		1.0 2	4.9 10	1.0 2			100.0 205		
Öğrenci	22.6 7	54.8 17				22.6 7				100.0 31		
İşsiz fakat gelir sahibi	8.3 2	62.5 15			12.5 3	12.5 3	4.2 1			100.0 24		
İşsiz	7.4 8	72.2 78	2.8 3	0.9 1	3.7 4	12.0 13	0.9 1			100.0 108		

Tablo:236. Devamı

Meslek	Oturulan mekanın türü											
	Apartman dairesi % n	Gecekondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n				
Sporcu, sanatçı vs.		100.0 1						100.0 1				
Amele,iñşaat işçisi	3.2 6	82.9 155	2.1 4	1.1 2	0.5 1	10.2 19		100.0 187				
Seyyar satıcı	3.4 2	78.0 46	5.1 3			11.9 7	1.7 1	100.0 59				
Pazarıcı		57.1 4				42.9 3		100.0 7				
Usta	5.6 1	88.9 16				5.6 1		100.0 18				
Çiçekçi		100.0 1						100.0 1				
Şoför		83.3 10				16.7 2		100.0 12				
Cevapsız	5.3 1	89.5 17					5.3 1	100.0 19				
TOPLAM	10.2 127	73.8 923	1.8 23	0.5 6	1.3 16	11.5 144	0.9 11	100.0 1250				

Tablo:237. Göç Edilen Yıllara Göre Oturulan Mekanın Türü(Batı)

Göç etme yılı	Oturulan mekanın türü									
	Apartman dairesi % n	Gecekondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
83 öncesi	11.5 38	73.6 243	1.8 6	0.3 1	0.9 3	11.2 37	0.6 2	100.0 330		
83-90 arası	10.3 50	72.8 354	1.4 7	0.4 2	1.2 6	12.6 61	1.2 6	100.0 486		
91	2.4 2	80.5 66		1.2 1	1.2 1	13.4 11	1.2 1	100.0 82		
92	6.9 7	83.3 85	3.9 4		1.0 1	4.9 5		100.0 102		
93	11.7 11	71.3 67	1.1 1		1.1 1	13.8 13	1.1 1	100.0 94		
94	8.5 5	74.6 44	1.7 1		1.7 1	11.9 7	1.7 1	100.0 59		
95	5.4 2	70.3 26	2.7 1		8.1 3	13.5 5		100.0 37		
96	9.4 3	81.3 26	3.1 1	3.1 1		3.1 1		100.0 32		
97	33.3 8	41.7 10	8.3 2	4.2 1		12.5 3		100.0 24		
Cevapsız	25.0 1	50.0 2				25.0 1		100.0 4		
Toplam	10.2 127	73.8 923	1.8 23	0.5 6	1.3 16	11.5 144	0.9 11	100.0 1250		

Tablo:238. Göç Sebeplerine Göre Oturulan Mekanın Türü (Batı)

Göç sebepleri	Oturulan mekanın türü											
	Apartman dairesi % n	Gecekondu % n	Baraka % n	Çadır % n	Kerpiç dam % n	Müstakil ev % n	Cevapsız % n	Toplam				
İşsizlik	12.0 47	70.2 276	2.0 8	0.8 3	1.5 6	12.5 49	1.0 4	100.0 393				
Ekonomik şartların bozulması	9.0 31	76.7 264	1.2 4	0.6 2	1.5 5	10.5 36	0.6 2	100.0 344				
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	6.2 6	67.0 65	6.2 6		2.1 2	17.5 17	1.0 1	100.0 97				
Devletin etkisiyle	4.5 8	87.6 156	1.7 3		0.6 1	4.5 8	1.1 2	100.0 178				
Ağa baskısı		100.0 4						100.0 4				
Kan davası	13.8 4	55.2 16	3.4 1			24.1 7	3.4 1	100.0 29				
Köy korucularının baskısı	3.6 3	83.3 70		1.2 1		11.9 10		100.0 84				
Diğer	28.6 24	54.8 46	1.2 1		2.4 2	13.1 11		100.0 84				
Örgüt ve devlet	8.3 1	66.7 8				16.7 2	8.3 1	100.0 12				
Cevapsız	12.0 3	72.0 18				16.0 4		100.0 25				
TOPLAM	10.2 127	73.8 923	1.8 23	0.5 6	1.3 16	11.5 144	0.9 11	100.0 1250				

Tablo:239. Cinsiyete Göre Güvende Olup Olmama (Batı)

Cinsiyet	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Erkek	47.1 465	22.3 220	29.4 290	1.3 13	100.0 988
Kadın	47.3 124	24.4 64	26.3 69	1.9 5	100.0 262
Toplam	47.1 589	22.7 284	28.7 359	1.4 18	100.0 1250

Tablo:240. Eğitim Durumuna Göre Güvende Olup Olmama (Batı)

Eğitim	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İlkokul	47.6 284	23.5 140	28.5 170	0.5 3	100.0 597
Ortaokul	48.9 67	16.1 22	35.0 48		100.0 137
Lise	46.3 44	26.3 25	24.2 23	3.2 3	100.0 95
Üniversite	66.7 16	25.0 6	8.3 2		100.0 24
Okur-yazar	44.2 61	21.7 30	32.6 45	1.4 2	100.0 138
Okur-yazar değil	46.0 103	25.4 57	25.4 57	3.1 7	100.0 224
Halen okuyor	35.3 6	11.8 2	52.9 9		100.0 17
Cevapsız	44.4 8	11.1 2	27.8 5	16.7 3	100.0 18
Toplam	47.1 589	22.7 284	28.7 359	1.4 18	100.0 1250

Tablo:241. Yaş Dağılımına Göre Güvende Olup Olmama (Batı)

Yaş	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
18-25 arası	45.8 97	27.4 58	23.6 50	3.3 7	100.0 212
26-30 arası	48.5 80	22.4 37	37.3 45	1.8 3	100.0 165
31-40 arası	45.9 158	22.4 77	31.1 107	0.6 2	100.0 344
41-50 arası	42.1 138	23.2 76	33.5 110	1.2 4	100.0 328
51 ve üzeri	57.7 116	17.9 36	23.4 47	1.0 2	100.0 201
Toplam	47.1 589	22.7 284	28.7 359	1.4 18	100.0 1250

Tablo:242. Gelir Seviyesine Göre Güvende Olup Olmama (Batı)

Gelir	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
17 milyondan az	33.4 102	27.9 85	36.1 110	2.6 8	100.0 305
18-30 milyon arası	43.5 184	26.2 111	29.3 124	0.9 4	100.0 423
31-50 milyon arası	54.8 155	18.7 53	25.8 73	0.7 2	100.0 283
51-80 milyon arası	65.9 83	10.3 13	23.8 30		100.0 126
81-150 milyon arası	80.0 40	6.0 3	14.0 7		100.0 50
151 milyondan fazla	72.7 8	9.1 1	18.2 2		100.0 11
Cevapsız	32.7 17	34.6 18	25.0 13	7.7 4	100.0 52
Toplam	47.1 589	22.7 284	28.7 359	1.4 18	100.0 1250

Tablo:243. Meslek Gruplarına Göre Güvende Olup Olmama (Batı)

Meslek	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Ozel sektörde memur	42.9 3	14.3 1	42.9 3		100.0 7
Kamu sektöründe memur	66.7 6	22.2 2	11.1 1		100.0 9
Ozel sektörde işçi	50.4 127	19.8 50	29.4 74	0.4 1	100.0 252
Kamu sektöründe işçi	52.9 9	11.8 2	23.5 4	11.8 2	100.0 17
Uzmanlık gerektiren meslek	64.3 9	28.6 4	7.1 1		100.0 14
Küçük/orta ticaret	54.0 121	13.4 30	32.6 73		100.0 224
Tarım	42.9 3	42.9 3	14.3 1		100.0 7
Hayvancılık	25.0 1	50.0 2	25.0 1		100.0 4
Büyük ölçekli ticaret	50.0 2		50.0 2		100.0 4
Emekli	80.0 32	12.5 5	7.5 3		100.0 40
Ev kadını	47.3 97	25.9 53	24.4 50	2.4 5	100.0 205
Öğrenci	32.3 10	29.0 9	35.5 11	3.2 1	100.0 31
İşsiz fakat gelir sahibi	29.2 7	37.5 9	33.3 8		100.0 24
İşsiz	36.1 39	30.6 33	29.6 32	3.7 4	100.0 108
Sporcu, sanatçı vs.	100.0 1				100.0 1
Amele, inşaat işçisi	38.5 72	26.2 49	34.8 65	0.5 1	100.0 187
Seyyar satıcı	44.1 26	30.5 18	23.7 14	1.7 1	100.0 59
Pazarıcı	28.6 2		71.4 5		100.0 7
Usta	33.3 6	38.9 7	27.8 5		100.0 18
Çiçekçi	100.0 1				100.0 1
Şoför	66.7 8	8.3 1	25.0 3		100.0 12
Cevapsız	36.8 7	31.6 6	15.8 3	15.8 3	100.0 19
TOPLAM	47.1 589	22.7 284	28.7 359	1.4 18	100.0 1250

Tablo:244. Göç Edilen Yıllara Göre Güvende Olup Olmama (Batı)

Göç etme yılı	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
83 öncesi	60.9 201	18.2 60	19.7 65	1.2 4	100.0 330
83-90 arası	45.5 221	23.5 114	28.8 140	2.3 11	100.0 486
91	42.7 35	23.2 19	34.1 28		100.0 82
92	38.2 39	29.4 30	31.4 32	1.0 1	100.0 102
93	28.7 27	23.4 22	46.8 44	1.1 1	100.0 94
94	35.6 21	27.1 16	37.3 22		100.0 59
95	45.9 17	16.2 6	35.1 13	2.7 1	100.0 37
96	46.9 15	28.1 9	25.0 8		100.0 32
97	50.0 12	29.2 7	20.8 5		100.0 24
Cevapsız	25.0 1	25.0 1	50.0 2		100.0 4
TOPLAM	47.1 589	22.7 284	28.7 359	1.4 18	100.0 1250

Tablo:245. Göç Sebeplerine Göre Güvende Olup Olmama (Batı)

Göç sebepleri	Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İşsizlik	59.3 233	20.1 79	19.1 75	1.5 6	100.0 393
Ekonomik şartların bozulması	48.0 165	17.2 59	33.1 114	1.7 6	100.0 344
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	47.4 46	16.5 16	36.1 35		100.0 97
Devletin etkisiyle	15.2 27	50.6 90	33.7 60	0.6 1	100.0 178
Ağa baskısı	25.0 1	25.0 1	50.0 2		100.0 4
Kan davası	37.9 11	17.2 5	44.8 13		100.0 29
Köy korucularının baskısı	22.6 19	26.2 22	50.0 42	1.2 1	100.0 84
Diğer	69.0 58	9.5 8	16.7 14	4.8 4	100.0 84
Örgüt ve devlet	100.0 12				100.0 12
Cevapsız	68.0 17	16.0 4	16.0 4		100.0 25
TOPLAM	47.1 589	22.7 284	28.7 359	1.4 18	100.0 1250

Tablo:246. Cinsiyete Göre Köye Geri Dönme İsteği(Batı)

Cinsiyet	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Erkek	46.5 459	52.0 5114	1.5 15	100.0 988
Kadın	46.2 121	52.7 138	1.1 3	100.0 262
Toplam	46.4 580	52.2 652	1.4 18	100.0 1250

Tablo:247. Eğitim Durumuna Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı)

Eğitim	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İlkokul	44.9 268	54.4 325	0.7 4	100.0 597
Ortaokul	35.0 48	61.3 84	3.6 5	100.0 137
Lise	37.9 36	60.0 57	2.1 2	100.0 95
Üniversite	58.3 14	41.7 10		100.0 24
Okur-yazar	55.8 77	44.2 61		100.0 138
Okur-yazar değil	54.5 122	43.8 98	1.8 4	100.0 224
Halen okuyor	35.3 6	64.7 11		100.0 17
Cevapsız	50.0 9	33.3 6	16.7 3	100.0 18
Toplam	46.4 580	52.2 652	1.4 18	100.0 1250

Tablo:248. Yaş Dağılımına Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı)

Yaş	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
18-25 arası	43.4 92	54.2 115	2.4 5	100.0 212
26-30 arası	47.9 79	51.5 85	0.6 1	100.0 165
31-40 arası	49.7 171	49.7 171	0.6 2	100.0 344
41-50 arası	48.8 160	49.4 162	1.8 6	100.0 328
51 ve üzeri	38.8 78	59.2 119	2.0 4	100.0 201
Toplam	46.4 580	52.2 652	1.4 18	100.0 1250

Tablo:249. Gelir Seviyesine Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı)

Gelir	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
17 milyondan az	56.4 172	43.0 131	0.7 2	100.0 305
18-30 milyon arası	46.6 197	51.5 218	1.9 8	100.0 423
31-50 milyon arası	45.2 128	54.1 153	0.7 2	100.0 283
51-80 milyon arası	33.3 42	65.9 83	0.8 1	100.0 126
81-150 milyon arası	28.0 14	70.0 35	2.0 1	100.0 50
151 milyondan fazla	27.3 3	72.7 8		100.0 11
Cevapsız	46.2 24	46.2 24	7.7 4	100.0 52
Toplam	46.4 580	52.2 652	1.4 18	100.0 1250

Tablo:250. Meslek Gruplarına Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı)

Meslek	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Ev % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Ozel sektörde memur		100.0 7		100.0 7
Kamu sektöründe memur	33.3 3	66.7 6		100.0 9
Ozel sektörde işçi	53.2 134	44.8 113	2.0 5	100.0 252
Kamu sektöründe işçi	35.3 6	58.8 10	5.9 1	100.0 17
Uzmanlık gerektiren meslek	50.0 7	50.0 7		100.0 14
Küçük/orta ticaret	35.3 79	63.8 143	0.9 2	100.0 224
Tarım	85.7 6	14.3 1		100.0 7
Hayvancılık	50.0 2	50.0 2		100.0 4
Büyük ölçekli ticaret	50.0 2	50.0 2		100.0 4
Emekli	30.0 12	67.5 27	2.5 1	100.0 40
Ev kadını	48.3 99	51.2 105	0.5 1	100.0 205
Öğrenci	35.5 11	58.1 18	6.5 2	100.0 31
İşsiz fakat gelir sahibi	58.3 14	41.7 10		100.0 24
İşsiz	52.8 57	46.3 50	0.9 1	100.0 108
Sporcu, sanatçı		100.0 1		100.0 1
Amele, inşaat işçisi	51.3 96	48.7 91		100.0 187
Seyyar satıcı	49.2 29	50.8 30		100.0 59
Pazarıcı	42.9 3	42.9 3	14.3 1	100.0 7
Usta	55.6 10	44.4 8		100.0 18
Çiçekçi		100.0 1		100.0 1
Şoför	33.3 4	66.7 8		100.0 12
Cevapsız	31.6 6	47.4 9	21.1 4	100.0 19
TOPLAM	46.4 580	52.2 652	1.4 18	100.0 1250

Tablo:251. Göç Edilen Yıllara Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı)

Göç etme yılı	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
83 öncesi	27.3 90	70.6 233	2.1 7	100.0 330
83-90 arası	45.5 221	53.1 258	1.4 7	100.0 486
91	58.5 48	41.5 34		100.0 82
92	61.8 63	37.3 38	1.0 1	100.0 102
93	58.5 55	38.3 36	3.2 3	100.0 94
94	61.0 36	39.0 23		100.0 59
95	75.7 28	24.3 9		100.0 37
96	59.4 19	40.6 13		100.0 32
97	70.8 17	29.2 7		100.0 24
Cevapsız	75.0 3	25.0 1		100.0 4
TOPLAM	46.4 580	52.2 652	1.4 18	100.0 1250

Tablo:252. Göç Sebeplerine Göre Köye Geri Dönme İsteği (Batı)

Göç sebepleri	Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?			
	Evet % n	Hayır % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İşsizlik	43.3 170	56.0 220	0.8 3	100.0 393
Ekonomik şartların bozulması	34.6 119	64.2 221	1.2 4	100.0 344
Örgüt etkisiyle(can güvenliği)	55.7 54	41.2 40	3.1 3	100.0 97
Devletin etkisiyle	74.7 133	23.0 41	2.2 4	100.0 178
Ağa baskısı		100.0 4		100.0 4
Kan davası	34.5 10	62.1 18	3.4 1	100.0 29
Köy korucularının baskısı	64.3 54	35.7 30		100.0 84
Diğer	27.4 23	70.2 59	2.4 2	100.0 84
Örgüt ve devlet	50.0 6	50.0 6		100.0 12
Cevapsız	44.0 11	52.0 13	4.0 1	100.0 25
TOPLAM	46.4 580	52.2 652	1.4 18	100.0 1250

Tablo:253. Cinsiyete Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı)

Cinsiyet	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?									
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldıran % n	Tam demokatik bir Türkiye sorunları çözer % n	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur % n	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer % n	Sorunları çözümlenemez % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
Erkek	52.6 520	30.1 297	2.5 25	0.8 8	6.7 66	3.8 38	3.4 34	100.0 988		
Kadın	63.0 165	17.9 47	0.4 1	1.1 3	9.2 24	2.3 6	6.1 16	100.0 262		
TOPLAM	54.8 685	27.5 344	2.1 26	0.9 11	7.2 90	3.5 44	4.0 50	100.0 1250		

Tablo:254. Eğitim Durumuna Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı)

Eğitim	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?									
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi . sorunları da ortadan kaldırır % n	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer % n	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur % n	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer % n	Sorunlarımız hiç çözümlenemez % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
İlkokul	53.9 322	32.7 195	1.8 11	0.8 5	4.9 29	2.7 16	3.2 19	100.0 597		
Ortaokul	48.9 67	24.8 34	5.8 8	0.7 1	9.5 13	5.8 8	4.4 6	100.0 137		
Lise	45.3 43	33.7 32		1.1 1	12.6 12	6.3 6	1.1 1	100.0 95		
Üniversite	50.0 12	29.2 7	4.2 1		8.3 2	8.3 2		100.0 24		
Okur-yazar	68.1 94	17.4 24	2.2 3	0.7 1	5.1 7	3.6 5	2.9 4	100.0 138		
Okur-yazar değil	61.6 138	16.1 36	1.3 3	0.4 1	11.2 25	1.8 4	7.6 17	100.0 224		
Halen okuyor	23.5 4	52.9 9		5.9 1	5.9 1	11.8 2		100.0 17		
Cevapsız	27.8 5	38.9 7		5.6 1	5.6 1	5.6 1	16.7 3	100.0 18		
Toplam	54.8 685	27.5 344	2.1 26	0.9 11	7.2 90	3.5 44	4.0 50	100.0 1250		

Tablo:255. Yaş Dağılımına Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı)

Yaş	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?									
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırıır % n	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer % n	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur % n	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer % n	Sorunlarımız hiç çözümlenemez % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
18-25 arası	51.9 110	25.0 53	1.9 4	0.5 1	11.3 24	4.7 10	4.7 10	100.0 212		
26-30 arası	50.3 83	32.7 54	2.4 4	1.2 2	7.3 12	2.4 4	3.6 6	100.0 165		
31-40 arası	54.9 189	27.9 96	1.2 4	1.7 6	7.0 24	3.8 13	3.5 12	100.0 344		
41-50 arası	55.5 182	29.0 95	2.7 9		5.5 18	2.4 8	4.9 16	100.0 328		
51 ve üzeri	60.2 121	22.9 46	2.5 5	1.0 2	6.0 12	4.5 9	3.0 6	100.0 201		
Toplam	54.8 685	27.5 344	2.1 26	0.9 11	7.2 90	3.5 44	4.0 50	100.0 1250		

Tablo:256. Gelir Seviyesine Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı)

Gelir	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?									
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırılr % n	Tam demorkatik bir Türkiye sorunları çözer % n	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur % n	Yerel yönetimlerle yetki devri sorunları çözer % n	Sorunlarımız hiç çözümlenemez % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
17 milyondan az	59.3 181	20.7 63	1.0 3	0.3 1	8.9 27	3.6 11	6.2 19	100.0 305		
18-30 milyon arası	54.8 232	29.3 124	1.4 6	0.2 1	6.9 29	3.5 15	3.8 16	100.0 423		
31-50 milyon arası	52.7 149	31.1 88	1.8 5	2.5 7	5.7 16	3.2 9	3.2 9	100.0 283		
51-80 milyon arası	46.8 59	32.5 41	5.6 7	0.8 1	7.1 9	6.3 8	0.8 1	100.0 126		
81-150 milyon arası	58.0 29	22.0 11	10.0 5	2.0 1	6.0 3		2.0 1	100.0 50		
151 milyondan fazla	81.8 9	18.2 2						100.0 11		
Cevapsız	50.0 26	28.8 15			11.5 6	1.9 1	7.7 4	100.0 52		
Toplam	54.8 685	27.5 344	2.1 26	0.9 11	7.2 90	3.5 44	4.0 50	100.0 1250		

Tablo:257. Meslek Gruplarına Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı)

Meslek	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?									
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır % n	Tam demokatik bir Türkiye sorunları çözer % n	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur % n	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer % n	Sorunlarımızı hiç çözümlenemez % n	Diğer % n	Cevap siz % n	Toplam % n		
Özel sektörde memur	71.4 5	14.3 1			14.3 1			100.0 7		
Kamu sektöründe memur	44.4 4	33.3 3			11.1 1	11.1 1		100.0 9		
Özel sektörde işçi	60.7 153	25.8 65	1.2 3	0.8 2	6.0 15	1.6 4	4.0 10	100.0 252		
Kamu sektöründe işçi	35.3 6	52.9 9			5.9 1		5.9 1	100.0 17		
Uzmanlık gerektiren meslekler	21.4 3	64.3 9	7.1 1	7.1 1				100.0 14		
Küçük/orta ticaret	54.5 122	28.1 63	5.4 12	1.3 3	4.0 9	3.6 8	3.1 7	100.0 224		
Tarım	71.4 5	28.6 2						100.0 7		
Hayvancılık	75.0 3				25.0 1			100.0 4		
Büyük ölçekli ticaret	50.0 2	50.0 2						100.0 4		
Emekli	67.5 27	20.0 8	2.5 1	2.5 1	5.0 2	5.0 2		100.0 40		
Ev kadını	66.8 137	13.2 27	0.5 1	1.0 2	9.8 20	1.5 3	7.3 15	100.0 205		
Öğrenci	25.8 8	41.9 13	3.2 1		16.1 5			100.0 31		
İşsiz fakat gelir sahibi	54.2 13	29.2 7	4.2 1	4.2 1		4.2 1	4.2 1	100.0 24		

Tablo:257. Devamı

Meslek	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?									
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır % n	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer % n	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur % n	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer % n	Sorunlarımızı hiç çözümlenemez % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
İşsiz	54.6 59	34.3 37			3.7 4	3.7 4	3.7 4	100.0 108		
Sporcu, sanatçı vs.			100.0 1					100.0 1		
Amele, inşaat işçisi	41.7 78	38.0 71	1.6 3	1.1 2	10.2 19	3.7 7	3.7 7	100.0 187		
Seyyar satıcı	54.2 32	22.0 13	1.7 1		11.9 7	8.5 5	1.7 1	100.0 59		
Pazarıcı	57.1 4	28.6 2				14.3 1		100.0 7		
Usta	66.7 12	11.1 2			5.6 1	11.1 2	5.6 1	100.0 18		
Çiçekçi	100.0 1							100.0 1		
Şoför	58.3 7	41.7 5						100.0 12		
Cevapsız	21.1 4	26.3 5	5.3 1		21.1 4	10.5 2	15.8 3	100.0 19		
TOPLAM	54.8 685	27.5 344	2.1 26	0.9 11	7.2 90	3.5 44	4.0 50	100.0 1250		

Tablo:258. Göç Edilen Yıllara Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı)

Göç etme yılı	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?									
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları ortadan kaldırmak için % n	Tam demokratik bir Türkiye sorunları üzer % n	Askeri tedbirlerle sorunları hallolur % n	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları üzer % n	Sorunlarını hiç çözülmez % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
83 öncesi	63.3 209	20.9 69	2.1 7	0.6 2	5.2 17	4.2 14	3.6 12	100.0 330		
83-90 arası	53.3 259	29.2 142	2.5 12	0.2 1	7.2 35	2.7 13	4.9 24	100.0 486		
91	53.7 44	35.4 29	1.2 1	2.4 2	4.9 4	1.2 1	1.2 1	100.0 82		
92	46.1 47	37.3 38	2.0 2	1.0 1	7.8 8	2.9 3	2.9 3	100.0 102		
93	39.4 37	34.0 32	1.1 1	4.3 4	8.5 8	6.4 6	6.4 6	100.0 94		
94	57.6 34	22.0 13	1.7 1		11.9 7	5.1 3	1.7 1	100.0 59		
95	54.1 20	24.3 9	2.7 1		16.2 6	2.7 1		100.0 37		
96	56.3 18	25.0 8	3.1 1	3.1 1	3.1 1	6.3 2	3.1 1	100.0 32		
97	58.3 14	16.7 4			12.5 3	4.2 1	8.3 2	100.0 24		
Cevapsız	75.0 3				25.0 1			100.0 4		
Toplam	54.8 685	27.5 344	2.1 26	0.9 11	7.2 90	3.5 44	4.0 50	100.0 1250		

Tablo:259. Göç Sebeplerine Göre Bölge Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Batı)

Göç sebepleri	Bölge sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?									
	İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları ortadan kaldıran % n	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer % n	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur % n	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer % n	Sorunlarımız hiç çözülmez % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
İşsizlik	65.1 256	18.1 71	2.0 8	0.8 3	5.9 23	4.1 16	4.1 16	100.0 393		
Ekonomik şartların bozulması	61.6 212	28.5 98	1.2 4		4.1 14	1.5 5	3.2 11	100.0 344		
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	55.7 54	17.5 17	7.2 7		9.3 9	4.1 4	6.2 6	100.0 97		
Devletin etkisiyle	25.3 45	52.2 93	1.1 2	2.2 4	12.9 23	3.9 7	2.2 4	100.0 178		
Ağa baskısı	25.0 1	50.0 2					25.0 1	100.0 4		
Kan davası	55.2 16	24.1 7	6.9 2		6.9 2	3.4 1	3.4 1	100.0 29		
Köy korucularının baskısı	45.2 38	27.4 23	2.4 2	2.4 2	8.3 7	10.7 9	3.6 3	100.0 84		
Diğer	53.6	31.0	1.2	2.4	3.6	2.4	6.0	100.0		
Orgüt ve devlet	33.3 4	16.7 2	1	2	3	2	5	84		
Cevapsız	56.0 14	20.0 5			41.7 5		8.3 1	100.0 12		
TOPLAM	54.8 685	27.5 344	2.1 26	0.9 11	7.2 90	3.5 44	4.0 50	100.0 1250		

Tablo:260. Cinsiyete Göre Çocukların Eğitimi (Batı)

Cinsiyet	Çocuklarının eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?						
	Çocukla- rının o- kumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocuk- larının oku- masını iste- rim, kızlarının istemem % n	Okuma- sındansa bir iş bulup çalışmasını tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Erkek	39.5 390	40.8 403	5.7 56	3.4 34	3.2 32	7.4 73	100.0 988
Kadın	33.6 88	43.9 115	9.2 224	4.2 11	2.3 6	6.9 18	100.0 262
TOPLAM	38.2 478	41.4 518	6.4 80	3.6 45	3.0 38	7.3 91	100.0 1250

Tablo:261. Eğitim Durumuna Göre Çocukların Eğitimi (Batı)

Eğitim	Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?									
	Çocuklarının okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocuklarının okumasını isterim, kızlarının istemem % n	Okuma-sindansa bir iş bulup çalışmasını tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n			
İlkokul	39.4 235	44.1 263	5.5 33	1.8 11	2.7 16	6.5 39	100.0 597			
Ortaokul	37.2 51	38.7 53	6.6 9	5.8 8	2.2 3	9.5 13	100.0 137			
Lise	55.8 53	30.5 29	2.1 2	1.1 1		10.5 10	100.0 95			
Üniversite	50.0 12	29.2 7	4.2 1	4.2 1	4.2 1	8.3 2	100.0 24			
Okur-yazar	31.2 43	40.6 56	10.9 15	7.2 10	6.5 9	3.6 5	100.0 138			
Okur-yazar değil	31.7 71	44.6 100	8.5 19	4.9 11	3.1 7	7.1 16	100.0 224			
Halen okuyor	47.1 8	29.4 5		5.9 1	5.9 1	11.8 2	100.0 17			
Cevapsız	27.8 5	27.8 5	5.6 1	11.1 2	5.6 1	22.2 4	100.0 18			
Toplam	38.2 478	41.4 518	6.4 80	3.6 45	3.0 38	7.3 91	100.0 1250			

Tablo:262. Yaş Dağılımına Göre Çocukların Eğitimi (Batı)

Yaş	Çocuklarımızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?							
	Çocuklarımızın Okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocuklarımızın okumasını isterim, kızlarımızın istemem % n	Okumaya bir iş bulup çalışmasını tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
18-25 arası	41.5 88	30.7 65	7.1 15	1.4 3	2.4 5	17.0 36	100.0 212	
26-30 arası	39.4 65	40.0 66	6.7 11	1.8 3	3.0 5	9.1 15	100.0 165	
31-40 arası	39.0 134	46.2 159	5.5 19	4.7 16	1.7 6	2.9 10	100.0 344	
41-50 arası	35.1 115	46.6 153	6.4 21	3.0 10	4.0 13	4.9 16	100.0 328	
51 ve üzeri	37.8 76	37.3 75	7.0 14	6.5 13	4.5 9	7.0 14	100.0 201	
Toplam	38.2 478	41.4 518	6.4 80	3.6 45	3.0 38	7.3 91	100.0 1250	

Tablo:263. Gelir Seviyesine Göre Çocukların Eğitimi (Batı)

Gelir	Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?									
	Çocuklarının okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocuk-ların oku-masını isterim, kızların istemem % n	Okuma-sındansa bir iş bulup çalışmasını tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n			
17 milyondan az	29.8 91	43.0 131	14.4 44	1.3 4	3.6 11	7.9 24	100.0 305			
18-30 milyon arası	34.0 144	48.2 204	3.1 13	3.3 14	4.3 18	7.1 30	100.0 423			
31-50 milyon arası	47.0 133	38.2 108	3.2 9	4.6 13	1.1 3	6.0 17	100.0 283			
51-80 milyon arası	46.8 59	31.0 39	4.8 6	7.9 10	3.2 4	6.3 8	100.0 126			
81-150 milyon arası	46.0 23	32.0 16	8.0 4	6.0 3		8.0 4	100.0 50			
151 milyondan fazla	45.5 5	54.5 6					100.0 11			
Cevapsız	44.2 23	26.9 14	7.7 4	1.9 1	3.8 2	15.4 8	100.0 52			
Toplam	38.2 478	41.4 518	6.4 80	3.6 45	3.0 38	7.3 91	100.0 1250			

Tablo.264. Meslek Gruplarına Göre Çocukların Eğitimi (Batı)

Meslek	Çocuklarının eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?									
	Çocuklarının okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocukların okumasını isterim, kızların okumasını istemem % n	Okuma-sımdansa bir iş bulup çalışmasını tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n			
Özel sektörde memur	42.9 3	28.6 2				28.6 2	100.0 7			
Kamu sektöründe memur	33.3 3	55.6 5				11.1 1	100.0 9			
Özel sektörde işçi	38.9 98	39.7 100	3.6 9	4.0 10	4.0 10	9.9 25	100.0 252			
Kamu sektöründe işçi	52.9 9	29.4 5	5.9 1			11.8 2	100.0 17			
Uzmanlık gerektiren meslekler	71.4 10	28.6 4					100.0 14			
Küçük/orta ticaret	39.7 89	42.4 95	4.5 10	4.5 10	3.6 8	5.4 12	100.0 224			
Tanım	57.1 4	28.6 2	14.3 1				100.0 7			
Hayvancılık	50.0 2			25.0 1		25.0 1	100.0 4			
Büyük ölçekli ticaret	50.0 2	50.0 2					100.0 4			
Emekli	52.5 21	30.0 12	2.5 1	5.0 2		10.0 4	100.0 40			
Ev kadını	32.7 67	45.4 93	11.2 23	4.4 9	2.0 4	4.4 9	100.0 205			
Öğrenci	58.1 18	22.6 7	3.2 1	3.2 1		12.9 4	100.0 31			
İşsiz fakat gelir sahibi	33.3 8	37.5 9	20.8 5	4.2 1	4.2 1		100.0 24			

Tablo:264. Devamı

Meslek	Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?									
	Çocuklarının okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocuklarının okumasını isterim, kızlarının istemem % n	Okuma-bulup çalışmasını tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n			
İşsiz	38.0 41	39.8 43	8.3 9	2.8 3	3.7 4	7.4 8	100.0 108			
Sporcu, sanatçı vs.		100.0 1					100.0 1			
Amele, inşaat işçisi	34.8 65	48.1 90	5.9 11	0.5 1	4.8 9	5.9 11	100.0 187			
Seyyar satıcı	42.4 25	39.0 23	3.4 2	5.1 3	3.4 2	6.8 4	100.0 59			
Pazarıcı	28.6 2	14.3 1	42.9 3	14.3 1			100.0 7			
Usta	16.7 3	50.0 9	16.7 3	5.6 1		11.2 2	100.0 18			
Çiçekçi	100.0 1						100.0 1			
Şoför	8.3 1	83.3 10	8.3 1				100.0 12			
Cevapsız	31.6 6	26.3 5		10.5 2		31.6 6	100.0 19			
TOPLAM	38.2 478	41.4 518	6.4 80	3.6 45	3.0 38	7.3 91	100.0 1250			

Tablo:265. Göç Edilen Yıllara Göre Çocukların Eğitimi (Batı)

Göç etme yılı	Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?									
	Çocuklarının okumasını isterim % n	Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum % n	Okusalar da okumasalar da ne farkedecek % n	Erkek çocuklarının okumasını isterim, kızlarının istemem % n	Okuma-sındansa bir iş bulup çalışmasını tercih ederim % n	Cevapsız % n	Toplam % n			
83 öncesi	35.5 117	48.2 159	4.2 14	2.1 7	2.7 9	7.3 24	100.0 330			
83-90 arası	41.4 201	38.1 185	6.8 33	3.9 19	2.9 14	7.0 34	100.0 486			
91	46.3 38	36.6 30	8.5 7	3.7 3		4.9 4	100.0 82			
92	42.2 43	33.3 34	5.9 6	5.9 6	5.9 6	6.9 7	100.0 102			
93	23.4 22	50.0 47	10.6 10	4.3 4	4.3 4	7.4 7	100.0 94			
94	32.2 19	40.7 24	11.9 7	3.4 2	5.1 3	6.8 4	100.0 59			
95	29.7 11	45.9 17	2.7 1	8.1 3	5.4 2	8.1 3	100.0 37			
96	37.5 12	43.8 14	3.1 1	3.1 1		12.5 4	100.0 32			
97	54.2 13	29.2 7	4.2 1			12.5 3	100.0 24			
Cevapsız	50.0 2	25.0 1				25.0 1	100.0 4			
Toplam	38.2 478	41.4 518	6.4 80	3.6 45	3.0 38	7.3 91	100.0 1250			

Tablo:266. Göç Sebeplerine Göre Çocukların Eğitimi (Batı)

Göç sebepleri	Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz?													
	Çocuklarının okumasını isterim		Ekonomik şartlar müsait olduğu müddetçe okuturum		Okusalar da okumasalar da ne farkedecek		Erkek çocuklarının okumasını isterim, kızlarının istemem		Okumasa bir iş bulup çalışmasını tercih ederim		Cevapsız		Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
İşsizlik	35.9	141	4.1	16	2.5	10	2.8	11	9.4	37	100.0	393		
Ekonomik şartların bozulması	36.9	127	44.8	154	5.8	20	3.5	12	6.7	23	100.0	344		
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	25.8	25	29.9	29	8.2	8	6.2	6	10.3	10	100.0	97		
Devletin etkisiyle	48.3	86	36.0	64	9.6	17	1.1	2	3.9	7	100.0	178		
Ağa baskısı	75.0	3	25.0	1							100.0	4		
Kan davası	34.5	10	37.9	11	13.8	4	10.3	3			100.0	29		
Köy korucularının baskısı	26.2	22	51.2	43	13.1	11	1.2	4	3.6	3	100.0	84		
Diğer	56.0	47	31.0	26	3.6	3			9.5	8	100.0	84		
Örgüt ve devlet	33.3	4	33.3	4	8.3	1	8.3	1	16.7	2	100.0	12		
Cevapsız	52.0	13	32.0	8			4.0	1	4.0	1	100.0	25		
TOPLAM	38.2	478	41.4	518	6.4	80	3.6	45	7.3	91	100.0	1250		

Tablo:267. Cinsiyete Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)

Cinsiyet	Göç etme nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?												Toplam	
	Örgüt	Devlet	Asker- polis	Ağa	Köylüler im	Köy Korucul arı	Afet	Ekonom ik sıkıntı	Örgüt- devlet	Kendim	Diğer	Cevap- sız	%	%
Erkek	7.2 71	36.1 357	2.0 20	0.7 7	2.1 21	5.6 55	0.4 4	18.7 185	3.2 32	4.1 41	14.5 143	5.3 52	100.0 988	
Kadın	5.0 13	34.0 89	0.8 2	0.4 1	1.9 5	5.3 14		17.2 45	1.9 5	2.7 7	20.6 54	10.3 27	100.0 262	
Toplam	6.7 84	35.7 446	1.8 22	0.6 8	2.1 26	5.5 69	0.3 4	18.4 230	3.0 37	3.8 48	15.8 197	6.3 79	100.0 1250	

Tablo:268. Eğitim Durumuna Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)

Eğitim	Göç etme nedenlerinin sorumluların sızce kimlerdir?													
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylüle rim	Köy koru-cuları	Afet	Ekono-mik sıkıntı	Örgüt-devlet	Kendim	Diğer	Cevap-sız	Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
İlkokul	5.2	35.2	1.0	0.2	2.3	6.5		21.8	2.8	3.9	15.7	5.4	100.0	597
	31	210	6	1	14	39		130	17	23	94	32		
Ortaokul	10.2	39.4	1.5		2.2	3.6	2.2	17.5	2.9	5.1	10.2	5.1	100.0	137
	14	54	2		3	5	3	24	4	7	14	7		
Lise	2.1	35.8	2.1	2.1	2.1	1.1	1.1	16.8	3.2	5.3	17.9	10.5	100.0	95
	2	34	2	2	2	1	1	16	3	5	17	10		
Universite	4.2	37.5	4.2					4.2	4.2	12.5	29.2	4.2	100.0	24
	1	9	1					1	1	3	7	1		
Okur-yazar	15.2	39.9	2.2	2.2	1.4	4.3		15.9	1.4	2.9	11.6	2.9	100.0	138
	21	55	3	3	2	6		22	2	4	16	4		
Okur-yazar değil	5.8	34.4	2.7	0.4	2.2	7.1		14.7	4.5	2.2	17.4	8.5	100.0	224
	13	77	6	1	5	16		33	10	5	39	19		
Halen okuyor		23.5	5.9					5.9		5.9	52.9	5.9	100.0	17
		4	1					1		1	9	1		
Cevapsız	11.1	16.7	5.6	5.6		11.1		16.7			5.6	27.8	100.0	18
	2	3	1	1	2	2		3			1	5		
Toplam	6.7	35.7	1.8	0.6	2.1	5.5	0.3	18.4	3.0	3.8	15.8	6.3	100.0	1250
	84	446	22	8	26	69	4	230	37	48	197	79		

Tablo:269. Yaş Dağılımına Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)

Yaş	Göç etme nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?													
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylü-erim	Köy korucuları	Afet	Ekonomik sıkıntı	Örgüt-devlet	Kendim	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	
18-25 arası	9.4	30.2	2.4	0.9	1.4	4.2		17.9	3.8	2.8	17.9	9.0	100.0	
	20	64	5	2	3	9		38	8	6	38	18	212	
26-30 arası	1.8	44.8	1.2		2.4	4.2		15.8	1.8	3.6	17.6	6.7	100.0	
	3	74	2		4	7		26	3	6	29	11	165	
31-40 arası	6.4	38.4	2.0	0.6	1.7	3.8	0.6	18.9	3.5	4.7	13.7	5.8	100.0	
	22	132	7	2	6	13	2	65	12	16	47	20	344	
41-50 arası	6.1	36.0	1.5	0.6	2.1	9.5	0.6	21.6	1.2	3.0	13.7	4.0	100.0	
	20	118	5	2	7	31	2	71	4	10	45	13	328	
51 ve üzeri	9.5	28.9	1.5	1.0	3.0	4.5		14.9	5.0	5.0	18.9	8.0	100.0	
	19	58	3	2	6	9		30	10	10	38	16	201	
Toplam	6.7	35.7	1.8	0.6	2.1	5.5	0.3	18.4	3.0	3.8	15.8	6.3	100.0	
	84	446	22	8	26	69	4	230	37	48	197	79	1250	

Tablo:270. Gelir Seviyesine Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)

Gelir	Göç etme nedenlerinizin sorumlulan sizce kimlerdir?															
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylüle rim	Köy-korucuları	Afet	Ekonomik sıkıntı	Örgüt-devlet	Kendim	Diğer	Cevapsız	Toplam			
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%			
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n			
17 milyondan az	4.9	35.4	1.6	0.7	2.6	12.8		17.4	2.0	2.0	14.4	6.2	100.0			
	15	108	5	2	8	39		53	6	6	44	19	305			
18-30 milyon arası	5.9	39.7	2.4	0.5	1.9	4.5	0.2	18.0	2.6	4.7	14.9	4.7	100.0			
	25	168	10	2	8	19	1	76	11	20	63	20	423			
31-50 milyon arası	6.7	32.9	1.8	0.7	0.7	3.2	0.4	20.8	4.2	3.5	15.9	9.2	100.0			
	19	93	5	2	2	9	1	59	12	10	45	26	283			
51-80 milyon arası	11.9	28.6	0.8	0.8	4.0		0.8	15.9	3.2	6.3	21.4	6.3	100.0			
	15	36	1	1	5		1	20	4	8	27	8	126			
81-150 milyon arası	10.0	40.0	2.0				2.0	14.0	6.0	4.0	20.0	2.0	100.0			
	5	20	1				1	7	3	2	10	1	50			
151 milyondan fazla		45.5			9.1			18.2	9.1	9.1	9.1		100.0			
		5			1			2	1	1	1		11			
Cevapsız	9.6	30.8		1.9	3.8	3.8		25.0		1.9	13.5	9.6	100.0			
	5	16		1	2	2		13		1	7	5	52			
Toplam	6.7	35.7	1.8	0.6	2.1	5.5	0.3	18.4	3.0	3.8	15.8	6.3	100.0			
	84	446	22	8	26	69	4	230	37	48	197	79	1250			

Tablo:271. Meslek Gruplarına Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)

Meslek	Göç etme nedenlerinizin sorumlulan sizce kimlerdir?													
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylülerim	Köy korucuları	Afet	Ekonomik sıkıntı	Örgüt devlet	Kendim	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
Özel sektörde memur		28.6 2			14.3 1			28.6 2			28.6 2		100.0 7	
Kamu sektöründe memur	11.1 1	22.2 2					33.3 3		22.2 2	11.1 1			100.0 9	
Özel sektörde işçi	8.7 22	37.7 95	1.2 3	0.4 1	2.4 6	2.8 7	0.4 1	19.4 49	4.0 10	3.6 9	12.7 32	6.7 17	100.0 252	
Kamu sektöründe işçi	5.9 1	35.3 6					5.9 1	17.6 3		5.9 1	5.9 1	23.5 4	100.0 17	
Uzmanlık gerektiren meslekler	7.1 1	57.1 8						28.6 4		7.1 1			100.0 14	
Küçük/orta ticaret	5.8 13	29.9 67	2.7 6		3.6 8	4.9 11	0.9 2	22.3 50	2.2 5	4.9 11	15.6 35	7.1 16	100.0 224	
Tarım		28.6 2						42.9 3	14.3 3		14.3 3		100.0 7	
Hayvancılık	25.0 1	25.0 1						25.0 1	25.0 1				100.0 4	
Büyük ölçekli ticaret	50.0 2	25.0 1						25.0 1					100.0 4	
Emekliler	10.0 4	32.5 13	2.5 1			2.5 1		15.0 6		10.0 4	25.0 10	2.5 1	100.0 40	
Ev kadını	4.4 9	35.1 72	0.5 1		2.0 4	6.8 14		16.6 34	2.0 4	2.4 5	19.5 40	10.7 22	100.0 205	
Öğrenciler	3.2 1	35.5 11	6.5 2	3.2 1	3.2 1			6.5 2	3.2 1		35.5 11	3.2 1	100.0 31	
İşsiz fakat gelir sahibi	8.3 2	45.8 11	4.2 1	4.2 1	8.3 2			12.5 3		8.3 2	8.3 2		100.0 24	
İşsiz	7.4 8	42.6 46	1.9 2	1.9 2				16.7 18	2.8 3	5.6 6	13.9 15	7.4 8	100.0 108	

Tablo:271. Devamı

Meslek	Göç etme nedenlerinizin sorumlulan sizce kimlerdir?													
	Orgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylülerim	Köy korucuları	Afet	Ekonomik sıkıntı	Orgüt-devlet	Kendim	Diğer	Cevapsız	Toplam	
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	
Sporcu, sanatçı vs.		100.0											100.0	
		1											1	
Amele, inşaat işçisi	5.9	40.1	1.6	0.5	1.6	13.9		13.9	2.7	0.5	17.6	1.6	100.0	
	11	75	3	1	3	26		26	5	1	33	33	187	
Seyyarsatıcı	5.1	27.1	1.7	1.7	1.7	11.9		27.1	8.5	5.1	8.5	1.7	100.0	
	3	16	1	1	1	7		16	5	3	5	1	59	
Pazarıcı	28.6	57.1	14.3						.				100.0	
	2	4	1										7	
Usta		44.4				5.6		11.1	5.6	5.6	22.2	5.6	100.0	
		8				1		2	1	1	4	1	18	
Çiçekçi								100.0					100.0	
								1					1	
Şoför		8.3	8.3			8.3		50.0			25.0		100.0	
		1	1			1		6			3		12	
Cevapsız	15.8	21.1		5.3		5.3		10.5		5.3	10.5	26.3	100.0	
	3	4		1		1		2		1	2	5	19	
TOPLAM	6.7	35.7	1.8	0.6	2.1	5.5	0.3	18.4	3.0	3.8	15.8	6.3	100.0	
	84	446	22	8	26	69	4	230	37	48	197	79	1250	

Tablo:272. Göç Edilen Yıllara Göre Göç Etme Sorumluları(Batı)

Göç etme yılı	Göç etme nedenlerinin sorumluları sizce kimlerdir?													
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylüler	Köy korucuları	Afet	Ekonomik sıkıntı	Örgüt-devlet	Kendim	Diğer	Cevapsız	Toplam	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
83 öncesi	4.5	27.9	0.9	0.6	2.4	0.3	0.3	24.5		6.1	23.9	8.5	100.0	330
83-90 arası	5.8	36.0	1.6	0.6	2.1	4.5		19.1	3.9	3.5	15.2	7.6	100.0	486
91	7.3	41.5	3.7		2.4	9.8		13.4	3.7	1.2	14.6	2.4	100.0	82
92	11.8	42.2		2.9	2.0	12.7	1.0	12.7	3.9	1.0	8.8	1.0	100.0	102
93	11.7	45.7	1.1		2.1	12.8	2.1	8.5	4.3	1.1	6.4	4.3	100.0	94
94	6.8	35.6	6.8			16.9		15.3	1.7	5.1	6.8	5.1	100.0	59
95	18.9	40.5	5.4		5.4			8.1	10.8	2.7	8.1		100.0	37
96	3.1	37.5	3.1		3.1			25.0	3.1	9.4	9.4	6.3	100.0	32
97		41.7						12.5	4.2	4.2	29.2	8.3	100.0	24
Cevapsız		25.0			25.0			25.0					100.0	4
Toplam	6.7	35.7	1.8	0.6	2.1	5.5	0.3	18.4	3.0	3.8	15.8	6.3	100.0	1250
	84	446	22	8	26	69	4	230	37	48	197	79		

Tablo:273. Göç Sebeplerine Göre Göç Etme Sorumluları (Batı)

Göç sebepleri	Göç etme nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir?														Toplam	
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Köylülerim	Köy korucuları	Afet	Ekonomik sıkıntı	Örgüt-devlet	Ken-dim	Diğer	Cevap-sız	%	n	%	n
İşsizlik	2.5 10	37.2 146	1.8 7	0.5 2	0.3 1	0.5 2		26.2 103	1.8 7	5.1 20	16.3 64	7.9 31	100.0 393			
Ekonomik şartların bozulması	3.2 11	29.7 102	1.5 5	0.6 2	1.5 5	0.6 2	0.3 1	32.6 112	1.2 4	4.1 14	18.9 65	6.1 21	100.0 344			
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	51.5 50	22.7 22		1.0 1	1.0 1	2.1 2			15.5 15	1.0 1	3.1 3	2.1 2	100.0 97			
Devletin etkisiyle	2.8 5	79.8 142	2.2 4	0.6 1	0.6 1	2.8 5		1.1 2	2.2 4		5.1 9	2.8 5	100.0 178			
Ağa baskısı				50.0 2	25.0 1						25.0 1		100.0 4			
Kan davası	6.9 2	6.9 2	3.4 1		41.4 12	13.8 4				3.4 1	24.1 7		100.0 29			
Köy korucularının baskısı	1.2 1	15.5 13	2.4 2		2.4 2	61.9 52		1.2 1		3.6 3	9.5 8	2.4 2	100.0 84			
Diğer	3.6 3	14.3 12	2.4 2		1.2 1	2.4 2	3.6 3	10.7 9	2.4 2	9.5 8	41.7 35	8.3 7	100.0 84			
Örgüt ve devlet	8.3 1	16.7 2						8.3 1	41.7 5	8.3 1	16.7 2		100.0 12			
Cevapsız	4.0 1	20.0 5	4.0 1		8.0 2			8.0 2			12.0 3	44.0 11	100.0 25			
TOPLAM	6.7 84	35.7 446	1.8 22	0.6 8	2.1 26	5.5 69	0.3 4	18.4 230	3.0 37	3.8 48	15.8 197	6.3 79	100.0 1250			

Tablo:274 . Cinsiyete Göre Yerli Halk İle İlişkiler(Batı)

Cinsiyet	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabul- lenemiyor- lar, iş ver- mek iste- miyorlar %	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar %	Gayet iyi, yardımcı oldular %	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin %	Ne iyi ne kötü %	Bizim de- mağdur ol- duğumuzu görüyorsunuz %	Diğer %	Cevapsız %	Toplam %	
Erkek	11.1 110	14.5 143	24.8 245	0.5 5	36.7 363	3.0 30	6.8 67	2.5 25	100.0 988	
Kadın	9.2 24	11.5 30	19.1 50	1.1 3	34.7 91	3.4 9	17.2 45	3.8 10	100.0 262	
Toplam	10.7 134	13.8 173	23.6 295	0.6 8	36.3 454	3.1 39	9.0 112	2.8 35	100.0 1250	

Tablo:275. Eğitim Durumuna Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı)

Eğitim	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabul- lenemiyorlar iş vermek istemiyorlar % n	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar % n	Gayet iyi, yardımcı oldular % n	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin % n	Ne iyi ne kötü % n	Bizim de mağdur ol- duğumuzu görüyorsunuz % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İlkokul	9.5 57	15.9 95	22.1 132	0.2 1	40.4 241	3.2 19	6.7 40	2.0 12	100.0 597	
Ortaokul	10.9 15	16.8 23	29.9 41		26.3 36	3.6 5	9.5 13	2.9 4	100.0 137	
Lise	13.7 13	12.6 12	31.6 30	1.1 1	27.4 26	1.1 1	9.5 9	3.2 3	100.0 95	
Üniversite	8.3 2	12.5 3	29.2 7	4.2 1	33.3 8		8.3 2	4.2 1	100.0 24	
Okur-yazar	13.0 18	12.3 17	23.2 32		39.1 54	2.2 3	6.5 9	3.6 5	100.0 138	
Okur-yazar değil	11.2 25	9.4 21	21.0 47	1.8 4	35.3 79	4.5 10	14.3 32	2.7 6	100.0 224	
Halen okuyor	5.9 1	11.8 2	23.5 4		29.4 5	5.9 1	23.5 4		100.0 17	
Cevapsız	16.7 3		11.1 2	5.6 1	27.8 5		16.7 3	22.2 4	100.0 18	
Toplam	10.7 134	13.8 173	23.6 295	0.6 8	36.3 454	3.1 39	9.0 112	2.8 35	100.0 1250	

Tablo:276. Yaş Dağılımına Göre Yerli Halk ile İlişkiler (Batı)

Yaş	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?																	
	Bizi kabul- lenemiyor- lar, iş ver- mek iste- miyorlar %	n	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar %	n	Gayet iyi, yardımcı oldular %	n	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin %	n	Ne iyi ne kötü %	n	Bizim de mağdur olduğumuzu görüyorsunuz %	n	Diğer %	n	Cevapsız %	n	Toplam %	n
18-25 arası	12.3	26	13.2	28	21.7	46	0.5	1	34.0	72	4.2	9	10.8	23	3.3	7	100.0	212
26-30 arası	10.3	17	9.1	15	22.4	37	0.6	1	39.4	65	2.4	4	10.9	18	4.8	8	100.0	165
31-40 arası	9.6	33	11.9	41	21.8	75	0.9	3	41.3	142	2.9	10	9.9	34	1.7	6	100.0	344
41-50 arası	12.8	42	20.7	68	21.6	71	0.3	1	31.1	102	4.0	13	6.4	21	3.0	10	100.0	328
51 ve üzeri	8.0	16	10.4	21	32.8	66	1.0	2	36.3	73	1.5	3	8.0	16	2.0	4	100.0	201
Toplam	10.7	134	13.8	173	23.6	295	0.6	8	36.3	454	3.1	39	9.0	112	2.8	35	100.0	1250

Tablo:277. Gelir Seviyesine Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı)

Gelir	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabul- lenemiyor- lar, iş ver- mek iste- miyorlar %	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar %	Gayet iyi, yardımcı oldular %	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin %	Ne iyi ne kötü %	Bizim de magdur ol- duğumuzu görüyorsunuz %	Diğer %	Cevapsız %	Toplam %	n
17 milyondan az	13.1 40	13.1 40	19.0 58	1.3 4	34.1 104	3.9 12	11.1 34	4.3 13	100.0 305	
18-30 milyon arası	10.2 43	14.4 61	23.2 98	0.7 3	38.1 161	4.0 17	7.8 33	1.7 7	100.0 423	
31-50 milyon arası	9.9 28	12.0 34	24.0 68	0.4 1	38.9 110	1.8 5	9.9 28	3.2 9	100.0 283	
51-80 milyon arası	11.1 14	14.3 18	30.2 38		32.5 41		10.3 13	1.6 2	100.0 126	
81-150 milyon arası	10.0 5	16.0 8	38.0 19		28.0 14	4.0 2	4.0 2		100.0 50	
151 milyondan fazla		18.2 2	36.4 4		36.4 4			9.1 1	100.0 11	
Cevapsız	7.7 4	19.2 10	19.2 10		38.5 20	5.8 3	3.8 2	5.8 3	100.0 52	
TOPLAM	10.7 134	13.8 173	23.6 295	0.6 8	36.3 454	3.1 39	9.0 112	2.8 35	100.0 1250	

Tablo:278. Meslek Gruplarına Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı)

Meslek	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?																	
	Bizi kabul- lenemiyor- lar, iş ver- mek iste- miyorlar %	n	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar %	n	Gayet iyi, yardımcı oldular %	n	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin %	n	Ne iyi ne kötü %	n	Bizim de mağdur ol- duğumuzu görüyorsunuz %	n	Dİğer %	n	Cevapsız %	n	Toplam %	n
Özel sektörde memur	14.3	1	28.6	2	28.6	2			28.6	2							100.0	7
Kamu sektöründe memur			11.1	1	44.4	4			22.2	2		22.2	2				100.0	9
Özel sektörde işçi	9.1	23	10.7	27	28.2	71	0.4	1	36.1	91	4.0	10	9.5	24	2.0	5	100.0	252
Kamu sektöründe işçi			35.3	6	29.4	5			29.4	5					5.9	1	100.0	17
Uzmanlık gerektiren meslek	7.1	1	14.3	2	35.7	5			42.9	6							100.0	14
Küçük/orta ticaret	8.5	19	21.0	47	29.9	67			30.8	69	1.8	4	6.3	14	1.8	4	100.0	224
Tarım					28.6	2	14.3	1	42.9	3	14.3	1					100.0	7
Hayvancılık									75.0	3					25.0	1	100.0	4
Büyük ölçekli ticaret					25.0	1			75.0	3							100.0	4
Emekli	5.0	2	5.0	2	47.5	19			30.0	12			7.5	3	5.0	2	100.0	40
Ev kadını	9.8	20	11.7	24	19.5	40	1.5	3	33.7	69	2.9	6	17.1	35	3.9	8	100.0	205
Öğrenci	19.4	6	3.2	1	22.6	7			29.0	9	3.2	1	19.4	6	3.2	1	100.0	31

Tablo:278. Devamı

Meslek	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabul- lenmiyor- lar, iş ver- mek iste- miyorlar % n	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar % n	Gayet iyi, yardımcı oldular % n	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin % n	Ne iyi ne kötü % n	Bizim de mağdur ol- duğumuzu görüyorsunuz % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İşsiz fakat gelir sahibi	12.5 3	12.5 3	25.0 6		37.5 9	8.3 2		4.2 1	100.0 24	
İşsiz	12.0 13	12.0 13	20.4 22	0.9 1	48.1 52	1.9 2	1.9 2	2.8 3	100.0 108	
Sporcu, sanatçı vs.			100.0 1						100.0 1	
Amele,inşaat işçisi	16.6 31	12.3 23	12.3 23	0.5 1	42.8 80	4.8 9	9.6 18	1.1 2	100.0 187	
Seyyar satıcı	15.3 9	15.3 9	6.8 4	1.7 1	44.1 26	3.4 2	6.8 4	6.8 4	100.0 59	
Pazarıcı	14.3 1	28.6 2			42.9 3	14.3 1			100.0 7	
Usta	22.2 4	22.2 4	27.8 5		16.7 3		11.1 2		100.0 18	
Çiçekçi					100.0 1				100.0 1	
Şoför	8.3 1	33.3 4	33.3 4		16.7 3		11.1 2		100.0 12	
Cevapsız		15.8 3	36.8 7		21.1 4	5.3 1	5.3 1	15.8 3	100.0 19	
TOPLAM	10.7 134	13.8 173	23.6 295	0.6 8	36.3 454	3.1 39	9.0 112	2.8 35	100.0 1250	

Tablo:279. Göç Edilen Yıllara Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı)

Göç etme yılı	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?										
	Bizi kabul- lenemiyor- lar, iş ver- mek iste- miyorlar % n	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar % n	Gayet iyi, yardımcı oldular % n	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin % n	Ne iyi ne kötü % n	Bizim de mağdur ol- duğumuzu görüyorsunuz % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
83 öncesi	4.5 15	15.5 51	32.7 108	0.6 2	27.9 92	2.1 7	13.9 46	2.7 9	100.0 330		
83-90 arası	9.1 44	15.2 74	22.2 108	0.6 3	40.5 197	2.9 14	7.0 34	2.5 12	100.0 486		
91	12.2 10	23.2	17.1 14		36.6 30	6.1 5	2.4 2	2.4 2	100.0 82		
92	12.7 13	12.7 13	17.6 18	2.0 2	39.2 40	3.9 4	9.8 10	2.0 2	100.0 102		
93	21.3 20	11.7 11	13.8 13	1.1 1	39.4 37	2.1 2	6.4 6	4.3 4	100.0 94		
94	23.7 14	5.1 3	16.9 10		39.0 23	1.7 1	8.5 5	5.1 3	100.0 59		
95	27.0 10		16.2 6		40.5 15	2.7 1	8.1 3	5.4 2	100.0 37		
96	15.6 5	3.1 1	25.0 8		43.8 14	3.1 1	9.4 3		100.0 32		
97	8.3 2	4.2 1	29.2 7		25.0 6	16.7 4	12.5 3	4.2 1	100.0 24		
Cevapsız	25.0 1		75.0 3						100.0 4		
Toplam	10.7 134	13.8 173	23.6 295	0.6 8	36.3 454	3.1 39	9.0 112	2.8 35	100.0 1250		

Tablo:280. Göç Sebeplerine Göre Yerli Halk İle İlişkiler (Batı)

Göç sebepleri	Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl?									
	Bizi kabul- lenmiyorlar, iş ver- mek iste- miyorlar %	Bizi önce kabullene- miyorlardı, şimdi alıştılar %	Gayet iyi, yardımcı oldular %	Önce iliş- kilerimiz iyi idi, şimdi gergin %	Ne iyi ne kötü %	Bizim de mağdur ol- duğumuzu görüyorlar %	Diğer %	Cevapsız %	Toplam %	Toplam n
İşsizlik	6.9 27	13.7 54	32.1 126	0.5 2	31.6 124	3.1 12	8.7 34	3.6 14	100.0 393	
Ekonomik şartların bozulması	6.1 21	19.5 67	22.7 78	0.3 1	39.2 135	2.3 8	7.8 27	2.0 7	100.0 344	
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	19.6 19	8.2 8	17.5 17		38.1 37	6.2 6	9.3 9	1.0 1	100.0 97	
Devletin etkisiyle	18.5 33	8.4 15	7.3 13	1.7 3	45.5 81	3.4 6	11.8 21	3.4 6	100.0 178	
Ağa baskısı		25.0 1		25.0 1	50.0 2				100.0 4	
Kan davası	13.8 4	13.8 4	44.8 13		24.1 7	3.4 1			100.0 29	
Köy korucularının baskısı	21.4 18	20.2 17	11.9 10		27.4 23	6.0 5	9.5 8	3.6 3	100.0 84	
Diğer	6.0 5	6.0 5	36.9 31	1.2 1	35.7 30	1.2 1	10.7 9	2.4 2	100.0 84	
Örgüt ve devlet	50.0 6	8.3 1	16.7 2		16.7 2		8.3 1		100.0 12	
Cevapsız	4.0 1	4.0 1	20.0 5		52.0 13		12.0 3	8.0 2	100.0 25	
TOPLAM	10.7 134	13.8 173	23.6 295	0.6 8	36.3 454	3.1 39	9.0 112	2.8 35	100.0 1250	

Tablo:281. Cinsiyete Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)

Cinsiyet	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?						
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
Erkek	40.9 404	31.8 314	24.6 243	2.7 27	100.0 988		
Kadın	37.0 97	29.4 77	26.0 68	7.6 20	100.0 262		
Toplam	40.1 501	31.3 391	24.9 311	3.8 47	100.0 1250		

Tablo:282. Eğitim Durumuna Göre Geri Dönme Engeli Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)

Eğitim	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?					
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İlkokul	41.4 247	31.8 190	23.8 142	3.0 18	100.0 597	
Ortaokul	32.8 45	29.9 41	33.6 46	3.6 5	100.0 137	
Lise	34.7 33	41.1 39	22.1 21	2.1 2	100.0 95	
Üniversite	41.7 10	41.7 10	16.7 4		100.0 24	
Okur-yazar	47.1 65	26.8 37	23.9 33	2.2 3	100.0 138	
Okur-yazar değil	41.1 92	28.6 64	23.7 53	6.7 15	100.0 224	
Halen okuyor	17.6 3	35.3 6	47.1 8		100.0 17	
Cevapsız	33.3 6	22.2 4	22.2 4	22.2 4	100.0 18	
Toplam	40.1 501	31.3 391	24.9 311	3.8 47	100.0 1250	

Tablo:283 Yaş Dağılımına Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)

Yaş	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?				Toplam % n
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	
18-25 arası	39.2 83	30.2 64	25.9 55	4.7 10	100.0 212
26-30 arası	39.4 65	33.9 56	23.0 38	3.6 6	100.0 165
31-40 arası	37.8 130	32.3 111	27.9 96	2.0 7	100.0 344
41-50 arası	45.7 150	25.9 85	24.7 81	3.7 12	100.0 328
51 ve üzeri	36.3 73	37.3 75	20.4 41	6.0 12	100.0 201
Toplam	40.1 501	31.3 391	24.9 311	3.8 47	100.0 1250

Tablo:284. Gelir Seviyesine Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)

Gelir	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?									
	Evet		Hayır		Kismen		Cevapsız		Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
17 milyondan az	45.9	140	23.6	72	25.2	77	5.2	16	100.0	305
18-30 milyon arası	36.2	153	35.0	148	26.2	111	2.6	11	100.0	423
31-50 milyon arası	37.8	107	32.9	93	25.8	73	3.5	10	100.0	283
51-80 milyon arası	44.4	56	30.2	38	22.2	28	3.2	4	100.0	126
81-150 milyon arası	44.0	22	38.0	19	16.0	8	2.0	1	100.0	50
151 milyondan fazla	9.1	1	45.5	5	45.5	5			100.0	11
Cevapsız	42.3	22	30.8	16	17.3	9	9.6	5	100.0	52
Toplam	40.1	501	31.3	391	24.9	311	3.8	47	100.0	1250

Tablo:285. Meslek Gruplarına Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)

Meslek	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?					
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
Özel sektörde memur	14.3 1	28.6 2	57.1 4		100.0 7	
Kamu sektöründe memur	33.3 3	55.6 5	11.1 1		100.0 9	
Özel sektörde işçi	37.7 95	33.7 85	25.8 65	2.8 7	100.0 252	
Kamu sektöründe işçi	47.1 8	41.2 7		11.8 2	100.0 17	
Uzmanlık gerektiren meslek	50.0 7	42.9 6	7.1 1		100.0 14	
Küçük/orta ticaret	36.6 82	31.3 70	30.4 68	1.8 4	100.0 224	
Tarım	42.9 3	28.6 2	28.6 2		100.0 7	
Hayvancılık		75.0 3	25.0 1		100.0 4	
Büyük ölçekli ticaret	50.0 2	25.0 1	25.0 1		100.0 4	
Emekli	25.0 10	57.5 23	12.5 5	5.0 2	100.0 40	
Ev kadını	37.1 76	30.7 63	25.4 52	6.8 14	100.0 205	

Tablo:285.Devami

Meslek	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?				
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Öğrenci	38.7 12	25.8 8	35.5 11		100.0 31
İşsiz fakat gelir sahibi	37.5 9	37.5 9	20.8 5	4.2 1	100.0 24
İşsiz	38.0 41	34.3 37	21.3 23	6.5 7	100.0 108
Sporcu, sanatçı vs.		100.0 1			100.0 1
Amele, inşaat işçisi	50.8 95	20.3 38	26.2 49	2.7 5	100.0 187
Seyyar satıcı	55.9 33	25.4 15	16.9 10	1.7 1	100.0 59
Pazarıcı	85.7 6		14.3 1		100.0 7
Usta	33.3 6	16.7 3	44.4 8	5.6 1	100.0 18
Çiçekçi	100.0 1				100.0 1
Şoför	25.0 3	50.0 6	25.0 3		100.0 12
Cevapsız	42.1 8	36.8 7	5.3 1	15.8 3	100.0 19
TOPLAM	40.1 501	31.3 391	24.9 311	3.8 47	100.0 1250

Tablo:286. Göç Edilen Yıllara Göre Geri Dönmeye Engel Bir Terör Probleminin Olup Olmadığı (Batı)

Göç etme yılı	Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?									
	Evet % n	Hayır % n	Kısmen % n	Cevapsız % n	Toplam % n					
83 öncesi	26.1 86	40.0 132	29.4 97	4.5 15	100.0 330					
83-90 arası	37.9 184	31.5 153	25.5 124	5.1 25	100.0 486					
91	61.0 50	17.1 14	22.0 18		100.0 82					
92	52.9 54	19.6 20	26.5 27	1.0 1	100.0 102					
93	58.5 55	21.3 20	16.0 15	4.3 4	100.0 94					
94	50.8 30	30.5 18	15.3 9	3.4 2	100.0 59					
95	54.1 20	24.3 9	21.6 8		100.0 37					
96	40.6 13	37.5 12	21.9 7		100.0 32					
97	33.3 8	45.8 11	20.8 5		100.0 24					
Cevapsız	25.0 1	50.0 2	25.0 1		100.0 4					
TOPLAM	40.1 501	31.3 391	24.9 311	3.8 47	100.0 1250					

Tablo:287. Göç Sebeplerine Göre Geri Dönmeye Engel Bir Dönmenze Engel Olacak Bir Güvenlik problemi (terör) var mı?

Göç sebepleri	Sizce köyünüze geri dönmenze engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı?					
	Evet % n	Hayır % n	Kismen % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
İşsizlik	30.3 119	45.5 179	20.9 82	3.3 13	100.0 393	
Ekonomik şartların bozulması	28.2 97	31.1 107	37.8 130	2.9 10	100.0 344	
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	76.3 74	5.2 5	13.4 13	5.2 5	100.0 97	
Devletin etkisiyle	59.0 105	10.7 19	29.2 52	1.1 2	100.0 178	
Ağa baskısı	75.0 3	25.0 1			100.0 4	
Kan davası	41.4 12	27.6 8	24.1 7	6.9 2	100.0 29	
Köy korucularının baskısı	66.7 56	14.3 12	13.1 11	6.0 5	100.0 84	
Diğer	28.6 24	52.4 44	13.1 11	6.0 5	100.0 84	
Örgüt ve devlet	58.3 7	25.0 3	8.3 1	8.3 1	100.0 12	
Cevapsız	16.0 4	52.0 13	16.0 4	16.0 4	100.0 25	
TOPLAM	40.1 501	31.3 391	24.9 311	3.8 47	100.0 1250	

Tablo:288. Cinsiyete Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı)

Cinsiyet	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?										
	Devletin kültürel ve siyasal hakların tanıması	İnsan haklarının ihlalinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Örgütün silahı bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevap-sız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Erkek	24.3 240	8.1 880	13.0 128	10.8 107	3.9 39	29.5 291	2.0 20	1.8 18	1.0 10	5.6 55	100.0 988
Kadın	22.9 60	6.5 17	14.1 37	13.7 36	3.4 9	27.5 72	3.1 8	0.8 2	1.5 4	6.5 17	100.0 262
Toplam	24.0 300	7.8 97	13.2 165	11.4 143	3.8 48	29.0 363	2.2 28	1.6 20	1.1 14	5.8 72	100.0 1250

Tablo:289. Eğitim Durumuna Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı)

Eğitim	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?											Toplam	
	Devletin kültürel ve siyasal haklar tanınması	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Orgü-tün silah bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevapsız	%		n
İlkokul	27.5 164	6.0 36	12.4 74	13.2 79	3.4 20	27.6 165	1.5 9	1.7 10	0.8 5	5.9 35	%	n	100.0 597
Ortaokul	21.9 30	8.8 12	17.5 24	8.0 11	3.6 5	29.9 41	3.6 5	2.2 3	0.7 1	3.6 5	%	n	100.0 137
Lise	17.9 17	10.5 10	14.7 14	6.3 6	7.4 7	33.7 32	2.1 2	2.1 2	1.1 1	4.2 4	%	n	100.0 95
Üniversite	16.7 4	8.3 2	20.8 5		16.7 4	37.5 9					%	n	100.0 24
Okur-yazar	15.2 21	9.4 13	15.9 22	10.1 14	4.3 6	34.1 47	2.9 4	2.2 3	2.2 3	3.6 5	%	n	100.0 138
Okur-yazar değil	22.8 51	9.4 21	10.3 23	13.8 31	2.7 6	28.6 64	2.2 5	0.4 1	1.3 3	8.5 19	%	n	100.0 224
Halen okuyor	52.9 9	5.9 1	5.9 1			11.8 2	11.8 2	5.9 1	5.9 1		%	n	100.0 17
Cevapsız	22.2 4	11.1 2	11.1 2	11.1 2		16.7 3	5.6 1			22.2 4	%	n	100.0 18
Toplam	24.0 300	7.8 97	13.2 165	11.4 143	3.8 48	29.0 363	2.2 28	1.6 20	1.1 14	5.8 72	%	n	100.0 1250

Tablo:290. Yaş Dağılımına Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı)

Yaş	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?										Toplam	
	Devletin kültürel ve siyasal hakların tanınması	İnsan haklarının ihlalinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Örgütün silah bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevapsız	%	n
18-25 arası	25.9 55	6.1 13	14.6 31	10.8 23	3.3 7	27.8 59	2.4 5	1.4 3	1.9 4	5.7 12	100.0 212	
26-30 arası	24.8 41	6.7 11	9.1 15	11.5 19	2.4 4	33.3 55	3.6 6	1.8 3		6.7 11	100.0 165	
31-40 arası	25.6 88	10.2 35	14.2 49	9.6 33	3.8 13	25.0 86	2.9 10	2.0 7	1.2 4	5.5 19	100.0 344	
41-50 arası	23.5 77	8.2 27	13.4 44	14.3 47	3.7 12	29.9 98	0.9 3	1.8 6	0.6 2	3.7 12	100.0 328	
51 ve üzeri	19.4 39	5.5 11	12.9 26	10.4 21	6.0 12	32.3 65	2.0 4	0.5 1	2.0 4	9.0 18	100.0 201	
Toplam	24.0 300	7.8 97	13.2 165	11.4 143	3.8 48	29.0 363	2.2 28	1.6 20	1.1 14	5.8 72	100.0 1250	

Tablo:291. Gelir Seviyesine Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı)

Gelir	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?											Toplam	
	Devletin kültürel ve siyasal hakların tanıması	İnsan haklarının ihlalinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Örgütün silahı bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devletin baskısının sona ermesi	Cevapsız	%	n	%
17 milyondan az	22.3 68	9.8 30	8.2 25	19.0 58	3.3 10	26.9 82	1.6 5	1.3 4	1.0 3	6.6 20	100.0 305		
18-30 milyon arası	26.7 113	8.0 94	12.1 51	11.3 48	4.3 18	27.9 118	1.9 8	1.9 8	0.7 3	5.2 22	100.0 423		
31-50 milyon arası	25.4 72	5.3 15	14.5 41	7.4 21	4.6 13	29.7	3.2 9	2.1 6	2.1 6	5.7 16	100.0 283		
51-80 milyon arası	19.8 25	8.7 11	19.8 25	4.8 6	3.2 4	33.3 42	4.0 5		0.8 1	5.6 7	100.0 126		
81-150 milyon arası	20.0 10	8.0 4	24.0 12	4.0 2	2.0 1	32.0 16	2.0 1		2.0 1	6.0 3	100.0 50		
151 milyondan fazla		9.1 1	9.1 1			63.6 7		18.2 2			100.0 11		
Cevapsız	23.1 12	3.8 2	19.2 10	15.4 8	3.8 2	26.9 14				7.7 4	100.0 52		
Toplam	24.0 300	7.8 97	13.2 165	11.4 143	3.8 48	29.0 363	2.2 28	1.6 20	1.1 14	5.8 72	100.0 1250		

Tablo:292. Meslek Gruplarına Göre Terörün Sona Erme Şartları(Batı)

Meslek	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?											Toplam
	Devletin kültürel ve siyasal haklarının tanıması	İnsan haklarının sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekono-mik şart-ların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Örgü-tün silahı bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevap-sız	%	
Özel sektörde memur	28.6 2	14.3 1	14.3 1	14.3 1	14.3 1	28.6 2						100.0 7
Kamu sektöründe memur	11.1 1	22.2 2	33.3 3			22.2 2				11.1 1		100.0 9
Özel sektörde işçi	23.8 60	7.1 18	13.1 33	9.1 23	4.4 11	32.9 83	2.0 5	0.4 1	0.4 1	6.7 17		100.0 252
Kamu sektöründe işçi	23.5 4	5.9 1	29.4 5	5.9 1		17.6 3	5.9 1	5.9 1		5.9 1		100.0 17
Uzmanlık gerektiren meslekler	14.3 2	14.3 2	21.4 3	14.3 2		35.7 5						100.0 14
Küçük/orta ticaret	16.5 37	6.7 15	17.0 38	12.1 27	4.0 9	31.7 71	2.2 5	3.6 8	0.4 1	5.8 13		100.0 224
Tarım	28.6 2	14.3 1				42.9 3		14.3 1				100.0 7
Hayvancılık						100.0 4						100.0 4
Büyük ölçekli ticaret	25.0 1			25.0 1		25.0 1		25.0 1				100.0 4
Emekli	17.5 7	10.0 4	12.5 5	2.5 1	15.0 6	25.0 10	2.5 1		2.5 1	12.5 5		100.0 40

Tablo:292. Devamı

Meslek	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?										
	Devletin kültürel ve siyasal haklarının tanıması	İnsan haklarının ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Korucu-luk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekono-mik şart-ların iyileştirilmesi, bölgeye yatırım artırılması	Örgü-tün silah bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmen açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısı-nın sona ermesi	Cevap-sız	Toplam
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n
Ev kadını	22.0 45	6.8 14	14.1 29	16.1 33	2.4 5	28.8 59	2.0 4	0.5 1	1.0 2	6.3 13	100.0 205
Öğrenci	58.1 18	3.2 1	16.1 5			12.9 4	6.5 2		3.2 1		100.0 31
İşsiz fakat gelir sahibi	8.3 2	16.7 4	8.3 2	16.7 4	12.5 3	33.3 8			4.2 1		100.0 24
İşsiz	23.1 25	7.4 8	13.0 14	5.6 6	6.5 7	34.3 37	1.9 2	0.9 1	1.9 2	5.6 6	100.0 108
Sporcu, sanatçı vs.						100.0 1					100.0 1
Amele, inşaat işçisi	34.8 65	8.0 15	8.6 16	17.6 33	1.1 2	19.8 37	2.7 5		2.1 4	3.2 6	100.0 187
Seyyar satıcı	28.8 17	6.8 4	6.8 4	15.3 9	1.7 1	30.5 18	1.7 1		3.4 2	5.1 3	100.0 59
Pazarıcı	42.9 3	14.3 1			14.3 1	28.6 2					100.0 7
Usta	16.7 3	22.2 4	5.6 1		5.6 1	33.3 6	5.6 1		5.6 1	5.6 1	100.0 18
Çiçekçi			100.0 1								100.0 1
Şoför	25.0 3	16.7 2	8.3 1	16.7 2		25.0 3				8.3 1	100.0 12
Cevapsız	15.8 3		21.1 4	5.3 1	5.3 1	21.1 4	5.3 1			26.3 5	100.0 19
TOPLAM	24.0 300	7.8 97	13.2 165	11.4 143	3.8 48	29.0 363	2.2 28	1.6 20	1.1 14	5.8 72	100.0 1250

Tablo:293. Göç Edilen Yıllara Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı)

Göç etme yılı	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?													Toplam
	Devletin kültürel ve siyasal hakları tanınması	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekono-mik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Örgütün silahlı bırakılması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmen açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi, Devlet baskısının sona ermesi	Cevap-sız	%	n	%	
83 öncesi	17,3 57	10,3 34	16,4 54	3,6 12	6,7 22	36,4 120	1,8 6	1,5 5	0,3 1	5,8 19	100,0 330			
83-90 arası	24,9 121	7,6 37	12,6 61	10,5 51	3,1 15	28,4 138	2,7 13	2,1 10	1,4 7	6,8 33	100,0 486			
91	26,8 22	4,9 4	7,3 6	28,0 23	2,4 2	23,2 19	2,4 2		1,2 1	3,7 3	100,0 82			
92	35,3 36	5,9 6	9,8 10	20,6 21	2,0 2	21,6 22	1,0 1	1,0 1		2,9 3	100,0 102			
93	28,7 27	5,3 5	11,7 11	22,3 21		20,2 19	3,2 3	1,1 1	2,1 2	5,3 5	100,0 94			
94	28,8 17	10,2 6	13,6 8	11,9 7	3,4 2	22,0 13		1,7 1	3,4 2	5,1 3	100,0 59			
95	18,9 7	5,4 2	16,2 6	18,9 7	5,4 2	21,6 8	8,1 3		2,7 1	2,7 1	100,0 37			
96	21,9 7	6,3 2	18,8 6	3,1 1	3,1 1	37,5 12		3,1 1		6,3 2	100,0 32			
97	25,0 6		12,5 3		4,2 1	41,7 10		4,2 1		12,5 3	100,0 24			
Cevapsız		25,0 1			25,0 1	50,0 2					100,0 4			
Toplam	24,0 300	7,8 97	13,2 165	11,4 143	3,8 48	29,0 363	2,2 28	1,6 20	1,1 14	5,8 72	100,0 1250			

Tablo:294. Göç Sebeplerine Göre Terörün Sona Erme Şartları (Batı)

Göç sebepleri	Terörün sona ermesinin şartları sizce nedir?														Toplam	
	Devletin kültürel ve siyasal haklar tanımaması	İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi	Terör örgütünün yok edilmesi	Koruculuk sisteminin kaldırılması	Eğitim seviyesinin yükseltilmesi	Ekonomik şartların iyileştirilmesi, bölgeye yatırımın artırılması	Orgütün silah bırakması	Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmenin açığının giderilmesi)	Askerin çekilmesi	Cevapsız	%	n	%	n		
İşsizlik	18.1 71	8.7 34	12.0 47	5.3 21	3.6 14	40.5 159	2.3 9	1.8 7	0.5 2	7.4 29	100.0 393	%	n			
Ekonomik şartların bozulması	18.6 64	6.1 21	16.3 56	11.0 38	4.9 17	30.2 104	3.8 13	1.5 5	0.6 2	7.0 24	100.0 344	%	n			
Orgüt etkisiyle (can güvenliği)	18.6 18	7.2 7	33.0 32	6.2 6	1.0 1	23.7 23	2.1 2	3.1 3	1.0 1	4.1 4	100.0 97	%	n			
Devletin etkisiyle	59.0 105	9.0 16	3.4 6	12.9 23	1.7 3	11.2 20			1.1 2	1.7 3	100.0 178	%	n			
Ağa baskısı	25.0 1			50.0 2		25.0 1					100.0 4	%	n			
Kan davası	13.8 4	13.8 4	13.8 4	17.2 5	3.4 1	31.0 9			6.9 2		100.0 29	%	n			
Köy korucularının baskısı	16.7 14	7.1 6	6.0 5	52.4 44	2.4 2	9.5 8		1.2 1	1.2 1	3.6 3	100.0 84	%	n			
Diğer	14.3 12	7.1 6	15.5 13	3.6 3	9.5 8	33.3 28	4.8 4	2.4 2	2.4 2	7.1 6	100.0 84	%	n			
Orgüt ve devlet	25.0 3			8.3 1		33.3 4		8.3 1	16.7 2	8.3 1	100.0 12	%	n			
Cevapsız	32.0 8	12.0 3	8.0 2		8.0 2	28.0 7		4.0 1	8.0 2	8.0 2	100.0 25	%	n			
TOPLAM	24.0 300	7.8 97	13.2 165	11.4 143	3.8 48	29.0 363	2.2 28	1.6 20	1.1 14	5.8 72	100.0 1250	%	n			

Tablo:295. Cinsiyete Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı(Batı)

Cinsiyet	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?											
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Bölge-dekilere yardım ederim	Demokrasiyi tam uygulamam	Diğer	Devlet terörüne ve OHAL'e son verirdim	Cevapsız	Toplam		
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Erkek	21.4	12.2	10.8	4.8	7.1	13.0	13.0	2.5	15.3	100.0		
	211	121	107	47	70	128	128	25	151	988		
Kadın	12.2	11.8	11.1	5.0	9.2	11.8	8.4	1.9	28.6	100.0		
	32	31	29	13	24	31	22	5	75	262		
Toplam	19.4	12.2	10.9	4.8	7.5	12.7	12.0	2.4	18.1	100.0		
	243	152	136	60	94	159	150	30	226	1250		

Tablo:296. Eğitim Durumuna Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Batı)

Eğitim	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?										
	Yatırım yapanım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Bölge-dekilere yardım ederim	Demokrasiyi tam uygulurum	Diğer	Devlet terörüne ve OHAL'e son verirdim	Cevapsız	Toplam	
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
İlkokul	20.8 124	12.6 75	11.6 69	4.7 28	7.7 46	15.4 92	10.4 62	2.8 17	14.1 84	100.0 597	
Ortaokul	24.8 34	13.1 18	13.1 18	6.6 9	5.8 8	6.6 9	15.3 21	2.9 4	11.7 16	100.0 137	
Lise	20.0 19	15.8 15	6.3 6	9.5 9	5.3 5	11.6 11	12.6 12	2.1 2	16.8 16	100.0 95	
Üniversite	20.8 5	8.3 2	4.2 1	8.3 2	8.3 2	16.7 4	12.5 3		20.8 5	100.0 24	
Okur-yazar	19.6 27	15.9 22	13.8 19	2.9 4	9.4 13	5.8 8	13.8 19	0.7 1	18.1 25	100.0 138	
Okur-yazar değil	13.4 30	8.0 18	9.8 22	1.3 3	8.5 19	13.4 30	12.1 27	1.8 4	31.7 71	100.0 224	
Halen okuyor	17.6 3			29.4 5	5.9 1	17.6 3	17.6 3	5.9 1	5.9 1	100.0 17	
Cevapsız	5.6 1	11.1 2	5.6 1			11.1 2	16.7 3	5.6 1	44.4 8	100.0 18	
Toplam	19.4 243	12.2 152	10.9 136	4.8 60	7.5 94	12.7 159	12.0 150	2.4 30	18.1 226	100.0 1250	

Tablo:297. Yaş Dağılımına Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Batı)

Yaş	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?									
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Bölge-deklere yardım ederim	Demokrasiyi tam uygulamam	Diğer	Devlet terörüne ve OHAL'e son verirdim	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
18-25 arası	17.9 38	7.5 16	11.8 25	5.7 12	8.0 17	11.3 24	11.3 24	2.8 6	23.6 50	100.0 212
26-30 arası	16.4 27	11.5 19	7.3 12	9.1 15	10.9 18	13.9 23	10.9 18	2.4 4	17.6 29	100.0 165
31-40 arası	21.8 75	14.0 48	11.9 41	4.4 15	8.4 29	11.6 40	11.9 41	1.2 4	14.8 51	100.0 344
41-50 arası	18.0 59	14.6 48	11.3 37	4.0 13	6.1 20	14.0 46	10.7 35	3.4 11	18.0 59	100.0 328
51 ve üzeri	21.9 44	10.4 21	10.4 21	2.5 5	5.0 10	12.9 26	15.9 32	2.5 5	18.4 37	100.0 201
Toplam	19.4 243	12.2 152	10.9 136	4.8 60	7.5 94	12.7 159	12.0 150	2.4 30	18.1 226	100.0 1250

Tablo:298. Gelir Seviyesine Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı(Batı)

Gelir	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?													
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Bölgelere yardımlar ederim	Demokrasiyi tam uygularım	Diğer	Devlet terörüne ve OHAL'e son verirdim	Cevapsız	Toplam				
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%				
n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n				
17 milyondan az	13.1 40	9.2 28	12.1 37	3.9 12	7.5 23	12.8 39	12.8 39	3.0 9	25.6 78	100.0 305				
18-30 milyon arası	21.7 92	11.8 50	10.4 44	3.8 16	7.1 30	15.4 65	11.1 47	1.7 7	17.0 72	100.0 423				
31-50 milyon arası	20.8 59	12.4 35	9.9 28	7.1 20	8.1 23	10.6 30	11.0 31	3.5 10	16.6 47	100.0 283				
51-80 milyon arası	18.3 23	18.3 23	10.3 13	7.1 9	7.1 9	11.1 14	18.3 23	3.2 4	6.3 8	100.0 126				
81-150 milyon arası	36.0 18	20.0 10	12.0 6	2.0 1	4.0 2	6.0 3	6.0 3		14.0 7	100.0 50				
151 milyondan fazla	9.1 1	9.1 1	9.1 1	9.1 1	9.1 1	18.2 2	9.1 1		27.3 3	100.0 11				
Cevapsız	19.2 10	9.6 5	13.5 7	1.9 1	11.5 6	11.5 6	11.5 6		21.2 11	100.0 52				
Toplam	19.4 243	12.2 152	10.9 136	4.8 60	7.5 94	12.7 159	12.0 150	2.4 30	18.1 226	100.0 1250				

Tablo:299. Meslek Gruplarına Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı (Batı)

Meslek	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?									
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Bölgelere yardım ederim	Demokrasiyi tam uygulamam	Diğer	Devlet terörüne ve OHAL'e son veririm	Cevapsız	Toplam
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
Özel sektörde memur	28.6 2	14.3 1				14.3 1	14.3 1		23.6 2	100.0 7
Kamu sektöründe memur	22.2 2	11.1 1	11.1 1			33.3 3			22.2 2	100.0 9
Özel sektörde işçi	20.6 52	15.5 39	11.1 28	4.8 12	8.3 21	11.5 29	10.3 26	1.2 3	16.7 42	100.0 252
Kamu sektöründe işçi	11.8 2	17.6 3	11.8 2	5.9 1	5.9 1	11.8 2	29.4 5	5.9 1		100.0 17
Uzmanlık gerektiren meslekler	28.6 4	21.4 3		14.3 2	14.3 2	14.3 2			7.1 1	100.0 14
Küçük/orta ticaret	24.6 55	15.6 35	8.9 20	4.9 11	5.8 13	10.3 23	12.5 28	2.2 5	15.2 34	100.0 224
Tarım	28.6 2		28.6 2			28.6 2	14.3 1			100.0 7
Hayvancılık	50.0 2	25.0 1		25.0 1						100.0 4
Büyük ölçekli ticaret	25.0 1		25.0 1		25.0 1	25.0 1				100.0 4
Emekli	22.5 9	10.0 4	12.5 5	7.5 3		15.0 6	17.5 7		15.0 6	100.0 40
Ev kadını	11.7 24	12.2 25	10.7 22	3.9 8	9.3 19	11.7 24	9.8 20	2.0 4	28.8 59	100.0 205
Öğrenci	16.1 5	9.7 3		19.4 6	3.2 1	12.9 4	16.1 5	6.5 2	16.1 5	100.0 31
İşsiz fakat gelir sahibi	25.0 6	4.2 1	20.8 5	4.2 1	4.2 1	12.5 3	25.0 6		4.2 1	100.0 24

Tablo:299. Devamı

Meslek	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?										
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Bölgelere yardım ederim	Demokrasiyi tam uygularım	Diğer	Devlet terörüne ve OHAL'e son verirdim	Cevapsız	Toplam	
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	
İşsiz	25.0	8.3	19.4	7.4	2.8	11.1	8.3	1.9	15.7	100.0	
	27	9	21	8	3	12	9	2	17	108	
Sporcu, sanatçı vs.	100.0									100.0	
	1									1	
Amele, inşaat işçisi	13.9	7.5	9.6	2.1	11.8	21.4	9.6	5.9	18.2	100.0	
	26	14	18	4	22	40	18	11	34	187	
Seyyar satıcı	15.3	11.9	5.1	3.4	11.9	6.8	23.7	3.4	18.6	100.0	
	9	7	3	2	7	4	14	2	11	59	
Pazarıcı	42.9		14.3			14.3			28.6	100.0	
	3		1			1			2	7	
Usta	27.8	11.1	16.7	5.6		5.6	22.2		11.1	100.0	
	5	2	3	1		1	4		2	18	
Çiçekçi									100.0	100.0	
									1	1	
Şoför	16.7	8.3	25.0				41.7		8.3	100.0	
	2	1	3				5		1	12	
Cevapsız	21.1	15.8	5.3		15.8	5.3	5.3		31.6	100.0	
	4	3	1		3	1	1		6	19	
TOPLAM	19.4	12.2	10.9	4.8	7.5	12.7	12.0	2.4	18.1	100.0	
	243	152	136	60	94	159	150	30	226	1250	

Tablo:300. Göç Edilen Yıllara Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı(Batı)

Göç etme yılı	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?										
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Bölge-dekilere yardım ederim	Demokrasiyi tam uygularım	Diğer	Devlet terörüne ve OHAL'e son veriririm	Cevapsız	Toplam	
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
83 öncesi	21.2 70	11.5 38	14.5 48	5.5 18	7.9 26	10.0 33	12.4 41	1.2 4	15.8 52	100.0 330	
83-90 arası	21.8 106	10.7 52	9.7 47	4.9 24	8.0 39	12.6 61	11.3 55	2.1 10	18.9 92	100.0 486	
91	14.6 12	15.9 13	8.5 7	4.9 4	4.9 4	18.3 15	14.6 12	4.9 4	13.4 11	100.0 82	
92	17.6 18	13.7 14	10.8 11	4.9 5	3.9 4	17.6 18	12.7 13	2.9 3	15.7 16	100.0 102	
93	9.6 9	17.0 16	8.5 8	2.1 2	5.3 5	11.7 11	12.8 12	6.4 6	26.6 25	100.0 94	
94	11.9 7	15.3 9	10.2 6	3.4 2	5.1 2	10.2 6	13.6 8	3.4 2	27.1 16	100.0 59	
95	18.9 7	10.8 4	10.8 4	2.7 1	16.2 6	13.5 5	8.1 3		18.9 7	100.0 37	
96	31.3 10	9.4 3	6.3 2	3.1 1	12.5 4	15.6 5	12.5 4		9.4 3	100.0 32	
97	12.5 3	8.3 2	12.5 3	12.5 3	12.5 3	16.7 4	4.2 1	4.2 1	16.7 4	100.0 24	
Cevapsız	25.0 1	25.0 1				25.0 1	25.0 1			100.0 4	
Toplam	19.4 243	12.2 152	10.9 136	4.8 60	7.5 94	12.7 159	12.0 150	2.4 30	18.1 226	100.0 1250	

Tablo:301. Göç Sebeplerine Göre Başbakan Olunsa Bölge Sorunlarını Çözmek İçin Ne Yapacağı

Göç sebepleri	Siz Başbakan olsanız bölge sorunlarını çözmek için ne yapardınız?											
	Yatırım yaparım	Terörü önlerim	İşsizliği önlerim	Eğitime önem veririm	Bölgelere yardım ederim	Demokrasiyi tam uygularım	Diğer	Devlet terörüne ve OHAL'e son veririm	Cevapsız	Toplam		
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%		
n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n		
İşsizlik	24.9 98	8.9 35	14.0 55	4.1 16	8.9 35	10.7 42	10.2 40	0.5 2	17.8 70	100.0 393		
Ekonomik şartların bozulması	19.2 66	13.4 46	15.1 52	5.5 19	5.8 20	9.3 32	12.2 42	2.0 7	17.4 60	100.0 344		
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	15.5 15	28.9 28	9.3 9	4.1 4	6.2 6	5.2 5	10.3 10	1.0 1	19.6 19	100.0 97		
Devletin etkisiyle	7.9 14	10.7 19	3.9 7	2.2 4	10.1 18	28.1 50	12.9 23	6.2 11	18.0 32	100.0 178		
Ağa baskısı	25.0 1			25.0 1		25.0 1	25.0 1			100.0 4		
Kan davası	24.1 7	13.8 4	10.3 3	13.8 4	3.4 1	6.9 2	10.3 3		17.2 5	100.0 29		
Köy korucularının baskısı	14.3 12	11.9 10	6.0 5	1.2 1	7.1 6	13.1 11	19.0 16	9.5 8	17.9 15	100.0 84		
Diğer	28.6 24	8.3 7	3.6 3	10.7 9	7.1 6	11.9 10	13.1 11	1.2 1	15.5 13	100.0 84		
Örgüt ve devlet	8.3 1	25.0 3		16.7 2			8.3 1		41.7 5	100.0 12		
Cevapsız	20.0 5		8.0 2		8.0 2	24.0 6	12.0 3		28.0 7	100.0 25		
TOPLAM	19.4 243	12.2 152	10.9 136	4.8 60	7.5 94	12.7 159	12.0 150	2.4 30	18.1 226	100.0 1250		

Tablo:302. Cinsiyete Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı)

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Cinsiyet		Toplam % n
	Erkek % n	Kadın % n	
İş imkanı	45.4 449	37.8 99	43.8 548
Altyapı	2.2 22	4.6 12	2.7 34
Sağlık hizmetleri	0.8 8	1.1 3	0.9 11
Sosyal haklar	5.0 49	4.2 11	4.8 60
Eğitim hizmetleri	2.2 22	3.4 9	2.5 31
Maddi yardım	5.7 56	5.3 14	5.6 70
Can güvenliği-terör	10.5 104	8.8 23	10.2 127
Enflasyonu düşürsün	2.0 20	2.7 7	2.2 27
Hiçbir şey yapmasın	5.8 57	3.1 8	5.2 65
Konut yapsın	1.4 14	2.3 6	1.6 20
Diğer	12.1 120	11.8 31	12.1 151
Cevapsız	6.8 67	14.9 39	8.5 106
Toplam	100.0 988	100.0 262	100.0 1250

Tablo:303. Eğitim Durumuna Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı)

Devletin yapabileceklerini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Eğitim											
	İlkokul	Ortaokul	Lise	Üniversite	Okur-yazar	Okur-yazar değil	Halen okuyor	Cevapsız	Toplam			
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n			
İş imkanı	45.4 271	40.1 55	41.1 39	50.0 12	47.8 66	42.9 96	5.9 1	44.4 8	43.8 548			
Altyapı	2.3 14	2.2 3	1.1 1		3.6 5	4.0 9	5.9 1	5.6 1	2.7 34			
Sağlık hizmetleri	1.0 6	0.7 1	1.1 1		1.4 2	0.4 1			0.9 11			
Sosyal haklar	5.2 31	5.8 8	3.2 3	8.3 2	2.9 4	3.1 7	11.8 2	16.7 3	4.8 60			
Eğitim hizmetleri	2.0 12	1.5 2	4.2 4	8.3 2	2.2 3	2.2 5	11.8 2	5.6 1	2.5 31			
Maddi yardım	5.9 35	2.2 3	4.2 4	8.3 2	5.8 8	5.8 13	23.5 4	5.6 1	5.6 70			
Can güvenliği-terör	10.7 64	13.1 18	11.6 11	4.2 1	8.7 12	8.0 18		16.7 3	10.2 127			
Enflasyonu düşürsün	2 12	2.9 4	1.1 1		2.9 4	2.2 5	5.9 1		2.2 27			
Hiçbir şey yapmasın	4.7 28	7.3 10	11.6 11	8.3 2	3.6 5	3.1 7	11.8 2		5.2 65			
Konut yapсын	1.0 6	1.5 2		4.2 1	2.2 3	2.7 6	11.8 2		1.6 20			
Diğer	12.9 77	12.4 17	13.7 13	4.2 1	8.7 12	12.9 29	5.9 1	5.6 1	12.1 151			
Cevapsız	6.9 41	10.2 14	7.4 7	4.2 1	10.1 14	12.5 28	5.9 1		8.5 106			
Toplam	100.0 597	100.0 137	100.0 95	100.0 24	100.0 138	100.0 224	100.0 17	100.0 18	100.0 1250			

Tablo:304. Yaş Dağılımına Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı)

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Yaş										Toplam % n
	18-25 arası % n	26-30 arası % n	31-40 arası % n	41-50 arası % n	51 ve üzeri % n	43.8 548					
İş imkanı	47.6 101	37.0 61	47.1 162	43.3 142	40.8 82	43.8 548					
Altyapı	2.8 6	3.6 6	3.8 13	2.1 7	1.0 2	2.7 34					
Sağlık hizmetleri	0.5 1	1.8 3	0.6 2	0.3 1	2.0 4	0.9 11					
Sosyal haklar	3.8 8	6.7 11	4.9 17	4.9 16	4.0 8	4.8 60					
Eğitim hizmetleri	3.3 7	2.4 4	3.2 11	2.1 7	1.0 2	2.5 31					
Maddi yardım	7.5 16	7.9 13	4.4 15	5.2 17	4.5 9	5.6 70					
Can güvenliği-terör	6.6 14	12.7 21	11.0 38	9.1 30	11.9 24	10.2 127					
Enflasyonu düşürsün	0.5 1	1.8 3	2.9 10	3.4 11	1.0 2	2.2 27					
Hiçbir şey yapmasın	5.7 12	6.1 10	4.4 15	5.2 17	5.5 11	5.2 65					
Konut yapsın	1.9 4	2.4 4	1.2 4	0.3 1	3.5 7	1.6 20					
Diğer	10.8 23	8.5 14	10.5 36	14.6 48	14.9 30	12.1 151					
Cevapsız	9.0 19	9.1 15	6.1 21	9.5 31	10.0 20	8.5 106					
Toplam	100.0 212	100.0 165	100.0 344	100.0 328	100.0 201	100.0 1250					

Tablo:305. Gelir Seviyesine Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı)

	Gelir										Toplam		
	17 milyondan az % n	18-30 milyon arası % n	31-50 milyon arası % n	51-80 milyon arası % n	81-150 milyon arası % n	151 milyondan fazla % n	Cevapsız % n						
Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?													
İş imkanı	45.9 140	47.3 200	43.1 122	36.5 46	38.0 19	27.3 3	34.6 18	43.8 548					
Altyapı	2.0 6	2.6 11	3.2 9	2.4 3	4.0 2		5.8 3	2.7 34					
Sağlık hizmetleri	0.3 1	0.7 3	1.1 3	2.4 3		9.1 1		0.9 11					
Sosyal haklar	2.0 6	5.0 21	7.8 22	4.0 5	2.0 1	9.1 1	7.7 4	4.8 60					
Eğitim hizmetleri	1.3 4	2.1 9	2.5 7	4.0 5	2.0 1	9.1 1	7.7 4	2.5 31					
Maddi yardım	6.9 21	5.2 22	6.7 19	2.4 3	2.0 1		7.7 4	5.6 70					
Can güvenliği-terör	8.9 27	11.6 49	7.1 20	12.7 16	20.0 10	18.2 2	5.8 3	10.2 127					
Enflasyonu düşürsün	0.7 2	2.4 10	2.1 6	4.0 5	8.0 4			2.2 27					
Hiçbir şey yapmasın	4.3 13	4.3 18	4.9 14	9.5 12	6.0 3	27.3 3	3.8 2	5.2 65					
Konut yapsın	1.6 5	1.2 5	1.4 4	3.2 4	2.0 1		1.9 1	1.6 20					
Diğer	13.8 42	12.1 51	12.4 35	11.1 14	4.0 2		13.5 7	12.1 151					
Cevapsız	12.5 38	5.7 24	7.8 22	7.9 10	12.0 6		11.5 6	8.5 106					
Toplam	100.0 305	100.0 423	100.0 283	100.0 126	100.0 50	100.0 11	100.0 52	100.0 1250					

Tablo:306. Meslek Gruplarına Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı)

Meslek	Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devletsizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?												
	İş imkanı	Alt-yapı	Sağlık hizmetleri	Sosyal haklar	Eğitim hizmetleri	Maddi yardım	Can güvenliği	Enflasyon düşürsün	Hiçbir şey yapmasın	Konut	Diğer	Cevapsız	Toplam
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n
Özel sektörde memur	14.3	1	14.3	1	14.3	14.3	1	14.3	1	14.3	1	14.3	100.0
Kamu sektöründe memur	55.6			11.1			11.1			11.1		11.1	100.0
Özel sektörde işçi	51.6	4.0	0.8	5.6	2.0	5.2	11.5	2.8	2.4	1.6	7.1	5.6	100.0
	130	10	2	14	5	13	29	7	6	4	18	14	252
Kamu sektöründe işçi	52.9			5.9		5.9	11.8		11.8		5.9	5.9	100.0
	9			1		1	2		2		1	1	17
Uzmanlık gerektiren meslekler	7.1			7.1		7.1	14.3	7.1	21.4	14.3	7.1	14.3	100.0
	1			1		1	2	1	3	2	1	2	14
Küçük/orta ticaret	41.5	2.2	1.8	3.1	2.2	5.4	14.3	3.6	4.5	0.9	12.9	7.6	100.0
	93	5	4	7	5	12	32	8	10	2	29	17	224
Tarım	42.9			28.6								28.6	100.0
	3			2								2	7
Hayvancılık	100.0												100.0
	4												4
Büyük ölçekli ticaret	25.0			25.0			50.0						100.0
	1			1			2						4
Emekli	45.0	2.5			5.0	5.0	10.0	7.5	2.5		10.0	12.5	100.0
	18	1			2	2	4	3	1		4	5	40
Ev kadını	39.5	5.4	1.0	3.4	2.9	4.9	9.3	2.4	2.0	2.4	11.7	15.1	100.0
	81	11	2	7	6	10	19	5	4	5	24	31	205
Öğrenci	25.8			6.5	9.7	16.1	6.5	3.2	9.7	6.5	12.9	3.2	100.0
	8			2	3	5	2	1	3	2	4	1	31
İşsiz fakat gelir sahibi	58.3			8.3			4.2		8.3		8.3	12.5	100.0
	14			2			1		2		2	3	24

Tablo:306. (Devamı)

Meslek	Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurmanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?													
	İş imkanı	Alt-yapı	Sağlık hizmetleri	Sosyal haklar	Eğitim hizmetleri	Maddi yardım	Can güvenliği	Enflasyonu düşürsün	Hiçbir şey yapmasın	Konut	Diğer	Cevapsız	Toplam	
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
İşsiz	50.9 55	0.9 1	0.9 1	5.6 6	3.7 4	5.6 6	6.5 7	0.9 1	4.6 5	0.9 1	10.2 11	9.3 10	100.0 108	
Sporcu, sanatçı vs.	100.0 1												100.0 1	
Amele, inşaat işçisi	36.9 69	2.1 4	0.5 1	5.3 10	2.7 5	6.4 12	5.9 11	0.5 1	11.2 21	0.5 1	21.4 40	6.4 12	100.0 187	
Seyyar satıcı	47.5 28	1.7 1	1.7 1	8.5 5		6.8 4	10.2 6		6.8 4	3.4 2	10.2 6	3.4 2	100.0 59	
Pazarıcı	71.4 5								14.3 1		14.3 1		100.0 7	
Usta	38.9 7					11.1 2	16.7 3				22.2 4	11.1 2	100.0 18	
Çiçekçi							100.0 1						100.0 1	
Şoför	58.3 7	8.3 1					8.3 1		8.3 1		8.3 1	8.3 1	100.0 12	
Cevapsız	42.1 8					5.3 1	21.1 4		5.3 1		21.1 4	5.3 1	100.0 19	
TOPLAM	48.3 548	2.7 34	0.9 11	4.8 60	2.5 31	5.6 70	10.2 127	2.2 27	5.2 65	1.6 20	12.1 151	8.5 106	100.0 1250	

Tablo:307. Göç Edilen Yıllara Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı)

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Göç etme yılı														Toplam	
	83 öncesi % n	83-90 arası % n	91 % n	92 % n	93 % n	94 % n	95 % n	96 % n	97 % n	Cevapsız % n	Toplam % n					
İş imkanı	47.6 157	48.4 235	34.1 28	38.2 39	30.9 29	27.1 16	35.1 13	50.0 16	50.0 12	75.0 3	43.8 548					
Altyapı	2.4 8	3.5 17	6.1 5	2.0 2			2.7 1	3.1 1			2.7 34					
Sağlık hizmetleri	0.9 3	1.0 5	1.2 1	1.0 1	1.1 1						0.9 11					
Sosyal haklar	3.9 13	5.8 28	4.9 4	5.9 6	4.3 4	3.4 2	2.7 1	3.1 1	4.2 1		4.8 60					
Eğitim hizmetleri	3.9 13	3.3 16			1.1 1	1.7 1					2.5 31					
Maddi yardım	3.9 13	6.2 30		2.9 3	9.6 9	3.4 2	10.8 4	12.5 4	20.8 5		5.6 70					
Can güvenliği-terör	8.8 29	8.6 42	15.9 13	11.8 12	14.9 14	8.5 5	18.9 7	12.5 4	4.2 1		10.2 127					
Enflasyonu düşürsün	3.9 13	2.1 10		2.0 2	1.1 1		2.7 1				2.2 27					
Hiçbir şey yapmasın	3.9 13	3.9 19	3.7 3	6.9 7	10.6 10	15.3 9	8.1 3		4.2 1		5.2 65					
Konut yapсын	1.8 6	1.4 7	1.2 1	2.0 2	2.1 2	1.7 1	2.7 1				1.6 20					
Diğer	10.0 33	7.8 38	20.7 17	23.5 24	17.0 16	23.7 14	8.1 3	12.5 4	4.2 1	25.0 1	12.1 151					
Cevapsız	8.8 29	8.0 39	12.2 10	3.9 4	7.4 7	15.3 9	8.1 3	6.3 2	12.5 3		8.5 106					
Toplam	100.0 330	100.0 486	100.0 82	100.0 102	100.0 94	100.0 59	100.0 37	100.0 32	100.0 24	100.0 4	100.0 1250					

Tablo:308. Göç Sebeplerine Göre Devletin Ne Yapabileceği (Batı)

Devletin yapabileceğini göz önünde bulundurursanız devlet sizin için neler yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?	Göç sebepleri											
	İşsizlik	Ekono- mik şartların bozul- ması	Orgüt etkisiyle (can gü- venliği)	Devletin etkisiyle	Ağa baskısı	Kan davası	Köy koru- cularının baskısı	Diğer	Orgüt ve devlet	Cevapsız	Toplam	
%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	
İş imkanı	54.7	48.8	48.5	18.5	51.7	27.4	38.1	25.0	48.0	43.8		
	215	168	47	33	15	23	32	3	12	548		
Altyapı	2.8	1.5	3.1	1.7	13.8	3.6	6.0			2.7		
	11	5	3	3	4	3	5			34		
Sağlık hizmetleri	1.3	1.2	1.0					8.3		0.9		
	5	4	1					1		11		
Sosyal haklar	4.3	2.6	2.1	9.6	25.0	6.0	9.5	8.3		4.8		
	17	9	2	17	1	5	8	1		60		
Eğitim hizmetleri	2.3	4.1	1.0	1.1		1.2	3.6	8.3		2.5		
	9	14	1	2		1	3	1		31		
Maddi yardım	5.1	5.8	4.1	7.3	3.4	1.2	10.7		8.0	5.6		
	20	20	4	13	1	1	9		2	70		
Can güvenliği-terör	5.9	9.0	22.7	15.7	17.2	9.5	3.6	8.3	20.0	10.2		
	23	31	22	28	1	5	3	1	5	127		
Enflasyonu düşürsün	2.5	3.8	1.0			1.2	1.2		4.0	2.2		
	10	13	1			1	1		1	27		
Hiçbir şey yapmasın	4.1	2.9	5.2	11.2	6.9	8.3	2.4	16.7	4.0	5.2		
	16	10	5	20	2	7	2	2	1	65		
Konut yapsın	1.3	1.5	1.0	1.7	25.0	1.2	2.4	8.3	4.0	1.6		
	5	5	1	3	1	1	2	1	1	20		
Diğer	8.1	10.8	5.2	22.5	3.4	27.4	14.3	8.3		12.1		
	32	37	5	40	1	23	12	1		151		
Cevapsız	7.6	8.1	5.2	10.7	25.0	3.4	8.3	8.3	12.0	8.5		
	30	28	5	19	1	11	7	1	3	106		
Toplam	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0		
	393	344	97	178	4	29	84	12	25	1250		

Tablo:309. Cinsiyete Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı)

Cinsiyet	Oturulan mekanın genişliği									
	1 oda 1 salon E-S var	1 oda 1 salon E var, S yok	2 oda 1 salon E-S var	2 oda 1 salon E yok, S var	3 oda 1 salon E-S var	3 oda 1 salon E var, S yok	E-S yok	Diğer	Cevapsız	Toplam
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	n	n	n	n	n	n	n	n	n	n
Erkek	11.8	1.0	43.5	31.7	1.1	3.5	1.4	1.3	4.6	100.0
	117	10	430	313	11	35	14	13	45	988
Kadın	17.6	0.8	51.9	23.7		2.3	0.8	0.8	2.3	100.0
	46	2	136	62		6	2	2	6	262
Toplam	13.0	1.0	45.3	30.0	0.9	3.3	1.3	1.2	4.1	100.0
	163	12	566	375	11	41	16	15	51	1250

Tablo:310. Eğitim Durumuna Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı)

Eğitim	Oturulan mekanın genişliği									
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E var, S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E yok, S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E var, S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n
İlkokul	11.6 69	0.8 5	45.4 271	30.8 184	1.2 7	3.5 21	1.2 7	1.8 11	3.7 22	100.0 597
Ortaokul	10.9 15	0.7 1	40.1 55	35.8 49		2.9 4	2.2 3	1.5 2	5.8 8	100.0 137
Lise	7.4 7	1.1 1	41.1 39	41.1 39		3.2 3	2.1 2		4.2 4	100.0 95
Universite	4.2 1		50.0 12	20.8 5		12.5 3			12.5 3	100.0 24
Okur-yazar	14.5 20	2.2 3	51.4 71	23.2 32	1.4 2	1.4 2	1.4 2	0.7 1	3.6 5	100.0 138
Okur-yazar değil	20.5 46	0.9 2	46.9 105	23.2 52	0.9 2	3.1 7	0.9 2	0.4 1	3.1 7	100.0 224
Halen okuyor	5.9 1		41.2 7	52.9 9						100.0 17
Cevapsız	22.2 4		33.3 6	27.8 5		5.6 1			11.1 2	100.0 18
Toplam	13.0 163	1.0 12	45.3 566	30.0 375	0.9 11	3.3 41	1.3 16	1.2 15	4.1 51	100.0 1250

Tablo:311. Yaş Dağılımına Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı)

Yaş	Oturulan mekanın genişliği											
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n
18-25 arası	10.8 23	0.5 1	41.5 88	32.5 69	2.4 5	5.2 11	1.4 3	0.9 2	4.7 10	100.0 212		
26-30 arası	14.5 24	0.6 1	49.1 81	25.5 42		4.2 7	1.2 2	0.6 1	4.2 7	100.0 165		
31-40 arası	13.4 46	0.9 3	50.6 174	25.3 87	0.6 2	2.0 7	1.7 6	2.0 7	3.5 12	100.0 344		
41-50 arası	14 46	1.8 6	44.2 145	33.5 110	0.6 2	1.5 5	0.6 2	0.9 3	2.7 9	100.0 328		
51 ve üzeri	11.9 24	0.5 1	38.8 78	33.3 67	1.0 2	5.5 11	1.5 3	1.0 2	6.5 13	100.0 201		
Toplam	13.0 163	1.0 12	45.3 566	30.0 375	0.9 11	3.3 41	1.3 16	1.2 15	4.1 51	100.0 1250		

Tablo:312. Gelir Seviyesine Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı)

Gelir	Oturulan mekanın genişliği										
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E var, S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E yok, S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E var, S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n	
17 milyondan az	19.0 58	0.7 2	47.2 144	21.0 64	1.3 4	2.3 7	0.7 2	3.0 9	4.9 15	100.0 305	
18-30 milyon arası	15.6 66	1.4 6	46.6 197	26.7 113	1.2 5	3.1 13	1.7 7	0.7 3	3.1 13	100.0 423	
31-50 milyon arası	8.8 25	1.1 3	44.9 127	35.0 99	0.4 1	3.9 11	0.7 2	0.7 2	4.6 13	100.0 283	
51-80 milyon arası	5.6 7		41.3 52	43.7 55		4.8 6	1.6 2		3.2 4	100.0 126	
81-150 milyon arası			44 22	42 21		4.0 2	6.0 3		4.0 2	100.0 50	
151 milyondan fazla			27.3 3	45.5 5		18.2 2			9.1 1	100.0 11	
Cevapsız	13.5 7	1.9 1	40.4 21	34.6 18	1.9 1			1.9 1	5.8 3	100.0 52	
Toplam	13.0 163	1.0 12	45.3 566	30.0 375	0.9 11	3.3 41	1.3 16	1.2 15	4.1 51	100.0 1250	

Tablo:313. Meslek Gruplarına Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı)

Meslek	Oturulan mekanın genişliği									
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E var, S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E yok, S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E var, S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Özel sektörde memur			71.4	28.6						100.0
			5	2						7
Kamu sektöründe memur	22.2		33.3	44.4						100.0
	2		3	4						9
Özel sektörde işçi	11.9	0.8	46	27.8	2.4	4.4	1.2	1.6	4	100.0
	30	2	116	70	6	11	3	4	10	252
Kamu sektöründe işçi			52.9	47.1						100.0
			9	8						17
Uzmanlık gerektiren meslekler	14.3		57.1	28.6						100.0
	2		8	4						14
Küçük/orta ticaret	6.3	0.9	41.1	37.9		4	2.2	0.9	6.7	100.0
	14	2	92	85		9	5	2	15	224
Tarım	14.3		57.1	14.3	14.3					100.0
	1		4	1	1					7
Hayvancılık	25		50					25		100.0
	1		2					1		4
Büyük ölçekli ticaret			50	25	25					100.0
			2	1	1					4
Emekli	15		45	22.5		7.5		2.5	7.5	100.0
	6		18	9		3		1	3	40
Ev kadını	17.6	1	52.7	22.9		2	0.5	1	2.4	100.0
	36	2	108	47		4	1	2	5	205
Öğrenci	9.7	3.2	38.7	38.7		3.2			6.5	100.0
	3	1	12	12		1			2	31
İşsiz fakat gelir sahibi	16.7		33.3	45.8					4.2	100.0
	4		8	11					1	24
İşsiz	12	1.9	41.7	31.5	0.9	1.9	0.9	1.9	7.4	100.0
	13	2	45	34	1	2	1	2	8	108

Tablo:313. Devamı

Meslek	Oturlan mekânın genişliği										Toplam	
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E var, S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E yok, S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E var, S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n			
Sporcu, sanatçı vs.							100				100.0	1
Amele, inşaat işçisi	18.7 35	1.1 2	46.5 87	26.7 50	1.1 2	3.7 7	1.1 2	0.5 1	0.5 1		100.0	187
Seyyar satıcı	11.9 7	1.7 1	35.6 21	32.2 19		6.8 4	3.4 2	1.7 1	6.8 4		100.0	59
Pazarıcı			42.9 3	42.9 3					14.3 1		100.0	7
Usta	11.1 2		50 9	33.3 6					5.6 1		100.0	18
Çiçekçi			100 1								100.0	1
Soför	16.7 2		33.3 4	41.7 5			8.3 1				100.0	12
Cevapsız	26.3 5		47.4 9	21.1 4					5.3 1		100.0	19
TOPLAM	13 163	1 12	45.3 566	30 375	0.9 11	3.3 41	1.3 16	1.2 15	4.1 51		100.0	1250

Tablo:314. Göç Edilen Yıllara Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı)

Göç etme yılı	Oturulan mekanın genişliği													
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E var, S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E yok, S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E var, S yok % n	E-S yok % n	DİĞER % n	Cevapsız % n	Toplam % n				
83 öncesi	9.7 32	1.5 5	48.2 159	26.7 88	0.6 2	3.9 13	3 10	1.5 5	4.8 16	100.0 330				
83-90 arası	12.1 59	0.4 2	44 214	34.2 166	0.6 3	2.7 13	0.6 3	1 5	4.3 21	100.0 486				
91	12.2 10		46.3 38	31.7 26	1.2 1	3.7 3		2.4 2	2.4 2	100.0 82				
92	17.6 18	1 1	44.1 45	27.5 28	2.9 3	2.9 3		2 2	2 2	100.0 102				
93	20.2 19	2.1 2	43.6 41	25.5 24		6.4 6	1.1 1		1.1 1	100.0 94				
94	18.6 11		44.1 26	27.1 16	1.7 1	3.4 2		1.7 1	3.4 2	100.0 59				
95	13.5 5		40.5 15	40.5 15			2.7 1		2.7 1	100.0 37				
96	21.9 7	6.3 2	43.8 14	15.6 5	3.1 1		3.1 1		6.3 2	100.0 32				
97	8.3 2		54.2 13	25 6					12.5 3	100.0 24				
Cevapsız			25 1	25 1		25 1			25 1	100.0 4				
Toplam	13 163	1 12	45.3 566	30 375	0.9 11	3.3 41	1.3 16	1.2 15	4.1 51	100.0 1250				

Tablo:315. Göç Sebeplerine Göre Oturulan Mekanın Genişliği (Batı)

Göç sebepleri	Oturulan mekanın genişliği											
	1 oda 1 salon E-S var % n	1 oda 1 salon E var, S yok % n	2 oda 1 salon E-S var % n	2 oda 1 salon E yok, S var % n	3 oda 1 salon E-S var % n	3 oda 1 salon E var, S yok % n	E-S yok % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
İşsizlik	13.7 54	2 8	46.3 182	26.5 104	1.3 5	2.5 10	0.5 2	1 4	6.1 24	100 393		
Ekonomik şartların bozulması	11 38	0.3 1	44.5 153	35.2 121	0.6 2	2.6 9	1.5 5	1.7 6	2.6 9	100 344		
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	9.3 9		46.4 45	28.9 28	4.1 4	3.1 3	1 1	3.1 3	4.1 4	100 97		
Devletin etkisiyle	19.7 35	1.7 3	42.1 75	28.7 51		2.8 5	1.7 3	0.6 1	2.8 5	100 178		
Ağa baskısı		50 2								100 4		
Kan davası	6.9 2		27.6 8	34.5 10		10.3 3	13.8 4	3.4 1	3.4 1	100 29		
Köy korucularının baskısı	10.7 9		52.4 44	29.8 25		6 5			1.2 1	100 84		
Diğer	16.7 14		39.3 33	31 26		4.8 4	1.2 1		7.1 6	100 84		
Örgüt ve devlet			58.3 7	33.3 4					8.3 1	100 12		
Cevapsız	8 2		68 17	16 4		8 2				100 25		
TOPLAM	13 163	1 12	45.3 566	30 375	0.9 11	3.3 41	1.3 16	1.2 15	4.1 51	100 1250		

Tablo:316. Cinsiyete Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Batı)

Cinsiyet	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?										
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlaması % n	Can ve mal güvenliğini sağlama % n	İş ve istihdam imkanlarını artırması % n	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması % n	İnsan haklarına saygılı olması % n	Bölgeye yatırımları ve kredi imkânlarını artırması % n	Eğitime önem vermesi % n	Bize ka- rışmasını yeter % n	Diğer % n	Cevapsız % n	Toplam % n
Erkek	30.3 299	7.6 75	34.5 341	6.4 63	10 99	2.5 25	1.4 14	1.7 17	2.6 26	2.9 29	100 988
Kadın	33.6 88	8 21	38.5 101	6.9 18	3.8 10	0.8 2	1.5 4	2.7 7	2.3 6	1.9 5	100 262
Toplam	31 387	7.7 96	35.4 442	6.5 81	8.7 109	2.2 27	1.4 18	1.9 24	2.6 32	2.7 34	100 1250

Tablo:317. Eğitim Durumuna Göre Devletten En Öncelikli Beklenti (Batı)

Eğitim	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?														Toplam	
	Bölgede barışı ve huzurlu bir an evvel sağlanması	Can ve mal güvenliğini sağlaması	İş ve istihdam imkanlarını artırması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bölgeye yatırımların ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize katılışın yeter	Diğer	Cevapsız	%	n	%	n		
İlkokul	32.7 195	7.4 44	35.8 214	5.4 32	10.1 60	1.8 11	0.8 5	1.5 9	2 12	2.5 15	100 597	2 12	1.5 9	2 12		
Ortaokul	30.7 42	8.8 12	27.7 38	5.8 8	7.3 10	4.4 6	2.9 4	4.4 6	4.4 6	3.6 5	100 137	4.4 6	4.4 6	4.4 6		
Lise	30.5 29	7.4 7	27.4 26	5.3 5	15.8 15	3.2 3	2.1 2		6.3 6	2.1 2	100 95	6.3 6		6.3 6		
Üniversite	20.8 5	12.5 3	16.7 4	8.3 2	12.5 3	4.2 1	8.3 2	8.3 2	4.2 2	4.2 1	100 24	4.2 2	8.3 2	4.2 2		
Okur-yazar	24.6 34	9.4 13	48.6 67	8 11	3.6 5	1.4 2	1.4 2	2.9 4			100 138	1.4 2	2.9 4			
Okur-yazar değil	31.3 70	7.1 16	38.4 86	8.5 19	4.9 11	1.3 3	1.3 3	1.3 3	2.7 6	3.1 7	100 224	2.7 6	1.3 3	2.7 6		
Halen okuyor	47.1 8		17.6 3	17.6 3	5.9 1						100 17	5.9 1		5.9 1		
Cevapsız	22.2 4	5.6 1	22.2 4	5.6 1	22.2 4	5.6 1				16.7 3	100 18			16.7 3		
Toplam	31 387	7.7 96	35.4 442	6.5 81	8.7 109	2.2 27	1.4 18	1.9 24	2.6 32	2.7 34	100 1250	2.6 32	1.9 24	2.6 32		

Tablo:318. Yaş Dağılımına Göre Devletten En Öncelikli Beklentisi (Batı)

Yaş	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?											Toplam	
	Bögede barışı ve huzuru bir an evvel sağlaması	Can ve mal gü- venliğini sağ- laması	İş ve is- tihadam imkan- larını artır-ması	Asker, polis ve korucu baskısı- nın kal- dırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bögeye yatırımları ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize ka- rışmasını yeter	Diğer	Cevap- sız	Toplam		
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n		
18-25 arası	25 53	10.4 22	41 87	6.6 14	7.5 16	1.9 4	0.9 2	0.5 1	3.3 7	2.8 6	100 212		
26-30 arası	54 32.7	8 4.8	50 30.3	5.5 9	12.7 21	4.8 8	3 5	1.2 2	1.8 3	3 5	100 165		
31-40 arası	115 33.4	7 24	33.1 114	4.7 16	10.2 35	1.7 6	1.2 4	3.5 12	2.3 8	2.9 10	100 344		
41-50 arası	100 30.5	7.6 25	37.8 124	8.8 29	7.6 25	1.2 4	0.9 3	1.8 6	1.5 5	2.1 7	100 328		
51 ve üzeri	65 32.3	8.5 17	33.3 67	6.5 13	6 12	2.5 5	2 4	1.5 3	4.5 9	3 6	100 201		
Toplam	31 387	7.7 96	35.4 442	6.5 81	8.7 109	2.2 27	1.4 18	1.9 24	2.6 32	2.7 34	100 1250		

Tablo:319. Gelir Seviyesine Göre Devletten En Öncelikli Beklentisi (Batı)

Gelir	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?											Toplam	
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlama	Can ve mal güvenliği-ni sağlama	İş ve istihdam imkanlarını artırması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bölgeye yatırımları ve kredi imkânlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize katılışın yeter	Diğer	Cevapsız			
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	
17 milyondan az	23.9 73	10.5 32	38.7 118	13.1 40	3.9 12	1.6 5	1 3	2.3 7	2.6 8	2.3 7	100 305		
18-30 milyon arası	31.2 132	6.1 26	41.1 174	4.3 18	9.2 39	1.4 6	0.7 3	1.9 8	1.7 7	2.4 10	100 423		
31-50 milyon arası	30.4 86	7.1 20	33.2 94	4.6 13	12.4 35	2.1 6	2.5 7	2.1 6	2.5 7	3.2 9	100 283		
51-80 milyon arası	44.4 56	7.1 9	20.6 26	4 5	10.3 13	4.8 6	3.2 4		4.8 6	0.8 1	100 126		
81-150 milyon arası	42 21	6 3	18 9	6 3	6 3	6 3	2 1		8 4	6 3	100 50		
151 milyondan fazla	45.5 5	9.1 1	18.2 2		9.1 1	9.1 1		9.1 1			100 11		
Cevapsız	26.9 14	9.6 5	36.5 19	3.8 2	11.5 6			3.8 2		7.7 4	100 52		
Toplam	31 387	7.7 96	35.4 442	6.5 81	8.7 109	2.2 27	1.4 18	1.9 24	2.6 32	2.7 34	100 1250		

Tablo:320. Meslek Gruplarına Göre Devletten En Öncelikli Beklentisi (Batı)

Meslek	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?										
	Bölgede barışı ve huzuru bir an ev-vei sağlama % n	Can ve mal güvenliğini sağlama % n	İş ve istihdam imkanlarını artırması % n	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması % n	İnsan haklarına saygılı olması % n	Bölgeye yatırımı ve kredi imkanlarını artırması % n	Eğitime önem vermesi % n	Bize katılışın yeterli olması % n	Diğer % n	Cevapsiz % n	Toplam % n
Özel sektörde memur	28.6 2	14.3 1	42.9 3	% n	14.3 1	% n	% n	% n	% n	% n	100 7
Kamu sektöründe memur	11.1 1	55.6 5	55.6 5	11.1 1	11.1 1	11.1 1	11.1 1	11.1 1	11.1 1	11.1 1	100 9
Özel sektörde işçi	26.2 66	9.1 23	42.5 107	4.4 11	6.7 17	2.8 7	0.8 2	2.4 6	1.6 4	3.6 9	100 252
Kamu sektöründe işçi	35.3 6		23.5 4	5.9 1	17.6 3	17.6 3	5.9 1		5.9 1	5.9 1	100 17
Uzmanlık gerektiren meslekler	14.3 2	7.1 1	35.7 5		35.7 5	7.1 1					100 14
Küçük/orta ticaret	40.6 91	7.1 16	28.6 64	5.4 12	6.7 15	1.8 4	1.3 3	1.8 4	4 9	2.7 6	100 224
Tarım	14.3 1	14.3 1	42.9 3			14.3 1				14.3 1	100 7
Hayvancılık			50 2		25 1	25 1					100 4
Büyük ölçekli ticaret	50 2	25 1	25 1								100 4
Emekli	30 12	15 6	27.5 11	2.5 1	10 4	4 1	2.5 1		10 4	2.5 1	100 40
Ev kadını	30.7 63	9.3 19	41.5 85	7.3 15	2.9 6	2.9 6	2 4	2.9 6	1.5 3	2 4	100 205
Öğrenci	35.5 11	3.2 1	16.1 5	19.4 6	16.1 5	16.1 5			6.5 2	3.2 1	100 31

Tablo:320. Devami

Meslek	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?															
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlama	Can ve mal güvenliğini sağlama	İş ve istihdam imkanlarını artırması	Asker, polis ve korucuların kalmasını artırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bölgeye yatırılması ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize katılışının yeter	Diğer	Cevapsız	Toplam					
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n				
İşsiz fakat gelir sahibi	16.7	4	8.3	2	25	6	16.7	4	16.7	4	12.5	3	4.2	1	100	24
İşsiz	23.1	25	7.4	8	43.5	47	3.7	4	7.4	8	3.7	4	3.7	4	100	108
Sporcu, sanatçı vs.					100	1									100	1
Armele, inşaat işçisi	34.8	65	7.5	14	30.5	57	10.7	20	12.8	24			1.1	2	100	187
Seyyar satıcı	33.9	20	3.4	2	30.5	18	5.1	3	16.9	10	5.1	3	1.7	1	100	59
Pazarıcı	28.6	2	14.3	1	28.6	2	14.3	1			14.3	1			100	7
Usta	33.3	6			27.8	5	11.1	2	5.6	1	5.6	1			100	18
Çiçekçi	100	1													100	1
Şoför	33.3	4			50	6	8.3	1							100	12
Cevapsız	15.8	3			26.3	5	21.1	4			5.3	1	10.5	2	100	19
TOPLAM	31	387	7.7	96	35.4	442	6.5	81	8.7	109	2.2	27	1.4	18	100	1250

Tablo:321. Göç Edilen Yıllara Göre Devletten En Öncelikli Beklentisi (Batı)

Göç etme yılı	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?											Toplam
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlanması	Can ve mal güvenliğini sağlanması	İş ve istihdam imkanları artırılması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bölgeye yatırımları ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize ka-rişmasının yeter	Diğer	Cevap-sız		
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n
83 öncesi	29.1 96	8.2 27	41.2 136	2.1 7	4.8 16	3 10	1.5 5	1.8 6	4.5 15	3.6 12		100 330
83-90 arası	30.9 150	7 34	35.8 174	7 34	10.1 49	1.9 9	1.6 8	1.2 6	1.6 8	2.9 14		100 486
91	43.9 36	11 9	20.7 17	8.5 7	11 9	1.2 1	1.2 1		1.2 1	1.2 1		100 82
92	37.3 38	2 2	36.3 37	8.8 9	9.8 10	2 2			2 2	1 1		100 102
93	37.2 35	7.4 7	25.5 24	8.5 8	8.5 8	2.1 2	1.1 1	3.2 3	3.2 3	3.2 3		100 94
94	20.3 12	13.6 8	28.8 17	16.9 10	8.5 5		1.7 1	6.8 4	1.7 1	1.7 1		100 59
95	27 10	13.5 5	29.7 11	8.1 3	10.8 4			8.1 3	2.7 1			100 37
96	15.6 5	6.3 2	43.8 14	6.3 2	12.5 4	3.1 1	6.3 2		3.1 1	3.1 1		100 32
97	16.7 4	8.3 2	45.8 11	4.2 1	12.5 3	4.2 1		4.2 1		4.2 1		100 24
Cevapsız	25 1		25 1		25 1	25 1						100 4
Toplam	31 387	7.7 96	35.4 442	6.5 81	8.7 109	2.2 27	1.4 18	1.9 24	2.6 32	2.7 34		100 1250

Tablo:322. Göç Sebeplerine Göre Devletten En Öncelikli Beklentisi (Batı)

Göç sebepleri	Devletten en öncelikli beklentiniz nedir?													
	Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlama	Can ve mal güvenliğini sağlama	İş ve istihdam imkanlarını artırması	Asker, polis ve korucu baskısının kaldırılması	İnsan haklarına saygılı olması	Bölgeye yatırımları ve kredi imkanlarını artırması	Eğitime önem vermesi	Bize ka- rışmasının yeter	Diğer	Cevapsız	Toplam			
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n			
İşsizlik	24.7 97	6.6 26	49.1 193	2.5 10	5.6 22	2.3 9	2 8	2.3 9	2.8 11	2.3 9	100 393			
Ekonomik şartların bozulması	31.7 109	6.7 23	43.3 149	2.9 10	4.9 17	3.5 12	1.5 5	0.9 3	4.7 16	0.9 3	100 344			
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	38.1 37	16.5 16	32 31	1 4	4.1 4	2.1 2	1 1	3.1 3	1 1	1 1	100 97			
Devletin etkisiyle	28.7 51	6.7 12	10.1 18	14 25	29.2 52	0.6 1	1 1	5.6 10	2.8 5	2.2 4	100 178			
Ağa baskısı	25 1				25 1	25 1	25 1				100 4			
Kan davası	34.5 10	10.3 3	27.6 8	10.3 3	3.4 1			3.4 1	10.3 3		100 29			
Köy korucularının baskısı	47.6 40	7.1 6	8.3 7	31.0 26	3.6 3			1.2 1	1.2 1		100 84			
Diğer	36.9 31	7.1 6	25 21	2.4 2	8.3 7	2.4 2	2.4 2	1.2 1	11.9 10	2.4 2	100 84			
Örgüt ve devlet	25 3	16.7 2	16.7 2	33.3 4			8.3 1				100 12			
Cevapsız	32 8	8 2	52 13		8 2						100 25			
TOPLAM	31 387	7.7 96	35.4 442	6.5 81	8.7 109	2.2 27	1.4 18	1.9 24	2.6 32	2.7 34	100 1250			

Tablo: 323. Eğitim Düzeyi ve Çocuk Sahibi Olma

Ailedeki çocuk sayısı	Görüşülen kişinin eğitim seviyesi										Toplam % n
	İlkokul % n	Ortaokul % n	Lise % n	Ünivesite % n	Okur-yazar % n	Okur-yazar değil % n	Halen okuyor % n	Cevapsız % n			
1	2.0 34	3.8 8	6.8 7	13.3 4	1.1 5	0.2 3					1.4 61
2	4.4 75	8.9 19	14.6 15	20.0 6	1.6 7	1.0 18		3.8 2			3.3 143
3	5.6 94	16.0 34	13.6 14	3.3 1	4.1 18	1.4 25		3.8 2			4.4 191
4	12.6 212	17.8 38	5.8 6	13.3 4	9.0 40	4.0 71		3.8 2			8.7 376
5	17.4 294	23.5 50	7.8 8	6.7 2	11.3 50	8.9 160		11.3 6			13.1 571
6	24.0 405	11.3 24	3.9 4	3.3 1	16.0 71	19.4 348		18.9 10			19.9 863
7	18.5 312	2.8 6	3.9 4		22.7 101	26.4 473		15.1 8			20.8 904
8	4.1 69	2.3 5	2.9 3	16.7 5	22.1 98	10.5 189		13.2 7			8.7 376
9	4.3 72	1.4 3	1.0 1	3.3 1	8.3 37	15.6 280		11.3 6			9.2 401
10	1.5 25		1.0 1	6.7 2	2.0 9	7.5 134					3.9 171
11	0.8 13				0.2 1	3.6 64		9.4 5			1.9 83

Tablo: 323. Devamı

Ailedeki çocuk sayısı	Görüşülen kişinin eğitim seviyesi										Toplam	
	İlkokul % n	Ortaokul % n	Lise % n	Ünivesite % n	Okur-yazar % n	Okur-yazar değil % n	Halen okuyor % n	Cevapsız % n				
12	0.5 9	0.5 1	1.0 1		0.5 2	0.3 6		1.9 1		0.5 20		
13	0.1 2				0.2 1	0.3 5		1.9 1		0.2 9		
15						0.2 3				0.1 3		
Cevapsız	4.2 71	11.7 25	37.9 39	13.3 4	0.9 4	0.9 16	41.2 7	5.7 3		3.9 169		
Toplam	100 1688	100 213	100 103	100 30	100 444	100 1795	100 17	100 53		100 4343		

Tablo: 324. Şu Anda Bu Kadar Çok Çocuk Sahibi Olmayı İster miydi?
(4+ çocuk sahibi aileler)

Şimdiki aklınız olsaydı bu kadar çocuk yapar mıydınız?	% n
Evet	52.9 2296
Hayır	18.0 780
Bilmiyorum	22.6 983
Cevapsız	6.5 284
Toplam	100 4343

Tablo: 325. Neden Daha Az Çocuk Yapardınız?

Neden daha az çocuk yapardınız?	%
Geçim sıkıntısı	58.5 456
Hayat şartları	25.5 199
Daha iyi yetiştirmek	8.6 67
Cevapsız	7.4 58
Toplam	100.0 780

Tablo: 326. Göç Sonrası Çocuk Sahibi Olma Durumu

Buraya göç ettikten sonra çocuk sahibi oldunuz mu?	% n
1 Tane	26.9 1167
2 tane	22.8 990
Hayır	22.0 954
3 Tane	16.2 703
4 Tane	2.6 112
5 Tane	1.1 46
7 ve üzeri	0.6 24
6 tane	0.3 15
Cevapsız	7,6 332
Toplam	100.0 4343

Tablo: 327. Göç Yılı ve Göç Sonrası Çocuk Sahibi Olma Durumu

Ne zaman göç ettiniz?	Buraya göç ettikten sonra çocuk sahibi oldunuz mu?Oldunuz ise kaç tane?													
	Hayır % n	1 tane % n	2 tane % n	3 tane % n	4 tane % n	5 tane % n	6 tane % n	7 + % n	Cevapsız % n	Toplam % n				
83 öncesi	14.4 49	13.2 45	16.8 57	15.6 53	11.8 40	8.5 29	3.8 13	6.2 21	9.7 33	100 340				
83-90 arası	17.1 248	23.4 340	22.0 320	24.4 354	3.2 47	0.8 11	0.1 2	0.2 3	8.7 127	100 1452				
91	18.5 204	29.0 320	26.0 287	18.6 205	1.2 13				6.6 73	100 1102				
92	30.3 212	27.6 193	25.9 181	7.3 51	0.9 6	0.7 5			7.3 51	100 699				
93	29.1 156	38.9 209	21.8 117	5.2 28	0.9 5				4.1 22	100 537				
94	36.1 30	31.3 26	16.9 14	8.4 7	1.2 1				12.0 10	100 83				
95	35.9 14	30.8 12	7.7 3	7.7 3					17.9 7	100 39				
96	65.6 21	18.8 6	6.3 2						9.4 3	100 32				
97	56.5 13	17.3 4							26.1 6	100 23				
Cevapsız	19.4 7	47.3 17	25.0 9	5.6 2		2.8 1				100 36				
Toplam	22.0 954	26.9 1167	22.8 990	16.2 703	2.6 112	1.1 46	0.3 15	0.6 24	7.6 332	100 4343				

Tablo: 328. Aslen Nereli Olduğu ve Göç Sonrası Çocuk Sahibi Olma Durumu

Nereden göç ettiniz?(Aslen nereslisiniz?)	Buraya göç ettikten sonra çocuk sahibi olduğunuz mu? Oldunuz ise kaç tane?													
	Hayır	1 tane	2 tane	3 tane	4 tane	5 tane	6 tane	7 +	Cevapsız	Toplam				
	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n	% n				
Adıyaman	18.2 4	9.1 2	27.3 6	13.6 3	13.6 3					18.2 4	100 22			
Ağrı	20.3 39	20.8 40	20.3 39	10.9 21	2.1 4	1.0 2	0.5 1	1.6 3	22.4 43	100 192				
Bingöl	27.9 41	36.7 54	21.8 32	2.0 3	2.0 3	0.7 1			8.8 13	100 147				
Bitlis	10.3 20	38.7 75	34.0 66	7.2 14	2.1 4	0.5 1	0.5 1	0.5 1	6.2 12	100 194				
Diyarbakır	22.4 198	21.9 193	23.8 210	24.9 220	2.3 20	0.7 6	0.2 2	0.2 2	3.5 31	100 882				
Elazığ	24.2 8	24.3 8	27.3 9	6.1 2				3.0 1	15.2 5	100 33				
Erzincan	44.7 21	36.2 17	10.6 5	6.4 3	2.1 1					100 47				
Erzurum	45.2 19	16.7 7	2.4 1	9.5 4	2.4 1	4.8 2	2.4 1	2.4 1	14.3 6	100 42				
Gaziantep	50.0 2	25.0 1							25.0 1	100 4				
Hakkari	15.2 40	32.6 86	18.2 48	11.7 31	3.0 8	0.4 1	0.4 1		18.6 49	100 264				
Kars	13.6 18	28.0 37	37.9 50	12.9 17	3.0 4	0.8 1		0.8 1	3.0 4	100 132				
Malatya	14.6 6	14.6 6	22.0 9	14.6 6	12.2 5	2.4 1	2.4 1	2.4 1	14.6 6	100 41				
Kahramanmaraş	15.0 3	10.0 2	40.0 8	15.0 3		5.0 1			15.0 3	100 20				
Mardin	20.1 86	28.0 120	19.6 84	18.2 78	3.7 16	1.6 7	0.5 2	0.9 4	7.2 31	100 428				

Tablo: 328. Devamı

Nereden göç ettiniz?(Aslen neredilsiniz?)	Buraya göç ettikten sonra çocuk sahibi oldunuz mu?													
	Hayır % n	1 tane % n	2 tane % n	3 tane % n	4 tane % n	5 tane % n	6 tane % n	7 + % n	Cevapsız % n	Toplam % n				
Muş	22.6 44	35.9 70	26.2 51	7.2 14	2.6 5	1.5 3	1.0 2		3.1 6	100 195				
Siirt	23.6 120	19.6 100	25.5 130	23.6 120	1.2 6	2.2 11	0.2 1	0.6 3	3.5 18	100 509				
Tunceli	34.5 141	36.6 150	18.8 77	1.0 4	0.5 2	0.5 2			.8.1 33	100 409				
Şanlıurfa	29.0 18	17.7 11	9.7 6	12.9 8	8.1 5	4.8 3		8.1 5	9.7 6	100 62				
Van	19.4 41	35.5 75	22.3 47	10.0 21	1.9 4			0.5 1	10.4 22	100 211				
Batman	28.5 55	10.4 20	24.9 48	16.1 31	7.3 14	2.1 4	0.5 1	0.5 1	9.8 19	100 193				
Şırnak	8.1 22	31.2 85	17.3 47	36.4 99	1.8 5		0.7 2		4.4 12	100 272				
Ardahan	8.3 1	16.7 2	25.0 3		8.3 1				41.7 5	100 12				
İğdir	6.3 1	18.8 3	62.5 10		6.3 1				6.3 1	100 16				
Cevapsız	22.2 2	33.3 3	33.3 3	11.1 1						100 9				
Toplam	22.0 954	26.9 1167	22.8 990	16.2 703	2.6 112	1.1 46	0.3 15	0.6 24	7.6 332	100 4343				

Tablo: 329. Görüşülen Kişilerin Cinsiyet ve Yaş Gruplarına Göre Eğitim Durumu

Cinsiyet(ERKEK)	Yaş											
	18-25 arası		26-30 arası		31-40 arası		41-50 arası		51 ve üzeri		Toplam	
Görüşülen kişinin eğitim seviyesi	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
İlkokul	44.7	71	51.4	72	59.4	320	52.6	776	21.2	366	39.8	1605
Ortaokul	15.7	25	18.6	26	16.0	86	3.4	50	0.9	15	5.0	202
Lise	22.0	35	13.6	19	3.2	17	0.6	9	0.5	9	2.2	89
Üniversite	5.0	8	4.3	6	0.7	4	0.3	5	0.3	5	0.7	28
Okur-yazar	2.5	4	4.3	6	7.6	41	10.7	158	11.4	197	10.1	406
Okur-yazar değil	2.5	4	5.0	7	11.5	62	31.3	462	64.2	1107	40.7	1642
Halen okuyor	6.9	11	1.4	2	0.2	1					0.3	14
Cevapsız	0.6	1	1.4	2	1.5	8	0.9	14	1.5	25	1.2	50
Toplam	100	159	100	140	100	539	100	1447	100	1724	100	4036

Tablo: 330. Yerleşilen Yere Göre Görüşülen Kişilerin Eğitim Durumu

Yerleştikleri yer	Görüşülen kişinin eğitim seviyesi																	
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		Okur-Yazar		Okur-yazar değil		Halen okuyor		Cevapsız		Toplam	
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n
Adana	7.4	125	10.8	23	13.6	14	16.7	5	10.1	45	5.7	103	17.6	3	11.3	6	7.5	324
Ağrı	3.7	62	0.5	1					0.7	3	2.7	49			7.5	4	2.7	119
Antalya	7.2	122	10.8	23	13.6	14	13.3	4	5.0	22	1.9	35			9.4	5	5.2	225
Aydın	4.6	78	7.5	16	18.4	19	16.7	5	4.7	21	0.9	16					3.6	155
Bitlis	6.6	112	8.0	17			3.3	1	2.9	13	0.3	6					3.4	149
Diyarbakır	3.9	65							10.8	48	28.2	506			13.2	7	14.4	626
Elazığ	2.8	48	3.3	7	1.0	1			4.3	19	1.7	31					2.4	106
Erzincan	6.6	111	7.0	15					4.1	18	2.9	52			1.9	1	4.5	197
Hakkari	0.7	11			1.9	2	3.3	1	3.8	17	9.4	168			22.6	12	4.9	211
Mersin	6.9	116	15.5	33	11.7	12			3.2	14	1.5	27	52.9	9	5.7	3	4.9	214
İzmir	5.0	84	11.3	24	10.7	11	16.7	5	3.8	17	1.6	29	29.4	5	1.9	1	4.1	176

Tablo: 330. Devamı

Yerleştikleri yer	Görüşülen kişinin eğitim seviyesi																		
	İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite		Okur-Yazar		Okur-yazar değil		Halen okuyor		Cevapsız		Toplam		
	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	
Kars	1.7	29	0.5	1					3.4	15	1.9	35					1.8	80	
Manisa	4.3	72	8.5	18	24.3	25	16.7	5	4.3	19	0.8	14				7.5	4	3.6	157
Mardin	5.6	94							5.0	22	6.5	116					5.3	232	
Muş	4.1	69	6.6	14			3.3	1	5.9	26	2.1	37				5.7	3	3.5	150
Siirt	3.6	61			1.0	1	10.0	3	9.2	41	11.3	202				5.7	3	7.2	311
Tunceli	8.7	147	3.3	7					1.6	7						3.8	2	3.8	163
Van	3.6	60	2.3	5	1.9	2			1.8	8	4.3	77				3.8	2	3.5	154
Batman	8.4	142	2.8	6	1.0	1			5.6	25	4.5	80						5.8	254
şırnak	3.8	64	0.5	1	1.0	1			9.0	40	10.8	193						6.9	299
İğdır	0.9	16	0.9	2					0.9	4	1.1	19						0.9	41
Toplam	100	1688	100	213	100	103	100	30	100	444	100	1795	100	17	100	53	100	4343	

Tablo: 331. Hane Halkının Reisinin Eğitim Durumu

Hane halkı reisinin eğitim durumu?	% n
Okur-yazar değil	45.5 1974
İlkokul	36.5 1587
Okur-yazar	11.0 477
Ortaokul	4.1 179
Lise	1.5 65
Üniversite	0.3 14
Cevapsız	1.1 47
Toplam	100.0 4343

Tablo: 332. Ailede Başka Çalışan Var mı?

Ailenizde başka çalışan var mı?	% n
Hayır	41.4 1799
Evet	29.9 1300
Oğlum	13.6 592
Eşim	2,3 99
Babam	1,3 55
Kardeşim	1,3 56
Kızım	0,4 18
Diğer	0,2 10
Amcam	0,1 6
Cevapsız	9,4 408
Toplam	100.0 4343

Tablo: 333. Geçimlerini Nasıl Sağladıkları

Geçiminizi nasıl sağlıyorsunuz?	%	n
Küçük-orta ticaret	21.9	949
Özel sektörde işçi	18.2	792
Hayvancılık	14.1	613
Tarım	10.8	468
Amele, inşaat işçisi	6.9	298
Seyyar satıcı	5.4	235
İşsiz	4.8	207
Kamyoncu	1.8	78
Kamuda işçi	1.7	72
Şöför	1.2	52
Emekli	1.1	46
Kamuda memur	0.9	37
Usta	0.8	35
Özel sektörde memur	0.4	16
Pazarcı	0.4	19
Uzmanlık gerektiren meslekler	0.3	12
Üst düzey yönetici	0.2	9
İşsiz fakat gelir sahibi	0.2	9
Büyük ölçekli ticaret	0.2	9
Sporcu, sanatçı vs.	0.1	3
Cevapsız	8.8	382
Toplam	100.0	4343

Tablo: 334. Göç Sebebi ve Geçimi Temin İçin Yapılan İş

Geçiminizi ne iş yaparak temin ediyorsunuz?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?											
	Orgüt ve devlet % n	Köy korucularının baskıları % n	Orgüt etkisiyle (can güvenliği) % n	Devletin etkisiyle (baskısı) % n	Terör dışı nedenler % n	Cevapsız % n	Toplam % n					
Özel sektörde memur		0.2 1	0.5 8	0.2 2	0.4 5		0.4 16					
Kamu sektöründe memur			1.2 18	0.2 2	1.3 17		0.9 37					
Özel sektörde işçi	23.5 4	12.7 60	14.6 215	17.4 184	25.1 322	17.1 7	18.2 792					
Kamu sektöründe işçi		1.3 6	2.6 39	1.0 11	1.2 15	2.4 1	1.7 72					
Uzmanlık gerektiren meslekler			0.4 6		0.5 6		0.3 12					
Üst düzey yönetici		0.4 2	0.1 2	0.4 4	0.1 1		0.2 9					
Küçük-orta ticaret	29.4 5	12.7 60	24.4 359	17.5 185	25.8 331	22.0 9	21.9 949					
Tarım	17.6 3	5.7 27	17.4 256	12.2 129	3.8 49	9.8 4	10.8 468					
Hayvancılık	5.9 1	11.0 52	21.6 318	19.1 202	3.0 38	4.9 2	14.1 613					
Büyük ölçekli ticaret		0.8 4	0.3 4		0.1 1		0.2 9					
Emekli		0.4 2	0.3 5	0.2 2	2.8 36	2.4 1	1.1 46					
İşsiz fakat gelir sahibi		0.2 1	0.3 4	0.2 2	0.2 2		0.2 9					

Tablo: 334.Devami

Geçiminizi ne is yaparak temin ediyorsunuz?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?											
	Örgüt ve devlet % n	Köy korucularının baskıları % n	Örgüt etkisiyle (can güvenliği) % n	Devletin etkisiyle (baskısı) % n	Terör dışı nedenler % n	Cevapsız % n	Toplam % n					
İşsiz	5.9 1	12.9 61	1.1 16	6.2 66	4.7 60	7.3 3	4.8 207					
Sporcu,sanatçı vs.		0.2 1			0.2 2		0.1 3					
Amele, inşaat işçisi	5.9 1	8.7 41	1.7 25	6.0 64	12.6 161	14.6 6	6.9 298					
Seyyar satıcı:		7.0 33	4.1 61	4.2 44	7.4 95	4.9 2	5.4 235					
Pazarıcı		0.2 1	0.5 7	0.3 3	0.6 8		0.4 19					
Usta	5.9 1	0.4 2	0.5 7	0.5 5	1.6 20		0.8 35					
Şoför		0.6 3	1.0 14	0.7 7	2.2 28		1.2 52					
Kamyoncu		2.1 10	3.6 53	0.8 9	0.4 5	2.4 1	1.8 78					
Cevapsız	5.9 1	22.2 105	3.7 55	12.9 137	6.2 79	12.2 5	8.8 382					
Toplam	100 17	100 472	100 1472	100 1059	100 1282	100 41	100 4343					

Tablo: 335. Geçimi Temin İçin Yapılan İş ve Göç Sebebi

Geçiminizi ne is yaparak temin ediyorsunuz?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?									
	Örgüt ve devlet % n	Köy korucularının baskıları % n	Örgüt etkisiyle (can güvenliği) % n	Devletin etkisiyle (baskısı) % n	Terör dışı nedenler % n	Cevapsız % n	Toplam % n			
Özel sektörde memur		6.3 1	50.0 8	12.5 2	31.3 5		100.0 16			
Kamu sektöründe memur			48.6 18	5.4 2	45.9 17		100.0 37			
Özel sektörde işçi	0.5 4	7.6 60	27.1 215	23.2 184	40.7 322	0.9 7	100.0 792			
Kamu sektöründe işçi		8.3 6	54.2 39	15.3 11	20.8 15	1.4 1	100.0 72			
Uzmanlık gerektiren meslekler			50.0 6		50.0 6		100.0 6			
Üst düzey yönetici		22.2 2	22.2 2	44.4 4	11.1 1		100.0 9			
Küçük-orta ticaret	0.5 5	6.3 60	37.8 259	19.5 185	34.9 331	0.9 9	100.0 949			
Tarım	0.6 3	5.8 27	54.7 256	27.6 129	10.5 49	0.9 4	100.0 468			
Hayvancılık	0.2 1	8.5 52	51.9 318	33.0 202	6.2 38	0.3 2	100.0 613			
Büyük ölçekli ticaret		44.4 4	44.4 4		11.1 1		100.0 9			
Emekli		4.3 2	10.9 5	4.3 2	78.3 36	2.2 1	100.0 46			

Tablo: 335. Devamı

Geçiminizi ne is yaparak temin ediyorsunuz?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?									
	Örgüt ve devlet % n	Köy korucularının baskıları % n	Örgüt etkisiyle (can güvenliği) % n	Devletin etkisiyle (baskısı) % n	Terör dışı nedenler % n	Cevapsız % n	Toplam % n			
İşsiz fakat gelir sahibi		11.1 1	44.4 4	22.2 2	22.2 2		100.0 9			
İşsiz	0.5 1	29.5 61	7.7 16	31.9 66	29.0 60	1.4 3	100.0 207			
Sporcu,sanatçı vs.		33.3 1			66.7 2		100.0 3			
Amele,İNŞAAT İŞÇİSİ	0.3 1	13.8 41	8.4 25	21.5 64	54.0 161	2.0 6	100.0 298			
Seyyar satıcı		14.0 33	26.0 61	18.7 44	40.4 95	0.9 2	100.0 235			
Pazarıcı		5.3 1	36.8 7	15.8 3	42.1 8		100.0 19			
Usta	2.9 1	5.7 2	20.0 7	14.3 5	57.1 20		100.0 35			
Şoför		5.8 3	26.9 14	13.5 7	53.8 28		100.0 52			
Kamyoncu		12.8 10	67.9 53	11.5 9	6.4 5	1.3 1	100.0 78			
Cevapsız	0.3 1	27.5 105	14.4 55	35.9 137	20.7 79	1.3 5	100.0 382			
Toplam	0.4 17	10.9 472	33.9 1472	24.4 1059	29.5 1282	0.9 41	100.0 4343			

Tablo: 336. Göç Sebeplerine Göre Göç Edilen Yıllar

Ne zaman göç ettiniz?	Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?									
	Örgüt ve devlet % n	Köy korucularının baskıları % n	Örgüt % n	Devletin etkisiyle (baskısı) % n	Terör dışı nedenler % n	Cevapsız % n	Toplam % n			
83 öncesi	5.9 1	0.4 2	0.6 9	1.1 12	24.0 308	19.5 8	7.8 340			
83-90 arası	58.8 10	35.6 168	28.6 421	31.8 337	39.2 503	31.7 13	33.4 1452			
91	17.6 3	30.7 145	31.7 466	29.3 310	13.7 175	7.3 3	25.4 1102			
92	5.9 1	15.3 72	21.1 310	17.6 186	9.9 127	7.3 3	16.1 699			
93	5.9 1	12.9 61	14.9 220	15.7 166	6.4 82	17.1 7	12.4 537			
94	5.9 1	3.0 14	1.0 15	2.1 22	2.3 29	4.9 2	1.9 83			
95		0.6 3	0.5 8	0.8 9	1.4 18	2.4 1	0.9 39			
96		0.8 4	0.1 2	0.7 7	1.4 18	2.4 1	0.7 32			
97		0.2 1	0.1 1	0.5 5	1.3 17	2.4 1	0.6 25			
Cevapsız		0.4 2	1.4 20	0.5 5	0.4 5	4.9 2	0.8 34			
Toplam	100 17	100 472	100 1472	100 1059	100 1282	100 41	100 4343			

Tablo: 337. Yerleşilen Yerlerde Göç Sonrası Gelir Düzeyi

Yerleştikleri yer	Gelir düzeyi										Cevapsız		Toplam	
	17 milyon-dan az	18-30 milyon arası	31-50 milyon arası	51-80 milyon arası	81-150 milyon arası	151 mil-yondan fazla	%	n	%	n	%	n	%	n
Adana	33.9 151	6.3 101	2.9 37	1.3 7	7.1 6	0.9 1	8.1	21	7.4	324				
Ağrı		4.9 79	2.6 33	0.2 1	2.4 2		1.5	4	2.7	119				
Antalya	5.4 24	5.5 88	4.4 57	5.4 30	15.5 13		5.0	13	5.2	225				
Aydın	5.8 26	3.0 48	3.0 38	5.0 28	10.7 9	2.7 3	1.2	3	3.6	155				
Bitlis		1.9 31	6.5 84	5.6 31			1.2	3	3.4	149				
Diyarbakır	17.3 77	23.2 371	3.3 43				52.1	135	14.4	626				
Elazığ		0.3 4	5.5 71	5.2 29	1.2 1		0.4	1	2.4	106				
Erzincan	0.7 3	5.4 87	3.9 50	7.4 41	6.0 5		4.2	11	4.5	197				
Hakkari	5.6 25	7.6 121	2.8 36	1.8 10	1.2 1		6.9	18	4.8	211				
Mersin	9.9 44	5.2 83	3.7 48	4.1 23	6.0 5	1.8 2	3.5	9	4.9	214				
İzmir	8.1 36	3.5 56	4.3 55	3.6 20	6.0 5	1.8 2	0.8	2	4.1	176				

Tablo: 337. Devamı

Yerleştikleri yer	Gelir düzeyi									
	17 milyon- dan az % n	18-30 milyon arası % n	31-50 milyon arası % n	51-80 milyon arası % n	81-150 milyon arası % n	151 mil- yondan fazla % n	Cevapsız % n	Toplam % n		
Kars		0.2 3	3.4 44	5.6 31	1.2 1		0.4 1	1.8 80		
Manisa	5.6 25	2.9 47	3.7 48	3.2 18	14.3 12	2.7 3	1.5 4	3.6 157		
Mardin	2.2 10	1.1 17	4.4 57	7.6 42	10.7 9	78.8 89	3.1 8	5.3 232		
Muş	0.2 1	1.9 30	5.0 64	8.5 47	7.1 6		0.8 2	3.5 150		
Siirt	3.1 14	11.0 176	8.2 106	2.7 15				7.2 311		
Tunceli	0.2 1	3.6 57	7.6 98	0.5 3	1.2 1		1.2 3	3.7 163		
Van	0.2 1	2.1 33	5.9 76	6.7 37	4.8 4	0.9 1	0.8 2	3.5 154		
Batman	0.7 3	1.9 31	11.3 145	8.5 47	2.4 2	10.6 12	5.4 14	5.8 254		
şırnak	1.1 5	8.4 135	5.8 74	14.6 81	1.2 1		1.2 3	6.9 299		
İğdır		0.1 2	1.6 21	2.7 15	1.2 1		0.8 2	0.9 41		
Toplam	100 446	100 1600	100 1285	100 556	100 84	100 113	100 259	100 4343		

Tablo. 339. Göç Sebepleri ve Göç Öncesi Ekonomik Durum

Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?	Köyünüzde yaşadığınız ekonomik durumunuz nasıldı?									
	Çok iyi % n	İyi % n	Normal % n	Kötü % n	Çok kötü % n	Cevapsız % n	Toplam % n			
Örgüt etkisiyle (can güvenliği)	0.7 10	29.1 428	64.3 947	2.9 43	0.1 2	2.9 42	100 1472			
Devletin etkisiyle (baskısı)	1.1 12	48.7 516	43.9 465	4.1 43	0.1 1	2.1 22	100 1059			
Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)	0.9 5	25.6 147	34.4 198	32.5 187	2.8 16	3.8 22	100 575			
İşsizlik	2.7 14	25.0 131	33.0 173	34.7 182	2.5 13	2.1 11	100 524			
Köy korucularının baskısı	0.8 4	59.1 279	34.1 161	4.7 22		1.3 6	100 472			
Diğer	7.1 7	49.5 49	29.3 29	10.1 10		4.0 4	100 99			
Kan davası	2.6 2	57.7 45	25.6 20	12.8 10		1.3 1	100 788			
Cevapsız	2.4 1	48.8 20	34.1 14	4.9 2	2.4 1	7.3 3	100 41			
Örgüt ve devlet		23.5 4	70.6 12	5.9 1			100 17			
Ağa baskısı		16.7 1	66.7 4	16.7 1			100 6			
Toplam	1.3 55	37.3 1620	46.6 2023	11.5 501	0.8 33	2.6 111	100 4343			

Tablo: 340. Göçler Dolayısıyla Yeni Gecekondular ve Şehirlerin Görünümü

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Yeni gecekondu bölgeleri ortaya çıktı, bu da şehrin görünümünü bozuyor			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	93.4	6.3	0.4	100
1-5 yıl	90.7	8.1	1.2	100
6-10 yıl	88.6	10.9	0.6	100
11 ve üzeri	92.8	6.8	0.4	100
Cevapsız	100			100
Toplam	92.5	7.0	0.5	100

Tablo: 340./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Yeni Gecekondulara Bakışı

Buralı	Yeni gecekondu bölgeleri ortaya çıktı, bu da şehrin görünümünü bozuyor				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		90.0	10.0		100
26-30 arası		93.4	5.8	0.7	100
31-40 arası		95.5	4.3	0.3	100
41-50 arası		95.0	4.7	0.3	100
51 ve üzeri		90.9	8.2	0.9	100
Toplam		93.6	6.1	0.4	100

Tablo:340./b.Daha Önce Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Gecekondulara Bakışı

Buralı değil	Yeni gecekondu bölgeleri ortaya çıktı, bu da şehrin görünümünü bozuyor				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		89.3	9.7	1.0	100
26-30 arası		91.5	7.5	0.9	100
31-40 arası		92.2	7.8		100
41-50 arası		93.4	6.6		100
51 ve üzeri		85.7	11.7	2.6	100
Toplam		90.9	8.4	0.7	100

Tablo: 340./c Yerli Halkın Eğitim Düzeyine Göre Yeni Gecekondulara Bakışı

Buralı	Yeni gecekonduların bölgeleri ortaya çıktı, bu da şehrin görünümünü bozuyor			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	96.2	3.8		100
İlkokul	91.7	7.7	0.6	100
Ortaokul	94.1	5.4	0.4	100
Lise	95.2	4.5	0.3	100
Üniversite	91.9	8.1		100
Okur yazar değil	93.8	6.3		100
Cevapsız	100.0			100
Toplam	93.6	6.1	0.4	100

Tablo: 340./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Düzeyine Göre Yeni Gecekondulara Bakışı

Buralı Değil	Yeni gecekonduların bölgeleri ortaya çıktı, bu da şehrin görünümünü bozuyor			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	87.0	13.0		100
İlkokul	94.0	6.0		100
Ortaokul	86.8	12.4	0.8	100
Lise	91.5	7.3	1.3	100
Üniversite	91.2	8.3	0.6	100
Okur yazar değil	90.9	9.1		100
Cevapsız	80.0	20.0		100
Toplam	90.9	8.4	0.7	100

Tablo: 340./e Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Yeni Gecekondulara Bakışı

Buralı	Yeni gecekonduların ortaya çıktığı, bu da şehrin görünümünü bozuyor			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	83.3	16.7		100
18-30 milyon arası	92.5	6.1	1.4	100
31-50 milyon arası	93.4	6.6		100
51-80 milyon arası	95.9	3.8	0.3	100
81-150 milyon arası	95.1	4.9		100
151 milyondan fazla	100			100
Cevapsız	89.2	10.8		100
Toplam	93.6	6.1	0.4	100

Tablo: 340./f Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Yeni Gecekondulara Bakışı

Buralı değil	Yeni gecekonduların ortaya çıktığı, bu da şehrin görünümünü bozuyor			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	89.8	8.2	2.0	100
18-30 milyon arası	87.7	10.8	1.5	100
31-50 milyon arası	90.2	9.3	0.5	100
51-80 milyon arası	93.8	6.2		100
81-150 milyon arası	92.8	7.2		100
151 milyondan fazla	91.7	4.2	4.2	100
Cevapsız	87.5	12.5		100
Toplam	90.9	8.4	0.7	100

Tablo: 341. Göçler ve Şehirlerde Altyapı Sorunu

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Altyapı yetersiz kaldı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	91.8	7.7	0.5	100
1-5 yıl	89.4	8.7	1.9	100
6-10 yıl	89.7	10.3		100
11 ve üzeri	90.4	9.0	0.6	100
Cevapsız	100			100
Toplam	90.9	8.5	0.6	100

Tablo.341./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Altyapı Sorununa Bakışı

Buralı	Altyapı yetersiz kaldı			
	Evete	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	88.2	10.9	0.9	100
26-30 arası	87.6	10.9	1.5	100
31-40 arası	92.9	6.8	0.3	100
41-50 arası	94.3	5.7		100
51 ve üzeri	89.1	10.0	0.9	100
Toplam	91.3	8.1	0.5	100

Tablo: 341./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Altyapı Sorununa Bakışı

Buralı değil	Altyapı yetersiz kaldı			
	Evete	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	93.9	4.6	1.5	100
26-30 arası	88.7	11.3		100
31-40 arası	86.3	13.7		100
41-50 arası	92.8	6.6	0.6	100
51 ve üzeri	89.6	9.1	1.3	100
Toplam	90.4	8.9	0.7	100

Tablo: 341./c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Altyapı Sorununa Bakışı

Buralı	Altyapı yetersiz kaldı			
	Evete	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	92.5	7.5		100
İlkokul	91.7	7.7	0.6	100
Ortaokul	92.9	6.7	0.4	100
Lise	91.3	8.4	0.3	100
Üniversite	87.2	11.5	1.4	100
Okur yazar değil	93.8	6.3		100
Cevapsız	100.0			100
Toplam	91.3	8.1	0.5	100

Tablo: 341./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Altyapı Sorununa Bakışı

Buralı Değil	Altyapı yetersiz kaldı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	82.6	17.4		100
İlkokul	94.0	5.4	0.6	100
Ortaokul	86.0	14.0		100
Lise	88.9	10.3	0.9	100
Universite	92.8	6.1	1.1	100
Okur yazar değil	100.0			100
Cevapsız	80.0	20.0		100
Toplam	90.4	8.9	0.7	100

Tablo: 341./e Yerli Halkın Gelir Durumuna Göre Altyapı Sorununa Bakışı

Buralı	Altyapı yetersiz kaldı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	90.7	9.3		100
18-30 milyon arası	90.6	7.5	1.9	100
31-50 milyon arası	90.9	9.1		100
51-80 milyon arası	93.4	6.2	0.3	100
81-150 milyon arası	92.2	7.8		100
151 milyondan fazla	93.1	6.9		100
Cevapsız	81.1	16.2	2.7	100
Toplam	91.3	8.1	0.5	100

Tablo: 341./f Önceden Göçedenlerin Gelir Durumuna Göre Altyapı Sorununa Bakışı

Buralı değil	Altyapı yetersiz kaldı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	91.8	8.2		100
18-30 milyon arası	91.5	7.7	0.8	100
31-50 milyon arası	90.2	9.3	0.5	100
51-80 milyon arası	90.9	9.1		100
81-150 milyon arası	94.0	6.0		100
151 milyondan fazla	79.2	12.5	8.3	100
Cevapsız	82.5	15.0	2.5	100
Toplam	90.4	8.9	0.7	100

Tablo: 342. Göç ve Tabii Kaynaklar, Güzellikler İlişkisi

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Mevcut doğal kaynaklar ve güzellikler tahrip edildi			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	82.0	17.5	0.5	100
1-5 yıl	78.3	20.5	1.2	100
6-10 yıl	82.9	16.0	1.1	100
11 ve üzeri	83.3	16.1	0.6	100
Cevapsız	90.0	10.0		100
Toplam	82.3	17.1	0.6	100

Tablo: 342./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Doğal Kaynaklara Bakışı

Buralı	Mevcut doğal kaynaklar ve güzellikler tahrip oldu				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		79.2	20.4	0.5	100
26-30 arası		83.2	16.1	0.7	100
31-40 arası		82.1	17.0	0.9	100
41-50 arası		87.6	12.4		100
51 ve üzeri		84.5	14.5	0.9	100
Toplam		83.4	16.1	0.5	100

Tablo: 342./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Doğal Kaynaklara Bakışı

Buralı değil	Mevcut doğal kaynaklar ve güzellikler tahrip oldu				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		74.0	24.5	1.5	100
26-30 arası		85.8	13.2	0.9	100
31-40 arası		79.9	19.6	0.5	100
41-50 arası		85.5	14.5		100
51 ve üzeri		81.8	16.9	1.3	100
Toplam		80.6	18.6	0.8	100

Tablo: 342/c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Doğal Kaynaklara Bakışı

Buralı	Mevcut doğal kaynaklar ve güzellikler tahrip oldu			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	79.2	20.8		100
İlkokul	83.3	15.7	0.9	100
Ortaokul	88.3	11.3	0.4	100
Lise	81.7	17.7	0.6	100
Üniversite	81.8	18.2		100
Okur yazar değil	81.3	18.8		100
Cevapsız	60.0	40.0		100
Toplam	83.4	16.1	0.5	100

Tablo: 342./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Doğal Kaynaklara Bakışı

Buralı Değil	Mevcut doğal kaynaklar ve güzellikler tahrip oldu			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	87.0	13.0		100
İlkokul	81.9	16.9	1.2	100
Ortaokul	78.3	21.7		100
Lise	81.2	17.9	0.9	100
Üniversite	79.6	19.3	1.1	100
Okur yazar değil	90.9	9.1		100
Cevapsız	60.0	40.0		100
Toplam	80.6	18.6	0.8	100

Tablo: 343. Göçlerin Suç Oranı Üzerine Etkileri

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Suç oranı her geçen gün artıyor			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	91.7	7.0	1.3	100
1-5 yıl	86.3	11.8	1.9	100
6-10 yıl	89.7	10.3		100
11 ve üzeri	89.8	9.0	1.2	100
Cevapsız	100.0			100
Toplam	90.4	8.4	1.2	100

Tablo: 343./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Suç Oranı Hakkındaki Görüşleri

Buralı	Suç oranı her geçen gün artıyor				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		89.1	9.0	1.8	100
26-30 arası		89.1	9.5	1.5	100
31-40 arası		91.2	6.8	2.0	100
41-50 arası		94.3	5.0	0.7	100
51 ve üzeri		91.8	6.4	1.8	100
Toplam		91.4	7.1	1.5	100

Tablo: 343./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Suç Oranı Hakkındaki Görüşleri

Buralı değil	Suç oranı her geçen gün artıyor				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		84.2	14.8	1.0	100
26-30 arası		91.5	8.5		100
31-40 arası		90.7	8.8	0.5	100
41-50 arası		89.2	10.8		100
51 ve üzeri		92.2	5.2	2.6	100
Toplam		88.9	10.4	0.7	100

Tablo: 343./c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Suç Oranı Hakkındaki Görüşleri

Buralı	Suç oranı her geçen gün artıyor				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar		94.3	5.7		100
İlkokul		91.7	6.5	1.9	100
Ortaokul		93.3	6.3	0.4	100
Lise		89.8	8.4	1.8	100
Üniversite		89.9	7.4	2.7	100
Okur yazar değil		93.8	6.3		100
Cevapsız		100.0			100
Toplam		91.4	7.1	1.5	100

Tablo. 343./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Suç Oranı Hakkındaki Görüşleri

Buralı Değil	Suç oranı her geçen gün artıyor			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	95.7	4.3		100
İlkokul	91.6	8.4		100
Ortaokul	85.3	14.0	0.8	100
Lise	90.6	9.0	0.4	100
Universite	86.2	12.2	1.7	100
Okur yazar değil	100.0			100
Cevapsız	60.0	40.0		100
Toplam	88.9	10.4	0.7	100

Tablo: 344. Göçler ve Eğitim Üzerine Etkileri

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Öğrenci sayısındaki artış nedeniyle okullar yetersiz kaldı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	89.1	10.5	0.4	100
1-5 yıl	86.3	13.0	0.6	100
6-10 yıl	82.3	17.7		100
11 ve üzeri	85.1	14.3	0.6	100
Cevapsız	90.0	10.0		100
Toplam	86.8	12.8	0.4	100

Tablo: 344./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçlerin Eğitim Üzerine Etkilerine Bakışı

Buralı	Öğrenci sayısındaki artış nedeniyle okullar yetersiz kaldı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Yaş				
18-25 arası	86.4	13.6		100
26-30 arası	86.9	12.4	0.7	100
31-40 arası	86.9	12.5	0.6	100
41-50 arası	92.3	7.7		100
51 ve üzeri	87.3	11.8	0.9	100
Toplam	88.3	11.4	0.4	100

Tablo: 344./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçlerin Eğitim Üzerine Etkilerine Bakışı

Buralı değil	Öğrenci sayısındaki artış nedeniyle okullar yetersiz kaldı			
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız
18-25 arası	79.6	19.4	1.0	100
26-30 arası	91.5	7.5	0.9	100
31-40 arası	86.8	13.2		100
41-50 arası	86.7	13.3		100
51 ve üzeri	76.6	22.1	1.3	100
Toplam	84.5	15.0	0.5	100

Tablo: 344./c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçlerin Eğitim Üzerine Etkilerine Bakışı

Buralı	Öğrenci sayısındaki artış nedeniyle okullar yetersiz kaldı			
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız
Okuryazar	92.5	7.5		100
İlkokul	90.7	8.6	0.6	100
Ortaokul	89.5	10.0	0.4	100
Lise	85.9	13.8	0.3	100
Üniversite	84.5	15.5		100
Okur yazar değil	87.5	12.5		100
Cevapsız	100.0			100
Toplam	88.3	11.4	0.4	100

Tablo:344./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçlerin Eğitim Üzerine Etkilerine Bakışı

Buralı Değil	Öğrenci sayısındaki artış nedeniyle okullar yetersiz kaldı			
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız
Okuryazar	95.7	4.3		100
İlkokul	87.3	12.7		100
Ortaokul	86.0	14.0		100
Lise	81.6	17.1	1.3	100
Üniversite	84.0	15.5	0.6	100
Okur yazar değil	90.9	9.1		100
Cevapsız	40.0	60.0		100
Toplam	84.5	15.0	0.5	100

Tablo: 345. Yerli Halkın Göçedenlere Bakış Açısı-I

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Çok kaba ve saldırgan insanlar, bu yüzden rahatsız oluyoruz			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	43.4	56.2	0.5	100
1-5 yıl	49.7	48.4	1.9	100
6-10 yıl	49.7	50.3		100
11 ve üzeri	44.9	53.5	1.6	100
Cevapsız	60.0	40.0		100
Toplam	45.2	53.9	1.0	100

Tablo: 345./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I

Buralı	Çok kaba ve saldırgan insanlar bu yüzden rahatsız oluyoruz			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Yaş				
18-25 arası	50.7	48.9	0.5	100
26-30 arası	33.6	64.2	2.2	100
31-40 arası	40.1	59.1	0.9	100
41-50 arası	36.2	63.1	0.7	100
51 ve üzeri	51.8	47.3	0.9	100
Toplam	41.5	57.6	0.9	100

Tablo: 345./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I

Buralı değil	Çok kaba ve saldırgan insanlar bu yüzden rahatsız oluyoruz			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Yaş				
18-25 arası	49.0	51.0		100
26-30 arası	55.7	39.6	4.7	100
31-40 arası	43.1	56.4	0.5	100
41-50 arası	55.4	44.0	0.6	100
51 ve üzeri	57.1	41.6	1.3	100
Toplam	50.6	48.3	1.1	100

Tablo: 345./c Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I

Buralı	Çok kaba ve saldırgan insanlar bu yüzden rahatsız oluyoruz				
	Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek		43.3	55.8	0.9	100
Kadın		36.9	62.1	0.9	100
Toplam		41.5	57.6	0.9	100

Tablo: 345./d Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I

Buralı Değil	Çok kaba ve saldırgan insanlar bu yüzden rahatsız oluyoruz				
	Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek		51.2	47.7	1.1	100
Kadın		49.0	50.0	1.0	100
Toplam		50.6	48.3	1.1	100

Tablo: 345./e Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I

Buralı	Çok kaba ve saldırgan insanlar bu yüzden rahatsız oluyoruz				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar		37.7	62.3		100
İlkokul		42.9	56.5	0.6	100
Ortaokul		38.9	59.4	1.7	100
Lise		41.4	58.0	0.6	100
Üniversite		46.6	52.0	1.4	100
Okur yazar değil		25.0	75.0		100
Cevapsız		20.0	80.0		100
Toplam		41.5	57.6	0.9	100

Tablo: 345./f Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-I

Buralı Değil	Çok kaba ve saldırgan insanlar bu yüzden rahatsız oluyoruz			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	43.5	56.5		100
İlkokul	49.4	50.0	0.6	100
Ortaokul	56.6	42.6	0.8	100
Lise	51.3	47.9	0.9	100
Üniversite	48.6	49.2	2.2	100
Okur yazar değil	36.4	63.6		100
Cevapsız	40.0	60.0		100
Toplam	50.6	48.3	1.1	100

Tablo: 346. Yerli Halk Göçeden Halk İlişkisi

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Konuşmalarını ve davranışlarını anlamıyorum			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	53.3	46.0	0.7	100
1-5 yıl	62.7	36.6	0.6	100
6-10 yıl	61.7	38.3		100
11 ve üzeri	59.8	38.6	1.6	100
Cevapsız	50.0	50.0		100
Toplam	57.3	41.8	1.0	100

Tablo: 346./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle İlişkisi

Buralı	Konuşmalarını ve davranışlarını anlamıyorum				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		65.6	33.0	1.4	100
26-30 arası		54.7	43.8	1.5	100
31-40 arası		50.6	48.3	1.1	100
41-50 arası		48.7	50.7	0.7	100
51 ve üzeri		60.0	38.2	1.8	100
Toplam		54.5	44.4	1.2	100

Tablo: 346./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle İlişkisi

Buralı Değil	Konuşmalarını ve davranışlarını anlamıyorum				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	53.1	46.4	0.5		100
26-30 arası	62.3	35.8	1.9		100
31-40 arası	62.7	36.8	0.5		100
41-50 arası	70.5	29.5			100
51 ve üzeri	58.4	40.3	1.3		100
Toplam	61.4	37.9	0.7		100

Tablo: 346./c Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlerle İlişkisi

Buralı	Konuşmalarını ve davranışlarını anlamıyorum				
	Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek	56.4	42.8	0.7		100
Kadın	49.5	48.3	2.2		100
Toplam	54.5	44.4	1.2		100

Tablo: 346./d Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlerle İlişkisi

Buralı Değil	Konuşmalarını ve davranışlarını anlamıyorum				
	Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek	62.7	36.8	0.5		100
Kadın	57.7	41.2	1.0		100
Toplam	61.4	37.9	0.7		100

Tablo: 346./e Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle İlişkisi

Buralı	Konuşmalarını ve davranışlarını anlamıyorum			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	50.9	49.1		100
İlkokul	52.2	46.0	1.9	100
Ortaokul	56.5	43.1	0.4	100
Lise	57.4	41.7	0.9	100
Üniversite	54.7	43.9	1.4	100
Okur yazar değil	31.3	68.8		100
Cevapsız	20.0	60.0	20.0	100
Toplam	54.5	44.4	1.2	100

Tablo: 346./f Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle İlişkisi

Buralı Değil	Konuşmalarını ve davranışlarını anlamıyorum			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	47.8	52.2		100
İlkokul	63.9	36.1		100
Ortaokul	72.1	27.9		100
Lise	61.5	37.6	0.9	100
Üniversite	53.6	45.3	1.1	100
Okur yazar değil	36.4	54.5	9.1	100
Cevapsız	100.0			100
Toplam	61.4	37.9	0.7	100

Tablo: 347. Yerli Halkın Göçedenlere Bakış Açısı-II

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Tehlikeli insanlar, beni korkutuyorlar			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	26.4	72.3	1.3	100
1-5 yıl	29.2	70.2	0.6	100
6-10 yıl	34.9	65.1		100
11 ve üzeri	28.5	70.0	1.5	100
Cevapsız	60.0	40.0		100
Toplam	28.4	70.4	1.2	100

Tablo: 347./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II

Buralı	Tehlikeli insanlar,beni korkutuyorlar			
Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	29.4	68.8	1.8	100
26-30 arası	24.1	74.5	1.5	100
31-40 arası	24.1	74.1	1.7	100
41-50 arası	23.5	75.8	0.7	100
51 ve üzeri	30.9	67.3	1.8	100
Toplam	25.7	72.9	1.4	100

Tablo: 347./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II

Buralı Değil	Tehlikeli insanlar,beni korkutuyorlar			
Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	32.1	67.9		100
26-30 arası	36.8	60.4	2.8	100
31-40 arası	29.9	69.1	1.0	100
41-50 arası	30.7	69.3		100
51 ve üzeri	37.7	61.0	1.3	100
Toplam	32.4	66.8	0.8	100

Tablo: 347./c Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II

Buralı	Tehlikeli insanlar,beni korkutuyorlar			
Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek	24.7	74	1.2	100
Kadın	28.1	70	1.9	100
Toplam	25.7	72.9	1.4	100

Tablo: 347./d Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II

Buralı Değil	Tehlikeli insanlar,beni korkutuyorlar			
Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek	30.1	69.2	0.7	100
Kadın	39.2	59.8	1.0	100
Toplam	32.4	66.8	0.8	100

Tablo: 347./e Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II

Buralı	Tehlikeli insanlar,beni korkutuyorlar			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	28.3	71.7		100
İlkokul	26.2	73.1	0.6	100
Ortaokul	23.4	74.9	1.7	100
Lise	26.4	71.5	2.1	100
Üniversite	27.7	70.3	2.0	100
Okur yazar değil	12.5	87.5		100
Cevapsız		100.0		100
Toplam	25.7	72.9	1.4	100

Tablo: 347./f Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-II

Buralı Değil	Tehlikeli insanlar,beni korkutuyorlar			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	30.4	69.6		100
İlkokul	33.1	66.3	0.6	100
Ortaokul	34.1	65.9		100
Lise	32.9	66.2	0.9	100
Üniversite	30.4	68.5	1.1	100
Okur yazar değil	36.4	54.5	9.1	100
Cevapsız	20.0	80.0		100
Toplam	32.4	66.8	0.8	100

Tablo: 348. Yerli Halkın Göçedenlere Bakış Açısı-III

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	PKK'dan kaçan insanlar olduğu için mağdur durumdalar, yardım etmemiz gerekir			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	60.2	38.4	1.4	100
1-5 yıl	63.4	32.3	4.3	100
6-10 yıl	57.1	40.6	2.3	100
11 ve üzeri	57.3	41.1	1.6	100
Cevapsız	80.0	20.0		100
Toplam	59.2	38.9	1.8	100

Tablo: 348./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III

Buralı	PKK'dan kaçan insanlar olduğu için mağdur durumlar yardım etmemiz gerekir			
	Evete	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	62.0	36.2	1.8	100
26-30 arası	59.9	38.7	1.5	100
31-40 arası	63.6	34.7	1.7	100
41-50 arası	60.7	37.6	1.7	100
51 ve üzeri	51.8	46.4	1.8	100
Toplam	60.9	37.4	1.7	100

Tablo: 348./b Önceden Göçedenlerin Yaş DağılımınaGöre Göçedenlere Bakış Açısı-III

Buralı Değil	PKK'dan kaçan insanlar olduğu için mağdur durumlar yardım etmemiz gerekir			
	Evete	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	66.8	30.1	3.1	100
26-30 arası	49.1	48.1	2.8	100
31-40 arası	57.8	41.2	1.0	100
41-50 arası	51.2	47.6	1.2	100
51 ve üzeri	50.6	46.8	2.6	100
Toplam	56.7	41.3	2.0	100

Tablo: 348./c Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III

Buralı	PKK'dan kaçan insanlar olduğu için mağdur durumlar yardım etmemiz gerekir				
	Cinsiyet	Evete	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek		60.3	38.0	1.7	100
Kadın		62.5	36.0	1.6	100
Toplam		60.9	37.4	1.7	100

Tablo: 348./d Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III

Buralı Değil	PKK'dan kaçan insanlar olduğu için mağdur durumlar yardım etmemiz gerekir				
	Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek	56.4	41.8	1.8		100
Kadın	57.7	39.7	2.6		100
Toplam	56.7	41.3	2.0		100

Tablo: 348./e Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III

Buralı	PKK'dan kaçan insanlar olduğu için mağdur durumlar yardım etmemiz gerekir				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	79.2	20.8			100
İlkokul	60.2	38.0	1.9		100
Ortaokul	61.1	38.1	0.8		100
Lise	61.0	38.1	0.9		100
Üniversite	55.4	39.2	5.4		100
Okur yazar değil	56.3	43.8			100
Cevapsız	80.0	20.0			100
Toplam	60.9	37.4	1.7		100

Tablo: 348./f Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlere Bakış Açısı-III

Buralı Değil	PKK'dan kaçan insanlar olduğu için mağdur durumlar yardım etmemiz gerekir				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	73.9	26.1			100
İlkokul	56.6	42.8	0.6		100
Ortaokul	54.3	44.2	1.6		100
Lise	55.6	42.3	2.1		100
Üniversite	58.0	38.7	3.3		100
Okur yazar değil	45.5	45.5	9.1		100
Cevapsız	80.0	20.0			100
Toplam	56.7	41.3	2.0		100

Tablo: 349. Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi

Buralı	Çocuklarımıza kötü örnek oluyorlar			
Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	40.7	57.5	1.8	100
26-30 arası	38.7	59.1	2.2	100
31-40 arası	36.9	60.8	2.3	100
41-50 arası	35.6	63.4	1.0	100
51 ve üzeri	44.5	53.6	1.8	100
Toplam	38.3	59.9	1.8	100

Tablo: 349./a Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi

Buralı Değil	Çocuklarımıza kötü örnek oluyorlar			
Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	39.8	57.1	3.1	100
26-30 arası	46.2	50.9	2.8	100
31-40 arası	50.0	49.0	1.0	100
41-50 arası	56.0	44.0		100
51 ve üzeri	59.7	39.0	1.3	100
Toplam	49.1	49.3	1.6	100

Tablo: 349./b Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi

Buralı	Çocuklarımıza kötü örnek oluyorlar			
Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek	38.2	60.2	1.6	100
Kadın	38.5	59.3	2.2	100
Toplam	38.3	59.9	1.8	100

Tablo: 349./c Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi

Buralı Değil	Çocuklarımıza kötü örnek oluyorlar				
	Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek	51.2	47.9	0.9		100
Kadın	43.3	53.1	3.6		100
Toplam	49.1	49.3	1.6		100

Tablo: 349./d Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi

Buralı	Çocuklarımıza kötü örnek oluyorlar				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	50.9	49.1			100
İlkokul	41.0	57.1	1.9		100
Ortaokul	36.4	61.5	2.1		100
Lise	36.0	62.2	1.8		100
Üniversite	38.5	59.5	2.0		100
Okur yazar değil	25.0	75.0			100
Cevapsız			100		100
Toplam	38.3	59.9	1.8		100

Tablo: 349./e Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerin Çocuklara Kötü Örnek Olduğu Düşüncesi

Buralı Değil	Çocuklarımıza kötü örnek oluyorlar				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	52.2	47.8			100
İlkokul	52.4	46.4	1.2		100
Ortaokul	55.8	43.4	0.8		100
Lise	47.9	51.3	0.9		100
Üniversite	44.2	53.0	2.8		100
Okur yazar değil	36.4	54.5	9.1		100
Cevapsız	20.0	60.0	20.0		100
Toplam	49.1	49.3	1.6		100

Tablo: 350. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Göçün Sebepleri

Sizce Güneydoğu ve Doğu Anadolu'dan göçün en önemli sebebi nedir?	Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?					Toplam
	Doğma- büyüme	1-5 yıl	6-10 yıl	11 ve üzeri	Cevapsız	
İşsizlik	35.9	37.3	38.9	30.3	30.0	34.2
Terör	38.9	32.3	36.0	43.4	10.0	39.5
Devlet baskısı	5.2	8.1	6.9	5.6		5.7
Toprak reformunun yapılmaması	4.3	4.3	3.4	3.2	30.0	4.0
Şehirlerin cazip gelmesi	5.2	5.0	3.4	3.8	20.0	4.6
İşsizlik ve terör	4.1	8.1	5.1	8.3	10.0	6.1
Hepsi	3.6		2.3	2.5		2.7
Diğer	2.0	3.7	1.7	1.5		1.9
Terör ve devlet baskısı	0.7	0.6	1.7	1.0		0.9
Cevapsız	0.1	0.6	0.6	0.3		0.3
Toplam	100	100	100	100	100	100

Tablo: 350./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçün Sebebine Bakışı

Buralı	Sizce Güneydoğu ve Doğu Anadolu'dan göçün en önemli sebebi nedir?										
	İşsizlik	Terör	Devlet Baskısı	Toprak Refor- munun yapıla- maması	Şehirlerin cazip gel- mesi	İşsizlik ve terör	Hepsi	Diğer	Terör ve devlet baskısı	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	32.1	39.8	6.3	4.5	8.6	5.0	1.4	2.3			100
26-30 arası	42.3	27.7	5.8	6.6	5.8	3.6	5.1	1.5	1.5		100
31-40 arası	35.5	36.1	7.7	4.8	4.5	5.7	2.6	2.0	0.6	0.6	100
41-50 arası	31.2	46.0	4.4	3.0	3.0	7.0	2.7	1.3	1.3		100
51 ve üzeri	38.2	45.5		6.4	3.6	0.9	3.6	1.8			100
Toplam	34.8	39.4	5.5	4.7	5.0	5.2	2.8	1.8	0.7	0.2	100

Tablo: 350./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçün Sebebine Bakışı

Buralı Değil	Sizce Güneydoğu ve Doğu Anadolu'dan göçün en önemli sebebi nedir?										
Yaş	İşsizlik	Terör	Devlet Baskısı	Toprak Refor- munun yapıla- maması	Şehirlere cazip gel- mesi	İşsizlik ve terör	Hepsi	Diğer	Terör ve devlet baskısı	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	31.1	38.8	10.2	4.1	4.1	5.6	4.1	2.0			100
26-30 arası	32.1	36.8	7.5	3.8	5.7	7.5	1.9	2.8	1.9		100
31-40 arası	37.7	40.2	3.9	1.5	1.5	8.3	2.5	2.0	2.0	0.5	100
41-50 arası	30.1	45.8	4.8	3.6	4.2	7.2	1.2	1.8	1.2		100
51 ve üzeri	36.4	32.5	1.3	1.3	7.8	10.4	3.9	2.6	1.3	2.6	100
Toplam	33.4	39.8	6.0	2.9	4.0	7.5	2.7	2.1	1.2	0.4	100

Tablo: 350./c Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçün Sebebine Bakışı

Buralı	Sizce Güneydoğu ve Doğu Anadolu'dan göçün en önemli sebebi nedir?										
Cinsiyet	İşsizlik	Terör	Devlet Baskısı	Toprak Refor- munun yapıla- maması	Şehirleri n cazip gelmesi	İşsizlik ve terör	Hepsi	Diğer	Terör ve devlet baskısı	Cevapsız	Toplam
Erkek	33.0	39.2	6.0	5.2	5.6	4.7	3.4	2.2	0.4	0.2	100
Kadın	39.4	39.7	4.4	3.2	3.5	6.3	1.3	0.6	1.6		100
Toplam	34.8	39.4	5.5	4.7	5.0	5.2	2.8	1.8	0.7	0.2	100

Tablo: 350./d Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçün Sebebine Bakışı

Buralı Değil	Sizce Güneydoğu ve Doğu Anadolu'dan göçün en önemli sebebi nedir?										
	İşsizlik	Terör	Devlet Baskısı	Toprak Refor- munun yapıla- maması	Şehirleri n cazip gelmesi	İşsizlik ve terör	Hepsi	Diğer	Terör ve devlet baskısı	Cevapsız	Toplam
Erkek	31.9	40.5	5.4	3.6	4.5	7.2	2.7	2.5	1.1	0.5	100
Kadın	37.6	37.6	7.7	1.0	2.6	8.2	2.6	1.0	1.5		100
Toplam	33.4	39.8	6.0	2.9	4.0	7.5	2.7	2.1	1.2	0.4	100

Tablo: 350./e Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçün Sebebine Bakışı

Buralı Eğitim	Sizce Güneydoğu ve Doğu Anadolu'dan göçün en önemli sebebi nedir?										
	İşsizlik	Terör	Devlet Baskısı	Toprak Refor- munun yapıla- maması	Şehirleri n cazip gelmesi	İşsizlik ve terör	Hepsi	Diğer	Terör ve devlet baskısı	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	37.7	47.2	1.9	1.9		5.7	3.8		1.9		100
İlkokul	36.1	40.1	3.7	3.7	3.7	5.9	3.7	1.9	0.6	0.6	100
Ortaokul	33.1	46.4	4.6	4.2	4.2	3.3	2.1	1.7	0.4		100
Lise	33.3	38.1	7.5	6.0	5.7	5.4	2.1	1.2	0.6		100
Üniversite	35.8	25.7	7.4	6.1	10.1	6.8	2.7	4.1	1.4		100
Okur yazar değil	43.8	37.5	12.5				6.3				100
Cevapsız	40.0	60.0									100
Toplam	34.8	39.4	5.5	4.7	5.0	5.2	2.8	1.8	0.7	0.2	100

Tablo: 350./f Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçün Sebebine Bakışı

Buralı Değil Eğitim	Sizce Güneydoğu ve Doğu Anadolu'dan göçün en önemli sebebi nedir?										
	İşsizlik	Terör	Devlet Baskısı	Toprak Reformunun yapılması	Şehirlerin cazip gel-mesi	İşsizlik ve terör	Hepsi	Diğer	Terör ve devlet baskısı	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	39.1	39.1	4.3	4.3		4.3	4.3		4.3		100
İlkokul	41.0	39.2	3.6	1.2	4.8	6.0	2.4	0.6	0.6	0.6	100
Ortaokul	32.6	48.8	1.6	0.8	3.1	8.5	0.8	0.8	3.1		100
Lise	30.3	43.2	6.0	4.3	3.8	7.3	2.1	1.7	0.9	0.4	100
Üniversite	30.4	30.4	9.9	4.4	5.0	8.8	5.0	5.0	0.6	0.6	100
Okur yazar değil	18.2	36.4	36.4			9.1					100
Cevapsız	60.0	20.0						20.0			100
Toplam	33.4	39.8	6.0	2.9	4.0	7.5	2.7	2.1	1.2	0.4	100

Tablo: 351./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi

Buralı	Göç eden bu insanların göç etme nedenlerinin sorumluları sizce kimlerdir?									
	Yaş	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağ	Kendileri	Köy rucuları	Örgüt ve Devlet	Diğer	Cevapsız
18-25 arası	37.6	33.5	3.6	3.6	12.2	1.4	4.1	3.2	0.9	100
26-30 arası	29.9	39.4	3.6	0.7	11.7	1.5	7.3	2.9	2.9	100
31-40 arası	39.8	31.8	2.3	2.8	8.0	3.4	3.1	6.8	2.0	100
41-50 arası	43.3	30.5	1.7	2.3	8.1	2.7	5.7	4.7	1.0	100
51 ve üzeri	54.5	22.7	0.9	4.5	8.2	0.9	2.7	2.7	2.7	100
Toplam	40.5	31.8	2.4	2.8	9.3	2.3	4.5	4.7	1.7	100

Tablo: 351./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi

Buralı Değil	Göç eden bu insanların göç etme nedenlerinin sorumluları sizce kimlerdir?									
	Yaş	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağ	Kendileri	Köy rucuları	Örgüt ve Devlet	Diğer	Cevapsız
18-25 arası	32.1	39.3	4.6	1.5	9.2	0.5	6.6	5.1	1.0	100
26-30 arası	40.6	24.5	2.8	7.5	11.3	0.9	8.5	2.8	0.9	100
31-40 arası	41.7	27.9	3.9	3.4	7.8	1.0	7.8	5.4	1.0	100
41-50 arası	39.8	33.7	2.4	1.8	10.2		8.4	3.6		100
51 ve üzeri	44.2	26.0		3.9	9.1		5.2	7.8	3.9	100
Toplam	38.9	31.5	3.2	3.2	9.3	0.5	7.5	4.8	1.1	100

Tablo: 351./c Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi

Buralı Cinsiyet	Göç eden bu insanların göç etme nedenlerinin sorumluları sizce kimlerdir?								Toplam	
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Kendileri	Köy korumaları	Örgüt ve Devlet	Diğer		Cevapsız
Erkek	38.8	31.0	2.7	3.6	10.4	2.4	4.9	4.4	1.9	100
Kadın	44.8	34.1	1.6	0.6	6.6	2.2	3.5	5.4	1.3	100
Toplam	40.5	31.8	2.4	2.8	9.3	2.3	4.5	4.7	1.7	100

Tablo: 351./d Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi

Buralı Değil Cinsiyet	Göç eden bu insanların göç etme nedenlerinin sorumluları sizce kimlerdir?								Toplam	
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Kendileri	Köy korumaları	Örgüt ve Devlet	Diğer		Cevapsız
Erkek	39.1	30.8	2.3	3.6	9.9	0.5	7.7	4.7	1.3	100
Kadın	38.1	33.5	5.7	2.1	7.7	0.5	6.7	5.2	0.5	100
Toplam	38.9	31.5	3.2	3.2	9.3	0.5	7.5	4.8	1.1	100

Tablo: 351./e Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçün Sorumlusu Değerlendirmesi

Burali	Göç eden bu insanların göç etme nedenlerinin sorumluları sizce kimlerdir?									
	Örgüt	Devlet	Asker- polis	Ağa	Kendileri	Köy ko- rucuları	Örgüt ve Devlet	Diğer	Cevapsız	Toplam
Okuryazar		30.2	1.9		3.8	1.9	5.7	11.3		100
İlkokul	45.4	25.9	1.2	3.7	10.8	2.8	3.7	4.6	1.9	100
Ortaokul	41.8	36.4	2.1	1.7	5.0	2.5	4.6	3.8	2.1	100
Lise	38.1	34.5	3.6	3.0	8.4	2.7	4.5	3.9	1.2	100
Üniversite	31.1	32.4	2.0	3.4	16.9	0.7	6.1	5.4	2.0	100
Okur yazar değil	43.8	31.3	6.3		12.5				6.3	100
Cevapsız	40.0	20.0	20.0					20.0		100
Toplam	40.5	31.8	2.4	2.8	9.3	2.3	4.5	4.7	1.7	100

Tablo: 351.f Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçün Sorumlusu Değerlendimesi

Buralı Değil Eğitim	Göç eden bu insanların göç etme nedenlerinin sorumluları sizce kimlerdir?									
	Örgüt	Devlet	Asker-polis	Ağa	Kendileri	Köy kom- rucuları	Örgüt ve Devlet	Diğer	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	47.8	17.4	4.3		4.3		17.4	8.7		100
İlkokul	42.8	31.3	3.0	4.2	10.8	0.6	3.0	3.6	0.6	100
Ortaokul	42.6	24.8	3.1	3.9	7.8		11.6	5.4	0.8	100
Lise	41.0	30.3	3.0	3.8	9.8		6.8	3.8	1.3	100
Üniversite	29.8	39.2	3.3	1.7	9.9	1.7	7.2	5.5	1.7	100
Okur yazar değil	18.2	36.4	9.1				27.3	9.1		100
Cevapsız	40.0	40.0						20.0		100
Toplam	38.9	31.5	3.2	3.2	9.3	0.5	7.5	4.8	1.1	100

Tablo: 352. Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?

Buralı	Göç eden bu kişilere devletin maddi yardımda bulunması gerekir mi?				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	50.2	48.9	0.9		100
26-30 arası	53.3	46.0	0.7		100
31-40 arası	54.5	43.8	1.7		100
41-50 arası	58.4	39.9	1.7		100
51 ve üzeri	46.4	53.6			100
Toplam	53.8	45.0	1.3		100

Tablo: 352./a Önceden Göçedenlerden Yaş Dağılımına Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?

Buralı Değil	Göç eden bu kişilere devletin maddi yardımda bulunması gerekir mi?				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	57.7	41.8	0.5		100
26-30 arası	43.4	54.7	1.9		100
31-40 arası	47.1	51.5	1.5		100
41-50 arası	44.6	54.8	0.6		100
51 ve üzeri	42.9	55.8	1.3		100
Toplam	48.3	50.6	1.1		100

Tablo: 352./b Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?

Buralı	Göç eden bu kişilere devletin yardım etmesi gerekir mi?				
	Gelir	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	57.4	42.6			100
18-30 milyon arası	50.9	48.1	0.9		100
31-50 milyon arası	57.4	41.1	1.5		100
51-80 milyon arası	54.8	44.1	1.0		100
81-150 milyon arası	48.0	52.0			100
151 milyondan fazla	31.0	65.5	3.4		100
Cevapsız	51.4	43.2	5.4		100
Toplam	53.8	45.0	1.3		100

Tablo: 352./c Önceden Göçedenlerin Gelir Düzeyine Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?

Buralı değil	Göç eden bu kişilere devletin yardım etmesi gerekir mi?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	75.5	24.5		100
18-30 milyon arası	50.8	49.2		100
31-50 milyon arası	48.6	50.9	0.5	100
51-80 milyon arası	47.4	50.7	1.9	100
81-150 milyon arası	32.5	66.3	1.2	100
151 milyondan fazla	29.2	62.5	8.3	100
Cevapsız	55.0	45.0		100
Toplam	48.3	50.6	1.1	100

Tablo: 352./d Yerli Halkın Mesleğine Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?

Buralı	Göç eden bu kişilere devletin maddi yardımda bulunması gerekir mi?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Özel sektörde memur	48.8	51.2		100
Kamu sektöründe memur	50.8	44.6	4.6	100
Özel sektörde işçi	59.2	39.4	1.4	100
Kamu sektöründe işçi	69.1	28.4	2.5	100
Uzmanlık gerektiren meslekler	52.9	45.7	1.4	100
Üst düzey yönetici	33.3	66.7		100
Küçük/orta ticaret	46.4	53.6		100
Tarım	29.2	70.8		100
Hayvancılık		100.0		100
Büyük ölçekli Ticaret	50.0	50.0		100
Emekli	47.7	52.3		100
Ev kadını	60.6	38.3	1.0	100
Öğrenci	61.7	38.3		100
İşsiz fakat gelir sahibi	41.2	52.9	5.9	100
İşsiz	50.0	43.8	6.3	100
Sporcu,sanatçı vs.		100.0		100
Amele-inşaat işçisi	57.1	39.3	3.6	100
Seyyar satıcı	33.3	66.7		100
Şoför	50.0	50.0		100
Cevapsız			100.0	100
Toplam	53.8	45.0	1.3	100

Tablo: 352./e Önceden Göçedenlerin Mesleğine Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?

Buralı Değil	Göç eden bu kişilere devletin maddi yardımda bulunması gerekir mi?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Özel sektörde memur	47.5	50.0	2.5	100
Kamu sektöründe memur	51.6	46.8	1.6	100
Özel sektörde işçi	48.0	51.0	1.0	100
Kamu sektöründe işçi	44.7	55.3		100
Uzmanlık gerektiren meslekler	30.0	66.0	4.0	100
Ust düzey yönetici	100.0			100
Küçük/orta ticaret	41.1	57.3	1.6	100
Tarım	33.3	66.7		100
Hayvancılık		100.0		100
Büyük ölçekli Ticaret	50.0	50.0		100
Emekli	38.6	61.4		100
Ev kadını	56.3	43.7		100
Öğrenci	68.0	32.0		100
İşsiz fakat gelir sahibi	14.3	85.7		100
İşsiz	50.0	50.0		100
Sporcu,sanatçı vs.	33.3	66.7		100
Amele-inşaat işçisi	42.9	50.0	7.1	100
Cevapsız	33.3	66.7		100
Toplam	48.3	50.6	1.1	100

Tablo: 352./f Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?

Buralı	Göç eden bu kişilere devletin maddi yardımda bulunması gerekir mi?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	52.8	47.2		100
İlkokul	56.5	42.0	1.5	100
Ortaokul	54.4	44.4	1.3	100
Lise	53.8	45.3	0.9	100
Üniversite	44.6	54.1	1.4	100
Okur yazar değil	75.0	25.0		100
Cevapsız	60.0	20.0	20.0	100
Toplam	53.8	45.0	1.3	100

Tablo: 352./g Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Devlet Maddi Yardımda Bulunmalı mı?

Buralı Değil	Göç eden bu kişilere devletin maddi yardımda bulunması gerekir mi?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	73.9	26.1		100
İlkokul	50.0	49.4	0.6	100
Ortaokul	42.6	55.8	1.6	100
Lise	44.9	54.3	0.9	100
Üniversite	50.8	47.5	1.7	100
Okur yazar değil	72.7	27.3		100
Cevapsız	40.0	60.0		100
Toplam	48.3	50.6	1.1	100

Tablo: 353. Yerli Halkın Göçedenlerde Gördükleri Kötü Davranışlar

Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan göç eden bu insanların kötü bir davranışını ve hareketini gördünüz mü veya duydunuz mu?	Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?				
	Doğma- büyüme	1-5 yıl	6-10 yıl	11 ve üzeri	Toplam
Evet	6.6	7.5	9.1	6.6	6.9
Hayır	56.6	52.8	49.1	55.8	55.3
Hırsızlık	10.5	7.5	9.7	9.2	9.7
Arazilerin tahribi	0.1	0.6		1.0	0.5
Kavgacılıkları	5.6	8.1	6.3	5.2	5.8
Bally içip serserilik yapmaları	0.1		1.7	0.3	0.3
Bayanlara karşı taciz	0.1	2.5	0.6	0.6	0.5
Piskopat olmaları ve haraç kesmeleri	0.6		1.7	1.0	0.8
Mafyacılıkları	2.8	7.5	4.0	1.5	2.8
Eğitimsizlikleri	1.5	1.2	1.1	1.6	1.6
Kaba ve saldırganlar	3.2	4.3	1.7	3.5	3.3
Anarşik olaylara girmeleri	1.1	1.2	2.9	1.8	1.5
Diğer	4.3	3.1	5.7	4.6	4.4
Tehdit olayları(bıçaklama-cinayet)	0.8	0.6		0.4	0.6
Davranış ve hareketleri	2.7	1.2	2.3	2.7	2.5
Cevapsız	3.2	1.9	4.0	4.1	3.5
Toplam	100	100	100	100	100

Tablo: 353./b Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerde Yadırgadıkları Yönler

Buralı Değil	Eğitim							Toplam
	Göç eden bu insanların size en olumsuz gelen, yadırgadığınız yönü nedir?	Okur yazar	İlkokul	Ortaokul	Lise	Universite	Okur yazar değil	
Konuşmaları	8.7	16.9	19.4	10.3	12.7	9.1	13.8	
Uyum sağlayamamaları	8.7	2.4	4.7	7.7	14.4		7.5	
Kavgacı yapıları	8.7	1.2	3.1	2.6	4.4	18.2	3.2	
Kültür farklılığı		1.8	3.1	1.3	2.8		2.0	
Cahillikleri		2.4	2.3	5.6	3.3		3.5	
İrkçi olmaları	4.3	3.0	0.8	1.7	2.8	9.1	2.3	
Kaba ve saygısız olmaları		6.0	7.0	7.3	8.3		7.1	40
Eğitimsizlikleri	8.7	3.6	4.7	3.4	3.9		3.9	
Düğünleri			0.8	1.7	1.1	9.1	1.1	
Mafya olmaları		1.2	1.6	0.4	1.7		1.1	
Bally ve tiner kullanmaları					0.6		0.1	
Çok çocuklu-nüfuslu olmaları	4.3	6.0	2.3	5.6	3.9	9.1	4.7	
Diğer		7.8	9.3	9.8	5.0		7.6	
Yaşam biçimleri		1.2	0.8	3.4	2.2		2.0	
Davranış ve hareketleri	8.7	4.2	4.7	4.7	5.5		4.8	
Haraç istemeleri				0.9			0.3	
Hepsi		0.6		0.9	1.1		0.7	
Rahatsız olmuyorum	21.7	12.0	7.0	9.8	8.3	9.1	9.9	20.0
Kılık-kiyafetleri(dış görünüş)		2.4		1.3	1.7		1.3	
Cevapsız	26.1	27.1	28.7	21.8	16.6	36.4	23.4	40.0
Toplam	100	100	100	100	100	100	100	100

Tablo: 353./d. Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerde Yadırgadıkları Yönler

Burallı Değil	Yaş					Toplam
	18-25 arası	26-30 arası	31-40 arası	41-50 arası	51 ve üzeri	
Göç eden bu insanların size en olumsuz gelen, yadırgadığınız yönü nedir?						
Konuşmaları	11.7	11.3	15.2	18.1	9.1	13.8
Uyum sağlayamamaları	8.2	8.5	7.8	3.0	13.0	7.5
Kavgacı yapıları	3.6	5.7	1.5	3.6	2.6	3.2
Kültür farklılığı	2.6	0.9	1.0	3.0	2.6	2.0
Cahillikleri	5.1	3.8	2.5	3.0	2.6	3.5
İrkçi olmaları	2.0	2.8	2.0	3.0	1.3	2.3
Kaba ve saygısız olmaları	8.2	6.6	7.8	6.6	3.9	7.1
Eğitimsizlikleri	4.1	4.7	4.9	0.6	6.5	3.9
Düğünleri	1.0	1.9	0.5	1.8		1.1
Mafya olmaları	0.5	0.9	2.0	0.6	1.3	1.1
Bally ve tiner kullanmaları				0.6		0.1
Çok çocuklu-nüfuslu olmaları	5.1	4.7	4.9	5.4	1.3	4.7
Diğer	5.1	4.7	9.3	9.6	9.1	7.6
Yaşam biçimleri	2.0	2.8	2.5	1.2	1.3	2.0
Davranış ve hareketleri	4.6	3.8	4.9	4.2	7.8	4.8
Haraç istemeleri	0.5			0.6		0.3
Hepsi	0.5	0.9	1.0	0.6		0.7
Rahatsız olmuyorum	10.7	10.4	9.3	10.8	6.5	9.9
Kılık-kiyafetleri(dış görünüş)	2.0	2.8	0.5	0.6	1.3	1.3
Cevapsız	22.4	22.6	22.5	22.9	29.9	23.4
Toplam	100	100	100	100	100	100

Tablo: 353/e Yerli Halkın Göçedenlerde Yadırgadıkları Yönler

Göç eden bu insanların size en olumsuz gelen,yadırgadığınız yönü nedir?	Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?				Toplam	
	Doğma- büyüme	1-5 yıl	6-10 yıl	11 ve üzeri		
Konuşmaları	9.1	11.8	16.0	12.9	10.0	11.4
Uyum sağlayamamaları	8.5	3.1	8.0	8.0	30.0	7.9
Kavgacı yapıları	2.3	5.0	2.9	3.2		2.9
Kültür farklılığı	3.0	2.5	1.1	3.2		2.8
Cahillikleri	3.9	2.5	4.6	3.8	10.0	3.9
İrkçi olmaları	1.4	1.2	2.3	2.2		1.8
Kaba ve saygısız olmaları	5.7	6.8	9.1	6.1		6.2
Eğitimsizlikleri	5.8	5.6	2.9	2.7		4.3
Düğünleri	0.7	1.2		1.0		0.8
Mafya olmaları	1.1		1.1	1.0	10.0	1.0
Bally ve tiner kullanmaları	0.5	0.6		0.1		0.3
Çok çocuklu-nüfuslu olmaları	12.8	3.1	3.4	7.5		9.1
Diğer	4.7	8.1	9.1	6.8		6.2
Yaşam biçimleri	3.1	3.1	1.7	1.2		2.2
Davranış ve hareketleri	2.6	5.6	4.6	4.1		3.6
Haraç istemeleri	0.4			0.3		0.3
Hepsi	0.6		1.1	0.6		0.6
Rahatsız olmuyorum	11.5	13	10.9	10.8		11.2
Kılık-kiyafetleri(dış görünüş)	2.8	1.2		1.0		1.8
Cevapsız	19.5	25.5	21.1	23.3	40.0	21.7
Toplam	100	100	100	100	100	100

Tablo: 354. Yerli Halk ve Göçedenlerin Komşuluk İlişkileri

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Komşunuz var mı?			Toplam
	Evet	Hayır	Cevapsız	
Doğma-büyüme	65.6	27.5	6.9	100
1-5 yıl	46.0	45.3	8.7	100
6-10 yıl	50.9	40.6	8.6	100
11 ve üzeri	58.2	35.2	6.6	100
Cevapsız	30.0	60.0	10.0	100
Toplam	59.7	33.2	7.1	100

Tablo: 354./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri

Buralı	Komşunuz var mı?			Toplam
	Yaş	Evet	Hayır	
18-25 arası	51.6	38.0	10.4	100
26-30 arası	62.8	30.7	6.6	100
31-40 arası	70.5	23.9	5.7	100
41-50 arası	70.5	25.5	4.0	100
51 ve üzeri	64.5	31.8	3.6	100
Toplam	65.2	28.7	6.1	100

Tablo: 354./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri

Buralı Değil	Komşunuz var mı?			Toplam
	Yaş	Evet	Hayır	
18-25 arası	47.4	39.8	12.8	100
26-30 arası	50.9	39.6	9.4	100
31-40 arası	52.0	39.7	8.3	100
41-50 arası	59.0	37.3	3.6	100
51 ve üzeri	44.2	46.8	9.1	100
Toplam	51.4	39.9	8.7	100

Tablo: 354./c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri

Buralı	Komşunuz var mı?			Toplam
	Eğitim	Evet	Hayır	
Okuryazar	69.8	28.3	1.9	100
İlkokul	66.7	26.5	6.8	100
Ortaokul	70.7	23.8	5.4	100
Lise	61.6	31.5	6.9	100
Üniversite	58.8	37.8	3.4	100
Okur yazar değil	75.0	12.5	12.5	100
Cevapsız	60.0		40.0	100
Toplam	65.2	28.7	6.1	100

Tablo: 354./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri

Buralı Değil	Komşunuz var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Eğitim				
Okuryazar	39.1	56.5	4.3	100
İlkokul	62.7	29.5	7.8	100
Ortaokul	50.4	41.9	7.8	100
Lise	48.7	39.3	12.0	100
Universite	46.4	47.0	6.6	100
Okur yazar değil	72.7	27.3		100
Cevapsız	20.0	60.0	20.0	100
Toplam	51.4	39.9	8.7	100

Tablo: 354./e Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri

Buralı	Komşunuz var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Gelir				
17 milyondan az	63.0	31.5	5.6	100
18-30 milyon arası	63.2	27.8	9.0	100
31-50 milyon arası	67.8	25.9	6.3	100
51-80 milyon arası	71.7	26.6	1.7	100
81-150 milyon arası	52.0	41.2	6.9	100
151 milyondan fazla	55.2	31.0	13.8	100
Cevapsız	45.9	40.5	13.5	100
Toplam	65.2	28.7	6.1	100

Tablo: 354./f Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Komşuluk İlişkileri

Buralı değil	Komşunuz var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Gelir				
17 milyondan az	44.9	38.8	16.3	100
18-30 milyon arası	57.7	31.5	10.8	100
31-50 milyon arası	53.3	38.8	7.9	100
51-80 milyon arası	49.8	45.0	5.3	100
81-150 milyon arası	50.6	38.6	10.8	100
151 milyondan fazla	37.5	45.8	16.7	100
Cevapsız	47.5	47.5	5.0	100
Toplam	51.4	39.9	8.7	100

Tablo: 355. Yerli Halk- Göçedenler Arkadaşlık İlişkisi

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Arkadaşınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevap sız	Toplam
Doğma-büyüme	63.9	35.9	0.2	100
1-5 yıl	53.4	46.6		100
6-10 yıl	58.3	40.6	1.1	100
11 ve üzeri	53.6	44.8	1.6	100
Cevapsız	70.0	30.0		100
Toplam	58.8	40.4	0.8	100

Tablo: 355./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkisi

Buralı	Arkadaşınız var mı?				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		62.9	36.2	0.9	100
26-30 arası		65.7	34.3		100
31-40 arası		63.1	36.4	0.6	100
41-50 arası		62.4	36.6	1.0	100
51 ve üzeri		51.8	48.2		100
Toplam		62.1	37.3	0.6	100

Tablo: 355./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkileri

Buralı değil	Arkadaşınız var mı?				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		64.8	34.7	0.5	100
26-30 arası		46.2	52.8	0.9	100
31-40 arası		51.5	47.5	1.0	100
41-50 arası		51.8	47.0	1.2	100
51 ve üzeri		46.8	50.6	2.6	100
Toplam		53.8	45.1	1.1	100

Tablo: 355./c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkileri

Buralı	Arkadaşınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	50.9	49.1		100
İlkokul	61.7	37.0	1.2	100
Ortaokul	56.5	43.5		100
Lise	67.0	32.7	0.3	100
Üniversite	62.8	36.5	0.7	100
Okur yazar değil	75.0	25.0		100
Cevapsız	80.0		20.0	100
Toplam	62.1	37.3	0.6	100

Tablo: 355./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkileri

Buralı değil	Arkadaşınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	34.8	65.2		100
İlkokul	57.8	41.0	1.2	100
Ortaokul	46.5	51.2	2.3	100
Lise	54.7	45.3		100
Üniversite	58.0	40.3	1.7	100
Okur yazar değil	45.5	54.5		100
Cevapsız	20.0	80.0		100
Toplam	53.8	45.1	1.1	100

Tablo: 355./e Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkileri

Buralı	Arkadaşınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	66.7	31.5	1.9	100
18-30 milyon arası	61.8	37.7	0.5	100
31-50 milyon arası	60.7	38.6	0.8	100
51-80 milyon arası	63.4	36.2	0.3	100
81-150 milyon arası	59.8	40.2		100
151 milyondan fazla	65.5	34.5		100
Cevapsız	64.9	32.4	2.7	100
Toplam	62.1	37.3	0.6	100

Tablo: 355./f Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Arkadaşlık İlişkileri

Buralı değil	Arkadaşınız var mı?			
	Gelir	Evete	Hayır	Cevapsız
17 milyondan az	75.5	22.4	2.0	100
18-30 milyon arası	63.8	33.8	2.3	100
31-50 milyon arası	46.7	52.8	0.5	100
51-80 milyon arası	52.6	46.4	1.0	100
81-150 milyon arası	41.0	59.0		100
151 milyondan fazla	54.2	41.7	4.2	100
Cevapsız	65.0	35.0		100
Toplam	53.8	45.1	1.1	100

Tablo: 356. Yerli Halk-Göçedenler Kiracılık İlişkisi

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Kiracınız var mı?			
	Evete	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	12.8	87.1	0.1	100
1-5 yıl	13.0	86.3	0.6	100
6-10 yıl	13.1	85.7	1.1	100
11 ve üzeri	15.1	83.3	1.6	100
Cevapsız	20.0	80.0		100
Toplam	13.7	85.5	0.8	100

Tablo: 356./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi

Buralı	Kiracınız var mı?			
	Yaş	Evete	Hayır	Cevapsız
18-25 arası	15.4	83.3	1.4	100
26-30 arası	9.5	90.5		100
31-40 arası	11.9	87.5	0.6	100
41-50 arası	14.1	85.9		100
51 ve üzeri	9.1	90.9		100
Toplam	12.6	86.9	0.4	100

Tablo: 356./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi

Buralı Değil	Kiracınız var mı?				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		20.9	79.1		100
26-30 arası		20.8	78.3	0.9	100
31-40 arası		10.8	87.3	2.0	100
41-50 arası		12.0	86.1	1.8	100
51 ve üzeri		13.0	84.4	2.6	100
Toplam		15.4	83.3	1.3	100

Tablo: 356./c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi

Buralı	Kiracınız var mı?				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar		11.3	88.7		100
İlkokul		14.8	84.6	0.6	100
Ortaokul		8.4	91.2	0.4	100
Lise		12.6	87.1	0.3	100
Üniversite		12.8	87.2		100
Okur yazar değil		25.0	75.0		100
Cevapsız		40.0	40.0	20.0	100
Toplam		12.6	86.9	0.4	100

Tablo: 356./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi

Buralı Değil	Kiracınız var mı?				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar		17.4	82.6		100
İlkokul		13.3	85.5	1.2	100
Ortaokul		14.7	82.2	3.1	100
Lise		15.8	83.8	0.4	100
Üniversite		17.1	81.2	1.7	100
Okur yazar değil		9.1	90.9		100
Cevapsız		20.0	80.0		100
Toplam		15.4	83.3	1.3	100

Tablo: 356./e Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi

Buralı	Kiracınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	7.4	90.7	1.9	100
18-30 milyon arası	14.2	85.4	0.5	100
31-50 milyon arası	15.2	84.3	0.5	100
51-80 milyon arası	8.6	91.4		100
81-150 milyon arası	10.8	89.2		100
151 milyondan fazla	17.2	82.8		100
Cevapsız	16.2	81.1	2.7	100
Toplam	12.6	86.9	0.4	100

Tablo: 356/f Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Kiracı-Ev Sahibi İlişkisi

Buralı değil	Kiracınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	36.7	61.2	2.0	100
18-30 milyon arası	23.8	74.6	1.5	100
31-50 milyon arası	10.3	88.8	0.9	100
51-80 milyon arası	10.5	88.5	1.0	100
81-150 milyon arası	12.0	85.5	2.4	100
151 milyondan fazla	16.7	79.2	4.2	100
Cevapsız	20.0	80.0		100
Toplam	15.4	83.3	1.3	100

Tablo:357.Etnik Düşünce ve Akrabalık İlişkisi

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	52,1	46,1	1,8	100
1-5 yıl	59,6	37,9	2,5	100
6-10 yıl	54,3	43,4	2,3	100
11 ve üzeri	57,8	41,1	1,2	100
Cevapsız	70.0	30.0		100
Toplam	55,1	43,2	1,7	100

Tablo:357./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı

Buralı	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	54,3	42,1	3,6		100
26-30 arası	52,6	46,0	1,5		100
31-40 arası	51,7	47,7	0,6		100
41-50 arası	51,0	47,7	1,3		100
50 ve üzeri	47,3	50,0	2,7		100
Toplam	51,7	46,6	1,7		100

Tablo:357./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı

Buralı Değil	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	53,6	43,4	3,1		100
26-30 arası	58,5	40,6	0,9		100
31-40 arası	61,8	36,3	2,0		100
41-50 arası	66,3	33,7			100
50 ve üzeri	62,3	36,4	1,3		100
Toplam	60,2	38,2	1,6		100

Tablo:357./c Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı

Buralı	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez				
	Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek	53,3	45,6	1,1		100
Kadın	47,6	49,2	3,2		100
Toplam	51,7	46,6	1,7		100

Tablo:357./d Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı

Buralı Değil	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez			Toplam
	Evet	Hayır	Cevapsız	
Erkek	61,4	36,8	1,8	100
Kadın	56,7	42,3	1,0	100
Toplam	60,2	38,2	1,6	100

Tablo:357./e Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı

Buralı	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez			Toplam
	Evet	Hayır	Cevapsız	
Okuryazar	50,9	45,3	3,8	100
İlkokul	54,3	45,1	0,6	100
Ortaokul	53,6	45,2	1,3	100
Lise	50,5	48,3	1,2	100
Üniversite	48,0	46,6	5,4	100
Okur yazar değil	31,3	68,8		100
Cevapsız	60,0	40,0		100
Toplam	51,7	46,6	1,7	100

Tablo:357./f Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı

Buralı Değil	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez			Toplam
	Evet	Hayır	Cevapsız	
Okuryazar	52,2	47,8		100
İlkokul	57,2	42,2	0,6	100
Ortaokul	70,5	28,7	0,8	100
Lise	60,7	36,8	2,6	100
Üniversite	58,0	40,3	1,7	100
Okur yazar değil	36,4	63,6		100
Cevapsız	40,0	40,0	20,0	100
Toplam	60,2	38,2	1,6	100

Tablo:357./g Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı

Buralı	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	35,2	57,4	7,4	100
18-30 milyon arası	52,4	45,3	2,4	100
31-50 milyon arası	49,5	48,5	2,0	100
51-80 milyon arası	53,1	46,6	0,3	100
81-150 milyon arası	61,8	37,3	1,0	100
151 milyondan fazla	69,0	31,0		100
Cevapsız	43,2	56,8		100
Toplam	51,7	46,6	1,7	100

Tablo:357./h Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı

Buralı değil	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	32,7	67,3		100
18-30 milyon arası	48,5	50,0	1,5	100
31-50 milyon arası	61,2	36,4	2,3	100
51-80 milyon arası	68,9	30,6	0,5	100
81-150 milyon arası	74,7	24,1	1,2	100
151 milyondan fazla	58,3	37,5	4,2	100
Cevapsız	52,5	42,5	5,0	100
Toplam	60,2	38,2	1,6	100

Tablo:357./I Yerli Halkın Medeni Hallerine Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı

Buralı	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Evli	52,6	46,3	1,2	100
Bekar	50,4	46,1	3,5	100
Dul	50,0	50,0		100
Cevapsız	33,3	66,7		100
Toplam	51,7	46,6	1,7	100

Tablo:357./i Önceden Göçedenlerin Medeni Hallerine Göre Göçedenlerle Evlilik Olayına Bakışı

Buralı Değil	Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez			
Medeni Hal	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Evli	62,5	36,7	0,8	100
Bekar	54,2	43,1	2,7	100
Dul	100,0			100
Cevapsız	68,2	22,7	9,1	100
Toplam	60,2	38,2	1,6	100

Tablo:358.Türklerle Kürtlerin Birlikte Yaşama Arzusu

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Kürtler ve Türkler birarada kardeşçe yaşamalıdır			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	88,7	10,5	0,7	100
1-5 yıl	91,9	6,8	1,2	100
6-10 yıl	87,4	11,4	1,1	100
11 ve üzeri	89,8	9,5	0,7	100
Cevapsız	80,0	20,0		100
Toplam	89,2	10,0	0,8	100

Tablo:358./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu

Buralı	Kürtler ve Türkler kardeşçe birarada yaşamalıdır			
Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	87,3	11,8	0,9	100
26-30 arası	89,1	9,5	1,5	100
31-40 arası	91,8	7,1	1,1	100
41-50 arası	89,6	9,7	0,7	100
50 ve üzeri	82,7	16,4	0,9	100
Toplam	89,1	9,9	1,0	100

Tablo:358./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu

Buralı Değil	Kürtler ve Türkler kardeşçe birarada yaşamalıdır			
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız
18-25 arası	88,3	10,7	1,0	100
26-30 arası	81,1	17,9	0,9	100
31-40 arası	91,2	8,8		100
41-50 arası	95,2	4,8		100
50 ve üzeri	87,0	11,7	1,3	100
Toplam	89,5	10,0	0,5	100

Tablo:358./c Yerli Halkın Cinsiyete Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu

Buralı	Kürtler ve Türkler kardeşçe birarada yaşamalıdır			
	Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız
Erkek	88,6	10,5	0,9	100
Kadın	90,2	8,5	1,3	100
Toplam	89,1	9,9	1,0	100

Tablo:358./d Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu

Buralı Değil	Kürtler ve Türkler kardeşçe birarada yaşamalıdır			
	Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız
Erkek	88,3	11,2	0,5	100
Kadın	92,8	6,7	0,5	100
Toplam	89,5	10,0	0,5	100

Tablo:359.Göçedenlerin Teröristliği

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Bunların hepsi terörist			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	9,8	89,1	1,1	100
1-5 yıl	11,2	85,1	3,7	100
6-10 yıl	10,3	87,4	2,3	100
11 ve üzeri	11,5	87,6	0,9	100
Cevapsız	10,0	80,0	10,0	100
Toplam	10,6	88,0	1,4	100

Tablo:359./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp-Görmediği

Buralı	Bunların hepsi terörist			
Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	9,5	89,6	0,9	100
26-30 arası	10,9	85,4	3,6	100
31-40 arası	7,1	91,2	1,7	100
41-50 arası	7,0	91,9	1,0	100
50 ve üzeri	15,5	83,6	0,9	100
Toplam	8,9	89,6	1,5	100

Tablo:359./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp-Görmediği

Buralı Değil	Bunların hepsi terörist			
Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	13,8	84,2	2,0	100
26-30 arası	19,8	79,2	0,9	100
31-40 arası	12,3	87,3	0,5	100
41-50 arası	8,4	90,4	1,2	100
50 ve üzeri	15,6	83,1	1,3	100
Toplam	13,2	85,6	1,2	100

Tablo:359./c Yerli Halkın Cinsiyete Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp-Görmediği

Buralı	Bunların hepsi terörist			
Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek	9,5	89,1	1,4	100
Kadın	7,3	90,9	1,9	100
Toplam	8,9	89,6	1,5	100

Tablo:359./d Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp Görmediği

Buralı Değil	Bunların hepsi terörist			
Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek	13,2	85,8	1,1	100
Kadın	13,4	85,1	1,5	100
Toplam	13,2	85,6	1,2	100

Tablo:359./e-1 Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu

Buralı	Kürtler ve Türkler kardeşçe birarada yaşamalıdır			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	92,5	5,7	1,9	100
İlkokul	88,0	10,8	1,2	100
Ortaokul	86,6	13,0	0,4	100
Lise	90,7	8,4	0,9	100
Üniversite	90,5	8,1	1,4	100
Okur yazar değil	87,5	12,5		100
Cevapsız	100,0			100
Toplam	89,1	9,9	1,0	100

Tablo:359./e-2 Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp-Görmediği

Buralı	Bunların hepsi terörist			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	3,8	96,2		100
İlkokul	10,2	88,3	1,5	100
Ortaokul	11,7	86,6	1,7	100
Lise	6,3	92,2	1,5	100
Üniversite	8,8	89,2	2,0	100
Okuryazar değil	12,5	87,5		100
Cevapsız		100,0		100
Toplam	8,9	89,6	1,5	100

Tablo:359./f-1 Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu

Buralı Değil	Kürtler ve Türkler kardeşçe birarada yaşamalıdır			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	78,3	21,7		100
İlkokul	92,8	7,2		100
Ortaokul	91,5	8,5		100
Lise	87,6	11,5	0,9	100
Üniversite	87,8	11,0	1,1	100
Okur yazar değil	100,0			100
Cevapsız	100,0			100
Toplam	89,5	10,0	0,5	100

Tablo:359./f-2 Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenleri Terörist Olarak Görüp-Görmediği

Buralı Değil	Bunların hepsi terörist			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	17,4	82,6		100
İlkokul	11,4	88,0	0,6	100
Ortaokul	17,8	81,4	0,8	100
Lise	14,1	83,8	2,1	100
Üniversite	9,4	90,1	0,6	100
Okuryazar değil	18,2	72,7	9,1	100
Cevapsız	20,0	80,0		100
Toplam	13,2	85,6	1,2	100

Tablo:359./g Yerli Halkın Medeni Hallerine Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu

Buralı	Kürtler ve Türkler kardeşçe birarada yaşamalıdır			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Evli	89,2	9,9	1,0	100
Bekar	88,6	10,6	0,8	100
Dul	100,0			100
Cevapsız	90,5	4,8	4,8	100
Toplam	89,1	9,9	1,0	100

Tablo:359./h Önceden Göçedenlerin Medeni Hallerine Göre Kürtlerle Kardeşçe Yaşama Arzusu

Buralı Değil	Kürtler ve Türkler kardeşçe birarada yaşamalıdır			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Evli	90,4	9,4	0,2	100
Bekar	87,6	11,6	0,9	100
Dul	100,0			100
Cevapsız	86,4	9,1	4,5	100
Toplam	89,5	10,0	0,5	100

Tablo:360.Türk ve Kürtlerin Düşmanlığı

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Kürtler ile Türkler birbirlerinin düşmanıdır			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	9,1	88,6	2,3	100
1-5 yıl	6,2	89,4	4,3	100
6-10 yıl	12,6	84,0	3,4	100
11 ve üzeri	9,3	87,9	2,8	100
Cevapsız	10,0	90,0		100
Toplam	9,3	88,0	2,7	100

Tablo:360./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Türk-Kürt Düşmanlığı

Buralı	Kürtler ile Türkler birbirlerinin düşmanıdır				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		11,8	87,8	0,5	100
26-30 arası		10,9	87,6	1,5	100
31-40 arası		6,0	92,9	1,1	100
41-50 arası		5,0	93,6	1,3	100
50 ve üzeri		10,0	89,1	0,9	100
Toplam		7,9	91,1	1,1	100

Tablo:360./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Türk-Kürt Düşmanlığı

Buralı değil	Kürtler ile Türkler birbirlerinin düşmanıdır				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		11,7	86,7	1,5	100
26-30 arası		12,3	86,8	0,9	100
31-40 arası		14,7	84,8	0,5	100
41-50 arası		6,6	92,8	0,6	100
50 ve üzeri		14,3	84,4	1,3	100
Toplam		11,7	87,3	0,9	100

Tablo:360./c Yerli Halkın Cinsiyete Göre Türk-Kürt Düşmanlığı

Buralı	Kürtler ile Türkler birbirlerinin düşmanıdır				
	Cinsiyet	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Erkek		8,5	89,6	1,9	100
Kadın		6,0	89,9	4,1	100
Toplam		7,8	89,7	2,5	100

Tablo:360./d Önceden Göçedenlerin Cinsiyete Göre Türk-Kürt Düşmanlığı

Buralı Değil	Kürtler ile Türkler birbirlerinin düşmanıdır			Toplam
	Evet	Hayır	Cevapsız	
Erkek	12,1	85,0	2,9	100
Kadın	9,8	85,6	3,6	100
Toplam	11,5	85,4	3,1	100

Tablo:360./e Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Türk-Kürt Düşmanlığı

Buralı	Kürtler ile Türkler birbirlerinin düşmanıdır			Toplam
	Evet	Hayır	Cevapsız	
Okuryazar	7,5	90,6	1,9	100
İlkokul	9,6	88,3	2,2	100
Ortaokul	7,5	90,0	2,5	100
Lise	6,9	89,8	3,3	100
Üniversite	6,1	91,9	2,0	100
Okur yazar değil	6,3	93,8		100
Cevapsız	20,0	80,0		100
Toplam	7,8	89,7	2,5	100

Tablo:360./f Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Türk-Kürt Düşmanlığı

Buralı değil	Kürtler ile Türkler birbirlerinin düşmanıdır			Toplam
	Evet	Hayır	Cevapsız	
Okuryazar	17,4	73,9	8,7	100
İlkokul	11,4	84,3	4,2	100
Ortaokul	11,6	86,8	1,6	100
Lise	11,1	86,3	2,6	100
Üniversite	11,6	86,2	2,2	100
Okur yazar değil	9,1	81,8	9,1	100
Cevapsız		80,0	20,0	100
Toplam	11,5	85,4	3,1	100

Tablo:361. Kürt Kimdir?

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Sizce Kürt ne demektir?						
	Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayan insanlardır	Kürt ayrı bir milletin insanıdır	Kürt diye ayrı bir millet yoktur, bir Türk boyudur	Ayrım gözetmiyorum	Diğer	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	27,6	35,9	32,0	2,6	0,9	0,9	100
1-5 yıl	23,0	25,5	48,4	1,9		1,2	100
6-10 yıl	20,0	21,1	53,1	4,0	1,1	0,6	100
11 ve üzeri	25,1	25,8	43,6	2,7	1,2	1,6	100
Cevapsız	10,0	10,0	50,0	10,0	20,0		100
Toplam	25,5	29,8	39,7	2,7	1,1	1,2	100

Tablo:361./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Kürt Tanımlaması

Buralı	Sizce Kürt ne demektir?						
	Yaş	Doğu ve G.Doğu'da yaşayan insanlardır	Kürt ayrı bir milletin insanıdır	Kürt diye ayrı bir millet yoktur, bir Türk boyudur	Ayrım gözetmiyorum	Diğer	Cevapsız
18-25 arası	32,1	26,7	35,3	4,1	0,9	0,9	100
26-30 arası	19,7	33,6	43,8	1,5	0,7	0,7	100
31-40 arası	29,3	33,5	32,7	2,3	0,9	1,4	100
41-50 arası	27,2	37,2	32,2	1,7	0,3	1,3	100
50 ve üzeri	20,0	25,5	53,6			0,9	100
Toplam	27,2	32,4	36,5	2,1	0,6	1,2	100

Tablo:361./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Kürt Tanımlaması

Buralı Değil	Sizce Kürt ne demektir?						
	Yaş	Doğu ve G.Doğu'-da yaşayan insanlardır	Kürt ayrı bir milletin insanıdır	Kürt diye ayrı bir millet yoktur, bir Türk boyudur	Ayrım gözetmiyorum	Diğer	Cevapsız
18-25 arası	18,9	26,0	44,4	6,1	2,6	2,0	100
26-30 arası	17,0	37,7	40,6	2,8		1,9	100
31-40 arası	26,0	26,0	44,6	2,5	1,0		100
41-50 arası	25,3	25,9	43,4	2,4	1,8	1,2	100
50 ve üzeri	28,6	10,4	51,9	3,9	3,9	1,3	100
Toplam	23,0	26,0	44,5	3,6	1,7	1,2	100

Tablo:361./c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Kürt Tanımlaması

Buralı	Sizce Kürt ne demektir?						
	Eğitim	Doğu ve G.Doğu'da yaşayan insanlardır	Kürt ayrı bir milletin insanıdır	Kürt diye ayrı bir millet yoktur, bir Türk boyudur	Ayırım gözetmiyorum	Diğer	Cevapsız
Okuryazar	24,5	32,1	37,7	3,8	1,9		100
İlkokul	29,6	27,2	39,2	1,9		2,2	100
Ortaokul	30,1	33,9	33,5	1,3	0,8	0,4	100
Lise	24,9	35,4	35,7	2,1	0,9	0,9	100
Üniversite	23,0	33,1	38,5	3,4	0,7	1,4	100
Okur yazar değil	31,3	43,8	25,0				100
Cevapsız	20,0	40,0	20,0	20,0			100
Toplam	27,2	32,4	36,5	2,1	0,6	1,2	100

Tablo:361./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Kürt Tanımlaması

Buralı Değil	Sizce Kürt ne demektir?						
	Eğitim	Doğu ve G.Doğu'-da yaşayan insanlardır	Kürt ayrı bir milletin insanıdır	Kürt diye ayrı bir millet yoktur, bir Türk boyudur	Ayırım gözetmiyorum	Diğer	Cevapsız
Okuryazar	39,1	30,4	30,4				100
İlkokul	27,1	19,9	47,6	4,2	1,2		100
Ortaokul	24,8	27,9	42,6	2,3	1,6	0,8	100
Lise	22,2	25,2	45,3	3,4	1,7	2,1	100
Üniversite	17,1	30,4	44,2	4,4	2,2	1,7	100
Okur yazar değil	27,3	27,3	27,3	9,1	9,1		100
Cevapsız		40,0	60,0				100
Toplam	23,0	26,0	44,5	3,6	1,7	1,2	100

Tablo:361./e Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Kürt Tanımlaması

Buralı	Sizce Kürt ne demektir?						
Gelir	Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayan insanlardır	Kürt ayrı bir milletin insanıdır	Kürt diye ayrı bir millet yoktur,bir Türk boyudur	Ayrım gözetmiyorum	Diğer	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	18,5	33,3	46,3			1,9	100
18-30 milyon arası	26,9	30,2	40,1	2,4	0,5		100
31-50 milyon arası	26,4	33,8	34,8	2,3	0,8	2,0	100
51-80 milyon arası	29,0	36,2	31,4	2,1	0,3	1,0	100
81-150 milyon arası	32,4	30,4	36,3		1,0		100
151 milyondan fazla	10,3	13,8	65,5	3,4	3,4	3,4	100
Cevapsız	35,1	18,9	37,8	8,1			100
Toplam	27,2	32,4	36,5	2,1	0,6	1,2	100

Tablo:361./f Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Kürt Tanımlaması

Buralı değil	Sizce Kürt ne demektir?						
Gelir	Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayan insanlardır	Kürt ayrı bir milletin insanıdır	Kürt diye ayrı bir millet yoktur,bir Türk boyudur	Ayrım gözetmiyorum	Diğer	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	6,1	34,7	44,9	4,1	6,1	4,1	100
18-30 milyon arası	29,2	13,8	52,3	3,1	1,5		100
31-50 milyon arası	22,9	29,9	41,6	2,3	1,4	1,9	100
51-80 milyon arası	28,7	24,4	41,6	2,9	1,9	0,5	100
81-150 milyon arası	15,7	32,5	45,8	6,0			100
151 milyondan fazla	12,5	41,7	29,2	8,3	4,2	4,2	100
Cevapsız	15,0	20,0	55,0	7,5		2,5	100
Toplam	23,0	26,0	44,5	3,6	1,7	1,2	100

Tablo:362.Yerli Halkın Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Şehrinize göç eden bu insanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?						
	Kürtler buradan gitmeliler, kendi memleketlerinde yaşamalılar	Onlar da Türk vatandaşı ve istedikleri yerde yaşama hakkına sahipler	Burası bizim memleketimiz, gelip bizi rahatsız etmeye hakları yok	Diğer	Ayrımcılık yapmadıkça ve halka saygılı oldukça istedikleri yerde yaşayabilirler	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	22,3	61,4	7,2	7,2	0,9	0,9	100
1-5 yıl	18,0	65,8	6,8	6,2	0,6	2,5	100
6-10 yıl	18,3	65,1	9,7	5,7	1,1		100
11 ve üzeri	21,1	64,8	5,6	5,3	1,3	1,8	100
Cevapsız		90,0	10,0				100
Toplam	21,0	63,5	6,9	6,3	1,1	1,3	100

Tablo:362./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri

Buralı	Şehrinize göç eden bu insanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?						
Yaş	Kürtler buradan gitmeliler, kendi memleketlerinde yaşamalılar	Onlar da Türk vatandaşı ve istedikleri yerde yaşama hakkına sahipler	Burası bizim memleketimiz, gelip bizi rahatsız etmeye hakları yok	Diğer	Ayrımcılık yapmadıkça ve halka saygılı oldukça istedikleri yerde yaşayabilirler	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	15,4	66,5	8,1	7,7	0,9	1,4	100
26-30 arası	20,4	61,3	7,3	8,0	2,2	0,7	100
31-40 arası	21,0	62,8	6,8	7,4	0,9	1,1	100
41-50 arası	24,2	60,7	5,4	7,0	1,3	1,3	100
50 ve üzeri	31,8	53,6	9,1	2,7		2,7	100
Toplam	21,7	61,9	7,0	7,0	1,1	1,3	100

Tablo:362./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri

Buralı Değil	Şehrinize göç eden bu insanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?						
	Yaş	Kürtler buradan gitmeliler, kendi memleketlerinde yaşama-lılar	Onlar da Türk vatandaşı ve istedikleri yerde yaşama hakkına sahipler	Burası bizim memleketimiz, gelip bizi rahatsız etmeye hakları yok	Diğer	Ayrımcılık yapmadıkça ve halka saygılı olduğukça istedikleri yerde yaşayabili-ler	Cevap-sız
18-25 arası	16,8	66,8	5,6	6,1	2,6	2,0	100
26-30 arası	21,7	64,2	9,4	2,8		1,9	100
31-40 arası	20,1	68,1	5,4	4,4	1,5	0,5	100
41-50 arası	22,3	65,1	6,0	6,0		0,6	100
50 ve üzeri	19,5	62,3	10,4	6,5		1,3	100
Toplam	19,9	66,0	6,7	5,2	1,1	1,2	100

Tablo:362./c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri

Buralı	Şehrinize göç eden bu insanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?						
Eğitim	Kürtler buradan gitmeleri, kendi memleketlerinde yaşama mallar	Onlar da Türk vatandaşları ve istedikleri yerde yaşama haklarına sahiptir	Burası bizim memleketimiz, gelip bizi rahatsız etmeye hakları yok	Diğer	Ayrımcılık yapmadıkça ve halka saygılı oldukça istedikleri yerde yaşayabilirler	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	37,7	49,1	3,8	5,7	1,9	1,9	100
İlkokul	21,3	62,7	7,7	5,9	0,6	1,9	100
Ortaokul	27,2	56,9	9,2	4,6	1,3	0,8	100
Lise	18,9	64,3	6,0	9,0	0,6	1,2	100
Üniversite	13,5	68,2	6,1	8,8	2,7	0,7	100
Okur yazar değil	31,3	68,8					100
Cevapsız	20,0	20,0		40,0		20,0	100
Toplam	21,7	61,9	7,0	7,0	1,1	1,3	100

Tablo:362./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenler Hakkındaki Düşünceleri

Buralı Değil	Şehrinize göç eden bu insanlar hakkında ne düşünüyorsunuz?						
	Kürtler buradan gitmeliler, kendi memleketlerinde yaşayamıyorlar	Onlar da Türk vatandaşları ve istedikleri yerde yaşayabilirler	Burası bizim memleketimiz, gelip bizi rahatsız etmeye hakları yok	Diğer	Ayrımcılık yapmadıkça ve halka saygılı oldukça istedikleri yerde yaşayabilirler	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	26,1	65,2	8,7				100
İlkokul	17,5	71,1	6,6	3,6		1,2	100
Ortaokul	20,9	65,1	10,1	3,1		0,8	100
Lise	20,9	65,0	5,1	6,4	1,7	0,9	100
Üniversite	19,9	63,5	5,0	7,2	2,2	2,2	100
Okur yazar değil	18,2	54,5	27,3				100
Cevapsız		80,0		20,0			100
Toplam	19,9	66,0	6,7	5,2	1,1	1,2	100

Tablo: 363.Yerli Halk ile Göçedenlerin Akrabalık İlişkileri

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Akrabanız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	15,6	84,0	0,4	100
1-5 yıl	17,4	82,0	0,6	100
6-10 yıl	16,6	82,3	1,1	100
11 ve üzeri	14,3	83,9	1,8	100
Cevapsız		100,0		100
Toplam	15,3	83,7	1,0	100

Tablo:364.Yerli Halk ile Göçedenlerin Evlilik İlişkisi

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Bu insanlarla aile çevrenizden herhangi birisi arasında bir evlilik olayı oldu mu?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	21,8	77,5	0,7	100
1-5 yıl	20,5	78,9	0,6	100
6-10 yıl	16,6	82,3	1,1	100
11 ve üzeri	17,7	80,6	1,6	100
Cevapsız	10,0	90,0		100
Toplam	19,7	79,3	1,1	100

Tablo:364./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi

Buralı	Bu insanlarla aile çevrenizden birisi arasında evlilik olayı oldu mu?			
Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	22,6	76,0	1,4	100
26-30 arası	22,6	77,4		100
31-40 arası	18,8	80,7	0,6	100
41-50 arası	19,1	80,5	0,3	100
50 ve üzeri	15,5	80,9	3,6	100
Toplam	19,8	79,3	0,9	100

Tablo:364./bÖnceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi

Buralı Değil	Bu insanlarla aile çevrenizden birisi arasında evlilik olayı oldu mu?			
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız
18-25 arası	24,5	73,5	2,0	100
26-30 arası	18,9	81,1		100
31-40 arası	17,6	80,9	1,5	100
41-50 arası	18,1	81,3	0,6	100
50 ve üzeri	15,6	81,8	2,6	100
Toplam	19,5	79,2	1,3	100

Tablo:364./cYerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi

Buralı	Bu insanlarla aile çevrenizden birisi arasında evlilik olayı oldu mu?			
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız
Okuryazar	20,8	75,5	3,8	100
İlkokul	16,4	82,4	1,2	100
Ortaokul	20,1	79,5	0,4	100
Lise	21,9	77,5	0,6	100
Üniversite	20,9	79,1		100
Okur yazar değil	31,3	68,8		100
Cevapsız		80,0	20,0	100
Toplam	19,8	79,3	0,9	100

Tablo:364./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi

Buralı Değil	Bu insanlarla aile çevrenizden birisi arasında evlilik olayı oldu mu?			
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız
Okuryazar	21,7	78,3		100
İlkokul	22,3	76,5	1,2	100
Ortaokul	16,3	81,4	2,3	100
Lise	18,8	79,9	1,3	100
Üniversite	18,8	80,1	1,1	100
Okur yazar değil	45,5	54,5		100
Cevapsız		100,0		100
Toplam	19,5	79,2	1,3	100

Tablo:364./e Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi

Buralı	Bu insanlarla aile çevrenizden herhangi birisi arasında bir evlilik olayı oldu mu?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	27,8	72,2		100
18-30 milyon arası	19,8	78,3	1,9	100
31-50 milyon arası	17,5	81,5	1,0	100
51-80 milyon arası	20,3	79,7		100
81-150 milyon arası	19,6	79,4	1,0	100
151 milyondan fazla	27,6	72,4		100
Cevapsız	21,6	75,7	2,7	100
Toplam	19,8	79,3	0,9	100

Tablo:364./f Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Evlilik İlişkisi

Buralı değil	Bu insanlarla aile çevrenizden herhangi birisi arasında bir evlilik olayı oldu mu?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	24,5	73,5	2,0	100
18-30 milyon arası	26,9	71,5	1,5	100
31-50 milyon arası	17,3	82,2	0,5	100
51-80 milyon arası	16,3	82,8	1,0	100
81-150 milyon arası	14,5	84,3	1,2	100
151 milyondan fazla	33,3	62,5	4,2	100
Cevapsız	20,0	75,0	5,0	100
Toplam	19,5	79,2	1,3	100

Tablo: 365. Kaç Yıldır Burada Yaşadığı ve İşsizlik

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	İşsizlik arttı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	88,7	6,5	4,7	100
1-5 yıl	80,7	9,3	9,9	100
6-10 yıl	81,7	5,1	13,1	100
11 ve üzeri	86,9	6,2	6,9	100
Cevapsız	80,0	10,0	10,0	100
Toplam	86,7	6,5	6,8	100

Tablo:365./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre İşsizlik Düşüncesi

Buralı	İşsizlik arttı				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		82,4	10,4	7,2	100
26-30 arası		92,0	4,4	3,6	100
31-40 arası		91,8	2,8	5,4	100
41-50 arası		88,9	7,0	4,0	100
50 ve üzeri		87,3	9,1	3,6	100
Toplam		88,7	6,3	5,0	100

Tablo.365./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre İşsizlik Düşüncesi

Buralı Değil	İşsizlik arttı				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		75,5	11,7	12,8	100
26-30 arası		87,7	4,7	7,5	100
31-40 arası		85,8	4,9	9,3	100
41-50 arası		88,0	5,4	6,6	100
50 ve üzeri		83,1	6,5	10,4	100
Toplam		83,6	6,9	9,5	100

Tablo:365./c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Düşüncesi

Buralı	İşsizlik arttı				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar		94,3	1,9	3,8	100
İlkokul		87,7	8,0	4,3	100
Ortaokul		91,6	2,5	5,9	100
Lise		88,3	6,3	5,4	100
Üniversite		85,1	10,8	4,1	100
Okur yazar değil		93,8		6,3	100
Cevapsız		80,0		20,0	100
Toplam		88,7	6,3	5,0	100

Tablo:365./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre İşsizlik Düşüncesi

Buralı Değil	İşsizlik arttı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	87,0		13,0	100
İlkokul	86,7	6,6	6,6	100
Ortaokul	82,2	8,5	9,3	100
Lise	83,8	7,3	9,0	100
Üniversite	80,7	6,6	12,7	100
Okur yazar değil	100,0			100
Cevapsız	60,0	20,0	20,0	100
Toplam	83,6	6,9	9,5	100

Tablo:365./e Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre İşsizlik Düşüncesi

Buralı	İşsizlik arttı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	83,3	11,1	5,6	100
18-30 milyon arası	87,3	7,5	5,2	100
31-50 milyon arası	90,9	4,1	5,1	100
51-80 milyon arası	91,4	5,2	3,4	100
81-150 milyon arası	89,2	6,9	3,9	100
151 milyondan fazla	75,9	10,3	13,8	100
Cevapsız	70,3	18,9	10,8	100
Toplam	88,7	6,3	5,0	100

Tablo:365./f Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre İşsizlik Düşüncesi

Buralı değil	İşsizlik arttı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	83,7	12,2	4,1	100
18-30 milyon arası	81,5	9,2	9,2	100
31-50 milyon arası	86,4	6,1	7,5	100
51-80 milyon arası	85,2	4,3	10,5	100
81-150 milyon arası	86,7	8,4	4,8	100
151 milyondan fazla	70,8	12,5	16,7	100
Cevapsız	67,5	5,0	27,5	100
Toplam	83,6	6,9	9,5	100

Tablo:365./g Yerli Halkın Mesleğe Göre İşsizlik Düşüncesi

Buralı	İşsizlik arttı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Özel sektörde memur	92,7		7,3	100
Kamu sektöründe memur	87,7	9,2	3,1	100
Özel sektörde işçi	87,3	4,9	7,7	100
Kamu sektöründe işçi	90,1	4,9	4,9	100
Uzmanlık gerektiren meslekler	94,3	1,4	4,3	100
Üst düzey yönetici	100,0			100
Küçük/orta ticaret	84,5	9,9	5,6	100
Tarım	58,3	20,8	20,8	100
Hayvancılık	100,0			100
Büyük ölçekli Ticaret	100,0			100
Emekli	88,4	7,0	4,7	100
Ev kadını	95,9	2,1	2,1	100
Öğrenci	84,0	10,6	5,3	100
İşsiz fakat gelir sahibi	94,1		5,9	100
İşsiz	87,5	12,5		100
Sporcu,sanatçı vs.	100,0			100
Amele-inşaat işçisi	92,9	3,6	3,6	100
Seyyar satıcı	100,0			100
Şoför	50,0	50,0		100
Cevapsız	100,0			100
Toplam	88,7	6,3	5,0	100

Tablo:366.Yerli Halka Göre Ucuz ve Genç İşgücü Durumu

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Ucuz ve genç işgücü ortaya çıktı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	90,2	9,5	0,4	100
1-5 yıl	85,1	13,7	1,2	100
6-10 yıl	85,1	14,9		100
11 ve üzeri	87,9	11,7	0,4	100
Cevapsız	80,0	10,0	10,0	100
Toplam	88,4	11,1	0,5	100

Tablo:366./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre İşgücüne Bakışı

Buralı	Ucuz ve genç işgücü ortaya çıktı				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		91,9	8,1		100
26-30 arası		92,7	6,6	0,7	100
31-40 arası		91,2	8,5	0,3	100
41-50 arası		89,6	10,1	0,3	100
50 ve üzeri		88,2	10,9	0,9	100
Toplam		90,8	8,9	0,4	100

Tablo:366./b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre İşgücüne Bakışı

Buralı Değil	Ucuz ve genç işgücü ortaya çıktı				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		81,6	17,3	1,0	100
26-30 arası		86,8	13,2		100
31-40 arası		89,2	10,8		100
41-50 arası		86,7	13,3		100
50 ve üzeri		74,0	22,1	3,9	100
Toplam		84,8	14,6	0,7	100

Tablo:366./c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Bakışı

Buralı	Ucuz ve genç işgücü ortaya çıktı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	88,7	11,3		100
İlkokul	88,6	10,8	0,6	100
Ortaokul	93,3	6,3	0,4	100
Lise	93,4	6,3	0,3	100
Üniversite	86,5	13,5		100
Okur yazar değil	93,8	6,3		100
Cevapsız	80,0	20,0		100
Toplam	90,8	8,9	0,4	100

Tablo:366./d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre İşgücüne Bakışı

Buralı Değil	Ucuz ve genç işgücü ortaya çıktı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	95,7	4,3		100
İlkokul	87,3	12,0	0,6	100
Ortaokul	84,5	15,5		100
Lise	86,8	12,4	0,9	100
Üniversite	79,0	19,9	1,1	100
Okur yazar değil	81,8	18,2		100
Cevapsız	80,0	20,0		100
Toplam	84,8	14,6	0,7	100

Tablo:366./e Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre İşgücüne Bakışı

Buralı	Ucuz ve genç işgücü ortaya çıktı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	92,6	7,4		100
18-30 milyon arası	89,6	9,0	1,4	100
31-50 milyon arası	92,4	7,6		100
51-80 milyon arası	91,7	7,9	0,3	100
81-150 milyon arası	85,3	14,7		100
151 milyondan fazla	96,6	3,4		100
Cevapsız	81,1	18,9		100
Toplam	90,8	8,9	0,4	100

Tablo:366./f Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre İşgücüne Bakışı

Buralı değil	Ucuz ve genç işgücü ortaya çıktı				
	Gelir	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	89,8	10,2			100
18-30 milyon arası	83,8	13,8		2,3	100
31-50 milyon arası	89,7	10,3			100
51-80 milyon arası	81,8	17,7		0,5	100
81-150 milyon arası	83,1	16,9			100
151 milyondan fazla	79,2	16,7		4,2	100
Cevapsız	77,5	22,5			100
Toplam	84,8	14,6		0,7	100

Tablo:366./g Yerli Halkın Mesleğe Göre İşgücüne Bakışı

Buralı	Ucuz ve genç işgücü ortaya çıktı				
	Meslek	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Özel sektörde memur	92,7	7,3			100
Kamu sektöründe memur	87,7	12,3			100
Özel sektörde işçi	92,3	7,0		0,7	100
Kamu sektöründe işçi	97,5	2,5			100
Uzmanlık gerektiren meslekler	88,6	10,0		1,4	100
Üst düzey yönetici	83,3	16,7			100
Küçük/orta ticaret	88,8	11,2			100
Tarım	79,2	20,8			100
Hayvancılık	100,0				100
Büyük ölçekli Ticaret	90,0	10,0			100
Emekli	87,2	12,8			100
Ev kadını	96,9	2,1		1,0	100
Öğrenci	91,5	8,5			100
İşsiz fakat gelir sahibi	76,5	23,5			100
İşsiz	93,8	6,3			100
Sporcu,sanatçı vs.	66,7	33,3			100
Amele-inşaat işçisi	78,6	21,4			100
Seyyar satıcı	66,7	33,3			100
Şoför	100,0				100
Cevapsız	100,0				100
Toplam	90,8	8,9		0,4	100

Tablo:366./h-1 Önceden Göçedenlerin Mesleğe Göre İşsizlik Düşüncesi.

Buralı Değil	İşsizlik arttı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Özel sektörde memur	80,0	5,0	15,0	100
Kamu sektöründe memur	88,7	6,5	4,8	100
Özel sektörde işçi	84,7	7,1	8,2	100
Kamu sektöründe işçi	81,6	5,3	13,2	100
Uzmanlık gerektiren meslekler	80,0	8,0	12,0	100
Üst düzey yönetici	40,0	40,0	20,0	100
Küçük/orta ticaret	82,3	8,9	8,9	100
Tarım	100,0			100
Hayvancılık	100,0			100
Büyük ölçekli Ticaret	60,0	10,0	30,0	100
Emekli	82,9	7,1	10,0	100
Ev kadını	90,3	3,9	5,8	100
Öğrenci	79,0	9,0	12,0	100
İşsiz fakat gelir sahibi	100,0			100
İşsiz	85,7	7,1	7,1	100
Sporcu,sanatçı vs.	100,0			100
Amele-inşaat işçisi	92,9		7,1	100
Cevapsız	83,3		16,7	100
Toplam	83,6	6,9	9,5	100

Tablo:366./h-2 Önceden Göçedenlerin Mesleğe Göre İşgücüne Bakışı

Buralı Değil	Ucuz ve genç işgücü ortaya çıktı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Özel sektörde memur	77,5	22,5		100
Kamu sektöründe memur	88,7	11,3		100
Özel sektörde işçi	84,7	14,3	1,0	100
Kamu sektöründe işçi	89,5	10,5		100
Uzmanlık gerektiren meslekler	82,0	14,0	4,0	100
Üst düzey yönetici	80,0	20,0		100
Küçük/orta ticaret	81,5	18,5		100
Tarım	100,0			100
Hayvancılık	100,0			100
Büyük ölçekli Ticaret	80,0	20,0		100
Emekli	75,7	21,4	2,9	100
Ev kadını	95,1	4,9		100
Öğrenci	82,0	18,0		100
İşsiz fakat gelir sahibi	100,0			100
İşsiz	85,7	14,3		100
Sporcu,sanatçı vs.	100,0			100
Amele-inşaat işçisi	85,7	14,3		100
Cevapsız	100,0			100
Toplam	84,8	14,6	0,7	100

Tablo:367. Kaç Yıldır Bu Şehirde Yaşadığı ve Seyyar Satıcılar

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Seyyar satıcıların sayısı arttı, bu da hem sokakları hem de diğer satış merkezlerini olumsuz yönde etkiledi			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	81,0	18,7	0,2	100
1-5 yıl	79,5	19,3	1,2	100
6-10 yıl	84,0	16,0		100
11 ve üzeri	80,1	18,9	1,0	100
Cevapsız	90,0	10,0		100
Toplam	80,9	18,5	0,6	100

Tablo:367./a Yerli Halkın Gelir Durumuna Göre Seyyar Satıcılara Bakışı

Buralı	Seyyar satıcıların sayısı arttı, bu da hem sokakları hem de diğer satış merkezlerini olumsuz yönde etkiledi			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	72,2	27,8		100
18-30 milyon arası	77,8	20,8	1,4	100
31-50 milyon arası	82,2	17,3	0,5	100
51-80 milyon arası	83,4	16,6		100
81-150 milyon arası	85,3	14,7		100
151 milyondan fazla	79,3	17,2	3,4	100
Cevapsız	86,5	10,8	2,7	100
Toplam	81,6	17,8	0,6	100

Tablo:367./b Önceden Göçedenlerin Gelir Durumuna Göre Seyyar Satıcılara Bakışı

Buralı değil	Seyyar satıcıların sayısı arttı, bu da hem sokakları hem de diğer satış merkezlerini olumsuz yönde etkiledi			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	73,5	26,5		100
18-30 milyon arası	77,7	21,5	0,8	100
31-50 milyon arası	80,8	18,7	0,5	100
51-80 milyon arası	78,9	20,6	0,5	100
81-150 milyon arası	81,9	18,1		100
151 milyondan fazla	79,2	16,7	4,2	100
Cevapsız	90,0	10,0		100
Toplam	79,8	19,6	0,5	100

Tablo:367./c Yerli Halkın Mesleğe Göre Seyyar Satıcılara Bakışı

Buralı	Seyyar satıcıların sayısı arttı, bu da hem sokakları hem de diğer satış merkezlerini olumsuz etkiledi			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Özel sektörde memur	82,9	14,6	2,4	100
Kamu sektöründe memur	89,2	10,8		100
Özel sektörde işçi	73,9	25,4	0,7	100
Kamu sektöründe işçi	87,7	12,3		100
Uzmanlık gerektiren meslekler	78,6	18,6	2,9	100
Üst düzey yönetici	100,0			100
Küçük/orta ticaret	87,1	12,4	0,4	100
Tarım	79,2	20,8		100
Hayvancılık	33,3	66,7		100
Büyük ölçekli Ticaret	70,0	30,0		100
Emekli	83,7	16,3		100
Ev kadını	83,4	16,1	0,5	100
Öğrenci	73,4	25,5	1,1	100
İşsiz fakat gelir sahibi	64,7	35,3		100
İşsiz	68,8	31,3		100
Sporcu,sanatçı vs.	100,0			100
Amele-inşaat işçisi	75,0	25,0		100
Seyyar satıcı	66,7	33,3		100
Şoför	100,0			100
Cevapsız	100,0			100
Toplam	81,6	17,8	0,6	100

Tablo:367./d Önceden Göçedenlerin Mesleğe Göre Seyyar Satıcılara Bakışı

Buralı Değil	Seyyar satıcıların sayısı arttı, bu da hem sokakları hem de diğer satış merkezlerini olumsuz etkiledi			
	Meslek	Evet	Hayır	Cevapsız
Özel sektörde memur	80,0	17,5	2,5	100
Kamu sektöründe memur	83,9	16,1		100
Özel sektörde işçi	84,7	14,3	1,0	100
Kamu sektöründe işçi	89,5	10,5		100
Uzmanlık gerektiren meslekler	78,0	20,0	2,0	100
Ust düzey yönetici	80,0	20,0		100
Küçük/orta ticaret	83,9	15,3	0,8	100
Tarım	33,3	66,7		100
Hayvancılık	100,0			100
Büyük ölçekli Ticaret	80,0	20,0		100
Emekli	78,6	21,4		100
Ev kadını	78,6	21,4		100
Öğrenci	71,0	29,0		100
İşsiz fakat gelir sahibi	85,7	14,3		100
İşsiz	64,3	35,7		100
Sporcu,sanatçı vs.	66,7	33,3		100
Amele-inşaat işçisi	85,7	14,3		100
Cevapsız	50,0	50,0		100
Toplam	79,8	19,6	0,5	100

Tablo:368. Nüfus Artışı ve Yeni İş Kolları

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	63,3	35,9	0,8	100
1-5 yıl	52,2	44,7	3,1	100
6-10 yıl	55,4	44,6		100
11 ve üzeri	54,1	45,2	0,7	100
Cevapsız	70,0	30,0		100
Toplam	58,3	40,8	0,9	100

Tablo:368./a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Nüfus Artışına Bakışı

Buralı	Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	64,7	35,3			100
26-30 arası	54,7	43,1	2,2		100
31-40 arası	61,6	37,2	1,1		100
41-50 arası	69,1	30,5	0,3		100
50 ve üzeri	58,2	40,0	1,8		100
Toplam	63,1	36,0	0,9		100

Tablo:368/b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Nüfus Artışına Bakışı

Buralı Değil	Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	48,0	50,0	2,0		100
26-30 arası	45,3	52,8	1,9		100
31-40 arası	52,5	47,5			100
41-50 arası	54,2	45,8			100
50 ve üzeri	57,1	41,6	1,3		100
Toplam	51,1	47,9	0,9		100

Tablo:368/cYerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Nüfus Artışına Bakışı

Buralı	Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	56,6	43,4			100
İlkokul	58,6	40,1	1,2		100
Ortaokul	69,5	29,7	0,8		100
Lise	65,8	33,9	0,3		100
Üniversite	57,4	40,5	2,0		100
Okur yazar değil	75,0	25,0			100
Cevapsız	60,0	40,0			100
Toplam	63,1	36,0	0,9		100

Tablo:368/d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Nüfus Artışına Bakışı

Buralı Değil	Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	65,2	34,8		100
İlkokul	57,8	42,2		100
Ortaokul	51,9	48,1		100
Lise	49,1	49,1	1,7	100
Üniversite	45,3	53,0	1,7	100
Okur yazar değil	54,5	45,5		100
Cevapsız	40,0	60,0		100
Toplam	51,1	47,9	0,9	100

Tablo:368/e Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Nüfus Artışına Bakışı

Buralı	Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	64,8	35,2		100
18-30 milyon arası	48,6	48,6	2,8	100
31-50 milyon arası	66,0	33,5	0,5	100
51-80 milyon arası	69,0	30,7	0,3	100
81-150 milyon arası	66,7	33,3		100
151 milyondan fazla	48,3	48,3	3,4	100
Cevapsız	67,6	32,4		100
Toplam	63,1	36,0	0,9	100

Tablo:368/f Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Nüfus Artışına Bakışı

Buralı değil	Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	42,9	57,1		100
18-30 milyon arası	56,9	42,3	0,8	100
31-50 milyon arası	51,9	47,7	0,5	100
51-80 milyon arası	53,6	45,5	1,0	100
81-150 milyon arası	38,6	60,2	1,2	100
151 milyondan fazla	54,2	41,7	4,2	100
Cevapsız	50,0	47,5	2,5	100
Toplam	51,1	47,9	0,9	100

Tablo:368/g Yerli Halkın Mesleğe Göre Nüfus Artışına Bakışı

Buralı	Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Özel sektörde memur	58,5	39,0	2,4	100
Kamu sektöründe memur	53,8	44,6	1,5	100
Özel sektörde işçi	57,7	41,5	0,7	100
Kamu sektöründe işçi	79,0	21,0		100
Uzmanlık gerektiren meslekler	70,0	27,1	2,9	100
Üst düzey yönetici	83,3		16,7	100
Küçük/orta ticaret	57,9	41,6	0,4	100
Tarım	75,0	25,0		100
Hayvancılık	100,0			100
Büyük ölçekli Ticaret	80,0	20,0		100
Emekli	55,8	44,2		100
Ev kadını	64,2	34,2	1,6	100
Öğrenci	74,5	25,5		100
İşsiz fakat gelir sahibi	58,8	41,2		100
İşsiz	50,0	50,0		100
Sporcu,sanatçı vs.	33,3	66,7		100
Amele-inşaat işçisi	60,7	39,3		100
Seyyar satıcı	66,7	33,3		100
Şoför	100,0			100
Cevapsız		100,0		100
Toplam	63,1	36,0	0,9	100

Tablo:368/h Önceden Göçedenlerin Mesleğe Göre Nüfus Artışına Bakışı

Buralı Değil	Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı				
	Meslek	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Özel sektörde memur		45,0	52,5	2,5	100
Kamu sektöründe memur		48,4	50,0	1,6	100
Özel sektörde işçi		53,1	45,9	1,0	100
Kamu sektöründe işçi		55,3	44,7		100
Uzmanlık gerektiren meslekler		34,0	60,0	6,0	100
Üst düzey yönetici		40,0	60,0		100
Küçük/orta ticaret		50,0	50,0		100
Tarım		66,7	33,3		100
Hayvancılık		100,0			100
Büyük ölçekli Ticaret		70,0	30,0		100
Emekli		54,3	45,7		100
Ev kadını		59,2	39,8	1,0	100
Öğrenci		51,0	49,0		100
İşsiz fakat gelir sahibi		71,4	28,6		100
İşsiz		35,7	64,3		100
Sporcu,sanatçı vs.		33,3	66,7		100
Amele-inşaat işçisi		42,9	57,1		100
Cevapsız		50,0	50,0		100
Toplam		51,1	47,9	0,9	100

Tablo:369. Yerli Halk Göçeden Çalışma İlişkisi

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Çalışmanız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	11,0	88,7	0,2	100
1-5 yıl	12,4	87,0	0,6	100
6-10 yıl	17,7	82,3		100
11 ve üzeri	11,2	86,7	2,1	100
Cevapsız	20,0	80,0		100
Toplam	11,9	87,2	0,9	100

Tablo:369/a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi

Buralı Yaş	Kiracınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	15,4	83,3	1,4	100
26-30 arası	9,5	90,5		100
31-40 arası	11,9	87,5	0,6	100
41-50 arası	14,1	85,9		100
50 ve üzeri	9,1	90,9		100
Toplam	12,6	86,9	0,4	100

Tablo:369/b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi

Buralı Değil Yaş	Kiracınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	20,9	79,1		100
26-30 arası	20,8	78,3	0,9	100
31-40 arası	10,8	87,3	2,0	100
41-50 arası	12,0	86,1	1,8	100
50 ve üzeri	13,0	84,4	2,6	100
Toplam	15,4	83,3	1,3	100

Tablo:369/c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi

Buralı	Çalışanınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Eğitim				
Okuryazar	13,2	86,8		100
İlkokul	10,2	89,2	0,6	100
Ortaokul	12,6	87,0	0,4	100
Lise	11,4	88,3	0,3	100
Üniversite	14,2	84,5	1,4	100
Okuryazar değil	6,3	93,8		100
Cevapsız		80,0	20,0	100
Toplam	11,6	87,7	0,6	100

Tablo:369/d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi

Buralı Değil	Çalışanınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Eğitim				
Okuryazar	17,4	82,6		100
İlkokul	15,7	83,1	1,2	100
Ortaokul	7,8	88,4	3,9	100
Lise	11,5	87,6	0,9	100
Üniversite	12,7	86,7	0,6	100
Okuryazar değil	9,1	90,9		100
Cevapsız	20,0	80,0		100
Toplam	12,3	86,4	1,3	100

Tablo:369/e Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi

Buralı	Çalışanınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Gelir				
17 milyondan az	5,6	92,6	1,9	100
18-30 milyon arası	9,0	90,6	0,5	100
31-50 milyon arası	11,7	87,6	0,8	100
51-80 milyon arası	11,7	88,3		100
81-150 milyon arası	12,7	87,3		100
151 milyondan fazla	31,0	65,5	3,4	100
Cevapsız	16,2	81,1	2,7	100
Toplam	11,6	87,7	0,6	100

Tablo:369/f Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle İşçi-İşveren İlişkisi

Buralı değil	Çalışanınız var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	20,4	75,5	4,1	100
18-30 milyon arası	19,2	79,2	1,5	100
31-50 milyon arası	10,3	89,3	0,5	100
51-80 milyon arası	8,1	90,4	1,4	100
81-150 milyon arası	12,0	86,7	1,2	100
151 milyondan fazla	12,5	83,3	4,2	100
Cevapsız	12,5	87,5		100
Toplam	12,3	86,4	1,3	100

Tablo: 370.Yerli Halk Göçedenlerle Ticari İlişkisi

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Müşteriniz var mı?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	25,9	73,5	0,6	100
1-5 yıl	31,1	68,9		100
6-10 yıl	29,7	69,7	0,6	100
11 ve üzeri	32,6	65,7	1,6	100
Cevapsız	40,0	60,0		100
Toplam	29,2	69,8	0,9	100

Tablo:370/a Yerli Halkın Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Ticari İlişkisi

Buralı	Bu insanlarla aile çevrenizden herhangi birisi arasında bir evlilik olayı oldu mu?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
17 milyondan az	27,8	72,2		100
18-30 milyon arası	19,8	78,3	1,9	100
31-50 milyon arası	17,5	81,5	1,0	100
51-80 milyon arası	20,3	79,7		100
81-150 milyon arası	19,6	79,4	1,0	100
151 milyondan fazla	27,6	72,4		100
Cevapsız	21,6	75,7	2,7	100
Toplam	19,8	79,3	0,9	100

Tablo:370/b Önceden Göçedenlerin Gelir Seviyesine Göre Göçedenlerle Ticari İlişkisi

Buralı değil	Bu insanlarla aile çevrenizden herhangi birisi arasında bir evlilik olayı oldu mu?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Gelir				
17 milyondan az	24,5	73,5	2,0	100
18-30 milyon arası	26,9	71,5	1,5	100
31-50 milyon arası	17,3	82,2	0,5	100
51-80 milyon arası	16,3	82,8	1,0	100
81-150 milyon arası	14,5	84,3	1,2	100
151 milyondan fazla	33,3	62,5	4,2	100
Cevapsız	20,0	75,0	5,0	100
Toplam	19,5	79,2	1,3	100

Tablo:371. Göç Edenlerin Geri Döneceğine İlişkin Düşünceler

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Bu insanların terör bitince memleketlerine geri döneceğine inanıyor musunuz?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Doğma-büyüme	38,9	58,1	3,1	100
1-5 yıl	41,6	57,1	1,2	100
6-10 yıl	36,6	61,7	1,7	100
11 ve üzeri	41,5	55,7	2,8	100
Cevapsız	30,0	70,0		100
Toplam	39,8	57,5	2,7	100

Tablo:371/a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi

Buralı	Bu insanların terör bitince memleketlerine geri döneceğine inanıyor musunuz?			
	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Yaş				
18-25 arası	35,7	60,2	4,1	100
26-30 arası	43,1	55,5	1,5	100
31-40 arası	42,9	54,3	2,8	100
41-50 arası	42,3	55,4	2,3	100
50 ve üzeri	34,5	60,9	4,5	100
Toplam	40,5	56,5	3,0	100

Tablo:371/b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-I

Buralı Değil	Bu insanların terör bitince memleketlerine geri döneceğine inaniyor musunuz?				
	Yaş	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		41,3	57,7	1,0	100
26-30 arası		40,6	57,5	1,9	100
31-40 arası		41,2	55,4	3,4	100
41-50 arası		33,1	65,1	1,8	100
50 ve üzeri		35,1	61,0	3,9	100
Toplam		38,7	59,0	2,3	100

Tablo:371/c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-I

Buralı	Bu insanların terör bitince memleketlerine geri döneceğine inaniyor musunuz?				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar		49,1	45,3	5,7	100
İlkokul		41,7	54,9	3,4	100
Ortaokul		37,7	61,1	1,3	100
Lise		39,3	57,4	3,3	100
Üniversite		39,2	58,1	2,7	100
Okur yazar değil		62,5	37,5		100
Cevapsız		60,0	20,0	20,0	100
Toplam		40,5	56,5	3,0	100

Tablo:371/d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-I

Buralı Değil	Bu insanların terör bitince memleketlerine geri döneceğine inaniyor musunuz?				
	Eğitim	Evet	Hayır	Cevapsız	Toplam
Okuryazar		47,8	52,2		100
İlkokul		42,8	53,6	3,6	100
Ortaokul		45,0	53,5	1,6	100
Lise		33,8	64,5	1,7	100
Üniversite		35,9	61,3	2,8	100
Okur yazar değil		45,5	54,5		100
Cevapsız		20,0	80,0		100
Toplam		38,7	59,0	2,3	100

Tablo:372. Yerli Halkın Göç Edenlerin Geri Dönüş Sebebi Değerlendirmesi

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Neden memleketlerine geri döneceklerine inanıyorsunuz?				
	Memleketlerin den ayrı daha fazla yaşayamazlar	Şehir yaşamı onlara ağır gelir. Köyde yaşamak onlar için daha kolay	Hiçbir açıdan şehir yaşamına alışamadılar	Diğer	Toplam
Doğma-büyüme	44,3	29,9	15,5	10,2	100
1-5 yıl	28,4	40,3	11,9	19,4	100
6-10 yıl	42,0	39,1	8,7	10,1	100
11 ve üzeri	37,5	40,5	12,8	9,1	100
Cevapsız	50,0	25,0		25,0	100
Toplam	40,3	35,5	13,6	10,7	100

Tablo:372/a-Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-II

Buralı	Neden memleketlerine döneceğine inanıyorsunuz?					
	Yaş	Memleketin den ayrı daha fazla yaşayamazlar	Şehir yaşamı onlara ağır gelir köyde yaşamak onlar için daha iyi	Hiçbir açıdan şehir yaşamına alışamadılar	Diğer	Cevapsız
18-25 arası	15,4	14,9	4,1	5,0	60,6	100
26-30 arası	19,7	12,4	6,6	4,4	56,9	100
31-40 arası	19,6	17,0	4,5	3,7	55,1	100
41-50 arası	20,5	11,4	8,4	5,4	54,4	100
50 ve üzeri	15,5	11,8	7,3	2,7	62,7	100
Toplam	18,6	14,0	6,0	4,4	57,0	100

Tablo:372/b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Geri Dönüş Değerlendirmesi-II

Buralı Değil	Neden memleketlerine döneceğine inanıyorsunuz?					
	Yaş	Memleketin den ayrı daha fazla yaşayamazlar	Şehir yaşamı onlara ağır gelir köyde yaşamak onlar için daha iyi	Hiçbir açıdan şehir yaşamına alışamadılar	Diğer	Cevapsız
18-25 arası	14,8	19,4	3,6	7,1	55,1	100
26-30 arası	19,8	15,1	3,8	5,7	55,7	100
31-40 arası	13,7	19,6	8,3	4,4	53,9	100
41-50 arası	15,1	15,7	3,0	3,0	63,3	100
50 ve üzeri	13,0	7,8	10,4	2,6	66,2	100
Toplam	15,1	16,8	5,5	4,8	57,8	100

Tablo:372/c Yerli Halkın Eğitime Göre Geri Dönüş Değerlendirilmesi-II

Buralı	Neden memleketlerine döneceğine inanıyorsunuz?						
	Eğitim	Memleketinden ayrı daha fazla yaşayamazlar	Şehir yaşamı onlara ağır gelir köyde yaşamak onlar için daha iyi	Hiçbir açıdan şehir yaşamına alışamadılar	Diğer	Cevapsız	Toplam
Okuryazar		26,4	5,7	9,4	11,3	47,2	100
İlkokul		18,5	17,3	6,5	2,8	54,9	100
Ortaokul		18,0	13,4	5,0	3,3	60,3	100
Lise		21,3	12,3	3,9	4,5	58,0	100
Üniversite		11,5	12,8	8,8	6,8	60,1	100
Okur yazar değil		18,8	25,0	12,5	6,3	37,5	100
Cevapsız			40,0	20,0		40,0	100
Toplam		18,6	14,0	6,0	4,4	57,0	100

Tablo:372/d Önceden Göçedenlerin Eğitime Göre Geri Dönüş Değerlendirilmesi-II

Buralı Değil	Neden memleketlerine döneceğine inanıyorsunuz?						
	Eğitim	Memleketinden ayrı daha fazla yaşayamazlar	Şehir yaşamı onlara ağır gelir köyde yaşamak onlar için daha iyi	Hiçbir açıdan şehir yaşamına alışamadılar	Diğer	Cevapsız	Toplam
Okuryazar		17,4	26,1	4,3	4,3	47,8	100
İlkokul		18,1	16,9	7,8	4,8	52,4	100
Ortaokul		20,2	19,4	8,5	1,6	50,4	100
Lise		13,7	16,7	3,4	2,6	63,7	100
Üniversite		11,6	13,3	3,9	10,5	60,8	100
Okur yazar değil			27,3	9,1		63,6	100
Cevapsız			20,0			80,0	100
Toplam		15,1	16,8	5,5	4,8	57,8	100

Tablo: 373. Yerli Halka Göre Göçedenlerin Geri Dönme Sebepleri

Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?	Neden memleketlerine geri döneceklerine inanmıyorsunuz?				
	Buraya uyum sağladılar	Burada buldukları hayat şartlarını köylerinde bulamazlar	Artık buranın mafyası oldular. Burayı bırakıp da gidemezler	Diğer	Toplam
Doğma-büyüme	21,3	54,7	18,3	5,8	100
1-5 yıl	24,2	53,5	19,2	3,0	100
6-10 yıl	24,3	54,8	15,7	5,2	100
11 ve üzeri	21,5	59,6	16,4	2,5	100
Cevapsız		42,9	42,9	14,3	100
Toplam	21,8	56,3	17,6	4,4	100

Tablo:373/a Yerli Halkın Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerin Geri Dönme Sebebi Değerlendirmesi

Buralı	Neden memleketlerine döneceğine inan mıyorsunuz?						
	Yaş	Buraya uyum sağladılar	Burada buldukları hayat şartlarını köylerinde bulamazlar	Artık buranın mafyası oldular, gitmezler	Diğer	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		12,7	35,3	13,6	2,3	36,2	100
26-30 arası		12,4	35,8	7,3	0,7	43,8	100
31-40 arası		15,6	30,4	8,2	2,6	43,2	100
41-50 arası		12,8	29,9	8,4	4,4	44,6	100
50 ve üzeri		7,3	40,9	13,6	0,9	37,3	100
Toplam		13,1	32,9	9,7	2,6	41,7	100

Tablo:373/b Önceden Göçedenlerin Yaş Dağılımına Göre Göçedenlerin Geri Dönme Sebebi Değerlendirmesi

Buralı değil	Neden memleketlerine döneceğine inan mıyorsunuz?						
	Yaş	Buraya uyum sağladılar	Burada buldukları hayat şartlarını köylerinde bulamazlar	Artık buranın mafyası oldular, gitmezler	Diğer	Cevapsız	Toplam
18-25 arası		12,8	33,7	10,7	4,1	38,8	100
26-30 arası		13,2	34,0	10,4	1,9	40,6	100
31-40 arası		12,3	33,8	10,8	1,0	42,2	100
41-50 arası		12,7	38,0	13,9	4,8	30,7	100
50 ve üzeri		16,9	36,4	14,3		32,5	100
Toplam		13,1	35,0	11,7	2,7	37,5	100

Tablo:373/c Yerli Halkın Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerin Geri Dönme Sebebi Değerlendirmesi

Buralı	Neden memleketlerine döneceğine inan mıyorsunuz?					
	Buraya uyum sağladılar	Burada buldukları hayat şartlarını köylerinde bulamazlar	Artık buranın mafyası oldular, gitmezler	Diğer	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	11,3	30,2	7,5		50,9	100
İlkokul	12	29,3	12,0	2,8	43,8	100
Ortaokul	17,6	29,7	10,5	2,5	39,7	100
Lise	14,1	35,1	8,1	2,7	39,9	100
Üniversite	7,4	43,2	8,8	2,7	37,8	100
Okur yazar değil		31,3	6,3	6,3	56,3	100
Cevapsız	20,0				80	100
Toplam	13,1	32,9	9,7	2,6	41,7	100

Tablo:373/d Önceden Göçedenlerin Eğitim Durumuna Göre Göçedenlerin Geri Dönme Sebebi Değerlendirmesi

Buralı Değil	Neden memleketlerine döneceğine inan mıyorsunuz?					
	Buraya uyum sağladılar	Burada buldukları hayat şartlarını köylerinde bulamazlar	Artık buranın mafyası oldular, gitmezler	Diğer	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	13,0	39,1			47,8	100
İlkokul	14,5	34,3	10,2	2,4	38,6	100
Ortaokul	14,7	21,7	17,1	2,3	44,2	100
Lise	12,4	38,9	12,0	3,0	33,8	100
Üniversite	11,0	39,2	10,5	3,3	35,9	100
Okur yazar değil	9,1	45,5	9,1		36,4	100
Cevapsız	40,0	20,0	20,0		20,0	100
Toplam	13,1	35,0	11,7	2,7	37,5	100

Tablo:374.Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Sorunlarının Nasıl Çözüleceği (Genel)

Doğu ve Güneydoğu Bölgesinin sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?	Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?					
	Doğma-büyüme	1-5 yıl	6-10 yıl	11 ve üzeri	Cevapsız	Toplam
İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır	52,8	54,7	52,6	58,3	60,0	55,0
Tam demokratik bir Türkiye sorunları da çözer	24,2	19,3	17,1	16,5	10,0	20,2
Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	10,3	9,9	14,3	9,9	10,0	10,5
Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	1,2	1,2	4,0	1,5		1,6
Sorunlar hiç çözümlenemez	6,5	7,5	8	7,7	10,0	7,2
Diğer	4,3	6,2	3,4	4,0	10,0	4,3
Cevapsız	0,7	1,2	0,6	2,1		1,2
Toplam	100	100	100	100	100	100

Tablo:374/a Yerli Halk Yaş Dağılımına Göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Sorunlarının Nasıl Çözüleceğine İnanmakta

Buralı	Doğu ve G.Doğu Anadolu Bölgesinin sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
	Yaş	İşsizlik ve gerikalmışlığın önlenmesi sorunları ortadan kaldırır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunlar hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız
18-25 arası	48,4	25,3	6,3	2,7	8,6	6,3	2,3	100
26-30 arası	59,9	19,0	8,0	3,6	4,4	5,1		100
31-40 arası	58,5	21,6	9,9		6,0	3,1	0,9	100
41-50 arası	51,3	24,8	12,1	1,0	7,0	3,0	0,7	100
50 ve üzeri	65,5	12,7	15,5	0,9	4,5	0,9		100
Toplam	55,5	22,0	10,1	1,3	6,4	3,8	0,9	100

Tablo:374/b Önceden Göçedenler Yaş Dağılımına Göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Sorunlarının Nasıl Çözüleceğine İnanmakta

Buralı Değil	Doğu ve G.Doğu Anadolu Bölgesinin sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
Yaş	İşsizlik ve gerikalmişliğin önlenmesi sorunları ortadan kaldırır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunlar hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
18-25 arası	50,5	23,5	5,6	2,6	8,7	8,2	1,0	100
26-30 arası	59,4	12,3	13,2	3,8	3,8	5,7	1,9	100
31-40 arası	56,4	15,7	13,7	0,5	7,4	3,9	2,5	100
41-50 arası	52,4	16,9	12,0	1,2	12,7	3,6	1,2	100
50 ve üzeri	55,8	16,9	13,0	2,6	6,5	2,6	2,6	100
Toplam	54,3	17,6	11,1	1,9	8,3	5,1	1,7	100

Tablo: 374/c Yerli Halk Eğitime Göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Sorunlarının Nasıl Çözüleceğine İnanmakta

Buralı	Doğu ve G.Doğu Anadolu Bölgesinin sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
Eğitim	İşsizlik ve gerikalmişliğin önlenmesi sorunları ortadan kaldırır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunlar hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	64.2	18.9	11.3		3.8	1.9		100
İlkokul	61.1	14.5	12.3	0.9	6.5	4.0	0.6	100
Ortaokul	47.3	27.6	14.2		7.9	2.5	0.4	100
Lise	53.8	25.5	7.5	2.1	6.0	3.9	1.2	100
Üniversite	57.4	23.0	4.1	3.4	5.4	5.4	1.4	100
Okur yazar değil	62.5	18.8	12.5		6.3			100
Cevapsız	20.0	20.0			20.0	20.0	20.0	100
Toplam	55.5	22.0	10.1	1.3	6.4	3.8	0.9	100

Tablo: 374/d Yerli Halk Yaş Dağılımına Göre Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Sorunlarının Nasıl Çözüleceğine İnanmakta

Buralı Değil	Doğu ve G.Doğu Anadolu Bölgesinin sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz?							
Eğitim	İşsizlik ve gerikalmışlığın önlenmesi sorunları ortadan kaldırır	Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer	Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur	Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer	Sorunlar hiç çözümlenemez	Diğer	Cevapsız	Toplam
Okuryazar	43.5	34.8	8.7		8.7		4.3	100
İlkokul	57.2	12.7	13.3		10.8	3.6	2.4	100
Ortaokul	54.3	17.1	17.8	0.8	7.0	2.3	0.8	100
Lise	53.0	20.1	10.7	2.1	8.5	4.7	0.9	100
Üniversite	53.0	18.2	5.5	3.9	7.2	9.9	2.2	100
Okur yazar değil	72.7	9.1		9.1			9.1	100
Cevapsız	80.0		20.0					100
Toplam	54.3	17.6	11.1	1.9	8.3	5.1	1.7	100

SORU FORMLARI

T.C. BAŞBAKANLIK AİLE ARAŞTIRMA KURUMU "DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU'DA TERÖR NEDENİYLE GÖÇ EDEN AİLELERİN SORUNLARI" ARAŞTIRMASI

1-Ne zaman göç ettiniz?

Ay:..... Yıl:.....

K.1 ( )

2-Nereden göç ettiniz? (Aslen nerelisiniz?)

İl:..... İlçe:..... Kasaba-Köy:..... Mezra:.....

K. 2 ( )

3-Göç etmenizdeki en önemli sebep nedir?

- a) İşsizlik b) Ekonomik şartların bozulması (geçim sıkıntısı)
c) Örgüt etkisiyle (can güvenliği) d) Devletin etkisiyle (baskısı)
e) Ağa baskısı f) Kan davası
g) Önceden bu bölgeyi h) Başka.....

K.3 ( )

4-Buraya yerleşme nedeniniz nedir?

- a) Akrabalarının önceden buraya yerleşmiş olması
b) İş, eğitim, sağlık ve sosyal imkanlarının elverişli olması
c) Memleketime yakın olması
d) Aşiret kararı
e) Ali meclisi kararı
f) Köy-Mezra halkının ortak kararı
g) Önceden bu bölgeyi tanıyor olmamız
h) Geçim şartlarının elverişli olması
i) Başka.....

K.4 ( )

5- Her türlü imkanınız olsa nerede yaşamak isterdiniz?

.....

K.5 ( )

6-Göç etmeden önce veya ettikten sonra devletten maddi yardım aldınız mı?

- a) Evet b) Hayır

K. 6 ( )

7- (Hayır diyenlere sorulacak) Bir maddi yardım talebiniz oldu mu?

- a) Evet b) Hayır

K. 7 ( )

8-Devletin sağlık hizmetlerinden yararlanıyor musunuz?

- a) Evet b) Hayır, hiç işim düşmedi. c) Hayır, yararlanamıyoruz.

K. 8 ( )

9-(Hayır yararlanamıyoruz diyenlere sorulacak) Nereden yaralanıyorsunuz?

.....

K.9 ( )

10-Devletin yapabileceklerini gözönünde bulundurursanız devleti sizin için ne yapabilir? Ne yapmasını istersiniz?

.....

K. 10 ( )

11- Buraya İlk geldiğinizde en çok zorlandığınız konu ne oldu?

.....

K.11 ( )

12-Köyünüzde yaşarken ekonomik durumunuz nasıldı?

.....

K.12 ( )

13-Göç etmeden önce köyünüzde geçiminizi nasıl sağlıyordunuz?

- a) Çiftçi b) Hayvan yetiştiricisi (Besici)
c) Arıcı d) Çoban
e) Korucu f) Başka.....

K.13 ( )

14-Buraya göç etmeden önceki ekonomik imkanlarınızla şimdiki durumunuzun mukayesesini yapar mısınız? K.14 ( )
a) İş buldum, çalışıyorum, durumum daha iyi b) Durumum bozuldu, geçim sıkıntısı çekiyorum
c) Değişen bir şey yok

15-Burada kalarak yeni ve mutlu bir hayata sahip olabileceğinizi umuyor musunuz? K.15 ( )
a) Evet b) Hayır c) Belki

16-Göçle birlikte göç etmenize neden olan olumsuzlulardan uzaklaşabiliyorsunuz mi? K.16 ( )
a) Evet b) Hayır c) Kısmen d) Henüz bilmiyorum

17-Hane halkı reisi K.17 ( )
a) Baba b) Büyükbaba c) Abi d) Amca e) Büyükanne f) Anne

18-Hane halkı reisinin eğitim durumu? K.18 ( )
a) İlkokul b) Ortaokul c) Lise d) Üniversite e) Okur-yazar f) Okur-yazar değil

19-Aynı evde kaç aile yaşamaktadır? K.19 ( )
a)1 b) 2 c)3 d) 4 ve daha fazla.

20- Ailede kaç kişi yaşadıkları K.20 ( )
a)1 b) 2 c) 3 d) 4 e) 5 f) 6 g) 7 h) 8 ı)9 k) 10 ve daha fazla

21-Ailenizde kimler var? K. 21 ( )
.....

22-Ailenizin tamamı mı göç etti? K. 22 ( )
a) Evet b) Hayır

23-Oturulan mekanın türü K. 23 ( )
a) Apartman dairesi b) Gecekondu c) Baraka d) Çadır e) Kerpiç dam f) Başka.....

24-Oturulan mekanın genişliği (oda, çadır vs) Ayrıca elektrik ve suyun olup olmadığı da kontrol edilerek belirtilecek (Burayı gözlemci (anketör) dolduracak) K. 24 ( )
.....

Aşağıdakilerden hangilerine sahipsiniz?

	Var	Yok		Var	Yok	
25-Televizyon			K.25 ( )	29- Bulaşık Makinası		K.29 ( )
26- Buzdolabı			K.26 ( )	30- Otomobil		K.30 ( )
27- Çamaşır Makinası			K.27 ( )	31 Traktör		K.31 ( )
28- Müzik Seti			K.28 ( )			

32-Anadiliniz nedir? K.32 ( )
a) Kırmancı b) Zazaca c)Arapça d) Türkçe e) Diğer

33-Evde en çok konuşulan dil K.33 ( )
a) Kırmancı b) Zazaca c) Arapça d) Türkçe e) Diğer.....

34- Ailenizde Türkçe bilmeyen var mı? Varsa kimler? K.34 ( )
a) Evet (.....) b) Hayır

35- Etnik Köken olarak kendinizi nasıl ifade ediyorsunuz? K.35 ( )
a) Türk b) Kürt c) Kırmancı d) Zaza e) Arap
l) Diğer..... i) Bilmiyorum.

- 36-Sizce Kürt ne demektir?** K.36 ( )
a) Bir milletin adı b) Bir Türk boyudur.
c) Bir boydur, kökenini bilmiyorum. d) Farsların bir koludur.
- 37-Hangi aşirettensiniz?** K.37 ( )
.....
- 38-En çok beğendiğiniz üç liderin ismini söyleyebilir misiniz?** K.38 ( )
a).....
b).....
c).....
- 39-Din hakkındaki görüşlerinizi aşağıdakilerden hangisi en iyi açıklamaktadır?** K.39 ( )
a) Din bir yaşam biçimidir. Davranış ve hareketler ona göre düzenlenmelidir.
b) Allah ile kulları arasında olan gizli bir yakınlaşmadır.
c) Laiklikle bağdaşmayan bir düşünce sistemidir.
d) Din mantıkla alakası olmayan gereksiz birşeydir.
e) Başka .....
- 40-Kaç çocuğunuz var?** K.40 ( )
Erkek çocuk a)1 b) 2 c) 3 d) 4 e) 5
Kız çocuk a) 1 b) 2 c) 3 d) 4 f) 5
- 41- Şimdiki aklınız olsaydı bu kadar çocuk yapar mıydınız?** K.41 ( )
a) Evet b) Hayır c) Bilmiyorum
- 42- (Hayır cevabı verenlere sorulacak) Neden daha az çocuk yaptınız?** K.42 ( )
.....
- 43-Buraya göç ettikten sonra çocuk sahibi olunuz mu? Oldunuz ise kaç tane?** K.43 ( )
a) Evet..... b) Hayır
- 44-Köyünüzün bütünü mü yoksa bir kısmı mı göçtü?** K.44 ( )
a) Bir kısmı göçtü, köyde hala kalanlar var. b) Bütün köy göçtü, köyümüzde kimse kalmadı.
- 45-Köyünüzden göçenler nereye yerleştiler?** K.45 ( )
a) Buraya sadece biz geldik b) Hepsi bu şehirde
c) Çoğu burada, bir kısmı başka şehirlere gittiler. d) Diğerlerini bilmiyorum.
- 46-Köyünüzden Kalanlar neden göç etmediler?** K.46 ( )
a) Yaşlılar kaldı b) Ekonomik sorunları yok c) Onlar üzerinde herhangi bir baskı yok
d) Hepsi e) Bilmiyorum f) Başka.....
- 47-Köyünüzdeki yakınlarınızla ilişkileriniz sürüyor mu?** K.47 ( )
a) Evet, zaman zaman gidiyoruz. b) Evet, onlar şehire geldikçe uğruyorlar.
c) Hayır, görüşmüyoruz. d) Telefonla. e) Mektupla
- 48-Aileden ayrılan, başka yere göç eden oldu mu? Nereye?** K.48 ( )
a) Evet..... b) Hayır
- 49-Tekrar köyünüze döneceğinizi düşünerek mi göç ettiniz?** K.49 ( )
a) Evet b) Hayır
- 50-Burada güvende olduğunuzu düşünüyor musunuz?** K.50 ( )
a) Evet b) Hayır c) Kısmen
- 51-Köyünüze geri dönmek istiyor musunuz?** K.51 ( )
a) Evet b) Hayır

52-(51. Soruya Hayır diyenlere sorulacak) Göç etme sebepleriniz ortadan kalkarsa geri dönmeyi düşünüyor musunuz? K.52 ( )
a) Evet b) Hayır c) Henüz bilmiyorum

53-(52. Soruya Evet diyenlere sorulacak) Hangi şartlar sağlanırsa köyünüze dönersizln? K.53 ( )
a) Devlet köyümüze dönmemize izin versin yeter.
b) Devlet yardım eder, köydeki eski şartlarımızı sağlarsa.
c) Güvenliğimizin sağlanması yeterlidir.
d) Devlet para verir, iş imkanı sağlarsa dönebilirim.

54-(52. Soruya Hayır diyenlere sorulacak) Neden köyünüze dönmeyi düşünmüyorsunuz? K.54 ( )
a) Köyümüzde güvenlik yok b) Burada düzenimizi kurduk.
c) İyi bir işim var. d) Köye dönecek maddi gücüm yok.

55-Devletten en öncelikli beklentiniz nedir? K.55 ( )
a) Bölgede barışı ve huzuru bir an evvel sağlaması b) Can ve mal güvenliğini sağlaması
c) İş ve istihdama imkanlarını artırması d) Asker polis ve korucu baskısının kaldırılması
e) İnsan haklarına saygılı olması f) Bölgesel yatırımları ve kredi imkanlarını artırması
g) Eğitime önem verilmesi. h) Bize karşımının yeter l) Başka.....

56-Türkiye'nin geleceğine ilişkin düşünceleriniz? K.56 ( )
a) Gelişmiş büyük bir ülke olmalı b) Can ve mal güvenliğini sağlaması
c) Türk Cumhuriyetleriyle işbirliğine girmeli d) Avrupa Birliği'ne bir an önce girmeli
e) İslam ülkeleriyle işbirliğini geliştirmeli f) Türkiye beni ilgilendirmiyor g) Başka.....

57-Bölge Sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz? K.57 ( )
a) İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır.
b) Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer c) Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur.
d) Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer e) Sorunlarımız hiç çözümlenemez.
f) Başka.....

58-Sizce Terör sona erecek mi? K.58 ( )
a) Hayır, bitmez b) Dış güçlerin desteği oldukça bitmek
c) Terörün çapı ve sınırları büyük sona ermez d) Örgütün halk desteği yok, kısa zamanda bitecek
e) Devlet güçlü olduğundan dolayı terör bitecek
f) Örgütün güçlü olduğunu düşünüyorum zayıflasas da bitmez g) Başka.....

59-Göç ettiğiniz yerde hangi okul (veya okullar) vardı? K.59 ( )
a) İlkokul b) Ortaokul c) Lise d) Diğer e) Okul yok.

60-Hanenizde eğitimi devam eden ve etmeyen çocuk sayısı? K.60 ( )
1. Eğitime devam eden a) Erkek çocuk sayısı..... b) Kız çocuk sayısı.....
2. Eğitim görmeyen (devam etmeyen) a) Erkek çocuk sayısı..... b) Kız çocuk sayısı.....

61-Çocuklarınızın eğitimi konusunda neler düşünüyorsunuz? K.61 ( )
a) Çocukların okumasını isterim b) Ekonomik şartları müsait olduğu müddetçe okuturum.
c) Okusalar da okumasalar da ne fark edecek.
d) Erkek çocuklarımın okumasını isterim kızlarımın istemem.
e) Okumasındansa bir iş bulup çalışmalarını tercih ederim.

62- (Kız çocuklarını okutmak istemeyenlere sorulacak) Kız çocuklarınızın okumasını neden istemiyorsunuz? K.62 ( )

(Burada görüşülene seçenekler okunmayacak, onun verdiği cevapla örtüşen şık işaretlenecek)

- a) Günah b) Gelenek-göreneklerimizde aykırı, ayıp
c) Evlenip, ayrılacak kıızı neden okutayım d) Erkek çocuklarını okutmak daha önemli
e) Ekonomik şartlara elverişli değil f) Kız-erkek aynı sınıfta okumalarını uygun bulmuyorum
g) Başka.....

63-Göç nedenlerinizin sorumluları sizce kimlerdir? K.63 ( )

- a) Örgüt b) Devlet c) Asker-Polis d) Ağa
e) Köylülerim f) Köy koruyucuları g) Başka.....

64-Buranın yerli halkı ile ilişkileriniz nasıl? K.64 ( )

- a) Bizi kabullenemiyorlar, iş vermek istemiyorlar b) Bizi önce kabullenemiyorlardı, şimdi alıştılar
c) Gayet iyi, kucak açtılar yardımcı oldular d) Önce ilişkilerimizi iyi idi, şimdi gergin

- e) Ne iyi ne kötü f) Bizim de "mağdur" olduğumuzu görüyorlar g) Başka.....

65- Geçiminizi ne iş yaparak temin ediyorsunuz? K.65 ( )

66-Ailenizde çalışan var mı? Varsa ne işle meşgul oluyorlar? K.66 ( )

- a) Evet (.....) b) Hayır

67-Sizce köyünüze geri dönmenize engel olacak bir güvenlik problemi (terör) var mı? K.67 ( )

- a) Evet b) Hayır c) Kısmen

68-Terörün sona ermesini şartları sizce nedir? K.68 ( )

(En fazla üç sık önem derecesine göre işaretlenebilir)

- a) Devletin kültürel ve sayasal hakları tanınması (Kabullenmesi)
b) İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi c) Terör örgütünün yok edilmesi
d) Koruculuk sisteminin kaldırılması e) Eğitim seviyesinin yükseltilmesi
f) Ekonomik şartların iyileştirilmesi, iş sahalarının açılması ve bölgeye yatırımların artırılması
g) Örgütün silahı bırakması h) Eğitim kurumlarının uygulanması (öğretmen açığının giderilmesi)
l) Başka.....

*Önem Derecesi 1.x 2.xx 3.xxx

69-Siz Başbakan olsanız böge sorunlarını çözmek için ne yapardınız? K.69 ( )

70-Görüşülen kişinin eğitim seviyesi K.70 ( )

- a) İlkokul b) Ortaokul c) Lise d) Üniversite e) Okur-yazar f) Okur-Yazar Değil
g) Halen okuyor (Nerede? En son devam etmekte olduğu okul.....)

71-Görüşülen Kişinin; K.71 ( )

Yaşı.....

72-Cinsiyeti: a) Erkek b) Kadın K.72 ( )

73-Mesleği: K.73 ( )

- 1) Özel sektörde memur 2) Kamu sektöründe memur 3) Özel sektörde işçi
4) Kamu sektöründe işçi 5) Uzmanlık gerektiren meslekler 6) Üst düzey yönetici
7) Küçük/orta ticaret (Alım-Satım, bakkal, esnaf 8) Tarım 9) Hayvancılık
10) Büyük ölçekli ticaret (İthalat-İhracat, fabrika sahipleri) 11) Emekli 12) Ev Hanımı
13) Öğrenci 14) İşsiz fakat gelir-sahibi 15) İşsiz 16) Sporcu, sanatçı vs... 17) Diğer.....

74-Gelir düzeyi

- a) 17 milyondan az   b) 18-30 milyon arası   c) 31-50 milyon arası   d) 51-80 milyon arası
e) 81-150 milyon arası   d) 151 milyondan fazla

K.74 ( )**75-Medeni hali (Erkek ve Evli ise kaç eşi olduğu)**

- a) Evli (.....)   b) Bekar

K.75 ( )**Görüşülen kişiyi Adı ve Soyadı.....****Anketin Yapıldığı İl..... İlçe..... Köy.....****Anketin Yapıldığı Mahalle..... Sokak.....Bina No.....****Anketörün Adı ve Soyadı.....****T.C. BAŞBAKANLIK AİLE ARAŞTIRMA KURUMU "DOĞU VE GÜNEYDOĞU ANADOLU'DA TERÖR NEDENİYLE GÖÇ EDEN AİLELERİN SORUNLARI" ARAŞTIRMASI YERLİ HALK SORU FORMU****1-Aslen nerelisiniz?.....****K.1 ( )****2-Kaç yıldır bu şehirde yaşıyorsunuz?.....**

Türkiye'nin sorunlarından biri olarak kabul edilen Güneydoğu ve Doğu Anadolu'dan gelen göçün sizin ve yaşadığınız şehirle ilgili olumlu ve olumsuz yönlerini aşağıdakileri yargılara dayanarak evet ya da hayır şeklinde yanıtlayabilir misiniz?

K.2 ( )

	Evet	Hayır	
3-İşsizlik arttı			K.3 ( )
4- Ucuz ve genç iş gücü ortaya çıktı			K.4 ( )
5- Yeni gecekondular ortaya çıktı, bu şehrin görünümünü bozuyor.			K.5 ( )
6- Altyapı yetersiz kaldı			K.6 ( )
7- Mevcut doğal kaynaklar ve güzellikler tahrip edildi.			K.7 ( )
8- Suç oranı her geçen gün artıyor.			K.8 ( )
9- Seyyar satıcıların sayısı arttı, bu da hem sokakları hem de diğer satış merkezlerini olumsuz yönde etkiledi.			K.9 ( )
10-Nüfusun artması ile yeni iş dalları ortaya çıktı			K.10 ( )
11-Kızım ya da oğlum bu kişilerden birisiyle evlenirse hoşuma gitmez.			K.11 ( )
12- Öğrenci sayısındaki artış nedeniyle okullar yetersiz kaldı.			K.12 ( )
13-Kürtler ve Türkler birarada kardeşçe yaşamadılar			K.13 ( )
14-Çok kaba ve saldırgan insanlar, bu yüzden rahatsız oluyoruz			K.14 ( )
15- Konuşmalarını ve davranışlarını anlamıyorum			K.15 ( )
16- Tehlikeli insanlar, beni korkutuyorlar.			K.16 ( )
17- PKK'dan kaçan insanlar olduğu için mağdur durumdayız, yardım etmemiz gerekir.			K.17 ( )
18- Bunların hepsi terörist.			K.18 ( )
19- Çocuklarımıza kötü örnek oluyorlar			K.19 ( )
20- Kürtler ile Türkler birbirlerinin düşmanıdır.			

21-Sizce Güneydoğu ve Doğu Anadolu'dan göçün en önemli sebebi nedir? K.20 ( )
a) İşsizlik b) Terör c) Devlet baskısı d) Toprak reformunu yapılmaması
e) Şehirlerin cazip gelmesi f) Diğer.....

22-Göç eden bu insanların göç etme nedenlerinin sorumluları sizce kimlerdir? K.21 ( )
a) Örgüt b) Devlet c) Asker-Polis d) Ağa
e) Kendileri f) Köy Koruyucuları g) Başka.....

23-Sizce Kürt ne demektir? K.22 ( )
a) Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da yaşayan insanlardır.
b) Kürt ayrı bir milletin insanıdır.
c) Kürt diye ayrı bir millet yoktur, bir Türk boyudur.
d) Diğer.....

24-Şehrinize göç eden bu insanlar hakkında ne düşünüyorsunuz? K.24 ( )
a) Kürtler buradan gitmeliler, kendi memleketlerinde yaşamalıdır.
b) Onlar da Türk vatandaşı ve istedikleri yerde yaşama hakkına sahipler.
c) Burası bizim memleketimiz, gelip bizi rahatsız etmeye hakları yok.
d) Diğer.....

25-Göç eden bu kişilere devletin maddi yardımda bulunması gerekir mi? K.25 ( )
a) Evet b) Hayır

26-Bu insanların terör bitince memleketlerine geri döneceğine inanıyor musunuz? K.26 ( )
a) Evet b) Hayır

27-(Evet diyenlere sorulacak) Neden memleketlerine geri döneceklerine inanıyorsunuz? K.27( )
a) Memleketinden ayrı daha fazla yaşayamazlar.
b) Şehir yaşamı onlara ağır gelir. Köyde yaşamak onlar için daha kolay.
c) Hiçbir açıdan şehir yaşamına alışamadılar.
d) Diğer.....

28-(Hayır diyenlere sorulacak) Neden memleketlerine geri döneceklerine inanmıyorsunuz? K.28 ( )
a) Buraya uyum sağladılar. b) Burada buldukları hayat şartlarını köylerinde bulamazlar.
c) Artık buranın mafyası oldular. Burayı bırakıp da gitmezler. d) Diğer.....

29- Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan göç eden insanların kötü bir davranışını ve hareketini gördünüz mü veya duydunuz mu? Açıklar mısınız? K.29( )
a) Evet..... b) Hayır

30-Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan göç eden kişilerle ilişkilerinizin düzeyi bakımından aşağıdaki sorulara Evet veya Hayır şeklinde cevap verir misiniz? K.30 ( )

	Evet	Hayır	
31- Komşunuz var mı?			K.31 ( )
32- Arkadaşınız var mı?			K.32 ( )
33- Kiracınız var mı?			K.33 ( )
34- Çalışmanız var mı?			K.34 ( )
35- Akrabanız var mı?			K.35 ( )
36- Müşteriniz var mı?			K.36 ( )

37-Bu insanlarla aile çevrenizden herhangi birisi arasında evlilik olayı oldu mu? K.37 ( )
a) Evet b) Hayır

38-Göç eden bu insanların size en olumsuz gelen, yadırgadığınız yönü nedir? K.38 ( )

39-Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinin sorunlarının nasıl çözüleceğini düşünüyorsunuz? K.39 ( )

- a) İşsizlik ve geri kalmışlığın önlenmesi sorunları da ortadan kaldırır.
b) Tam demokratik bir Türkiye sorunları çözer. c) Askeri tedbirlerle sorunlar hallolur.
d) Yerel yönetimlere yetki devri sorunları çözer e) Sorunlar hiç çözümlenemez.
f) Başka.....

40-Sizce Terör sona erecek mi? K.40 ( )

- a) Hayır, bitmez b) Dış güçlerin desteği oldukça bitmez
c) Terörün çapı ve sınırları büyük sona ermez d) Örgütün halk desteği yok,kısa zamanda bitecek
e) Devletin güçlü olduğundan dolayı terör bitecek
f) Örgütün güçlü olduğunu düşünüyorum zayıflasa da bitmez g) Başka.....

41-Terörün son ermesinin şartları sizce nedir? K.41 ( )

(En fazla üç şık önem derecesine göre işaretlenebilir?)

- a) Devletin o bölgede yaşayan insanlara kültürel ve siyasi haklar tanıması (kabullenmesi)
b) İnsan hakları ihlallerinin sona ermesi
c) Terör örgütünün yok edilmesi
d) Koruculuk siteminin kaldırılması
e) Ekonomik şartların iyileştirilmesi, iş sahalarının açılması ve bölgeye yatırımların artırılması
f) Eğitim seviyesini yükseltilmesi
g) Örgütün silahı bırakması
h) Eğitim kurumlarının yaygınlaşması (öğretmen açığının giderilmesi)
i) Başka.....

*Önem derecesi 1.x 2.xx 3.xxx

42-En çok beğendiğiniz üç liderin ismini söyleyebilir misiniz? K.42 ( )

- a).....
b).....
c).....

43-Siz Başbakan olsanız Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki sorunların çözümü için ne yapardınız? K.43 ( )

Görüşülen Deneğin;

44- Yaşı..... K.44( )

45- Cinsiyeti: a) Erkek b) Kadın K.45( )

46- Mesleği: K.46( )

- 1) Özel sektörde memur 2) Kamu sektöründe memur 3) Özel sektörde işçi
4) Kamu sektöründe işçi 5) Uzmanlık gerektiren meslekler 6) Üst düzey yönetici
7) Küçük/orta ticaret (Alım-satım, bakkal, fabrika sahipleri) 8) Tarım 9) Hayvancılık
10) Büyük ölçekli ticaret (ithalat-ihracat, fabrika sahipleri) 11) Emekli 12) Ev Hanımı
13) Öğrenci 14) İşsiz fakat gelir sahibi 15) İşsiz 16) sporcu, sanatçı vs. 17) Diğer.....

47-Gelir düzeyi K.47( )

- a) 17 milyon az b) 18-30 milyon arası c) 31-50 milyon arası d)51-80 milyon arası
e) 81-150 milyon arası f) 151 milyondan fazla

48-Eğitim Durumu

a) okur-yazar
e) Üniversite

b) İıkokul
f) Okur yaza değil

c) Ortaokul

d) Lise

K.48( )**49- Medeni Hall**

a) Evli

b) Bekar

K.49( )**Görüşülen kişinin Adı ve Soyadı.....****Anketin Yapıldığı İl.....İlçe.....Köy.....****Anketin Yapıldığı Mahalle... ..Sokak.....Bina No.....****Anketörün Adı ve Soyadı.....**

ÖZET

Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri'nde 1980 yılı sonrası tırmanışla geçen bölücü terör eylemleri sonucu bölge halkının can ve mal güvenliği büyük bir tehdit altına girmiş; sonuçta, bölge halkı köy ve mezra gibi güvenlik imkânları yetersiz yerleşim yerlerinden daha güvenli, büyük yerleşim yerlerine göç etmek durumunda kalmışlardır. Halkın yoğunlaşan terör olayları nedeniyle köy ve mezralarını boşaltmalarında kimi zaman terör örgütünün baskıları; köyleri, mezraları yakmaları, kimi zaman da güvenliklerinin sağlanabilmesi ve terör örgütünün lojistik desteğinin azaltılması için kamusal güçlerce başka yerleşim yerlerinin gösterilmesi (mezraların toplulaştırılması vb.) gibi nedenlerde önemli bir yer tutmuştur. Terör eylemlerinin tırmanışa geçtiği 1991-1994 yılları arasında 820'si köy olmak üzere 3200'e yaklaşan yerleşim yerinden yaklaşık 40.000 hane (387 bin kişi civarında nüfus) bölge içinde il merkezlerine ya da bölge dışında iktisadi, ticari alanlarda canlı batı ikelerine göç etmiştir.

Terör eylemlerinin hızının kesilmesi, bölücü örgütün güç kaybetmesi ve tehditlerinin azalması üzerine boşaltılan 100 köy ve 100 civarında mezraya yeniden dönüşler olmuşsa da terör nedeniyle göç edenlerden ağırlıklı bölüm halen kent göç edilen merkezlerinde yaşamlarını sürdürmektedirler.

Ne var ki, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri terör öncesi de göç veren bölgeler olmakla birlikte bu göçlerin ekonomik, sosyo-kültürel nedenlere yaslı olması dolayısıyla göç edenlerin daha iyi şartlarda hayatlarını yeniden kurgulayabilme şans ve arzuları terör nedeniyle göçlerde göçlerin kitlesel olması, ekonomik beklentileri içermemesi, "umut" üzerine oturtulmaması göç edilen şehirlerin günlük hayat akışında bir çok alanda komplikasyonlara yol açmış; bu komplikasyonların kimi zaman kasıtlı olarak abartılan veya tahrif edilen yorumları oluşmuştur.

Göç etmek durumunda kalan ailelerin yüz yüze kaldıkları problemlerin tespiti noktasında hareketle yapılan bu araştırma çerçevesinde;

i. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde 1980'den sonra yaşanan göç olayları

ii. Yaşanan göç olaylarının nedenleri

iii. Göçün yöneldiği yerler açısından göç edenlerin tercihlerinin oluşması

iv. Göç veren yerleşim yerlerinin sosyo-ekonomik örgülerinde meydana gelen değişimler,

v. Göçün yöneldiği bölge içi yerleşim yerlerinin sosyo-ekonomik örgüsünde ve kentsel dokusunda meydana gelen değişimler

vi. Göçün yöneldiği bölge dışı yerleşim yerlerinin

(Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgeleri dışında) sosyo-ekonomik örgülerinde ve kentsel dokularına meydana gelen değişimler

vii. Göç edenlerin yeni yerleşim yerlerinde karşı karşıya kaldıkları sorunlar; göç ettikleri yerleşim yerlerine uyumları, sosyal, kültürel ve siyasal kanaatlerinin tespiti

viii. Özellikle terör nedeniyle göç edenlerin topluma, devlete (asayiş ve güvenlik güçlerine, kamu yönetimine, yargıya ve sonuçta sisteme) yönelik kanaatlerinin tespiti

ix. Göçün yöneldiği yerleşim yerlerinin eski sakinlerinin yeni komşularına ilişkin kanaatlerinin tespiti

x. Terör nedeniyle göç eden ve/veya göç etme potansiyeline sahip olan insanların göç ettikleri bölgelerde karşı karşıya kaldıkları sorunlar dolayısıyla bizzat insan kaynağı olarak terörü besleyen süreç içerisinde yer alıp almadıklarının tespiti

xi. Bölgede doğurganlık düzeyinin çok yüksek olduğu bilinen bir gerçektir. Bu durumun bilinen nedenlerinin dışında başka nedenlerinin de bulunup bulunmadığının tespiti hedeflenmiştir.

Yukarıda sayılan hedeflerle ilgili bulgulara ulaşmak amacıyla da, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde terör nedeniyle bölge içi yerleşim yerlerine göç eden aileyle ve bölge dışına göç eden ailelerle derinlemesine mülakatlar yapılmak ve görüşme formları düzenlenerek uygulanmak suretiyle veri toplama yoluna gidilirken; batı illerinde bu illerin eski sakinleriyle de yine derinlemesine mülakatlar yapılmış, görüşme formları uygulanmıştır.

Saha çalışması için hazırlanan göç edenlere yönelik görüşme formunda 75 soru yer alırken; batı illerinde yaşayan bu illerin eski sakinlerine uygulanan görüşme formunda ise 49 soru yer almıştır. Göç eden ailelere yönelik olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde 3093 adet görüşme formu; Batı illerine göç eden ailelerle 1250 adet görüşme formu uygulamasına gidilmiş; ayrıca Batı illerinin eski sakinleriyle 1867 adet görüşme formu uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Göç veren yörelerdeki kaymakamlıklar, Valilikler, Belediyeler, OHAL Valiliği ve İçişleri Bakanlığı kaynaklarından elde edilen veriler ışığında örnekleme tespit edilen "Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde Terörden Kaynaklanan Göçlerin Aile Yapısına Etkileri" başlığını taşıyan bu araştırmanın nihai raporu dört ana bölümden (sonuç bölümü dahil) oluşmaktadır.

Birinci Bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesi çizilmiş; göç olgusu, göçlerin sebepleri, göç hareketleri ve Türkiye gerçeği üzerinde durulmuş; aile tipolojileri, Türkiye'deki aile tipolojilerinin genel eleştirisine gidilmiş ve aşiret, göç, aile, terör.... gibi temel kavramların açıklamaları yapılmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümünde araştırmanın konusu açıklanmış; araştırma ile ilgili literatür ve daha önce yapılan benzer-yakın çalışmalar ele alınmış; araştırmanın amaç ve hedefleri, önem ve gerekçeleri sıralandıktan sonra

yöntem üzerinde durulmuştur. Yöntem açıklamalarında araştırmancının evreni ve örnekleme, saha çalışmasının ne zaman nasıl yapıldığı; kullanılan metod ve teknikler ve bu paralelde veri toplama araçları, veri girişi, editing, kodlama, veri girişi, veri yapısı ve analiz sürecinin gerçekleştirilmesi aşamaları açıklanmıştır.

Araştırmancının üçüncü bölümü ise bulguları içermektedir. Aile yapısı, sosyo-ekonomik bulgular arasında göç eden ailelerin aile biçimi, hane reisi, aynı evi kaç ailenin paylaştığı, (doğu ve batı illerindeki durumlar), aile büyüklüğü, ailedeki çocuk sayısı, (kız ve erkek çocuk sayıları), çok çocuk sahibi olma eğilimleri, hane büyüklüğü, anadil ve etnik köken, evde en çok konuşulan dil, ailede Türkçe bilmeyenlerin olup olmadığı, eğitim, çocukların eğitimi konusunda neler düşünüldüğü, kız çocuklarının eğitimi konusunda neler düşünüldüğü, çalışma durumu ve gelir, meslek sahibi olma, geçim yolları, oturlan konut ve refah düzeyi üzerinde durulmuştur.

Bulgular kısmında göç sebepleri, göç sebeplerinin yıllar içerisindeki seyri, göç ve aile ilişkisi, ailenin tamamının göç edip etmediği, aileden farklı yönlerde göç olup, olmadığı, göç edilen yere yerleşme sebebi, göç ederken köye geri dönüşün düşünülüp, düşünülmediği, yerleşilen yerdeki güven hissi, göçün yeri ve yönü, göç edenlerin imkanları olsa nerede yaşamak isteyecekleri, köye geri dönme istekleri, göç sonrası memleketleriyle ilgileri göç sebepleriyle de bağlantılı olarak irdelenmiştir.

Yine üçüncü bölüm içerisinde göç edenlerin göç öncesi ve sonrası ekonomik yapıları; göç öncesi geçim sağlama yolları, köydeki ekonomik durum, göç öncesi ve sonrası ekonomik durum mukayesesi, yerleşilen yerlerde göç sonrası gelir düzeyi başlıkları altında incelenirken; göç edilen yerin eski sakinleriyle ilişkiler, göç edilen yerde gelecek beklentisi üzerinde de durulmuştur.

Bulgular kısmında, göç edenlerin yeni yerleşim yerlerine uyumları ise; göç sebebi ve yaşanacak yer tercihi, göç öncesi ekonomik durum, göç öncesi ve sonrası devletten maddi yardım alınıp alınmadığı, göç sonrası karşılaşılan zorluklar, göçle birlikte göç sebeplerinin ortadan kalkıp kalkmadığı, geleceğe ilişkin beklentiler, geriye dönüp dönmeme düşüncesi, göç edilen yerdeki güvenlik hissi alt başlıkları altında ortaya konulmuştur.

Üçüncü bölümde göç edenlerin devlete, topluma ve teröre ilişkin düşüncelerine ilişkin bulgulara da yer verilmiş; bu doğrultuda göç edenlerin gözünde yaşanan göçün sorumluları olarak kimin/kimlerin görüldüğü, göç edenlerin devletten beklentileri, gelecekteki Türkiye arzuları, bölge sorunlarının çözümü için düşünceleri, terörün geleceğine ilişkin düşünceleri sergilenmiştir.

Üçüncü bölümde Batı illerinin eski sakinleriyle yapılan derinlemesine mülakatlar ve görüşme formlarının değerlendirme bulguları da "Batı İllerine Göç ve Yerli Halkın Tutumu Başlığı" altında ele alınmış; bu çerçevede sosyal ve kültürel ilişkiler, (göçlere ve göç edenlere ilişkin tutum ve davranışları açısından), etnik düşünce ve akrabalık ilişkileri, göç edenlerle ekonomik ve ticari ilişkileri, göç edilen illerin eski sakinlerinin teröre ilişkin değerlendirmeleri ve bu ekseninde göç edenlerle ilgili düşünceleri üzerinde durulmuştur.

Sonuç bölümünde ise görüşme formu uygulamalarının yanı sıra, gözlem, derinlemesine mülakat ve literatür çalışmalarının hasılası terör ve yaşanan göç olayları, göç veren iller, göç alan iller, göç olayının sebep ve sonuçları, göç öncesi ve sonrası hayat standardı, uyum, sosyal yapı (aile, kültürel kimlik, eğitim) siyasal tercihler, dine bakışlar, devletten beklentiler, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin geleceğine ilişkin siyasî ve idarî tedbirler, sosyo-ekonomik tedbirler bağlamlarında ele alınarak öneriler getirilmiştir.